65

1515

VI

K

PRIMVS ARTIFEX

Carte lxxx in due parte la p.a è di c. 11
la seconda è di c. 168.

1

[illegible] notaio di
[illegible]
[illegible]

[illegible]

200
7.1.6
1470
15
1415

Queſta noſtra fortuna la puſo
deſor ſouente ey grãde omene rhadere
et lipurboly poſcia leuã ſuſo

Denariuſ ē omniū rer melior & meſura
qa ē fideiuſſor nobis ī omi neceſſitate
pro qua uiſ rē ī digemuſ. ut dixit ariſto. ut refert bal. in l. pe. C de coſti pecunia ī m
dio ꝑ col.
Ludouicuſ de ſalviſ manu ppa.

1

2

sunt annexa ut que eciam vobis minuta omnes et singulas exactiones clm et singulorum debitorum cum omnibus
debendorum et quocumque Com nostro que nobis commisse fuerint per vos et vros officiales et familiam effi-
cacit faciatis. ¶ Et pro predictis et aliis quibuscumque dicto officio occurrentibus nec non pro cartis cera et inmine
et aliis rebus nihil a Com nostro quovis quesito colore petetis ultra id preter salarium antedictum. Salua tamen certa parte
lucri quam pro captionibus exbanditorum quorum executio fieret tempore vestri officii pro inventionibus armorum et ex-
actionibus collectarum et preciorum ac fructuum communantiarum et aliorum debitorum et iurium dicti Communis
que vobis committerentur et vestri officii nobis statuta concederent. Et pro inventionibus extraordinariorum
per vros officiales faciendis que cum poteritis ad rationem duorum solidorum pro libra de omni eo quod
ex causis predictis . . . feceritis in comuni. ¶ Et pro executione priuatorum debitorum cuiuslibet — de executione facienda
nil percipere possitis nisi a debitoribus tamen et non a creditoribus secundum formam statutorum et reformationum
nostri communis. videlicet in Palatio sol. v. in Platea viii. extra plateam x. ¶ Et si dictum officium deserueritis ex-
cerce in fine ipsius ut quod iuerit hos mori contingeret solutio dicti salarii non fiet nisi prorata temporis
quo ipsum officium exercebitis. ¶ Statuta, ordinamenta et reformationes et quaevis alias provisiones communis nostri
tam factas quam faciendas non obstante quod hic non sint expresse declarate observabitis quorum in nobis exe-
et facietis inviolabiliter observari. ¶ Teneamini et de vobis vestrisque officialibus famulis et equis mo-
stram et assignam diligentissime facere semel in qualibet septimana ad minus et ulterius quoties per ... quem pro facien
offles ad hoc quemlibet
~~officiales ad hoc quemlibet~~ deputatos fueritis requisiti poena centum librarum vice qualibet et descriptiones — pro ... facere ...
remissiones facere in cancellaria nostri communis in registro ad hoc deputato. ¶ Et prima descriptio vestre
familie facienda in cancellaria nostri communis ad minus infra octo dies post introitum vestrum inclusive
solvens cancellario nostro libras decem monete nostre; et pro scriptura pactis ... ducatum unum auri
Item solvetis eidem cancellario pro qualibet remissione sol. x. den. prout hactenus extitit consuetum. ¶ Di-
mittetis insuper camerario dicti communis pro qualibet paga vestra in dicto semestri tot quot ... machinarum
prout disponitur per ordinamenta communis. ¶ Retinebuntur et vobis de vestro salario bolonenos unum
pro quolibet floreno ad rationem xxxii bol. pro floreno pro fabrica maioris ecclesie Sancti Laurentii civitatis nostre
prout disponitur in vigore ordinamentorum desuper factorum. ¶ Obligamini finito vestro officio cum officialibus
et famulis vestris pro quibus respondere et efficaciter satisfacere teneamini stare ad sindicatum per sex
dies in civitate nostra, et administrationis officii vestri rationem reddere in proprio hospitio ut volueritis
vestris sumptibus et expensis. Solvetis ... ~~Sindicatori vestro~~ ac Consultori et notario eiusdem ...
vz consultori duc. v. sindicatori duc. iii. et notario ...
~~Consultori duc. v.~~ Sindico duc. iii. Notario iii. ¶ Durante officio vestro non ibitis ad regimen
alicuius civitatis vel terre nec discedetis de civitate prefata et eius comitatu contra formam statutorum. ¶ Tene-
amini facere sollennes obligationes et promissiones vestro sindicato firmatas priuatori huius electionis pro communi
prout recipietur. Quod si nos vel aliquis ex vestris officialibus vel vestra familia in vestro sindicatu damnaremini
vel damnaretur in aliquo non conveneritis ad aliam curiam predicte vel officialem nec petetis vel peti facietis
in vestra terra vel alibi aliquas represalias vel sequestrationes contra commune prefatum vel spetiales personas eiusdem vel eorum bona occasione predicta
obtinebitis licentiam reprehendendi et renuntiantes omnibus beneficiis contra predicta vobis competentibus. Et de hoc facere
sollempniter reformari in civitate vestra auctoritate habentes in plena forma, talemque reformationem publicam et autenticam
teneamini portare Cancellario nostro saltem infra xv dies post principium officii vestri. De quibus quidem electionis portatione
acceptatione promissionibus et iuramento fiet publicum instrumentum per ... notarium nostrum. ¶ Facietis et exercebitis toto dicto tempore
officium Iudicis Iustitie et Maioris Sindici Civitatis nostre et ultra superius annotata habebitis iurisditionem
super omnibus aliis casibus iuxta exigentiam ordinamentorum reformationum tam factorum quam faciendorum de vestro officio disponentium.

Insuper vigore brevis apostolici S.mi D. N. D. nostri Sixti divina providentia pape iiii soluet ... electionarius officii ... comunitati
... officium ... decimali ... dicto ... pro tempore ...
illud salarium quod ipsis electionariis ... brevi ... solum ... brevis ...
cancellariis ... publicatis
Insuper vigore bulle cuius S.mi D. N. D. Innocentii viii teneamini administrare officium viarum in civitate et burgis prout ...
que statuta et ordinamenta publica super constructione viarum observentur sub pena xxv ducatorum si fueritis negligentes ... vel Sindicatores
... ad petitionem cuiuscumque petentis ... ...
... ...

brieve apostolico fol. 81

pecunia in me

que omnia hic habeantur ex nunc pro expressis et declaratis. Itinera et alia nobis et vestra officia incumbentia per comitatum nostrum vos et vestri officiales facere et exercere teneamini vestris sumptibus et expensis et non ad gravamen nostri comunis vel expensas comitatum comunis nostri vel particularium personarum eorumdem. ~~Habebitis insuper probationem vestri vestrorum officialium et familie a comuni nostro domum congruam comunis nostri sumptibus et expensis.~~ Non potestis ducere aut retinere vobiscum in vestro officio aliquem de aliqua terra vel loco in qua Perusini haberent generale devetum ad officia ipsius loci. Preterea ex sollempnibus reformationibus factis in comuni nostro in effectu prohibetur officialibus forensibus nostre civitatis, quod si habuerint aliqua refirmam eorum officii non possint sindicari nisi in fine ultime refirme et solvatur salarium [de tempore primo ~~debitum~~] suis sindicatoribus. ~~et pro tempore~~ [~~pro tempore primo refirme~~] [eiusdem refirme omnino non fuerit integra vi mensium et si esset primo vel duobus mensibus] ~~refirme quoniam non fuit integra vi mensium et si esset primo vel duobus mensibus~~. Similiter quod non possitis nec vestri officiales vel familiares possint aliquid recipere vel exigere a quocumque ratione comparitionis vel exceptionis vel retentionis sindicorum comunis sive custodium ratione eorum officii. Item si vestri officiales vel familiares dederint ullum dampnum in bonis civium vel incolarum debeant condempnari in quadruplo quam alii dampnum dantes. Prohibentur etiam vestri officiales accipere ratam suarum exactionum de condempnationibus quibuscumque nisi tantum pro rata illius partis que actualiter venerit ad cameram apostolicam et ad quam ipse condempnationes reducte erunt. ~~Item cum Basileus Antonii civis Perusinus fuerit per camerarium et priores Perusii deputatus officialis ad faciendum et parandum quod statuta et ordinamenta~~ ipsius comunis in omnibus et per omnia ~~inviolabiter observentur~~. Et insuper ut emptores campionis carnium cedulam et ordinamenta dicti campionis impleant et observent. ~~Debeatis et obligati estis ex forma legis desuper edite eidem Basileo in premissis et aliis ad officium suum~~ pertinentibus ~~prestare obedientiam auxilium~~ consilium ~~et favorem~~. Denique cum vestris officialibus ~~familiis~~ et equis dumtaxat premissis conditionibus servatis dicto tempore venietis stabitis et recedetis omnibus vestris sumptibus et expensis risicho periculo et fortuna personarum et rerum tam divino iudicio quam humano. Cuius rei [illegible] gratia: ;

¶ Infrascripte sunt rubrice primi libri statutorum comunis Perusii

i. ¶ De electione et electoribus potestatis et maioris sindici et iudicis iustitie et capitanei custodie palatii dominorum priorum. Rubrica capitulo Cum de consuetudine.

ii. ¶ De offitio potestatis et capitanei. Rubrica capitulo Teneatur potestas.

iii. ¶ De iuramento prestando per dominum potestatem et capitaneum civitatis Perusii. Rubrica capitulo Nos potestas.

iiii. ¶ De quibusdam spectantibus ad offitium potestatis et capitanei. Rubrica capitulo Potestas et capitaneus.

v. ¶ De forma iuramenti iudicum sotiorum domicellorum et berroariorum dominorum potestatis et capitanei. Rubrica capitulo Nos iudices.

vi. ¶ De iuramento notariorum potestatis et capitanei. Rubrica capitulo Nos notarii.

vii. ¶ De electione et offitio directorum. Rubrica capitulo Comuni utilitati.

viii. ¶ Quod cancellarius notarii priorum et alii notarii qui fuerint rogati de aliquo contractu seu instrumento comunis teneantur ipsum scribere in libro cancellarie comunis Perusii. Rubrica capitulo Si cancellarius.

viiii. ¶ De electione et offitio notariorum palatiorum et de offitialibus super fornariis panicoculis vinarijs fontibus et matonariis. Rubrica capitulo Statuimus et ordinamus.

x. ¶ De offitio et electione et forma electionis capitanei populi maioris sindici iudicis iustitie civitatis Perusii et utriusque dictorum offitiorum unitate. Rubrica capitulo Ad refrenandum.

xi. ¶ Quod offitium capitanei custodie palatii dominorum priorum sit semestrale et electionis forma. Rubrica capitulo Quoniam ultra cetera.

xii. ¶ De assignatione et restitutione librorum potestatis et capitanei et sequestro faciendo de equis et arnesibus eorum. Rubrica capitulo Ut sequitur.

xiii. ¶ De sindicatu potestatis et capitanei et aliorum offitialium. Rubrica capitulo Ad hoc ut sindicatus.

xiiii. ¶ De quibus et quomodo sindicentur potestas et capitaneus et maior sindicus et eorum offitiales. Rubrica capitulo Potestas et capitaneus.

xv. ¶ De quibusdam pertinentibus ad offitium maioris sindici. Rubrica capitulo Statuimus et ordinamus.

xvi. ¶ Quod a condempnationibus maleficiorum non possit appellari. Rubrica capitulo Ut maleficia.

xvii. ¶ De quibus non possit haberi recursus ad iudicem iustitie. Rubrica capitulo A sententiis.

xviii. ¶ De condempnationibus non cassandis per maiorem sindicum et iudicem iustitie. Rubrica capitulo Ex nunc in antea.

xviiii. ¶ De offitialibus sindicandis per maiorem sindicum et iudicem iustitie et qui non mutat et familiam in eorum expensis comitatensium. Rubrica capitulo Volumus etiam.

xx. ¶ De accipientibus laboreria comunis ad coptimum et de dapnis datis et offitialibus sindicandis et quibusdam aliis pertinentibus ad offitium maioris sindici. Rubrica capitulo Item cum multi.

xxi. ¶ De dapnis datis. Rubrica capitulo Statuimus et ordinamus.

xxii. ¶ De interficiente vel vulnerante quasdam bestias que non erant ad stratam. Rubrica capitulo Si quis.

xxiii. ¶ De dapno dato in salceto seu arboreto de ponte novo comunis Perusii et de custodibus dapnorum datorum et ipsis dapnis. Rubrica capitulo Cum dicatur.

xxiiii. ¶ Distinctio miliariorum et qualibet porta. Rubrica capitulo Item cum ex forma. Quod.

xxv. ¶ Quod maior sindicus potestas et capitaneus sint offitiales super arredis et vestibus et quibusdam aliis. Rubrica capitulo Item statuimus.

xxvi. ¶ De vestimentis ornamentis et arredis mulieribus permissis et prohibitis. Rubrica capitulo Quia ex varietate.

xxvii. ¶ Quod mulieribus euntibus ad maritum non liceat habere vel portare nisi duas robbas honorabiles tantum. Rubrica capitulo Item statuimus.

xxviii. ¶ De quibusdam rebus non donandis vel presentandis per consanguineos occasione alicuius parentele. Rubrica capitulo Etiam ordinamus.

xxviiii. ¶ De recusantibus vel fugientibus vel celantibus se a dicto offitiali et eius familia et nomen suum. Rubrica capitulo Item statuimus.

xxx. ¶ De modo pene solvende per mulieres et qualiter compellantur et solvant. Rubrica capitulo Item ordinamus.

xxxi. ¶ Quod confitentibus maleficia remictatur quarta pars. Rubrica capitulo Item ordinamus.

xxxii. ¶ De donis et mancia non fiendis offitialibus. Rubrica capitulo Item ordinamus.

xxxiii. ¶ De convivijs dominarum de sero non fiendis. Rubrica capitulo Cum sepe contingit.

xxxiiii. ¶ De convivijs non fiendis nisi usque ad certum numerum et modo inviandarum. Rubrica capitulo Ut gentes.

Iuram potestatis

Directores

Librorum potestatis restitutio

Sindicatus

Offitium barilli

De coptimis et laboreriis

Damna data

Stadia et mensure

xxxv ¶ Qz ginuantes acceto nũo ſupra te-
neantur notificare ante factũ Rᵃ ca
pitulo et ut contenta

xxxvi ¶ De donis et manaris nõ fiendis reli
gioſis pſonis uel mulieribꝫ q̃ marita
rentur Rᵃ caplo Et ut alie

xxxvii ¶ De ludis coronaꝝ et rimaꝝ et aliaꝝ
non fiendis Rᵃ caplo Quia qĩ coit

xxxviii ¶ De amantibus et uaghegiantibus
ad indulgentias Rᵃ caplo Itẽ ſtatuĩ

xxxix ¶ Qz ordinamẽtũ giunioꝝ nõ hat locũ
ad pias causas Rᵃ caplo Itẽ corigētes

xl ¶ Qz non portentur ornamẽta ul alia
phibita tpr̃ nuptiaꝝ ul giunioꝝ Rᵃ
caplo Itẽ ad tollendas

xli ¶ De extimatoribꝫ eligendis ſup aredis Rᵃ
caplo Itẽ qz

xlii ¶ De modo tenẽdo p offitialeꝫ qt eclãtẽ
ſibi nomen Rᵃ caplo Itẽ qz

xliii ¶ De mortuis nõ ornãdis ᷣ nõ portãdis ce-
ta fora Rᵃ caplo Cũ gſuetudo

xliiii ¶ De clericis et religioſis citto mõ uocã
dis ad mortuos Rᵃ cap Quia ſepius

xlv ¶ De corrotibus et luctibus nõ fiẽdis ad
mortuos Rᵃ cap Cũ i Ciuitate pisiẽ

xlvi ¶ Quibus et quando liceat ad mortuos
plorare Rᵃ cap Itẽ exceptis

xlvii ¶ Qz de ſero ad domos mortuoꝝ nõ poſſit
ꝯuinata gentiũ fieri Rᵃ cap Et qz

xlviii ¶ Qz nullus poſſit induere de nigro ul alio
colore qm mortis aliaꝝ excepta uxore Rᵃ
caplo Sumptus imoderatos

xlviiii ¶ De mortuis diſcopertis nõ portandis ad
ecclīaꝫ Rᵃ et de pena ꝯtrafaciẽtium
Rᵃ caplo ad tollendũ corrupteꝫ

l ¶ Qz nomen mortui non ficetur offitiali
p nuptiũ artis ul p aliaꝫ pſonaꝫ qui
requiret hoies ad honorãdũ corpus
mortui Rᵃ caplo Itẽ ſtatuim̃

li ¶ Qz nullus debeat remanẽ i domo
defuncti ad comedendũ tpr̃ funeris
quibuſdaꝫ exceptis Rᵃ Quia nõ decet

lii ¶ De offitialibus nõ iuris ad mortuos
quibuſdaꝫ exceptis Rᵃ cap Itẽ ſtatuĩ

liii ¶ Qz portes ad mortuos nõ accedãt qbuſdaꝫ
exceptis Rᵃ cap Nullus inſup

liiii ¶ Qz ad palatia corpus mortui portari
nõ poſſit ul i plateaꝫ Rᵃ cap mãdamus

lv ¶ Qz artes et artifices poſſit portare
dupleria cere ad mortuos de tali arte ul

ſotietate et nõ alii Rᵃ cap Itẽ ordinamus lvi

¶ De uno cereo portando ad mortuos et nõ
pluribus ꝯde candelis q̃ põde ipaꝫ dãdis
clericis uenientibꝫ ad mortuos Rᵃ cap Itẽ q

¶ Qz offitialis dicitꝫ teſtimus uadat ul mittat lvii
ad ecclīas ul uenias p contentis i ſupãdãs
caplis ꝯde arbitrio offitialis Rᵃ caplo Itẽ
ſtatuimus

¶ De arbitrio offitialis intrandi domos de lviii
quibꝫ mortui extraherentur ul i quibus
giunia fierent ꝯt formaꝫ caploꝝ Rᵃ
caplo et ut pdca

¶ De pte lucri pecunie quaꝫ offitialis pſtat lviiii
uenire fecerit i cõi Rᵃ caplo Itẽ q

¶ Qz caplm de corrotis nõ hat locũ i comita lx
tenſibus Rᵃ cap Itẽ ſtatuim̃

¶ Qz dictus offitialis ſit iudex uiaꝝ platee lxi
fontiũ et ſtratiũ Rᵃ caplo Itẽ etiaꝫ

¶ De facientẽ ſeu tenente i mũditiaꝫ ſeu lxii
turpitudineꝫ ante eſ dominũ et i quibuſdã
aliis locis Rᵃ caplo Ille aũt

¶ De cuſtodibus ſecretis eligendis ad de lxiii
nuptiandũ deliquentes ꝯt formaꝫ pn
tiũ ſtatutoꝝ Rᵃ caplo Itẽ ne aliquĩ

¶ De electione dñoꝝ prioꝝ artiũ Rᵃ lxiiii
caplo Pro ſalubri

¶ De offitio dñoꝝ prioꝝ artiũ Ciuitatis lxv
pis̃ ꝫ Rᵃ capitulo Offitiũ q̃

¶ De arbitrio dñoꝝ prioꝝ Ciuitatis pis̃ lxvi
Rᵃ capitulo Itẽ qz offitiũ

¶ De pecunia p argenteria relinquẽda lxvii
p quolibꝫ offitiũ priorat̃ Rᵃ capitulo
Itẽ ſtatuimus

¶ De nõ ꝑponẽdo aliqd p dños pores ul per lxviii
mictendo q ꝑcessus criminales ſeu cõ
dẽpnationes tollantur Rᵃ cap ꝑ punitõeꝫ

¶ De ordinamẽtis et reformatoibꝫ obſuãdis lxviiii
et decoꝝ ꝑualentia Rᵃ caplo ſtatuim̃

¶ Qz offitiales teneantur obſuare et obſ- lxx
uari facẽ ſtatuta z ordinamẽta Rᵃ caplo
teneant potis et capit

¶ De electione bonoꝝ hõiũ qui debẽt cõ- lxxi
ponẽ ſacheptos oiũ z ſinguloꝝ offitioꝝ
Ciuitatis pis̃ accetiaꝫ mittendoꝝ ad regimi-
na castroꝝ cõit pisiẽ accetiaꝫ Ciuitatĩ et
traꝫ deo cõi ſubmiſſaꝝ et recomẽdataꝝ
et de mõ et ordine i et ſup dcã electione
obſuandis Rᵃ cuꝫ caplo Cũ offitium

¶ De modo et ordine ſuandis p bonos ho lxxii

mines deputatos ad componendum novos
sachectos [illegible] Civitatis quod continetur
plus quam [illegible] post dictis Civitatis ad Civi-
tates et [illegible] dictis [illegible] subiectas ut recome-
datis mittendos Rubrica capitulo Cum intendimus

De Consiliis — lxxiij De consiliis congregandis per dominos priores
artium et [illegible] auctoritate Rubrica capitulo Ad
dominos priores

lxxiiij De pena [illegible] consilium dominis seu exhi-
bentis dominis [illegible] Rubrica capitulo ut debet
materia

lxxv Quod domini priores non accedant ad eligendum
aliquem [illegible] consiliis capitaneis Rubrica Item capitulo
statuimus [illegible] ordinamus

lxxvj Quod per dominos priores nulla proposita fiat in
aliquo consilio nisi prius fuit deliberata et
certa forma [illegible] inter eos Rubrica capitulo nulla
proposita — AMBAXATORES:

Nota — lxxvij De officio [illegible] dominorum priorum artium
Rubrica capitulo [illegible] et ordinamus

lxxviij De electione cancellarii et abbreviatoris Rubrica capitulo — Cancellarii

De Camerariis — lxxviiij De electione [illegible] camerariorum artium
Rubrica capitulo [illegible]

lxxx [illegible] dictorum camerariorum artium Civitatis
plus Rubrica capitulo [illegible] statuimus

lxxxj Confirmatio [illegible] materialis artium
descriptio Rubrica capitulo [illegible] artium

lxxxij Quod nullus ex [illegible] artium capitulo possit
approbare [illegible] pulsationes campane
[illegible] congregando Rubrica am-
rationem [illegible]

lxxxiij Que artes [illegible] in artes Rubrica capitulo
statuimus et ordinamus

lxxxiiij Quod nulla ars possit facere [illegible] forem
et quot artifices habeat quelibet ars Rubrica
capitulo nulla ars vel persona

lxxxv Quod nullus faciat se scribi in duabus artibus
Rubrica capitulo Nullus possit

lxxxvj Quod artes et artifices iurent bonum statum
Civitatis plus Rubrica capitulo ad hoc ut civitas

lxxxvij Qualiter et quo [illegible] camerarii Rubrica
capitulo ut [illegible]

lxxxviij De puntaturis camerariorum Rubrica capitulo

lxxxviiij Qualiter camerarii et rectores et artifices
artium congregentur et de pena officialium
negligentium [illegible] contenta in presenti
capitulo Rubrica capitulo ad hoc ut habeantur

puntatur cam[erariorum]

Quod camerarii et rectores [illegible] ubi
noluerit congregare Rubrica capitulo consiliis [illegible]-
torum lxxxx

Quod ordinamenta per dominos priores et ca-
merarios et rectores artium facta observentur
Rubrica capitulo Quando ordinamus lxxxxj

De ordine processionis — Quo ordine artes et artifices accedant
in processionibus cum luminariis Rubrica capitulo
[illegible] lxxxxij

S. Ercolano — De imagine beati Herculani [illegible]
[illegible] et portanda cum luminariis Rubrica lxxxxiij

Quod omnia [illegible] [illegible] hospitalibus
habeant [illegible] Rubrica
capitulo [illegible] et ordinamus lxxxxiiij

De ambaxiatis et ambaxiatoribus mitten-
dis Rubrica capitulo Volentes etiam lxxxxv — [illegible]

Quod omnia pacta reformationes et [illegible]
[illegible] comunis facta observentur Rubrica
[illegible] statuimus et ordinamus lxxxxvj — ARMARI[US]

De electione et officio officialium armarii
librorum comunis plus Rubrica capitulo quoniam expedit lxxxxvij — Officialis armarii [illegible]

De elevatione et positione libri Rubrica capitulo
Item quod si aliquis lxxxxviij

Quod nulla mutatio libri fiat sine [illegible]
officialium Rubrica capitulo Item quod nulla lxxxxviiij

De terrenis quod tollitur per [illegible]
aquam elevando et ponendo Rubrica capitulo
Item quod si [illegible] C

De molendinis et gualcheriis ponendis
[illegible] Rubrica capitulo [illegible] Cj

De domibus que non pensionantur
elevandis et que pensionantur ponendis
Rubrica capitulo Item quod domus Cij

De pensione domus assignanda et po-
nenda Rubrica capitulo Item si aliquis Ciij

Quod comitatenses possint allibrari ubi habitant
in comitatu Rubrica capitulo Item si contingerit Ciiij

Quod universitates castrorum et villarum comi-
tatus non [illegible] absentatis [illegible]
[illegible] modo Rubrica capitulo Item si contingerit Cv

Quod notarius armarii [illegible] additiones
correctiones [illegible] scripturas faciat in libris
existentibus in dicto armario Rubrica capitulo
Item quod quilibet — Cam[erarii] uocan[tur] Cvj

Quod si aliqua hereditas alicui remanserit
debeat illi cui remansit sibi poni facere
Rubrica capitulo Item quod si aliquis — Puntature Cam[erariorum] Cvij

De nobilibus allibrandis [illegible] allibrandis in
Civitate Rubrica Item capitulo [illegible] statuimus Cviij

cviiij ¶ Qz nulla ars uniuerſitas poſſit iducer teſtes de ſua uniuerſitate ī eī fauorem Rubrica capitulo preterea uolumus

cx ¶ De erroribus menſurationum et penſionum corrigendis Rubrica capitulo Item statuimus

cxj ¶ Qz ad petitionem ſindici caſtri uel uille caſſetur libra mortui et abſentati Rubrica caplo Item statuimus

(et fraudant libram) cxij ¶ De pena facientis fieri et alienari ſibi libra ī fraudem cataſtri Rubrica caplo Item statuimus

cxiij ¶ De dotibus reſtituendis et uſufructibus rerum ponendis et alibrandis Rubrica caplo Item statuimus

cxiiij ¶ Qz qui hñt domum ꝓpriam ī qua exerceret artem debeat ſibi alibrari Rubrica caplo Item statuimus

(de civilitate) cxv ¶ Qz res empte ultra extimationem debeant alibrari ementi ſecundum quantitatem ꝑtij talis rei Rubrica caplo Item ordinamus

cxvj ¶ De modo caſſationis libre ītr uendentes et ementes Rubrica caplo Item statuimus

cxvij ¶ Quali alibrentur mulieres cives uxores comitatenſium Rubrica caplo Item cum multi

cxviij • ¶ Quomodo et ordine alibrentur filij familias Rubrica caplo Item cum multi

cxviiij ¶ Qz offitiales armarij teneantur diuider libram bonorum diuiſorum Rubrica caplo Item quod offitiales.

cxx ¶ Qz quilibet alibretur ī porta et par ubi habitat Rubrica caplo Item statuimus

cxxj ¶ Qz nullus alibratus in cataſtro cōīs ꝑuſ poſſit cogi ꝑ non ſubiectum ad reſtituendum res ī ſuo cataſtro deſcriptas Rubrica caplo Item statuimus

cxxij ¶ Qz quicumque ſunt alibrati in duobus locis cōīs libra reducantur ī uno loco Rubrica cap Item ſi aliquis

cxxiij ¶ Qz offitiales armarij teneantur omni die de ſe facere copiam Rubrica Item quod offitiales

cxxiiij ¶ Qz comitatenſis nō hñs libram poſſit ſe alibrari et libram fieri Rubrica c Item quod ſi aliquis

cxxv ¶ Qz ſemper maior ꝑtium ponatur ī cataſtro Rubrica caplo Statuimus et ordinamus

cxxvj ¶ De focularibus mortuis et abſentatis et de paupertatis caſſandis et eleuandis Rubrica caplo Quia ſindici

cxxvij ¶ De priuilegijs et licteris cōīs exiſtentibus ī armario exemplandis Rubrica c Cum quaedam capsa

cxxviij ¶ Qz offitiales armarij teneantur libram facere cuicumque petenti Rubrica caplo Cum multi

¶ Qz bona ponantur et ſcribantur poſſidentibus Rubrica caplo Item statuimus cxxviiij

(notarij armarij salarium) ¶ De ſalario notariorum exiſtentium ī armario et de caſſationibus quarumdam condempnationum et de libra facienda non hñtibus qui res aliquas acquiſiuiſſent Rubrica Item statuimus cxxx

¶ Quod filij forenſium alibrentur ī libro ciuium Rubrica caplo Item statuimus cxxxj

¶ Quod nō fiat libra ciuibus et comitatenſibus Rubrica caplo Item statuimus cxxxij

¶ Quali corrigantur errores calculi Rubrica c Item statuimus cxxxiij

¶ De erroribus corrigendis ſup cataſtro Rubrica c Item cum multas cxxxiiij

¶ Quali augeatur libra Rubrica cap Item conſiderantes cxxxv

¶ Quali forenſes ad ciuilitatem [illegible] ad mictantur et infra quantum [illegible] Rubrica capitulo Cum addeceat cxxxvj

¶ Qz nullus forenſis qui non fuit acatastratus et habitauit poſt acatastrationem ꝑ uiginti annos quibusdam exceptis poſſit hre offitium uel exercere Rubrica cap Statuimus cxxxvij

¶ Qz nullus forenſis ī poſterum deſcribendus ſit ciues niſi ſit regiſtratus ī cancellaria ut ſup poſſit aliquo priuilegio ciuilitatis gaudere Rubrica caplo Statuimus cxxxviij

¶ Declaratio qui ſint originarij ciues Rubrica caplo Cum ī multis cxxxviiij

¶ Qz bona habentium ꝑ cōēs [illegible] aliam quolibet ſeu ī poſterum [illegible] de quorum fructibus ipſi cōī reſponſio nō fieret debeant extimari et acatastrari [illegible] Rubrica c. cxl

¶ De focularibus mortuis et abſentatis Rubrica caplo Cum plerumque cxlj

¶ De bonis que poſſidentur ī comitatum piſij Rubrica caplo Item statuimus cxlij

¶ De electione et offitio [illegible] boni hominis ſup ſcripturis armarij [illegible] et de ipſo armario exhibendis Rubrica caplo Item quia cxliij

¶ De ſummis ſummarum cataſtri uniuerſitatum fiendis ꝑ offitiales armarij Rubrica c Item quod offitiales cxliiij

¶ Qz maior ſindicus nō hēat aliquam cognitionem de queſtionibus cataſtri Rubrica capitulo Inſuper uolumus cxlv

¶ Qz alibrati ī cataſtro alicuius uniuerſitatis teneantur contribuere ī omnia onera occurrentia tali uniuerſitati nō obſtantibus aliquibus pactis Rubrica caplo Statuimus et ordinamus cxlvj

(de cedulis [illegible] registrandis) ¶ Qz fiat unus liber q ſtet ī cancellaria cōīs piſij ī quo ſcribantur [illegible] commendationum et gabellarum cōīs Rubrica cxlvij

capitulo quod fructus

cxlviii ¶ Ut vendentes communantias gabellarum Civitatis Pistorii teneantur … predant describi facere in cancellaria communis Pistorii cedulas dictarum communantiarum … ad verbum. Rubrica capitulo Statuimus

cxlviiii ¶ De quodam libro fiendo in cancellaria communis Pistorii in quo scribantur omnia relicta dicto communi. Rubrica capitulo Item quod

¶ Ut non possit opponi contra scripturas et subscriptiones cancellarii et abreviatoris presentis. Rubrica capitulo Quia …

cli ¶ De hospitali de Colle et de priore et bonis et rebus ipsius hospitalis. Rubrica capitulo bona autem

clii ¶ Ut hospitale misericordie sit exemptum absolutione gabellarum. Rubrica capitulo Item quod hospitale

cliii ¶ Ordinamenta hospitalis misericordie. Rubrica capitulo Cum hospitale

cliiii ¶ De iuramento priorum. Rubrica capitulo Item providemus

clv ¶ De offitio priorum. Rubrica capitulo Item providemus

clvi ¶ De offitio visitatorum. Rubrica capitulo Item providemus

clvii ¶ De inventario faciendo de rebus dicti hospitalis. Rubrica capitulo Item ne quod

clviii ¶ De ratione reddenda per priores. Rubrica capitulo Item ordinamus

clviiii ¶ Ut dictum hospitale habeat advocatum procuratorem et notarium. Rubrica capitulo Item providemus

clx ¶ De duplicis retinendis in dicto hospitali. Rubrica capitulo Item providemus

clxi ¶ De quantitate relinquenda per homines fraternitatis dicti hospitalis tempore eorum mortis. Rubrica capitulo Item providemus

clxii ¶ De pena se immiscentis regimini dicti hospitalis contra formam presentium statutorum. Rubrica Item capitulo Item providemus

clxiii ¶ Ut quilibet de dicta fraternitate teneatur assistere et favere pro posse prioribus et visitatoribus. Rubrica capitulo Item quod aliquando

clxiiii ¶ Quod non solum debeant pene pro delinquentes contra formam presentium statutorum. Rubrica capitulo Item providemus

clxv ¶ Quod oblationes recipi debeant. Rubrica capitulo Item ordinamus

clxvi ¶ De quantitate solvenda per massarios communis pro … luminaria facienda

clxvii ¶ Ut camerarius dicti hospitalis debeat … et de pena opponentis … sindicatum ipsorum priorum. Rubrica capitulo Item quod

clxviii ¶ De redditu communis dando dicto hospitali misericordie. Rubrica capitulo Item cum Civitas

clxviiii ¶ Ut contra iustitia sindicatus et personas sindicatorum dicti hospitalis non possit opponi. Rubrica capitulo Item quod

clxx ¶ De offitiali et offitio super guastis. Rubrica capitulo Statuimus

clxxi ¶ De electione et offitio offitialium super … Rubrica capitulo In seculo …

clxxii ¶ De offitio offitialium super represaliis concedendis. Rubrica capitulo Statuimus

clxxiii ¶ De electione et offitio offitialium super rebus represensis. Rubrica capitulo Eligatur

clxxiiii ¶ De spoliatis et rebus spoliatorum et de debitoribus pistoriensibus et de sequestris non faciendis de rebus stipendiariorum. Rubrica capitulo Cum multi pistorienses

clxxv ¶ Ut forenses qui habitaverint seu habitabunt in Civitate Pistorii per unum mensem seu quindecim … represensalis … nullatenus capi possint. Rubrica capitulo Ad maiorem abundantiam

clxxvi ¶ Ut … represalias vel licteras capi non possint … hominibus de monte Iovis et Castrorum Munaldi … et sancti … Rubrica capitulo Cum videtur

clxxvii ¶ Ut doctores seu scolares … vel licteras capi non possint … offitiales forenses. Rubrica capitulo Ad decorem

clxxviii ¶ De registro fiendo in cancellaria communis Pistorii de represaliis et de quantitatibus exactis registrandis. Rubrica capitulo Ad hoc ut …

clxxviiii ¶ Ut represalie seu lictere contra aliquam civitatem non possint durare … per decennium … Rubrica capitulo Represalie

clxxx ¶ Ut quorumlibet offitium sit semestrale … Rubrica capitulo Statuimus

clxxxi ¶ Ut Castellani ultra tempus semestrale … fortilitia retinere non possint. Rubrica capitulo Cum …

clxxxii ¶ De baiulis et offitio baiulorum. Rubrica capitulo Unus ex …

clxxxiii ¶ Ut baiuli non accedant ad cameram … ad pensionem … camere. Rubrica capitulo … et ordinamus

clxxxiiii ¶ De tubatoribus communis Pistorii et eorum offitio et salario. Rubrica capitulo Volumus quod …

clxxxv ¶ De campanariis et eorum offitio et salario. Rubrica capitulo Statuimus et ordinamus

clxxxvi ¶ De custodia et custodibus … communis … Rubrica capitulo Statuimus et ordinamus

clxxxvii ¶ Ut carceres communis recaptentur et de novo ordinentur. Rubrica. capitulo Quia carceres

clxxxviii ¶ De offitio et offitialibus super excarceratione captivorum amore dei. Rubrica. capitulo Item statuimus

clxxxviiii ¶ Ut extracti de carceribus amore dei non possint habere aliquod offitium comunis nec ad actibus. Rubrica. capitulo Quia non decet

clxxxx ¶ Ut emptores comunantiarum comunis Pistorii et soti[i] cogantur ad solvendum. Rubrica. capitulo Omnes soti[i]

clxxxxi ¶ De nuabus debendis emptoribus bonorum ex bapnitorum et fructuum comunantiarum. Rubrica. capitulo ad evitanda dapna

clxxxxii ¶ De electione signorie per quam quis mictit comunis Pistorii. Rubrica. capitulo Si quis venerit

clxxxxiii ¶ Ut castellani quarumdam roccarum reddant rationem et inventarium faciant de rebus existentibus in eis. Rubrica. capitulo Ex [illegible] tanta

clxxxxiiii ¶ Ut omnia offitia comunis distribuantur per portas. Rubrica. capitulo Ad hoc ut offitia

clxxxxv ¶ De electione potestatis Canarii. Rubrica. capitulo Potestas Castri Canarii

clxxxxvi ¶ De electione potestatum Comitatus fienda ad brevia. Rubrica. capitulo Statuimus et ordinamus

clxxxxvii ¶ De electione offitio et salario potestatum comitatus Pistorii ad sachettum fienda. Rubrica. capitulo Statuimus et ordinamus

clxxxxviii ¶ De terminatione et diffinitione teritoriorum Castrorum et universitatum comitatus et de occupante [illegible] alicuius Castri. Rubrica. capitulo Cum in comitatu

clxxxxviiii ¶ Ut antequam fiat electio alicuius offitialis deputetur sibi salarium. Rubrica. capitulo Cum tractabitur

cc ¶ De brevibus dandis per clericos vel pueros. Rubrica. capitulo Ad hoc ut in offitiis

cci ¶ De clavariis potestatum Civitatis. Rubrica. capitulo Clavarii potestatum

ccii ¶ Ut nullus forensis alicuius terre propinque Civitati possit eligi ad aliquod offitium in Civitate Pistorii et de modo acceptandi regimina terrarum non subiectarum tenendo per eversis. Rubrica. capitulo Et in super

cciii ¶ De bannitis et [illegible] non eligendis ad aliquod offitium. Rubrica. capitulo Balitores

cciiii ¶ Ut nullus qui non fuit continuus de Civitate et comitatu Pistorii possit eligi ad aliquod offitium. Rubrica. capitulo [illegible]

ccv ¶ De offitialibus non absolvendis [illegible] [illegible]

¶ De litteris per [illegible] Pistorii transmictendis et de solempnitate in eis servanda. Rubrica. capitulo [illegible] que mictentur ccvi

¶ Quando in [illegible] consiliis partita mictantur ad bussulas et fabas. Rubrica. capitulo Pro statu meliori ccvii

¶ De quibusdam offitiis spectantibus ad artem notariorum et eorum electione. Rubrica. capitulo Ad hoc ut offitia ccviii

¶ De electione priorum notariorum. Rubrica. capitulo Cum per formam statutorum ccviiii

¶ De matricula notariorum facienda. Rubrica. capitulo Volumus ordinamentis ccx

Studium

¶ De ordinamentis studii et de arbitrio et auctoritate sapientum studii predicti. Rubrica. capitulo Cum pro generale studium ccxi

¶ Quomodo solvi debeant salaria doctoribus et magistris. Rubrica. capitulo Item statuimus ccxii

¶ De taxatione et limitatione expensarum fiendarum per doctorandos in studio pistoriensi tam in privato examine quam etiam in publico. Rubrica. capitulo Cum retro[h]actis ccxiii

¶ Ut scolares doctorandi in pistoriensi studio recipiant publicam publice in ecclesia [illegible]. Rubrica. capitulo Cum multis temporibus ccxiiii

¶ De offitio capitaneorum partis Ghelfe. Rubrica. capitulo . . . ccxv

¶ De Collegio medicorum et forma ipsius collegii. Rubrica. capitulo . . ccxvi

¶ De offitio offitialium super refectione murorum et pontium Civitatis Pistorii et generaliter omnium que quibuslibet spectare noscuntur ad ornatum Civitatis. Rubrica. capitulo [illegible] ad ea ccxvii

¶ De electione et offitio offitialium super massaritiis. Rubrica. capitulo ccxviii

¶ De Castris vel fortilitiis non construendis sine licentia. Rubrica. capitulo ccxviiii

¶ Ordinamentum pro augumentatione magistratus de nolta. Rubrica. capitulo Considerantes ccxx

¶ De electione et offitio consultorum sindicatorum potestatis et capitanei. Rubrica. capitulo Quia [illegible] ccxxi

¶ De offitio offitialium super viis pontibus et portibus. Rubrica. capitulo Quia offitium ccxxii

¶ De offitio tincaramini. Rubrica. capitulo. ccxxiii

¶ De offitio offitialium super anguillis [illegible] in lacu Pistorii. Rubrica. capitulo [illegible] ccxxiiii

¶ De offitio ccxxv

¶ De campione [illegible]. Rubrica. capitulo Cum [illegible] [illegible] ccxxvi

¶ De [illegible] Castri Castilionis [illegible]. Rubrica. capitulo Volentes ccxxvii

¶ De reformatione consiliorum Civitatis Pistorii. Rubrica. ccxxviii

caplo adhoc ut nostra res publica
ccxxviiii ¶ De consilio dnor priorum et eorum auctoritate Rubrica caplo Consilium dnorum por
ccxxx ¶ De consilio camerariorum et eorum arbitrio atque auctoritate Rubrica caplo Consilium Camerariorum
ccxxxi ¶ Consilium generalis adunantie Rubrica caplo Consilium adunantie
ccxxxii ¶ De consilio maximo et summo arenghe seu parlamenti et eorum numero et autoritate Rubrica capitulo Consilium maximum
ccxxxiii ¶ De consilio generali et cuius numero et auctoritate Rubrica capitulo Consilium generale
ccxxxiiii ¶ De consilio populi et cuius numero et auctoritate Rubrica caplo Consilium
ccxxxv ¶ Quod partitum [illegible] factis rebus vel negotiis singularium personarum semel proditum et camerarios [illegible] non debeat nisi sex mensibus et camerarios tempore offitii potestatis Rubrica caplo
ccxxxvi ¶ Quod in partitis que [illegible] debent ad bussolas et fabas [illegible] sit licitum fabam ondere set debeat [illegible] dare Rubrica cap.
ccxxxvii ¶ Quod collaterales potestatis et capitanei sint sindici ad [illegible] sindicandum iura communis Rubrica caplo
ccxxxviii ¶ Quod quicumque aliquod [illegible] consideret per viginti annos vigore alicuius [illegible] non possit inquietare eo quod de alio [illegible] dicere non possit Rubrica caplo
ccxxxviiii ¶ De electione domicellorum dnorum priorum Rubrica capitulo
ccxl ¶ Quod domicelli non liceat discedere de palatio Rubrica caplo
ccxli ¶ Quod curiales Romane curie pro civibus habeantur quamdiu romana curia in perusio resideret Rubrica caplo
ccxlii ¶ De exemptione offitialium clericorum Rubrica capitulo
ccxliii ¶ De pena hospitatorum [illegible] ernes emerium Rubrica capitulo
ccxliiii ¶ De electione et offitio conservatorum monete communis perusii Rubrica caplo Cum italia
ccxlv ¶ De introitibus camere conservatorum Rubrica capitulo infrascripti [illegible]
ccxlvi ¶ De auctoritate et arbitrio conservatorum monete et de numero gentium armigere conducende per eos Rubrica [illegible] offitium
ccxlvii ¶ De gentibus conducendis ad custodiam palatii dominorum priorum Rubrica capitulo [illegible] adhoc
¶ Quod nulla conductio fieri possit a viginti lanceis supra et aquarum infra de aliquo Rubrica caplo Item adhoc ccxlviii
¶ Quod nulla conductio equestrium fiat pro maiori tempore sex mensium Rubrica caplo Item quod nulla ccxlviiii
¶ Quod quelibet conducta equestris distet ab alia saltem per unum mensem Rubrica capitulo Item adhoc ccl
¶ De conductis pedestribus et numero et tempore Rubrica capitulo Item quod nullus ccli
¶ Pro quanto tempore fiat conductio de pedestribus Rubrica caplo Item quod nullus cclii
¶ Quod conductio gentis armigere pertineat ad conservatores monete communis perusii et non ad alios offitiales communis perusii Rubrica capitulo Nullus offitialis ccliii
¶ De puntaturis solvendis et exigendis a gentibus armorum equitum et peditum Rubrica caplo quoniam licet ccliiii
¶ Quod liceat conservatoribus cassare stipendiarios non servantes conventa vel ea ad que quolibet tenerentur Rubrica caplo Ut stipendiarii cclv
¶ Qualiter fiat conductus cum gentibus armorum communis perusii Rubrica capitulo Ut forma pactorum cclvi
¶ Forma contractus cum gentibus armorum equestribus Rubrica caplo Ut capitanei cclvii
¶ Forma conductus cum gentibus pedestribus Rubrica caplo Capitanei cclviii
¶ De offitio offitialis super mostris tam gentium armatarum quam potatium capitaneorum et castellanorum et aliorum quorumcumque Rubrica cap Ut stipendiarii cclviiii
¶ De mostra recipienda per dictos offitiales et conservatores monete seu deputandos a dictis conservatoribus cum dicto offitiali de gentibus armigeris Rubrica caplo Statuimus quod mostre cclx
¶ De mostra recipienda per offitiales Civitatis de saecularibus [illegible] et de castellanis et aliis habentibus custodiam cassarorum seu bastiarum et pre [illegible] Rubrica cap Ad hoc ut predicta cclxi
¶ De fideiussoribus dandis per castellanos vel eos ad custodiam alicuius castri bastie seu fortilitii Rubrica caplo Statuimus et ordinamus cclxii
¶ De mostra recipienda de potestatibus et capitaneis et aliis offitialibus communis perusii in terris ad eas subiectas Rubrica cum potestates cclxiii
¶ De pena recusantium dare nomina eorum de quibus mostre recipi debent Rubrica cap. Conservatores cclxiiii
¶ Quod nullus castellanus habens alicuius castri fortilitii [illegible] communis perusii custodiam vel terrarum subiectarum possit inde recede cclxv

Rubrica capitulo Nullus castellanus
cclxvi ¶ De mostris offitialium forensium Civita- (Mostrarum)
tis et comitatus pisani renidendis et pre-
lucri et puntaturis solvendis. Rubrica ca-
pitulo Cum pro utilitate
cclxvii ¶ De electione duorum marescalcorum qui de-
clarent signa et pilos equorum. Rubrica cap.
Conservatores monete
cclxviii ¶ De mostra renidenda per priores porte sarti-
nem de capitaneo custodie et suis offitiali-
bus et familia et de notariis et familiis
Rubrica capitulo ut negotia communis
cclxviiii ¶ De equis non prestandis per stipendiarios et
de rebus non vendendis per conservatores mo-
nete offitialibus forensibus seu stipendiariis
Rubrica capitulo Nullus stipendiarius
(Conservatores) cclxx ¶ Quod quilibet conservator ab offitio conservatoris
tus vacare debeat per tres annos notarius et fa-
miliaris per duos. Rubrica capitulo Quicumque fuerit
cclxxi ¶ Quod sufficiant duo ex conservatoribus mone-
te ad offitium exercendum. Rubrica capitulo Quia
(Gabelle) cclxxii ¶ Quod comunantie et gabelle communis pisani et
porte clusi vendantur omni periculo risicho
casu quolibet et fortuna emergentium. Rubrica cap.
ad omandum dampnis
cclxxiii ¶ Qualiter gabelle et comunantie vendantur et
infra quantum tempus. Rubrica capitulo Statuimus quod
cclxxiiii ¶ De pacto ponendo in qualibet venditione comu-
nantie seu gabelle vendende et postea quod liceat
expensis emptorum non solventium in termino pecuniam
acquirere sub provisione. Rubrica capitulo ut communis pisani
cclxxv ¶ Quod nulla ex istis comunantiis seu gabellis
possit vendi nisi pro uno anno nec etiam
a contante et de pacto apponendo in venditio-
nibus earum. Rubrica capitulo pro evidenti utilitati
(Gabella salarie) cclxxvi ¶ Quod gabella salarie et gabella pedagii
non possint vendi sine deliberatione con-
silii dominorum priorum et camerariorum centum
quinquaginta fabarum albarum. Rubrica capitulo ad removendum
cclxxvii ¶ Quod gabella vini et bestiarum communis pisani
pro unaquaque porta in simul vendi debeat
de porta in portam. Rubrica cap. Convenientes
cclxxviii ¶ De fideiussoribus recipiendis ab emptoribus
gabellarum seu comunantiarum communis pisani
Rubrica capitulo Cum receptio
cclxxviiii ¶ Quod Conservatores et alii vendentes gabellas
vel comunantias per emptoribus teneantur communi pisano
si fideiussores bonos non acceperint prout supra
continetur. Rubrica capitulo ut ea que
cclxxx ¶ Quod in quantum fideiussores non dent infra sex
dies a die stabilimenti quod de novo comunantie
seu gabelle vendi debeant et refundi si quid
decesserit a prima provisione pretium cum primo
fuerit stabilite. Rubrica capitulo Adicimus ut nullus

¶ De libris faciendis per comunantiis et gabel- cclxxxi
lis. Rubrica capitulo ut fraus aliqua
¶ De libris faciendis in camera conservatorum cclxxxii
per introytibus et exitibus. Rubrica capitulo Sta-
tuimus quod per notarium
¶ De executionibus contra debitores communis cclxxxiii
pisani faciendis. Rubrica capitulo Quoniam contingit
¶ Quod liceat conservatoribus prorogare termi- cclxxxiiii
num solventi pecuniam ante tempus. Rubrica capitulo
Quia iustum est
¶ De quantitate accipienda per offitiales pro execu- cclxxxv
tionibus a debitoribus communis pisani. Rubrica capitulo
ut sub obtemptu
¶ Quod non liceat conservatoribus accipere cclxxxvi
pecuniam mutuo sub provisione vel honore
sine deliberatione dominorum priorum et camera-
riorum. Rubrica capitulo Ut in posterum
¶ Infra quantum tempus fieri possint exactiones cclxxxvii
per emptores gabellarum post finitum tempus emp- (exactio ...)
tionis. Rubrica capitulo nullus emptor
¶ Quod nulli offitiali communis pisani post finem sui cclxxxviii
offitii liceat exactionem facere de debitis communis
pisani et quod exigendi facultas nullatenus concedi
queat nisi per unum mense. Rubrica capitulo ut
quecumque temporibus
¶ Infra quantum tempus conservatores monete et cclxxxviiii
alii offitiales cives teneantur restituere reliqua
successoribus et libros in cancellaria. Rubrica capitulo
Statuimus (offitiales non sindicentur in fine offitii sui)
¶ Quod offitiales forenses non sindicentur item cclxxxx
pisani et de ultima paga non solvenda. Rubrica
capitulo nullus offitialis
¶ Quod offitialibus forensibus non possit augeri cclxxxxi
salarium vel offitiales seu familia. Rubrica capitulo
Statuimus quod de cetero
¶ Quod conservatores et massarii possint habere cclxxxxii
consilium sapientis in casibus oppositionis et no-
tarii super registris et aliquibus. Rubrica capitulo ut
cuncta sub libra
¶ Quod notarii super registris non possit aliquid cclxxxxiii
registrare quod ad introytum non mictitur. Rubrica capitulo
ad conservandam
¶ Quod ser Nicolaus Egidii sit notarius super re- cclxxxxiiii
gistris per tempus in eius electione contento. Rubrica capitulo
utilitati rei publice
¶ De compositionibus in eundis cum gentibus soti- cclxxxxv
alium et per quos fieri debeant. Rubrica ut nego-
tia communis pisani
¶ Quod conservatores monete teneantur mictere ad eorum cclxxxxvi
introytum omne melioramenti monete. Rubrica
capitulo Conservatores
¶ Quod omnes quantitates quas solui deberet communi pisano cclxxxxvii
a denarium vel moneta sic ad introytum
micti debeat. Rubrica capitulo ut omnis excesset fraus

cclxxxxviiii ¶ Qz omnia pagamenta que fierent ad aurum seu in monetam sic ad exitus poni debeant et describi Rta caplo ne aliqua
cclxxxxviiii ¶ Qz omis solutio pecunie que quolibz solueretur p com conſuatoribus uel fancello micti debeant ad introytum infra tres dies et ibi registrari Rta cap ut ratio
ccc. ¶ Qz nulla solutio fieri possit sine solutione gabelle Rta caplo ad hoc ut coe
ccc i. ¶ Qz de prouentibz camere conſuatorz nulla solutio fieri possit p alios nisi p conſuatores seu fancellum Rta Cum mala
ccc ij ¶ Qz nulla solutio fieri possit alicui offitiali seu castellano uacationem aliquam habenti sm formam statutorum nouit editorz Rta caplo Conſuatores
ccc iij ¶ De exitibus camere conſuatorz Rtac Conſuatores monete
ccc iiij ¶ De solutione facienda sup censu debito Romane ecclie et emendatione dapnorz Rta caplo Imprimus q conſuatores
ccc v ¶ De solutione facienda gentibus armigeris Rta caplo Item possint
ccc vj ¶ De salario soluendo dnis prioribus artium Rta caplo Item dent z soluat
ccc vij ¶ De salario camerariorz artium Rta caplo Ite dent et soluant
ccc viij ¶ De salario soluendo dno potati Ciuitatis pis Rta caplo Item dent
ccc viiij ¶ De salario soluedo dno capitaneo populi et maiori sindico Rta caplo Item dent et soluant
ccc x ¶ De salario soluendo cancellario comunis pisis Rta caplo Item dent z soluant
ccc xj ¶ De salario soluendo abreuiatori reformationum cois pisis Rta caplo Item dent
ccc xij ¶ De salario soluendo capitaneo custodie palatij dnorz priorz Rta capitulo Ite dare et soluere teneantur
ccc xiij ¶ De salario soluendo certis notarijs ad funtia dnorz priorz deputatis Rta caplo Item dent z soluant
ccc xiiij ¶ De salario soluendo electionarijs offitialium forensium Rta caplo Item dent z soluat
ccc xv. ¶ De salario soluendo electionarijs capitanei custodie palatij dnorz priorz Rta c Item dent z soluat
ccc xvj ¶ De salario soluendo electionari sine consultoribus sindicatorz offitialium forensium Rta caplo Item dent
ccc xvij ¶ De salario soluendo consultori camere conſuatorum Rta caplo Item dent z soluant
ccc xviij ¶ De salario soluendo conſuatoribz monete et corz notarijs z fancello a nuptio et marusinis Rta caplo Item qdam conſuatores
¶ De salario soluendo notario sup registris Rta caplo Item dent z soluant ccc xx
¶ De salario soluedo offitiali sup bollectino Rta caplo Item dent ccc xxj
¶ De qntitate soluenda fratribus sancti dominici in festiuitate corporis xpi Rta cap Item dent ccc xxij
¶ De salario soluendo offitiali sup mostris cassarorz Rta caplo Item dent z soluant ccc xxiij
¶ De salario soluendo quitariste dnorz priorum Rta caplo Item dent ccc xxiiij
¶ De salarijs seu stipendijs soluendis caballarijs forensibus et cursoribz ciuibus seu forensibus Rta caplo Item qdicti conſuatores ccc xxv
¶ De salario soluendo offitiali cum dirigendo sup mostris gentium armigerarz Rta capitulo Item predicti ccc xxvj
¶ De quarta pte punctaturarz soluenda offitialibus sup mostris signoriarz et gentium armatarz Rta caplo Item pdicti ccc xxvij
¶ De salario soluendo custodibz portarum et decorz uacatione et nuo Rta capitulo Item dent et soluant ccc xxviij
¶ De pecunia soluenda p abundantia facienda Rta caplo pro nutrimento ppli ccc xxviiij
¶ De qntitate mutuanda emptoribus cipionis carnium Rta caplo Itez dicti ccc xxx
¶ Qz mutuantibus aliquam qntitatem conſuatoribz restitutio fieri possit sine solutione gabelle Rta caplo Item conſuatores ipi ccc xxxj
¶ De pecunia soluenda reuelanti tractatum et q non possit exbapnitum aliquem n se ipm rebapnire Rta caplo ut spe comodi et pmij ccc xxxij
¶ De pecunia soluenda p aconamine et pfectione castrorz clusij Rta caplo Item dent et soluant ccc xxxiij
¶ De pecunia soluenda p aconamine spedalicchi Rta caplo p utilitate publica et coi ccc xxxiiij
¶ De pecunia soluenda fratribus cartusiensibus p domibus comitis nolani Rta caplo Item dent et soluant ccc xxxv
¶ De pecunijs soluendis et obſuantijs ordinamentorum istorz p infrascriptis rebus Rta caplo Cum multis de causis ccc xxxvj

de salarijs ifra

Salariu d. p.

Com salm

de caballarijs et cursoribus

Scolares. cccxxxvii ¶ Confirmatio privilegiorum concessorum scolaribus et immunitatis declarata in solutione pedagii et gabelle tam pro doctoribus forensibus quam scolaribus. Rubrica capituli Cum sacris

Conservatores. cccxxxviii ¶ De pecunia solvenda per conservatores pro libris carta vernice actramento et cera pro camera ipsorum. Rubrica capitulo Conservatores

cccxxxviiii ¶ De pecunia expendenda per conservatores pro actamine tectorum hostiorum et fenestrarum camerarum que coptimantur. Rubrica capitulo pro utilitate rei publice

cccxl ¶ Quod conservatores monete non possint expendere ultra eorum introytum nisi sub certa forma. Rubrica ut cuncta sub debita

cccxli ¶ Quod ultra expensas in presenti statutorum volumine contentas conservatores non possint expendere nisi certa forma servata. Rubrica capitulo Cum

cccxlii ¶ Quod conservatores massarii offitiales abundantie et eorum notarii et famuli debeant eorum iurare offitium coram dominis prioribus. Rubrica capitulo Cum iurisiurandi

Camerarii conservatores sindicent. cccxliii ¶ Quod conservatores notarii famuli nuptii et marescalchi debeant diligentissime sindicari. Rubrica capitulo Statuimus

cccxliiii ¶ Quod nullus qui esset condepnatus quousque penam solverit possit educi vel eligi ad aliquam ambaxiatam seu offitium aliquod et sibi iniectam armis. Rubrica capitulo Cum mala

cccxlv ¶ De registro faciendo de condepnatis et condepnandis in camera massariorum. Rubrica capitulo ut pignoratum

cccxlvi ¶ Quod notarii offitialium civium in libratis et offitium concernentibus parcant eorum offitialibus et de eorum surrogatione si neglexerit. Rubrica capitulo Ad hoc ut

Salarium ex publico nihil ... cccxlvii ¶ Quod notarii salarium habentes de publico non possint aliquid accipere a singularibus personis. Rubrica de utilitate publice

cccxlviii ¶ Quod offitiales eligendi non possint renuptiare vel cessare ab administratione offitii et de modo surrogandi alios. Rubrica capitulo Cum frustra

cccxlviiii ¶ Quod statuta in presenti contenta volumine vires sumant et initium in hiis que pertinet ad conservatorum offitium in proximis kalendis aprilis exceptis specialiter declaratis. Rubrica de ...

Puntaturis. cccl ¶ Quod contra puntaturas offitialium forensium nichil possit probari. Rubrica Cum mala cccli

¶ Quod in stratis regalibus Civitatis hostia domorum que non habitarent non possit extrahi et de pena. Rubrica capitulo Ad decorem

¶ Quod copie puntaturarum gentium armatarum et castellanorum micti debeant ad cameram conservatorum ad cancellariam et de pena conservatorum non mictentium ad introytum puntaturas. Rubrica capitulo ut sic desinant ccclii

¶ Infra quantum tempus possint fieri excusationes contra puntaturas gentium armigerarum. Rubrica capitulo Quoniam possumus cccliii

¶ De pena prestantium equos in mostris gentium armatarum. Rubrica quicumque Civis cccliiii

¶ De registrandis creditoribus in camera conservatorum et cassationibus. Rubrica Nolentes ccclv

¶ De executionibus faciendis contra debitores abundantie et alios debitores dicti comunis et pena. Rubrica capitulo ad ampliandam abundantiam ccclvi

¶ De pena offitialis seu executoris relapsantis aliquem debitorem comunis solutione vel deposito non facto. Rubrica capitulo Intendentes ccclvii

¶ Quod ordinamentum contra non solventes datas et collectas vendicet sibi locum contra illos quibus iura cederent non solventes. Rubrica capitulo volumus ccclviii

De gravinatis. ¶ Quod vendentes communantias et gabellas Civitatis prius teneantur antequam ad bapnimenta procedant describi facere in cancellaria cedulam. Rubrica Statuimus ccclviiii

¶ De pena emptorum communantiarum seu gabellarum et etiam famulorum et collectorum fraudem committentium. Rubrica capitulo ad stirpanda ccclx

¶ De executionibus faciendis contra emptores gabellarum et alios debitores in solidum aliquibus creditoribus comunis. Rubrica capitulo Et quia sepe ccclxi

¶ Quod conservatores monete de duobus mensibus in duos menses revidere debeant rationes famulorum et collectorum. Rubrica capitulo Ut reddantur ccclxii

¶ Quod conservatores monete non possint detineri nisi certis de causis. Rubrica capitulo Item cum ccclxiii

¶ De quantitate expendenda pro domo comunis quam tenet cancellarius. Rubrica pro utilitate ccclxiiii

¶ De offitio conservatorum qui eligant famulum ad conservandum pignera. Rubrica capitulo Statuimus ccclxv

MASSARIORUM

ccclxvi ¶ De electione et offitio massarior(um) co(mun)is
perusii. R(ubric)a. capl(itul)o Q(uonia)m offitium

ccclxvii ¶ Q(uod) comunantie et gabelle comunis
perusii uendantur omni periculo rischio
casu quolib(et) et fortuna ementium. R(ubric)a.
capl(itul)o ad ouuiandum GALBELLE

ccclxviii ¶ Qualit(er) gabelle et comunantie uendant(ur)
et infra quantum t(em)p(or)is. R(ubric)a. capl(itul)o Statuimus

ccclxviiii ¶ De pacto apponendo i(n) q(ui)b(us)li(bet) uenditorie
comunantie seu gabelle uendende et post(ea)
expens(is) emptor(um) non soluentium i(n) t(er)mino
pecuniam acquire(re) sub pu(n)i(ti)one. R(ubric)a. cap(itul)o
ut co(mun)i perusii

ccclxx ¶ Q(uod) nulla ex gabellis seu comunantiis
camere massarior(um) possit uendi nisi t(em)p(o)r(e)
apposito in eadem i(n) p(re)se(n)tiali ordinatis
nec etiam acceptante. R(ubric)a. capl(itul)o pro
euidenti utilitate

ccclxxi ¶ De fideiussoribus recipiendis ab empto-
ribus gabellar(um) seu comunantiar(um) co(mun)is
perusii et infra quantum t(em)p(or)is. R(ubric)a. c(apitul)o Cum recepto

ccclxxii ¶ Q(uod) massarii et alii uendentes gabellas
uel comunantias p(ro) [illegible] emptoribus teneantur
co(mun)i perusii si fideiussores bonos no(n) accepit
p(ro)ut superi(us) continetur. R(ubric)a. capl(itul)o ut ea

ccclxxiii ¶ Q(uod) in quantum fideiussores non dentur i(n)-
fra s(upradic)tam diem ad (con)stabiliment(um) q(uo)d de no-
uo comunantie seu gabelle uendi de-
beant et refundi [illegible] decet a p(ri)ma
p(ro)missione p(er) illum a quo fuit stabilita.
R(ubric)a. capl(itul)o ad hoc ut nullus

ccclxxiiii ¶ De libris faciendis p(ro) comunantiis et ga-
bellis in camera massarior(um). R(ubric)a. capl(itul)o
ut fiant

ccclxxv ¶ De executionibus (contra) debitores comu-
nis faciendis. R(ubric)a. capl(itul)o [illegible]

ccclxxvi ¶ Q(uod) liceat massariis p(ro)rogare t(er)minum solue(n)-
di pecuniam an(te) tempus (pre)terminatum. R(ubric)a.
capl(itul)o q(uod) iustum est

ccclxxvii ¶ De q(uan)titate accipienda (per) offitiales p(ro) execu-
tionibus a debitoribus co(mun)is. R(ubric)a. capitulo
ut sub obtemptu

ccclxxviii ¶ Q(uod) non liceat massariis accip(er)e pecuniam
mutuo sub pu(n)itione uel [illegible] sine delibe-
ratione dominor(um) prior(um) et camerarior(um).
R(ubric)a. capl(itul)o ut imposter(um)

ccclxxviiii ¶ Infra quantum t(em)p(or)is possint fieri exactiones.
R(ubric)a. capl(itul)o Nullus emptor

ccclxxx ¶ Q(uod) nulli offitiali co(mun)is perusii post fi-
nem sui offitii liceat exactionem facere

de debitis co(mun)is perusii et q(uod) exigendi facultas
nullatenus concedi queat. R(ubric)a. capl(itul)o utique

¶ Infra quantum t(em)p(or)is massarii teneantur re-
stituere reliqua successoribus et libros i(n)
cancellaria. R(ubric)a. capl(itul)o Statuimus ccclxxxi

¶ Q(uod) massarii co(mun)is perusii possint h(abe)re ccclxxxii
consilium sapientis i(n) casibus oppotunis
et notarii sup(er) registris. R(ubric)a. capl(itul)o ut cauta

¶ Q(uod) notarius sup(er) registris non possit aliq(ui)d ccclxxxiii
registrare q(uo)d ad introytus non sit missum.
R(ubric)a. capl(itul)o ad confirmandam

¶ Q(uod) massarii co(mun)is perusii teneantur mictere ccclxxxiiii
ad eor(um) introytus omne melioramentum mo-
nete. R(ubric)a. capl(itul)o massarii co(mun)is

¶ Q(uod) omnis quantitas que solui deberet co(mun)i perusii ccclxxxv
ad aurum uel monetam sic ad introytus
micti debeat. R(ubric)a. capl(itul)o ut omnis esset

¶ Q(uod) omnia pagamenta que fieret ad aur(um) ccclxxxvi
seu monetam sic ad exitus poni debeant.
R(ubric)a. capl(itul)o ne aliqua

¶ Q(uod) omnis solutio pecunie que quolib(et) ccclxxxvii
solueretur p(ro) co(mun)i massariis uel fancello
micti debeant ad introytum infra tres
dies et registrari. R(ubric)a. capl(itul)o ut ratio

¶ Q(uod) nulla solutio fieri possit sine solutione ccclxxxviii
gabelle. R(ubric)a. capl(itul)o ad hoc ut

¶ Q(uod) de prouentibus camere massarior(um) nulla ccclxxxviiii
solutio fieri possit p(er) alios nisi p(er) massarios
uel fancellum. R(ubric)a. capl(itul)o Cum mala

¶ Q(uod) nulla solutio fieri possit alicui offitiali ccclxxxx
seu castellani uacationem aliquam h(abe)nti s(ecundum)
formam statutor(um) nouiter editor(um). R(ubric)a. capl(itul)o
Massarii comunis

¶ Q(uod) gabella eminar(um) co(mun)is exigi debeat ccclxxxxi
i(n) q(uan)titate taxata. R(ubric)a. capl(itul)o Cum p(ro) formam

¶ De exitibus camere massarior(um). R(ubric)a. capl(itul)o ccclxxxxii
massarii co(mun)is

¶ De q(uan)titate soluenda p(ro) uestimentis pauper(um) ccclxxxxiii
et etiam pro eor(um) abitatione. R(ubric)a. capl(itul)o In primis

¶ De pecuniis expendendis p(ro) luminariis ccclxxxxiiii
ipsis et p(ro) cera et faculis dandis. R(ubric)a. capl(itul)o
Item dicti massarii

¶ De faculis et candelis dandis ipsis offitia- ccclxxxxv
lib(us) i(n) festiuitate s(an)c(t)i Costantii et aliis religi-
osis. R(ubric)a. capl(itul)o In primis

¶ De q(uan)titate expendenda p(ro) cera erogand(a) ccclxxxxvi
i(n) uigilia translationis gloriosissimi ma-
rtiris Herculani. R(ubric)a. capl(itul)o Item teneantur

¶ De candelis et faculis dandis clericis ccclxxxxvii
i(n) uigilia dicte festiuitatis. R(ubric)a. capl(itul)o
Item dent

ccclxxxvii ¶ De facul(is) dandis indicto festo capelle s(an)c(t)i Herculani R(ubrica) capło Itez dent
ccclxxxviii ¶ De facul(is) dandis ĩfestiuitate p(re)d(i)c(t)a fratribus Sancti dominici R(ubrica) caplo Itẽdẽt
cccc ¶ De expensa facienda ĩ cereis magnis et astis et alijs p(ro) honorando imaginez b(ea)ti Herculani et dominos priores ĩ luminarijs R(ubrica) capło Item dicti
cccci ¶ De cera danda fratribus s(an)c(t)i Agustini ĩ kl' maij R(ubrica) capło Item possint
lu. Ascensionis cccc ii ¶ De facul(is) et candelis dandis d(omi)nis prioribus et clericis et fratribus sancti dominici ĩfesto ascensionis domini n(ost)ri yh(es)u xp(ist)i R(ubrica) capło In festo ascẽsionis
cccc iii ¶ De facul(is) dandis prioribus artium (et) quibusdam alijs ĩfestiuitate corporis xp(ist)i R(ubrica) capło Itez dent
luminaria corporis xp(ist)i
cccc iiii ¶ De facul(is) et candelis dandis ĩfesto corporis xp(ist)i clericis et religiosis R(ubrica) cap(itu)lo Item dicti
cccc v ¶ De facul(is) dandis indicto festo fratribus sancti dominici R(ubrica) capło Itez d(ent)
cccc vi ¶ De brauio dando ĩfestiuitate corporis xp(ist)i fratribus sancti dominici et de alijs brauijs dandis capellis d(omi)nor(um) prior(um) sancti herculani et sancte m(ari)e deuolta R(ubrica) Item dicti massarij
lu. indulgentie S. Dominici cccc vii ¶ De facul(is) dandis d(omi)nis prioribus artiuz et quibusdam alijs ĩfestiuitate ĩdulgentie apud sanctuz dominicuz de mẽse augusti R(ubrica) capło Item dare
cccc viii ¶ De facul(is) et candelis dandis religiosis ĩfesto d(i)c(t)e indulgentie R(ubrica) capło Itẽ dare
cccc viiii ¶ De facul(is) dandis fratribus sancti dominici in d(i)c(t)o festo R(ubrica) capło Item dent
lu. s(an)c(t)i laurentii cccc x ¶ De facul(is) dandis d(omi)nis prioribus (et) alijs offitialibus ĩ luminaria facienda ĩfestiuitate sancti Laurentij R(ubrica) capło Item dent et
cccc xi ¶ De candelis dandis d(omi)nis prioribus in festiuitate uirginis marie R(ubrica) capitulo Item dicti
Lu. ĩ festo assumptionis cccc xii ¶ De facul(is) dandis in festo asumptionis gloriose uirginis marie dominis prioribus et quibusdaz alijs R(ubrica) caplo In festo asumptionis
cccc xiii ¶ De facul(is) et candelis dandis clericis ĩ d(i)c(t)o festo R(ubrica) capło Item dare
cccc xiiii ¶ De facul(is) dandis ecclesie montis Lucidi ĩ d(i)c(t)o festo R(ubrica) capło Item dare
cccc xv ¶ De candelis dandis disciplinatis ferentibus et referentibus imaginez saluatoris R(ubrica) capło Item dent
¶ De cereis dandis capelle d(omi)nor(um) prioruz R(ubrica) capło Item dent cccc xvi
i. S. Ludouici
¶ De facul(is) dandis prioribus artiuz ĩfesto sancti Lodouici R(ubrica) capło In festo cccc xvii
s. fran(ci)sci
¶ De pecunia danda fratribus sancti Francisci indicta festiuitate R(ubrica) capło Itez d(ent) cccc xviii
¶ De facul(is) dandis in festiuitate sancti agustini R(ubrica) capło Itez d(ent) cccc xviiii
L. nat(iuitatis) b(ea)te m(ari)e
¶ De facul(is) dandis d(omi)nis prioribus et alijs offitialibus ĩfesto s(an)c(t)e m(ari)e de mense septembris R(ubrica) capło Itez q(uod) ĩ festo cccc xx
lu. s. franc(isci)
¶ De facul(is) dandis d(omi)nis prioribus notario (et) cancellario ĩ festo sancti Francisci R(ubrica) capło Itez dare cccc xxi
lu. decollat(ionis) s. herc(ulani)
¶ De facul(is) dandis d(omi)nis prioribus artiuz in festo decollactionis beati herculani R(ubrica) capło Item dent cccc xxii
¶ De facul(is) dandis maiestati deuolta ĩ q(ui)b(us)dam luminaria R(ubrica) capło Item d(ent) cccc xxiii
¶ De calice dando ĩfestiuitate s(an)c(t)i ambrosij fratribus sancte m(ari)e noue et de cassatione luminarie et oblationuz d(i)c(t)e festiuitatis et etiaz de cessatione luminarie ĩfesto sancti luce R(ubrica) capło Itẽ dicti cccc xxiiii
lu. ap(u)d hospitale mis(ericordie)
¶ De luminaria fienda apud hospitale misericordie R(ubrica) capło cccc xxv
¶ De candelis dandis ministro et fratribus humiliator(um) et fratribus tertij ordinis ĩ qualibz luminaria R(ubrica) capło Item d(ent) cccc xxvi
¶ De modo et ordine distribuendi facul(as) ĩ processionibus et festiuitatibus sup(ra)dictis religiosis R(ubrica) capło Ut quecaz cccc xxvii
¶ De pecunia soluenda p(ro) pictura imaginis beati Herculani R(ubrica) capło Itez dent cccc xxviii
¶ De pecunia soluenda illis qui trahunt ad anulum ĩ platea R(ubrica) capło Item d(ent) cccc xxviiii
¶ De pecunia soluenda p(ro) fulcimentis brauiorum adque curritur et p(ro) alijs istis de causis R(ubrica) capło Item possint cccc xxx
¶ De q(ua)ntitate soluenda p(ro) elimosina istis fratribus et monasterijs R(ubrica) capitulo Item d(ent) cccc xxxi
¶ De oleo dando p(ro) maiestate deuolta R(ubrica) capło Item dicti cccc xxxii
Saxi et montis lucidi
¶ De pecunia soluenda societati Saxi ĩfestiuitate s(an)c(t)i Herculani et societati mõtis lucidi ĩ festo asumptionis uirginis marie R(ubrica) capło Itez eum cccc xxxiii
¶ De brauio non dando canonicis sancti Laurentij nisi p(ro) brauiuz p(er)stiterint societati Saxi ĩ festiuitate s(an)c(t)i Herculani R(ubrica) capło Cum sanctissimus cccc xxxiiii
¶ De pecunia soluenda capellano ecclesie s(an)c(t)i laurentij q(ui) pulsat campanã scolarior(um) R(ubrica) capło Item dicti cccc xxxv
¶ De q(ua)ntitate soluenda capellano sacristie palatij d(omi)nor(um) prior(um) p(ro) planteriis tenendis in cccc xxxvi

sal. p fonte — palatio dominorum priorum. Rubrica capitulo Item dari
cccc xxxvij ¶ De quantitate solvenda offitialibus massaritiarum pro fonte platee et aque ductu. Rubrica capitulo Item massarij
cccc xxxviij ¶ De pretio gabelle postribuli solvendo offitialibus massaritiarum pro aconcimine palatiorum et massariarum dicti comunis. Rubrica capitulo Item massarij
c emine. iiij c xxxviiij ¶ De pretio gabelle eminarum Civitatis Perusii solvendo offitialibus massariarum ex causis infrascriptis. Rubrica capitulo Item massarij
iiij c xl ¶ De salario solvendo dictis offitialibus et alijs infrascriptis per massarios. Et primo septem domicellis dominorum priorum. Rubrica capitulo. massarij (domicelli.)
iiij c xlj ¶ De pecunia solvenda pro raubis septem domicellorum. Rubrica capitulo Item dent
iiij c xlij ¶ De quantitate solvenda pro raubis nuptijs et famulorum et potionarij dominorum priorum. Rubrica capitulo Item dare
iiij c xliij ¶ De salario solvendo sacriste capelle dominorum priorum. Rubrica capitulo Item dent
iiij c xliiij ¶ De salario solvendo coquo guactaro et aquaiolo in palatio dominorum priorum. Rubrica capitulo Item dent
iiij c xlv ¶ De salario solvendo notario dominorum priorum pro scripturis restituendis. Rubrica capitulo Item solvant
iiij c xlvj. (Canc.) ¶ De salario solvendo cancellario comunis Perusii pro eius victu et alijs expensis. Rubrica capitulo Item dent — No.
iiij c xlvij ¶ De quantitate solvenda abreviatori reformationum comunis Perusij pro expensis et pensione domus. Rubrica capitulo Item dicti
iiij c xlviij ¶ De quantitate solvenda pro raubis et caputeis nuptiorum gonfalonerionum. Rubrica capitulo Item dent
iiij c xlviiij ¶ De quantitate solvenda pro raubis tubatorum et naccarini comunis Perusii. Rubrica capitulo Item dent
iiij c l ¶ De salario solvendo tubatoribus et naccarino. Rubrica capitulo Item dent
iiij c lj ¶ Quod fratres sancte Marie servorum habeant curam capelle sancti Honofrij site in domibus carcerum. Rubrica capitulo Item volumus
iiij c lij ¶ De salario solvendo custodibus carcerum. Rubrica capitulo Item dent
iiij c liij ¶ De pecunia solvenda pro oleo et aqua pro carceribus comunis. Rubrica capitulo Item dent
iiij c liiij ¶ De salario solvendo bono homini et notario carcerum. Rubrica capitulo Item dare
iiij c lv ¶ De salarijs solvendis sindicatoribus offitialium forensium et notario. Rubrica capitulo Item dicti massarij
¶ De salario dando baiulis comunis Perusij. Rubrica capitulo Item dicti cccc lvj
¶ De salario solvendo offitialibus armarij. Rubrica capitulo Item dent cccc lvij
¶ De salario solvendo uni notario et uni famulo offitialium custodie. Rubrica capitulo Item dent cccc lviij
¶ De quantitate solvenda pro pennonibus tubatorum comunis Perusii. Rubrica capitulo Item dare cccc lviiij — penones.
¶ De quantitate solvenda pro malapeggis et alijs opportunis pro iustitia facienda. Rubrica capitulo Item dent cccc lx
¶ De tertia parte solvenda ex condepnatione heredibus occisi. Rubrica capitulo Item dare cccc lxj
¶ De parte contingente offitialibus forensibus solvenda. Rubrica capitulo Item dari cccc lxij
¶ De salario dando mundatori platee. Rubrica capitulo Item dari cccc lxiij
¶ De salario solvendo offitialibus campionis carnium. Rubrica capitulo Item dare cccc lxiiij
¶ De quantitate solvenda advocato comunis Perusij et pro scripturis in causis comunis. Rubrica capitulo Item dari cccc lxv
¶ De electione castellanorum et stipendio solvendo per massarios. Rubrica capitulo Quia sepe cccc lxvj
¶ De emendatione equorum offitialium et ambaxiatorum comunis Perusii qui morirentur vel fierent inutiles. Rubrica capitulo Item quia cccc lxvij — emendan
¶ De honorandis nuptijs ferentibus bona nova. Cum laudabili cccc lxviij — novis bon
¶ De honorandis offitialibus forensibus in diebus pascalibus. Rubrica capitulo Cum in honorem cccc lxviiij — Conmuna foren.
¶ De honorandis offitialibus forensibus et ambaxiatoribus et sindicis terrarum subiectarum et recomendatarum comunis Perusii in festivitate sancti Herculani. Rubrica capitulo Ad reverentiam cccc lxx
¶ De pecunia expendenda pro nuptijs venientibus ad Civitatem Perusij ad dominos priores. Rubrica capitulo Cum sepe cccc lxxj
¶ De modo satisfaciendi creditoribus veteribus camere massariorum aque annis citra et alijs ab inde retro. Rubrica capitulo Quia manifeste cccc lxxij
¶ De quantitate solvenda pro preparatione camerarum locatarum seu locandarum. Rubrica capitulo massarij cccc lxxiij
¶ De quantitate solvenda pro libris et cartis cera actramento et vernice ex causis infrascriptis. Rubrica capitulo Item dari cccc lxxiiij
¶ De electione notarij super registris camere massariorum et abundantie. Rubrica capitulo ad hec. Cum pro ordinatione cccc lxxv
¶ Quod notarij offitialium Civium civitatis et cccc lxxvj

offitiuz convenientibus pareant coram offitia
libus et coram surrogatione sine gl exerit
Rubrica caplo adhoc
MASSARII cccclxxvj ¶ Quod massarii et eorum notarii et fancellus de
beant iurare eorum offitium coram dominis pri
oribus Rubrica caplo Cum ius iurandi
cccclxxvij ¶ Quod massarii notarii fancelli et nuptius debe
ant diligentissime sindicari Rubrica caplo
Item quod massarii
cccclxxviij ¶ Quod massarii comunis non possint renu
ptiare offitium vel cessare ab administra
tione offitii Rubrica caplo quoniam supuataneum
CLAVIGERI PORTAE cccclxxx ¶ De offitio retinentium claves portarum ci
vitatis pistorii et eorum salario Rubrica c ...
cccclxxxj ¶ De salario solvendo ratioancriis maio
ris sindica Rubrica caplo massarii comunis
cccclxxxij ¶ De quantitate solvenda mediatoribus iudicia da
tibus sup acatriab Rubrica caplo Item dicti
cccclxxxiij ¶ De expensa facienda pro campanis acta
dis et manutenendis et orlogio construen
orlogii do in palatio dominorum priorum Rubrica capitulo Item
dicti massarii
Registro sup rapresaliis cccclxxxiiij ¶ De registro represaliis registrandis facien
do Rubrica Item c Item ipsi
funere civium cccclxxxv ¶ De quantitate expendenda in funeris FUNUS PRIORUM
alicuius ex dominis prioribus artium Civi
tatis pistorii Rubrica caplo Cum sit
cccclxxxvj ¶ De pecunia expendenda pro abundantia
facienda Rubrica caplo pro nutrimento
fratres S. dominici cccclxxxvij ¶ Quod fratres caplin et conventus sancti do
minici habeant curam et gubernatorem capel
CAPPELLA INFERIOR sancti herculani le inferioris sancti heraclani de porta s petri
Rubrica caplo Item volumus
cccclxxxviij ¶ Quod ultra exitus in presenti statutorum volu
mine contentos massarii comunis pistorii ni
chil possint expendere sine deliberatione
consilii opportuni Rubrica caplo quoniam immoderati
cccclxxxviiij ¶ Quod supradicta statuta et alia in huius que
declarata non essent locum habeant in pre
ABUNDANTIE sentibus massariis et futuris Rubrica caplo
Cum generali
ccccxc ¶ Ordinamenta et statuta camere abun
dantie et de electione et offitio offitia
lium abundantie comunis pistorii Rubrica caplo
Cum inter cetera
ccccxcj ¶ Quod offitialibus abundantie non possit
fieri additio offitialium Rubrica c adreficenandum
ccccxcij ¶ Quod offitiales eligendi non possint renu
ptiare offitio vel cessare ab administratione
offitii et de modo surrogandi alios Rubrica caplo
Cum frustra
ccccxciij ¶ De arbitrio offitialium abundantie et

granum comunis vendi non possit sine licentia
dominorum priorum et camerariorum Rubrica
caplo Cum offitium
¶ Quod offitiales abundantie possint multa re in obedientes in penis denotatis Rubrica caplo adhoc ccccxciiij
postes clusii
¶ Quod poste clusii seu comunantie venda ccccxcv
tur omni periculo rischio cum quolibet
fortuna ementium Rubrica caplo ad evitandum
¶ Quali poste clusii seu comunantie ven ccccxcvj
dantur et infra quantum tempus Rubrica cap
Statuimus
¶ De pacto apponendo in qualibet venditione ccccxcvij
postarum seu comunantiarum vendendarum
seu alicui earum quod liceat expensis emptorum
non solventium in termino pecuniam sub
promissione acquirere Rubrica caplo ut comunis
¶ De fideiussoribus recipiendis ab empto ccccxcviij
ribus postarum clusii et comunantiarum came
re abundantie et infra quantum tempus Rubrica
caplo Cum receptio
¶ Quod offitiales abundantie et alii vendentes ccccxcviiij
postas seu comunantias pro emptoribus tene
antur comunis pistorii si fideiussores bonos non
acceperint prout supra continetur Rubrica caplo ut
ca que
¶ Quod in quantum fideiussores non dentur in vc
fra certam diem a die stabilimenti quod de no
vo poste clusii seu comunantie vendi
debeant et refundi si quid decet a prima
promissione per illum cui primo fuerit stabi
lite Rubrica caplo adhoc ut nullus
¶ Infra quantum tempus emptores postarum seu vcj
comunantiarum teneantur portasse bladum
seu granum pistorii et de triginta soldis dan
dis pro vectura pro quolibet corbe grani Rubrica
caplo adhoc ut
¶ De quantitate solvenda pro comitatenses pro vcij
grano clusii et fideiussoribus prestandis
Rubrica caplo ut cauta
¶ De registro faciendo anno quolibet de vciij
grano et blado recoligendo excluso et
taxa xxx sold den solvendis pro comitatenses
Rubrica caplo adhoc
¶ De libris faciendis in camera abundantie vciiij
pro introytibus et exitibus Rubrica caplo Sta
tuimus
¶ De registro faciendo de debitoribus preteritis et vcv
etiam de debitoribus futuris in cancellaria
comunis pistorii Rubrica caplo adhoc
¶ De executionibus faciendis contra debitores vcvj
camere abundantie comunis pistorii Rubrica c quoniam

Vc vij ¶ Qd liceat offitialibus abundantie pro-
gare t̃minũ ſolventi pecuniaz ſeu gra-
nũz ul' bladũz R̃ra caplo q̃r iuſtũz eſt

Vc viij ¶ Qd non liceat offitialibus abundãtie
acquire pecuniaz mutuo ſub puſiõe
ul' tenore ſine deliberatõe dñoz priorũz
et camerarioz R̃ra caplo ut ĩpoſterũ

Vc viiij ¶ Infra q̃tum tempus offitiales abundãtie
cois puſij teneantur reſtitue reliqua
ſucceſſoribꝫ et libros in cancellaria R̃ra
caplo Statuim'

Vc x ¶ Qd offitiales abundantie poſſint hr̃e cõ
ſiliũz ſapientis ĩ omibꝫ oppõtunis et no
tarii ſup regiſtris et aquionis R̃ra caplo
ut cuncta

Vc xj ¶ Qd omis q̃titas que ſolui deberet en
mere abundantie cois puſij ad aurũz
ul' monetaz ul' ad granũz ſeu bladũz
ſic ad introytus micti debeat R̃ra cap
ut omis eſſet

Vc xij ¶ Qd offitiales abundantie teneantur mi
ctere ad coz introytũz omẽ melioramẽ
tũz monete R̃ra caplo offitiales

Vc xiij ¶ Qd omis ſolutõ pecunie ſeu grani uel
bladi que quolibꝫ ſoluetur offitialibus
abundantie ul' fancellis micti debeant
ad coz introytum ĩ tres dies ꝫ etiam regi
ſtrari R̃ra caplo ut ratio

Vc xiiij ¶ Qd omia pagamẽta que fierent ad
aurũz ſeu monetaz ſic ad exitus poni
debeant et deſcribi et de grano et blado
R̃ra caplo Nealiqua

Vc xv ¶ Qd offitiales abundantie teneantur ſeri
oſe deſcribi facere emptões ꝫ uenditões
grani et bladi R̃ra caplo ut ratio

Vc xvj ¶ Qd offitiales abundãtie poſſint cõpellere
quoſcũqꝫ ad aſſignandũz granũz et bladũ
et uenditõeꝫ inobedientes multare R̃ra cap
p cõſnatione

Vc xvij ¶ Qd non poſſit alicui cedi licẽtia exhn
di granũz ſeu farinaz ſine licẽtia dñoz
prioz et camerarioz ex cõitũz puſij R̃ra
caplo nulli offitio

Vc xviij ¶ Depena extrahentis granũ ſeu farinam
uſqꝫ ad q̃nqꝫ corbes ẽ cõitũz puſ R̃ra c̃
ad ſouendũz

Vc xviiij ¶ Depena extrahentis granũz ſeu farinaz
de cõitu ſeu diſtrictu puſ ultra q̃nqꝫ corb
R̃ra caplo nullus Ciuis

Vc xx ¶ Depena exhentis granũz ſeu farinaz
ex cõitu ul' diſtrictũz puſ ad decem corbibꝫ

PENA EXT
RAHEN
TIV GRA
NVM

ſupra R̃ra caplo ſiquis ciuis

¶ De pena extrahentiũz panez ex cõitum
ſeu diſtrictũz puſ R̃ra ſt caplo Statuim' Vc xxj

¶ Depena exhntiũz ordeũz ſpeltaz ſeu mi
nutũz ul' legumina ex cõitũz ſeu diſtric
tum puſ R̃ra caplo nullus ciuis Vc xxij

¶ De pena extrahentis uinũz ex comitatu
ſeu diſtrictũz puſ R̃ra caplo Quicũqꝫ Vc xxiij

¶ Depena exhentis oleũz ex cõitũz ſeu
diſtrictũz puſ R̃ra caplo nullus ciuis Vc xxiiij

¶ De pena exhntiũz carnes ſalitas lardum
ſeu graſciaz ex cõitũz ſeu diſtrictũz puſ R̃ra
caplo quicũqꝫ Ciuis depena Vc xxv

¶ De pena exhentiũz beſtias ex cõitũz ſeu
diſtrictũz puſ R̃ra caplo nullus Ciuis Vc xxvj

¶ De pena facientiũz aliquod pactũz cũ ex
trahentibꝫ granũz bladũz ul' aliquod ali
ud ex p̃dictis et q' offitialibꝫ credi debeat
R̃ra caplo ad ouiandũz Vc xxvij

¶ Qd ſup infraſcriptis caſibꝫ ſindici cõitus
denũptiare teneantur et de robbariis emẽ
dandis R̃ra caplo Cum ſepe Vc xxviij

¶ Depena extrahentis granũz ſeu uictualia
de aliquo caſtro comitatus puſij ſine licẽtia
R̃ra caplo ad abundantiam Vc xxviiij

¶ De pena accipientiũz bolletinũz ĩ fraudez
R̃ra caplo Siquis Vc xxx

¶ De premio capientiũz ciuites ɔ̃t deuetũz
R̃ra caplo ad hoc ut Vc xxxj

¶ De premio accuſantis aliquez ciuitem
ɔ̃t deuetũz R̃ra caplo ſiquis Vc xxxij

¶ Qd cuilibꝫ ſit licitũz capere ciuites ɔ̃t de
uetũz et q' de malefitijs que cõmicterent
p̃ tea nõ poſſit petdi nec denũptiatio fi
R̃ra caplo ſtatuimus Vc xxxiij

¶ Qualr quis in dubio aliqd feciſſet ɔ̃t de
uetũz intelligatur R̃ra c̃ ad omẽz dubita
tionem Vc xxxiiij

¶ De pena ementis granũz ul' aliud bla
dũz cauſa reuẽdendi ſine licẽtia offiti
aliũz abundantie R̃ra caplo nulli ciui Vc xxxv

Granum
ementis p̃

¶ Qd dñi priores artiũz et offitiales abũ
dantie poſſit penas abſoluere nec nõ
modificare R̃ra caplo q̃m ſm Vc xxxvj

¶ De executionibus faciendis p quoſlibet
offitiales cois puſ ſup ɔ̃tentis ĩ ſtatutis
camere abundãtie R̃ra caplo ad hoc ut Vc xxxvij

¶ De pena offitialis liberantis aliquem
ɔ̃t deuetũz ul' aliqd feciſſet ul' faceret ɔ̃t
forãz primũz ſtatutoz R̃ra c̃ Cum mala Vc xxxviij

Vc xxxviii — Quod in caſibus in quibus per formam preſentium ſtatutorum pena declarata non eſſet recurratur ad formam aliorum ſtatutorum ſeu de ſimilibus ad ſimilia procedatur. Rubrica capitulo quoſlibet

Vc xl — Quod condempnationes omnes que fient occaxione deuetus ſeu abundantie deueniant ad cameram maſſariorum et non ad alium locum. Rubrica capitulo Cum ſit conſonum

Vc xli — De exitibus camere abundantie. Rubrica capitulo Offitiales abundantie

Vc xlii — De pecunia expendenda pro emptione bladi. Rubrica capitulo Imprimis quia

Vc xliii — De expenſa facienda pro ongnis emendis et tenendis occaxione exercitii offitii abundantie. Rubrica capitulo Item offitiales

Vc xliiii — Quod domini priores artium habere poſſint ab offitialibus abundantie uiginti corbes grani pro tempore bimeſtrali ad rationem trium florenorum pro quolibet corbe. Rubrica capitulo ad ſubleuationem

Vc xlv — De grano et ſpelta dandis dominis poteſtati capitaneo populi et maiori ſindico. Rubrica capitulo Item ipſi offitiales

Vc xlvi — De ſpelta danda dominis poteſtati et capitaneo et maiori ſindico. Rubrica capitulo Item quia

Vc xlvii — De grano dando monialibus ſancte marie magdalene porte ſancti petri. Rubrica capitulo Item dent

Vc xlviii — De grano dando cancellario communis peruſii et abreuiatori reformationum dicti communis. Rubrica capitulo Item dent

Vc xlix — De grano dando fratribus ſancte marie ſeruorum. Rubrica capitulo Item dent

Vc l — De uictualibus dirigendis in exercitu communis peruſii uel ad alia loca. Rubrica capitulo Colentes futuris

Vc li — De ordeo ſeu ſpelta dandis pro honorandis ſpectabilibus dominis ſeu uiris. Rubrica capitulo Cum ſepe

Vc lii — De quantitate grani danda cuſtodibus fontis platee. Rubrica capitulo Item quod dent

Vc liii — De quantitate ſoluenda pro gabella macinatus grani ſeu bladi communis peruſii. Rubrica capitulo Item offitiales

Vc liiii — De quantitate ſoluenda emptoribus poſtarum cluſii pro uectura grani ad rationem triginta ſoldorum pro corbe grani. Rubrica capitulo Item offitiales

Vc lv — Quomodo perdita pertineat ad commune ex grano blado animalibus uel pretio ſeu aliis rebus perditis ſeu perdendis uel hominum capturis. Rubrica capitulo quoniam

Vc lvi — De quantitate ſoluenda pro libris actramento cera et uernice. Rubrica capitulo Item offitiales

De ſalariis retinendis et ſoluendis per offitiales abundantie pro eis et eorum notariis cancellis famulis et menſuratoribus ipſis. Rubrica capitulo Item dicti offitiales — Vc lvii

Quod offitialibus abundantie communis peruſii poſt finem eorum offitii non liceat exactiones facere de debitis communis peruſii. Rubrica capitulo ut quecumque — Vc lviii

Quod offitiales abundantie eorum notarii et cancelli debeant eorum iurare offitium coram dominis prioribus. Rubrica capitulo cum iuris. — Vc lviiii

Quod offitiales abundantie notarii et cancelli famuli et menſuratores debeant diligentiſſime ſindicari. Rubrica capitulo Statuimus — Vc lx

Quod notarii offitialium abundantie in litteris offitium concernentibus pareant eorum offitialibus et de eorum ſurrogatione ſi neglexerint. Rubrica capitulo ad hoc — Vc lxi

Quod ultra exitus in preſenti ſtatutorum uolumine contentos offitiales abundantie nichil poſſint expendere ſine deliberatione dominorum priorum et camerariorum. Rubrica capitulo et ut inmoderati — Vc lxii

De ualitudine ſtatutorum preſentium nouiter editorum et aliorum caſſatione et pena. Rubrica capitulo Cum retrolapſis — Vc lxiii

Infraſcripte ſunt Rubrice certarum correptionum additionum et diminutionum et quarundam reformationum factarum non nullis ſtatutis communis peruſii ſub millesimo cccc xv de menſe decembris

Correptio et additio ſtatuti archa montium reficiendi ſacculos. Rubrica Capitulo Circha refectiones — i

Quod nullus poſſit emere aliquem librum alicuius notarii pertinentem ad artem notarie. Rubrica capitulo ad conſeruationem — ii

De exemptione comitatenſium reuertentium et forenſium uenientium ad Ciuitatem et comitatum peruſii. Rubrica capitulo Item ad culturam — iii

Quod quicumque ſenſerit ſe grauatum ab aliquo gabellario poſſit recurſum habere ad conſules mercantie aut auditores cambii. Rubrica capitulo ut nullus — iiii

Quod quilibet camerarius teneatur queſtiones coram eo uertentes expediuiſſe infra terminum trium menſium. Rubrica capitulo ut lites — v

Quod quilibet camerarius teneatur ſi non habet numerum completum recipere quemlibet uolentem intrare artem ſuam. Rubrica capitulo Item ſtatuimus — vi

De abolitione ſtatuti loquentis de ſpelta — vii

danda dno potati et capitaneo Rca caplo Item adresecandas

vij ¶ Additio statuti de facientibus sibi elevari libram i fraudez comunis Rca caplo Item statuimus

viij ¶ Qz quilibet debeat allibrari ubi habitat Rca caplo Item adremouendiz

x ¶ De modificatione salarij sacriste seu capellani dnoz prioriz et eius electione Rca caplo Item indebitas

xj ¶ Qz quodlibz offitium prioratus et eius notarij de nouis sacculis publicandi teneatur fieri fecisse lapides p bomborda Rca caplo Item cuz

xij ¶ De registro faciendo i camera conseruatorum et massarioz et de electione notarij sup registris Rca caplo Item ut

xiij ¶ De mercato paleaz et herbaz faciendo in colle landonis Rca caplo Cum ad

xiiij ¶ De lucro debendo offitialibus baiulis et nuptijs occaxione grauaminis et pignorationis vel capture Rca caplo adrefrenandu

xv ¶ Qz quilibz offitialis possit executionem facere de quibuscuq3 licentijs non obstante qp eius curiaz non fuerint concesse Rca caplo Item qz omnis

xvj ¶ Correptio statuti de pena diffamantis Rca caplo Item statuimus

xvij ¶ Qz quilibz offitialis comunis pusij qn mitteretur p negotijs ipius comunis teneatur ire suis sumptibus et expensis Rca caplo Itez statuimus

xviij ¶ Qz vacante offitio capitanei populi et maioris sindici et iudicis iustitie dni potestas sint iudices appellationuz Rca caplo Ite ad tollendiz

xviiij ¶ Correptio statuti de aduocatis et cosultoribz Rca caplo Cum statutiz

xx ¶ Additio statuti de offitio offitialiuz siruijs fontibus et pontibus Rca caplo Item statuim

xxj ¶ De pondere pinochiati Zucchate et cedrate Rca caplo In depnitati

xxij ¶ Qz nullus corteguiz possit fieri de pluribus qndecam dominaz Rca caplo Item statuimus

xxiij ¶ Qz nulla mulier que ad maritiz iverit possit aliquid donare seu i doniz recipere Rca caplo Item qz nulla uxor

xxiiij ¶ Correptio statuti de refirma offitialium Rca caplo Item cu plerumq3

xxv ¶ De armis non donandis nisi cuz deliberatione quadraginta fabaz Rca caplo Item statuimus

¶ Qz domini priores no accedant ad sotiandiz aliquez offitialez intrantez offitiuz Rca caplo Item ad cosnandaz xxvj

¶ De electione facienda de offitialibz super deuetu et coz pena et coz si fraudez comisint Rca caplo Statuimus xxvij

¶ Qz nullus possit portare aliquod genus bladi de uno castro ad aliud sine licentia vicarij vel sindici Rca caplo Item qz xxviij

¶ Additio pmo caplo pmi libri statutoruz Rca caplo Item statuimus xxviiij

¶ Qz medici salariati a coi no recedant sine licentia dominoz prioz et camerariorum Rca caplo Cum plerumq3 xxx

¶ Additio statuto de electione dnoz prioz Rca caplo Item statuimus xxxj

¶ Qz anqz pcedatur ad bapnimenta alicuius comunantie detur ipius copia cancellario Rca Itez ne post xxxij

¶ De unione cartolarioz et bursariorum Rca caplo Cum ars xxxiij

¶ De modo retinendo p offitiales armarij et coz notarios pncipales archa coz offitiuz exercendiz Rca caplo Itez volentes xxxiiij

¶ Qz priores consortij sindicentur p maiorem sindicuz Rca caplo Item qz priores xxxv

¶ Qz notarii dominoz prioz debeat restituere libruz i cancellaria integruz et sine ceteris et de registro faciendo Rca caplo Item qz notarii xxxvj

¶ Qz notarij conseruatoz et coruz notarij fancelli et massarioz non possint recipere aliquod pagamentum ab aliqua psona Rca Item qz notarij xxxvij

¶ Qz notarij insinuationuz debeant sub compendio denotare i cancellaria pductiones testioz et instroz Rca caplo Itez qz xxxviij

¶ De confirmatione ordinamenti facti i consortio notarioz Rca caplo Ite statuim xxxviiij

¶ Qz offitiuz causaz ciuiliuz incipiat i kl' Julij pxime futuri Rca caplo Item volentes xl

¶ Qz quilibz notarius debeat infra mensez registrasse instruz de quo fuit rogatus Rca capitulo Itez quilibz xlj

¶ Qz quilibet notarius qui aliquid de substantialibus obmisit i contractibus teneatur reficere dapna patienti Rca c Itez statuimus xlij

¶ Deputatio certaz pecuniaruz p actamine muroz Rca caplo adreparatione muroz xliij

insignia pu donadi offitialibus

de notarijs

Biamlo y sal seu mecc

xliiij ¶ Modificatio ſtatuti poſiti ſb R̄ca i pmo libro
ſub R̄ca q nulluſ qui non fuerit ortus de diſ
R̄ca caplo Item ſtatuta

xlv ¶ De loggia facienda in capite platee R̄ca cap
addeat et ornatum

xlvj ¶ Correptio electionis capitanei cuſtodie
dominorum priorum R̄ca caplo Item ut

xlvij ¶ Qz finita conducta ſer Corteſiſ non poſſint
conduci niſi duo notarij tantum ad ſiluta
dominorum prior R̄ca caplo ſtatuim

xlviij ¶ De electione facienda de duobus alijſ do
micelliſ ultra nūm conſuetum R̄ca caplo Item
p honore

xlviiij ¶ Deputatio pecunie argenterie pmenſa
libus filamentis et certis alijſ rebus R̄ca
caplo Item ut palatium

.l. ¶ Deputatio certe pecunie pmenſalibus fil
amentis et alijs in precedenti caplo denotatis
R̄ca caplo Item ſtatuimus

lj ¶ Qz quibz artifex de cetero poſſit inſacu
lari p camerario non obſtante q fuit came
rarius in ſaculo pcedenti R̄ca capitulo
Item ut quelibz

lij ¶ Correptio ſexageſimi caplí tertij libri
de ferijs R̄ca caplo Item ad comoditatem

liij ¶ Modificatio et additio ſupdicto ſtatuto de
ferijſ caplo R̄ca caplo Item addimus

liiij ¶ Reductio et correptio ſtatuti de ſornegiā
te R̄ca caplo Item reducimus

lv ¶ Confirmatio et ratificatio ſtatuti ipo
nentis penam camerarijs non venientibus
ad conſilia R̄ca caplo Item ut negotia

lvj ¶ Ordinamentum ſup reparatione pontis
novi R̄ca caplo Cum aſſeratur

Hoc est volumen primi libri statutorum comunis Perusij.

De electione et electoribus potestatis et maioris sindici et Judicis iustitie et capitanei custodie palatij dominorum priorum.

.1. Cum ad conservationem rei publice perusinam et presentandam cuidatam perversorum sit summa solertia providendum ut Civitas perusina et bonorum salus fiat convenit protegantur. Et scelleratorum iniquitatis protervatur et alia fiant que pro comodo Civium et comitatensium Civitatis perusij fuerint quolibet opportuna ex intervectu magnificorum et nobilissimorum virorum presenti capitulo duximus statuendum. Quod ad eligendum dominum potestatem dominum Capitaneum populi et Maiorem sindicum et Judicem justitie Civitatis perusij presemestrali tempore eligantur seu eligi et extrahi debeant duo boni populares Cives perusini et unus notarius et unus nuptius de saculo comunis perusij pro quolibet offitiali predictorum eligendo. Et insaculentur et insaculari debeant infrascripti per offitiales ad saculos deputandos de porta in portam. Et ad eligendum Capitaneum Custodie dominorum priorum artium Civitatis perusij debeat eligi et extrahi et insaculari solummodo unus tamen bonus et ydoneus popularis cum uno notario et sindico. Qui electores et notarius habeant et habere debeant et secum ducere duos equos pro quolibet eorum et nuptius unum equum et habere debeat pro eorum salario ad rationem dimidij floreni pro quolibet equo et quolibet die per triginta diebus quibus vacare possint ad electionem predictam fiendam in quolibet offitiali expedictis eligendis offitialis autem notarius et nuptius electi ad eligendum capitaneum custodie porte palatij dominorum priorum vacare possint ad dictam electionem faciendam per quindecim dies quibus solvatur et solum debeat pro eorum salario ad rationem predictam. Et nullus qui extractus fuerit de predictis possit loco sui alium substituere nec aliquis alius offitialis comunis perusij possit alium loco alicuius predictorum substituere nec subrogare nisi ratione mortis gravis infirmitatis vel absentie ita quod haberi non possit. Jnquibus casibus possint domini priores alium loco talis mortui infirmi vel absentis eligere quem eligere debeant infra tres dies a die quo extractus fuerit de saculo talis mortuus infirmus vel absens. Qui si negligentes fuerint incidant in penam .C. librarum. Et teneantur dicti offitiales ad predicta extracti et electi ad electionem predictam faciendam et eorum notarius ducere secum dictos equos sindicus vero unum et continue retinere quousque reversi fuerint secum habere. Et qui non duxerit vel non tenuerit ut dictum est incidat in penam C librarum denariorum pro quolibet equo quem non duxerit vel non duxerint. Et teneatur et debeat dicti offitiales ad predicta sic electi incontinenti post eorum electionem faciendam et dictam electionem fecisse debeant infra tempus supra nominatum et responsiones et acceptationes dicti offitij in publicam formam reportare per publicum instrumentum per dictum notarium conficiendum et ipsum infra tres dies a die reversionis in cancellaria comunis perusij presentare. Et si contigerit dictos electores non facta electione redire eo casu priores et camerarij ut dictum est debeat de novis electoribus electorem facere modo supradicto extrahendo vel extrahi faciendo de saculo comunis perusij. Qui electores noviter publicati teneantur et debeant in omnibus et per omnia tam in eligendo quam in accedendo ad dictam electionem celebrandam servare omnia supra statuta et ordinata. Et adhoc ut sub forma debita electio potestatis Civitatis perusij procedat inposterum Statuimus quod offitium domini potestatis dicte Civitatis sit et esse debeat ordinatum et ipsum exerceri sub hac forma ordinamus et quod in omnibus et singulis et quo ad omnia et singula procedat observetur et procedere et observari possit et debeat iuxta et secundum formam et exigentiam infrascripte notule electionis eidem alicuo quod loqueretur in contrarium non obstante. Cuius quidem notule talis est tenor et sub hac forma electio dirigi debeat oportunatis.

Strenuo militi cui he nostre littere fuerint presentate .. Priores artium Consilium et comune Civitatis perusij Salutem et copiam votivorum. Ad novi potestatis comunis nostri electionem noviter procedentes fidem quod sumentes indubiam de sinceritate vestra pro tempore sex mensium proxime futurorum inchoandorum feliciter die . . . electorum infrascriptorum vestre magnificentie per quam salutem nobis speramus afferri et inposterum preesse potius quam preesse cum pactis modis et conditionibus infrascriptis denotatis per infrascriptos nostros electionarios notarium et sindicum ex ipsorum nomine duximus porrigendam secundum quam tenemini et debetis adimplere et observare omnia et

singula et prout inferius denotatur Quia debetis esse sacrosancte Romane Ecclesie devotissimus et sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Eugenii divina providentia pape quarti fidelissimus / Debetis etiam ducere et tenere nobiscum continue in regimine memorato Judices expertos sufficientes et ydoneos sex quorum duo esse debeant legum doctores et infra eorum doctoratus publicam deferre et de ipsorum publico doctoratu | in isto fidem facere cancellario communis nostri in octo dies principii vestri regiminis pena .C. florenorum auri si fidem ipsorum facere neglexeritis in terminum supradictum quorum unus deputetur ad Civilia in et porta sancti petri et alius ad Civilia porta sancti angeli Et ex aliis Judicibus unus ad malleficia et reliquus ad Civilia paliis portis deputetur Et dictus Judex porte sancti petri de omnibus et singulis causis litibus questionibus et controversiis quocumque modo spectantibus et pertinentibus ad hospitale et contra hospitale misericordie Civitatis et comitatus perusii tam in agendo quam in defendendo et ad alia et contra alia hospitalia Civitatis et comitatus perusii cognoscere teneatur ita quod nullus alius Judex vel alius officialis communis perusii de predictis cognitionem habeat Sed omnibus aliis officialibus sit et esse intelligatur in predictis adempta omnis Jurisdictio et quando contigerit vacare officium dicti Judicis quod tamen cognitio de predictis spectet et pertineat ad Judicem in causis Civilibus deputatum porte sancti angeli Qui Judex porte sancti angeli sit et esse debeat Judex dictorum hospitalium et contra dicta hospitalia in dictis causis tempore vacationis dicti Judicis Qui Judices et quilibet eorum cognitorum ut supra dictorum causarum teneatur et debeant procedere in dictis et supradictis causis summarie et de plano sine litis contestatione sine strepitu et figura iudicii et sine solutione alicuius decimi in diebus iuridicis et feriatis ad utilitatem hominum inductis et dictas causas decidere et terminare instantibus ambabus partibus vel una instante / reservato tamen prioribus et rectoribus dictorum hospitalium arbitrio Jure et potestate petendi causas compromicti cum illis modis et dispositionibus in statuto de compromissis positis ubi Judex habuit integros duos menses a die principii cognitionis facte / et ubi non haberet integros duos menses a die Initii sui officii infra duos menses pena dictis Judicibus non decidentibus et terminantibus dictas causas vel aliquam earum quinquaginta librarum denariorum per suos sindicatores tempore sui sindicatus auferendarum pro qualibet causa Et etiam dictus Judex porte sancti petri ad dictas Civiles causas deputatus sit et esse intelligatur Judex super insinuationibus testamentorum legatorum donationum et super petitionibus cassationum et que peteret cassari quando assignata vel insinuata petita non fuerint in tempore statuti prout plenius de hac materia loquentes in volumine statutorum et nullus alius. In quibus et supradictis causis insinuationum et cassationum compromissum peti non fieri possit Socios vero expertos et probos duos notarios notos et legales sex / domicellos octo / berruarios quadraginta armis aptos et eodem panno indutos unus quorum ut nostrorum Civium familiaritas succidatur esse debeat barbitonsor / Officiales et familiares prefatos tenendos vestro salario superbus et expensis / Significantes ad cautelam quod nullus potest ex nostrorum statutorum et ordinamentorum forma esse potestas vel alius officialis nostri communis qui Civis comitatensis vel terrigena sit alicuius Civitatis vel terre confinibus civitatis nostre propinque per quadraginta miliaria existat cuiusque officiales et domicelli per miliaria triginta ad minus Nec consanguineus vel affinis alicuius nostri communis limitatione confinium non obstante. Nec de Civitate vel loco unde tempore vestre electionis esset potestas vel capitaneus Civitatis nostre. Nec insuper potest esse potestas Civitatis nostre de aliqua terra de qua ab uno anno citra fuit aliquis in nostra Civitate potestas vel Capitaneus Debetis insuper tempore vestre electionis vel ante vestrum adventum esse miles et militari cingulo insignitus In supradictis casibus contra dictam formam nos venire ad regimen prefatum aut officiales et familiares ducere expressius inhibentes Debetis etiam vacasse a dicto officio potestarie et a quolibet alio officio in dicta Civitate perusii per continuos octo annos Vestri autem Judices per integros quinque annos Socii notarii et domicelli per integros annos tres / berruarii vero et famuli per integros duos annos Debetis etiam tenere et habere continue in dicta Civitate toto anno dicti officii tempore octo equos De quibus saltem sex sint armigeri valoris triginta florenorum auri ad minus pro quolibet eorundem Reliqui vero ad minus octo florenorum auri pro qualibet Quorum nullus ultra centum libras denariorum et minus librarum viginti nostre monete currentis pro ut valeat extimari Non tamen stabunt ad emendam vel salarium communis nostri nisi postquam in Civitate nostra fueritis cum equis prefatis Et erunt dicti equi scripti per notarium dominorum conservatorum quantitatibus et modis debitis supradictis bullati et bullari facti per Conservatores monete communis perusii et secundum formam statutorum et ordinamentorum nostrorum extimati Et de illis dumtaxat qui extimati fuerint et bullati ut predicitur et non de aliis ullo modo emendam habebitis a nostro communi / Cum quibus officialibus familiaribus et equis esse debebitis in Civitate nostra ante officium dicti regiminis per quatuor dies ante pro salario quidem vestro et omnium predictorum suscipietis a communi nostro pro dicto tempore mille octingentos florenos auri in sex mensibus pro rata solvendos sicut contingit hoc modo videlicet Quia tertia pars dicti salarii

nobis dabitur primo mense regiminis antedicti alia
tertia pars dicti salarii in medio vestri offitii
tempore reliqua vero tertia pars non dabitur
nobis donec fueritis sindicati et per sententiam
expediti / et solvetis gabellam offitialibus
comunis nostri ad rationem duorum soldorum denariorum pro qua-
libet libra totius salarii antedicti pro quo quidem — Gab. salarij
salario debite facietis et exercebitis vos et
offitiales vestri et tota familia offitium regiminis
antedicti. Et omnes et singulas ambasiatas
itinera offitia et negotia pro Civitate comitatu
et districtu perusii dicto vestro perstato tempore oppotuna
que cedent nobis pro nostrum comune perusii ordinata
et nobis iniuncta. Et omnes et singulas exacti-
ones omnium et singulorum comuni nostro aquocumque debitas
vel quolibet debendorum que nobis commisse fuerit per
nos vestrosque offitiales et familiares integre effi-
caciter facietis. Custodie Civitatis nostre semper
vigilanti actendentes. Et providentes et aliis quibus-
cumque peritis cera et lumine et aliis rebus
nichil accipietis nostro et universitate aliqua vel singulari
per vos vestri offitiales vel beruarii petetis vel — Nihil ultra salarium accipiat
recipietis per vos vel alium tacite vel expresse vel
quovis colore quesito directe vel indirecte ultra
vel preter salarium antedictum. Salva tamen certa prelu-
ri quam habere poteritis pro proptionibus legiptimis
exbannitorum. Quorum executio vel exactio fiet tempore
regiminis vestri et pro invectionibus armorum / et exacti-
onibus collectarum. Priorum fructuum comunantiarum
et aliorum debitorum et iurium dicti comunis perusii que vobis
committentur et vestrorum vobis concedatur ex plena statutorum.
Et ad supradictam exactionem faciendam offitiales et fa-
miliares vestros deputabitis ordinatos. Et si — Si morte vel infirmitate officio careat
quod veneritis ad regimen prefatum quod absit
infirmari vel mori contigerit vel ante de dicto salario
vel expensis vel alio nulla solutio nobis fiet si
personaliter non veneritis ad offitium supradictum.
Et si veneritis et dictum offitium dexieritis exer-
cere vel quod deus advertat vos mori contigerit in
dicto tempore complendi offitii solutio dicti salarii non
fiet nisi pro rata temporis quo vos dictum offitium
contigerit exercere. Debetis insuper cuncta
malefitia punire et in facinorosos animadversionem — Malefitia puniat
habere omnimodam. Et ius et iustitiam personarum ex-
ceptione remota cuilibet observare secundum formam
statutorum et ordinamentorum nostrorum. Statuta ordi-
namenta et reformationes et quascumque alias provisi-
ones comunis et ipsi perusii et alias quascumque tam — Statuta observet
factas quam fiendas non obstante quod hic non sint seri-
osius declarata. Que pro expressis declaratisque pe-
nitus habeantur observabitis et facietis inviola-
biliter observari etiam penis legalibus aliter

disponentibus premissis. Debetis etiam insuper
cuiuslibet causis quibuscumque in Civitate perusii cogno- — Iustitiam reddere teneatur
scere et terminare et ius et iustitiam cuilibet dicere
et ministrare secundum formam iuris statutorum et ordinamentorum
comunis perusii. Cum in Civilibus universalis co-
gnitio etiam que ante competebat domino Capitaneo po-
puli perusini quolibet et offitio potestatis Civitatis
nostre ad presens sit offitio potestatis dumtaxat uni-
versaliter actributa. Collacterales et vestri
in et super casibus provisis per formam statutorum et
ordinamentorum comunis nostri et super aliis debent inquirere
sindici defendere iura comunis nostri. Et examinare — De consilio collateralium dando inter magnates
testes examinandos in coppromissis inditialibus
sine aliquo pretio. Et etiam consulere dominis.
Prioribus Consulatoribus monete Massariis
et offitialibus abundantie nostri comunis et cuilibet — Gratis consulat
eorum sine aliquo salario vel mercede super casibus pro-
visis seu non provisis iuxta secundum nostrorum exi-
gentiam statutorum et ordinamentorum fideliter et solerter.
Cuiuslibet facultatis studium in nostra Civitate — Studio fomentet
vigens augere in nostra Civitate tenemini. Et
cetera efficaciter exercere ad que tenemini ad
regimen supradictum. Debetis etiam de vobis et
nostris offitialibus familiaribus et equis mo- — Mostra fiat
stram et assignatam exquisitam facere administrationi
quatuor vicibus quolibet mense et totiens
quotiens per offitiales comunis nostri ad hec deputatos
vel deputandos fueritis requisiti et descriptiones
et remissiones facere in cancellaria comunis
nostri prout extitit consuetum. Tenemini etiam
et debetis vestra liberalitate et pro honore et ma- — Honorem solvenda
gnificentia nostri comunis et nostri refectorii largiri
unam de vestris vestibus de melioribus quas
habetis magistro Antonio citariste nostre sale — Cytariste
in octo dies a die vestri adventus largirique
capellano Capelle nostri palatii florenos vi- — Capelle dominorum
ginti quinque. Finito dicto vestro offitio et regimine
cum offitialibus et familiaribus vestris pro quibus re-
spondere et efficaciter satisfacere debetis avianque — Sindicatus
per octo dies stare ad sindicatum in nostra Civitate
debetis / et villicationis vestri offitii reddere
tenemini omnimodam rationem iuxta formam statutorum
et reformationum nostrorum. Et in fine offitii pre-
dicti cum offitialibus et familiaribus eritis sin-
dicati. Preterea tamen dictis octo diebus sindicatus preter
quam dictis quatuor diebus quibus perusii esse debetis
ante initium vestri offitii morativi in hospitio eritis — Morari in hospitio durante sindicatus
quo volueritis vestris tamen sumptibus et expensis. Nec
potestis ire ad aliud facere regimen durante tempore
rememorato sed stabitis nec discedetis contra formam
ordinamentorum et statutorum nostrorum tempore supradicto

1424

Appotabitis et uobis ijer decem dies post initi-
um uestri offitij offitialibus massariaz nostri comunis
assignabitis et tradetis tot balistas bonas ad
Balistae dandae per pretori florenos — electam nostrorum offitialium massariarum predictorum que sint
et esse debeant ualoris et extimatoris xx florenorum
mr. pauensia — de auro et quatuor paucsia de melioribus que habe-
bitis. Noscatis etiam quoddam capitulum statuti nostri
in tercetera continens Quod potestas Capitaneus et alii
nostri offitiales eligendi tempore sue electionis et presen-
tationis sindico nostro electoris huiusmodi presentatori
pro comuni perusii recipienti solepnes promissiones et obliga-
tiones facere tenentur Juramento firmatas Quod
si alicuius offitii causa quod fecerit ipsi uel alter eorum
uel aliquis ex eorum offitialibus et familia in nostra
Non appellabit — Ciuitate in aliquo dapnarentur non conquerentur
nec reclamabunt ad aliquam curiam presidem uel
offitialem. Nec petent nec peti facient in eorum terris
uel alibi aliquas represalias seu sequestrationes
Represalias non petent — contra comune perusii uel singulares personas eiusdem
nec occaxione predicta obtinebunt licentiam repehen-
A 7 — dendi aliquid Renuptiantes omnibus beneficiis
contra predicta et que contra comune nostrum uel singulares personas pro comune et
homines uestri sunt nullatenus concedentur Quam refor-
Afferant talem reformationem — matorem deferre teneantur autenticam et presenta-
re cancellario nostro die ipsorum aduentus uel sequenti et
si secus fieret electio non ualeat ipso iure Et hoc
nostrum decernimus in aliquo non teneri Que promissiones
et obligationes et Juramenta in istro acceptationis
predicte inserantur expresse aliter acceptatio et electio sit et
in effectu eo ipso De quibus acceptatione actione
et Juramento fiat publicum instrumentum per istum notarium
nostrum cum nostris electionariis uenientem et pro notum
ipsis eligendi rectoris prout ideo capitulo statuti nostri
latius enarratur. Tenentes in dubio si contra dictam
formam ueneritis secus facta decernimus non uale-
re nec quod ex hoc te nobis in aliquo nolumus obligari
Ceterum ignorare uos nolumus quod Judices uestri quos
Vacatio Judicum — ducere tenemini ad regimen supradictum uacasse debeant
a studio perusino a die initiandi uestri offitij ante dicti
per continuos et integros tres annos Et qui in Ci-
uitate nostra doctoratus fuerit in aliquo offitio Ciuitatis
eiusdem esse non potest infra sex menses a die doctoratus
proxime computandos. Alias expte et forma ordinamenti
nobis in hac parte penalium Judices qui dicto tempore non
uacassent a dicto studio Ciuitatis nostre in exercatio
dicti offitii minus ydonei et omnino inabiles cen-
seantur Cuius rei cum Magnificentie uestre presentibus
insistimus quatenus electionem hanc modis formis et con-
ditionibus annotatis placeat acceptare ut exinde
uestri contenti regimine in posterum disponamur
gratius ad singula conformia uotis uestris de ipsa de-
mum acceptatione in secundum diem a presentatione presentium
numerandum debeatis celebrari facere per infra
scriptum nostrum notarium solepniter rogatum pu-

blicum documentum Et supra copia presentium litterarum no-
bis eas per prefatum sindicum remictatis Noscatis quod
statutum de sexflorenis dandis dompno Egidiolo capellano — Capellano
nostri palatij manu ser Nicolai sancti depositi editum sub millesimo
iiijxxiiij die xxviij Julij De offitio potestatis et Capitanei — A 8
ij. Teneatur potestas et Capitaneus et maior
sindicus et quilibet eorum. scilicet potestas
suam potestariam et offitium et Capita-
neus suam capitaneriam et maior
sindicus eius offitium bene legaliter et fideliter
exercere et Jura comunis perusii defendere et guber-
Jura comunis tueri — nare et prouisis inueniendis et habendis inuesti-
gare omni solicitudine qua poterunt ampliori Et
obseruare et obseruari facere uix eorum posse tam
ipsi quam eorum et quilibet eorum Judices et offitiales et
quilibet eorum omnia ordinamenta artium et artis cuiuslibet — Ordinamenta artium seruare
Et quod in ordinamentis artium et cuiuslibet artis con-
tinetur dummodo predicta ordinamenta singularum artium
sint de facto particulari ipsius artis et de ipsa arte
et ad ipsam artem pertinentia et non sint contra comune perusii — Modificentur
Et contra ordinamenta uniuersarum artium et statutorum
comunis et populi perusii Et teneantur ipsi potestas et
capitaneus et quilibet eorum et cuiuslibet eorum Judices
et notarii actis petentibus reddere et facere
rationem et sedere publice ad bancas ad Jus
Sedeant ut iure — reddendum omnibus perusinis et aliis personis a pul-
satu campane comunis de mane usque ad finem
pulsationem campane predicte post tertias Et a pulsatu
campane comunis ante uesperas usque ad finem pulsa-
tionem dicte campane post uesperas Que campana
A 8 — pulsetur singulis diebus de mane et ante uespe-
ras eo tempore quo etiam debent sedere ad Jus
reddendum et post tertias et post uesperas eo tempore
quo etiam debent a banca surgere a Jure reddendo
Nec habeant ipsi potestas et capitaneus nec aliquis
Non habeant conuersationem cum ciuibus — de eorum familia conuersationem seu familiaritatem
cum aliquo perusino Et non possint ipsi nec alter eorum
Non edant nec bibant cum perusino — comedere nec bibere cum aliquo perusino uel habi-
tatore ipsius Ciuitatis clerico uel layco in Ciuitate
burgis uel suburgis perusii Sed extra Ciuitatem burgos
et suburgos possint comedere et bibere cum perusinis
qui in aliqua ambaxiata pergerent cum eisdem pena
decem potestati et Capitaneo et cuilibet de eorum fami-
lia contrafacienti. L. librarum denariorum perusinorum pro qualibet uice
qua contrafecerit Et non possint potestas et Capita-
neus nec alter eorum nec aliquis ex eorum uel alterius
eorum familia et offitialibus nec debeant accipere
Non accipiant equos mutuo — aliquem equum in prestantiam seu sub accomodato ab
aliquo Ciue seu comitatense perusino occaxione
alicuius ambaxiate nec occaxione eundi extra comi-
tatum seu districtum perusii seu aliquem locum
uel alia quacumque causa toto tempore eorum regiminis
preterquam in introytu ipsorum regiminis non ab illis personis
que equos consueuerit uel consueuerunt dare ad
uecturam Ita tamen quod si ab eis equos acciperent
ipsos accipiant et accipere debeant ad uecturam
ab illis personis a quibus equos ad uecturam accipe-

possint per ambaxiatas com(un)is perusii. Alr nullus ipsor(um) equos seu aliqua arma in prestantiam recipiat et si aliquis contrafecerit pene nomine com(un)i perusii puniatur qualibet pena et infrascripto quantitatem solvere teneatur. Et non possint ipsi nec alter eor(um) nec debeant recipere in prestantiam ab aliquo perusino nec eius districtu nec aderias nec alayas nec equum nec aves nec carnem ulla de causa nec debeant ipsi vel alter eor(um) accomodare cuilibet perusinis aliqua ex rebus et aialibus supradictis sub dicta pena sine licentia dominorum priorum. Nec possint recipere ipsi potestas et Capitaneus maior sindicus Judex Justitie nec aliquis eor(um) vel alterius eor(um) offitialis ab aliquo perusino clerico vel layco vel alibi in Civitate vel comitatu perusii habitante aliquid in prestantiam vel in mutuo nec donum aliquod munus vel exenium. Et si aliquis perusinus clericus vel laycus vel habitans in Civitate vel comitatu perusii aliquid prestiterit seu mutuaverit vel dederit potestati vel capitaneo solvat pene nomine viginti quinque libr(as) denariorum. Et si potestas vel capitaneus aliquid receperit contra predictam formam solvat pene nomine quoties contrafecerit com(un)i perusii C libr(as) denariorum. Et tales mutuantes dictam pecuniam ipsam perdant nec audiatur a sindicatoribus tempore sindicatus.

equos et arma aliquo non capiant

non capiant neque dent mutuo vel dono neque [illegible]

pena mutuantium vel donantium

.iij. De Juramento prestando per dominum potestatem et capitaneum Civitatis perusii.

Nos potestas et Capitaneus com(un)is et populi perusini et quilibet nostrum Juramus corporaliter ad sancta dei evangelia tacto libro toto posse salvare defendere et manutenere in pace unitate et bono statu totum comune et populum Civitatis et comitatus perusii. Et omnes et singulos cuiuslibet status et gradus dicti com(un)is. Et viduas orfanos et pupillos et alias miserabiles personas ecclesias hospitalia loca religiosa et eor(um) bona et Jura. Et omnia statuta ordinamenta et reformationes consilior(um) com(un)is et populi et artium et rector(um) dicti comunis secundum purum intellectum et impetratorem maioris consilii Civitatis et studium in Civitate perusii manutenere et augmentare pro posse. Et ordinamenta super studio facta vel que fient observare et manutenere. Et exbampnitos com(un)is perusii pro malleficio et proditores capi facere et eos captos facere detineri donec condempnationes de eis factas solverit. Et secundum statuta et ordinamenta com(un)is et populi perusini punire. Nec alicui studiose nocere per nos nostramque familiam et operam dabimus de concordia inter partes nisi demum per partes steterit. De Civitate perusii non discedemus sine licentia maioris consilii dummodo possimus ire et redire per comitatum nostris expensis et ipsa die teneamur ad Civitatem perusii redire. Ultra nostrum salarium non petemus aliquid nec accipiemus. Et promittentes nobis aliquid illicite et simoniace infra octo dies manifestabimus in maiori consilio Civitatis perusii. Et stabimus in Civitate perusii finito nostro offitio cum tota nostra familia et offitialibus ad reddendum rationem nostri offitii per tempus in statuto com(un)is perusii contentum cuilibet conquerenti de nobis vel aliquo nostrum vel de nostra familia. Et non faciemus nos absolui nec aliquem de nostra familia offitio nostro durante. Et parentelam seu compatriam cum aliquo Cive vel comitatense perusino non contrahemus nec alicui nostro familiari contrahenti consentiemus. Hereticos contra fidem catolicam errantes nisi parati fuerint ad fidem redire de Civitate et comitatu expellemus et eor(um) bona com(un)i perusii publicabimus. latrones falsarios ~~[illegible]~~ et cursatores et offinatores capi faciemus et de Civitate et comitatu perusii expellemus et dabimus operam quod ulterius non veniant moraturi. Et predicta omnia faciemus cum accusatore et sine accusatore. Statuta populi perusii et reformationes artium et rector(um) servabimus. Et qualibet ebdomada admi(nus) mictemus et quilibet nostrum mictet ad custodiam Civitatis unum ex militibus nostris et cum militibus nostris vel iudicibus cum aliis de nostra familia toto tempore nostri offitii et cuilibet nostrum. Et omnia et singula supradicta firmiter adimplebimus.

Ad .c. in electione nostra de tenta firmiter

[illegible] pauperum [illegible]

.iiij. De quibusdam spectantibus ad offitium potestatis et capitanei

Potestas et Capitaneus et quilibet eor(um) teneantur et debeant tractare et facere omnem honorem et utilitatem Civitatis perusii et utilitatem comunem habitantium in eadem. Et in omnibus quibuscumque querimoniis propositis apud eos et quemlibet eor(um) vel eor(um) et cuiuslibet eor(um) Judices in scriptis vel sine scriptis Jus facere et reddere et stare de mane et de sero secundum pulsationem campane ordinate ad sonandum pro iure reddendo et facere debeat stare hostia aperta tempore quo Jus redditur. Et nullus coram eis dicto tempore ire volenti denegetur et statuta et ordinamenta com(un)is et populi perusii observare et consuetudines approbatas et questiones diffiniri facere per se et suos Judices vel alium cui comiserit in tempore ordinatum per comune perusii. Et tractare inter partes de concordia facienda si de pactum fieri poterit voluntate remoto hodio amore et timore vel praeda per quae Jus alterius tolli possit. Capitaneus non predictus teneatur pro posse suo defendere et manutenere salvare et guardare omnia castra et Jura rationes et Jurisdictiones et villas et comunantias Civitatis et comitatus perusii bona fide sine fraude ad totum id quod ad honorem laudem et bonum statum Civitatis et com(un)is perusii spectet et noscatur pertinere. Et si quis accesserit coram potestate vel capitaneo vel altero eor(um) Judicibus et notariis eor(um) vel alterius eor(um) vel aliquibus offitialibus comunis perusii adponendum factum suum vel suum amici in aliquo consilio vel alio loco dummodo illud secundum non sit contra comune perusii potestas et capitaneus aut alii offitiales com(un)is perusii non possit nec debeat aliquam vercundiam vel gravamen aliquod sibi inferre prohibeatur ne suum Jus petat vel proponat suum amici vel amicorum suorum. Et si contrafactum fuerit per potestatem vel capitaneum vel alios offitiales com(un)is perusii teneatur ille contrafaciens

honor et util. [illegible]

Jus reddant

statuta [illegible] observent

concordiam tractet

non impediat [illegible] Jus sui vel amici sui

cat ul' grauamē ītulerit et cui ēēt illata uerecūdia
ul' grauamē reficere omēs expēsas quas occasiōe
illi' grauaminis sostinet et etiā libr. den̄ cōi pusii pe-
ne noīe solūe teneatur Et potās z Capitanē quelibz
ītelligat debeāt et audire d' iur suo siuqz amici ad pe-
naz supi' nominatā Teneāt et potestas z Ca-
pitane' darē opaz ut posse qlr ītegmenta et depēda-
toēs frā et facte ī nos et nras ucinātias ubicūqz
ē possint reuocari z concordiaz fieri Et cicti nri Ci-
ues et comitatēses ire stare z redire cū coz rebus
sine aliquo impedimēto ualeat et secure De forā
iuramēti iudicū sotioz domicelloz z bērua-
rioz dn̄oz potestatis et capitanei

v. Nos Judices milites z sotij notarij domi-
celli et bēruarij potātis et Capitanei
Juramus ad scā dei euangelia facē
et exercere offitia nobis cōmissa et
cōmictenda et adimplē bona fide sine fraude
omīa q expectabūt et spectāt ad nrz offitiū et
nob' imponētur sine aliq exceptiōe psonaz Sēm le-
ges et statuta cōis et ppli pusij et cōsuetudines
approbatas remoto hodio amore timore pitio ul'
pabus aliqu' De iuramēto notarioz pota-
tis et capitanei

vj. Nos notarii potātis et Capitanei cōis
z ppli pusij Juram' ad scā di euāglia bona
fide sine fraude dare operaz et cōsiliū
auxiliū potati z Capitaneo cōis
pusij ad cōsuād' oīa capla statuti et pnos obsuār
ī nro offitio Et ad cōsuandū dcm cōe omēs et sin-
gulas psonas ipi' cōis ī bono statu et unitate
Et ad hoc operam dare nec tractare nec cōtrahē-
tibus cōsentire aliquid cōt honorē potātis et ca-
pitanei nec furtū facere de reb' cōis n' facienti
cōsentire Et si sciuerim' aliquez cōtra facientem
potāti z Capitaneo q'cit' poterimus manifesta-
bim' Et omēs libellos et acusatoēs z inqsitiones
et acta causaz si fuim' cū Judice ad offitiū depu-
tati ī quatinus cōis scrībē et publicare omēs scrip-
turas nobis cōmissas a potāte ul' Capitaneo uel
iudice sub quo erim' et nō uitare easdez et ipas
scripturas autēticas dare ī octo dies postqz a nobis
fuerint petite sine pitio. Et si comodū nō habu-
erimus exemplandi dabim' ipas scripturas pti
ul' ptib' ptinēti ad eoz petitiōez cuicūqz notario
uolēt ptes ad exemplandū Et si recusauerim'
p una quaqz uice qualibz nrz cōtrafaciēs et ue-
tans uel cui uetauerim' uiginti quaqz libras den̄
solūe teneamur et de nuptiatoris sacramēto cre-
datur Et obsuabim' bona fide q ī statutis de
nro offitio continentur Et statuta pasa ppli pusii
obsuabim' si fuerim' cū Judicib' deputati et cō-
nue stabim' sine fraude ad nrz offitiū exercēdū
Et omēs credentias nob' impositas a potāte ul'
Capitaneo ul' iudicib' seu cōsilio uel ab alio cū
erimus ī offitio secretas tenebim' et eas nulli
manifestabim' donec erūt publicate testes īte-
rogabim' cū eos recipiem' et an qz testes recedant
a nobis legem' eisdez ītegralr z uulgariter dictū
suū. Ita qz ipm bene ītelligē possint Et aliud
nō petemus nec recipiem' p nos ul' aliuz ultā
id qd fuerit concessū p statutū Nec emem' ul'
emi faciem' aliqd fraudulenter Et hec omīa z
singla obsuare iuram' remoto hodio z amore
timore pce ul' fab' aliqu' spali lucro ul' dapno
Et hoc caplm nostri Juramēti omi mēse legem'
ut pdcā possim' meli' memorie cōmēdare De
electiōe et offitio directoz

vij. Omnium utilitati tam circa abūdā-
tiam pecunie Camere cōis pusii et
ut debentes soluere dcē Camere
solepnitē tpib' debitis psoluāt oc-
currentia onera q et archa cōsuatoēz directoz
et maxime comitatēsiū q retroactis tpib' ī exac-
tionib' pusii quadmodo fuerūt exausti salubri edic-
to puidere uolentes Statuim' et ordinam' p hāc
legem auream īuiolabilr obsuari q de cetero eligā-
tur et debeāt eligi de sex mēsib' ī sex mēses tres
boni hoīes de populo pusino q uocentur directores
et unuz expitū notariū q sit z eē debeāt offitiales
cōis pusij ad solicitādū omēs z singlās exactiones
fiendas p cōe pusij de oīb' z singlis q deberētur ipi
cōi z cuicūqz cāim dci cōis tam cōsuatoz
monete q et massarioz dci cōis q et offitialiū cā-
pionis bladi ul' cuiuscūqz alti' camere dci comunis
et dcā debita cū effectu exigi et exeq faciēdū p
offitiales et exactorez comunis pusij ad hec spali-
deputatū. Qui boni hoīes et offitiales et notā
eoz ex debito sui offitii teneantur et debeant pq-
rere et inuestigare a dnis consuatorib' monete mas-
sarijs et a cuiuscūqz alijs offitialib' cōis pusii de omib'
et singulis debitis et exactionib' q deberētur p qs
cūqz z ex quacūqz cā ipi cōi pusij et ipis camerie et
cautib' eoz quoz eoz notā de pdcīs debitis registrū
facē teneatur Et q nichilominū pfati consuatores
massarij offitiales campionis et alii offitiales cōis
pusii aliquid debentes exigere ul' recipē p cōi
et eoz notarius sint intrantibus uinculo Juramēti
et sub pena . C . libz denarioz pquolibz eoz tene-
antur z debeant ī xv dies pxime seqntes a die fi-
niti tēporis ī quez aliqs nō soluisset quod soluere
debuisset ipi cōi dare ī scriptis z p extractis dcīs
tribus offitialib' et eoz notario sub dcā pena ñ
et p nōia debentiū aliquid soluē et qntitates quas
deberent et et eoz fide iussore. Qui tres offiti-

10

ales teneantur dare eidez exactori ignnedn no-
mina z pnoia debentiuz soluere et fideiussorez z
ppntantes Et ystare et ptestari eidez q deaz exacti-
onez facere teneantur realr et psonalr z qbuscuq
remedys i mesem adie sibi datoz noiuz et qnti-
tatuz pstatuz postqz ei z coz notario i scptis osig-
ta fuerit pena xxv libr den pquolibz eoz et qlibz
(Diligentia condemnationum exigendarum.) uice p coz sindicaz auferenda ¶ Teneantur i sup +
pdicti offitiales pquire et inuestigare omes z singu-
las condepnatoes dnoz potitis et Capitanei et ali-
oz offitialiuz forensiuz cois pusij fiendas i futuruz
que exacte no fuerit Quas indicto registro po-
ni et scribi faciant p coz notariuz Et nichilo po-
testas et Capitaneus et alij offitiales forenses z qlibz
eoz teneantur et debeant dcis offitialibz i octo dies
adie odepnatoiz factaz inscriptis dare dcis tribus
offitialibus et notario noia z pnoia hoiuz z psonaz
p eos ul alteruz eoz condepnataz et declaratis qn-
titates iqb odepnati sunt sub pena sup declara-
ta. Quibus hitis pdicti offitiales et eoz notari
teneant et debeant dicto offitiali exactori dare et
peundez exigi facere dando eidez executiuz z bona
taliuz codepnatoz pquibz iqrere debeat qbuscuq
mois et put meli et habili uiderint couenire
Que bona publice subastari debeat p dcos offitia-
les ul alios quibz duxerint comitenduz et plus
offerenti dare uendere z stabilire et dicti offiti-
ales ul alij qbz comisint autoritatez pstis sta-
tuti intelligat z sint sindici cois pusij ad pdca
faciendu spetialr costituti. De quibus bonis
uende teneatur usqz ad itegra satisfactione dcaz
odepnationuz et expenssz eaz Que uenditio et
subastatio fieri debeat i mesez adie notificatois
facte dicto exactori de codepnatoe pdca dcis offitia-
libus et dicto exactori si negligentes fuerit ip-
dcis C libr den pquolibz eoz Et nichilo pdca
facere copellantur ¶ Volumus etiaz statuentes
(indebita et inmoderata grauamina tollen.) q pdci tres boni hoies z offitiales sic eligendi
sint z ee itelligantur offitiales sup indebitis z
imoderatis grauaminibus que cotidie iferunt
Ciuibz et comitatensibz pusinis et alijs qb-
cuqz q diceret ul allegarent coraz eis se in-
debite ul imoderate grauatos ul oppssos palqa
exactione que fieret noie cois pusij ul auctoritate
habentis causaz adco coi et ab offitialibz qbus-
cuqz trasmissis seu bayulis ul beruarijs et
familiaribz cuiuscuqz offitialis cois pusij ul alijs
qbuscuqz psonis Que grauamina indebita
et imoderata illata possit et debeat tri psc q
p dcm exactorez put coz discretoi uidebr conueni-
re tollere dirigere et tolli facere dca grauami-
na p dcm exactore Qui et exactor archa pdca
plena habeat potestatez Et et i punedis dcis
bay ul alijs grauatoribus et i infrascriptis pe-
nis Et p his q fecerit qt dcos bayulos z gra-
uatores Et p omibz detentionibz z grauamini-
bz que eis infererentur sindicari no ualeat ullo
(sunt iudices sup questionibus que oriuntur occasione gabellarum seu comunitatum.) mo ¶ Habeat et cognitoez z iurisdictionez
dci directores de et sup omibz litibz z cotrouersijs
uertentibus et que uerterentur it emptores qrcuqz
comunitatuz cois pusij et it fancellos ipoz et etiaz
it quascuqz psonas noie z occaxione gabellaz et
dependentiuz ab eisdez et noie et occaxioe dataz
et collectaz solutaz et q solui deberet ipis emp-
toribz ul alijs psonis ul dco comuni pusi et etia
it quascuqz psonas occaxioe diuisionis solu-
tionis dcaz comunitataz siue gabellaz Et et
habeat cognitoez et iurisdictoez quarucuqz
exactionuz et executionu q fieret ul fieri deberet
p dco coi ul palius psonis ul comunitatibz p dicto
coi ul occaxioe dicti cois Et dcas lites uidendi
diffiniendi z terminandi sumarie et deplano sine
strepitu et figura iuditij et sine solutoe alicuius de-
cimi ¶ Et q asimis z pmutationibz z pceptis
et licentijs et alijs grauaminibz ferendis p dcos
directores non ualeat nec possit appellari Nec de
nullitate dici mo aliquo seu forma Sz exequi de-
beat p omes offitiales uix eaz exigentiaz pe-
na qngentaz libr den ¶ Et ne i posterz comi-
tatenses comitatus pusi more solito indebite
agrauentur Statuimus z ordinamus q bayuli quicuqz
(quomodo per birros z baiulos z offitiales debeat fieri exactio per comitatum.) berruarii et alij offitiales comunis pusij pipsis
exactionibz fiendis debendis ipo coi et debitis
ul alijs emptoribz ul alijs cum a dco coi non
possit ire seu accede mitti ul destinari i z pcoi-
tatuz pusij ad grauanduz dcos comitatenses
ul alios i comitatu sine expssa licentia ul bolleeta
seu sigillo ipoz triuz offitialiuz pena dcis ba-
yulis et alijs cotrafacientibz pquolibz eoz qnqu-
aginta libr den aliorum defacto eis et cuilibz eoz
auferenda ad petitoez cuiuscuqz petentis Cuius pene
medietas sit et ee debeat denuptiantis ul ac-
cusantis coraz dco exactore Quia medietatez
massarii cois pusi sine alio pcepto ul apodixa
autoritate pntis statuti statiz q dca condepna-
tio soluta fuerit dco denuptiati ul accusanti ba-
re z solue teneatur pena C libr den ¶ Qui
tres boni hoies no pcedat n pmictat q ali-
qs Ciuis pusin ul alius pt bayulos et ber-
uarios dicti exactoris uadant i comitatuz ad fa-
ciendu aliqua exactoez noie cois pusi ul aliaz
psonaz spetialiuz habentiuz causam a coi. Sz
ubi necesse fuit aliquē micte ex bay et beru-
arios mictat unu ex notijs dicti exactoris
(salarium pro notariis) Qui bayuli z berruarij et notarij pdcti ha-
beant z hre debeant p expensis eoz z salario tri-
ginta soldos den p quolibz die Sz qn irent si-
ne notario hre debeant tantuz uiginti sold den

p quolibz die int' bay et b'ruarios co[mun]i pusii adma-
datuz deoz triuz bonoz hoiuz sine alio p'ceptouel
apodissa ab offitialib[us] coi[s] pus[ii] qbuscu[m]q[ue] p quacu[m]q[ue]
exactione mandauerint Et hoc locuz h[abe]at q[uando] not[ariu]s
iret et accideret pedes sine equo q[uando] u[er]o eques ac-
cede[re]t h[abe]at ult[ra] q[ui]nq[ue] soldos den[ariorum] p quolib[et] die et
nichil aliud p[er]cip[er]e ul' h[abe]re possit s[ub] pena .C. lib[rarum] den[ariorum]
si co[n]trafecerit p quolibz coz Et q[uo]d dicti offitiales
coi[s] pusii soluerit occ[asi]o[n]e p[re]d[ic]ta debeat rehabere
et exige[re] ab hys c[on]t[ra] quos fiet d[ic]ta exactio. S[ed] u[er]o exac-
tione fecerint ad petitio[n]e[m] singulariuz p[er]s[onarum] habentiu[m] ca[usa]m
co[n]tra d[ic]tas singulares p[er]sone d[ic]ta[m] q[uan]titate[m] et salariuz soluat
et demu[m] rehabeat ab hys c[on]t[ra] quos exactio fiet/ et nich[ilo]m[inus]
bay b'ruary et aly q d[ic]ta grauamina itulerint p[re]t[er]
ul' c[on]t[ra] formaz p[rese]ntis statuti z ordi[na]me[n]ti de hys gra-
uaminib[us] que fecerint uel intulerit c[on]t[ra] ul' p[re]t[er] d[ic]ta[m]
formaz accusari possint coraz po[tes]tate ul' capitaneo
de furto ul' robbaria no[n] obstante aliqua alia licentia
sibi concessa p quoscu[m]q[ue] alios offitiales q[ui] s[e] pa-
trocinari no[n] debeat i aliquo Et q[ui]a pessimu[m]
genus exactoz et bayuloz est pignora q[ue] accipiat
et grauamina q[ue] i[n]ferrut modica curat publicar[e]
seu manifestare S[ed] potius ipa celant et occul-
tant et i eoz comodu[m] co[n]tractant et co[n]uertunt

pignora et ex[actio]nes denu[n]tientur p baiulos et alios off[iciales] — Statuimus et ordinamus q[uod] quilibz bayulus
ul' alius q p d[ic]tas exactionibus pignora q[ue]cu[m]q[ue]
acceperit seu grauamina itulerit teneatur et
debeat ipa denu[n]tiare et referre notario triu[m] of-
fitialiuz i decez dies a die illati grauaminis sub
pena x lib[rarum] den[ariorum] p quolibz bay ul' alio et qualibz
uice Que pena p d[ic]tum exactorez debeat auferri
de facto. Et nichilominus si d[ic]tam relatio[n]e[m] no[n] fe-
cerint infra d[ic]tum tempus possit coraz po[tes]tate ul'
Capitaneo de furto uel robbaria accusari no[n] ob-
stante aliqua licentia sibi concessa que ex nu[n]c p[ro] nulla
et cassa haberi debeat ipo Jure. Teneantur etiaz
p[re]fati bay ul' alii alia quecu[m]q[ue] abstulerit et
alia pignora reduci facere ul' apportari i Ciuita-
te pus[ii] ul' ad aliuz locu[m] ubi d[ic]tis tribus offitiali-
bus uidebit[ur] assignanduz illi ul' illis quibus d[ic]ti
tres offitiales et boni ho[m]i[n]es duxerint elige[n]dos
sedeant bis i ebdomo[ada] — ul' eligenduz i d[ic]tum t[er]minuz s[ub] d[ic]tis penis// Pre-
fati offitiales teneantur z debeat ad min[us] duo ex
eis cu[m] coz notario saltz duob[us] diebus i ebdoma-
A 12 — da sub uolta sancti Herculani publice sedere z
mora[m] trahe[re] ad audiendu[m] quelibz querelantes
Solarium offitii directory — Et habeant et h[abe]re debeant dicti offitiales et
coz notari[us] et quilibz coz p eoz salario deoz sex
mensiuz aute p[rese]ntis statuti sine alia apodissa
ul' p[re]cepto q[ui]ndecim florenos p quolibz directo-
ruz notarius u[er]o . florenos a co[n]s[er]uatorib[us]
monete seu massarijs coi[s] pus[ii] Et ultra dic-
tuz salariuz aliquid aliud h[abe]re ul' recip[er]e no[n] pos-
sint tu[m] coz notari[us] p qualibz licentia qua[m] sc[ri]pserit

ul' s[ub]sc[ri]pserit p[ro] aperire a p[ri]uatis p[er]sonis q[ui]nq[ue] soldos
p qualibz licentia et ultra d[ic]tum salariuz aliquid
no[n] debeat recip[er]e nel h[abe]re Et si contingerit q[ue]m aliq[ue]m
dictoz triuz bonoz hoiuz uel coz notarius i[n]firma-
retur moriretur ul' ex aliqua iu[st]a causa se abse[n]-
taret q[uod] eo casu d[omi]ni po[tes]tates et Camerariu[s] artiuz
possint et debeant loco dicti talis pone[re] z substitue[re]
siue subrogare aliuz Et hoc Caplin et co[n]te[n]ta
i eo locuz habeant i futuris Q[uod] cancellari[us]
notari[us] po[tes]tatis et aly noty q fuerit rogati
de aliq[uo] co[n]tractu seu i[n]str[ument]o teneat[ur] ipz scribe[re]
i libro cancellarie coi[s] pusij

viij — Si Cancellarius notarius prioz et
noty po[tes]tatis ul' Capitanei ul' aliqs
coz seu aliqs coz not[arius] fuerint
rogati de aliquo c[on]t[ra]ctu coi[s] seu ali-
quez contractuz emptionis ul' p[er]mutationis
uel sindicat[us] ul' alteri[us] rei seu alteri[us] co[n]dictio[n]is
p[er]tine[n]tis ul' spectantis ad d[ic]tum co[mun]e fecerint ul' ro-
gati fuerit facere teneatur ille notari[us] q tale sc[ri]pserit
uel fecerit instruz seu c[on]t[ra]ctuz i[n]tra q[ui]ndecim dies post-
q[uam] rogatus fuit ipm cancellario cancellarie assig[na]-
re/ q[ui]m cancellari[us] teneatur et debeat scribi facere
p eundez et autenticare Et ipe etiaz teneatur de his
de q[ui]b[us] rogatus fuit i publicaz formaz scribe[re] i quo-
daz libro q e[ss]e semp[er] debeat i cancellaria coi[s]
de cartis pecudinis et ligatuz et coptuz cu[m] assi- — liber gestuum sit i canell'a
dib[us] et uocetur liber gestuz comunis pusij Q[uod]
si no[n] fecerit teneatur soluere coi pusii noi[n]e pe-
ne v[igin]ti lib[rarum] den[ariorum] i quaz penaz maior sindicus
debeat condepnare contrafacie[n]tes et p[re]d[ic]ta non
s[er]uantes Et d[ic]tum librum fieri faciat Massarij
coi[s] pusij ad petitionez dicti cancellarij sine
alio p[re]cepto ul' mandato De electione z
offitio notarioz palatioz et de offitia-
li sup fornarys panicoculis ruys fontib[us]
et matonatis

viij — Statuimus et ordinamus q[uod]
ad scribenduz o[mn]ia acta et sc[ri]p-
turas Ciuiliuz causaz ad copia[n]-
duz ad bancos malefitioz et p[ro]testa-
tiones scribenduz eligantur et publicentur
siue i[n]saculentur et publicentur uiginti octo
notarij .s[cilicet] duo i palatio d[omi]ni po[tes]tatis ad copias
ad bancos malefitioz ad copianduz et p[ro]testatio[n]es
scribenduz et quatuor p qualibz i dequalibz por-
ta portaz Sancti petri S[an]c[t]e susanne et Eburn[e]
por[te] S[an]c[t]i Angeli et por[te] Solis cu[m] Judicib[us] causaz
Ciuiliuz d[omi]ni po[tes]tatis q[ui]nq[ue] aly noty sint ad sc[ri]-
benduz acta i causis i[n]sinuationu[m] et cassat[ionum]
et unus not[arius] sit i palatio maioris sindici sup +

appellationibus et copiandis processibus cum ci-
uilium et protestationes scribendum Quorum nota-
riorum offitium duret et durare debeat sex mensibus
Et nullus notarius qui fuit sex mensibus in aliquo dic-
torum offitiorum possit ad idem offitium seu in eodem of-
fitio in aliquo dictorum palatiorum esse vel eligi inde ad
sex menses a die depositi offitii Et si aliter eligeretur
electio non valeat et acceptans puniatur in L libr.
den. Et si quis vero notarius electus ad aliquod offitium de
predictis ad ipsum esse noluerit seu ipsum renuerit possint
domini priores artium eligere alium et deputare loco
sui Qui tamen esse possit de iure secundum quod supra di-
spositum est et teneat huiusmodi electio et proinde
habeatur ac si a predictis electus esset et hoc etiam tra-
hatur ad preterita ... priores predicti potuerint eligere
loco renuntiantium dicto modo Et valeant et tene-
ant scripta et scribenda per notarios sic electos
quemadmodum si per aliam formam astitutis tradita
electi fuissent seu essent. Et quilibet dictorum notariorum
stet et scribat sub iudice et cum iudice sue porte
ad locum et bancum sibi deputatum tantum. Et non possit
nec debeat scribere sub alio Judice vel in causis
seu questionibus coram alio Judice vertentibus et
in causis quibus actor adeat iudicem sue porte et
non alium de quacumque porta seu loco esset convictus excep-
tis his casibus in quibus aliter est dispositum per formam
presentium statutorum. Et cum unus notarius inceperit scri-
bere in una causa nullus alius scribere possit vel
debeat in eadem donec primus notarius durabit offitium
pena cuilibet notario contrafacienti in aliquo ex predic-
tis centum libr. den. pro quolibet et qualibet vice Sal-
vo si aliquis notarius qui in causa scribere inceperit vel sup-
serit esset in infirmitate vel alia iusta causa impeditus
vel esset absens vel si placuerit litigantibus vel
alteri litigatorum alium notarium de notariis scriben-
tibus ad eandem bancam adesse adscribendum possit
scribere cum notario qui scribere cepit in causa dictis
casibus alter notarius et solus impune in dicta causa scribere
possit dum tamen variari non possit modo nunc me
alium eligendum. Et nullus alius notarius
de eorum mandato de offitio dictorum copiatorum se
intromictere possit sub dicta pena Nec scribere
possint ad bancas maleficiorum in predictis ad que deputati
sunt nisi dicti copiatores possit tamen quando ius non redderet
alium notarium vel alios notarios vocare ubi necesse
esset pro copiandis scripturis et dandis processibus
In maleficiis autem seu criminalibus causis dictus
notarius se intromictere non valeat sub dicta pena
in copiando et protestationes scribendo ut dictum
est quas scribere teneantur prout erunt rogati
sub pena L libr. den. si scribere noluerit et pro qua-
libet vice per potestatem vel capitaneum vel alium offitialem
communis Pistorii alicui notario nequeat prohiberi quod non
scribant protestationes quas aliquis vellet facere eis
vel alteri eorum contra vero facientes centum libr.

den. nomine pene communi Pistorii solvere teneatur et de hoc
debeat singulariter sindicari Et nullus notarius notariorum
predictorum possit vel debeat in palatio in quo habet of-
fitium facere vel exercere aliquam procurationem vel aduoca-
riam pro aliqua alia persona nec propriam causam fa-
cere seu movere coram Judice ad cuius bancam scribere
deputatus esset durante offitio ipsius notarii. Pos-
sint tamen dicti notarii propriam causam in propria et persone
quam coram Judice alterius porte non obstante quod non
esset Judex sue porte. Et si contrafieret processus
non valeat et incidat in penam xxv libr. den. pro quolibet
contrafaciente et pro qualibet vice Qui tamen postquam
eum elegerit variari vel mutari non possit non ob-
stante quod non esset de sua porta. Et nullus alius
notarius in ipsas scripturas quas scribere debent ipsi
notarii vel que ad eorum offitium spectabunt scribere
vel facere possit et si fecerit non valeat ullo modo et
ipsis scripturis nullatenus adhibeatur fides Unus
autem notarius sit et esse debeat super tabernariis pi-
zicarellis panicoculis fornariis et super fontibus
reactandis murandis et meliorandis et pur-
gandis ubi fuerit oportunum cum quo sit unus ex no-
tariis potestatis cum sotio potestatis. Cuius sotio vero
Capitanei sit unus ex notariis Capitanei Et de-
beat insuper dictus sotius cum suis notariis super pe-
poras qui vadunt ad stratam per Civitatem et bur-
gos et palloctantibus et balistariis et possint
et debeant ex eorum inquirere de omnibus eis commis-
sis et accusari et condepnari possint contrafacien-
tes in predictis et quolibet predictorum Et quod potestas et Capi-
taneus et eorum iudices teneantur inquirere de omnibus eis
commissis et accusari et condepnari possint contra-
facientes in predictis et quolibet predictorum Et quod potestas
et Capitaneus et eorum Judices teneantur inquirere
publice et secrete aliquo capitulo non obstante contra
dictos palloctantes et balistrantes et quem invenerit
cum balista vel palloctorio per Civitatem et burgos
cum balistrando vel palloctando auferat sibi de facto
centum soldos denariorum pro qualibet balista et pal-
loctorio Et palloctorium et balistam accipiant et
eum devenire faciant in commune et nichilominus possit
quilibet accusare et habeat medietatem banni
Sint etiam et esse debeant sotii predicti super munda-
tione et purgatione et exoccupatione platee
communis Pistorii et platee nove de supra murum et plate-
arum communium et omnium aliarum viarum Civitatis et
burgorum et comitatus Pistorii fieri faciendum et te-
neatur et debeat per se et dictos notarios vel alterum eorum
pro qualibet septimana ad minus et totiens quotiens
viderit convenire circuire ipsam plateam magnam
et super murum voltam palatii communis et omnes alias
vias Civitatis et burgorum Pistorii sive sint mato-
nate sive non Et potestas Civitatis et burgorum et
plateas ipsarum ne in ipsis plateis viis vel aliis

Vacatio
notarius palatii ... possit subrogare
B
Non scribat sub alio iudice
In criminibus non se intromictant
Non procuret vel aduocet
unus miles potestatis super tabernariis pizicarellis panicoculis fornariis et fontibus
Super poras
Contra balistras vel palocterios portantes
Super plateis et viis

pdcas fiat ul' sit aliqd inposimentum turpitudo uel in-
munditia terra lapides muricie ul' litame ul' aliqd
inpommentum contra formam statuti Et si inuenerit
ipsi ul' alter eorum aliquod de pdcas contra formam statu-
ti credatur eis ul' alteri eorum et relationi alterius
eorum Et puniatur quilibet contrafaciens et non eleuans
ul' remouens ul' inmundans ad terminum sibi datum
per ipsos sotium in xx sold den que pena de facto auffer-
ratur pro quolibet uice et quolibet precepto et qualibet die
nulla alia solepnitate requisita non obstante aliquo
capitulo precedente ul' sequente quod in contrarium loqueretur
Et hoc non intelligatur in illo qui edificaret ul'
edificare uellet aliquod opus qui possit donec
edificaret ul' edificare uellet inpommenta tenere
inpune Et hoc remaneat in arbitrio et discretione
iudicantis Item quia ad honorem et decorem pertinet
Ciuitatis quod platea Comunis pus magna et alia
platea noua comunis que est supra murum et strate et uie
Ciuitatis et burgorum sint matonate et conseruentur
matonate postquam matonate extiterit Et ad hoc
ut omni die non sit necesse quod noua fiat ordinamenta
super hac materia et reformationes Ordinauerunt pru-
denter et reformauerunt hoc presenti capitulo in perpetuum
ualituro Quod domini priores artium qui erunt de mensibus
Julii et Augusti sub pena .C. libr den pro quolibet
priore qui in pdcas negligens fuerit teneantur et debeant
facere expensis et sumptibus comunis pus matonare
plateam nouam comunis pus que est supra murum et stra-
tas et uias que sunt in Ciuitate et burgis pus Et
in consilio ad hoc et ad talia consueto obseruetur
bapniri facere si aliqs quelit conseruationem dictarum stra-
tarum et uiarum sic matonatarum sub se capere per tempus quinque
annorum et ille qui pro minori pretio se facturum obtulerit sta-
bilire Et potestatem habeant dicti domini priores pecuniam
dari facere per massarios comunis pus de quacumque
pecunia ad manus ipsorum peruenta ul' peruenienda Et
ille cui dictum opus stabilitum fuerit det et dare tene-
atur et cogatur bonos et ydoneos fideiussores
de manutenendo et conseruando dictas plateas stratas
et uias sic matonatas et de reparando quod destrueretur
tur in aliqua parte Et teneatur in octo dies suis sump-
tibus facere reparari a die quo fuerint destructe
ul' deuastate quod si non fecerit in centum libris den pu-
niatur qualibet per maiorem sindicum debeat condempnari
ad petitionem cuiuscumque petentis Et et miles et sotius
sindici teneatur perquirere per Ciuitatem et burgos ubi
essent destructe ul' deuastate platee et strate et uie et
talem cui dictum opus stabilitum fuerit cogere ad re-
actandum et reparandum ut necesse fuerit Et si in pdc-
tis negligens fuerit per suos sindicatores tempore
sui sindicatus in CC libr den debeat condempnari

Debeat et teneatur dictus sotius et notarius dicti ma-
ioris sindici et Judicis Justitie et quilibet eorum
rimari in qualibet ebdomada omnes et singulas
portas Ciuitatis et burgorum ne in plateis ipsarum
portarum ul' circha ipsas portas aliqua turpitudo
seu inmunditia proiciatur et si inuenerit in dictas pla-
teis ul' circha ipsas portas turpitudinem aliquam
seu inmunditiam debeat et possint eorum offitio inquirere
et polluentes siue deturpantes seu proicientes si non
eleuauerit termino eis assignato condempnetur puniatur
qualibet in .C. sold den comunis pus Et teneatur dictus
sotius et notarius et quilibet eorum ut superius continetur
rimari omnes et singulas stratas et uias matona-
tas et alias uias et remoueri facere omnes scalas
sedilia lapides seu ligna Et omnia alia inpommen-
ta in hiis stratis et uiis posita et in futurum inponenda
extra muros domorum secundum pus diffinitionem Item comunis et hominis
spetiales qui haberet terrenum aliquod extra murum
Volumus tamen quod liceat cuilibet sine pena co-
ntra dictum est superius non obstante habere ante domum suam
unum banchum de ligno amplum uersus uiam duobus
pedibus ad pedem comunis pus Et hoc posse fieri in
illis uiis intelligatur dumtaxat ubi uie adductis
uiis ample octo pedibus remaneret ad pedem
supernominatum In aliis non uiis artioribus bancum
habere ul' alium facere uolumus non licere Et si quis bancum
tenuerit ultra dictam formam ul' in aliquo alio loco ue-
tito et prohibito puniatur pena xxv libr per potestatem
ul' Capitaneum ul' maiorem sindicum iudicem iustitie
et dicti banca reducantur ad dictam mensuram pena xxv
libr den potestati Capitaneo et maiori sindico iudi-
ci iustitie negligenti Ille autem ante cuius domum
fuerit inuenta turpitudo ul' inmunditia teneatur
soluere pro pena qualibet pene nomine quinque soldos den
et ipsas inmunditiam terram ul' litame et inpommenta
remoueri faciat dictus sotius ul' eius notarius ul' sotius aut
notarius maioris sindici Judicis iustitie de uiis pu-
blicis et uianalibus et plateis et aliis locis sup-
dictis et uolta palatii comunis pus remundari et
purgari de putredine et inmunditia facere teneatur
Debeat et quoties opus fuerit facere inquisitionem
a camoreriis qui sunt circha plateam comunis pus de
putredine que fieret in dicta platea et si inuenerit
aliquem culpabilem de pdcis per inquisitionem quam facere
debeat et teneatur ille qui inuentus fuerit culpabilis
puniatur qualibet soluere comunis pus v. libr den Pre-
terea uolumus quod quilibet ex pdcis iudicibus sint
ad ista offitia et destinati et ordinati per presens capitulum
ul' aliquid aliud in toto presenti statuto contentum cum suis
notariis ul' notario offitium ul' offitia ad quod
uel que ordinatus est ut dictum est cum suis notariis
solicite facere et exercere debeat et teneatur sine

Immunditia

B

Edificantes

Expensis(?) ad [illegible] dicti [illegible] qui erunt de mense Julii et Augusti

Matonatus.

Platee
Strate

banche

formaz statutoz ipoz. Et coge quelibz ut q̃ ꝯmissuz ē pformaz alicui statuti artez suã bene et fidelr exercere sm formaz et tenorez Capituli statuti loqntis depdcis ad penã ĩ ipis caplis ul caplo denotatz dumō iudex malleficioz potestis l' Capitanei nō debeat se intromictere ĩ alijs q̃ stabili ñ ĩmallijs tm. ¶ Possit tm iudex malefioz iterpone autoritatez sup aliis minoz nolentium se re- psentare coraz eo occaxione alicui accusationis denumptiatoīs ul' ĩquisitoīs q̃ fieret ꝯ tale minorez ul' nolentium accusare. ¶ Item statuim' et ordinam' ꝗ soti et offitiales potestis et Capitanei positi sup offitio uiaz et potestis et capitanei et coz et cuilibz coz offitiales teneantur et debeant cõ- pelle ad petitionez cuiuscũqz petentis omes z sin- glãs psonas domos habentes iuxta rebucos et uias uicinales explanare z clocanas nouas face et factas remudare expēs z costaminis habē- tium domos iux ipas uias et rebucos et pos- sit ipi offitiales et quilibz coz et debeat z teneat' ĩpone penã cuilibz coz ꝯtrafacienti face pdca. Et omes non obedientes ĩ supdcis quazlibz den punire et ꝯdepnare et ipaz penas p comuni auferre et exigere defacto sine aliqua cõdep- natione inquisitione ul' denuptiatioe fienda. Et si dicti offitiales ul' aliquis ipoz fuerint ne- gligentes tempore coz sindicat' cõi perusij de coz salario solue debeat xxv libr den. Item teneat' dicti soti et offitiales face expediri z remoliri et actari quelibz fontez et aque ductuz siue clocanaz quozlibz fontiuz existentiuz iuxta Ciuitatem perusij p unuz miliare et ĩ Ciuitate pdca ad petitõez petentis et etiaz suo offitio expensis cõis perus fontes uo qui cent ultra miliare et intra mili- are qui cent ĩ territorio alicui' Castri ul' ville mu- dentur et et aptentur et destructi reficiantur et reparentur expensis hoīuz ipius Castri ul' ville ĩ cui' iurisdictõe cent. Pro illis uo q debet fieri expēs cõis perusij ĩtra miliare ad petitõez dci offitialis po- res artiuz q pro tpe erūt ul' fuerit teneātur facere apodissas et ipos solui face de quacũqz pecũia q̃ cet ĩ camera massarioz et p quocũqz facto ipi' cõis pena .C. libr den. Et si aliquis dcoz offi- tialiuz fuerit negligens puniatur ad petitione cuiuscũqz petentis ĩ quinquaginta libr den. Ita ꝗ dca aqua ad dcm fontez libere decurratur. Et facere eleuare teraz siue ĩpomimētuz q̃d ē post ul' archa ipos fontes. ¶ Item statuim' ordinam' ꝗ quicũqz fecerit ul' fecisset aliquẽ puteū ul' aliquod ali- ud p q̃d aqua alicui' fontis publici ul' uena alicui' ul' ipi' fontis impediretur ul' minueret- ꝗ dicti offitiales et ipoz quilibz teneant' z debe- ant p̃apere p̃ese illi ul' illis q pdca fecerint l' ꝯmisint q. i. terminuz eidez p dcos offitiales ul' altoz eoz assignatū ipm puteuz debeat reple et repleuisse et omez nouitatez quã fecisset ĩ p̃iuditiuz ipi' fontis remoue z remouisse ad penã .C. libr den. Et nullus possit ul' debeat face ul' tene aliquaz trosiaz iuxta aliquẽ fontem p xv passus pena xxv libr den p quolibz ꝯtra- facientem. Item statuim' et ordinam' ꝗ quicũqz sua autoritate euacuauit ul' euacuari fecerit ali- quez fontez publicuz ul' deriuaueit aquã ipius fontis ita ꝗ nō ueniat ad ipz fontez ul' aliquaz formaz siue laboritiuz fecerit ul' fieri fecerit p q̃d dict' fons et aqua ipius fontis possit euacu- ari ul' mō aliq' ledi soluat cõi perusij pene noīe xxv libr den. Et de pdcis potestis et Capitaneus et ipoz quilibz et eoz et cuilibz coz offitiales possint et debeant ĩquirē et Inquisitionem face publicam tam cū p promotore q̃ et sine p- motore et habita publica uoce et fama et ꝯ malefactores ad tormēta pcedatur ul' p unū testez. Et hoc capitulum potestis et Capitane' et qlibz coz in pricipio coz regiminis publice bãpniri face teneantur uinclō iuramēti p̃stiti. Item teneantur et debeant ad petitõez cuiuscũqz petentis dicti offitiales cogere et cog facere omes z singlãs uniuersitates Castroz et uillaz q pro pingores cent infrascriptis fluminib; et formis q teneantur et debeat eleuare et radi- at' deuastare omes z singlãs clausas muros pilastras et omia alia ĩponimēta facta z ĩpo- sita ĩ fluminib; cayne et nestoīs q̃ nō possit remane sm formaz statutoz. Et ꝗ dicti offiti- ales teneātur et debeant ad petitione cuiuscũqz petentis face expediri et remudari omes et singlãs res existentes ĩ dcis fluminib; et ĩ quibuscũqz formis que haberent seu p̃starēt ul' p̃stare posset ĩpedimētuz cursui aque ad penã xxv libr denarioz de suo salario. Teneātur etiaz dicti offitiales cogere et costringē et costrigi face omes z singlãs psonas habentes terras et possessiones iux ipas formas et flumina ul' et illos ad quos spectat utilitas ꝗ mictãt et mictere debeant et ĩ cupare et denouo mic- tere ipas formas ĩ termino dato p dcm offitialē ad hoc ut nō possint p̃stare impedimētuz et li- beruz habeat decursuz aquaz. Et quicũqz ꝯtrafecerit et mandato ul' pcepto dictoz of- fitialiuz ul' alicui' coz ul' nō obediuerit puni- ri debeat p dcm offitialem ul' aliuz expte cuius fuerint facta mandata et pcepta in xxv libr

Cloace

Fontes

fontiu Teste

Flumina z forme

Flumen Nestoris et Cayne.

pena

den̄ ꝓ qualibz et quilibz possit accusare coraꝫ
dc̄o iudice et alijs offitialibꝫ cōis pusii. Et teneat
et debeant de facto sine aliqua solepnitate iuris ta-
li inobedienti dc̄m bapnuꝫ ⁊ penaꝫ exeq et penes
massarios et cōe facciant devenire / et nichilominus teneat
precepta et mandata servare et executioni mandare
Item statuimus et ordinamus quod offitiales supradicti
cōis pusii teneantur et debeant uinculo presentis iuramenti
ad petitionem cuiuscumque petentis cogere et compellere et co-
gi et compelli facere omnes et singulas personas habe-
ntes res et possessiones iuxta quascumque stratas sive
vias positas ⁊ sitas ubicumque per comitatum et distric-
tuꝫ pusii ipsas formas mictere ⁊ incupare et remundare
et ampliare et dirizare Et omnia impedimenta imposita in
ipsis formis existentia et decurrentia habeant liberum
cursum et exitum. Et possint et debeant ubicumque per totum
comitatum et districtum pusii necesse fuerit seu utile
invicti facere formas expensis illorum ad quos pertinerit
utilitas. Et illi qui habeant facere iuxta viam publi-
cam teneantur mictere formas iuxta ipsas vias et
missas manutenere. Et possint cogere et compellere
ad predicta coptimatores et laborratores terrarum et possessionum
quarumlibet ad petitionem cuiuscumque realiter et personaliter statuto
aliquo non obstante. Et possint et debeant etiam
dicti offitiales cuilibet inobedienti circa predicta penam
imponere et cum effectu exigere pro communi usque in xx libr den
que pena tali inobedienti exigatur et auferatur de
facto pro communi sine accusatione et inquisitione et sine de-
nuntiatione. Et si dictus iudex et offitialis fuerint
negligentes in predictis tempore sui sindicatus solvere teneantur
et debeant communi pusii de suo salario .C. libr den //
Item statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel
presumat facere vel fieri facere aliquam turpitudinem immu-
nditiam mictere vel pannos lavare in fontibus cōis pusii
sive publicas sive non vel prope ipsos fontes per decem
passus ad penam .xl. sold den pro qualibet qua
inventus fuerit vel probatum fuerit. Et nullus possit nec
debeat se in dictis fontibus vel aliquo ipsorum balneare ad
penam .C. sold den pro qualibet. Et quicumque fuerit
repertus balneare in aliquo fonte novo in quo est aqua
bona acta ad bibendum ad usum hominis solvat pene
nomine decem libr den. Et de predictis et quolibet predictorum
potestas et Capitaneus et eorum offitiales possint
et debeant ex eorum offitio cum promotore et sine pro-
motore inquirere et inquisitiones facere et culpabiles re-
pertos sive inventos in dictis penis punire et penam
de facto auferre. ¶ Ad hoc ut in fontibus non fiat
turpitudo sed mundi serventur Statuimus quod nulla
persona audeat vel presumat facere habere vel retinere prope
aliquem fontem prope Civitatem pusii per unum miliare
aliquam fossam ad letamen prope aliquem dictorum fontium per
centum passus ex parte superiori nec prope dictum fontem ex alijs
lateribus ad xx passus et qui contrafecerit solvat
pene nomine x libr den. ¶ Et volumus quod supradicti

viarum et dicti notarij legis factas in ijs ⁊ fenestras ut
aqua decurrat in ipsas fossas et trosaas penitus
destruere et destrui facere. Et quicumque habet vel habuerit
arborem super aliquo fonte cōis pusii vel prope aliquem
fontem ad decem pedes teneatur infra terminum eidem
assignandum per potestatem vel capitaneum vel eorum vel alterius
eorum iudicem vel offitialem removere et qui contrafe-
cerit solvat pene nomine pro qualibet arbore .C. sold
den / et nichilominus arborem vel arbores incidi facere teneatur
dummodo vites non debeant incidi facere que non pendent
super fontes. ¶ Sotio sive militi predicti domini pote-
statis et Capitanei et maioris sindici qui esse debet super
tabernarijs et piççicarellis et alijs per formam statu-
ti hoc sit offitium actributum videlicet quidem sotius teneatur
facere sigillari omnia vasa cum quibus vinum venditur
minutatim sigillo plumbeo ad arma populi pusii. Et
si ipsa vasa sigillo plumbeo non fecerit sigillari puni-
atur pro qualibet vice in .C. libr den. Camerarius
comunitas artis aurificum eligere teneatur de sex
mensibus in sex menses quendam aurificem ad faci-
endum dictum sigillatorem qui habeat et recipere possit
pro quolibet sigillo plumbeo sex denarios. Et fiat si-
gillatio de sex mensibus in sex menses / Qui aurifex debeat
habere mensuras iustas cum quibus debeat mensurare et
videre vasa sibi transmissa per dictum militem potestatis
et si invenerit ea iuxta et sufficientia ea sigillet alio-
quin sigillare non debeat non obstante quod fuerint sigil-
lata et approbata per dictum militem / et si dictus aurifex
contrafecerit solvat pro quolibet vase xxv libr den et
inde quilibet possit esse accusator / et de predictis possit
inquiri aliquo statuto non obstante / et sufficiat sigil-
lum donec durabit si mensura erit iusta / nec sit neces-
se tale vas iterum sigillari. Et idem sotius sub pena .v.C.
libr den teneantur singulis diebus inquisitionem facere
contra omnes et singulos qui tenent porcos vel tenerent
euntes ad stratam per Civitatem et burgos pusii et por-
cos inventos debeat occidi facere et vendi pro communi
Et insuper puniatur dominus porci seu porcorum pro quoli-
bet porco in .C. sold denariorum. Et nichilominus quilibet impu-
ne possit capere et occidere dictos porcos intrantes
domum suam hoc tamen non vendicet sibi locum in porcis
sancti Antonij qui signati sunt de campanello et
signo T. Qui incedere possint usque ad numer-
rum quinque qui sint masculini sexus. Et quod habeat
dictus miles sotius medietatem porci quem venire fecerit
in communi et quilibet possit esse accusator. Et si dicti mili-
tes de predictis omnibus et singulis non fecerint inquisitionem de
omnibus de quibus tenentur per formam statuti puniantur
ipso facto in xxv libr den. Et inde expresse sindicentur
et teneantur reddere rationem / et nullus possit habere
nec tenere bancam seu aliquod aliud impedimentum sub
porticus Civitatis vel burgorum pusii et sub arcubus
ipsarum portarum. Et qui contrafecerit puniatur pro
qualibet vice in decem libr denariorum. Que pena de
facto a contrafacientibus per dictum sotium auferatur

offitiales supradicti

fontes

Lotamen

arbores

Mensure sigillentur

Porci

banche

de qbz pdcis sotius sb pena xxv libr den inqsitionez
facere teneatur Saluo q nō itelligatur i bancas
macelli sitt pōtaz magnaz porte sci Angeli que pos
sint tenē impune Et nulli liceat a portis subūgo
riuz pusi usque uersus Ciuitate pusij ducē seu duci
facē currus carectas seu rotas pena p quolibz
contrafacientē et qualibz uice vigintiqnqz libr
den Et de predictis quilibz possit acusare et
habeat medietatez bāpni Et credatur sacramto
acusatoris cū uno teste de uisu Et nichlō potns
et Capitā et eoz iudices inqsitioez facere teneant
cū pmotore et sine pmotore pena xxv libz den Et
q massarii cōis pusii teneantur et debeant i festo s
Antonij i reuerētiaz et honorez dei et ipius sancti
Antonij dare et soluere singulis annis priori ipi
Eclie sci Antonij p acomine dce Eclie de q̄aiqz
pecunia et auere cōis pusii centuz libr den sine aliqu
ius solutoe gabelle sub pena .v. libraz den defacto
auferenda tpore eoz sindicatus si ad requisitioez
poris dce Eclie daz q̄titatez nō soluerit temporibus
supdictis / aliquo qd i cōtrariuz loqueretur nō obstante
Quaz penaz debeat et teneatur maior sindicus cōis pusi
dco cāu exigere et exigi facē a dictis massariis p dicto
comuni Qd si nō fecerit ul fieri fecerit simili pena
puniatur et condēpnetur sin tpr sindicatꝰ per sin
dicatores ad petitioez cuiuscūqz petentis et de suo sala
rio retinēda p conseruatores monete dci cōis De qbz
dicti massarii et maior sindicus pdcis expsse et spe
cialr debeant sindicari

De offitio et electione et forma electionis capitanei ppli maioris sindici iudicis iustitie Ciuitatis pusii z utriusqz dictoz offitioz unitate

Ad refrenandūz supfluos exitus et
expēsas ex cōi pusi exeuntes ad Ciu-
iuz et districtualiuz comoda itēden-
tes Et ut ius et iustitia comodiꝰ
uniuersis et singlis ministretur psenti caplō du-
ximus statuendū q de cetero offitiuz dni Capita-
nei maioris sindici iudicis iustitie Ciuitatis
pusij et utriusqz eoz sint et ēē intelligantur ex
nūc unita et coniuncta Ita q dcā offitia sint z ēē de-
beant corpus uniuz et unuz censeri offitiuz cum
et sb membris Jurisdictoibz potestatibus z bayliis offi-
tialibus familia equis salaio comoditatibus hono-
ribus oneribus Et put et sicut i ista forma se-
riosius est expssuz Statuentes q de cetero electō
Capitanei ppli maioris sindici z Judicis iustitie
dce Ciuitatis pcedat et pcedere debeat et ad iplei
exequi et obsuari i omibz z quo ad omnia hic inde
mixta z sm exigentiaz et tenorez forme et notule iste
sm quaz formaz electio psentetur et psentari debe-
at cuilibz eligendo seu electo aliquo nō obstante
Cuiꝰ quidez forme tenor talis est ūz Strenuo
militi cui he lre fuerit psentate Priores artiuz
Consiliuz et cōe Ciuitatis pusi salutez et Copiā
notitioz Ad noui Capitanei maioris sindici z
iudicis iustitie electoez nouissime pcedentes
p tpr sex mensiuz pxime futuroz inutandoz
feliciter i kl mensis . . . pxime futuri et finiēd
deinde ad sex menses ꝯtinue sbsequntes Electoez
i stam ure magnificentie p quaz salutez nobis
speramus afferri Et impostez pdesse potiꝰ q
pesse cū pactis modis et condictionibz i serio-
sissime denotatis i xpi noie duximꝰ porigēdaz
sm quaz tenemini et debetis adimple et obsuar
omia z singla put i ferius denotantur ūz Debe-
tis ēē sacro sancte Romane Eclie deuotus et
sanctissimi i xpo pris z dni nri dni Eugenij diui-
na pudentia pp quarti fidelissimus Debetis
etiaz nobiscuz ducē et tenere continue i regimine
memorato duos iudices quoz unus sit doctor
et habeat priuilegiuz doctoratꝰ et alius sit Judex
mallioz Milites socios duos notarios septez
quoz qnqz ad malia duos ad dāpna datu depu-
tentur Domicellos sex berruarios xl armis
aptos et de codez pano indutos Quoz unus
ut nroz Ciuiuz familiaritas succedatur ēē de-
beat barbitonsor offitiales et familiares pfatos
tenēd uestris sumptibz et expēs ac salaio Signi-
ficantes ad cautelaz Qd nullus pōt ex nroz sta-
tutoz et ordinamētoz forma Sindicꝰ Capitaneꝰ
ul potns C nre Ciuitatis Qui Ciuis ul comi-
tatensis ul terrigna sit alicuiꝰ Ciuitatis ul tre
confinibz nre Ciuitatis ppinque p xl miliaria
existat Eiusqz offitiales domicelli et famuli p
miliaria triginta Non i ꝯsanguine ul affinis
alicuiꝰ nri conciuis limitatione confiniuz non
obstante . Nec etiaz de Ciuitate ul loco vnū tpr nre
electionis ēēt Capitaneꝰ ul potestas Ciuitatis nre
Nec insup pōt ēē potestas Capitaneꝰ sindicꝰ ul aliꝰ
offitialis Ciuitatis nostre ad aliqd offitiuz i eadez
Ciuitate eodez anno i quo erit ad ipz offitiuz de illa
terra ul loco de qua fuerit ipe Sindicꝰ potestas
Capitaneus ul alius offitialis nri comunis . De-
betis insup nūc ul ante uestruz aduentuz ēē miles
et militari angulo i signitꝰ Debetis et uacasse
a dco offitio sindicatꝰ et qnolibz alio offitio i dca
Ciuitate pusi p continuos octo annos / uestri aūt
iudices p integros qnqz annos / Socij notarij z
domicelli p tres annos berruarij uō famuli
et alij offitiales p integros duos annos. De-
betis etiaz hre z tenē i dca Ciuitate toto āno dci
offitii tpr sex equos de quibz saltez quatuor sit
et ēē debeāt armigeri ualoris triginta florenoz
ad minꝰ p quolibz ipoz reliqui uō octo flor p qlibz
Quoz nullus ultra centuz libr den z minus i
viginti nre monete currentis pūc ualeat exist-

Margin notes:
b. nch macelli p. S. Angeli retineri possint impune.
Currus.
5
Elem.ᵃ sti Antonij.
Ecc.ᵉ et pp. deuotus.
duo iudices
6
duo milites.
vij notarij
vj. domicelli
xl. birri.
deuetu ad offitia
Deuetu ad offitia
Miles
Vacatio ab offitio.
Sex equi

mari. Nec tamen stabimus ad emendam vel salarium comunis
nostri nisi postquam in Ciuitate nostra fueritis cum causa predictis
fatis. Et erunt dicti equi scripti per notarium dominorum pri-
orum seu conseruatorum in libris comunis perusii vel alium deputandum
competentibus et modis debitis bullati et bullam facti per
Conseruatores monete comunis perusii. Et secundum formam statutorum
et ordinamentorum exigentiam extimati et de illis dumtaxat
que extimati fuerint ut predicitur non de aliis ullo modo
emendam habebitis a comuni. Cum quibus offitialibus famu-
laribus et equis esse debetis in Ciuitate nostra per
tres dies continuos ante principium vestri offitii. Pro
salario quidem vestro et omnium predictorum recipietis a comuni nostro
a conseruatoribus monete predicto tempore mille quadrin-
gentos florenos de auro in sex mensibus pro rata sol-
uendos sicut contingit hoc modo videlicet. Quia tertia pars dicti sa-
larii dabitur vobis primo mense regiminis antedicti. Alia
tertia pars dicti salarii in medio temporis dicti vestri offitii. Re-
liqua vero tertia pars non dabitur vobis donec fu-
eritis sindicati et per sententiam expediti. Et soluetis
gabellam offitialibus comunis nostri ad rationem duorum soldorum
pro libra qualibet toti salarii antedicti. Pro quo quidem
salario debitis facietis et exercebitis vos et of-
fitiales vestri et tota familia offitium regiminis
antedicti. Et omnes et singulas ambaxiatas itinera
negotia et offitia queque pro Ciuitate et comitatu
et districtu perusii et terrarum recomendatarum comuni
prefato tempore opportuno que erunt et essent vobis
iniuncta. Et omnes et singulas exactiones omnium et
singulorum comuni nostro debitorum a quocumque et quolibet
debendorum. Que vobis commisse fuerint per vos vestrosque
offitiales et familiares integre et efficaciter fa-
cietis. Custodie Ciuitatis nostre semper uigilan-
tius attendetis. Et preter predictas et aliis quamquam pa-
tis cera lumine et aliis rebus nichil a comuni nostro
vel vniuersitate aliqua vel singulari persona vos
vestri offitiales vel beruarii petetis vel recipi-
etis nec recipere debetis per vos vel alium tacite vel
expresse vel quouis colore quesito directe vel indi-
recte ultra vel preter salarium antedictum. Salua tamen cer-
ta parte lucri quam percipientibus legitimis exbap-
nitorum quorum executio vel exactio fiet tempore
vestri regiminis percipere debetis. Et pro inuentionibus
armorum et exactionibus collectarum et pretiorum et fruc-
tuum comunantiarum et aliorum debitorum et iurium dicti
comunis perusii que vobis committeretur et nostra vobis exce-
derent capitula statutorum. Et pro inuentionibus exor-
dinationum per vestros offitiales referendis et fiendis
ad rationem duorum soldorum pro libra de omni eo quod
ex causis predictis uenire feceritis in comuni. Et
ad supradictas exactiones faciendas offitiales et fa-
miliares vestros deputabitis ordinatos. Et si

quando veneritis ad regimen prefatum quod absit vos infir-
mari vel mori contingerit vel ante dedicto salario vel
expensis nulla solutio vobis fiet. Si vos non veni-
etis personaliter ad regimen supradictum. Et si veneritis et
dictum offitium desieritis exercere vel quod deus auertat
vos mori contingerit solutio dicti salarii non fiet
nisi pro rata temporis quo vos dictum offitium contingerit exercere.
Debetis et Iudices vestri in casibus perusie pro formam statutorum
nostrorum et in casibus quibuscumque non perusie consulere
dominis prioribus artium Conseruatoribus monete Massariis
et offitialibus Abundantie comunis nostri quoties
fuerint requisiti sine aliquo salario. Et et in causis
que contra comune nostrum quolibet mouerentur in Curia pote-
statis vel alibi in Ciuitate nostri tamquam sindici comunis nostri
interuenire modis necessariis defensores prout fuerit op-
portunum secundum nostrorum exigentiam statutorum. Debetis in-
super acta malia punire et in facinorosos animaduertere
hic omnimodam. Statuta ordinamenta et reforma-
tiones et quasuis alias prouisiones nostri comunis et ipsi
et alias quascumque tamen factas quam faciendas Non obstante
quod hic non sint seriosius declarate quam per expresse penitus
habeantur. Obseruabitis et facietis inuiolabiliter
obseruari. Penas quas imponetis iuxta exigentiam statutorum
comunis perusii non alias quoquo modo. Cuiuslibet facultatis
studium in Ciuitate nostra ingenis augere proposse te-
nemini et cetera efficaciter exercere ad que tene-
bimini ad regimen supradictum. Apportabitis etiam
nobiscum et in decem dies principio vestri regiminis
tradetis offitialibus massaritiarum comunis nostri ad-
corum electam tot balistas bonas que sint et esse de-
beant in totum ualoris et extimationis viginti florenorum
de auro et quatuor pauesia de melioribus que
habebitis. Debetis et de vobis et vestris offiti-
alibus familiaribus et equis mostram et assignam
diligentissimam facere quatuor uicibus quolibet
mense ad minus et totiens quoties per offitiales nostri
comunis ad hec deputatos vel deputandos fu-
eritis requisiti pena .C. librarum vice qualibet. Fini-
to uero vestro offitio et regimine cum offitialibus
et familiaribus vestris pro quibus respondere et effi-
caciter satisfacere debebitis antequam per sex dies
stare ad sindicatum in nostra Ciuitate debetis Et
in illis actionibus vestre reddere omnimodam rationem iuxta formam
statutorum reformationum et ordinamentorum nostrorum.
Et in fine totius offitii de omni vestro offitio cum
offitialibus et familiaribus eritis sindicati. Item
dicti sex diebus sindicatus predicti eritis morati
in hospitio quo volueritis vestris tamen sumptibus
et expensis. Nec poteritis ire ad aliud tre
regimen durante offitio memorato. Sed stabitis
nec discedetis contra formam statutorum et ordina-
mentorum nostrorum tempore supradicto. Et noscatis et quidam

caplm statutoꝝ nostri cōis īter cetera cōtinet̄ q̄
potestas et maior sindic⁹ Capitanī et alij nr̄i of-
fitiales eligendi tp̄r electionis p̄ntatōi p̄ eoꝝ
pur̄ recip̄ solepnes p̄missiones et obligatōes
facē teneātur iuramēto firmatas Q̄ si ali-
cui⁹ offitiu ēā q̄d faceret ipi ul' alt' coꝝ uel
aliquis coꝝ offitialis et familia ī nostra
nō reclamabūt — Ciuitate ī aliquo dapnarētur nō cōquerē-
tur nec reclamabūt ad aliquaz cūiaz p̄sidē
ul' offitialez Nec petent n̄ peti faciēt ī eoꝝ
tēra ul' alibi aliquas rep̄hnsalias seu seq̄stra-
Repp̄salias nō petent. — tiones ꝯt cōe pusii ul' singulares p̄sonas eidē
Nec occaxione p̄dcā obtinebūt licētiaz rep̄hn-
dendi aliquid. Renūptiantes omīb; bn̄fi-
tijs ꝯt p̄dcā eis cōpetētib; quoq̄ mō Et facē
q̄ ipoꝝ comunitas ul' sunt reformab' legitiē
ī consilio auctoitatez hnte Q̄ aliq̄ rep̄hensa-
lie ul' seq̄strationes p̄dcōꝝ occaxiōe ꝯt cōe
nr̄z ul' singulares p̄sonas eiusdez p̄ cōe et ho-
mines unde sunt nullatenus cōcedentur
Quaz reformatōez deferre teneāt publicā
Reform̄ afferat. — et autenticā p̄ntare cancellario nr̄o s' die ipoꝝ
aduent⁹ ul' seq̄nti / et si secus fieret electio
nō ualeat ipo Jure et comune nostrum decē-
nimus ī aliquo nō teneri Que p̄missiōes
obligatōes et Juramēta ī istro acceptatiōis
electiōis p̄dcē inserantur exp̄sse Al' electiō
et acceptatio sit īefficax eo ipo De quib; p̄nta-
tione acceptat' p̄missionib; et iuramēt' fiat
publicum instrū p' istm notin nostrū cū istis
electionarijs ueniētez Et p̄notatum exp̄tuz
de t'a ipius eligendi ī rectorē p̄ut ī deō
caplō dcī statuti nr̄i cōis latius cōtinetur ✝
Tenentes indubie q̄ si ꝯt p̄dcōꝝ fōmaz ue-
niretis secus facta decernim⁹ nō ualere. Pro-
testantes ex nūc q̄ ex hoc nobis nolum⁹ ī ali-
quo obligā. Ceteꝝ ignorare nos nolumus
q̄ iudices ur̄i quos ducē tenemini ad regi-
men supdictum uacasse debeāt a studio pusino
Jud. vacatio — a die initiandi reginminis an̄dci et p' continu-
os et integros tres ānos Et q' ī nr̄a Ciuita-
te doctorat⁹ fuīt ī aliquo offitio Ciuitatis
eiusdez eē nō pōt inde ad sex mēses a die doc-
torat⁹ p̄xime computandos Al' ex nīoꝝ stat'
forma uobis ī hac p̄te penalium iudices q' a dcō
tp̄r non uacassent a dicto studio Ciuitatis nr̄e
ī exercatio dicti uestri offitij min⁹ ydonei et a
omino ī abiles cēseantur faciētis et et habe-
bitis exercere toto dcō tp̄e offitium Judicis iu-
stitie et maioris sindici Ciuitatis nostre Et

ultra sup⁹ adnotata habebitis ꝛ hr̄e debe-
tis Jurisdictōez et bay ī omīb; et sup omnibus
alijs casibus iux' exigentiaz statutoꝝ et or-
dinamētoꝝ cōis pusii tā factoꝝ q̄ et faciēdo-
rum de uestro offitio de nr̄o offitio dispone-
tium quoquomō Et omīa ꝛ singlā alia fa-
cere gerē et exercē tenemini ꝛ debetis que
p' formaz aliquoꝝ statutoꝝ ordinamētoꝝ ul'
reformationū cōis p̄fati editoꝝ ul' faciē-
doꝝ q̄uolib; teneremini ul' deberetis Que
omīa hic habeātur ex nūc p' exp̄ssis serio-
rissime et declarantis Jnnera q̄s et ambaxiatas
Et omīa que nob' cōmissa fuerit p' dn̄os prio-
res artium Ciuitatis pusij p' nostrum cōitum
B8 — uos uestri offitiales facē et exercē q' tenemi- — 38
ni uestris supthbus et expensis et nō ad
grauamē comunis nostri ul' exp̄ēsa alicui⁹
comunitatis ul' singularium p̄sonaꝝ Ciuit'
ul' comitat⁹ nr̄i aliqua ratione ul' cā. Jnsup
p' habitatōe uestra et familie habitatiōez — hāt domuz.
habebitis a cōi nr̄o ꝯgruaz in Ciuitate nr̄i
cōis supthbus et expensis. Declarantes
insup q̄ sup executōib; faciendis nō obstā-
te q' ex fōma aliquoꝝ statutoꝝ ul' ordina-
mentoꝝ cōis nr̄i ad uestrum offitiū ptinet;
Alij nr̄i offitiales nr̄i cōis nr̄i tā facti q̄ fa-
ciendi Et sup extraordinarijs possit ītē-
dere p̄ut de cōis nr̄i p̄cessit uoluntate ul'
eēt q̄uolib; ordinatum Et demum cū dcīs
uestris offitialib; familiarib; dictis et equis
dū taxat conditionib; p̄missis finaliter ue-
nietis p̄fatis tp̄ib; / ac stabitis et redibi-
tis omīb; ur̄is supthb; ꝛ exp̄ēsis rischio
p̄iclō et fortuna p̄sonaꝝ et reꝝ tā diui-
no iudito q̄ humano. Cui rei grana
magnificentie uestre p̄ntib; ī sistim⁹ q̄te
electōez hāc mōis formis et conditoībus
ān̄dictis placeat acceptare Ut ex inde nr̄i
cōtenti regimine ī posterū disponam⁹ grati⁹
ad singlā conformia notis ur̄is. De ipa
demū acceptatōe ī' ſtaz diez a p̄ntatōe p̄ntiū
numerādaz debeatis celebrari facere per
istm notm nr̄z solepniter rogatum publicū
documētum Et supta copia p̄ntium lr̄aꝝ eas
nobis p' p̄fatum sindicū remictatis Q̄

offitium capitanei custodie palatij dn̄oꝝ
prioꝝ sit semestrale et electionis forma

xj — Q Uoniaz ultra cetera offitia l' offitia-
lium forensium Ciuitatis pusij
opus sit p' utilitate rei publice
pusine et comodo Ciuium quoꝝ-

aliq(ue) et districtualium. Q(uod) Capitaneus custodie palatii
d(omi)nor(um) prior(um) p(ro)prie habeat notitiam. Cum ob
id p(rese)nti capitulo duximus statuendum q(uod) de cetero
offitium Capitanei custodie palatii d(omi)nor(um) prior(um) sit
et esse debeat semestrale et p(er) sex mensib(us) ei(us) electio
celebrari possit (et) debeat. Initium quidem Capitan(ei)
electio sumet (et) sumere debeat modus (et) ordo p(rou)t (et) sic(ut)
i(n) p(rese)nti volumine et statuto posit(o) s(upe)r tertia de modo
(et) ordine eligendi d(omi)n(u)m potestatem (et) d(omi)n(u)m Capitaneum (et)c.
seriosissime continetur. Qui q(ui)dem capitaneus h(abe)re (et)
h(abe)re debeat offitium et potestatem i(n) casib(us) declaratis
et co(m)p(re)hensis seu q(ue) co(m)p(re)hendi possent i(n) ista forma elec-
tionis eiusdem s(ecundu)m quam et eius exigentiam (et) tenorem
possit (et) debeat o(mn)ia (et) singula exequi i(m)pleri et obs(er)vari
p(rou)t et quemadmodum i(n) ipsa quolib(et) co(n)tinet(ur) aliquo no(n)
obstante. Cuius q(ui)dem forme teno(r) talis est v(idelicet). Circu(m)s-
pecto viro cui p(rese)ntes l(itte)re fuerint p(rese)ntate. Pri-
ores artium consilium et Comune Civitatis Pis(torii)
Salutem et prosperos ad vota successus. Trac-
tantes i(n) n(ost)ris o(p)portunis consiliis de electione Capi-
tanei custodie palatii n(ost)re residentie spem gerentes
indubiam de sinceritate v(est)ra Xp(ist)i nomine i(n)voca-
to electionem i(n) istam v(est)re diligentie p(er) istum nostrum
electionarium sindicum (et) notarium duxim(us) p(rese)ntandam
p(ro) tempore sex mensium i(n)cepturor(um) i(n) k(a)l(endis) mens(is) . . p(ro)x(imi)
futuri et ut sequitur finiendor(um) cu(m) pactis modis salario
et familia et co(n)dictionib(us) istis et i(n)ferius denotatis
in q(ui)bus quor(um) exigentiam tenemini et debetis electionem
ipsam acceptare et o(mn)ia (et) singula facere et adi(m)plere
p(rou)t i(n) ipsa continet(ur). Tenemini siquidem (et) debetis
venire ad Civitatem nostram die p(re)cedente an(te) k(a)l(endas)
mens(is) . . p(re)dicti cu(m) istis notario (et) familiarib(us) cora(m)
d(omi)nis priorib(us) artium nostre Civitatis p(re)stare de-
bitum sacramentum. Tenemini et (et) debetis co(n)tinue
nobiscum tene(re) et h(abe)re i(n) offitio memorato p(ro) exer-
citio (et) executione agendor(um) circa v(est)r(u)m offitium occu(r)-
rentium et p(ro) custodia d(i)c(t)i palatii viginti famulos
p(ro)bos armigeros et fideles armis aptos de eodem
panno i(n)dutos et ad unam divisam v(idelicet) sacchecto et
caligis. Qui o(mn)es teneantur et debeant deferre
cerbelleriam coptam de eor(um) divisa et etiam teneant(ur)
et debeant deferre tabolaccios cu(m) signo Grifonis
i(n) eis picto semp(er) p(er) d(i)c(t)am Civitatem et quotiens cu(m)q(ue)
iret et accede(re) deberet ad associandu(m) d(omi)nos d(omi)no(s) p(ri)o-
res Civitatis n(ost)re s(u)b pena .C. libr(arum) den(ariorum) p(ro) quolib(et)
i(n) p(re)d(i)c(t)is vel aliquo p(re)d(i)c(t)or(um) co(n)trafaciente. Qui vacare
debeant a dicto famulat(us) offitio p(er) duos annos ex-
cepto famulo cancellarii qui vacatione aliqua no(n)
i(n)cludatur de quibus unus sit (et) esse debeat exp(er)tus
notarius. Et unus obsequi (et) s(er)vire (et) famulari
debeat i(n) o(mn)ib(us) p(rese)nti cancellario co(mun)is n(ost)ri et esse
debeat ad ei(us) s(er)vitia deputat(us) p(ro)ut idem cancellari(us)
eligerit (et) deputaverit. Cum q(ui)b(us) not(ario) (et) famulis d(i)c(t)a
die debetis nos ip(su)m coram d(omi)nis priorib(us) artium
Civitatis Pis(torii) q(ui) p(ro) t(em)p(o)r(e) fuerit p(re)sentare (et) p(re)stare i(n) forma

debitum sacramentum. Debetis etiam ad minus distare
a d(i)c(t)a Civitate Pis(torii) p(er) xxx miliaria. Debetis et
a d(i)c(t)o et quolib(et) alio offitio Civitatis nostre va-
care p(er) integros quinque annos. Et debetis etiam
circa exercitium ip(s)ius Custodie sollicite die noctuq(ue)
p(ro)ut expedit co(n)tinue et assidue intende(re) et vacare.
Et o(mn)ia (et) singula fidel(ite)r face(re) q(ue) s(ecundu)m ordinamenta (et)
statuta comunis n(ost)ri hactenus facta et facienda
ad ip(s)am custodiam et d(i)c(tu)m v(est)r(u)m offitium quolib(et) p(er)tine-
bunt p(er) totum temp(us) sex mensium p(re)d(i)c(t)or(um) vestris dum-
taxat sumptibus et expensis p(ro) salario i(n)fra. Infra q(uo)d
tempus vob(is) a Civitate Pis(torii) nullo mo(do) liceat ab-
sentare sine expressa lic(enti)a d(omi)nor(um) prior(um) artium Civitatis
Pis(torii) qui p(ro) t(em)p(o)r(e) fuerit. Debetis de vobis notario   B. 9.
et famulis mostram et assignam facere coram d(omi)nis
priorib(us) et aliis offitialib(us) deputatis vel deputandis
ad hoc quolib(et) mense totiens quotiens fueritis
requisiti. Et appontature fiende inde debe(a)nt retine-
ri ut t(ame)n no(n) intelligatur i(n) d(i)c(t)o famulo ca(n)cellarii.
Qui quidem famuli no(n) possint e(ss)e Cives aut
comitatenses Pis(to)ri(enses) n(ec) i(n) ipsa Civitate aut co(mi)t(at)u
habitantes excepto t(ame)n dicto famulo cancellarii.
Debetis etiam trade(re) et assignare offitialib(us) sup(er)
massariis comunis n(ost)ri i(n)fra decem dies a die p(ri)nci-
pii vestri offitii quatuor balistas valoris decem
florenor(um) de auro int(er) o(mn)es. Debetis et finito
d(i)c(t)o tempore vestri offitii et tenemini stare ad
sindicatum i(n) Civitate n(ost)ra p(ro) vob(is) not(ario) et famulis
sup(ra)dictis p(er) quatuor dies co(n)tinuos de gestis vestris
notarii et famulor(um) defectib(us) penis statut(is) et ordi-
namentor(um) comunis Pis(torii) factor(um) et faciendor(um) re-
al(ite)r et p(er)s(ona)l(ite)r s(u)bfacere et satisface(re) debebitis p(ro) vobis
not(ario) et famulis co(n)tractis. Cuilib(et) debent recipe(re)
ab aliquo p(re)d(i)c(t)or(um). Et sup(er) et de o(mn)ib(us) redde(re) plena-
riam rationem. Et i(n) hospitio stare p(er) d(i)c(t)os quatuor
dies v(est)ris sumptib(us) (et) expe(n)sis cu(m) d(i)c(t)is famul(is) (et) not(ario).
Et no(n) potestis nec debetis aliquo mo(do) vel ca(usa) unge-
re alicui debiti nec ad petitione(m) alicui(us) cape(re) vel capi
face(re) aliquam p(er)sonam cuiuscu(m)q(ue) condictionis existat. Nec
ip(s)am detinere seu detine(re) facere nisi tantu(m)mo(do) p(ro) con-
siliis congregandis seu p(ro) aliis negotiis dicti co(mun)is
du(m) t(ame)n fiant ad manda(tum) d(omi)nor(um) prior(um) artium Civitatis
Pis(torii). Et si (contra) p(re)d(i)c(t)a feceritis vel aliquod i(p)p(s)or(um) eo
ip(s)o i(n) penam i(n)cidatis mcc qualib(et) vice centum librarum
denarior(um) vob(is) de facto auferendam t(em)p(o)r(e) sindicat(us) v(est)ri
ad petitionem cuiuscu(m)q(ue) petentis. Tenemini i(n)sup(er)
et debetis i(n) Civitate vel terra vestra facere solep-
niter reformare i(n) co(n)silio auctoritatem h(ab)ente et refor-
matione(m) publicam i(n)fra tres dies i(n) p(ri)ncipio v(est)ri offitii
appo(r)tare et consignare cancellario comunis Pis(torii)
co(n)tinente i(n) effectu q(uod) si i(n) Civitate n(ost)ra co(n)tingerit vos
not(arium) v(est)r(u)m seu v(est)ros famulos seu alique(m) ip(s)or(um) quolib(et)
co(n)dempnari p(ro) hui(us)modi offitii ca(usa) vel co(n)dempnationis per
co(mun)e v(est)r(u)m ullo mo(do) vob(is) vel alicui aliis (contra) co(mun)e Pis(torii) seu
singulares p(er)sonas eidem rep(re)hensalie co(n)cedent nec

ad coex pdcm ul' aliquaz psonaz potitis mo aliq reda
mare Debetis et et tenemini cu dca ura familia z
notario die noctuqz i palatio dnoz prioz ubi e
i ura habitatio reside et continue habitare . pro
uestro q3 notis z famulo2 salario a coi pus p toto dco
tepore sex mesiu pdcoz i dcas p xiiii kl' p xime futl
et initiandoz recipe et hre debetis a cam Cosuato2
monete nri cois i totu3 florenos auri trecentos
qnqzginta uob' soluend' de mese i mese ut p ratam
capiet et suma bit cu retetione tn et solutoe gabel-
le duoz soldoz den p qlibz libr toti salarii seu q ntitat
p fate dumo pagn duoz ultimoz mesiu et solutio
dicti salarii et stipendij possit z debeat retineri p
dcos conseruatores donec a dco uro offitio p sindicato-
res nri cois ad hec legitime deputandos q et p sinaz
fuitis absolutus Venire deniqz stare et recedere
debetis cu dcis uestris famulis et notis ad Ciuitate3
nraz ad dcm offitiu3 ut pdicitur exercendu3 omnibus
uestris suptibz et expensis Casu rischio periculo et
fortuna tam ab hoie q a deo Et a coi pdco nichil
aliud potetis petere ul' hre n salariu3 supdictu3 et
habitatoe3 ut supius e expssu3 . Et deniqz de pntatoe
et nona et acceptatoe pntis electionis confici fa-
cietis p istm nr3 notim publicu3 documetu3 Et supta
copia psentiu3 lraz eas p i notatu3 sindicatu3 adnra3
psentiaz remictetis Dat pus' ec
Noia Electionarij notij et sindici sunt hec vz

De assignatoe et restitutoe libroz potestatis et capitanei et sequestro faciendo de equis et arnesibz coz

XIJ Videlicet quot diebz dni potas et
Capitane et maior sindic an fine3
coz et cuilibz coz offitii libros resti-
tuere et assignare teneant Diam
statuentes potas Capitane et maior sindic Ciui-
tatis pusij pntis et futuri no teneant n debeat
deinceps dare fideiussores ul' satisdare de stando ad
sindicatu3 ul' p sindicatu Sz suetur iste modus
et forma vz Q quilibz ex eis relinquat et dimic-
tat i coi penes Cosuatores monete dicti comuis
tertiaz ptem toti dicti salarij coz usqz ad fine3 sindi-
catus Et teneantur equos z arnesia pone i seqstro
ad istantiaz Sindicoz et dicti sindici teneantur
et debeant et debeant sequestrare penes hospita-
tores ubi hospitatus fuit prima die qua uenit ad
hospitiu3 Et si ad hospitiu3 no iret q micte debeat
equos suos et arnensia ad hospitatore3 apud que
debeat seqstrari ut dcm est Et ide3 intelligatur et
sit de omibz alijs offitialibz forensibz dci cois usqz
ad sinaz sindicatus latam de quibz equis et residuo
salarii pdicti satisfiat omibz debentibz recipe sm
formaz sententie et mandati sindicoz Et si pote-
statis et capitane et maior sindic no suauerint
et no fecerint cu effectu pdca i C . libr den p suos
sindicatores debeant codepnari Et si insindicatu
potestatis Capitanei z Maioris sindici et alioz
offitialiu3 forensiu3 daret aliqs libellus p quem
deberet psonalr detineri q no mictant ad carceres
Sz si fuit potas ille cui daret talis libellus p po-
testate teneatur p Capitaneu3 populi i suo pala-
tio Et si fuit Capitane teneatur ei psona p po-
testate3 i suo palatio que recipe tenere custodire
ac post fine3 sui sindicatus reassignare coi potas
et Capitane recipies ipm i custodiaz sb pena 3
libr den ad petitoe3 sindicatoris ul' comunis pus'
ptinus teneatur usqz ad sinaz latam Et si cotra
eu3 ferret sina codepnatoria eu3 mictat et micte
debeat ad carceres comunis pusij statu3 lata sina
psonali pnapalr Alij uo offitiales forenses
eo casu quo detineri deberet psonalr detineatur p
dcm Capitaneu ppli detinend' et mictend' ut supra
dcm est de potate z Capitaneo z maiori sindico
Et ide3 intelligatur i iudicibz z militibz z notarijs
q ueniret psir detinendi . Alia aut familia et
offitiales stent i hospitio quo uoluerit tpr sindi-
catus no obstante aliquo statuto ordinameto uel
reformatoe gnali ul' spetiali i cotrariu3 loquete Et
ad hoc ut fienda p sindicatore3 dcoz offitialiu3 fi-
et comodius explicari possit Statuimus q potas et Ca-
pitane et maior sindicus teneatur z debeat qnqz
diebus an fine3 coz offitii et regiminis restitue
et reassignare Massarijs comunis pusij omes
et singlos libros et scripturas pcessus z coz que
fca fuerit p se z suos offitiales toto tpe sui offij
et regimis abinde i antea nullu3 offitiu3 face
ul' exerce possit i Ciuilibz ul' Criminalibz nec
i aliquo alio actu iuditiario fca tn qtemini et
dilationes causaz et pcessiu3 uertentiu3 et pen-
dentiu3 i curijs ipoz dnoz potestatis et Capita-
nei z maioris sindici no currant nec currere in-
telligantur usqz ad f iaz die3 Juridica3 i clusiue
post restitutione3 libroz factu3 p dcm pcessores
dictis Massarijs et tertia i capiant dicti temini
curre si erit dies Juridica et sedebit offitiales
ad iura reddendu3 aliquo no obstante Dum tn ca-
te libroz i quibz ecent scripta noia testiu3 recepto2
et no du publicato2 restituant ita clausas sutas
et sigillatas q no possint uideri nec inspici p sindi-
catores q debent dcm offitm sindicare ul' aliu3
n p subcessore3 quin discerni possint Quas ca-
tas sindicatores pdci ita teneat et cosuant cla-
usas sutas et sigillatas q ipe n alius uide ul' le-
ge possit quousqz fuerit restitute successori Quas
restitue teneantur Massarijs cois pusij facta
ipoz libroz examinatoe et tuc p ipos Massarios

Modus pcuend' si offitia-
lis fuerit psonalr retinend'
tpe sindicatus

B 10

restituere libros qu...
diebz an fine offitij ...
die sindicatus ... publi...
ut in sequenti fol. et p...
dies intra ...
fol. 46.

Termini no currant
restitutis libris

restituatur successori facta dicta restitutione librorum.
Preterea volumus quod notarii maleficiorum potestatis
vel capitanei vel maioris sindici vel alicuius eorum notarius
ipsis existentibus in officio vel ex officium adsidentibus
nichil ab aliquo accipiat pro aliqua scriptura quam
scripserit vel scribet. Set omnes scripturas quas ac-
tenus scribe dum erunt in officio super aliqua inquisitione
denumptiatione vel accusa vel alia quacumque et quod non
erunt cum aliis restitute ut dictum est teneantur
dum erunt erunt in officio sindicatum ad petitionem
partis petentis pena xxv libr. den. pro quolibet
eorum ipsa scribere et autenticare et parti petenti sine
pretio reddere et restituere tam inquisitiones denump-
tiationes et accusam quam relationes et alia que scripserit
super ipsis. Et si contrafecerit puniatur quolibet eorum in
pena supradicta nominata per sindicatores eorum et stetur
dependere sacramento partis petentis sibi scripturas
fieri cum uno teste. Et predicta omnia et singula potestas
et Capitaneus et maior sindicus et quilibet eorum a suis
notariis faciat observari sub pena .C. libr. den. pro
quolibet eorum. Et insuper volumus quod notarii omnes
tam potestatis quam Capitanei et maioris sindici
et aliorum offitialium forensium teneantur et debeant
omnes et singulas scripturas que occurrerit faciende
per eos de quibus rogati fuerit ponere in libris pro-
cessuum et actorum et aliarum scripturarum faciendarum
per eos et omnes libros quos scripserit ipsis exi-
stentibus in offitio debeant autenticare et in fine eorum
offitii restituere autenticatos ita quod semper appareat
et decipi possit melius copiam volentibus exi-
beri. Et potestas et Capitaneus et maior sindi-
cus et quilibet eorum a suis notariis predicta fieri faciant
sub pena .C. libr. den. pro quolibet quolibet libro non
autenticato et pro qualibet scriptura non posita in libro
auferenda a dictis potestate et Capitaneo et maio-
ri sindico et aliis offitialibus forensibus vel alterius
eorum contrafacientibus et quinquaginta libr. den. pro quolibet
libro non autenticato a quolibet eorum notariorum contra-
facientium auferenda et de his penitus sindicentur.

B.ii

De sindicatu potestatis et capitanei et aliorum offitialium

xiij. Ad hoc ut sindicatus potestatis et
Capitanei et Maioris sindici et iu-
dicis iuste sine aliqua suspitione
procedat Statuimus et ordinamus quod
ad sindicandum potestatem et Capitaneum et eorum
familiam eligantur et deputentur tres boni
homines de populo perusino ad sacchectum et de sacculo
tam facto quam fiendo que sacchectum fieri debeat per
quos sacchecti fiunt priorum et aliorum offitialium
communis perusii per illos bonos homines et extrahantur
de dicto sacculo die restitutionis librorum dictorum
offitialium sive cuius sindicatus traherentur et eius
offitialium et familie qui habent et habere debeant

B 12

secum unum Judicem forensem quem eligere possint
les adhec deputatos vel deputandos a quo pos-
sint recipere consilium et informationes super dicto
et de dicto sindicatu. Et testes et eorum dicta re-
cipiant et examinet. Cum examinationi etiam
adesse possint dicti sindici. Et dictis sindi-
cis consilium dare debeat tam super processibus
factis per potestatem vel Capitaneum quam etiam super his qui
fient coram dictis sindicis. Et etiam habere debe-
ant unum notarium qui de sacculo una cum dictis sindi-
cis extrahatur. Qui sindici et notarius dictum offitium
die extractionis vel publicationis vel saltem die sequenti
teneantur acceptare et offitium predictum exercere pena
V. libr. den. pro quolibet. Et nichilominus ad dictum offitium
acceptandum et exercendum per potestatem et Capitaneum
et maiorem sindicum de facto cogantur non obstan-
te aliquo statuto vel ordinamento generali vel speciali
in contrarium loquente. Volumus tamen quod non obstante
dicto offitio quod possint aliud offitium si de sacculo
extraherentur acceptare et exercere vel si elige-
rentur ad aliquod aliud offitium post depositionem
dicti offitii sindicatus. Et habeant et habere debeant
dicti tres boni homines Jurisdictionem et arbitrium
auctoritatem et bayliam cognoscendo procedendo et sen-
tentiando quod et quam habent et habere possent. Omnesque
ad sindicandum eligerentur pro totum populum perusinum. Et
eorum processus et sententie valeant et teneant et
executioni mandentur tamquam valeret Judicium or-
dinariorum quorumcumque. Possint tamen dicti sindi-
ci procedere summarie et de plano sine strepitu
et figura iuditii et ordine Juridico non servato. Statuentes
ordinaverunt quod a die extractionis et pu-
blicationis dictorum trium bonorum hominum usque ad decem
dies post finem offitii inclusive dictorum potestatis
et Capitanei et non postea quilibet volens
libellum porrigere sive libellos possit et debeat
exhibere et porrigere et deinde non audiatur
a dictis sindicatoribus. Salvo quod in petendis debi-
tis possint libelli porrigi semper ante tempus
sine diffinitive per duos dies et quod quilibet
solvere debeat massario communis perusii
pro gabella cuiuslibet libelli porrigendi ex alia causa
quam pro debitis xx sold. den. ante quam porrigatur et
aliter porrigi non possit et eius productio non

Sindicatores die restitutionis librorum extrahantur et questionum debent quinque dies intra quos inveniri (?) fiat.

Sindicatores cogantur acceptare offitium.

Sint tamquam Judices ordinarii.

Libellorum porrigendorum.

ualeat Et si non pbaret solue debeat pdictis
dictis massarijs pquolibz libello pquo sucubu-
buit xl sold den et iexpens condepnari debeat
si sindicatores uiderit libellum fuisse calupnio-
sum Super quibus sindici pdci possit et debeat
(termimus sen-) cognoscere pcedere z diffinire z ferre sniaz sup oibz
(tentiandi) tam i Inqsitoe gnali qm et libellis / octaua die
a die finiti offitii inclusiue computando Et
intelligatur offitium finitum elapso ultimo die
tpis inelectoe contento Quam sniaz ferre de-
beat de die et an pulsatoez uesperaz Sub-
pena et ad penam dcis sindicatoribz auferen-
dam et auferendam p maiorem sindicum cois
pus tempore eorum sindicatus centum libr den
(Snia feratur an vesperas.) pquolibz eorum sindicorum Et teneantur et de-
beat notarii pdcis scribere qm an uesperas sen-
tentia lata extitit et inde facere publicum in-
strumentum qd sufficiat ad condepnatoez dictorum
sindicorum coram Maiori sindico tpi eorum sindi-
catus Et ubi et eo casu quo nullus libel-
lus datus fuit ul si datus z reuocatus fuit ul
retractus qd fieri possit an litis gtestatoez q
dicti sindici teneatur sniam ferre sexta die
a die finiti offitii dcorum offitialium inclusiue co-
putando. Item qd dicti sindici possint z debeat
uidere et examinare et uideri et examinari
facere p dnm Judicem et Judices cedulas Inq-
sitionum et accusationum missas ad dcos Mas-
sarios tpe eorum offitij Et processus missi p ipsz
potatez z Capitaneum et Maiorem sindicum
ul eorum cuiuscumque Camere Massariorum cois pus
De quibus processibz dci Massarij eis copiam
facere teneantur pena .C. libr den pqlibz dic-
torum Massariorum si negligentes fuerint i pdcis
Et et de processibz reasignatis z reasignandis
p quam dies an ut dcm e / qlibz uolens possit
et debeat habere copiam quamcumque uoluerit z petierit
Quam copiam tam potas qm Capitaneus ul ma-
ior sindicus cui libri dictorum processium reha-
signati fuerint ul massarij ul alij offitiales
penes quos p uacatoez potatis ul capitanei
ul Maioris sindici ul alia de ca dicti libri
forsitan reasignarentur teneantur z debeant
pena ducentarum libr den p quolibz exhibere
copiam cuicumque et quandocumque petierit quam copiam
etiam dicti sindicatores exhiberi faciant cuicumque
Quibus sindicatoribus aquocumque p pdcis de-
beant obediri Non obstante aliquo alio in

contrarium loquente Item qd i omnibz agendis sup dco
et ca dicti sindicatus dicti boni hoies sint
et esse debeant omnes tres ul saltem duo ex eis
presentes et in concordia. Et ubi de sacchec-
to exheretur aliqs mortuus ul infirmus ul
absens adeo qd offitium comode exercere no
possit ul condepnatus a dco offitiali sindicando
ipse ul filius ul nepos ex filio ul frater carna-
lis aquasginta sup trahatur substitutus
q fieri debeat i dco saccheeto. Item qd dicti
boni hoies et eorum notarius habeant z hre et pa-
pere possint et debeant p eorum salario a Mas-
sarijs cois pus tres florenos auri p quolibz
eorum et notarius duos florenos auri usq solum
eorum electoe et publicatoe de saccheeto et sine
alia apodissa precepto ul mandato qd salarium dci
Massarii eisdem bonis hoibz et notario dare
et soluere teneatur. Item qd notarius dcorum
sindicatorum teneatur et debeat statim lata
snia ipius sniae dare copiam i publicam formam
potati ul Capitaneo ul Maiori sindico
sindicato ad petitoez ipius potatis ul Capi-
tanei ul Maioris sindici ul cuiuscumque alterius
petentis pro eis ul altero eorum Et p mercede scp-
ture ipius sniae accipere possit duos florenos
auri ad plus pena ipi notario contrafacienti
.C. libr den Inqua pena statim p Maiorem sin-
dicum ex offitio ipius sindici ul ad petitioez
cuiuscumque debeat de facto condepnari. Simili
pena eidem Maiori sindico si negligens
fuit i pdcis aliquo alio gnali ul spali non
obstante Item ad hoc ut offitialium sindi-
catus pcedat pacifice et sine aliqua gtep-
tione in Cives. Statuimus qd nullus Ciuis
cuiuscumque conditionis existat tpe quo dicti sindica-
tores sedebunt ad Jus reddendum cum eorum Ju-
dice et notario sub uolta sancti Heraclani ul alio
loco consueto ad sedendum audeat ul psumat
ascendere scalas primas dce uolte nec stare in
Ecclia s Laurentij iuxta locum ubi sedere debent
dicti sindicatores sz quantum ptendit Capella
sci Heraclani / nec ad fenestram feratam iuxta dic-
tam capellam s Heraclani Sz cum sotiabunt aliquem
de dcis offitialibz remanere debeant i platea iuxta
dcas scalas Et quicumque contrafecerit puniatur
p qlibz uice p potatem ul Capitaneum ul Maiorem
sindicum i CC libr den de qo spalr inquirere debe-
ant Et familiam mictere cum milite ad uidendum
si aliqs Ciuis pusumpserit dcas scalas ascende-

rit ul' intra ecclesiam ut dictum est / et repertos culpabiles
punire in dicta pena. Et dicti sindicatores debeant
bapniri facere per precones dicti comunis quod nullus G
nus debeat ascendere dictas scalas nec stare in dicta ecclesia
ne aliquis pretendere valeat ignorantiam possint tamen
licite et impune omnes volentes libellos porrigere
ascendere dictas scalas et ante dictos sindicos stare et
cum suam proponere et testes producere et ante dictos sin
dicatores ducere et adesse cause sue cum uno procurat
tantum cui procuratori liceat ascendere et stare tamen dictus
porrigens libellum ul' petitionem dare in scriptis testes
dictis sindicatoribus ne possit fraus committi. Qui te
stes stare non possint nisi tempore quo fuerint
ad iurandum ul' deponendum coram dictis. ¶ Item ut iu
stitia fiat omnibus volentibus conqueri de dictis offitia
libus / et dicti sindicatores plenam possint omnibus
exhibere iustitiam Statuerunt quod nullus de dictis of
fitialibus postquam fuerint extracti de saculo et publi
cati possint ingredi palatium dominorum priorum artium
Civitatis pisi durante dicto eorum offitio sindica
tus sub pena .ij. libr. den. pro quolibet quam penam per eorum
sindicatores debeat auferri et singulariter de hoc
sindicari. Et quod dominis prioribus non sit licitum ali
quem de dictis offitialibus ad eos vocare nec dictum
eorum palatium ingredi permictere / nec aliquem de predictis
sindicatoribus capere ul' capi ul' detineri facere dura
te dicto sindicatu preter nec per aliquem offitialem dicti
comunis sub dicta pena / nec aliquod ordinamentum facere
nec consentire quod fiat quod redundat in preiuditium dic
torum sindicatorum ul' aliquod impedimentum tribuat
quo minus libere et sine aliqua contemptione iuris
ul' facti dictum eorum offitium exercere possint ad penam
et sub pena quingentarum libr. den. pro quolibet priore de quibus
expresse debeat sindicari ad petitionem cuiuscumque petentis
ul' denumptiantis et talis petens ul' denumptians
habeat tertiam partem bapni amassarius comunis
pisi sine aliqua alia appodissa preceptio ul' manda
to. Possint tamen priores et camerarij cum erunt nu(mero)
septem ex prioribus et triginta Camerarij presentes
et viginti in concordia / mictere per eisdem sindicato
ribus et ipsos rogare et inducere ubi viderint con
venire ad benignam tractationem de dictis offitia
libus ne aliquis erroneus possit facere illud quod non
esset de honore comunis pisi contra predictos offitiales.

De quibus et quomodo sindicentur potestas et capitaneus et maior sindicus et eorum offitiales

xiiij Potestas et Capitaneus et Maior sin
dicus Judex iustitie et offitiales dap
norum datorum et quilibet alius offitial'
et quilibet eorum Et qui temporibus futuris
erunt ul' cum aliquo eorum steterit in Civitate pisana
finito suo offitio et regimine debeat examinari
et sindicari per sindicos ad hec deputatos ul' depu
tandos Sic quod dicti domini potestas Capitaneus Ma

ior sindicus Judex iustitie et quilibet alius offitial'
ul' socius vel milites ul' notarius eorum ul' aliquis eorum repertus
defraudasse de avere comunis pisani ul' alicuius specialis persone
furtum ul' robbariam commisisse ul' baractariam in qua
triplum quantitatis defraudate et substracte ul' derobbate
vel per baractariam habite debeant condepnari Et non pos
sit eis ul' alicui eorum dari licentia ul' concedi absolutio
aliqua per consilium aliquod ul' alio modo quominus
examinentur et stent ad sindicatum secundum formam su
pradictorum statutorum Et priores et Camerarij non
possint ordinare nec reformare nec et priores proponere
Nec etiam notarius scribere nec aliquis arengare quod
ante tempus a supradicto statuto ordinatum absolvatur ita
quod ad sindicatum non stet. Et si priores ul' aliquis
de predictis contrafecerit puniatur pena ducentarum libr.
den. pro quolibet de quo expresse debeant sindicari per
eorum sindicatores dicti priores Camerarij et notarius
et alie singulares persone per potestatem et capitaneum et ma
iorem sindicum in dicta pena debeant condepnari facta
probatione quod arrenguaverit per duos testes de auditu et
accusator ul' denumptiator habeat tertiam partem bapni
amassarius comunis pisi sine aliqua appodissa preceptio
ul' mandato eius quod venerit in comuni. Et si potestas
et Capitaneus et Maior sindicus in predictis fuerint ne
gligentes simili pena puniantur tempore eorum sindica
tus. Nec etiam possit tempore sindicatus per priores et Ca
merarios micti ad aliquam terram ul' locum sub quocumque
colore ut ex quo hoc vitetur quo minus stare debeat et stet
ad dictum sindicatum. Et potestas et Capitaneus et Maior
sindicus et quilibet dictorum offitialium et quilibet eorum
seu alterius eorum offitialium ul' familie examinentur secundum
tenorem et formam presentis capituli et aliorum capitulorum brevis
pisani. Et si potestas Capitaneus ul' Maior sindicus preter ul'
aliunde dictam licentiam peteret ul' in consilio aliquo ali
quid contra predicta proponeretur ul' proponi faceret ul' permic
teret arrengari in aliqua arenga seu congregatione
solvat comuni pisano de suo quingentas libras denariorum
Et si aliquis in aliquo consilio ul' arenga ul' par
lamento ul' congregatione ul' adunantia surrexerit quod
potestas et Capitaneus et Maior sindicus et Judex iu
stitie ul' alius offitialis dicti comunis forensis ul' aliquis
de suis familiaribus ul' familia absolvatur et non exa
minetur Maior sindicus comunis pisi teneatur
ei auferre nomine pene et bapni .V^c. libr. den. Et si
dictam penam solvere non poterit ei linguam faciant ampu
tari ita quod de cetero non loquatur. Et si ad hoc facien
dum dictus maior sindicus fuit negligens
dictam penam pecuniariam de suo solvere teneatur Et
huic capitulo contra aliud capitulum et ordinamentum factum
ul' faciendum non valeat aliquid derogari. Debeant
et examinari et sindicari de omnibus que continentur in statuto
pisani supradicti et secundum formam iuris statuti et Juris.
¶ Et quia solet in dubium revocari utrum possint dicti
sindicatores cognoscere contra predictos de certis criminibus
de quibus certum tempus datur ad accusandum et
dictum tempus currat tempore eorum regiminis in criminibus

Sindicatores offitialium ad ... publicationis et ... eorum offitii palatium ... non ingrediantur

Sindici non capiantur durante sindicatu

Consilio camere ... reformari nequit contra tempus sindicatus

pena grandis arengantium pro offitialibus quod non sindicentur

predictis

predictis Et postea dicatur quod si non possint
eos accusare post lapsum dicti temporis Et sic transeunt
impuniti quod est valde absonum et absurdum
audire. Correctio Statutum quod de omnibus malleficiis
que per eos comitteret vel per eorum offitiales vel per eorum familiares
tempore eorum offitii teneantur ipsi potestas et
Capitaneus et Maior sindicus et eorum offitiales et familiares
rationem reddere et respondere coram predictis
Et ipsi sindici potestatem et iurisdictionem cognoscendi
habeant et puniendi non obstante aliquo lapsu temporis
ni assignati pleges aliquam ad accusandum quod termini
nus laberetur ante finem eorum offitii Et tamen potestas
Capitaneus ac maior sindicus pro se ipsis et pro eorum offitialibus
et familiaribus quod etiam ipsi offitiales pro se ipsis teneantur
de commissis per ipsos offitiales et familiares etiam teneantur
pro se ipsis respondere et ipsi condempnari possint et contra eos
executio fieri non obstante quod potestas et Capitaneus et
Maior sindicus pro eis promisissent et teneantur ac si principaliter
ad hoc se obligassent Et hoc autem presentis legis
et etiam exbapniti et condempnati communis perusii qui fuerint
exbapniti et condempnati tempore ipsorum sindicatorum possint
per eorum procuratores accusare et conqueri de eorum exbapnimentis
et condempnationibus per procuratorem sive procuratores
ad hoc habentes spetiale mandatum coram dictis sindicatoribus
tempore sindicatus et accusationem prosequi possint et iurare
re fideiussores dare et omnia facere que requireret usque ad
finem probationem et sententiam audire non obstante quod essent procuratores
exbapnitorum et condempnatorum et executionem
petere et hoc intelligi debeat cum conquereret vel accusaret
de eorum exbapnimento et condempnatione iniusta
lata et non aliter ullo modo. Et quilibet offitialis
communis perusii debeat sindicari et rationem reddere de suo offitio
et gestis et gerendis per eum non obstante quod diceretur
in aliqua sua electione vel statuto quod non
debeat sindicari Et predicta locum habeant in futuris
Et ne potestas vel Capitaneus vel Maior sindicus et iudex
iustitie vel alter eorum vel aliquis eorum offitiales aliquid
faciant contra ius et iustitiam. Volumus quod ipsi potestas
Capitaneus et maior sindicus et quilibet eorum et eorum
et cuilibet eorum offitiales tempore quo sindicabuntur
prorsus debeant et possint sindicari ad petitionem
cuiuscumque petentis ipsos vel alterum eorum si fecisset aliquid
occaxione eorum et cuiuslibet eorum offitii contra iustitiam et
formam statutorum et ordinamentorum communis et populi perusii Et ipsi
potestas Capitaneus et Maior sindicus et iudex iustitie
et eorum et cuiuslibet eorum offitiales teneantur super predictis
et in predictis tamen iudicio sindicatorum eorum pro communi perusii
et aliis personis petentibus ut dictum est supra respondere
Et in iuditio permanere et super predictas compare coram
supradictis sindicatoribus in ipsorum terminis eis vel eorum alteri
assignandis quod si non fecerint habeant pro confessis
Et possint postmodum condempnari non obstante aliqua
petitione sapientis vel aliquo alio quod possit

Et omnium allegari et non possint dicti offitiales et maior
sindicus et iudex iustitie tempore eorum sindicatus habere in eorum
et cuiuslibet eorum subsidium et favorem aliquem advocatum
vel procuratorem nisi suos offitiales tantum ad penam
C librarum denariorum. Et si ullus de potestate vel Capitaneo vel
maiori sindico et iudice iustitie vel altero de eorum
offitialibus seu familiis conquereret quod sibi contra ius et
iustitiam fecit et contra formam statuti et ordinamentorum communis et
populi perusii fuit conquestus et non probaverit accusationem
vel petitionem quam contra eos fecerit vel alterum eorum seu alterum
de eorum familiis vel non ostenderit de iure vel per statuta
vel per ordinamenta communis et populi perusii id quod per eos
factum fuisset de iure factum non fuisse condempnetur in xl
solidos denariorum communi perusii solvendos si tamen exbapnitus et condempnatus
communis perusii accusaret aliquem ex dictis potestate
Capitaneo et Maiori sindico ex qua accusatione resultaret
pena personalis principalis vel in defectum et talem
accusationem non probaret solvat nomine pene centum
libras denariorum communi perusii in quibus quantitatibus predicti et quilibet
predictorum condempnentur per ipsos sindicatores in eadem sententia
quam tulerit de potestate vel Capitaneo vel Maiore
sindico et Judice iustitie absolvendo vel altero de ipsorum
offitialibus seu familiis quam condempnationem infra tertiam diem
post sententiam latam notarius dictorum sindicatorum teneatur dare
et assignare tribus bonis hominibus super executionibus
deputandis et faciant fieri executionem de dictis condempnationibus
pena dictis sindicatoribus si non condempnaverint
et dicto notario si non dederit xxv libras denariorum massario communis
perusii solvendas. Et teneantur et potestas et Capitaneus
et quilibet dictorum offitialium sindicandorum sindicatoribus
eligendis futuris temporibus prima vice qua
venerit ad respondendum et comparuerit coram eis
et per ipsos sindicatores cogantur iurare ad sancta
dei evangelia et solempnes promissiones et obligationes
facere iudici sindicatori sive iudicibus sindicatoribus
communis perusii quod si occaxione alicuius offitii quod fecissent
ipsi vel alter eorum vel aliquis ex eorum offitialibus in
Civitate perusii condempnaretur in aliquo ipsi vel alter eorum
non conquerentur ad aliquam aliam curiam nec coram
aliquo preside Nec petent nec peti facient contra eorum
vel alterius eorum represalias contra commune perusii per singulares
personas ipsius communis nec licentiam aliquam
rephendendi vel aliquam retinendi occaxione predicta
non habebunt recursum ad eorum vel alterius eorum terram
nec alibi ipsi nec aliquis eorundem. Et etiam
renuptiare teneantur omnibus beneficiis eis vel alteri
eorum competentibus et finem et refutationem ante sententiam
ferendam per suum sindicatorem facere eisdem iudici et
sindicatori vel iudici et sindicatoribus de omni eo quod
tunc communi perusii ex causa predicta petere possit et commune
perusii ei in aliquo minime teneatur Et hec significentur
eis in litteris que mictuntur pro eorum electione
Et si dicti sindici non fecerint puniantur pena

Cogantur offitiales per sindicatores iurare et obligare
facere de non eundo ad alium iudicem vel represalias
petendo.

xxv libr. den. p(ro) quolib(et) eor(um) p(er) maiorem sindicum co-
munis pisii. Et iudices potestatis et Capita-
nei et Maioris sindici comunis pisii qui
p(ro) t(em)p(o)r(e) erunt i(n) offitio et doctores salariati a com(mun)i
pisii dare debeant et teneant eor(um) consilium et
fauorem sindicatoribus et iudici p(re)d(ict)or(um) sindica-
tor(um) potestatis Capitanei et Maioris sindici
quotiens fuerint a dicto iudice et sindicatoribus ad
p(re)d(ictu)m requisiti sine aliquo salario ad penam xxv
libr. den. a quolib(et) contrafaciente p(ro) qualib(et) uice
auferenda p(ro) comuni. ¶ Insup(er) uolumus q(uod) si
quicumq(ue) dixerit aliquam i(n)iuriam uerbor(um) contra po-
testatem uel Capitaneum uel Maiorem sindicum et iu-
dices iustitie uel aliquem alium offitialem com(mun)is
pisii uel aliquem suor(um) offitialium uel iudices fore-
ses stantes ad consulendum sindicatoribus d(ic)tis stabilit(is)
i(n) Ciuitate pisii ad faciendum se sindicari puniatur
p(ro) uice qualib(et) i(n) C libr. den. p(ro) quolib(et) uerbo et
qualib(et) uice quam penam potestas et Capitaneus
et Maior sindicus u(e)l cuicumq(ue) ipsor(um) denu(n)ptiatum
fuit a quocumq(ue) auferre faciat d(ic)to h(abi)ta p(ro)batione
p(er) unum testem de ueritate sine alio p(ro)cessu su-
marie et de facto et sine aliqua sententia quam penam
si non abstulerit et solui fecerit puniantur
i(n) CC libr. den. p(er) eor(um) sindicatores t(em)p(o)r(e) sindicatus.
¶ Insup(er) q(uod) nulla p(er)sona de Ciuitate uel comitatu pis(ano)
audeat in sindicatu ensenniare potestatem uel capit(aneum)
uel maiorem sindicum uel alium eor(um) n(ec) cu(m) eis uel alio
eor(um) comedere uel bibere. Et q(ui) contrafecerit i(n) aliquo
p(re)d(ict)or(um) L libr. den. com(mun)i pis(ano) soluere teneatur. Et
de p(re)d(ict)is quilib(et) ualeat e(ss)e acusator. ¶ Item
uolumus statuentes q(uod) dicti sindicatores et iudi-
ces qui erunt ad d(ic)tum offitium teneantur et
debeant accipere petitiones libellos et acusa-
tiones tam Ciuiles q(uam) criminales exhibendas
contra p(re)d(ict)os offitiales seu alterum eor(um) seu alt(er)ius eor(um)
offitiales et familiares et statim faciat p(re)stari
iuramentum ad s(an)cta dei euangelia uera e(ss)e q(uod) i(n) libello pet(itionis)
uel acusatione continetur et q(uod) nichil calupnie
committent uel facient i(n) causa. Et sacramentum
libelli petitionis siue acusationis p(rese)ntatio fieri
possit p(rese)nte uel absente p(ar)te. Que p(rese)ntatio et
sacramentum habeat uim contestationis litis legitime
facte p(er) iudicem possit i(n)de cum p(ro)cedi sine aliqua
alia responsione uel contestatione ac si e(ss)et lis le-
gitime contestata sumarie de plano sine strepitu
et figura Iuditii. Et sententia ferri diebus et feriatis
ad honorem dei uacantibus nichilominus omnib(us)
legitimis exceptionibus et defensionibus dictis
offitialibus et familiaribus Maioris et decima-
torijs et p(er)emptorijs i(n) quib(us) d(ic)ta litis contestatio
nullum p(re)iuditium eis possit afferri. ¶ Item te-
neantur p(re)dicti potestas Capit(aneus) et Maior sin-
dicus et Iudex iustitie et offitialis dampnor(um) da-
tor(um) et quilib(et) alius offitialis com(mun)is pis(ani) uel eor(um)
uel alicuius eor(um) offitiales respondere positionibus
uel p(er) p(ro)curatores h(abe)ntes ad hoc sp(eci)ale mandatum
que dabuntur contra eum uel eos p(er) quacumq(ue) p(er)sona i(n) t(er)mi-
no eidem dando p(er) iudicem qui sindicabit eundem.
Quod si non fecerit habeatur p(ro) confesso et contra eum p(ro)cedi
possit ac si positionib(us) respondisset confitendo non
obstante aliqua appellatione nec petitione p(er) eum
uel alterum eor(um) facta de sapiente dummodo ipse petit(or)
p(er) sacramentum ponentis sint posite contra eum.
Et q(uod) Iudex qui erit ad sindicandum p(re)d(ict)os potest(atem)
uel Capitaneum uel Maiorem sindicum et Iudicem iu-
stitie uel alium offitialem dicti com(mun)is teneat(ur) de omni-
b(us) que non fecissent et facere debuissent et de his que ges-
sissent et gerere debuissent ipse uel aliquis eius offiti-
alis uel ex familiaribus contra formam statuti et ordin(amenti)
comunis et populi pis(ani). Et de omnib(us) q(ue) continentur
i(n) statutis comunis pisii punire et condempnare.
Quod si non fecerit centum libr. den. comuni pis(ano) sol-
uere teneatur. ¶ Qui Iudex sindici et notarius
stare debeat et sedere ad bancham sub uolta s(an)c(t)e
heraclani uel alijs locis consuetis horis et
horis consuetis a campana q(ue) de mane pulsat(ur)
ad sedendum usq(ue) ad pulsationem campane
q(ue) pulsatur ad leuandum Ita q(uod) quilib(et) possit
de eis h(abe)re copiam et sibi modo desero. Sub pe-
na et ad penam xxv libr. den. p(ro) quolib(et) eor(um)
et qualib(et) uice qua non sederent de quo ex-
presse debeant sindicari. Et quilib(et) esse ua-
leat acusator et de hijs que fecerit contra Ius et
iustitiam uel p(er) gratiam quam solent sepe facere
i(n) causis Ciuium uel forensium habentium causam
coram eis. Ad quod offitium nullus possit eli-
gi uel uocari uel e(ss)e ad sindicandum aliquem dictor(um)
offitialium ad quem fuerit eligendum uel electus
offiti(um) p(rese)ntandum ipse uel aliquis de sua familia nec
etiam Iudex aliquis e(ss)e possit p(ro) consultore nec
eligi ualeat. Et q(ui) staret i(n) offitio t(em)p(o)r(e) electionis cum
aliquo Ciue p(isano) uel stare deberet de p(ro)x(imo)
p(er) duos menses. Et si dict(us) iudex acceptaret de(n)a(rios)
electorem aliquod salarium h(abe)re non possit et
electio sit ipso iure nulla. Et confirmatores mo-
nete nec massarij com(mun)is pisii denarium salarium sol-
uere non possint. Et si ipsa sententia p(er) ipsos sin-
dicatores qui ad sindicatores p(re)d(ict)os erunt deputa-
ti non feretur i(n) t(em)p(o)r(e) sup(er)ius declaratum possit
potestas uel Capitaneus uel iudex iustitie et quilib(et)

Nulla dicant ut fiat iniuria offitialibus stantibus ad sindicatum

Non fiant ensennia i(n) sindicatu

Sindicatores possint de... pro officiali...

xv

alius offitial' cois pus et eoz z au'lib3 eoz offitial'
et familiares ipune recede et ad domu3 ppam
redire absq3 alia licetia ul' sna absolutoria Et
habeatur p absoluto ac si sna absolutoria p eo
lata esset et sibi salariu3 solui debeat no obstat
q sna absolutoria no appareret aliquo caplo no
obstante Sindicatores aut contrafacientes pun
iantur p quo qualib3 i ccc libr den. ¶ Jube
Statuentes q semp tpr examinatois et sin
dicatus potatis et Capitanei et alioz offitia
liu3 pdcoz examinetur et uideat et examina
ri et uideri debeant condepnatoes ipoz potatis et
Capitanei et alioz offitialiu3 cu copia et libro
condepnationu3 q dant notis poz artiu3 Et si qua
condepnatio fuit sbrecta ul' remota debeat resc
bi et remicti intra ipas condepnatoes Et si q
condepnatio inueniretur abolita subtracta amota
ul' cancellata et reperiretur ul' sciretur ille q hoc
fecit puniatur i xl libr den. ¶ Statuimus
et ordinam q sindicatores et offitiales q erunt
ad sindicandu3 et examinandu3 potate3 ul' ca
pitaneu3 ul' alios offitiales cois pus et eoz
ul' alicui eoz familiares seu iudices milites
notarios domicellos seu beruarios ul' alios fa
miliares non possint nec debeant aliquo mo
expsse n' tacite cofiteri ul' affirmare ul' ponere
aliqd p qd potas ul' Capitaneus ul' alius offi
tial' ul' aliquis pdcoz possit i aliq releuari
ul' iuuari nec tales sindicatores debeant
sup hoc interogari Et si confiteretur ul' af
firmaret ul' poneret ul' sup hoc iterogaretur
talis confessio et affirmatio et positio et
iterogatio sit ipo iure nulla et p no facta i
omib3 habeatur. ¶ Possint tn dicti sindica
tores interogare negare z confiteri ut eis
uidebit de nuo equoz et de ipis equis et
de nuo iudicu3 et de ipis iudicib3 et de nu
mero militu3 et de ipis militib3 et de nuo no
tarioz et de ipis notariis et de nuo domicel
loz et beruarioz et familiaru3 quos i offi
tio hre debuit potas et Capitaneus ul' alius of
fitialis sicut debuit hre ul' no huit Et si
i tps statutu3 ueneit addem regime **De
quibusda3 ptinentib3 ad offitiu3 maio
ris sindici**

Statuim et ordinamus q maior
sindicus et iudex iustitie teneat
et debeat ex offitio inquire cont
omes et singlos q eligere tur ad
aliqua offitia p coe pus et cont eligent et isacu
latos et cont insaculatores Et si inuenerint aliquem
ee electu3 ul' eligisse ul' i saculasse ul' i sacula
tu3 ee cont ul' pt formam statutoz et ordinam
toz seu reformationu3 Ciuitatis pusii debeat
electoe3 cassare et anullare et electu3 et elige
te3 et isaculatu3 et isaculate3 condepnare i
penis cotentis i statutis et ordinametis Ciui
tatis pusii. Saluo q ubi tal' electus ul' isacula
tus renuptiaret i x dies a die electois ul' extrac
tionis de saculo pse ul' aliu3 ul' quietu3 p'q̃ue
derato pmietat et satisfdet adde3 pena no te
neatur ¶ Volumus et q potas z Capitan
et Maior sindic et iudex iustitie et eoz qlib3
et eoz iudices z notii Et alii offitiales cois
pusii teneantur z debeat dare copia3 actoz
quibuscuq3 postulantib3 i tra tres dies postq
fuit expetita ut qlib3 suo iure uti possit i ua
leat ¶ Teneatur et debeat dictus Maior sindi
cus et iudex iustitie ex debito sui offitii Et ad
eius spectet offitiu3 facere fieri actari z explana
ri et sterni uias coit et districtus pus apotis
burgoz Ciuitatis ex/ et facere occupatas ex
occupari et expediri put eide3 sindico uide
bitur faciendu3 et sm ordinameta et statu
ta facta et que fieret sup hys faciendis
actandis et exoccupandis et explanandis
amplian dis et reficiendis et q teneatur
et debeat ire plr quoties fuit oppotunu3 et
etia3 alteru3 ex suis notis mictere i comitatu
et districtu3 pusii expensis tn dicti Maioris
sindici ad uidendu3 et faciendu3 uias fieri
explanari refici et rehactari omi mo q uidebit
sibi melius fieri et comodius fieri posse ¶ Decer
nimus et ppnti statuto firmam q pdictus
maior sindic et iudex iustitie habeat pote
state3 et autoritate3 uniuersitates Castroz et
villaz et hoies singulares de Comitatu et
districtu pus copellendi ad faciendu3 fieri acta
ri explanari amplari et refici uias q actatoe
aplatoe explanatoe seu refectione aliqua idi
gebut et penas et bapna iponendi obediri
recusantib3 Silz uniuersitati Castri ul' ville
usq3 i qtitate3 C. sold den Et singulari p usq3
i qtitate xx sold p uice qualib3 qua recusaue
rint obedire Et i penis et bapnis i qua s et
que i ciderit dictus iudex ualeat condepnare
¶ Volumus tn q aliqua uia ul' platea noua
ul' de nouo fieri no debeat i tra Ciuitate3 z bur

Copiam actorum offitiales dare debeant petentibus

Vie aptentur et ponite burgorum

pena inobedientium in refectione viarum

Via noua quomodo fieri debeat ut possit

xv

gos nisi fieri prouideretur per dictos priores artium ad minus septem in concordia et triginta Camerarios de quibus uiginti sint in concordia Similiter in comitatu et districtu perusii ex potestas burgorum Ciuitatis perusij nulla uia noua uel denouo fieri debeant nec possit in aliqua parte non fuit deliberatum ut predictum est Volumus tamen quod quando sic deliberatur quod fieri debeat quod nullum dampnum alicui fiat nec detur in Ciuitate uel burgis nec in comitatu uel districtu perusii occaxione alicuius uie uel actande uel mutande uel ampliande uel reficiende et reparande per terrenum alterius uel alio modo actande uel fiende nisi primo dampnum fiendum occaxione dicte uie extimetur et de dicto dampno extimatio fiat et satisfactio dicti dampni et solutio illi quibus dictum dampnum daretur uel alio modo uel causa Et antequam dicta extimatio et solutio dicti dampni occaxione dicte uie fiat ad dictum dampnum faciendum et aliquam faciendam per quam alicui dampnum daretur per aliquem offitialem comunis perusii nullatenus procedatur nec procedi possit aliqua ratione uel causa Que extimatio fiat et fieri debeat per duos bonos homines eligendos unum per illos qui reciperet dictum dampnum et alium per dictum Maiorem sindicum et Judicem Justitie Qui Maior sindicus ad petitionem cuiuslibet petentis teneatur et debeat infra octo dies fieri facere electores et ipsos cogere ad eligendum bonum hominem pro parte sua et ipse infra dictum tempus eligat alium et facta electione ipsos iurare quod ipsam extimationem facient bene et legaliter infra terminum octo dierum et si non erunt concordes ipsi duo cogantur realiter et personaliter infra decem dies post dictum terminum viii dierum eligere tertium Qui tres infra alios octo dies inmediate sequentes teneant dictam extimationem facere quod arbitrio [illegible] sufficiat quod si non fecerit in penam C librarum denariorum incidat Quam penam dictus Maior sindicus et Judex iustitie de facto debeat auferre sine sententia uel processu Qui extimatores facta teneant et debeant dicti boni homines uidere et examinare adiacentes et distribuere inter eos distributum extimatum predictum secundum quod eis uidebitur conueniens qua facta cogant ipsos adiacentes infra alios octo dies ad soluendum distributionem factam per dictos bonos homines Ita quod omnino soluat Et postea ad dictum opus procedatur

Quod a condempnationibus malefitiorum non possit appellari.

xvi 15 Ut malefitia in Ciuitate perusii melius et efficatius puniantur et punitiones que fierent seu fient sortiantur effectum Et omnibus auferatur occaxio et animus delinquendi Statuimus quod siquis fuerit per potestatem uel Capitaneum uel Maiorem sindicum et Judicem Justitie comunis perusij uel alium eorum pro aliquo malifitio condempnatus quacumque pena quod fuerit et per huiusmodi sententiam uel condempnationem imposita non possit a dicta condempnatione et sententia appellare nec recursum habere et si appellauerit uel recursum habuerit non teneat ipso iure appellatio nec recursus nec sortiatur appellationis uel recursus effectum sed habeatur pro tamquam pro non facta et non facto Nec possit pretextu appellationis uel recursus executio condempnationis et sententie retardari 6 Et Judex intelligatur in omnibus aliis offitialibus comunis perusii iurisdictionem habentibus in sententiis criminalibus et condempnationibus ferendis et faciendis per presens tamen Capitulum iurisdictioni et offitio maioris sindici et Judicis iustitie quo ad causas Ciuiles non intelligatur aliquatenus derogatum L. 6 6

De quibus non possit haberi recursus ad Judicem iustitie.

xvii A Sententiis et condempnationibus et exbapnimentis et processibus eorum de iure faciendis et factis seu que fierent et habebunt per potestatem uel Capitaneum uel Maiorem sindicum Ciuitatis perusii uel eorum offitiales super malifitiis uel de et pro malifitiis comissis et que de cetero comicterentur a sindicis et examinatoribus priorum artium et aliorum offitialium comunis perusii non possit appellari nec recursus haberi ad maiorem sindicum et Judicem Justitie et appellatorum comunis perusii uel ad alium Et dictus Maior sindicus et Judex iustitie uel aliquis alius non possit nec debeat aliquem audire nec cognoscere nec cognitorem habere de predictis Et si dictus Maior sindicus et Judex iustitie aliquem intellexerit de predictis condempnetur per suos sindicatores in quingentis libris denariorum Et nichilominus sententia absolutoria siue sententia cassationis et anullationis si qua per eum feceret de predictis siue super predictis uel alio eorum non ualeat nec teneat Et nullum preiuditium comuni perusii faciat non obstantibus aliquibus statutis siue ordinamentis uel reformationibus loquentibus de offitio dicti iudicis et de recursibus habendis uel appellationibus interponendis non obstante aliquo alio in contrarium loquente xviii Et si condempnaret pro aliquo malefitio in maiori quantitate quod condempnari deberet qui tale malefitium comisisset extra forma statutorum et ordinamentorum comunis perusii quod talis condempnatus recursum habeat et habere possit contra potestatem et Capitaneum

et Maiorez sindicaz ul' aliuz offit' smaz ferete usqz ad integraz qntitatez coraz sindicatore uel sindicatorib potatis ul' Capitanei ul' smaz ferentis. Et nullus pcessus carta ul' scriptura que fieret sup pcessibus ul' depcessibus potatis ul' Capitan ul' alteri' offit' sup pdict' uel pdcoz occaxioe que no appareret scripte ul' i scripts pducte tpr restitutois ipoz libroz ualeat nec teneat et sit nulli' efficatie ul' ualois. Et nulli' ea pduce ul' uti possit et si pduceretur nulla fides debeat adhiberi.

De condepnationibus no cassandis p maiorez sindicaz et Judicez iustitie.

xbij 17 Et nunc inantea nullus Maior sindicus et Judex Justitie possit nec debeat aliqua autoitate ul' aliquo Jure ul' titulo seu quoquo modo aliquaz condepnatoez ul' sniaz oliz latam ul' deinceps ferendaz p se ul' suuz pcessorez quoquo mo cassare ul' anullare ul' cassaz ul' nullaz pnuptiare et si secus fieret non ualeat nec teneat ullo mo. Et nichilominus i V libr den p suos sindicatoes ex offitio sindicatus ad petitione cui' cuiqz sumarie et de facto debeat condepnari. Et qlibz possit ee accusator ul' denuptiator. Et hoc locuz habeat i sniys latis et ferendis i causis criminalib. Et etiaz dicti sindicatoes de pdcis gt euz diligenter iquire teneantur no obstante aliquo statuto ordinamento refomatoe ul' alia puisione seu Jure Ciuili ul' municipali i gnz loquete. Que qad pdca sint i ee intelligantur totali' sublata et reuocata.

De offitialibus sindicandis p maiorez sindicaz et Judicez iustitie et q no mittat eius familiaz i comitatu expesis comitatensiuz

xbiij Volumus etiaz statuentes q dict' Maior sindicus et Judex iustitie nec aliquis alius de suis offitial' et familia possit ire i comitatu puis p predicto offitio ul' occaxione execucois dicti offitij modo aliquo nec etiaz ~~et~~ etiaz alia de causa expensis alicui' uniuersitatis uel spetialis psone. Ad offitiuz aut dicti Judicis Justitie et Sindici ptineat sindicare examinare punire et absolue z codepnare dnos priores artiuz et omes et singlos alios offit' homines et psonas gtentas i pnti caplo q fuerint i offitio ul' q aliquid comiserint gt formaz statutoz Ciuitatis puisij i tpr ul' infra tps sex mesiuz pcedentiuz pxime Jnitiuz sui offitii quoz offitiuz expirauit an' initiuz sui offitii. Item q offitiales hoies z psone iferi' descripti et denotati sindicentur et examinetur i hac forma vz de his q habuissent z recepissent ul' habuerit et receperint p se ul' aliuz de auere communis puisij ul' spetaliuz psonaz ul' ab aliqua vniuersitate ultra ul' pter seu gt formaz statutoz z ordinament' et refomationuz cois et ppli puisij occaxione offitij ul' p offitio et de qualibz baractaria et lucro illicito factis cu offitij ul' p offitio non obstante aliqua snia lata ul' data p aliquez offit' forensez ul' Ciuez pt q p aliquez i deo offitio pcessorez. Item q dict' Maior sindicus z Judex iustitie possit teneatur z debeat pcedere gt pdcos seu istos p uiaz Jnqsitois accusatois et denuptiatois ul' simplicis petitois z audire itelligere et admictere quelibet accusatorem et denuptiatorem et gt pdcos pcedere sumarie et de plano sine strepitu z figura Juditij etiaz feriatis et non feriatis indictis et indicendis ob necessitates hominuz et p famaz publicam quatuor testiuz fidedignoz ul' indicia pcedentia ul' unuz testem de uisu possit z teneatur z teneatur ad questionez pcedere et cofessionez eruere et repertos culpabiles i aliquo ul' de aliquo pdictoz condepnet occaxione extortoz et receptoz ut tantundez ul' idez qd accepit ul' recepit restituat illi a quo accepit aut extorsit ul' acciperet ul' extorquebit et i quadruplum com puisij condepnetur i eadez condepnatoe et i stantia. Jnalijs uo comissis et comictendis p eos gt ul' pter formaz statutoz et ordinamentoz z reformationuz cois et ppli puisini sindicentur z examinetur. Et pcedat et condepnat sm formaz statut' z reformationuz cois z ppli puisini. Et i omib pdictis possit etiaz condepnare depnatoe cuilibz offitij et ... p uel temporali cosiderata qualitate p et delicti put et sicut eidez offitiali uidebit conuenire. Et q talia ut plurimuz fiunt occulte et ne ueritas de pdcis possit celari q dict' Maior sindic' possit z debeat coge reali' z psonali' omes quos sciuerit ul' crediderit scire ueritatem et i obedientez i pdcis punire et codepnare sumarie i de facto vt de pdcis dicunt z pa-

dant ueritatez siue sint forenses siue Ciues ad
suuz arbitriuz et uoluntatez et intentionibus
faciendis et ibapno dando et perdendo pos- xx
sit Idez officialis sindicus et Judex iustitie terminum
dare z assignare seu assignari facere comparendi ad -
minus triuz dierz. Itez quod omnes et singuli alij
offitiales comunis pistorij Quibus per formaz alicuius
statutoz et ordinamentoz ul reformationum comunis
pistorij committitur examinatio alicuius ul aliquoz
ex dictis offitialibus sint z ee intelligantur ab ipsa exa-
minatore cassi et reuocati et eoz offitia quod ad exa -
minatorez predictaz intelligantur ee cassa Non ob-
stantibus aliquibus statutis ordinamentis ul reforma -
tionibus generalibus ul specialibus i contrarium loquentibus
Canonarij. Itez quod quicumque erit ul fuerit canauarius uel
alius offitialis comunis pistorij seu alicuius uniuersita -
tis comitatus seu districtus comunis pistorij seu a specialibus
personis dicte Ciuitatis et comitatus pro expediendo
faciendo seu operando aliquod opus laboreriuz
ul aliud ministeriuz perfecto tali opere laborerio seu
ministerio teneantur et debeant illud quod sup -
erit z restabit seu superesse z restare debuit a sup -
tibus et expensis et ab alijs que i dicto laborerio
seu ministerio expendere debuit restituere comuni
pistorij ul massario comunis pistorij quando fuerit restitu -
Restituant residua infra x dies. enda a infra decem dies a die finiti laborerij Et
perfecti ministerij ul offitij deposito de qua restitu-
tione apparere debeat publicuz instrumentum manu
notarij offitialiuz quibus fiet dicta restitutio omnes
ise quantitates specificando dicti residui Que
Reale non fiere. restitutio fiat de re ipsa tempore quo rogatus fuit dictus
notarius et alius notarius scribere non possit sub pena l librarum
denariorum et priuationis offitij i quo dictus e et alius
subrogetur loco eius possit tunc in consilio ordino dominorum
priores et Camerarij artiuz ul maior pars
ipsoz prorogare dictuz terminuz x dierz sicut
eis uidebitur et placebit Et quod comuni pistorij non esset
restituenda restituere illis personis ul uniuersi -
tatibus quibus restituenda foret infra decem dies ultra
salaria talibus offitialibus ordinata Et si predicti -
Canauarij et offitiales predictaz restitutionem i dicto
tempore non fecerit possit z debeat per dictuz sindicum
[illegible] et alias possit [illegible] per
[illegible] super peccunie quantitatem et
alias res extorsissent ul illicite habuisset secundum
formas superius capitulo de hac materia loquentis.

De accipientibus laboreria comunis ad
coptimuz et de dapnis datis et offitialibus
sindicatis et quibusdaz alijs pertinentibus
ad offitiuz maioris sindici.

Item cum multi offitiales comunis pistorii
ad laboreria fieri facienda Et etiaz
se multi obligent ad facienda et per
facienda laboreria seu ministeria et
recipiunt peccuniaz a comuni ul ab offitialibus dicti
comunis Et interdum ex causis occurrentibus
dicta laboreria z ministeria non incipiantur et pe-
nes singulares personas deposita fiant ad petitionez
dictoz electoz seu coptimatoz quod non est conueniens
nisi decetis quod peccunia comunis pistorij tali laborerio destinata
si non incipiat ul non continuaret laboreriuz sit penes
dictas personas singulares Statuimus et ordina-
mus quod si aliquis electus fuit in futuruz i superstite
alicuius laborerij ul operis ul aliquis fuit coptima-
tor quod ante inceptionez dicti laborerij ul operis
dicta peccunia sit deputata ul destinata depona-
tur penes conseruatores comunis pistorij z per dictos con-
seruatores sit quousque dictuz laboreriuz incipietur
ul paramentuz ipsius laborerij quo paramento
incepto ul principio dicti operis dicta peccunia per ipsos de-
positarios detur superstitibus siue coptimatoribus su-
pradictis dummodo recipere debeat ydoneos fideius-
sores de prosequendo continuando et perficiendo bona
fide et sine fraude dictum opus secundum formas pacti
initoz sub pena V librarum denariorum Que pena si non
adimplebitur et prouenerit per dictos Conseruatores
seu tres bonos homines super exactione peccu-
nie comunis pistorij exigi debeat pro comuni Quo
ope perfecto ul offitio finito residuuz teneatur
assignare infra x dies in presentia sindici tunc ee resi-
duuz z terminuz ee residuuz peccuniaz Et infra decem x
dies offitialibus comunis pistorij [illegible] super dictam est i precedenti
capitulo restituere Et quod supra dictum est de fideiussoribus
dandis intelligatur de Coptimatore Et quod supra
dicitur de assignatione residuij intelligitur de superstite
te Qui coptimatores debeat opus incipere
infra x dies a die habite peccunie a comuni pistorij et ipsum
soluere prosequi et continuare et finire sub pena
C librarum denariorum Itez quod dictus Sindicus non admictat
aliquaz probationez nec admictere possit nec debeat
per testes ul per scripta nec fidem adhibeat nec adhiberi
possit de aliquibus solutionibus pagamentis satisfactionibus
et restitutionibus nisi de his de quibus contineretur z appa-
reret expresse i libris introytuum et exituum quos
assignauerit offitiales dicto sindico quos assignare
teneatur infra x dies a die depositi offitij pena
C librarum denariorum Et ad hoc ut nulla fraus comic-
ti possit Statuimus quod quilibet offitialis superstes ul
canauarius teneatur et debeat ordinari facere
unum librum i quo scripti appareant omnes insight
sui Introytus exitus z expense et illum librum

assignare manu publici notarii ut s(upra) d(ictu)m est pena .C. libr(arum)
den(ariorum) ¶ Et nullus offitialis cui no(n) e(st) not(arius) deputatus
p(er) formam statutor(um) co(mun)is p(er)us(ii) ad que(m) de pecunia
seu de auere co(mun)is p(er)us(ii) p(er)uenerit seu p(er)uenire debe-
ret possit stare ad offitium aliquod exercendum n(isi)
sibi not(arius) deputetur / q(ui) eligi et deputari debeat p(er)
d(omi)nos priores artium dicti co(mun)is Et al(ite)r offitium exer-
ceri non possit sub d(i)c(t)a pena ¶ Item q(uod) nullus q(ui) olim
fuit (con)dempnatus uel deinceps (con)dempnandus seu
q(ui) deinceps condempnatus fuit p(er) d(omi)n(u)m Sindicum possit
ferre testimonium uel testificari in causa dicti d(omi)ni Sin-
dici (con)t(ra) aliquem sindicandum p(er) eum Nec p(er) ip(su)m d(omi)n(u)m
Sindicum d(i)c(tu)m testimonium recipiat Et si sec(us) fieret
no(n) ualeat nec teneat ullo mo(do) aliquo no(n) obstante
¶ Item q(uod) nulli offitiales comunis p(er)usii ad que(m) p(er)ue-
niet aliqua pecunie quantitas sit licitum recipere
aliquam pecunie q(uan)titatem occasione sui offitii nisi
p(rese)nte suo notario Et tunc dict(us) not(arius) statim d(i)c(t)am recep-
tionem scribere debeat i(n) libro sup(er)ius nominato pe(n)a
offit(ialis) et not(arii) et cuilib(et) eor(um) si neglige(n)tes fuerit p(ro)
uice qualib(et) .s(cilicet). offitiali pena quadrupli et not(ario)
decem libr(arum) den(ariorum) Et cu(m) plerumq(ue) (con)tingit q(uod) offit(iales) co(mun)is
p(er)us(ii) faciu(n)t expensas inutiles et q(uan)tum scribu(n)t seu
scribi faciu(n)t uel assignant se fecisse expensas quas
non fecerunt ex quo da(m)pnum resultat co(mun)i p(er)us(ii) Sta-
tuimus q(uod) dictus Maior sindicus Inquirat et
i(n)quirere debeat p(er) om(n)em modum q(ui) s(ibi) uidebi(tur) Et si
i(n)uenerit aliquem expendisse uel assignasse se expe(n)-
disse q(uo)d no(n) expendit uel ultra q(uam) expendiderit uel
i(n) huiusmo(d)i baractariam aliquam co(m)misiss(e) (con)dempnet
rep(er)tum culpabilem i(n) quadruplo eius i(n) quo (con)t(ra) p(re)d(i)c(t)a
co(m)misit et i(n) restitutio(n)e rei ablate uel q(uan)titatis Si u(er)o
aliq(ui)d i(n)utilit(er) expendiderit puniat(ur) i(n) duplo eius quo
leserit comune p(er)usii Cui(us) rei ueritatem i(n)uenire
studeat et p(er) testes et p(er) scripturas et p(er) illos q(ui)bus
dicere(n)t dicta pecunia data uel soluta uel expense
facte et om(n)i mo(do) q(u)o melius poterit Et si dict(us) maior
sindicus negligens extiterit i(n) p(re)d(i)c(t)is p(er) ip(su)m sindica-
torem pena .CC. libr(arum) den(ariorum) (con)dempnetur Et q(uod) nulla
receptio uel solutio possit n(ec) debeat fieri p(er) aliquem
sup(er)stitem uel p(er) aliquem offit(ialem) co(mun)is p(er)us(ii) n(isi) p(rese)nte suo
notario Et q(uod) notarii scribat tales receptio(n)es et so-
lutiones fuisse factas i(n) sui p(rese)ntia Et q(uod) dicti not(arii)
sint et esse debeant cu(m) sup(er)stitib(us) et aliis offitialibus
et dese copiam facere ita q(uod) nullus p(ro)p(ter) absentiam
not(arii) penam uel da(m)pnum sustineat pena notario si
(con)trafecerit in p(re)d(i)c(t)is p(ro) uice qualib(et) .xxv. libr(arum) den(ariorum) uel
dese copiam non fecerit Et de hoc sindicare debeat
p(er) maiorem sindicum et puniri pena p(re)d(i)c(t)a Ita q(uod) om(ne)s
et singuli potestates Sindici vicarii collectores da-
tiarum et collectarum uel alterius cuiuscumq(ue) pecunie
Castror(um) et villar(um) comitat(us) p(er)usii uel ad quos p(er)ue-

neri(n)t aliq(ui)d de bonis dicte uniuersitatis sindicetur
hoc mo(do) u(idelicet) Q(uod) si aliquis offitial(is) Castri uel ville
uel aliq(ui)s alius de dicto Castro uel villa unde uel
i(n) quo esset uel fuisset dict(us) potestas sindic(us) uicari(us)
seu collector de co(m)missis et co(m)mictendis i(n) futurum
accusaret uel accusabit denu(n)ptiaret uel denu(n)ptia-
bit Du(m)mo(do) i(n) denu(n)ptia dentur no(m)i(n)a testium i(n) sc(ri)ptis
Cu(m) sindic(us) maior et Iudex iustitie anteq(uam) ad
i(n)quisitio(n)em p(ro)cedat recipiat d(i)c(t)os testes Et si p(ro)ba-
u(er)it ad i(n)q(ui)sitio(n)em p(ro)cedat ali(ter) no(n) et talem denu(n)ptia-
torem condempnet i(n) .C. sol(idorum) den(ariorum) Et te(ne)a(tur) dict(us) d(omi)n(u)s
sindic(us) p(ro)cedat et rep(er)tum culpabilem (con)dempnet in
restitutione rei ablate cui ablata uel fraudata
est et tantundem co(mun)i p(er)us(ii) i(n) eadem s(ente)n(t)ia. Ali(ter) aut(em) no(n)
possit p(ro)cedere ullo mo(do) (con)t(ra) p(re)d(i)c(t)os ¶ Item q(uod) ille uel
illi ad quem uel ad quos spectabit electio dicti d(omi)ni
sindici teneantur eligere tanto t(em)p(o)r(e) an(te) Initium
sui offitii q(uod) (com)p(re)p(ar)atur et habeatur acceptans Et
ueniat p(er)us(ium) quatuor dieb(us) an(te) Initium sui offi-
tii integris ut d(i)c(tu)m est pena .C. libr(arum) denarior(um) elec-
tori et electorib(us) si negligentes fuerint i(n) p(re)d(i)c(t)is Et
q(uod) d(omi)ni priores artium q(ui) fuerint t(em)p(o)r(e) electionis seu
publicationis electionis dicti sindici sub dicta pena
p(re)d(i)c(t)os electores p(re)d(i)c(t)a fieri facere teneantur et apo-
dissam et pagamentum salarii dicti electoris Et
notarii et sindici iturorum p(ro) dicto sindico fieri
faciant cu(m) effectu sub dicta pena. Et etiam can-
cellarius comunis p(er)usii q(ui) erit t(em)p(o)r(e) electionis
seu publicationis elector(um) d(omi)nor(um) potestatis et Capit(anei)
Et maioris sindici et Iudicis Iustitie teneantur
et debeant / electorib(us) notariis et sindicis ituris p(ro)
ip(s)is offitialib(us) eligendis solutionem eor(um) salarii p(ro) dieb(us)
p(ro) quibus debebit ex forma statuti cu(m) effectu dar(e)
et soluere s(ecundu)m formam statuti de hac materia loq(ue)ntis
¶ Item q(uod) dict(us) d(omi)n(u)s sindic(us) habeat et habere debeat
expensis comunis p(er)us(ii) domum i(n) qua possit
co(m)mode habitare Quam domum ydoneam et
i(n) loco publico et apto d(omi)ni priores artium (con)du-
cere et acquirere debeant temporib(us) (con)gruis et
debitis Ita q(uod) cum dict(us) d(omi)n(u)s sindic(us) i(n) suo aduentu
inueniat p(re)paratam pena .V. libr(arum) den(ariorum) prioribus
p(re)dictis et cuilib(et) eor(um) si negligentes fuerint
i(n) p(re)dictis et p(ro) pensione d(i)c(t)e dom(us) dicti d(omi)ni prio(re)s
possint ordinar(e) et fieri facere expensas de bonis
co(mun)is p(er)us(ii) et appodissam et solutionem de ip(s)is expe(n)sis
fieri facere teneantur aucte(ntica) p(rese)ntis legis si opporteret
(con)ducere. Item q(uod) d(omi)ni prio(re)s artium Ciuitatis p(er)us(ii)
Et quilib(et) ip(s)or(um) nichil facere debeant n(ec) p(ro)ponere
nec ordinar(e) i(n) (con)t(ra)rium p(re)d(i)c(t)or(um) pena .C. libr(arum) denarior(um)
p(ro) quolib(et) (con)trafaciente Et quod secus fieret non
ualeat ullo mo(do) ¶ Offitiales no(n) sindicandi et
examinandi ut dictus est sint hii Priores et
notarii eor(um) et nu(n)ptii et nu(n)ptii p(ro)p(r)i et hostiarii

[margin notes:] heat domum ... / sindicus. · M. D. Priores sindicatum

Supsites publice operum sindicentur.

et familiares prior z cancellarius qerunt i futur
ad dicta offitia sindicentur z examinentur sm foma
pntis Capli. Itez sindicent z examinentur sm foma
pntis Capituli omes electores cuiuscuq offitial qui
dicerentur elegisse simonia ul pecunia ul alia
re recepta ul pmissa ul precib alicui. Sindicez
et dict sindicus omes z singlos massar comunis
pusij et eor notarios z fancellos et omes z singlos
conseruatores monete cois pusij et eor notarios z fan
cellos et marescalcos et offitiales deputatos ad
uidendum mostras stipendiarior. Itez sindicez
omes z singlos offitiales et supsites alicui uie
fontis ul pontis ul alteri laborerij comunis
pusij ad quor man puenisset aliq pecunia ul aliqd
aliud a coi pus uel ab aliqua uniuersitate uel spe
tiali psona occaxion tal offitij aliquo no obstante
ptotius tps cor offitii et etiaz quoscuq alios offit
cois pus ad quos etiaz dcoi pecunia no puenisset
de omib z singlis q ad eos peruenissent ultra forma
statuter z ordinamentor cois et ipli pus ab ipo coi
seu debonis ipi cois ul ab aliqua uniuersitate seu
debonis ipius uniuersitatis ul ab aliqua spetiali
p seu debonis alicui spetial p occaxione ipi offitij
Et p gerendis i ipo offitio seu occaxion ipius offi
tij et de baractarijs p eos comissis sine comicte
dis in ipo offitio seu occaxioe ipius offitij z illicitis
illicitis. Et si quis ex dictis offitialib eligeret
ul poneret aliquaz psonaz ad ipm offitium i totuz
ul i ptez exercendum ul ad gerendum seu scribe
dum in dicto offitio scribenda. Et talis psona
electa seu posita comicteret aliquod depdatis q
tal psona posita z electa pinde sindicetur z sin
dicari debeat et examinari ac si fuisset posita
et electa p comune pusij. Et offitiales cois pus
quo ad hec intelligantur qt quaz p electam po
sitaz siue surrogataz loco alteri fiat executio si
gdepnat fuit i xv dies a die late sne. Que si
fieri no potrit i dcm terminuz pcedatur z fiat
et fieri debeat qt talez ponetez seu surrogantez
i locuz suuz qt quez surrogauit ul posituz possit
habe recursuz pones ul surrogans si fuit co
hact ad soluendum gdepnatoez de eo factaz De
solutio gdepnatois pdce habeatur p i istro co
fessionato. Et bayuli intelligantur ee offit
cois pus. Qui bay possint z debeant sindicari
p dcm Sindicuz de sex mensib i sex mens no obsta
te q eor offitium no expirasset. Itez q omes of
fitiales pdicti et alij supdicti p ipos offitiales
ad aliquid agendum positi ul qui ponerentur ul
deputarentur ut dictuz est teneatur et debeat
i octo dies pncipij offitij sindicat a quo sindicari
debebunt se psentare coraz ipo sindico et se scribi
facere ad que offitia et ministeria deputati fuerit

pena xxv libr den p quolib contrafaciente. Saluo q i
casu absentie ul i firmitatis ul alteri legitimi ipe
dimenti de quib stetur arbitrio dicti sindici possit
dicti offitiales se presentare z responde p legiti
mus pcuratores dumo dict pcurator dare te
neatur legitimos et idoneos fideiussores et tue
talis psentatio z responsio ualeat z teneat z ad
mictatur aliquo statuto i qtum loqueretur no obsta
te. Et nichilomin dict sindic possit et teneat
et debeat p se z suos offitiales inuestigare z se i
formare de electorib dictor offit alior pdictor
p libros nostros prior artium et cancellarij et alior
notarior pena eidez sindico ducentar librar
denarior si negligens extiterit

De dapnis datis.

C 10

XXI

Statuimus et ordinamus q dict
Maior sindic et Iudex iustitie sit
et ee debeat offitialis sup omnibus
et singlis dapnis datis z q darent
i coitu pusij toto tpr sui offitij et uno mis an per
quascuq psonas et i Ciuitate ul burgis ul subur
gis pus et de dapnis datis de quib penderet
processus. Qui sindic et Iudex iustitie z offitialis
sup dapnis datis pdas cognitoez habeat ipe so
lus et no alius offitial comunis pus pt q de dap
no q darettur p quo i poneret pena corporal in
subsidium ex forma statuter cois pus de q iuris
dictoez habeant tunc potestas et ipe Maior sindic
et no alius. Offitium uo dicti offitial dapnor dat
sit et ee debeat istum vz q dict sindic z iudex
iustitie et eius assessor possint et debeat sup
dapnis datis pcede qt dapna dantes z dari
facientes cu accusatione et denuptiatoe et p
i qsitoez z ex suo offitio suato ordine iuris et
non suato et cu litis gtestatoe z sine qn p i qui
sitionez pcederetur tunc put sibi uidebitur.
Qui Maior sindic teneatur z debeat micte
suos notarios familiares et berruarios die
noctuq ad rimandum i qrendum et inueniendum dap
na data i Ciuitate et comitatu pusij suis stu
stipendiis et expensis. Et quos inuenerit dare
dapna ul dedisse ul dari fecisse ul facere possit
et debeat gdepnare i penis contentis i pnti
capitulo. Non tn possit dict offitialis n debe
at familiaz suaz micte p comitatum pus n
ultra tria miliaria tm uersus Ciuitatez ultra
q tria miliaria familia micte possit et debeat
p dapnum dantib et quos inuenerit dapnum
dare punire possit z debeat et gdepnare sm

mictat ad i qrenda dapna

no ultra iij miliaria

formaz statutoz dicti cois et credatur relationi dcī
not^o credat^u notarii euntis ad pdcā cū sua familia sine alia
pbatione de illo quē īuenerit dāpnuz dātes
Ad hoc aūt ut ī dictis locis z adictis finibus ītus
dāpna dantes meli^o stari possit ¶ Ordinam^o et
deliberam^o q idez maior sindic^o et offitial' possit
teneatur z debeat facere et eligē ul' eligi facere
custodes secretos ul' publicos ut ē idebitur et
elig^at custodes secretos ī eo nūo qui ē placuit de burgis et sburgis et de
comitatu pusij et eos cogē ad offitiuz acceptand
et gerendū et ei multas et dāpna īponē et pcōi
auferre a non obedientib^9 sumaē z de facto usq
ī qtitatez. C. sold' deñ sm q^d sibi idebitur pe-
na eidez maiori sindico z offitiali . L. libr deñ
si negligens fuit ī pdcās p suos sindicatores ā
auferēda tpr̄ sindicat^9 ¶ Itez q ī quolibz castro
et uilla coit^9 pus q^d ul' ē eēt ppe Ciuitatez p̄ta
custodes ī comi^m ī m̄ miliarā miliaā ul' ī tria miliaā eligi faciat z eligi fa-
cere teneatur p sindicaz dicti Castri et uille
admin^9 duos custodes quoz offitiuz sit ī custodiē-
do de die z nocte res z bona existentia ī ptinēt
et districtu dicti Castri ul' Ville ¶ Et omes dāpnuz
dantes teneant et debeant denuptiare ī octo
dies a die dāpni dati dicto maiorī sindico z offitial'
et credatur z stetur sine alia pbatione relationi
qtūs eis credat^u et denuptiatoī dictoz custoduz ul' alt^9 eoz q denū-
ptiati dederit tale dāpnuz ¶ Et stetur dictis
custodib^9 de dāpni extimatione usq ī qtitatez C.
soldoz deñ z abinde ī. Sz si dāpnuz eēt a C. sold'
sup̄ debeat pbarī extimatio dāpni ptestes ponē-
dos ī denuptiatoē p dictos custodes ¶ Et denuptia-
ti ab ipis custodib^9 ī emēdatoē dāpni patienti
dāpnuz et coī pus qdepnentur sm formā isti^s
custodū pena. ¶ Itez q si aliqs zc^a Qui custodes si dāpnuz
dantes nō denuptiauerit ī temp^9 octo diez pte-
statoē non facta ul' si eis seu alti coz fuit facta
ptestatio et nō denuptiauerit ī quatior dies a
die ptestatoīs eis facte ul' alti eoz p recipiētez
dāpnuz ul' aliquez de sua familia et q̄rela fuit
ppōita coraz dicto maiori sindico z offit^9 pali-
quē Ciuem ul' coit^9 Ciuitatis et Comitat^9 pus
cui^9 iteressz facta pbatoē de dāpno silz q tale dāp-
nuz fuit sibi dāpnuz et si nō dicatur a qua psona
siue a quib^9 psonis p sacramētis ipius q̄relantis
cū duob^9 testib^9 de fama ul' cū vno teste de uisu q
dicit uidisse dāpnuz eē datuz Custodes teneāt^9
ad satisfactoēz ītegraz dicto recipienti dāpnuz de
dāpni extimatoē de qua ass^{stetur}ertioni ipius patientis
dāpnuz cū iuramēto sup hoc pstando et exti-
matio fieri possit tm̄ usq ī qtitatez. C. soldoz
denarioz et coī pus ī aliys. C. soldis denarioz de-
beat qdēpnarī ¶ Itez q dicti custodes fiant de t^{ri}b^9
mensib^9 ī tres menses et ī fine triuz mēsiuz sin-
dicus Castri ul' uille teneatur z debeat sb pena dent^u de nouo post
. C. sold' deñ dare nouos custodes et eis denuptiare .iij. m̄ses.
q se psentent coraz dicto offitiali coraz quo ju-
rent ī qtinēti eoz offitiuz exercere quā penā
soluē cogatur de facto et si ipos nō dederint ut
dcm̄ ē ¶ Et nichilomin^9 ad eos danduz omino cōpel-
lantur ¶ Itez q q fuerit p dcōs custodes denūp-
tiatus de dāpno dato ad denūptiationez dcōz
custoduz debeat cōdepnarī sine alia pbatione stet^u eoz relatoni
ul' pcessu sz soluz stetur relationi ipōz custod'
put dictuz ē sup̄ ¶ Teneatur tn̄ ptestans
dare eisdez custodib^9 noīa saltez duoz testiū q^t testes in ptestatione
q pbent de fama ul' nomē uni^9 testis q pbet
de uisu dāpnuz datuz fore ¶ Et etiaz noīa testi-
uz q pbent extimatoēz dāpni qn̄ dāpnuz eēt
a. C. sold' sup̄ quos testes dare teneatur dicti quot ī denuntia
Custodes ī scriptis ī denūptia ¶ Si uō Castruz
ul' Villa de coitu pus eēt distans et distaret ̄ Quid si ēē ī m̄ mil
a Ciuitate plus q ptria miliaā omia z sigla
q̄ dicta sunt sup̄ de Custodib^9 locuz habeant z
sibi uendicēt ī sindicis uniuersitatis Castroz
et uillaz sic distantiuz Qui sindici eodē mō
p omia teneāt^9 et eodē mō eoz denuptiatoz
et extimatoz stetur put z sicut sup̄ dcm̄ ē de
Custodibus cū pbatoīb^9 de quib^9 dcm̄ ē sup̄
de custodib^9 qn̄ denuptiabūt et alt^9 denuptiat^9
condēpnarī non debeat n^c possit ¶ Itez cuz Contra sepiū destructores
sepes destruere nichil aliud ē q dare materiaz
cuilibz transeunti p uiaz īgrediēdi uineas or-
tos et alia bona et fructus destruendi ¶ Ordi-
namus q idez maior sindic^9 et offitial' u īculo
Juramēti teneatur et debeat ī burgis et su- custodes ī burgis z suburgis
burgis Ciuitatis pus eligē et ordinare cu-
stodes secretos ī nuō qui sibi idebitur queni-
re pena eidez maiorī sindico si negligens
fuit ī pdcās . L. libr deñ auferenda p suos pena offiatis.
sindicatoēs tpr̄ sindicat^9 q custodes teneatur
et debeāt omes z singlās psonas apportantes
ligna ul' spinas sepiuz ul' sepes destruētes de- denuntient
nuptiare denuptoī quoz et dicto ul' alicui^9 eoz
cū sacramēto credatur et delinquētes denupti-
ati puniantur pui ce qualibz ī xx soldos
deñ p quolibz denuptiato Cui^9 dāpni z pene
tertia ps sit dicti sindici z offitial' et alia cu- rate penez
stodis predicti et alia tertia ps sit comunis
pusii ¶ Quas partes Massary comunis pus

dare debeant sine precepto vel mandato dominorum potestatis
Et dictis denumptiatoribus sufficiat habere man-
datum sine preceptum de sua tertia parte sibi soluen-
da a dictis massariis a dicto maiori sindico cum
sua bullecta Et dictus maior sindicus et offiti-
alis teneantur die noctuque mictere per Civitatem
et comitatum perusii usque ad dictos confines tri-
mihanum suos beruarios et familiares et dictos
custodes seu guardianos et eos facere ex potestas
Civitatis interdum provocare prout ei videbitur
convenire exquirentes Et si invenerit aliquem dap-
num dare vel dedisse dicto quorum familiarium vel cu-
stodum vel duorum ex eis credatur Et si dapnum
fuit a viginti sold. infra credatur dicto unius
et etiam nude scripture notarii offitialis credatur quanti-
cumque fuit quantitas extimatoris dapni a decem vigin-
ti sold. den. infra / et talis relatio et scriptura pro
plena probatione et sufficiente habeatur non obstante
quod absente parte facta fuit nec aliquo alio et ex tali
relatione et scriptura possit idem offitialis condempnatores
facere sine aliqua accusatione denumptiatione vel
inquisitione ita quod alia probatio non requiratur Et nul-
la defensio in contrarium admictatur et etiam defacto sin-
dicus condempnatione penas usque in dictam quantitatem viginti sold.
den. in comune perusii possit facere devenire ¶ Nec super
aliquibus que spectent ad eius offitium possit idem
Maior sindicus et offitialis prehendo consilio sapientum
eligere ¶ Et non debeat dictus maior sindicus
et offitiales nec aliquis suus offitialis dare co-
piam alicui nominis vel nominum custodum nec etiam
manifestare illum qui denumptiaret sed tenere debeat
in secreto ¶ Nullus insuper alius offitialis comu-
nis perusii possit vel debeat eius offitium impedire
vel ledere sed quilibet offitialis dicti comunis requisitus ab
eo vel aliquo ex suis offitialibus teneatur et debeat
ipsum suum offitium iuvare et suum posse prebere ita
quod suum offitium libere possit exercere ¶ Item
quod dictus maior sindicus et offitialis et sui offitiales
beruarii et familiares habeantur quousque stete-
rit in dicto offitio pro Civibus perusinis et etiam to-
to tempore sindicatus. Et quicumque offenderet dictum
maiorem sindicum et offitialem puniatur ac si offen-
deret potestatem vel Capitaneum Et quicumque offende-
ret suos offitiales vel familiares puniatur sicut
puniri deberet is qui offenderet offitialem vel fa-
miliarem potestatis vel Capitanei perusii ¶ Possit
etiam dictus maior sindicus et offitialis cognoscere
procedere et diffinire de quolibet dapno diebus feri-
atis et non feriatis et etiam solepnibus ad hono-
rem dei / et etiam diebus veneris et possit in-
venire et procedere tempore supradicto de quolibet dap-
no dato exceptis diebus pascalibus dominicis et festi-
vitatibus sancte Marie de mense Martii et Augusti et
festivitatibus sanctorum herculani laurentii et Consta-
tii ¶ Item quod si aliquis dapnum receperit co-
ram dicto maiori sindico et offitiali comparuit et
denumptiaverit aliquem sibi dapnum dedisse non
repertum per eundem maiorem sindicum et eius offitiales
vel suos beruarios vel custodes audiatur per eum et
si suo iuramento tunc affirmaverit dapnum sibi fo-
re datum in rebus suis vel a se possessis vel conductis
seu ad ceptimum vel ad laboritium sibi concessis vel quas
habet intenutam ex primo decreto auctoritate curie stetur eius
sacramento de dapno et extimatione dapni et de dap-
num dante vel dantibus usque in quantitatem viginti sol-
dorum den. inclusive et ab inde infra pro quolibet accusato
dummodo non possit accusare vel denumptiare in eadem
accusatione ultra tres personas in totum et non unam
set tantum de una familia Et predicta contra accusatum seu
accusatos pro plena probatione habeatur et eundem accu-
satum seu accusatos in ipsa quantitate dapni patienti
dapnum et comuni perusii in .C. sold. den. pro quolibet eorum
idem maior sindicus debeat condempnare Et si dapnum
fuit a viginti sold. supra usque in quantitatem .C. soldorum
den. inclusive sufficiat probatio facta modo predicto
cum hac adiuncta videlicet quod probet accusator per unum
testem de veritate dapnum sibi fore datum quod in accu-
satione ipsius deductum fuerit / et dummodo non excedatur numerus
vel forma contenta in m. §. Non tamen quis possit
Et tunc accusatum de dapno dato comuni perusii in decem
libris den. debeat condempnare et dapnum patienti
in emendatione dapni Set si vero dapnum fuit a .C. sold.
supra stetur sacramento eius qui se dicat dapnum passum
probatione per unius testis de veritate et duorum testium
de fama quod dapnum fuit illatum et fuit a centum
sold. supra. Sufficiat etiam sacramentum cum probatione
quatuor testium de fama et predicta pro plena proba-
tione habeantur contra culpatos de dapno tam circa
illatorem dapni quam circa dapni extimationem Et tunc
dictus maior sindicus condempnet dapnum dantem in
extimatione dapni patienti dapnum et comuni perusii in
xxv libr. den. condempnet in eadem sententia Et dictus
modus probandi ut supra scriptum est locum habeat et
habere debeat ubique in materia dapnorum datorum
et quandocumque dapnum fuit datum de quo possit cogno-
scere dictus maior sindicus preterquam ubi aliud reperiretur
expressum vel alia probatio requiratur ¶ Volumus
tamen quod nullus de dapno dato personaliter vel cum bestiis
vel a bestiis possit accusare vel denumptiare eandem
vel easdem personas nisi semel in bimestri tempore tamen et
de una vice tamen non denumptiator vel accusator vel-
let plene probare secundum formam iuris dapnum sibi

28 16

fore datum et extimationem dampni et dampnum dantes quod
cum possit eandem vel easdem personas accusare
et denumptiare de pluribus mesfactis et de pluribus malis
prout et de quot denumptiatori vel accusatori videbitur
et placebit ¶ Non tamen quis possit accusare
vel denumptiare in una accusatione vel denumptiatione
seu libello ultra tres personas et de una familia
nisi unam personam tantum pro dampno dato a xx sol-
dis infra usque in quantitatem xx soldorum denariorum inclusive et
si accusaverit vel denumptiaverit ultra dictum numerum
accusatio et denumptiatio sit ipso iure irrita et
inanis in qualibet parte sui et super ea procedi non
possit ullo modo ¶ Sed de dampno dato a xx sold.
supra possit quis accusare vel denumptiare quot
voluerit dummodo si accusaret ultra tres tunc probare
et probare debeat plene per testes fidedignos dampnum
datum et extimationem dampni et dampnum dantes
¶ Nullus tamen possit de dampno dato accusare vel
denumptiare vel iurare per procuratores sed per ipsum
tantum ¶ Et predicta locum non habeant in universitate
corpore vel collegio marium vel feminarum cuiuscumque
conditionis et status existant quo casu possit ipsa
universitas corpus vel collegium accusare et
iurare per procuratores vel sindicum ipsius uni-
versitatis corporis vel collegii habentem specia-
le mandatum ad iurandum Nec etiam locum
habeant in minoribus quindecim annis pupillis
vel adultis nec etiam in furiosis vel mente cap-
tis nec prodigis Et quibuscumque aliis personis
quibus curator datur a lege vel a iudice quibus
casibus ut dictum est in universitate corpore vel
collegio possint tutores vel curatores predictorum
et tutricem actores accusare de dampno dato
et denumptiationem et accusationem facere et iurare
ipsi autem minores ad iurandum nullatenus
admictantur. Nec etiam locum habeant in Eccle-
siis quarum rectores possint accusare et iurare
Nec etiam locum habeant in militibus sed eis per-
missum sit accusare et denumptiare de dampno
dato et iurare per procuratores habentes specia-
le mandatum sicut per semet ipsos Nec etiam lo-
cum habeant in mulieribus nec in absentibus ex iu-
sta causa vel ex aliqua iusta causa inpeditis Et utrum
ex iusta causa quis fuerit absens vel ex iusta causa
inpeditus stetur dicto et discretioni dicti maio-
ris sindici vel eius iudicis ¶ Statuimus
insuper quod si aliqua bestia vel bestie alicuius dampnum
dederint in bonis vel rebus alicuius vel a se possess-

vel conductis vel ei ad coptimum vel ad laboritium
concessis dominus vel possessor animalis pro quolibet
animali si dampnum dederit usque ad quantitatem quinque
soldorum inclusive puniatur in decem sold. dena-
riorum cortonensium parvorum Si autem a quinque sold. supra dampnum fu-
erit datum usque in viginti sold. den. inclusive pu-
niatur in xx sold. den. cort. parvorum Et quolibet dampnorum
casuum ei qui passus est dampnum fiat emenda-
tio dampni et de his omnibus sacramento domini rei
vel dampnum passi credatur ¶ Possit tamen
dominus vel dampnum passus et eius familiaris
seu famulus capere et tenere bestias quas inve-
nerint in dampno seu in loco ubi dampnum datur
licite et impune quousque sibi integre de damp-
no satisfiet ¶ Si autem aliquod dampnum
datum fuerit a bestiis alicuius vel quas aliquis
haberet et teneret a xx sold. supra et probatum
fuerit seu constiterit per scripturam notarii dicti maio-
ris sindici vel per duos berruarios vel fami-
liares suos seu per duos testes vel per confessio-
nem dantis dampnum seu dari facientis vel alio
genere probationis condempnetur ille qui dampnum dedit
in emendatione dampni patienti dampnum et cortonensium parvorum
in quinque libr. den. Si dampnum fuerit usque in quanti-
tatem .C. sold. den. vel abinde infra usque in decem
quantitatem viginti sold. den. descensive ¶ Si
autem abinde supra cort. parvorum condempnetur in du-
plum extimationis dampni et condempnetur etiam in emen-
datione dampni recipienti dampnum ¶ Volumus
insuper quod quicumque dederit dampnum alicui in rebus
suis vel a se possessis vel conductis vel ei ad la-
boritium vel ad coptimum concessis vel in bonis
in quorum tenute esset inmissus auctoritate Curie ex
primo decreto cum aliqua bestia [illegible] in orto
vel bladis arboribus vel sepibus vel ipsas bestias
inmiserit seu introduxerit dictus maior sindicus
et eius offitiales teneantur ei auferre pene
nomine pro vice qualibet et qualibet bestia si fuerit
de die quinque sold. den. Si vero de nocte decem
soldos denariorum exceptis capris et hircis pro
quibus solvatur nomine pene pro qualibet sold.
xx den. Exceptis pecudibus de quibus solvat
pro vice qualibet pro una quaque pecude duodecim
den. si fuerit de die Si vero de nocte duos soldos
den. ¶ Solvat et pro unoquoque pullo gallinatio
seu ansere duodecim denarios sive fuerit
de die sive de nocte et dampnum patienti debe-

dampnum datum a bestiis

dampnum datum de nocte

pena capre et hirci

Pecudum pena

pena pulli et anseris

at emendare i casibus hui[us] c. Volumus Et credatur de dapno dato et q[uod] datu[m] fuit a p[er]sonis accusatis [et] de ip[s]ius dapni e[xti]matione sacramento dapnu[m] passi a xx sold[is] infra Et dummodo no[n] excedatur nu[mer]us sive fora tradita s[ecundu]m c. no[n] t[ame]n quis possit. S[ed] a xx sold[is] sup[ra] fiant [et] sufficiat p[ro]bationes de quib[us] sup[ra] [et] in aliis c. est dispositu[m] ¶ No[n] t[ame]n possit dict[us] Maior sindic[us] occaxione p[re]dicta aliqua[m] co[n]depnatione[m] facere que excederet q[uan]titatem viginti q[ui]nq[ue] libra[rum] denario[rum] ¶ Si q[ui]s vero mictet equu[m] vel iume[n]tu[m] ad stra[m]e[n] q[uo]d vel quod dapnu[m] faceret si erit de die quadragita soldos denario[rum] p[ro] qualib[et] vice Si erit de nocte .C. soldos denario[rum] p[ro] vice qualib[et] solvere teneatur ¶ Insup[er] statuim[us] q[uod] nulla p[er]s[ona] t[em]p[o]r[e] quo uve sunt i[n] vineis excepto t[em]p[o]r[e] vendemie audeat de foris seu ex Civitate[m] vel de quocu[m]q[ue] loco a[s]portare uvas sine licentia et bullectino Maioris sindici et co[n]tra faciens si detulerit a tribus rascellis seu racemis sup[ra] p[ro] quolib[et] rascello seu racemo i[n] q[ui]nq[ue] soldis denario[rum] puniat[ur] Si vero detulerit a tribus rascell[is] sup[ra] seu racemis puniatur p[ro] quolib[et] racemo i[n] decem soldis den[ariorum] Et nichilomin[us] si dicto Maiori sindico videbitur ligetur et ligari debeat ad catenam q[ue] e[st] i[n]fixa i[n] pede scala[rum] palatii potestatis p[ro]usu cu[m] ip[s]is uvis ad collu[m] Si fuit i[n]ventus portare a tribus rascellis seu racemis sup[ra] Et ibi stare debeat p[ro]ut dicto offitiali videbitur Dummodo quilibet de vi[ne]a vel terra sua vel a se possessa vel co[n]ducta vel qua[m] h[abe]ret ad coptimu[m] vel ad laboritiu[m] vel eius familiaris famulus vel famula possit singlis dieb[us] Jovis et dominicas defer[r]e sine pena q[ui]nq[ue] rastellos seu racemos uva[rum] Et utru[m] de tali re deferat stetur suo sacrame[n]to [et] i[n]specta p[re]d[i]c[t]am offitiale[m] qualitate p[er]sone defere[n]tis ¶ Nulli aut[em] liceat vendemiare a[nte] festu[m] sa[n]cti Michaelis Angeli q[uo]d e[st] de mense Septembris si[ne] licentia d[omi]no[rum] prio[rum] vel Maioris sindici pena co[n]trafacienti decem libra[rum] den[ariorum]. Et teneatur dictus maior sindic[us] mictere familia[m] sua[m] circha Civitate[m] et burgos ri[ci]mando seu circando p[ro] portantib[us] uvas de die et de nocte tempo[r]ib[us] co[n]gruis ex offitio suo et ad petitio[ne]m cui[us]cu[m]q[ue] petentis et ad pena[m] .C. libr[arum] den[ariorum] Et de eo quod de ve[n]ire fecerit i[n] comuni habeat tertia[m] p[ar]te[m] et stetur relationi notarii dicti offitialis vel alio[rum] de sua familia dicti sindici vel alteri[us] et habeatur p[ro] plena p[ro]batione Et si aliquis de familia dicti sindici vel alteri[us] offitialis dederit dapnu[m] i[n] bonis alicui[us] vel ab eo possessis vel co[n]ductis seu ad coptimu[m] vel ad laboritiu[m] co[n]cessis vel intravit in d[i]c[t]a bona causa dandi dapnu[m] co[n]dapnetur et puniatur dict[us] familiaris i[n] q[ui]nq[ua]ginta libr[is] den[ariorum] tempore sui sindicatus ¶ Si aute[m] aliquis fuit inve[n]t[us] deferre aliquos fructus vel palos vinea[rum] de die vel de nocte seu alia ligna / et non h[ab]uit possessione[m] i[n] illa co[n]trata dict[us] Maior sindic[us] teneatur tale[m] i[n]ventum compelle[re] ad dicendu[m] unde exportat tales res Et si i[n]venerit tales ibi no[n] h[ab]uisse possessiones vel a se possessas vel co[n]ductas vel ad coptimu[m] vel ad laboritiu[m] sibi co[n]cessas aut de voluntate illius cui[us] fuit locus vel res dictus maior sindicus si fuit de die quadragi[n]ta sold[os] denario[rum] si de nocte .C. soldos denario[rum] pene nomine ei auferre teneatur cuius pene medietas sit comunis p[er]usii et alia accusatoris Et fructus palos vel ligna restitui faciat ei cui[us] re fuerit accepta ¶ Volumus insup[er] q[uod] si aliquis alicui dapnum dederit i[n]iuriose .i. dolose et exposito de die vel de nocte combure[n]do ei domu[m] vel domos paleas vel metas bladu[m] molendinu[m] seu gualcheria[m] lignamen cohadunatu[m] vel silvas vel alias arbores vel scarcando vel demoliendo vel destruendo domos alicui[us] vel ab aliq[u]o possess[as] i[n] totu[m] vel i[n] p[ar]te[m] discoprendo tectu[m] vel incidendo vel alias destrue[n]do arbores fructiferas s[cilicet] olivas malos ficus nuces cerasas vel alias arbores fructiferas vel etiam non i[n]fructiferas s[cilicet] populos salices albanos quercus ulmos esculos vel quascu[m]q[ue] alias arbores vel interficiendo vel vulnera[n]do bestias q[ue] no[n] ire[n]t ad stratu[m] seu accipiendo i[n] area alicui[us] de blado vel de meta seu campo seu da[n]do dapnu[m] i[n] ortis sepimus et similib[us] vel alias quo[mo]d[o]cu[m]q[ue] et qualit[er]cu[m]q[ue] dapnu[m] dando i[n] quibuscu[m]q[ue] rebus alicui[us] vel ab eo possessis vel co[n]ductis seu ad coptimu[m] seu ad laboritiu[m] ei co[n]cessis vel i[n] re seu i[n] reb[us] quas aliquis haberet i[n] tenuta[m] ex primo decreto autoritate cur[i]e et dapnu[m] fuit ce[n]tu[m] sold[orum] den[ariorum] sup[ra] / dict[us] maior sindicus et offitialis teneatur malefactori auferre pene no[min]e q[ui]nq[ua]ginta libras den[ariorum] Et dapnu[m] patienti teneatur i[n] quadruplum face[re] emendari Et inde[m] emendatione dapni dictu[m] dapnu[m] dante[m] i[n] eade[m] s[ente]n[ti]a debeat co[n]dep[n]are ¶ Si vero dapnu[m] fuerit a .C. sold[is] den[ariorum] vel a .C. sold[is] infra usq[ue] in xx soldis den[ariorum] dictus Maior sindicus et ei[us] offitiales auferant ei nomine pene decem libras den[ariorum] et dapnu[m] patie[n]ti emendari faciant ¶ S[ed] si dapnu[m] datum etiam quacu[m]q[ue] culpa fuit xx soldo[rum] denario[rum] vel a viginti soldis infra auferant ei nomine

D P

uve no[n] portentur sine licentia maio[ris] sindici

vindemia p[ro]hibita an[te] festu[m] s[an]c[t]i michaelis

Incendiarii vel vastatores

Emendatio d[ampni] i[n] q[ua]druplu[m]

pene .C. soldos denariorum et dapnum emendari faciant dapnum patienti et idem emendatione dapni dictum dapnum dantem in eadem summa debeat condepnare ¶ Et si dapnum ut dictum est datum fuit xx sold vel abinde infra sufficiant ad plenam probationem sacramentum accusatoris Jurantis dapnum esse datum et extimatores dapni tantum esse cum uno teste qui probet dapnum datum fore vel Juramentum accusatoris sine teste si videbitur dicto maiori sindico vel eius iudicio inspectis qualitatibus personarum Dummodo non accusentur plures quam supra dispositum est ¶ Et quicumque viderit dicta malefitia vel dapna dari teneantur prohibere ut non fiant Et ipsum malefactorem capiat et capere possit impune si capere potuerit in dapnum faciendo ¶ Volumus insuper quod dictus maior sindicus et eius offitiales de maleficiis dapnorum datis seu de dapnis datis de nocte seu tempore noctis et que de nocte dicerent data penitus inquirere teneantur Et si de aliquo erit publica vox et fama quod dapnum de nocte fecisset illum valeat tormentare pro inveniendo negotii veritatem Et hoc intelligatur si dapnum fuit a decem libris supra

tortura in dampnis dans. a x lib.

Sin autem decem libr denariorum fuerit vel a decem libris infra non debeat tormentari nec in tormentis ponere ullo modo ¶ Providemus et etiam ordinamus quod omnes et singuli sindici Castrorum et villarum que distant a Civitate pisis per tria miliaria et ultra tria miliaria teneantur et debeant denumptiare in scriptis omnes dapnum dantes in possessionibus vel rebus alicuius vel possessis seu conductis ab aliqua persona corpore collegio vel universitate ad fictum coptimum seu laboritium vel alio quocumque titulo et modo possessis vel in tenutam expresso decreto habitis auctoritate curie in quatuor dierum postquam ad notitiam sindici Castri vel ville comunis pisis pervenerit dapnum datum fore vel commissum in huiusmodi rebus vel possessionibus in eorum territoriis per protestationem factam sive fiendam ipsi sindico per dominos possessores vel colonos laboratores vel coptimatores seu copt conductores in partem rem vel possessionum vel habentes in tenutam ut dictum est seu per aliquem de eorum familiis in presentia duorum testium a die facte protestationis que denumptiatio fiat et fieri debeat dicto maiori sindico vel eius offitiali pena ipsi sindico qui neglexerit vel obmiserit denumptiare ut dictum est .l. libr den si dapnum fuit a .C. soldis supra Et si dapnum fuit a .C. sold infra usque ad quadraginta sold xxv libr den

D l

Sindici castrorum denumptient

Sin autem dapnum fuit xx soldorum vel abinde supra usque ad quadraginta soldos den pena decem libr denariorum ¶ Que pena per dictum maiorem sindicum dicti comunis de facto habita fide de protestatione predicta auferantur Et dictus maior sindicus executor dicte pene lucretur quatuor sold den pro qualibet libr Et nichilominus dictam denumptiationem dapni de quo est facta protestatio infra terminum sex dierum facta sibi sic protestatione modo predicto sub dicta pena facere teneatur et facta tali denumptiatione dapnorum datorum dictus maior sindicus qui coram quo facta fuit teneatur et debeat dapna dantes punire et condepnare secundum formam statutorum loquentium de predictis ¶ Non teneatur tamen sindicus denumptiare aliquod dapnum cuius dapni existimatio non esset a xx sold den supra et quod denumptiat sit culpabilis Et ad probationem dapni et extimationis ipsius dapni quod denumptiatum sufficiat probatio superius denotata quando dapnum est datum a .C. soldis supra ut patet in statuto Statuimus et ordinamus supra de offitio maioris sindici ¶ Inobedientibus tamen eidem maiori sindico et offitiali possit ipse maior sindicus et offitialis penam auferre et cum effectu exigere usque in quantitatem quadraginta soldorum denariorum de facto et idem intelligatur de curatoribus et baiulis sub dicta pena debeant ei obedire Et si fuerint inobedientes dicta pena eis de facto per eundem offitialem auferri possit Et omnia statuta que loquuntur de contumacibus in maleficiis et de procedendo contra malefactores intelligantur et locum habeant in eodem Maiori sindico et offitiali Ita quod citati et ex dapnis in parte ipsius in dapnis dantes et non venientes et non comparentes ipsius mandato habeantur pro contumacibus et confessis et possint condepnari sicut possint condepnari in aliis maleficiis per potestatem et Capitaneum ¶ Et quod Custodes de omnibus penis condepnationum que in eorum devenerint occasione eorum denumptiationum habeant quartam partem eis solvendam a Massariis comunis pisis sine aliquo precepto vel mandato ¶ Et omnia statuta comunis pisis que loquuntur de ingredientibus terras vineas et possessiones alterius et de dapnis dapnum dedit vel de nocte intelligantur et locum habeant in dicto maiori sindico et offitiali ita quod de predictis possit cognoscere punire et condepnare secundum formam dictorum statutorum comunis pisis non obstante quod aliis offitialibus

loquer[e]tur. Et si aliqua ptraictus sit ul' ēēt i[n]
ea que ptinētur ī pnti caplō et ea q̄ ptinēt ī alijs
statutis Ciuitatis pusij siue archa ipositōez pe-
ne siue archa alia possit ⁊ debeat ideȝ offitial'
eligē et obs[er]uare quod magis gueniēs ēē sibi
uidebit. ¶ Non possit tn̄ dict[us] maior sindicus
et offitialis aliqueȝ pdēpnare de solo introytu
ex relatōe bēnaīoꝝ ul' custoduȝ nisi ī xx soldis
denaīoꝝ. Sȝ si intrando dāpnuȝ dederit ī t[er]ris siue
possessionibȝ ī quadraginta soldis denaīoꝝ. ¶ Et
ad hoc ut deīn dāpna uitentur Ordinamus q[uod]
dictus offitialis teneatur et debeat īquirē quali-
bȝ ebdomada saltem semel p contratas ⁊ parochi-
as Ciuitatis et burgoꝝ et comitat[us] pusij ī
decōs pfines p[er] oīes ⁊ singlōs illos q dāpna
dāt uel dare dicantur. Et si p[er] sit[us] fuerit p fāmā pu-
blicaȝ ul' unuȝ testem aliqueȝ ēē culpabileȝ de p̄dic-
tis debeat ipm̄ pdēpnare ī penis p̄dictis nec ī dcā̄
inquisitōe locus requiratur ul' tempus delicti et
noīa testiuȝ teneantur ī secreto. ¶ Pro quibȝ omībȝ
et singlis sup̄dictis et ī[n] alijs in presenti capitulo
contentis occaxione sui offitij possit homines
et psonas capere detinere et cōp[re]hendē ⁊ carcera-
re et pignorare put sibi uidebitur et placebit.
Et etiaȝ pignora illoꝝ qui pdēpnatōes seu penas
et dāpni emēdatōeȝ nō soluerit uel nō obedirēt
eideȝ post qndecaȝ dies a die qua capta fuerint
pignora Massarij comunis pusij possint et de-
beant uendē ad requisitōeȝ ipius offitial'. ¶ Itē
Statuimus et ordinam[us] q[uod] si aliquis ītrauit
reȝ alteri[us] causa dāpnuȝ dandi et aliqs de foris
expectaret q[uod] talis expectans puniatur p dictuȝ
offitialeȝ ī decem soldis denaīoꝝ de facto sine aliq[ua]
s[ente]n[t]ia et sine aliquo p[ro]cessu et si aliquis manus
alicui[us] uiderit aliqueȝ ītrare ul' dāpnuȝ dantem
ī bonis uicini ipius ul' alteri[us] assignare tene-
atur dicto Maiori sindico ul' eius offitialibȝ
ul' dāpnuȝ passo pena xx soldoꝝ denaīoꝝ p
quolibȝ contrafaciente et qualibȝ uice. Et de p̄-
dictis credatur scripture dicti offitialis uel
alicui[us] suoꝝ notaīoꝝ et relatōi duoꝝ famili-
ariuȝ siue custoduȝ ul' alterius eoꝝ. ¶ Item
Statuim[us] et ordinam[us] q[uod] si aliquis custos ul'
alius quicūqȝ falsaȝ fecerit relationeȝ ul' denūp-
tiatōeȝ de aliquo coraȝ Maiori sindico p̄dicto et
offitiali de hijs q̄ spectant ad eius offitiuȝ q[uod] ideȝ
Maior sindic[us] et offitialis debeat ipȝ pdēpnar[e]
ī q[ua]ntitate ī qua debuiss[et] pdēpnari ille p[er] queȝ
falsam relatōeȝ denūptiationem ul' accusatōeȝ
fecerit si uera fuissent relatio denūptiatio ul'
accusatio. Et ad p̄dcā̄ īuenienda habeat idē
offitial' arbitriuȝ tam ī p[ro]cedendo q[uam] etiaȝ ī re-
tinēdo taleȝ custodeȝ qui p̄dc̄aȝ denūptiatōeȝ
seu relatōeȝ falsaȝ fecerit. ¶ Item Statuim[us]
et ordinam[us] q[uod] si dictus maior sindic[us] et offiti-
alis p[ro]cesserit p uiaȝ inq[ui]sitōis p[er] aliquē de dāpno
dato ul' quod diceret ēē datuȝ ⁊ pbatuȝ fuit p
unuȝ testeȝ de uisu et duos de fama q[uod] talis
pbatio sufficiat et possit illuȝ p[er] queȝ sic pbat[um]
fuit pdēpnare de dāpno dato secundū formaȝ
statutoꝝ. Et dictus maior sindic[us] teneatur et
debeat de omībȝ ⁊ singlis pdēpnatōibȝ ferendis
p euȝ p[er] dāpnuȝ dantes ul' dāī facientes seu oc-
casione dāpni dati fieri facier[e] scripturas duplica-
tas ferendas et p[ro]mulgandas p euȝ ī maiori et ge-
nerali consilio Ciuitatis pusij ad banchuȝ mare-
s[c]alcis ī palatio potestatis ī scribendo breuit[er] solūȝ
nomē pdēpnati et q[ua]ntitateȝ pdēpnatōis et dāpni
datuȝ put p euȝ cū bestijs et sine bestijs quaꝝ scrip-
turaꝝ pdēpnationuȝ una copia remaneat penes
ipm̄ maioreȝ sindicuȝ et offitialeȝ restituenda ī fi-
ne sui offitij una cū suis alijs actis et libris alia
penes notīn dnoꝝ prioruȝ artiuȝ dcē Ciuitatis.
¶ Item p[ro]uidim[us] statuim[us] et ordinamus q[uod] dict[us]
maior sindic[us] et offitialis non possit ul' debeat
recipē aliquaȝ s[ente]ntiaȝ p[ar]teȝ nec de ipa p[ar]te seu aliq[uo]
dāpnuȝ dante ul' alio se cōponē ul' paciscī publice
uel secrete dimictendo p[ar]teȝ ptingēteȝ coī pusij
ul' alicui speciali psone p ipo dāpno dato ul' dā-
do s[ed] omēȝ q[ua]ntitateȝ de qua fieri debeat pdēpnatio
deponi faciat penes massaīos comunis pusij et
lata s[ente]n[t]ia p[ar]teȝ ptingenteȝ dicto Maiori sindico
et offitiali et etiam dāpnuȝ passo q[ua]ntitateȝ extima-
tionis dāpni massarij cōis si ad eoꝝ manus
puenerint. Et etiaȝ p[ar]teȝ custoduȝ post depositāȝ
pecuniaȝ et pdēpnatōes factas ut supi dictuȝ
est sine aliqua apodissa soluē teneantur. Et
dict[us] maior sindicus non possit ul' debeat depo-
nere ul' deponi facē aliquaȝ q[ua]ntitateȝ pecunie
occaxiōn dicti offitij [illegible] nisi penes massaīos cōis
pusij tn̄ nec aliquaȝ pecuniaȝ recipiat mictat
ul' micti faciat ī aliquē Cippuȝ uel aliuȝ locuȝ
nisi ad man[us] dictoꝝ massaīoꝝ tn̄ pena qnaqgi-
ta libraꝝ deīn p qualibȝ uice qua contrafecerit
et de hoc debeat sindicari. ¶ Item Statuimus
et ordinamus q[uod] omēs sindici et Custodes
comitat[us] et suburgoꝝ pusij q[ui] sunt p[ro]pe Ciuitat[em]
ī octo miliaīa teneantur et debeat cōpē ⁊ se p̄sē-
tare singlis octo diebȝ coraȝ maiori sindico sub pe-
na et ad penaȝ v. libr[arum] deīn de facto a quolibȝ sindi[co]

co auferend(um) si i(n) co(m)pendo i(n) d(i)c(t)is t(er)minis fuerit negligentes. Si a(utem) fu(er)it ultra octo miliaria usq(ue) ad decem miliaria teneantur (et) debeant (con)sere p(rese)ntare singulis q(ui)ndeci(m) dieb(us). Si a(utem) fuit (con)sindici posit(i) ultra decem miliaria teneantur (et) debeant (con)sere p(rese)ntare de mense i(n) mense sub d(i)c(t)a pena. Quos sindicos compententes i(n) d(i)c(t)is terminis maior sindic(us) et alij sindici teneantur (et) debeant i(n)terrogare an delicta aliqua sint com(m)issa u(e)l dapna data illata i(n) eor(um) teritorijs et eos cog(er)e et adstring(er)e ad denu(n)ptiandu(m) om(n)ia p(re)d(ic)ta sub pena xxv librarum den(ariorum) t(em)p(o)r(e) sui sindicat(us) auferend(a). De inficiente u(e)l uulnerante quasdam bestias q(ue) no(n) irent ad stratum

XXII. Siquis u(e)l eius famulus u(e)l aliquis de familia sua interfecerit u(e)l uulneraverit porcum u(e)l scrofam capram u(e)l aliam dapnum dantem seu facient(em) i(n) vinea orto u(e)l segete u(e)l i(n) aliqua re sua u(e)l a se possessa uel quam haberet ad laboritium u(e)l ad coptimum u(e)l quam h(abe)ret i(n)tenutam ex p(ri)mo decreto ad penam u(e)l latenus teneatur d(um)m(odo) t(ame)n iret i(n) sua re u(e)l a se possessa u(e)l quam haberet ad laboritium u(e)l coptimum seu (con)ductionem u(e)l intenutam ex primo decreto dapnum eum u(e)l eos dedisse et i(n)venisse dapnum dare p(er) se u(e)l eius familiam et q(uo)ciensq(ue) q(ue)relam posuit (contra) Castrum u(e)l villam u(e)l aliam p(er)sonam de dapno sibi dato et illud dapnum sibi fecerit emendare seu dapni extimatorem receperit a p(re)d(ic)tis u(e)l aliquo p(re)d(ic)tor(um) et apparet aliquo tempore eum fecisse u(e)l fieri fecisse u(e)l passum esse fieri debeat cogi et co(m)pelli p(er) de(m)u(m) maiorem sindicum universitati (contra) quam q(ue)relam deposuit duplum ipsius rei seu pecunie q(uam) p(er)cepisset u(e)l h(ab)uisset restituere. Et a(d) (com)p(ro)ptuatam fuit ip(s)o iure sit cassum. Et nichilominus dictus maior sindicus teneatur sibi auferre pene no(mi)ne centum libras den(ariorum) p(ro) p(ar)ti p(rese)ns. Statuim(us) insup(er) obviandum ne dapna dentur i(n) rebus alicui q(uod) nullus audeat u(e)l p(re)sumat dapna dare u(e)l uasta facere u(e)l inferre alicui i(n) alicui(us) bonis et possessionib(us) u(e)l a se possessis u(e)l (con)ductis u(e)l ad coptimum habitis u(e)l ad laboritium ei (con)cessis u(e)l h(abe)ret i(n)tenutam ex primo decreto sub pena et ad penam i(n) statuto dicti comunis (con)tentam. Et nichilominus quilib(et) i(n)veniens aliquem i(n) d(i)c(t)is bonis sibi dapnum dare et etiam famulus et familia domini rer(um) u(e)l (con)ductoris seu h(abe)ntis ad coptimum u(e)l ad laboritium u(e)l h(abe)ntis i(n)tenutam ex p(ri)mo decreto et qui cui eis u(e)l altero eor(um) essent possint talem u(e)l tales dapnum dantem u(e)l dantes p(er)sonaliter cap(er)e detine(re) et offend(er)e i(n) p(er)sona et rebus mobilib(us) u(e)l se mouentib(us) quas tunc secum haberent et i(n) fortia dicti maioris sindici et etiam d(omi)nor(um) potestatis et Capitanei i(n) casu i(n) quo ad ip(s)os u(e)l alter(um) eor(um) expectaret cognitio de dapno dato et in fortiam com(munis) p(er)usij ducere et p(re)sentare i(m)pune declaratione facta p(er) iuramentum illius q(ui) dixerit se eum i(n)venisse i(n) faciendo sibi dapnum. Du(m) t(ame)n offensa i(m)p(er)ata sit talis p(ro) qua alias ueniret i(m)ponenda pena .C. libr(arum) den(ariorum) si ultra excederet eatenus puniatur q(ua)ten(us) excedit. Et q(uod) sindici Castror(um) (et) villar(um) comitat(us) p(er)usij teneantur elig(er)e et deputare custodes ad p(re)d(ic)ta q(ui) de die et de nocte custodiant diligenter et custodire debeant dicta bona et fruct(us) existentes i(n) eor(um) p(er)tinentijs (et) territorijs. Qui sindici et Custodes et homines Castror(um) (et) villar(um) simili modo possint et debeant et teneantur omnes dapnum dantes p(er)sonaliter (et) realiter cap(er)e (et) detine(re) et i(n) fortiam et i(n) fortiam com(munis) p(er)usij et dicti maioris sindici et d(omi)nor(um) potestatis et Capitanei dicti com(munis) ut sup(er)ius dictum est duce(re) (et) p(re)sentare i(m)pune et ad p(re)d(ic)ta et p(ro) p(re)d(ic)tis et p(re)d(ic)tor(um) occaxione dicti sindici et custodes possint (et) eis liceat i(n) eundo stando (et) redeundo i(m)pune arma deferre et portare. Et si dicti sindici essent negligentes i(n) p(re)d(ic)tis i(n) .C. libr(is) denarior(um) p(ro) quolib(et) eor(um) debeant (con)dempnari et dapna et uasta debeant eme(n)dare s(ecundu)m formam statutor(um) com(munis) et p(er)usini aliquo g(e)n(er)ali u(e)l sp(e)ciali i(n) (contra)rium loquente no(n) obstante. Quicu(m)q(ue) u(er)o no(n) h(abe)ns possessione(m) p(ro)p(ri)am u(e)l a se possessam ad coptimum seu ad (con)ductionem u(e)l ad laboritium i(n)ventus fuit deferre u(e)l e(ss)et visus u(e)l i(n)ventus portare u(e)l deferre ligna poma olera seu alios fruct(us) puniatur i(n) xx soldis den(ariorum) p(ro) quolib(et) (et) qualib(et) uice et possit a quolib(et) capi uerberari et i(n) fortiam com(munis) p(er)usij duci et etiam alij quicu(m)q(ue) h(abe)ntes possess(iones) et bona p(ro)pria u(e)l a se possess(a) u(e)l ad coptimum seu (con)ductionem u(e)l ad laboritium q(ui) deferret uel esset visi u(e)l i(n)venti portare u(e)l deferre p(re)d(ic)ta ligna poma olera seu alios fruct(us) ex alijs rebus (et) bonis alior(um) q(uam) ex eor(um) possessionibus et bonis p(ro)prijs u(e)l a se possess(is) u(e)l que u(e)l quas h(abe)rent ad coptimum seu (con)ductionem u(e)l ad laboritium puniatur i(n) xx soldis den(ariorum)

pro quolibet et vice qualibet et possit a quolibet capi detineri verberari et in fortiam communis duci. Et possit pro qualibet persona capi tales non habentes possessiones proprias vel alias possessas vel ad coptimum seu conductionem seu ad laboritium incappari in Ceppo palatii domini maioris sindici qui erit in ipso palatio vel qui fiet in ipso palatio si ibi non esset ad petitionem dicti offitialis quem cappium massarii communis Perusii vel alter eorum ad petitionem domini maioris sindici vel alterius cuiuscumque pro facere fieri teneantur expensis communis Perusii quas expensas facere et solvere teneatur sine aliqua apodissa preccepto vel mandato et sine solutione gabelle et repti in ipso Ceppo puniatur eadem pena et de facto per ipsum offitialem sine aliqua condepnatione vel processu a contrafaciente auferatur pena predicta et eius quod deveniet in communi quarta pars sit et esse debeat offitialis predicti exactoris et residuum communis Perusii. Salva semper maiori pena que de tali delicto contineretur in statutis communis Perusii nisi predicti fructus vel alie exeis porteret de voluntate domini rei vel possessoris vel conductoris seu habentis ad coptimum vel laboritium. Et si talis reptus vel incappatus diceret se habuisse licentiam a domino rei vel quod dominus rei vel possessor vel conductor seu habens ad coptimum vel habens ad laboritium eidem dedisset rem de qua vel cum qua fuit reptus vel incappatus stetur et stari debeat sacramento ipsius domini vel possessoris vel conductoris vel habentis ad coptimum vel habentis ad laboritium. Et quod possit et de predictis ab omnibus accusari. Et quod ipsi qui haberent possessiones et bona propria seu alias possessa vel haberent ad coptimum seu ad conductum vel ad laboritium qui invenirentur vel reperirentur cum rebus predictis vel aliqua predictarum vel essent incappati appertassent a bonis et rebus aliorum ipsos fructus et res vel alter eorum vel que sint de bonis eorum ut dictum est stetur eorum iuramento aliquo speciali vel generali in contrarium loquente non obstante. Et etiam possit quilibet qui invenerit tam bestias grossas quam minutas quascumque dantes sibi dapnum accipere et capere et capi facere et conducere et detinere ut sibi videbitur impune nec aliquis possit contra bestias sibi repetere coram aliquo offitiali communis Perusii. Nec inde accusari nec puniri nisi primo detentori recipienti dapnum emendet ad suum arbitrium et voluntatem dummodo extimatio dapni non non excedat quantitatem quadraginta soldorum denariorum pro qualibet bestia grossa et de minutis arbitrio iudicantis. Et utrum bestias invenerit in suo dapno seu dapnum dantes sibi suo sacramento credatur. Et si aliquis dictas res seu bestias sua auctoritate receperit in viginti quinque libris denariorum condepnetur per dictum maiorem sindicum.

De dapno dato in salecto seu arboreto de ponte novo communis Perusii et de custodibus dapnorum datorum et ipsis dapnis

xxiij Cum dicatur quod in salecto seu arboreto de ponte novo communis Perusii sepe inferatur magnum dapnum et vastum incidendo spedando et deradicando vel aliter devastando arbores dicti salecti. Statuimus quod deinceps nullus audeat vel presumat sine licentia et deliberatione dominorum priorum et consilii camerariorum artium aliquam arborem vel arbores dicti salecti vel arboreti dicti salecti vel arboreti incidere vel spedare vel deramare vel deradicare vel quocumque modo devastare pena quinquaginta librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet et pro qualibet arbore spedata vel deramata vel incisa vel deradicata vel devastata. Et quod sindicus ville pontis novi. Et sindicus castri Torsciani et quilibet eorum cum quatuor vel sex massariis bonis sue universitatis saltem quolibet mense teneantur et debeant personaliter ire ad dictum arboretum et salectum et omnes et singulas arbores numerare et revidere et recercare si aliqua arbor fuit deradicata vel spedata vel incisa vel deramata vel devastata fuit vel dapnum sibi illatum. Et hoc repto teneantur et debeant infra tertiam diem denuntiare maiori sindico communis Perusii dapnum datum et dapna dantes pena cuilibet ex dictis sindicis quinquaginta librarum denariorum pro quolibet et qualibet vice qua predicta si neglexerit observare in qua pena per dictum maiorem sindicum debeant condepnari et de predictis inquiratur et inquiri debeat per dictum maiorem sindicum saltem semel in quolibet mense.

Sindici castrorum et villarum quilibet presentium castri et villarum tempore sui sindicatus teneatur facere eligi duos custodes qui debeant die noctuque custodire in eorum et per eorum territorium et districtum ut dapna fieri et dari non possint in aliquibus bonis et maior sindicus qui est iudex dapnorum datorum quamlibet universitatem comitatus Perusii que est prope Civitatem per tria miliaria et infra compellat dictos duos custodes facere eligi et eos assignare et eas universitates comitatus dictus maior sindicus et sui offitiales addandum et assignandum dictos custodes quos assignare tenentur teneantur sub pena centum librarum denariorum pro quolibet castro et quinquaginta librarum denariorum pro qualibet villa tam suo motu quam ad petitionem cuiuscumque petentis. Qui custodes teneantur custodire die noctuque ne dapna dentur in eorum castro et villa territorio vel districtu in bonis alicuius vel aliquorum seu ab aliquo

possessis vel conductis seu ad coptimum habitis vel ad
laboritium ei concessis vel hitis ab aliquo in tenutam
exprimo decreto. Quos dapna dantes predicti
custodes Castrorum et villarum que sunt prope Ciui-
tatem ut supra dictum est ad petitionem cuiusque cuius interesset
denumptiare debeant et teneantur coram dicto maio-
ri sindico et eius officialibus in quartam diem a die qua
dapnum fore datum peruenerit in notitiam dictorum custodum
dummodo dapnum fuerit a xx soldis supra et illos quos de-
numptiauerint dapnum dare dictus maior sindicus condep-
nare teneatur in penis in statutis contentis dicto
quorum cum eorum iuramento stetur et credatur de dapno
dato et de dantibus dapnum. De extimatione vero dapni
stetur dicto et iuramento dictorum custodum usque quantita-
tem C. soldorum denariorum inclusiue ab inde vero supra stetur
dicto et iuramento ipsorum cum probatione vnius testis
de ueritate vel quatuor de fama. Et in denumptiatione
fienda per dictos custodes debeat poni expresse extima-
tio dapni quorum custodum duret officium per sex menses
Et si aliquod dapnum datum fuerit de die vel de nocte
Custodes Castri vel uille ubi dapnum dabitur tenean-
tur et debeant assignare illum vel illos qui dapnum
dederint quod si non fecerint emendatores dapni de
suo facere teneantur Et ipsi Custodes die noctuque
debeat taliter custodire quod scire debeant dapna dantes
Et si dicti Custodes assignauerint vel denumptia-
uerint seu accusauerint aliquem dapnum dedisse in re
alterius vel ab alio possessa vel conducta vel quam habe-
ret ad coptimum vel in conductorem vel ad laboritium
vel in tenutam exprimo decreto eorum custodum credi
debeat iuramento Verum quando custodes non assignabunt
dapnum dantes credatur contra dictos custodes non
assignantes vel denumptiantes ut dictum est supra
Iuramento eius qui se dicat passum dapnum de ipsius
dapni extimatione in quantitate quadraginta librarum denariorum inclusiue
et ab inde infra ab inde vero supra credatur de extima-
tione dapni sacramento dapnum patientis cum
publica fama vel cum uno teste de ueritate dummodo
dapnum esse probetur sacramento dapnum patientis
et per quatuor testes de fama vel unum testem de
ueritate licet non probetur per quem dictum dapnum sit da-
tum et ipsius dapni extimationem emendare et sol-
uere teneantur Et dictus maior sindicus
illos quos dicti custodes assignauerint seu denump-
tiauerint debeat condepnare Et ipsi Custodes
qui ipsi non assignauerint dapnum dantes ut supra
dictum est patienti dapnum seu ei qui se passum dap-
num asserit in emendatione dapni debeant condepnari
ab ipso patiente dapnum de dapni extimatione pre-
stito iuramento vel facta probatione ut supra
dictum est Item si dicti custodes qui infra debitum
tempus non assignauerint vel denumptiauerint dapnum
dantes dati postea libelli contra eos ad emendationem dap-
ni denumptiabunt vel assignabunt aliquem vel

aliquos dedisse dapnum in rebus vel bonis alicuius
vel ab aliquo possessis vel conductis seu quas habe-
rent ad coptimum vel ad laboritium vel in tenutam
exprimo decreto tunc interrogari debeant per iudicem
vel sindicum nostrum coram quo est questio dicti dapni
de extimatione dicti dapni contenta in libello facto contra
dictos custodes Et si dicti custodes affirmabunt
dictam extimationem et tantum fuisse dictum dapnum
quantum extimatum est in dicto libello tunc ille vel
illi quem vel quos dicti custodes assignauerint condep-
nentur per iudicem coram quo est dicta questio sine alia
accusatione danda contra eos siue contra eum et sine alio
processu ex eadem instantia in extimatione dicti dandi
illi qui dapnum passus est et cum pena secundum
formam statutorum loquentium de dapnis datis Et
de predictis custodibus credatur ita quod non oppetat illum
qui passus est dapnum aliter probare predictis Et si autem
assignauerint vel denumptiauerint aliquem vel
aliquos dapnum dantes vel dedisse non tamen
affirmauerint extimationem contentam in libello dato
contra eos de dicto dapno et non esse tantum dapnum
quantum extimatum et positum est in libello seu accusa-
tione ille qui dapnum passus est probare debeant
summarie sine libelli oblatione et litis contestatione et
sine strepitu et figura iudicii contra illum vel illos quos
custodes assignauerint usque in quantitatem uiginti
soldorum denariorum inclusiue credatur sacramento patien-
tis dapnum et secundum extimationem et probationem quam
faciet de dapno sibi dato et condepnetur ille vel illi
qui fuissent assignati per dictos custodes secundum modum quod con-
depnaretur ille qui dedisset dapnum aliquod secundum formam
statutorum superius positorum Et si dicti custodes non
assignabunt aliquem dedisse dapnum contentum in libello
dato contra ipsos custodes per aliquem tunc iudex questionis
faciat iurare illum qui dapnum passus est ~~seu dapnum passus est~~ seu dapnum datum se dicat et si affirma-
uerit et dixerit suo sacramento cum probatione unius
testis de ueritate vel quatuor de fama se dapnum
passum fuisse et recepisse sub custodia ipsorum custodum
et secundum extimationem quam faciet suo sacramento eius
sacramento stetur usque quantitatem Centum soldorum denariorum
inclusiue dicti custodes condepnentur illi qui passus est
dapnum Et si dapnum esset maius probari debeat
extimatio dapni per sacramentum dapnum patientis
cum uno teste de ueritate vel cum quatuor testibus
de fama ut supra dictum est Et si illi qui erunt
custodes tempore quo aliquod fuit datum illud
dapnum quod non denumptiauerint et non assignaue-
rint et denumptiati seu conuenti fuerint occasione
dicte denumptiationis non facte de dicto dapno dato
et de dantibus dictum dapnum ipsis existentibus custodibus
vel fuerint denumptiati seu conuenti et dapnum dantem
vel dantes non denumptiauerint et non assignaue-
rint secundum formam statutorum non obstante quod non sint

D. 9 in offitio vel postquam eorum offitium sit finitum, possit ac-
cusare vel convenire occaxione predicta denuptia-
tionis non facte dicti dapni dati dedantibus dap-
num et contra eos procedi secundum formam supradicti ca-
pituli usque ad duos menses post finitum eorum
offitium ac si essent in offitio et ipsi non obstante quod eorum
offitium sit finitum possint et debeant et teneantur
usque ad duos menses finito eorum offitio omnia et sin-
gula facere et compellantur secundum formam superius in presenti
capitulo denotatam tamquam ad denuptiatores faciendas
et quo ad solutiones pene et emendationes dapni
secundum formam supradictam ac si contrafecerit et non obs-
servaverint formam dicti capituli et ideo offitio
permaneret non obstante aliquo capitulo precedente
vel sequente hoc capitulum. ¶Et quod factum fuit in predictis
et circha predicta tam contra eos qui fuerunt testes custo-
des ut dictum est quam etiam contra illos quos assignaverit
dapnum dedisse valeat et teneat et plene sorti-
atur effectum ac si ipsis existentibus in offitio factum
esset. ¶Et si alicui factum fuit vel datum dapnum
de die vel de nocte in aliqua domo sive domibus
seu rebus in eis existentibus per ingressum sive frac-
tionem domorum sive per asportationem rerum existentium
in domibus existentibus in castris vel villis comitatus
Perusii vel in eorum vel earum districtu / et dictum dapnum
non possit probari fore factum eis presentes et maxime
cum ibi non habitant nec possit sciri bene qui dapnum de-
derit seu res acceperit seu asportaverit ab illo qui
dapnum passus fuit seu cui res fuerit accepte
quod tunc custodes Castri vel ville districtus a Civita-
te per tria miliaria vel infra teneantur denup-
tiare seu assignare dapnum dantes vel res ac-
cipientes sive exportantes de domibus supradictis
quam si non fecerint emendationem dapni rerum ac-
ceptarum sive exportatarum facere teneantur patienti
vel ei cui accepte fuerint res dicti custodes vil-
le vel Castri in quo vel qua vel in cuius territorio predictum
dapnum datum fuit facta probatione de predictis ut supra
dictum est ¶Et si dicti custodes assignaverit
seu accusaverit vel denuptiaverit aliquem
dapnum dedisse vel res accepisse dictorum cu-
stodum credi debeat iuramento cum alia probatione
vel sine, prout supra in principio huius capituli est expressum
¶Set quando dicti custodes assignabunt non dapnum
dantes set seu res accipientes et asportantes
de domibus supradictis credatur sacramento patien-
tis dapnum seu eis qui se dicat passum fuisse dap-
num de ipsius dapni et rerum acceptarum asportatarum
extimatione cum aliqua probatione vel sine ut supra
dictum est ¶Et facta dicta declaratione et extima-
tione dictarum extimationem dicti custodes dicte ville
seu Castri solvere et dare teneantur dapnum passo
cui res fuerint accepte et asportate de domibus
supradictis ¶Item dicimus et statuimus quod si
aliquis vel aliqua recepit seu recipiet in futu-
rum aliquod dapnum in territorio alicuius Castri vel
ville cuius custodes non fuerint assignati ut supra
est narratum nec reperiantur scripti in libro comunis
Perusii tunc hoc casu Sindicus dicti castri vel ville teneatur
denuptiare dapnum datum et dapnum dantes cum
extimatione dapni facta sibi protestatione vel non cuiuscumque
quantitatis fuerit dummodo fuit aquaque solidorum in quan-
tam dierum postquam in notitiam sindici pervenerit dapnum
fore datum ¶Et si sindicus non denuptiaverit ut
dictum est in tempus predictum quod ipse vel ipsa qui dapnum recepit
seu recipiet possit denuptiare dapnum sibi datum
et agere contra dictum sindicum Castri vel ville ¶Et tunc
dictus sindicus de suo proprio emendare teneatur ut
tenentur custodes predicti ex forma presentis capituli
et eo modo et forma procedatur contra dictum sindicum
et denuptiandos per eos ex forma presentis capituli
¶Et dictum in custodibus et denuptiandis per eos habeat
locum hoc casu in sindico et denuptiandis per sindi-
cum et pro agentibus et contra agentes tamquam proceditur
contra dictos custodes et procedi debeat ex forma sup-
dicti capituli ¶Item si aliqua vel alique domus
comburarentur in Civitate vel burgis eius vel
quacumque occaxione domus alicuius devastaretur
in totum vel in partem ne ignis possit ultra comburendo
D. 10 procedere set extingui valeat dapnum ipsorum domorum
patienti vel patientibus dapnum a comuni Perusii integre
debeat emendari in ea quantitate in qua duo boni
homines et legales ipsam vel ipsas duxerint extiman-
das ¶Qui extimatores eligantur per iudicem comunis
cui est commissio dicti dapni a quibus hominibus faciat domos
extimare bona fide sine fraude mediantibus
iuramentis ¶Et si idem accideret in aliquo Castro vel bur-
gis ipsius seu in aliqua villa comitatus Perusii
dapnum emendetur a comuni illius Castri vel ville
modo et ordine supradicto ¶Cum tempore
extivo tinche lacus comunis Perusii se frigent
ad erinaculas ita quod omnia ipsarum remanent ad ipsas
erinaculas applicata ¶Statuimus quod si bestia
alicuius intraverit vel dapnum dederit in aliquo eri-
neto sive intra aliquas cannas archa lacum in ali-
qua parte existentes puniatur ille cuius est be-
stia pro qualibet bestia in quadraginta soldis denariorum
et pro quolibet porco in Centum soldis denariorum ¶Et
quilibet sit accusator et habeat medietatem
banni / Item si quis vel si qua inciderit in aliqua
parte de ipsis cannis vel ignem miserit in eis pu-

niatur pena qualibet in C. sold. denariorum. Et de
predictis omnibus et singulis credatur cuilibet accu-
satori cum uno teste. Et si uero in territorio alicuius uni- XXV
uersitatis inuentum fuerit dampnum in dictis communis
et sindicis dicte uniuersitatis non denumptiauc-
rint dampnum dantes cum effectu puniatur qualibet
uniuersitas in centum soldis denariorum.

Distinctio miliariorum in qualibet porta

XXIII Item cum ex forma presentium statu-
torum sit atributa jurisdictio cognoscen-
di de dampnis datis judici dampnorum
datorum intra tria miliaria propinqua
nouis portis suburgorum Ciuitatis pisii et sè-
pe oriatur questio quomodo dicta miliaria protendan-
tur et usque ad quem locum ut non possit ad modo
reuocari. Ordinamus quod miliare sit et esse intelli-
gatur mille passuum et quod massarii communis
pisii infra tres menses post presentium statutorum
publicationem teneantur eligere mensuratores et
mensurari facere tria miliaria in qualibet porta
mensurando a dictis portis nouis suburgorum ex-
uersus comitatum pisii et in fine cuiuslibet
miliariis fieri faciant unam pilastram bene
muratam cum lapidibus rena et calce et sit
octo pedibus alta et in capite siue in summi-
tate cuiuslibet ex dictis pilastris fiat et ponatur
una crux lapidea in dictis pilastris bene confic-
ta ita quod bene possit dicte pilastre ab omnibus
transeuntibus uideri et ipsius expensis commu-
nis pisii. Et quod pro predictorum expeditione ipsi mas- XXVI
sarii possint et debeant soluere et dare magistris
et manualibus et mensuratoribus et pro calce et rena
aliisque ad predicta necessariis et oportunis illam quanti-
tatem pecunie que eis uidebitur conuenire et de qua-
cumque pecunia dicti communis ad eorum manus
peruenta seu peruenienda et sine aliquo alio
precepto uel mandato. Et quod ab una pilastra
usque ad aliam pilastram intelligatur et sit mi-
liare in qualibet porta prout distinctum erit per pila-
stras pena dictis massariis negligentibus et pre-
dicta non expedientibus ut dictum est centum
librarum denariorum pro quolibet eorum de quibus debe-
ant sindicari per eorum sindicatores tempore eorum sin-
dicatus aliquo in contrarium loquente non obstante. Quod ma-
ior sindicus potestatis et capitaneus sit
offitialis super arcediis et uiis et quibusdam aliis

Item statuimus quod dictus maior sin-
dicus potestatis et Capitanei et qui-
libet eorum sit et esse intelligatur offitia-
lis super arcediis et uiis quod offitialis ha-
beat et habere intelligatur plenam jurisdictionem au-
ctoritatem et arbitrium super omnibus et singulis que
in istis capitulis denotantur. Et sit executor
et iudex super omnibus hiis que inferius continentur. Item
statuimus et ordinamus ad hoc ut infrascripta
ordinamenta et statuta per dictum offitialem executioni
mandentur et inuiolabiliter obseruentur quod ad pe-
titionem uel instantiam dominorum priorum artium Ciuitatis
pisii uel alicuius eorum uel eorum notarii siue alterius
offitialis aut cuiuscumque persone cuiuscumque status di-
gnitatis uel conditionis existeret dictus offitialis nul-
lam gratiam faciat nec facere possit in pretermictendo
executionem sui offitii secundum formam dictorum statutorum in
aliqua parte pena C. librarum denariorum in qua per sindica-
tores suos tempore sindicatus debeat condepna-
ri. Et quilibet possit eum accusare et lucretur
medietatem bapni predicti. Et de hoc dictus offitialis
debeat spetialiter sindicari per suos sindicatores pena centum
librarum dictis sindicatoribus iminente si fuerint negli-
gentes in predictis. Et de hoc dicti sindicatores deb-
beant expresse sindicari. Et ad probandum quod dictus offi-
tialis fecerit gratiam sufficiat probatio de publica uoce
et fama. De uestimentis ornamentis et arce-
diis mulieribus permissis et prohibitis.

Quia ex uarietate temporum uarii Hanc [illegible]
sunt modi et forme inducti in ue-
stimentis portandis per mulieres
et in ornamentis ipsarum. Ideo ut uni-
formis sit prouisio pro omni tempore Statuimus et or-
dinamus quod nulla mulier de cetero portare possit
in Ciuitate uel comitatu pisii sub forma cuiuscumque ue-
stimenti uel clamidis aliquid de uelluto uel samito
seu drappo inaurato uel non inaurato samiti
uel de cammuca uel de sirico. Possint tamen por-
tare uestimenta panni lane et ciambelocti
sub quacumque forma eis placuerit dum tamen non pos-
sint in uno uestimento panni lane mictere uel por-
tare ultra duodecim brachia panni ad brac-
chium panni lane et pro quolibet uestimento ciambelo-
cti uiginti sex brachia ad brachia ciambelloctorum.
Possint tamen in quolibet uestimento portare et habere
stampaturas intagliaturas et caugliaturas usque
ad duo brachia panni lane et non ultra. Item insuper
Statuimus et ordinamus quod nulla mulier possit facere

D 11 uel portare uestimenta intagliata uel stampata nisi
ut supra dictum est / nec possint portare uestimenta
foderata de aliquo fodero ualente ultra quatuor
flor. auri excepto quod si uellent foderare de panno lini.
Possint tamen dicte mulieres et eis liceat dicta uestimen-
ta in pede ipsorum portare stampata et intagliata
usque in mensuram tertii pedis ad pedem communis perusii et
non ultra per altitudinem. Vestimenta tamen que impresentiarum
ante publicationem presentis statuti essent stampata uel
intagliata ultra formam presentis statuti portari pos-
sint dum tamen consignari debeant prius domino potestati
et Capitaneo et maiori sindico existentibus in Ciuita-
te, alteri eis uel alteri ipsorum qui reperiretur in offitio
presidere in octo dies a die publicationis presentis sta-
tuti. Et que uestimenta debeant scribi per dictos
offitiales et color et signa ita quod de nouo fieri non
possint in fraudem huius legis et ipsorum copia dari
debeat massariis communis perusii in tertiam diem a die
predicte consignationis facte et bullari debeant dicta
uestimenta cum aliquo signo communis seu offitialis.
¶ Volumus insuper quod nulla mulier possit portare
aliqua ornamenta seu aredia cuiuscumque materiei
nuncupari possint que transcendant ualorem et communem
extimationem quadraginta florenorum auri set usque
ad ualorem quadraginta flor. auri portari possint
quidquid uoluerint pro ornamento predicto. Encamma-
tura uero que in aliquo dictorum uestimentorum reperiretur
transcendere non possit ualorem decem flor. auri qui
ualor computari debeat in dicta summa quadraginta
flor. auri. Et dicta ornamenta supradicti ualoris
mutari possint de uno uestimento ad alterum dum
tamen non sint noua nec alia ornamenta set eadem.
Si uero uellet dicta ornamenta mutare non possit
habere prima ornamenta set solum mutata ita quod eodem
tempore nulla mulier possit habere ornamenta dicti ua-
loris duplicata. ¶ Insuper Statuimus quod ultra predicta
portare possint anulos ualoris sexdecim flor. auri
et non ultra. Et predicta uel aliquid predictorum locum non ha-
beant in uxoribus uel sponsis militum uel doctorum
que portare possint quidquid eis placuerit et secundum quamcumque
formam uoluerint. Et quecumque mulier fecerit
contra predicta uel aliquod predictorum ultra formam et
modum uel quantitatem supra taxatam in personis prohibi-
tis portare puniatur pro uice qualibet in uiginti
quinque libr. denariorum dum tamen pro una die non possit
nisi semel puniri et condempnari dandis et soluen-
dis camerario massariorum communis perusii. ¶ Statuimus
insuper quod nullus sartor uel alia quecumque persona
masculus uel femina debeat talia uestimenta
nec possit predictam dictam formam et ultra supradictam
quantitatem panni lane et cambelocti supra taxatam
tagliare dirigere suere uel facere uel consuere, quali-
quis alius tagliet diriget suat uel faciat ullo
modo aliquo palliato colore sub dicta pena uiginti-

quinque libr. den. ut supra dictum est persoluenda pro quolibet uesti-
mento. Et quod de predictis et quolibet predictorum jurisdictionem
cognitionem et punitionem habeat potestas et capitaneus
et maior sindicus et quilibet eorum. Ita tamen quod ille qui
primo inuenerit illa die ille solus pro illa die habeat
cognitionem et punitionem. Et si eadem die postea
ab aliis fuerit inuenta ex eadem causa cogno-
scere et punire non possit alius offitialis. Et
de predictis et quolibet predictorum possint cognoscere puni-
re et condempnare summarie simpliciter et de plano sine
strepitu et figura iudicii. Et stetur et stari debeat
relationi notarii deputati per aliquem ex dictis offitialibus
cuius relatio habeatur pro plena probatione. Et quilibet
de predictis offitialibus habere debeat quartam partem pene
quam uenire fecerit in commune occaxione predictorum uel
alicuius eorum. Si uero aliquis dictorum offitialium in predictis
uel aliquo predictorum fuerit negligens uel alicui li-
centiam concesserit contra formam presentis statuti directe
uel indirecte puniatur pro uice qualibet pena cen-
tum libr. denariorum quam penam sindicatores tempore
sui sindicatus de facto auferre debeant de suo sa-
lario

De mulieribus euntibus ad maritum
non liceat habere uel portare nisi duas robbas ho-
norabiles tantum

xxvij Item Statuimus et ordina-
mus quod nulli mulieri que de-
inceps maritaretur uel mari-
tata esset que nondum ad uirum accessit
liceat habere uel portare nec eius nomine emi per
maritum possit quoquomodo directe uel per obliquum
aliquo colore quesito nisi duo uestimenta pannorum
honorabilium panni noui que duo paria scribi
debeant et assignari offitiali predicto antequam ad uirum
accesserit et alios pannos honorabiles ultra
predictos portare non possit. Contrafaciens uero pu- D 12
niatur in uiginti quinque libr. den.

De quibusdam
rebus non donandis uel presentandis per consan-
guineos occasione alicuius predicte parentele

xxviij Et etiam ordinamus quod non possit
nec debeat per parte uiri alicuius
uel patris matris aui uel cuiuscumque consan-
guinei uel affinis mariti uel alicuius
cuiuscumque persone occaxione alicuius parentele nup-
tiarum salutarum siue mancie uel alia quacumque
de causa dari donari uel presentari aliquis schiagalectus
Schiagale bursia corona panni lini nec la-
ne carnes capones nec aliquod aliud quocumque no-
mine censeatur uel nuncupetur directe uel per obli-
quum pena cuilibet contrafacienti et uice qualibet

viginti quinque librarum denariorum. Et e converso pro parte uxoris vel alicuius sui consanguinei vel alterius persone observetur et fiat sub dicta pena. Dummodo predicta non vendicet sibi locum in pannis schiagaletto sive schiagiali et bursia et calciamentis froncalibus ghirlandis et anulis dandis et mictendis solitis ad dorsum et usum uxoris tantum tempore quo ipsa uxor accedere debeat ad maritum et non alio tempore non transcendendo predicta valorem contra formam supradictorum capitulorum nec bursa predicta transcendant valorem duorum florenorum auri. Possit tamen maritus in festo nativitatis domini mictere et donare uxori usque in quantitatem duorum florenorum auri vel valorem ipsorum in rebus tamen in rebus non vetitis per formam alicuius capituli statutorum in presenti volumine contentorum. Et pro observatione presentis capituli Statuimus quod quilibet notarius qui rogatus fuerit de contractu matrimonii cuius dotes ascendant usque in quantitatem ducentorum florenorum auri et supra teneatur et debeat dari in scriptis dicto offitiali nomina promictentis seu promictentium et recipientis seu recipientium dictarum promissionem [infra octo] dies a die celebrati contractus pena centum librarum denariorum. Qui offitialis teneatur et debeat ipsa nomina facere registrari et infra quindecim dies immediate sequentes dictos sic registratos [illegible] faciat registrari et [illegible] et eis deferat [illegible] quod presens capitulum et contenta in eo [illegible] observare sub dicta pena.

De recusantibus vel fugientibus vel celantibus se a dicto offitiali et eius familia et nomen suum

xxviii Item statuimus et ordinamus quod si qua mulier inventa negaverit vel recusaverit vel aufugerit quominus offitialis dictorum predictorum possit ipsam videre vel nomen suum celaverit quominus sciri possit an in dictis leges vel aliquam ipsarum fraudem commisit ex nunc habeatur pro confessa de hiis de quibus notarius vel aliquis alius de familiaribus dicti offitialis dicto offitiali retulerit et denumptiaverit contra aliquam predictarum legum fecisse.

De modo pene solvende per mulieres et qualiter compellantur et solvant

xxviiii Item ordinamus quod si qua mulier deinceps contra predictas leges vel aliquam ipsarum venerit et ex hoc condempnata erit pena quam per sua condempnatione solvet si maritus eam solverit vel solvi fecerit detrahatur de dote dicte mulieris tantum quantum solutum fuit. Et tempore restitutionis dotis si eius restitutionis contigerit maritus vel eius heredes tanto minus de dote restituere teneatur quantum fuit solutum. Et judex qui habebit exequi instrumentum restitutionis dotis in ea quantitate que soluta fuit occaxione predicta executionem facere non possit nec debeat pena xxv librarum denariorum. Et ad maiorem quantitatem solvendam compelli non possit. Et quod vir vel alii de domo in qua habitaret talis mulier et eorum bona possint et debeant pro predictis adsolvendum dictas penas realiter et personaliter cogi et compelli ab offitiali predicto.

Quod confitentibus mallia remittatur quarta pars

xxx Item Ordinamus quod si contra aliquam personam procedatur per accusationem vel inquisitionem que contra predicta vel aliquod predictorum fecerit seu venerit vel fraus in dictis leges commisit et infra octo dies a die intimati processus et notificationis dicte facte de dicto processu per se vel eius procuratorem cum ad hoc speciale mandatum constiterit delictum de quo contra ipsam procederetur beneficio confessionis tollatur quarta pars pene quam incurisset et solvere deberet, salvo quod predicta non habeant locum in vere repertis per dictum offitialem vel eius familiam.

De donis et maneriis non fiendis afigliatis.

xxxi Item ordinamus quod nulla persona possit nec debeat donare vel facere per se vel per alium palam secrete vel occulte alicui suo affigliato vel affigliate aliquos pannos lane vel lini vel alicuius materiei cordones seu schiagalectos seu pecuniam seu carnes nec aliquid aliud causa maritagii donare vel presentare vel aliquid facere nisi solum ceram pluminem et confectiones pena cuilibet condempnetur in centum libras denariorum aliquo non obstante.

De conviviis dominarum de sero non fiendis

XXXIII Quia scriptum est qui male agit
odit lucem: et multi ut possint
volentibus malefacere dare tempus
studeant convivia de sero facere
dominarum. Statuimus quod sub pena vigintiquinque
librarum denariorum nulla persona possit convivia facere dominarum
de sero: Dummodo predicta non intelligantur in filiabus
neptibus sororibus carnalibus et aliis mulieribus
consanguineis et affinibus convivantis usque in ter-
tium gradum inclusive: salvo etiam quod die nupta-
rum tantum possit propter unum convivium dominarum fieri
qua hora voluerit sive de mane sive de sero

De conviviis non fiendis nisi usque ad
certum numerum et de modo invitandarum

XXXIIII Ut gentes possint conviviorum
sumptus et onera tollerare:
duximus taliter statuendum Quod
nullus possit convivium facere
masculorum in Civitate et comitatu prope vel ab
uno miliario intus versus Civitatem ultra
numerum viginti exceptis consanguineis et affini-
bus usque in tertium gradum inclusive: Et predicta
locum non habeant in festivitatibus pascatis
et nativitatis domini et etiam in militantibus tempore
militie eorum et in nuptiis nec etiam intelligantur
in sotietatibus ordinatis ad venerandum corpus
et festum beati herculani que simul ad scoptam
comedunt tempore festivitatis ante vel post per unum
mensem: nec etiam in conventibus aliquorum doc-
toratorum in quacumque facultate: Nec liceat dare
vel quolibet dari facere directe vel per obliquum
alicui Civi persone in aliquo convivio seu
mangiare ultra tres invitadas de carnibus;
Et si contingat dare carnes bovinas non pos-
sit inter duos apponere ferculum sive menestram
maioris ponderis duodecim librarum: Si vero
carnes castratinas octo libras et porcinas
sex libras: si edinas medium capretum inter
duos: Cappones unum inter duos et fagianos
unum: si starnas duas; Sit tamen licitum cum
ipsis starnis duos pipiones vel polastros
addere ad plus: Si anseres vel paparos
unum: si polastros tres vel duos polastros
cum duobus pipionibus: si gallinas unam si
porchectam unum quartum inter duos si tordos
sex: si qualeas quatuor: liceat tamen cum qualibet
dictarum invitadarum dare inter duos unam
libram carnium salitarum et duas libras
siluagine cum una lingua in cesta inter
duos: Et si quis voluerit de pluribus carnibus in
uno tagliere et per unam invitadam dare aliquid
sicut dictum est possit. dummodo dicte carnes simul
date inter duos non excedant pondus duodecim
librarum: Et turta parmegiana tortelli car-
nium in numero duarum invitadarum non intelligantur:
et qui contrafecerit in predictis pro vice qualibet et
pro qualibet invitanda data contra dictum modum
decem librarum denariorum pene nomine solvere teneatur;
Et quod dictum est de pondere carnium et numero
ferculorum sive invitadarum non habeat locum
in militiis et tempore quo aliquis militaret: nec
in doctorantibus quo casu possint predicta exce-
dere militantes et doctorantes: Quod

convivantes a certo numero supra tenerentur no-
tificare ante factum

XXXV Et ut contenta in presenti capitulo
et statuto melius observetur:
Statuimus quod quicumque voluerit
convitare seu convivare aliquos
vel aliquas ex domum convivantis aut ex personis
supra exceptis dictis consanguineis et affinibus
tam masculis quam feminis ultra in tertium gra-
dum inclusive et qui sint consanguinei et affines
sufficiat probatio duorum testium de fama et ien-
sibus supradictis teneatur et debeat sub pena
vigintiquinque librarum denariorum antequam carnes emat
aut emi faciat quas ad comedendum dare
voluerit ire seu mittere ydoneam et legitimam personam
ad dictum offitialem vel eius notarium et dicto of-
fitiali vel eius notario idem convivator seu
ille qui nomine convivatoris accesserit notarius
faciat de omnibus proxime suprascriptis videlicet de numero
convivandorum et de carnibus dandis et
de pondere ipsarum: et etiam dictus offitialis vel eius
notarius iurare facere teneantur ad sancta dei evan-
gelia corporaliter tactis scripturis quod dictum
modum non excedat nec excedi faciat aliquo
modo sagacitate vel ingenio: Et idem offitialis
vel notarius eidem postulanti licentiam dare
teneatur pena in qua incurrerit convivium
que supra denotata est videlicet vigintiquinque librarum
denariorum pro qualibet vice; Et de predictis s[...]

Addimus et extendimus usque ad
numerum XII personas

possit per dictum offitialem inquiri ex offitio
et ad petitionem cuiuscumque et ad condepnationem
procedi prout eidem iustum fuerit. **De donis
et mancijs non fiendis religiosis perso-
nis vel mulieribus que maritarentur:**

xxxvi Et ut alie expense mulierum
tollantur in totum: ordinamus
quod nulli liceat in Civitate Comi uel co-
mitatensi persone masculo uel
femine dare uel donare palam uel secrete
tacite uel expresse per se uel alium aliquam man-
ciam siue donum denariorum, facular ceram uel aliam
quamcumque rem per se uel alium aliquo colore quesito
alicui clerico siue religioso uel ali-
cui mulieri religiose uel alicui mulieri dum
maritaretur uel iret seu iuisset apud ma-
ritum uel dum intraret monasterium uel uelare-
tur uel clericus siue religiosus diceret uel
cantaret missam nouellam uel religionem ingre-
deretur; possit tamen donari religiosis personis
in dictis casibus a qualibet persona x sold. den. ad plus
uel una libra cere; Et quelibet mulier
possit donare in dictis casibus cuilibet religio-
so unum touaglectum, et qui contrafecerit puniatur
per dictum offitialem in decem libris denariorum pro qualibet
persona donante et uice qualibet: Et de
predictis omnibus et singulis in dicto capitulo contentis
dictus offitialis in pena et ad penam centum librarum
denariorum eidem auferenda tempore sui sindi-
catus teneatur quolibet mense duabus uicibus
ad minus facere inquisitionem per portas et partes Ci-
uitatis et burgorum personis palam uel secrete
ut ei uidebitur ex suo offitio cum promotore
et sine ad eius arbitrium et uoluntatem aliquo
non obstante. Et nichilominus de predictis una
uice in mense teneatur in Ciuitate et burgis
personis facere banpnimentum et ire et mictere nos-
tros et familiares suos ad uniueas et ad alia lo-
ca adrimandum de omnibus supradictis penis
et banpnis predictis: Et predicta locum non habeant
si tempore ingressus monasterij uel dum
clericus uel religiosus diceret uel canta-
ret missam nouellam tempore offitij misse aliquis
uellet offerre in altari a duodecim denariis (?) infra (?)
in quantitate (?) aliquam possit facere sine pena: **De lu-
dis coronarum et rinarum et aliarum non
faciendis**

xxxvii Quia quasi communiter omnibus displi-
cere creditur ludus qui per mulieres
fieri solitus qui corone uel rine
uel alio nomine ludus appellatur:
propterea statuimus quod nulla persona uel puella
cuiuscumque status uel etatis exsistat: possit nec
debeat facere uel portare coronas que consu-
euerunt portari per Ciuitatem burgos uel
suburgos, rinas uel alibi facere uel alio modo
incedere accipiendo pecuniam a transeuntibus uel
aliquod genus ludi facere quod petatur uel acqui-
ratur pecunia uel alia res nec aliquis uel aliqua
eis assistere uel cum eis ad hec esse, nec etiam fa-
ciendo apparatum claudendo portas uel alia
inpedimenta faciendo quod fieri consueuit per coita-
tenses quando aliqua mulier nuptui traderet
uel ad uirum duceretur: Qui autem contrafecerit
in predictis uel aliquo predictorum puniatur in xl sold.
denariorum pro uice qualibet et quolibet contrafaciente
uel qualibet: Et quilibet esse possit accusator et
habeat medietatem banni: Et ad dictam penam
soluendam quilibet maior domus teneatur
pro omnibus de domo et suis famulabus contrafa-
cientibus in aliquo in presenti capitulo contentis: Et
offitialis predictus teneatur ire et mictere ad
locum ubi fieret contra in predictis ex suo offitio et
ad petitionem cuiuscumque et omnibus diebus festiuis ri-
mare et rimari facere pro predictis, et receptos cul-
pabiles condepnare in dictis penis de facto:
et credatur relationi offitialis ad hec euntis seu
eius familie pena eidem offitiali uiginti quinque
librarum denariorum si non iret uel micteret familiam ad
inueniendum ut dictum est. Et etiam quod sit licitum
cuilibet libere et inpune accipere bursias
schiagales et cordones et res alias que
portarentur in dicta corona uel rina: et eas
cum manu portare sine uirga uel corigia uel cum
aliis sine armis et etiam assistentes eis et
pro portantibus dictas coronas uel tales ludos fa-
cientibus uel assistentibus, et quod potestas et ca-
pitaneus nec alius offitialis communis personis contra
tales accipientes dictas res uel perutentes
predictos cognitionem non habeant ullo
modo: Et de predictis in toto dicto ca-
pitulo et ordinamento contentis stetur
et credatur Juramento accusatoris et
habeatur pro plena probatione:
**De amantibus et naghegrantibus
ad indulgentias.**

XXXVIII Item statuimus quod in aliqua Ecclesia vel claustro seu platea alicuius ecclesie vel quod vel que esset ante ipsam Ecclesiam die festivitatis ipsius Ecclesie, nullus Juvenis etatis a xv annis supra usque ad xl possit residentiam facere seu ad vaghegandum dicta die vel alia die permanere, sed cum oblationem obtulerit si offerre voluerit statim recedere debeat et exire de Ecclesia claustro vel platea predictis: et ubi non esset platea seu claustrum stare non possit ad predicta in aliqua via prope Ecclesiam ad decem passus, non tamen vendicet sibi locum quando predicaretur vel offitium divinum celebraretur in ipsa Ecclesia, dummodo non stent in parte Ecclesie in qua stant mulieres: contrafacientes in decem libris denariorum pro vice qualibet puniantur; Et quod quis stet ad amandum vel vaghegiandum: stetur in provisione et discretione custodum secretorum; et denuptiatori ipsorum custodum et cuilibet eorum stetur et credatur vel dicti offitialis vel eius familie quando accederet ad predicta et invenerint aliquem vel aliquos contrafacientes, ut dictum est, pena offitiali in predictis negligenti pro qualibet vice centum librarum denariorum: de quo ex parte debeant sindicari; Quod ordinamentum conviviorum non habeat locum ad pias causas.

XXXVIIII Item corrigentes capitulum de conviviis in parte ubi dicit de numero convivandorum: Ordinamus quod predicta que dicta sunt de numero convivandorum non vendicent sibi locum in opere vel comestione pietatis, nec in aliis qui vellent ob reverentiam alicuius sancti vel sancte festare vel festum colligere; Quod non portentur ornamenta vel alia prohibita tempore nuptiarum vel conviviorum;

XL Item ad tollendas fraudes et cautelas que possent excogitari circa delationem ornamentorum et aliorum ac arediorum prohibitorum, de quibus supra in capitulis fit mentio, quod dicte mulieres tempore quo ducerentur ad maritum vel alio tempore non solum predicta portare non audeant, sed etiam per alias personas deferri facere non debeant sub pena in ipsis capitulis contenta; Et quod nulli liceat mari vel femine ea deferre occaxione nuptiarum vel alio colore quesito cum dictis mulieribus vel sine, vel in domo in qua fieret aliqua convivia vel contegia tenere vel teneri facere vel tenentes retinere sub dicta pena: et de predictis omnibus stetur et credatur relatori dicti offitialis vel eius familie: ita quod mens talium legum inviolabiliter observetur; De extimatoribus eligendis super arediis;

XLI Item quia in precedentibus capitulis est permissum quod mulieres possint portare vestimenta et ornamenta et res alias valoris costus et extimationis certe quantitatis, prout in predictis capitulis continetur, Adhoc ut de valore costu et extimatione talium rerum certitudo sufficiens habeatur per offitialem predictum; Teneatur et debeat dictus offitialis eligere extimatores talium rerum quousque voluerit, expertos et praticos de arte et misterio sive negotiatione talium rerum, prout dicto offitiali videbitur convenire, infra decem dies a die introitus talium rerum; et ipsos extimatores cogere per iuramentum ad extimandum dictas res bona fide et sine fraude; Et si dictam extimationem facere recusarent: eos de facto compellat ad solvendum centum soldos denariorum pro quolibet: et possit alios extimatores eligere; et eos eodem modo compellere et punire donec extimationem habuerit, pena quinquaginta librarum denariorum dicto offitiali si negligens fuerit in predictis; De modo tenendo per offitialem contra celantes sibi nomen.

XLII Item quia plerumque contingit quod homines et mulieres delinquentes contra formam predictorum et istorum ordinamentorum dum inveniuntur ab offitiali proprium nomen occultant ad hoc ut non possint ex delicto puniri; Statuimus et ordinamus quod dictus offitialis possit et sibi liceat cogere per se et offitiales suos, qui iverint ad rimandum per Civitatem burgos vel suburgos, de huiusmodi delinquentibus quoscumque noluerint ad dicendum nomen persone invente seu reperte per iuramentum: et si quis tale iuramentum prestare contempserit et veritatem dicere recusaverit: puniatur et puniri

debeat ab arbitrio dicti offitialis defuncto usque in quantitatem centum soldorum denariorum;

De mortuis non ornandis et non portandis certa forma;

xlij Cum consuetudo fuerit perusii mortuorum corpora honorare non tantum ire et portare ad sepulturam debitum sed tamquam ad nuptias et convivia; hoc presenti capitulo statuimus quod nemo deinceps aliquod corpus humanum mortuum audeat aliqualiter honorare. Possit tamen induere de una tunica in dorso valoris duorum flor. auri et non ultra et mulieres velosellos in capite et masculi capitium; Et quia sacerdotali et milites debent merito alios in honoribus superare: Ordinamus quod milites doctores iudices et medici mortui possint indui non obstante quod dictum est supra de indumentis quibuscumque; et in capite portare capitium valoris viginti quinque libr. inter indumentum et capitium et etiam ultra predicta varium in pelle sive mantello et etiam in capitio. Contra non facientes multi de domo defuncti quod etiam ornantes vel inducentes in quantum predictorum puniatur in xxv libr. denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet;

De clericis et religiosis certo modo vocandis ad mortuos;

Istud R. est abrogata per R. d. episcopum [illegible] ut patet R. n. folio 76 quia videt [illegible] ecclesiastice libertati

xliij Quia scriptum est quod afflicto afflictio non addatur et consanguinei mortuorum morte ipsorum non modicum affliguntur ne alio expensarum immoderatarum et inutilium opprimantur: Ordinamus quod pro nullo corpore mortuo quod contingerit ad modum sepelliri apud ecclesiam religiosorum beatorum Francisci Dominici et Augustini vel alterius cuiuscumque religionis vel ordinis alicuius quisque audeat vel presumat vocare invitare vel vocari vel invitari facere vel etiam habere debeat aliquem alium de alia religione vel ordine aliquo nisi tantum illos apud quorum ecclesiam corpus debet tumulari nec etiam aliquem alium clericum secularem nisi esset clericus sue parochie cum uno socio tantum; Et si non obstante hac prohibitione vocaret vel invitaret vel vocari vel invitari faceret vel etiam haberet: Statuimus quod sic vocantes seu invitantes et vocari seu invitari facientes in quantum habentes pena centum libr. denariorum puniantur;

Et quod expenditores non debeant dare candelas nec aliquid aliud eisdem accedentibus sub prohibitione pena x libr. denariorum; Et quod expenditores predicti debeant esse layci et subiecti iurisdictioni dicti communis perusii: Si vero contra factum extiterit in aliquo ex predictis solvant et solvere debeant illi de domo quorum fuit cadaver centum libr. den.; Et si contingerit aliquem vel aliquam apud ecclesiam sancti laurentii et ecclesiam sancti Angeli de foris portam vel apud ecclesiam sine parochie eligere sepulturam vel ad aliquam ecclesiam parochialem quo decet locus fuit et sepelliretur quod huic clerici seculares tantum possint accedere et vocari et non aliquis alius religiosus vel ordinis alicuius nisi duo fratres debentes predicare associati duobus sociis; Et quia ecclesia sancti florentii sancti Simonis et sancte marie nove et sancti Fortunati sunt ecclesie parochiales non obstante quod ibi faciant residentiam religiosi vel fratres: volumus quod clerici seculares et religiosi secundum formam supra annotatam possint convocari et adesse: Et si quis contra prohibitionem presentis capituli vocaverit vel requisiverit aut requiri vel vocari fecerit: pena supradicta puniatur; Et nichilominus expenditores sub dicta pena non debeant candelam dare nec aliquid aliud salvo quod predicta non intelligantur nec locum habeant in offitialibus forensibus communis perusii; et in episcopo perusino et prioribus artium qui decederet durante offitio;

De coroctibus et luctibus non fiendis ad mortuos;

xlv Cum in Civitate perusii tempore quo moriuntur homines et sepelliuntur fiat quasi communiter magnus rumor clamor et luctus per viros et mulieres contra formam statutorum et ordinamentorum communis perusii: Statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat tempore quo aliquis moriretur vel sepelliretur vel ante sepulturam vel post facere luctum vel ploratum ululatum vel clamorem: Nec audeat aliquis caput excoperire nec capillos extrahere nec pannos dilacerare nec faciem excoriare pena xx libr. denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet exceptis in predictis omnibus uxoribus defunctorum filiabus et sororibus carnalibus et matribus et nepotibus carna-

libus que possint coroctu et predca facere i domo uel Ecclia ubi eet cadauer mortuu; **Quib et qn liceat ad mortuos plorare;**

xlvj Item exceptis ascendentib et descedentibus et consanguineis et affinibus usq i tertiu gradu et omnib habitantibus i domo defuncti tpr sue mortis: quibus pmissu sit i domo tn uel i Ecclia quando i Ecclia fieret facere ploratu et coroptare: Sit aut eis pmissum an domu et an Eccliam ubi sit luct et coruptus et pter plorare non intrando domu ad dnas tpr luctus et coruptus no tn decorriare faciem ul capillos extrahere; **Qd de cetero ad domos mortuor no possit adunata gentiu fieri;**

xlvij Qa qz consueuerat in sero qn quis mortuus extiterit fieri magnus stridor et radunata gentiu et uigliadica; Ordinamus qd de cetero nulla uiglia n offm uiglie et nulla congregatio siue radunata psonar fieri possit et debeat et intelligat radunata psonar ad decem psonis sup masculor n etiam feminar ratione mortis alicui an qualiqs mortuus ul mortua debeat sepelliri. s tn hora consueta qn mortuus debet tumulari ul ad Ecclia portari ad tumulandu pena contrafacienti i uiglia centu libr den et i aliis xxv libras den; Possint tn consanguinei et affines usq in quartu gradu et uicini de contrata sine aliqua radunata gentiu accedere ad domu defuncti: quicq uero alius ad pdicta uenerit et contrafecerit puniatur pena supdca xxv libr denarior; Et intelligatur uicinus qui habitaret ppe domu defuncti usq ad quadeam domos inclusiue; **Qd nullus possit se induere de nigro ul alio colore ca mortis alicui excepta uxore;**

xlviij Sumptus i moderatos cunctir uolentes; Ordinamus et statuim qd nulla psona audeat ul psumat tpr quo moriuntur homines nec an p quatuor dies nec post p unu annu se induere de nigro bigio uiridi ul alio panno nouo nec uestimenta uidualia pparer ul portare p aliquo defuncto nisi tn uxor defuncti: pena cuilib contrafacienti i aliquo ex pdcis quinquaginta librar denarior; Dummodo dca uxor defuncti tpr quo induet se ul induetur de nigro ul uestimenta uidualia susciperet p dicto eius defuncto uiro: No possit nec debeat exire nec stare ad suscipiendu uestimenta ex domu ul Ecclia s i loco ubi erit corpus defuncti; Nec indui possit p aliquem marem; Et qd no possint aliqui mares intrare domu ul Eccliam i qua mortuus eet ad induendu dcam uxorem ul i teresse uestiture uiduali uxoris defuncti pdicti ul ad extrahendu cadauer de domo ul Ecclia nisi ipz extrahatur p clericos tm pena Centu libr den p quolib contrafaciente i aliquo ex contentis i pnti capitulo et uice qualib; Et de pdictis inquiratur pcise p offitialem pdcm. **De mortuis discoptis no portandis ad ecclesiam et de pena contrafaciētiu;**

xlviiij Ad tollendu coroctu et rumoriu materiam; Statuimus qd qualibz cadauer cuiuscq sexus etatis seu dignitatis existat discoptu deportetur ad Ecclia aliquam seu sepulturam s deportetur et deportari debeat coptu cu cultra ul palio seu celone ul alio panno. et si fiunt contrafactu ullo modo illi de domo de qua cadauer exibit teneantur soluere pene nomine uigintiquinq libr denarior pontans xx soldos denarior p quolib soluere teneantur; Dummodo pdca no intelligantur i religiosis et fratrib fraternitatu quor funera possint deferri discopta et induta hitu cor religionis et fraternitatis tm. **Qd nomen mortui notificetur offitiali per nuptiu artis ul p aliam psonam q requireret hoies ad honorandu copus mortui;**

L Item statuimus et ordinam qd quilib nuptius cuiuslib artis et quelib alia psona que iret requirendo Ciues ut uadant

ad mortuum honorandum teneatur et debeat
ad penam decem librarum den. pro quolibet contrafa
ciente et qualibet vice notificare dicto offitiali
nomen mortui et ubi est corpus eius antequam req-
rat aliquam personam et facta dicta notifi
catione dictus offitialis teneatur et debeat
unum ex notariis suis mittere ad domum sive
contratam ubi cohadunabitur gens cau-
sa sepelliendi cadaver tempore sepellitionis ipsius.
et etiam quacumque alia hora dicto offitiali vide-
bitur convenire sub dicta pena; sufficiat tamen noti-
ficatio semel facta per unum nuptium vel per aliam
personam posito quod plus centum homines regrentes
ad predicta; **Quod nullus debeat remanere
in domo defuncti ad comedendum
tempore funeris quibusdam exceptis.**

lj Quia non decet ubi tribulatio
est et angustia convivijs satu-
rari; Ordinamus quod nulla perso-
na debeat remanere ad come-
dendum in domo de qua defunctus extrahe-
retur. postquam cadaver extraheretur de do-
mo et portabitur ad sepulturam nec redire ad
domum predictam ad comedendum nisi consangui-
nei vel affines usque ad quartum gradum: nec
possint in eis ultra [?] excedi modus convivorum
pena contrafacienti decem librarum den. // Et
nullus possit presentem vel exenium facere
ratione mortis alicuius illis de domo defuncti
pena quinquaginta libr. den. pro quolibet contrafa-
ciente et vice qualibet; Et de predictis contentis
in proximo capitulo sufficiat publica fama co-
muniter probata per duos testes; **De offi-
tialibus non ituris ad mortuos quibus-
dam exceptis;**

lij. Item statuimus et ordinamus
quod potestas et Capitaneus Civitatis
pisarum et eorum et cuilibet eorum offitia-
lis non audeat nec presumat
ire ad aliquod cadaver Civis pisani et
dum portaretur ad Ecclesiasticam sepulturam nec
ire ad Ecclesiam in cuius amitterio aliquis sepellire-
tur tempore sepolture alicuius pena centum libr. den.
pro quolibet contrafaciente et qualibet vice Salvo
quod hoc locum non habeat si aliquis de offitia-
libus vel familiaribus ipsorum vel alicuius eorum

vel si iudex iustitie aut aliquis ex suis offitia-
libus maior sindicus offitialium comunis pisarum vel ali-
quis ex suis offitialibus vel familiaribus vel aliquis
alius offitialis comunis pisarum forensis aut aliquis
ex eorum vel alterius eorum offitialibus et familiaribus
aut dominus episcopus pisanus aut aliquis ex prioribus
artium Civitatis pisarum moriretur; ad funus
quorum vel alterius eorum ire possint et valeant libere
impune et sine aliqua pena; **Quod priores
ad mortuos non accedant quibusdam
exceptis**

liij. Nullus insuper qui in futurum fuerit
prior Civitatis pisarum aude-
at vel presumat dum fuerit in offi-
tio prioratus portare vel deferre
aliquod corpus humanum mortuum ad aliquam
Ecclesiam; Nec de domo ipsum extrahere cuiuscumque
conditionis status dignitatis et preheminen-
tie extiterit; pena centum libr. den. pro qualibet
vice. Nec etiam accedere possit ad aliquod cadaver
nisi esset alicuius prioris ascendens vel descendens
per lineam masculinam consanguineus vel affinis
usque in tertium gradum inclusive alicuius ipsorum
priorum vel eorum notarij: quo casu possit acce-
dere prior vel notarius consanguineus vel affi-
nis huiusmodi defuncti cum duobus vel tribus
alijs ex prioribus et non pluribus vel frater car-
nalis vel consobrinus vel filius fratris carnalis
vel eorum notarij vel nisi esset defunctus aliquis
ex offitialibus comunis pisarum forensibus
vel aliquis ipsorum priorum vel eorum notarius
vel notarius reformationum; **Quod ad pa-
latia corpus mortuum portari non possit
vel in plateam;**

liiij. Mandamus insuper et ordinamus
quod ad palatium potestatis et Capi-
tanei comunis pisarum non
possit portari aliquod corpus hu-
manum mortuum cuiuscumque preheminentie fu-
isset causa ibidem modo aliquo seu tempore per-
manendi pena mille libr. den. pro quolibet
contrafaciente. Nec debeat aliquis luctus
sive clamor fieri ullo modo pro talibus huma-
no corpore mortuo possint tamen per plateam
predictam corpora mortuorum deferri sine persistentia
temporis et absque aliquo luctu vel clamore causa
sepelliendi ad aliquod monasterium vel
Ecclesiam et illi qui cadaver portabunt ipsum

siue feretrum in quo erit cadauer a domo de qua
exibit seu de qua fuit extractum cadauer in
uia usque ad ecclesiam ad quam portabitur in terram ponere
non presumant pena cuilibet contrafacienti centum
librarum denariorum. Dictum quod dictum est de corporibus
mortuis non ponendis seu portandis in platea non
uendicent sibi locum in illis qui infortunium occiderentur
(quod absit) qui non recognoscerentur / quo casu ipsa
corpora que occisa fuerint que non recognoscerentur poni
possint in dicta platea et esse et ibi portari et teneri donec
placuerit dominis potestati et Capitaneo Ciuita-
tis pusii qui pro tempore fuerint uel alteri eorum ut ipsa
corpora recognoscantur. Quod artes et
artifices possint portare dupleria cere
ad mortuos de tali arte uel societate et
non alii:

lx Item ordinamus quod Consules
mercatorum / Auditores Cambii et
Camerarii alicuius artis Ciuitatis
pusii / nec aliqua ars / neque artifices
alicuius corporis uel collegii dicte Ciuitatis non au-
deant uel presumant accedere ad aliquod corpus
humanum mortuum de Ciuitate pusii / nec ante nec
post tale cadauer ad ecclesiam sepulture ipsius cum
dupleriis cereis. Saluo quod predicta non habeant
locum: quando moreretur aliquis artifex illius artis / cor-
poris uel collegii / nec in aduocatis et notariis ipsarum
artium: quo casu homines illius artis corporis
uel collegii de quo uel quibus dictum corpus huma-
num mortuum fuisset / uel de quibus fuisset iudex
uel notarius: ualeant accedere cum duobus dupleriis
tantum in pruno; ¶ Si uero persona mortua fuisset de
aliqua societate uel fraternitate uel corpore uel
collegio: quod homines ipsius societatis / fraternita-
tis / corporis uel collegii duos duplerios / siue ce-
reos tantum portare siue portari facere possint et habere
sine pena: Saluo quod ultra predicta societates et artes /
collegia siue consortia possint portare seu porta-
ri facere cereos et accedere ad mortuos secundum formam
ordinamentorum societatis artis collegii siue con-
sortii cuilibet pena accedentibus in quinquaginta
libras denariorum; Et predicta locum non habe-
ant / quando moreretur aliquis offitialis comunis
pusii forensis: et in ipso episcopo pusino et prioribus
artium Ciuitatis pusii / qui decederet durante
offitio et militibus et doctoribus: quo casu quilibet
possit accedere et dictum corpus pro libito honorare;
pro causa quidem prioris defuncti obsequiis et funere
honorando domini priores una cum camerariis
possint expendere et expensam fieri facere de quacumque
pecunia dicti comunis / Saluo quod in dictis militibus et
doctoribus; Et de predictis sufficiat probatio quatuor
testium de fama. De uno cereo portando
ad mortuos et non pluribus et de candelis
et pondere ipsarum dandis clericis uenientibus
ad mortuos;

lxj Item quod pro aliqua persona mortua
uel ad sepulturam ipsius non debeat
haberi ultra quam unum cereum: qui non
excedat nec excedere debeat ultra
octo libras cere ad pondus / pena cuilibet contrafa-
cienti pro uice qualibet xxv libras denariorum; Et quod can-
dele cere occasione alicuius mortui uel pro sepultu-
ra ipsius dande clericis et religiosis ad talem mor-
tuum uenientibus sint tales quod duodecim candele
libram faciant et non pauciores / computatis mi-
noribus et maioribus / pena in quinquaginta danti et dari
facienti ipsas candelas centum soldorum dena-
riorum / et detur cuilibet clerico una candela de
predictis tantum: nisi esset prelatus offitialis uel an-
tistes / quibus possint dari due pauolibet ad plus:
et possint etiam dari due pro quolibet canonico Sancti
Laurentii; ¶ Et quia sepe huic legi fit fraus:
quia non dantur pro aliquem sed cerei et candele ma-
ioris ponderis interdum ponuntur et religiosi
uel clerici auferunt et portant / et quia in ipsos reli-
giosos uel clericos lex imponi non potest: Statuimus
quod eo ipso quod nisi fuerint portare ultra uel preter
formam predictam / quod heredes talis mortui puniantur
in centum libris denariorum pro qualibet uice qua contra
factum fuerit; Quod offitialis diebus fe-
stiuis uadat uel mittat ad ecclesias uel
uenias pro contentis in supradictis capitulis et
de arbitrio offitialis;

lxij Item statuimus ad hoc ut melius
possit fieri executio predictorum: quod predi-
ctus offitialis teneatur et debeat
singulis diebus dominicis et festiuis
saltem bis in diem ante prandium et post prandium
ire uel mictere suos notarios et berrouarios ad
ecclesias beatorum Dominici / Francisci / et Augu-
stini / Sancti petri / Sancti Gostantii / et Sancti Angeli
de foris portam et ad alias uenias / ubi erunt
gentium concursus: et inspicere / rimare et
uidere si inuenerint aliquam uel aliquem por-
tare uel aliud facere contra formam presentium

de expensa facienda pro ... defuncto

capitulorum: cuius aspectu et relatio habeatur pplcā probatione et ex sua relatione liceat eidem offitiali contrafacientes et portantes punire in penis predictis: pena dicto offitiali si in predictis fuerit negligens centum librarum denariorum imminente: que per suos sindicatores debeat auferri tempore sui sindicatus et de hoc expresse debeat sindicari;

e De arbitrio dicti offitialis intrandi domos de quibus mortui extraherentur vel in quibus convivia fierent secundum formam capitulorum

lviij Et ut predicta melius executioni mandentur: ordinamus quod licitum sit et permissum eidem offitiali cum suis notarijs et familiaribus intrande domos re de quibus mortui exiverint; Et si aliquis remansit secundum supradictam formam et etiam domum in qua convivium fieret seu fieri diceretur: Et nulli liceat tali offitiali vel eius familie domum claudere: sed eis statim aperire cum ad domum accesserit pena x librarum denariorum pro vice qualibet cuilibet non aperienti auferenda et inquisitionem faciat si contraventum fuerit in predictis non tamen intrare possit domum alicuius notturno tempore. Item dictus offitialis possit teneatur et debeat contra omnes illos qui reperirentur culpabiles de aliquibus contentis in supradictis et in istis ordinamentis vel aliquo eorum ex suo offitio et ad petitiones cuiuslibet procedere summarie et de plano sine strepitu et figura iudicij observata vel non; Et executiones que occurrerint faciende facere de facto sine aliquo processu vel sententia; De parte lucri pecunie quam offitialis predictus pervenire fecerit in comuni.

lviiij Item quod offitiales et massarij comunis pisani teneantur et debeant eidem offitiali dare et solvere quartam partem totius quantitatis pecunie quam venire fecerit in comuni occaxione sui offitij predicti et istud tamen ad petitionem ipsius offitialis sub dicta pena eidem massarij offitio non solverint et dederint (ut dictum est) sine alicuius precepto vel mandato ex parte alicuius offitialis comunis pisani vel aliqua solempnitate; Quod capitulum de obsequijs corocttiis non habeat locum in comitatensibus

lx Item statuimus et ordinamus quod Capitulum loquens de obsequijs et capitulum quod loquitur de corocttis in comitatensibus habitantibus in comitatu pisano nullo modo vendicent sibi locum. Quod dictus offitialis sit iudex viarum platee fontium et stratarum:

lxj Item etiam statuimus et reformamus quod dictus offitialis sit et esse debeat super executione et acconcimine purgatione et reparatione platee et fori comunis pisani et stratarum regalium et omnium aliarum viarum et fontium Civitatis burgorum et suburgorum pisanorum et prope Civitatem pisanam existentium usque ad sindicatium Castrorum et villarum propinquorum Civitati pisane; De facientibus seu tenentibus immunditiam seu turpitudinem ante eius domum et quibusdam alijs locis:

lxij Ille autem ad cuius domum fuerit inventa turpitudo vel immunditia teneatur solvere pro vice qualibet pene nomine si non elevaverit in termino sibi assignando viginti soldos denariorum et nichilominus levare teneatur et compellatur per se; et immunditias stramlitamen et inponimenta removeri faciat dictus offitialis et eius notarij de vijs publicis et vicinalibus et plateis et alijs locis Civitatis burgorum et suburgorum pisanorum et plateam et forum comunis pisani remundari et purgari de putredine et immunditia facere teneatur; Et etiam debeat quotiens opus esset inquirere a cameris et cameras et ponticas tenentibus et habentibus que sunt circha plateam et forum comunis pisani et ab alijs prout dicto offitiali videbitur de putredine et de immunditia que fiet in dicta platea vel foro: et si invenerit aliquem culpabilem de predictis per inquisitionem quam faciet debeat et teneatur qui inventus fuerit culpabilis pro vice qualibet solvere comuni pisano nomine pene quadraginta soldos denariorum et similiter faciat de plateis comunibus privatorum et inter quascumque personas comunes ad hoc ut nicte permaneant et immunditijs non valeant ledi sub dicta pena; De custodibus secretis eligendis ad denuptiandum delinquentes secundum formam presentium statutorum;

lxiij Item ne aliqui vel alique mares vel femine in predictis vel aliquo predictorum delinquentes transeant impuniti: Et ut contra delinquentes et contrafacientes in predictis vel aliquo

predictor contentis singularum penarum fiat exac-
tio; Statuerunt et ordinauerunt et refor-
mauerunt quod cancellarius comunis perusij ui-
nculo iuramenti et ad penam centum librarum
den. sibi de suo salario si contrafecerit pro uice quali-
bet auferend. teneatur et debeat elige(re) seu
eligi facere denuptiatores secretos de sex mens.
in sex menses usque ad numerum quinquaginta uidelicet decem
pro qualibet porta, et ipsos custodes et ipsorum nomina
dare in scriptis dicto offitiali super arcedijs: Qui
denuptiatores cogantur acceptare offitium
supradictum et iurent ad sancta dei euangelia corpo-
raliter tactis scripturis coram dicto offitiale ipsum
offitium bene legaliter et solicite exercere; Qui cu-
stodes teneantur et debeant uinculo iuramenti
omnes et singulos homines et personas mares et femi-
nas quos et quas inuenerint uiderint uel
sciuerint contrafacere uel uenire in predictis uel aliquo
predictorum in supradictis capitulis uel aliquo predictorum con-
tentis uel contento in scriptis dare offitiali
super arcedijs et in cappare in quodam cappo facto
seu fiendo sicut fieri non sit in palatio habitationis
dicti offitialis ponendo dare nomen et
pronomen delinquentis et portam et parochiam
unde est et declarare in quo deliquit et
contrafecit et quo die: Et ne in dicto
cappo pro aliquo quam pro predictos custodes aliquis
ualeat incappari et ut sciatur quod predictos cu-
stodes extiterint incappati Quod dictus offitia-
lis teneatur et debeat cuilibet dictorum custo-
dum tempore quo acceptat offitium unum nomen
quod talis custos scribere et ponere teneatur in
qualibet cedula quam in dicto cappo imiserit
de aliquo contrafaciente; Et quod in dicto cappo
ponantur et consignentur duo sere cum duabus
clauibus quarum clauium unam habeant massarij
comunis perusij aliam uero habeat offitialis predictus; Et
quolibet die sabbati supradictus offitialis et dicti
massarij teneantur et debeant aperire dictum
cappum et cedulas repertas in dicto cappo notarius
dictorum massariorum inmediate debeat registra-
re; Et ipsas penes offitialem predictum relinquere:
Qui offitialis teneatur et debeat incontinenti
procedere contra tales incappatos uel incappatas et
ipsos uel ipsas punire et condempnare secundum formam
in dictis capitulis declaratam uel predictorum aliquo infra
x dies a die ipsas cedulas in dicto cappo reperit
pena tam offitiali quam massarijs et eorum notario
si contrafecerint uel negligentes extiterint

in predictis centum librarum den. a negligente uel contra-
faciente quolibet pro uice qualibet auferenda
tempore sui sindicatus per eos; Et quod dicte cedule et qualibet
eorum pro plena probatione in omnibus habeantur Et
quod nulla ex dictis cedulis possit uel debeat dila-
cerari uel occultari aliquo modo uel causa pena
dilaceranti uel occultanti uel dilacerari uel occul-
tari permictenti centum librarum den. per sindi-
catores tempore sui sindicatus de facto auferenda
aliquo contrario non obstante; Item quod nulli
liceat ballare saltare seu danzare in Ciuitate
burgis uel suburgis cum dominabus in aliqua Ecclesia
sub pena xxv librarum den. pro quolibet contrafaciente cuius
pene tertia pars sit comunis perusij alia tertia pars offiti-
alis facientis executionem et alia accusantis uel
denuptiantis pena centum librarum denariorum offi-
tiali qui in predictis inquirendis et exequendis
fuit negligens; De electione dominorum priorum
artium:

.lxxxij. PRo salubri statu et conseruatione
populi perusini et eius manuten-
tione pacifica Cum sine capite
ordinato ad regendum et gube-
nandum ipsum populum stare et obseruari non pos-
sit prouida deliberatione statuimus et ordinamus;
quod in consilio populi perusini more solito congrega-
to semper de duobus mensibus in duos menses
extrahantur de sacculis comunis perusij decem boni
et legales sufficientes et idonei homines de
populo et de artibus Ciuitatis et burgorum
perusij duo de qualibet porta qui sint et appellentur
priores populi et artium Ciuitatis perusij; de quibus
decem prioribus semper duo sint de arte mercan-
tie: ita quod singulis duobus mensibus duo priores
sint de arte et collegio mercantie: unus de
arte campsorum: Alij autem septem priores sint et
esse debeant de alijs artibus et de collegio ali-
arum artium que inferius sint scripte; Et quod nulla
ars de dictis collegijs habere possit nisi unum
ex prioribus supradictis ut supra dictum est dummodo
in mercantia sibi hoc locum nequeat uendicare
nisi ut supra continetur; Minor autem
xx annis prior artium esse non possit nec in sac-
culari ullo modo: Et si extraheretur publicatio
offitij non ualeat ipso facto: Et si talis electus
offitium receperit prioratus contempnetur per dominum sin-
dicum et Judicem iustitie in centum librarum den. et reuo-
cetur ab offitio prioratus et dictus sindicus et iudex
iustitie ad petitionem cuiuslibet denuptiantis

Priores eligantur de duobus mensibus in duos menses.

Duo priores semper sint de Arte mercantie et unus de arte campsorum.

Nulla ars exceptis arte mercantie potest habere nisi unum priorem.

minor xx annis prior esse non potest.

de predictis teneatur inquirere, et repertum culpabilem punire secundum quod dictum est, et nichilominus quilibet valeat esse accusator et habeat medietatem banni. Nullus autem esse possit prior artium Civitatis pisis vel ad offitium prioratus extrahi, eligi vel adsumi, qui vel cuius pater non sit oriundus de Civitate vel comitatu pisis, et qui libram non habuit in Civitate vel comitatu pisis per tempus saltem triginta annorum, computato tempore quo eam habuerit in Civitate et tempore quo eam habuit in comitatu, et computato tempore suo et suorum autorum. Ita tamen quod illi qui fuissent de comitatu et libram habuerint, ut dictum est, et ipsam libram necnon habitationem veram habuisse et fecisse debeat in Civitate et inter Cives pisanos saltem per tempus duodecim annorum antequam ad ipsum offitium assumantur, exceptis ab omnibus predictis hiis qui iam fuerint priores et in offitio prioratus vel in presenti saculo essent insaculati pro priore, qui possint esse priores, non obstante quod predicta vel eorum aliquod deficerent in eisdem. Et quod nullus possit esse prior pro aliqua arte, qui in Civitate pisis non habuit libram ad minus xl librarum ad grossas per tempus unius anni ante eius electionem vel absumptionem. Et qui per dictum tempus unius anni non habuit vere et sine fraude bona stabilia in Civitate vel burgis sive suburgis aut comitatu pisis valentia ad minus ducentas libras denariorum. ¶ Et quod nullus notarius Civitatis pisis vel offitialis comunis pisis audeat vel presumat ad acrescere post electionem priorum aliquam libram alicuius in priorem electi. Et qui contrafecerit puniatur ipso facto in centum libras denariorum. Et quilibet sit inde accusator et habeat medietatem banni et dicta talis augmentatio non valeat. Et qui contra vel preter dictam formam eligeretur, electio non valeat nec teneat ullo modo. Et si contra vel preter dictam formam electus offitium prioratus receperit vel operaretur, solvat nomine pene si offitium acceptaret centum libras denariorum et pro vice qualibet qua aliquid ut prior operaretur vel faceret centum libras denariorum solvere teneatur et in ipsis per dominum sindicum et Iudicem iustitie comunis pisis debeat possit et debeat condempnari. Et quilibet inde esse possit accusator. Et de condempnationibus huiusmodi medietatem habeat comune, et quartam partem habeat dictus sindicus, et aliam quartam partem habeat accusator; quam medietatem massarii comunis pisis dare teneantur sine alio precepto vel mandato, sola fide facta quod fuit accusator et quod ob hanc causam fuit condempnatus. ¶ Quicumque autem fuit prior artium Civitatis pisis

seu notariorum ipsorum a tempore sui prioratus debeat vacasse per tempus limitatum seu limitandum per dominos priores et Camerarios artium, quorum tempore fiet electio bonorum hominum ad componendum sachectum. Et si eligeretur vel extraheretur, eius electio non valeat ullo modo. ¶ Illi igitur qui extracti et publicati fuerint priores artium secundum modum et formam predictam sint et esse debeant priores artium pro comuni et populo pisano et artibus et artificibus Civitatis pisis per duobus mensibus tunc futuris initiandis die kalendarum mensis sequentis post eorum electionem. Et ordinato et composito saculo de duobus mensibus in duos menses publicari et extrahi debent sorte brevium capienda per puerum more solito. ¶ Salvis semper et reservatis sachectis priorum factis et fiendis in posterum et reformationibus et ordinamentis dictorum saculorum, quibus presens capitulum in nullo derogetur. ¶ Nullus autem de Civitate vel burgis aut comitatu pisis possit nec debeat esse prior artium populi Civitatis pisis vel ad offitium prioratus eligi nec assumi, qui non scriptus in matricula illius artis pro qua fuit assumptus vel electus et fuit scriptus per tempus sex mensium et scriptus in libro dicte matricule per notarium illius artis sue. Et quandocumque fuit contra vel preter dictam formam electus vel publicatus prior, eius electio non valeat nec teneat ullo modo. Et de hoc debeat inquiri per dictum sindicum et iudicem iustitie palam et secrete prout sibi videbitur prima die vel secunda qua fuit facta electio dominorum priorum novorum. ¶ Et ad hoc ut ipse sindicus et Iudex possit inquisitionem ipsam facere, Priores Artium qui pro tempore fuerint incontinenti facta electione et publicatione predicta debeant et teneantur vinculo Iuramenti et sub pena centum librarum denariorum pro quolibet dari facere in scriptis eidem Iudici nomina novorum priorum et pro quibus artibus fuerint electi. Qui sindicus et Iudex statim habitis dictis nominibus teneatur et debeat mittere pro camerariis et notariis cuiuslibet artis de quibus fuerint dicti priores, et eos debeat examinare et responderi facere super dicta Inquisitione. Et facta examinatione et responsione predicta et habita et recepta testificatione Camerariorum et notariorum artium de quibus erunt dicti priores electi, Idem sindicus et Iudex iustitie teneatur et debeat sententiam absolutoriam vel condempnatoriam cassationis seu confirmationis ipsorum priorum et cuiuslibet eorum

facere ante receptoēz sacramenti prioꝝ et ante
introytuz coꝝ offitij/non obstante si ipremissis
processionibꝫ nō fuit seruata solēpnitas et ordo iuris
ꝫ sumarie procedi debeat p dictuz sindicuz et iudicez
ut sibi iustuz fuerit; Et si dict⁹ sindic⁹ et iudex ad
pdicta negligens fuerit et remissus; solue debe
at comuni pusij, p uice qualibꝫ de suo salaio duce
ntas libr dēn sibi defalcto p suos sindicatores au
ferendas p suos sindicatores tpr suj sindicatus:
et si eius sindicatores non ꝯdepnabūt dictuz ma
iorez sindicuz/si negligens fuit ipredictis/eadē
pena puniantur; Quoꝝ Cameraioꝝ ⁊ notioꝝ
testificationibꝫ et singlis capitulis supdictis ha
beatur p plena pbatione p eos pmo pstito iura
mento; Alia insup ordinamēta statuta et re
formationes loquentes de examinatōe et elec
tione et inquisitōe prioꝝ isua remaneāt fir
mitate; Saluis semp et reseruatis sacheċtis poꝝ
faciendis iposterꝫ et reformatōibꝫ et ordinamē
tis dictoꝝ saculoꝝ/quibꝫ p pns capitulū inullo
derogetur/si et inqūtuz fuerint insaculati iipis
saculis sm formaz statutoꝝ ipresenti uolumi
ne contentoꝝ : De offitio dnoꝝ prioꝝ
Artiuz Ciuitatis pusij ;

lxb Offitiuz qꝫ dnoꝝ prioꝝ artiuz Ciui
tatis pusij tale sit: qꝫ ipi et coꝝ
notarius teneantur et debeant
ipalatio ppli coꝝ solite hitatōis
die noctuqꝫ continue pmanē et exinde nō exi
re nec discedē/n ex euidēti et necessaria causa/et
hūc cuz licentia prioris prioꝝ pena sacramēti
et decez libraz dēn p quolibꝫ et qualibꝫ uice qua
cōtrafecerit; quaz licentiaz ꝯcedē nō possit n debeat
sub pena Centuz libr denaioꝝ p suuz sindicato
rez auferenda si cōtrafecerit dict⁹ prior/n sep
tez admin⁹ de prioribus remaneāt ipalatio/et
semp remanē debeant die noctuqꝫ; Et de dicta
licentia siue licentijs q darentur/rogari debeat
notarius dictoꝝ dnoꝝ prioꝝ quolibꝫ die qꝫ ꝯcede
retur et inde facē publicuz instruz; q instra lice
ntiaꝝ p ducē debeat tpr suj sindicat⁹ coraz maiori
sindico sub pena pdcā notaio q nō p duxerit dcā
istra et sb pena pstiti iuramēti; q pena p suuz sindi
catorem debeat exigi a dicto notaio et dictis dnis
Prioribꝫ si cōtrafecerint; Et si aliquis poꝝ
sine licentia prioris prioꝝ recesserit/puniatur pe
na xxv libraz dēn p qualibꝫ uice; Et pdcā nō
uendicet sibi locuz i hijs casibus qn ire deberet
ul mitti p priorez prioꝝ ad aliquez locuz ul ꝯsi
liuz ad quez ire debent sm formaz statutoꝝ cōis
pusij ul qn irent ad Ecclesiaz sotiati cū potate uel
Capitaneo i diebꝫ solēpnibꝫ (ut moris ē) ul qn iret
obuiaz alicui dnō ul plato/ul qn iret ad uisitan
duz ul honorandum generales ministros ul
priores religiosoꝝ: i quibꝫ casibus possint ire
et exire palatuz licite et ipune/dūmō tres
ad minus remanē debeant semp i dicto palatō;
Et i casibꝫ i quibus dicti dnī priores possint
licite exire de palatio ipoꝝ/nō liceat nec possit
ex palatuz coꝝ solite habitationis ul ex pa
latia comunis et ppli pusini aliqd ordinare
reformare ul facē ingpre coꝝ offitij/nisi eēnt i a
liquo exercitu ul caualcata comunis pusij/et qd
factuz fuit secus/nō ualeat nec teneat ipo iu
re; et nullus notari⁹ pdcā ex dicta loca scribē
ualeat: pena dās dnīs prioribꝫ qngentaꝝ
libr denaioꝝ p uice qualibꝫ et notario secus
scribenti centuz libr dēn p uice qualibꝫ q con
trafecerit; Et studeant ad bonuz et pacificuz
et tranquillum statuz comunis et ppli pusini et
eius districtus/ Et ad iura et ad iurisdictiones
et honores comunis ⁊ ppli pusini p mouere/
ꝯseruare/et manutenē et augē p posse; Dare
insup p uiribꝫ studiuz/qꝫ populus et artes et ar
tifices dicte artis isolita et uera libertate et fir
mitate psistant: Et ne ipis p aliquos uiolentie
ul iiurie inferantur; et qꝫ ius et iustitia p sone
cuilibꝫ obseruetur: Et ut malefitia puniantur/dno
potati Capitaneo et alijs offitialibꝫ comunis pusij
i pdictis et p pdictis auxiliuz/consiliuz et fauorez
/qnciūqꝫ opus fuit/efficaciter exibere teneātur;
Pecuniaz/auere/res et bona comunis pusij
diligenter facē custodiri et ipaz nō expendere
nec expendi facere inutilr nec ꝯt formaz statut
et ordinamētoꝝ cōis et ppli pusini; Quoꝝ poꝝ
offitiuz dnī potas et Capitanē maior sindicus
et iudex iustitie et quilibꝫ offitialis comunis
pusij debeant manutenē p posse/ac etiaz honora
re, p honore ⁊ statu ppli pusini/et eis hostia non
claudere nec claudi facē nec clausa ul teneri (tenere)
facere: ꝫ liberuz eis pbeant additum ul accessuz
qnciūqꝫ et ubiciūqꝫ ipi priores uoluerint accedē
pena qngentaꝝ libr denaioꝝ p quolibꝫ q cōtrafe
cerit i pdictis et qualibꝫ uice/dūmō sint septem/
et alr accedere non possint: ꝫ seruetur forma da
ta sup istatuto de offitio potestatis et Capitanei;
Et si dnī priores artiuz omes ul saltez septem
ex eis dixerit ul p testati fuerint (poti) ul Capitaneo
et alijs offitialibꝫ comunis pusij/qꝫ ipi ul eoꝝ
aliqs nō pcederet ꝯt aliquez qꝫ ille potestas
ul Capitanē et alij offitiales/cum sup hoc ipi
ptestati fuerint: nō debeant ꝯt talez pcedere re-

alr' ul' psonalr' inde ad tres dies pena quingentaz
libr denarioz pquolibz qui cotrafecerit i pdict'
et qualibz uice; ¶ Teneant insup dicti po-
res et eoz notari ac etiaz Camerary artiuz
dicte Ciuitatis et qspias alias credentias .s.
ppetuales i ppetuuz et temporales ad tpus pe-
na centuz libraz denarioz pquolibz cotrafa-
ciente et priuationis offitij sic et prioratus
i ppetuuz; ¶ Non possint insup dicti priores
pponere nec reformare/ pponi nec reformari
facere/ nec pponenti qsentire/ tempore eoz offi-
tij prioratus i aliquo consilio ul' adunantia ul'
alr' facere aliquod eoz ul' alicui eoz ul' eoz notij
ppriuz factuz ul' negotiuz; ¶ Nec etiaz possint
dicti dni Priores elige ad aliquod offitiuz cuz
salario ppiendo a coi ul' ad aliquaz ambasiataz
mittere aliquez eoz ul' alicui eoz qsangui-
neus usqz tertiuz gradum i clusiue/ nec eoz no-
tariuz; ¶ Nec etiaz pponat nec pponi nec registra-
ri faciant aliquid de aliquo aut sup aliqua
qstione ul' causa Ciuili ul' criminali que uerteret
i curia potestatis ul' capitanei ul' maioris sin-
dici et iudicis iustitie ul' alteri offitialis cois
pusij et nullas leges nec reformationes facere
possint/ que tangant ul' tange possit aliquaz
causaz pendentez ul' spalez ul' generalez sub
quocuqz tenore uerboz gnali ul' spetiali loqn-
do/ quaz si fecerit ul' facere uellet cancellari'
cois pusij ul' notari' dnoz prioz scribe non
debeant: pena dictis prioribz et dictis cancel-
lario et notario/ si cotrafecerint/ ducentaz libraz
denarioz pquolibz: que pena p eoz sindicatore
debeat auferri cu puatoe offitioz p tps quinqz
annoz; ¶ Et si dicti cancellari' ul' notari'
scriberent ul' dictaz reformationez dicti prioes
facerent: Judex curiaz quo pduceretur ul' allega-
retur ipaz obsuare no teneatur nec obsuetur
pena ducentaz libraz den: et ex nunc put ex tunc
sit nulla/ et pnulla habeatur et de pdictis debe-
ant spali sindicari; ¶ Nec pponat nec refor-
ment nec pponi nec reformari faciant i aliquo
consilio ul' adunantia aliquid quod eet ul' redun-
daret i dapnuz aut pudituz ul' diminutione
Juris ul' iurisdictionis comunis et populi
pusini ul' alicui uniuersitatis ul' alicui spalis
psone Ciuitatis ul' comitat' aut district' pusi.
¶ Et si pponeret ul' reformaret/ aut pponi ul'
reformari facerent i quingentis libr denarioz
pquolibz eoz tpr eoz sindicatus debeant co-
dempnari: et etiaz condepnentur i restitutione et
satisfactione eius in quo ipea lederent aliquē

ul' coe dapnificarent; ¶ Possint insup et teneā-
tur dicti priores reconciliare ad pacez et cocordia
reduce dnm potestatez et Capitaneuz et alios offi-
tiales cois pusij si qua qd absit occurrerit di-
scordia iter eos et etiaz artes et artifices de
contemptionibz q eent inter artez et artez et iter
artifices unius artis occaxione artis ul' offi-
tioz ipaz artiuz ul' ipi' artis: Dummo no intel-
ligatur contemptio iter artifices ul' artez ubi dua-
ruz partiuz maior ps eet i concordia: et i pdcis
et ppredictis eisdez dnis prioribz obediatur
et pareatur a discordantibz ad penaz centuz
libraz denarioz pquolibz contrafaciente://
Possint etiaz dni priores artiuz et eoz notari
pcipere et pcepta face psone et nuptios et bayu-
los quos uolet cuicuqz uoluerint et sup q-
cuqz facto et negotio usqz ad qntitatez uiginti
soldoz denarioz pquolibz pcepto et qualibet
uice et dca bapna ab i obedientibz defacto exi-
gere cu effectu. ¶ Et q p ambasiatis et alys
oppotunis et occurrentibus ad eoz offitium
habeant et sibi eligant dni priores decem
famulos .s. unuz pquolibz prore/ et quilibet
eligat et habeat suuz notarius eoz unuz/ que
sibi elige uoluit/ et habeant etiaz unuz coquuz/
et unuz hosp hostiariuz/ et unuz famuluz coci/
q famulus coci siue quactur et scopator pala-
tij habeat et hre debeat psuo salario duoz mes
duos flor' auri/ et coquus habeat z hre debe-
at psuo salario duoz mesiuz quatuor florenos
auri; A quaiolus no palatij dnoz prioz habeat
pquolibz mense florenu unuz cu dimidio/ Aly
aut famuli prioz et notij/ z hostiarius hant
et habe debeant de pquolibz eoz unaz robbaz
tramegataz duoz coloruz ualoris quatuor
flor auri pqualibz robba et no ultra; ¶ Et si ali-
qs ex dictis famulis et hostiario no detulerit
robbaz tramegataz soluat noie pene coi uigin-
tiquinqz libr denarioz: et eadez pena sit prioribz/
si pmiserint aliquez deferre robbaz no trame-
gataz: quas qntitates pecuniaz solue debeat mas-
sary cois pusij i pncipio offitij prioratus in eorum
introitu eoz; ¶ Et quicuqz fuit ul' erit
famulus alicui prioris ul' notij prioz ul' hosti-
arius prioz no possit ee famulus alicui prio-
ris ul' notij prioz ul' hostiari prioz/ inde ad sex
menses/ pena uiginti quinqz libr den nec i dicto
palatio morari ul' stare aliquo colore quesito ul'
aliqua roe ul' causa sub dca pena; ¶ Et eadem
pena cuilibz ex prioribz et notario/ si eligerint
ul' i palatio stare pmiserint aliquez qt formaz
statutoz que penas pmaiorez sindicari cois
pusij debeant auferri a quoz notij et nuptij

offitiuz duret p duos menses tm. s. quatiuz durat
offitiuz prioz artiuz: Qui notariꝰ habeat
et hre debeat a coi pusij p suo salario dicti offi-
tij decez flor auri tm. dumo nullus alius notz
seu coadiutatorez hat p offitio notariat pora-
tus salario cois pusij: Et dict nuptius habe-
at p suo salario unaz robbam de scarlacto cum
uno caputeo panni rubei de scarlacto cu uno
fodero uelluti uiridis ualoris et qt costus oiuz
pdictoz s. robbe caputei et foderi seydecim flor
auri sine solutione gabelle/quaz qntitatez flor auri
solue debeant massarij cois pusij an introytum
offitij dictoz dnoz prioz prioribus pdictis ul
cui mandauerint soluendaz sine solutoe ga-
belle et non ultra. Et si occurreret aliquez
notariuz ul nuptiuz extrahi de saculo mor-
tuuz ul absentez ul inhabilez ad operanduz offin
tiue tco casu p priores quoz debet ee notari
ul nuptius electio fiat p eos. Et dictus ho-
stiarius contnue pena centuz soldoz denarioz
stet et stare debeat ad hostiuz poz psc et no
p substitutuz/nisi p priores alius substitutus
approbaret; Et dicti priores possint dcos
famulos hostiariuz et coquuz cassare et reno-
care pannos eis auferre si uiderit eos no
fidelr stare; Teneantur insup dicti
priores quolibz die lune et quolibz die ve-
neris de mane usqz ad tertiaz et post nonaz
hora debita usqz ad uesperas sedere publice
ad audientiaz et audire petitoes uolentiuz
ab eis aliqd iuridicuz petere et petitiones
i scriptis recipiant et insilgari faciant p
coz notm et sup ipis deliberet qd sit age-
duz infra sex dies a die oblate petitionis:
itaqz si uiderint admittendas/admittant
et dent notario p approbata: et si uiderit
no ee admittendaz tamqz reprobataz restitu-
ere faciant p eoz notm dantibz: Et de hoc
rogetur ipe notari/Et ad dcaz audientiam
stare debeant duobz horis adminus dedi-
ctis duobz diebus/ita qd omibz uolentibus
coz petitoez dare sit licituz et comoditate
hant de dictis prioribz: Et pdicta i dicto
Capitula teneantur dicti priores iurare
obseruare tpr coz iuramenti: Et ut dni
priores Artiuz et coz notariꝰ possint eoz
offitiuz securi opari: potestas et Capitaneꝰ
nec aliqs coz non possint nec debeant ali-
qua ratione ul causa inquire nec inqsitoez
facere qt aliquez q eet ul fuisset prior arti-
uz aut notariuz prioz artiuz tpr offitij ipoz
potestatis et Capitanei et si contra fecerit
non ualeat n teneat: et contrafaciens in qn-
gentis libris den debeat qdepnari/Si tm ab
aliquo fuerint accusati possit sup accusa-
tione pcedi put fuit rationis et i omibus
et singlis que dni priores artiuz fecerint
aut face uoluerit sint et ee debeant omes
pntes et i concordia ul saltez septez ex eis
i concordia: Et quidqd p eos omes ul saltem
ex eis pntes et i concordia factuz et gestuz fu-
erit i hijs que extra statutoz ordinametoz
ul reformationuz cois et ppli pusini ad coz spe-
ctarent offitiuz ualeat et teneat et executioi
mandetur: Volumꝰ insup qd nullus ex
dictis dnis prioribus et notario duz erit i offo
possit aliquaz qstionez moue ul incipe contraz ali-
quo offitiale cois pusij pse ul aliaz psonaz eius
nomine nec etiaz qt eos ul aliquez coz dura-
te dicto offitio aliqua possit mouei i mutari
lis ul questio nisi de ipoz pcesserit uoluntate:
Et qd p aliquez offitialez dicti cois audiri
no possint pena offitiali contrafacienti V. libr
den; Et habeant dicti dni priores et notari
coz p eoz et ipoz familie uictualibz et expe-
sis a coi pusij de pecunia dicti comunis quinge-
tos septuaginta duos flor/tres libr et sex
soldos denarioz sine solutoe gabelle a cosuia-
toribus monete comunis pusij/soluendo di-
midiaz i pncipio offitij infra tres dies/et ali-
az dimidiaz i pncipio sequetis mensis/ad quaz
solutoez dicti consuatores et coz fancelli pos-
sint cogi realr et psonalr ubicuqz ad petitoez
dnoz prioz pdictoz/Ac etiaz ad petitoez dcoz
dnoz possit cogi realr et psonalr p omes of-
fitiales cois pusij et pse ipos ubicuqz omes
debitores cois pusij p solutoe et satisfactoe dci
salarij/et de omi eo qd fecerent occaxione p
dca qt dcos cosuatores et coz fancellos et
alios debitores dicti cois no possint n uale-
ant sindicari et i mo pena dcis qsuatoribz no
soluetibz i mo pdca mille libr den eis aufe-
rendaz p quelibz offitialez cois pusij; Et qd
dicti dni priores et notari pse ipis et coz
familiaz nichil solue debeant et ad soluedu
cogi no possint modo aliquo occaxione et
causa macenat grani usqz ad xx corbes si
eis licituz sit usqz ad dcaz sumaz macinare
et macinari face sine aliqua solutoe gabelle
dicti macinat pena quibuscuqz offitialibus
seu emptoribz posit ad pdca i pdictis contrafa-
cientibz iij libr denarioz eis de facto aufered
p quelibz offitialez dicti cois ad petitoez dictoz

dnorum priorum. ¶ Iurent autem et promictant dni priores artium et eorum notarii et satisfacient in offitio ipsi de eorum offitio bene et legaliter exercendo secundum formam statutorum et ordinamentorum et reformationum comunis et ipsi perusini per notarium seu cancellarium qui scriptis fuit placuit scriptari; ¶ Et si contingerit aliquem extrahi et publicari de saculo in priorem qui esset mortuus vel absens vel inhabilis ad dictum offitium exercendum tunc et eo casu fiat electio per priores qui pro tempore in offitio erunt cum camerariis portae unde esset talis publicatus et cum Camerario artis pro qua huiusmodi prior publicatus electus vel extractus fuit et si omnes vel due partes ipsorum viderint aliquem in dicta arte consanguineum talis extracti qui sit idoneus et sit de eadem porta pro illum eligant et eligere debeant: Sin autem alium de eadem arte et porta eligere teneantur: Et si non essent in concordia ut dictum est ea die qua fuit publicatus ex nunc electio fiat per omnes priores et camerarios vel maiorem partem ex eis in concordia prout viderit convenire Ita tamen quod de eadem arte et porta eligere teneantur si ydoneum reperierint alias de alia arte et de eadem porta. Si vero alius offitialis comunis perusii extraheretur de saculo ad aliquod aliud offitium dicti comunis vel ad rectoriam sive Castellaniam aliquam alicuius Civitatis terre vel loci et esset mortuus vel inhabilis: dni priores et Camerarii eligant alium loco sui de porta de qua fuit talis extractus qui eis utilis et ydoneus videatur; De arbitrio dnorum priorum Civitatis perusii:

LXVI I Tem quia ad offitium dnorum priorum spectare debeat de custodia habenda in Civitate et comitatu perusii: Statuimus et ordinamus quod priores artium habeant et habere intelligantur arbitrium auctoritatem et bayliam pro custodia et super custodia facienda in Civitate comitatu et districtu perusii et occasione dicte custodie providendi faciendi quidquid eis placuerit: dummodo dicta potestas et arbitrium non intelligatur se extendere nec extendatur quod possint dicti priores conducere milites vel pedites forenses ad stipendium vel soldum comunis perusii nec offitiales eligere vel reformare qui habeant salarium a comuni perusii vel ab aliqua universitate comitatus vel districtus perusii vel ab aliqua speciali persona. Nec possint dare vel concedere aliquam exemptionem vel immunitatem alicui castro ville comitatus seu districtus perusii nec alicui persone; ¶ Item quod dicti priores habeant et habere intelligantur arbitrium bayliam et auctoritatem super bladis et aliis victualium habundantia habenda et facienda in Civitate perusii et occasione habundantie habende expensis et de pecunia comunis perusii faciendi et ordinandi et debitum feneraticium sive non feneraticium contrahendi et bladum emendi et pro minori pretio revendendi seu revendi faciendi et omnia alia providendi statuendi ordinandi faciendi et executioni mandandi que in predictis et circa predicta eisdem prioribus artium placuerit; ¶ Et quia exploratorum offitium alia est magis utile ymo necessarium quia ut communiter fertur ex approbato verbo quia sunt pauperes exploratores sunt pauperes honoris et esse potest res magni periculi: Ut in posterum talia non occurrant: ordinaverunt et providerunt quod dni priores artium qui erunt de mensibus Januarii et Februarii et de mense Julii et Augusti semper in principio eorum offitii antequam ingrediatur palatium pro eorum offitio exercendo in tres dies proximos postquam fuerint de saculo publicati teneantur et debeant eligere duos bonos ydoneos et sufficientes viros qui notitiam habeant cum comitatibus et etiam dnis tam a longe quam prope in offitiales super predictis per tempus sex mensium qui habeant potestatem et arbitrium expendendi singulis duobus mensibus centum libras denariorum in nuptiis et spiis mictendis per eos sine precepto comunis perusii vel comuni perusii missis centum libras denariorum et non ultra nisi contigerit comuni perusii expedire ultra dictam quantitatem dictarum denariorum expendi quo casu dni priores artium una cum camerariis vel saltem XXX presentium et XX in concordia possint providere et ordinare de maiore quantitate expendenda pro causa predicta prout et quotiens eis videbitur expedire: Que quantitas centum librarum denariorum debeat solvi per massarios comunis perusii dictis bonis hominibus et offitialibus sine aliquo precepto vel mandato alicuius offitialis statim visa presenti electione: Et ubi contingeret priores et camerarios ut superius dictum est deliberare de maiori quantitate expendenda dicta quantitas debeat et solvi dictis bonis hominibus et offitialibus per dictos massarios sine aliquo precepto vel mandato alicuius offitialis statim visa dicta electione ut supra dictum est et deliberatione ipsorum dnorum priorum et Camerariorum artium; Qui boni homines et offitiales teneantur et debeant facere scribi manu publica notarii nomina et pronomina omnium nuptiorum quos miserint et loca ad que miserint et nuptiorum quos receperint et loca a quibus receperint et quantum eis solverit ita quod possint de

485

dictis expensis rationem reddere coram maiori sindico
comunis Perusii a quo debeant sindicari. Stetur tamen
de predictis dicte scripture publice notarii, que omnibus
pro veritate habeatur; et dicto notario possint dicti
boni homines et offitiales certum salarium constituere
prout eorum discretioni videbitur convenire. Quod salarium
eidem solvi debeat per dictos massarios secundum man-
datum dictorum bonorum hominum et offitialium. ¶ Te-
neantur insuper dicti boni homines et offitia-
les facere iurare ad sancta dei evangelia corporaliter manu
tactis scripturis omnes et singulos nuptios mictên-
dos seu recipiendos, qui ibunt ad illa loca ad que
mictentur, et qui venerunt ab illis locis quibus
dicent se esse missos vel venisse, et quod nulla fraus
per eos comictetur seu commissa fuit. ¶ Teneantur
etiam dicti priores dare auxilium mercatoribus
et omnibus aliis Perusinis cum requisiti fuerint ab
eisdem ut inveniant eos coram offitialibus comunis
Perusii ad iustitiam faciendam et consequendam, ut unus
quisque in suo iure conservetur illesus, et ut vim non
recipiant, et ut serventur eorum iura et instrumenta et scripture
et rationes librorum eorum legitime facta, ut melius
poterunt et viderint facienda. ¶ Priores
artium ultimis quinque diebus eorum offitii non audeant
vel presumant aliquid statuere facere, proponere vel
reformare de aliquo negotio vel facto spe-
tialium personarum sed de facto comunis Perusii tantum. Et quia
domini priores artium consueverunt rogari notarium
ipsorum vel cancellarium ante dictos ultimos quinque di-
es eorum offitii quod habeant perfectis et explicatis omnia
que agenda eis occurrerint in dictis ultimis quinque
diebus, quod est absonum et absurdum; ideo statui-
mus. mus
erunt et ordinaverunt quod dicti domini priores non
possint rogare notarium nec cancellarium. Nec ipse
notarius nec cancellarius rogari de aliquo
facto spetialium personarum nisi de eo solo quod tunc ex-
plicate factum et consumatum fuerit, non autem
de eo quod fiendum, expediendum et explicandum
occurreret in futurum in dictis quinque diebus. Et si aliter
scripserint dicti notarius et cancellarius puni-
antur pena quingentarum librarum denariorum et
privationis offitii, et de hoc debeant sindica-
ri; et tale preceptum et scriptura non valeat nec
ullo modo teneat. De pecunia per argentaria relin-
quenda per quodlibet offitium prioratus.

· lxvij · [67]

Item statuimus ordinamus
et reformamus quod de cetero
post tempus proxime futurum ma-
gnificorum dominorum priorum artium Civitatis
Perusii quodlibet offitium prioratus teneatur et debe-
at relinquere, dare et dimictere in fine eorum offi-
tii pro argento vasis et aliis supplectilibus argen-
teis pro sale et refectorio predictorum honore et ma-
gnificentia fabricandis summam quantitatem vigin-
ti duorum florenorum auri sine diminutione vel
retentione alicuius capulibre seu gabelle. Itaque
quilibet prior de nomine sacculis publicandus et
notarius ipsorum dominorum priorum qui pro tempore erunt
ad dictum offitium prioratus de duobus mensibus in
duos menses in fine eorum temporis teneantur
et debeant solvere et dare, relinquere et largi-
ri duos florenos auri vel summam predictam quemquam tan-
gente assignandos et numerandos ipsi no-
tario dominorum de tempore in ipsis in fine cuiuslibet prioratus. prior
Qui quidem notarius teneatur et debeat ipsos
denarios ad solutionem predictam faciendam sollicitare.
Et ut de predictis quelibet suspictio cesset; Sta-
tuimus et ordinamus quod conservatores monete
qui pro tempore fuerint sub pena et ad penam mille librarum
denariorum de facto auferendam eorum tempore sindicatus
pro quolibet offitiale comunis Perusii ad petitionem, requi-
sitionem et instantiam talis notarii possint teneantur
et debeant de salario ipsorum dominorum et notarii et cuius-
libet eorum solvere quelibet recasamentum de primis
pagiis et solutionibus dictorum dominorum retinere
dictam summam viginti duorum florenorum auri et
eam solvere omni exceptione remota tradere et
consignare debeant tali notario supplenti. Et quod
dictus notarius eo casu teneatur et debeat eam
recipere predictis vasis argenteis observare
usque ad suum offitii finem, et in fine eius offitii dictam
quantitatem viginti duorum florenorum debeant ad
dictam penam et pecuniam per alios predecessores assi-
gnatam una cum tubis argenteis sigillis et
aliis supplectilibus suo successori notario per inven-
tarium tradere et consignare. Cuius quidem inventarii
copiam offitiales super massaritiis qui pro tempore fue-
rint semper habere debeant et in assignatio-
ne talium debeant omnes vel ad minus unus
personaliter interesse. Et in casu quo notarius dominorum
priorum dictam pecuniam suo subcessori assignare
et tradere una cum dictis aliis supplectilibus
per negligentiam seu alia qua vis causa ob-
mictteret, quod successor sub pena predicta non possit
nec debeat tubas sigillos et alia supplecti-
lia recipere seu acceptare sine et absque pe-
cunia solvi debita predictum notarium predecessorem

suum. Et quod offitiales super massarijs qui pro tempore
fuerint et talis notarius subcessor debeat de-
predecessorem notarium cogi facere et compelli ad con-
grandum eam quantitatem debitam eius pro tempore que etiam
eidem processori per alios suos antecessores consigna-
tam, pena simili dictis offitialibus et notario subces-
sori si in predictis negligentes fuerint auferenda;
in quam penam quilibet magistratus comunis predictus ipso
facto incidisse intelligatur, si contra tales notarium ne-
gligentem executiones reales et personales non fe-
cerit, facta requisitione per dictos offitiales mas-
sariatum et notarium dominorum ut supra premictitur subces-
sorem, et quod de predictis omnibus et singulis debeant
tam magistratus forenses quam etiam Civiles vel notarii
dominorum priorum offitiales massariatum debeant expresse
sindicari pena sibi auferenda sindicatoribus si
de predictis executiones non fecerit cognita solummodo
veritate negotij. Super quibus omnibus et singulis
et quolibet ipsorum et dependentibus et connexis domini
priores artium qui pro tempore fuerint ad dictam penam
possint teneantur et debeant omnia et singula
exequi fieri, adimpleri facere et debite executioni
mandari; In quam penam ipso facto incidisse in-
telligantur si fuerint aliqualiter negligentes
vel remissi, et de hijs debeant sindicari; Et in casu
quo domini priores qui pro tempore erunt de pecunia
predicta vellent facere aliquod vas seu suplectilem
fabricari, Quod non possit nec debeat fieri sine
consensu offitialium super massarijs predictis.
Et quod ad mandatum ipsorum dominorum dicti offitiales
teneantur et debeant illa vasa argentea
et suplectiles argenteas facere fabricari que
seu quas dicti domini duxerint fore declarand(as).
Non tamen possit modo aliquo, iure, causa seu forma
quod aliquod opus inceptum tempore unius offitij prioratus per
subcessores vel alios quoscumque facere devastari nec
aliud vas seu suplectilis alia reinitiari seu
mancipari donec opus inceptum deducatur ad finem
pena simili cuilibet auferenda, qui etiam preter
vel secus seu aliter presumeret attemptare, quinymo
si vas vel aliqua suplectilis foret per quemcumque in-
cepta quod usque ad finem penitus perducatur ante ali-
cuius alterius operis initium quodlibet faciendum;
In quam penam domini priores notarius et offitiales
massariatum predicti si in aliquo contrafecerint
ipso facto incidant et incidisse intelligantur;
Et de predictis possit et debeat fieri executio
per quemlibet offitialem dicti comunis ad instantiam

cuiuscumque petentis; Et quilibet possit esse et de-
beat accusator, et habeat quartam partem pene.
Volentes igitur et decernentes quod sicut decet
quemadmodum de pecunia solum debita et
assignata, ut dictum est, per dominos priores eorum
notarijs et de assignatione per inventarium facienda
per eos notarios suis subcessoribus, ita intelligatur
et intelligi debeat de pecunia assignata cuilibet
notario per suum predecessorem pro tempore suo et aliorum
pro tempore precessorum. Et ad eandem met penam te-
neatur et obligetur notarius et eo modo et forma
cogi, compelli et constringi possit et debeat sicut
de alijs est expressum; Mandantes fieri exe-
qui et adimpleri sicut supra fit mentio;
Volentes insuper quod offitiales super massarijs
predicti de predictis omnibus et singulis teneantur
reddere sicut notarius dominorum plenissimam rationem
et de ea etiam sindicari; Decernentes etiam
quod nulli hominum ullo umquam tempore liceat pecuniam
seu ipsa vasa argentea et suplectilia quolibet
usurpare, nec pignorare seu aliter concedere
vel largiri: Sub pena aliter actentanti mille
florenorum auri de facto auferendorum per quemlibet
offitialem comunis predicti et refectoris omnium dimi-
nutorum, pena simili notario et offitialibus super
massarijs quomodolibet assentientibus seu aliter
consentientibus, permictentibus vel ad conservationem
negligentibus; Quam penam auferre teneatur
quilibet magistratus comunis predictus presens vel
futurus, in quam penam ipso facto idem magistra-
tus incidant tollendam de facto eorum tempore sin-
dicatus per eorum sindicatores auferenda si
negligentes fuerint vel remissi ad instantiam
cuiuscumque petentis non obstantibus quibuscumque
legibus aliter disponentibus; De non proponen-
do aliquid per dominos priores vel permictendo
quod processus criminales sive condempna-
tiones tollantur;

Lxviij Propter punitionem maleficiorum
et pro observatione Juris et Justitie
et ne illi qui commictunt maleficia
evadant impuniti; Statuimus
quod domini priores artium ipsi presentes et futuri
numquam possint proponere, ordinare et reformare
aliquid contra punitionem maleficiorum nec de tol-
lendis, cassandis, suspendendis vel revocan-
dis aliquibus condempnationibus criminalibus nec
aliquibus processibus civilibus vel criminalibus pen-
dentibus in curia potestatis et Capitanei vel

Cogantur non restituentes

Argentea non alienetur

Pena

Executio

Iudicis iustitie vel maioris sindici offitialium communis perusii vel in aliqua curia communis perusii nisi de absolutione, liberatione vel impunitate aliquorum maleficiorum, qui maleficium commisisset pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet porrigente et alio quolibet contrafaciente et qualibet vice; Et si secus facti vel ordinatum fuerit non valeat nec teneat ullo modo; Et quod de predictis sindicentur expresse dicti priores non obstantibus aliquibus aliis statutis ordinamentis vel reformationibus in contrarium loquentibus;

De ordinamentis et reformationibus observandis et de eorum prevalentia;

lxviij Statuimus et ordinamus quod potestas et Capitaneus vel maior sindicus et quilibet eorum teneantur ratas et firmas habere et observari ab omnibus tam de Civitate quam de Comitatu et districtu perusii et omnes reformationes fiendas dummodo fiant cum solepnitatibus que requiruntur per capitula et statuta communis perusii; Et dummodo que fient non obviet nec contradicant capitulis seu statutis contentis in hoc volumine seu alicui eorum; Et si dominus potestas et Capitaneus vel offitiales eorum vel maior sindicus vel aliquis ex eis non observaverit vel observari non fecerint teneantur communi solvere nomine pene centum libras denariorum; Et si aliqua decretarum reformationum in aliquo inter se reperirentur contrarie, serventur ultime seu sequentes et semper in eo quod contradiceret inter se per posteriores priores derogetur, et intelligantur esse ultime que retro in volumine scripte sunt secundum ordinem scripture;

Quod offitiales teneantur observare et observari facere statuta et ordinamenta;

lxx Teneantur potestas et Capitaneus, Maior sindicus et Iudex iustitie et quilibet eorum offitiales et quilibet alius Iudex communis perusii et eius offitiales et domini priores artium et quilibet ipsorum observare et observari facere omnia et singula statuta communis et populi perusini vel reformationes ipsius communis facte in quovis consilio et etiam ordinamenta alicuius artis seu artium, si et quatenus ordinamenta artium non sint in aliquo contraria et non derogent statutis communis et populi perusini directe vel per obliquum sub pena in ipsis ordinamentis contenta, ubi pena esset in ipsis ordinamentis vel statutis determinata, ubi autem non esset pena determinata, sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet capitulo et de ipsis statutis et ordinamentis non servatis non possit peti nec fieri aliqua absolutio per aliquod consilium nec in aliquo consilio possit proponi nec reformari nisi secundum statutum communis et populi perusini in consilio Camerariorum et octo artificum de qualibet arte magna, et quatuor artificum de qualibet arte parva, et nisi specificetur in ipso consilio camerariorum et artificum Civitatis perusii qui sint scripti in matricula eorum artis cum solepnitate que requiritur per capitulum statuti de quo vel quibus petitum erit quod fiat absolutio vel suspensio, et nisi in ipso consilio inter sint saltem triginta camerarii et sexaginta quinque artifices et fiat scruptinium et partiti ad bussolas et fabas, et sint due partes concordes: et si aliter fieret non valeat ipso iure;

De electione bonorum hominum qui debent componere sindicatores omnium et singulorum offitiorum Civitatis perusii: ac etiam mictendorum ad regimina castrorum communis perusii ac etiam Civitatum et terrarum dicto communi submissarum et recommendatarum; et de modo et ordine in et super dicta electione servandis;

lxxj Cum offitium dominorum priorum artium Civitatis perusii sit principale caput regiminis Civitatis predicte, nec non terrarum omnium et Civitatum submissarum et sommitendarum ac etiam recommendatarum Civitati prefate, propter quod unusquisque studere debet solerti cura et ingenio ut electio de eis ac etiam de aliis offitialibus tam dicte Civitatis quam aliarum Civitatum et terrarum communi predicto recommendatarum et submissarum fiat de melioribus ydonioribus, legalioribus et prudentioribus hominibus Civitatis; quia sine bono capite in regimine membra non bene reguntur: Et homines Civitatis predicte arbitrio intantum supervenit quod quilibet magis ignarus et indignus non ex debito sed ex parvitatione solicitata volunt se dignos facere tempore refectionis sacculorum dieque noctuque discurrendo volentes quod a dictis paratoribus desistatur et per consequens ab omni contemptione in populo

Perusino et ut electio sincera ac pura mente fiat, et omnis via procurationis precludatur: Ordinaverunt, statuerunt et reformaverunt quod ad electionem tam dominorum priorum Civitatis Perusii et omnium aliorum offitialium Civitatis et comitatus Perusii, quam terris subiectis dicte Civitatis ad regimina mictendorum, exceptis castris comunis Perusii in quibus mictuntur per comune Perusii potestates, procedatur modo et forma et ordine infrascriptis, videlicet quod ultimo prioratu qui extrahetur et publicabitur de presenti saculo, et sic successive de electione saculorum fieri debeat infra octo dies ad eius introytum eorum offitii, constrictos sub vinculo iuramenti et pena mille librarum denariorum pro quolibet eorum et a quolibet ipsorum, pro maiorem sindicatum tempore sindicatus auferenda, baiuli et preconi qui faciant Consilium dominorum Consulum, Auditorum Cambii et omnium aliorum camerariorum Artium Civitatis Perusii: Et in consilio predicto congregato in palatio habitationis dictorum priorum, Cancellarius comunis Perusii faciat decem novem brevia in quibus scripti sint omnes illi qui fuerunt priores presenti et de saculo extracti, describendo nomina et prenomina portarum et parochiarum dictorum priorum extractorum et nomina mensium in quibus fuerunt priores: Et de ipsis brevibus pro quedam puerum extrahantur duo brevia ex ipsis, sic extractis, illo tunc presentium offitialium comunis Perusii mictatur pereis in secreto et capiantur et ponant in loco massarie, vel alibi ubi dictis dominis prioribus placuerit: Et si aliquis ex dictis descriptis in dictis brevibus esset mortuus vel absens, quod domini priores et Camerarii illius porte de qua esset huiusmodi mortuus vel absens eligant et eligere possint alium seu alios eiusdem porte et artis loco mortui vel absentis: Qui viginti Cives in dictis brevibus descripti de dicto loco non discedant, nec eis loqui possit per aliquem nisi per cancellarium comunis Perusii, nec eis detur aliquid ad comedendum vel bibendum quousque elegerint viginti Cives, scilicet quatuor pro porta distributos per contratas porte, qui sint artifices Artium, et de ipsis sint ad minus duo de arte mercantie, et unus de arte cambii, et pro qualibet de arte grossa sit unus, et reliqui distribuantur inter artes parvas; et facta dicta electione dictorum viginti Civium in continenti capiantur secrete per familiam offitialium comunis Perusii et mictantur in loco determinando per dominos priores tunc in offitio presidentes, quibus loqui non possit nisi per custodes deputatos et per illos qui eis deputabuntur ad serviendum: Qui viginti Cives sint et esse intelligantur offitiales et boni homines ad faciendum, ordinandum et componendum saculos pro quadraginta mensibus vel pauciori tempore, prout videbitur dominis prioribus et Camerariis in offitio existentibus omnium offitialium Civitatis et comitatus Perusii et terrarum subiectarum et recommendatarum comunis Perusii, prout hactenus consuevit/ Et dictum sachectum debeat fecisse et perfecisse infra quod brevius tempus poterunt, et habeant et habere debeant pro eorum salario a conservatoribus monete comunis Perusii quantitatem declarandam per dominos priores et Camerarios, in quo quidem saculo non possint nec debeant insaculare per priore nec pro insaculatore aliquem ex dictis viginti civibus in brevibus extractis ad eligendum dictos insaculatores: Et aliter et alio modo ad supradictam electionem per aliquem seu aliquos non forma predicta servata procedi non possit vel debeat ullo modo/ et electio aliter facta sit ipso iure nulla: Et quidquid secutum fuerit ex ea nullius sit efficatie vel valoris et pro non facto penitus habeatur, aliquo non obstante; De modo et ordine servandi per bonos homines deputatos ad componendum novos sachectos offitialium tam Civitatis quam comitatus Perusii quam etiam per comune dicte Civitatis ad Civitates et terras dicto comuni subiectas vel recomendatas mictendorum;

lxxii

Quia ut experientia docuit, Civitates et terre tam bene reguntur et pacifice gubernantur quanto in eorum rectores boni ydonei et legales prefiguntur; Statuerunt et ordinaverunt quod boni homines et offitiales qui de cetero eligentur vel deputabuntur super confectione seu compositione saculorum offitialium tam Civitatis et comitatus Perusii quam aliorum offitialium ad Civitates et terras comuni Perusii subiectas vel recomendatas per ipsum comune mictendorum, mictantur statim et micti debeant in locum declarandum per dominos priores et Camerarios qui tunc temporis in offitio residebunt, et ibidem recludi debeant et custodiri per offitiales potestatis et Capitanei et eorum vel alterius eorum familiares, ita et taliter quod nullus eis vel alicui eorum loqui possit // Qui boni homines et offitiales teneantur et debe-

Fiat consilium in domo dominorum
brevia xx
extrahantur duo
Recludantur
Substituatur qui fiat
eligantur xx qui insaculent
advocentur electi
Saculus pro xl mensibus
Salarium pro dictis per 2 Camerarios declaretur
xx electorum non insaculentur
Aliter facta non valeant
Insaculatores recludantur et custodiantur

ant dcos saculos et quelibz coz condere cõ-
ponere et ordinare bene et legalr absqz aliq
fraude ul' malitia: Et se pùare omi singulai
odio ul' amore qd possz detrahere honori cois
pusij quomolibz ul' obesse: Et etiaz dictos sac-
culos teneantur cdere et compone ad eternam
formaz et suata forma iferius i pnti caplo
denotatibz pmo qd i dictis saculis ul' aliquo
ipoz non possint nec debeant isaculare ali-
quez qui fuit de falso cdepnatus et nõ restitu-
tus nec aliquez alicui ipoz isaculantuz auuz
ul' patrez ul' filiuz ul' fratrez carnalez stantez ad u-
nuz panez et unuz uinuz cu eo ul' aliquem
qui staret et habitaret cu aliquo dcoz bonoz
isaculantuz ad unuz panez et unuz uinuz
nec aliquez forensez: ¶ Nec in saculo prio-
ratus possint isaculare aliquez cui pater
ul' ipe nõ fuit nat i Ciuitate ul' comitatu pus/
et nõ habuit et habeat libraz et bona ualentia
put sup i caplo de electione prioz dnoz prioz
/exceptis illis Ciuibz qui hacten isaculo prio-
ratus fuerint isaculati ul' alias ad dcm offm
electi et ipz exercuerint: Nec aliquez qui eet
cdepnatus i futuz p homicidio: Nec aliquez
qui fuit positus ad cfinia occaxione subuẽ-
sionis status pacifici Ciuitatis pusij: Nec
aliquez qui fuit positus alia de causa durati-
bus confinibz / Nec aliquez filiuz alicui rebel-
lis ul' condepnati p proditore cois pus et non
restituti seu rebapnti: Nec isaculo prioratus
possint isaculare aliquez qui fuerit extractus
de carceribz cois pusij amore dei / n talis sic extrac-
tus als addictuz h offituz fuit insaculat uel
electus et offituz exercuit ul' nisi fuit excarce-
ratus ex tali maleficio de quo concordia fieri po-
tuerit: Nec possit insaculai aliquis notarius
p notario prioz qui fuit cdictoibz supdictis
p hibitis maculat: ¶ Et qnullus eligatur
ul' eligi possit ad reficiendu dcos saculos q
als fuisset ad simile offituz deputat a qnqz
annis citra: Qui quidez boni hoies eligendi
possint teneantur et debeant reficẽ / cõponẽ
et ordinare saculos offitij priorat et omz et
singuloz castelanoz et alioz quozcuqz offitia-
liuz qui p uiaz et modu sachetti fieri solent
ac etiaz compone et ordinare saculos signo-
riaz fre camarij et aliaz terraz et locoz cois
pus sbmiss et recomẽdat / Ac etiaz Castroz
fracte filioz uberti Montonis / Pregij Diru-
ti Marsciani et panicalis et alioz locoz co-
mitatus sm deliberatoez dnoz prioz et Came-
raioz qui pt pr fuerint. Ita tn q nullus notr

qui huit aliquod offituz p uiaz et modu isac-
culationis ex Ciuitatez pus possit insaculai
intus Ciuitatez pdcaz et si insacularetur ad unu
ul' duo offitia intus dcaz Ciuitatez nõ possit
isaculai ad aliquod offituz ex Ciuitate pdcaz:
¶ Et reficiantur et refici debeant saculi sup-
dicti p uiginti bonos hoies supdcos: bz saculi
signoriaz et castelanoz p tempus quadraginta
duoz mensiuz: Et saculi priorat et alioz of-
fitialiuz p tps quadragintamensiuz tm ad plus:
¶ Et in refectione taliuz saculoz et obsuari
debeat ista forma: bz q nullus possit nisi tm ad
unuz offituz isaculai neqz p ipos saculos
reficiendos nisi unuz offituz tm cseqi ul' hre
/exceptis Capitaneis partis guelfe Sindicatoibz
offitialiuz custodibz bono hoie et notario carce-
riz Reuisoribz mostre offitialiuz / reuisoribz mo-
stre Cassaroz et Castellanoz et offitialibz ma-
riz fontiuz et pontiuz comitat offitialibus
maestatis / et electoibz potatis / et Capitaney
maioris Sindici et offitij custodie dce Ciuitatis
et comitat hrdioz et uiaz Ciuitatis pdicte;
¶ Et qnullus possit ee prior p saculos refici-
dos nisi libraz hat xl libr ad grossuz / et qnon
possit isaculai i aliq dcoz saculoz ad aliquod
offituz alias ex dictis xx bonis hominibz isac-
culatoibz / nec pat filius aut frater carnalis
existens cu eo ad unuz panez et unuz uinum
ipoz ul' alicui coz / Nec aliquis coz csanguine
ul' affinis q staret i eadez familia ad unuz pa-
nez et unuz uinuz cu aliquo dictoz isaculato-
toz: Et hoc idez intelligatur i eoz notario. Et
ad hoc ut quilibz comoduz et utilitatez i suo
gradu sentiat et pcipiat de offitijs et regimi-
nibus supdictis. Itez q nullus possit isacula-
ri ad offituz priorat nisi a dicto uacauit of-
fitio die quo saculus habebit pncipiuz p tps
declarandu p dnos priores et Cameraios:
Diuinio q i uno et eodez saculo seu ipius sac-
culi durante tpr nõ possit qs isaculai seu alt-
assumi p priore et ad ipz priorat offituz nisi se-
mel et una uice tm. Et qnotari dnoz poz
qui erit i uno saculo nõ possit ee i sequenti
p ximo saculo ad idez offituz. ¶ Et ad hoc
ut offituz priorat an publicationez ipius
ctinue sit secretuz postqz cedule prioratuz
fuerint ordinate quelibz cedula i pallocta ce-
rea inoluatur et ad fortunaz postea publicet
et extrahatur et ubi inuenerint aliquam
artez grossaz nõ hre ad minus quatuor ar-
tifices p qualibz por actos ad offitiu priora-
tus q nunc et isto casu nõ teneantur dicti in

Si xxx non ... si plures due partes obtineant.

insacculatores in dicta porta dare priores pro ipsa arte sed in alias artes distribuere possint non obstante aliquo statuto. Et quod in insacculatione prioratus Conservatorum monete et electorum signoriarum non possit insacculari pater filius et frater carnalis insacculati in ipso eodem sacculo ad illud idem officium nec aliquis consanguineus vel affinis qui sociaverit ad unum panem et unum vinum. ¶ Hii autem qui insacculabuntur pro conservatoribus monete Massariis communis Perusii officialibus armarii vacasse debeant ab eodem officio die publicationis seu electionis ipsorum per tres annos continuos

De consiliis congregandis per dominos priores artium et eorum auctoritate

lxxiii. Quod domini priores habeant plenam licentiam auctoritatem bayliam et potestatem vigore presentis statuti congregandi et congregari faciendi consilium communis et consilium populi causa publicandi dominos priores Artium et officialium Civitatis et rectores terrarum summissarum et submictendarum et alios officiales communis Perusii et omnia et singula in ipsis consiliis facienda que in ipsis consiliis fieri debent secundum formam statutorum communis Perusii Et quod factum fuerit per ipsum consilium populi in publicando dictos officiales et quod fieret in consilio quod solet congregari in palatio potestatis ad electiones fiendas per breuia et etiam ad constitutiones Sindicorum pro factis et negotiis dicti communis et alia supradicta valeat et teneat ac si factum esset per totum populum perusinum quod consilium maius etiam in quocumque numero congregato postquam fuerit banditum et congregatum et etiam campana pulsata pro eo congregando sufficiat ad predictam sindicorum et procuratorum constitutionem ad quecumque negotia dicti communis facienda et etiam ad contrahendum et contractus omnes obligationes que et quas occurrerit fieri a dicto communi Perusii ¶ Consilium vero Camerariorum congregare possint in eorum palatio pro libito voluntatis quotiens et quando voluerint facta prius deliberatione per dominos priores artium saltem septem in concordia et scripta manu cancellarii sive notarii dominorum priorum antequam dictum consilium camerariorum banniri fecerit vel congregari de omnibus que in dicto consilio proponere voluerint et illud quod obtemptum fuerit per dictos Camerarios ad minus triginta presentes et viginti in concordia vel si fuerint plures numero triginta presentes et fuerit obtemptum per duas partes in concordia misso partito ad bussolas et fabas in negotiis privatorum In factis tangentibus dicto communi Perusii de sedendo ad levandum et aliter non possit proponi in adunantia generali sed possit et debeat sequenti die consilium congregari Camerariorum cum octo artificibus pro quolibet camerario de arte grossa pro qualibet arte et quatuor de arte minori in quibus consiliis semper adesse debeant xxx Camerarii ad minus et viginti in concordia Et si plures fuerint esse debeant due partes in concordia ut supra dictum est et illud quod deliberatum erit in dicto consilio Camerariorum et artificum Et si in huiusmodi talibus arbitrium non habent proponi possit in sequenti die in adunantia generali ita quod dicta die qua fuerit cohadunatum dictum consilium et in eo aliquid deliberatum quod debeat proponi in adunantia generali congregari non possit dicta adunantia ¶ Et aliter vel alio modo generalis adunantia fieri non possit Et si domini priores aliter hac forma non servata fecerint puniantur priores per eorum sindicatores pro vice qualibet pena ducentarum librarum denariorum pro quolibet dictorum priorum non obstante aliqua absolutione que postea fieret in adunantia generali predicta propositione nisi de premissis exemplo expresse fiat mentio specialis et quod nullus cancellarius vel notarius priorum scribere possit propositas nec ipsas legere in dictis adunantiis dicta forma non servata pena predicta predictis cancellario et notario scribentibus contra dictam formam Dummodo adunantia generalis non possit nec debeat de nocte congregari nec in ea aliquid deliberari sub dicta pena Et nichilominus quod deliberatum fuerit dicta hora noctis tempore non valeat ipso iure et quod in qualibet generali micti debeat partitum de sedendo ad levandum et obtineri debeat per duas partes totius adunantie dummodo dicte due partes sedeant ad dictum partitum et si aliter fieret non valeat ipso iure quas congregationes consiliorum et adunantiarum observare modo predicto facere possint ad eorum arbitrium et voluntatem proponendi in ipsis consiliis Camerariorum et artificum in adunantia predicta et quolibet eorum et quidquid eis videbitur utile necessarium vel conveniens pro ut de ipsorum priorum processerit voluntate. Et omne id et totum quod per ipsos vel aliquem eorum propositum et reformatum fuerit in dictis consiliis Camerariorum et artificum

Gesta i consilijs valeat

et adunata valeat et teneat et debeat firmiter observari nec contradici possit per potestatem vel Capitaneum vel alium offitialem communis perusij vel quamcumque personam modo aliquo vel ingenio sine causa set auctoritate presentis capituli perpetuam obtineat firmitatem et executioni mandentur prout apparebit reformatum vel etiam ordinatum. Et quod in dictis consilijs vel aliquo eorum misso semel partito et perdito plus micti non valeat sub dicta pena et si postea remicteretur quidquid obtinetur non valeat ipso iure et pro non facto habeatur et cancellari et notarius priorum vel alter eorum qui erunt in dicto consilio sub pena predicta teneantur perditum fore partitum eo casu quo perderetur dictum partitum in dicto consilio quod locum non habeat in factis tangentibus principaliter commune perusij quo casu semel et pluries partitum micti possit et scribi debeat. Et de hijs expresse debeant sindicari per maiorem sindicum communis perusij.

De pena malum consilium dantis seu exhibentis dominis prioribus artium

lxxiiij

75 Videtur materia et occasio iudicibus et sapientibus Civitatis perusij ad consulendum super aliquo dubio per priores assumptis sufficienter examinandi et plene deliberandi ad investigationem veritatis et prioribus ipsis et ipsorum consilio salubriter consulatur. Statuimus quod si priores Artium Civitatis et burgorum perusij presentes vel futuri commiserint aliquod factum vel dubium alicui sapienti vel sapientibus viris Civitatis perusij. Et ipsi sapientes ipsis prioribus artium ferent vel darent aliquod consilium per fraudem vel malitiam ex quo in futurum preiudicaretur vel aliquod preiuditium generetur communi perusij vel spetialibus personis vel alio modo quocumque quod dictum per executionem ipsius consilij quam priores artium facerent aliquo tempore ipsi priores condempnarentur per aliquem offitialem communis perusij vel aliquam penam incurrerent quod ipse vel ipsi sapientes qui ipsum consilium tulerit vel tulerint tulisset vel tulissent teneantur et debeant et cogantur per quemlibet offitialem communis perusij reficere reddere et restituere integre cum effectu ipsis prioribus omne dampnum et interesse et omnem condempnationem quam incurrissent vel incurreret seu incurrerit dicta de causa tamquam si ad predicta sponte se obligassent et intelligantur aucte presentis statuti se obligasse ex instro confessionato et contra eos procedatur summarie et de facto sine libelli porrectione et litis contestatione et sine strepitu et figura iuditij et sine decimo mictendo apud massarium communis perusij quemadmodum ex instro confessionis omni ordine iuris et solepnitate obmissa et substantialibus etiam iuditij pretermissis. Et quilibet filius familias iudex ad consulendum assumptus etiam minor xx annis qui putaret se ad consulendum assumj intelligatur aucte presentis statuti maior xx annis et tamquam pater familias ex aliqua dictarum causarum possit se aliqualiter se iuvare non obstantibus aliquibus statutis et ordinamentis vel reformationibus factis et faciendis que in contrarium loquerentur quibus et cuilibet eorum quantum ad hoc derogari volumus. Et si de ipsis noiatim et spetialiter fuisset in hoc capitulo facta expressio. Et si potestas vel Capitaneus vel aliquis offitialis communis perusij ad predicta fuerint negligentes vel remissi puniantur in eorum sindicatu in mille libris denariorum. Et quod predicta omnia habeantur et observentur plege et statuto proprie presenti et idem intelligatur in omnibus alijs offitialibus communis quibus malum consilium daretur in vel per aliquem de predictis.

Quod domini priores non accedant ad eligendum aliquem potestatem vel capitaneum

lxxv

76 Statuimus et ordinamus quod domini priores artium gerunt pro tempore et tempore quorum tractabitur de electione dominorum potestatis et capitanei sine maioris sindici et iudicis iustitie pena v^c librarum denariorum non possint nec debeant vel presumant ipsi vel aliquis eorum modo aliquo sine causa tempore sui offitij nec post exitum offitium eorum ire vel accedere per predictis dominis potestate Capitaneo vel Iudice iustitie ad presentandum eis electionem vel aliam eorum vel ad ipsam eligendum nec etiam per eos vel aliquem eorum mictatur aliquis eorum vel alicuius eorum pater vel filius vel frater carnalis gener vel socer vel consanguineus usque in tertium gradum. Et si priores artium contrafecerint puniantur per maiorem sindicum in dicta pena. Et quicumque contra dictam formam venerit in centum libris denariorum puniatur. Et de predictis ex offitio per maiorem sin-

dictam in qua iuratur et quilibet esse accusator et habeat medietatem banni salvis semper statutis et ordinamentis comunis quibus per hoc capitulum non derogetur ~~et idem intelligatur~~ et idem intelligatur in quocumque alio offitiali eligendo per comune Perusii

Quod per dominos priores nulla propositio fiat in aliquo consilio nisi prius fuerit deliberata et certa forma servata in eis

lxxvi

77 Nulla propositio fiat nec fieri debeat in consilio aliquo nisi prius servetur forma superius data in capitulo statuti de consiliis congregandis per dominos priores artium etc. ¶ Et potestas et Capitaneus teneantur cum fuerint requisiti a prioribus illas propositiones sic deliberatas proponere in eorum consilio in quo priores dixerint. Et nullas alias a se ipsis proponere et debeant et teneantur mictere partitum modo et ordine contento in capitulo de offitio priorum prout dominis prioribus placuerit contrafaciens .C. libr. den. penam incurrat comuni Perusii persolvendam. Et ne possit de vicario qui constituerit potestas vel capitaneus in principio eorum regiminis facere fieri instrumentum publicum vicariatus illius vel illorum quem constituerit vel quos constituerint vicarium vel vicarios et dare instrumentum publicum cancellario comunis et priorum notario suorum massariorum scribi facere in principio libri actorum sub pena centum librarum denariorum et sine apparuerit de vicariatu sive non. Quicumque ex offitialibus capitaneus vel potestas proposuerit et reformaverit vel fecerit tamquam vicarius provicario habeatur et fugatur contra presentis statuti. ¶ Possint tamen dicti priores in quolibet consilio et adunantia proponere absentibus potestate et Capitaneo ab ipsis consiliis et servatis solempnitatibus predictis et aliis statutis et ordinamentis comunis Perusii. Et possit opponi cuilibet reformationi fiende in aliquo consilio Civitatis Perusii quod non fuerit facta forma servata data a statutis in hoc volumine contentis vel quod non interfuerint due partes vel certus numerus non interfuerit tantum in tali reformatione per formam alicuius statuti vel ordinamenti quo expresse certus numerus requireretur vel quod deberet partitum micti cum bussolis et fabis. Et opponens tales exceptiones probare debeat in octo dies a die opposite exceptionis computandos cum si non probaverit incidat in penam centum libr. denariorum quam de facto iudex coram quo fuerit opposita debeat auferre sub eadem pena si negligens fuerit in qua per sindicatores debeat condempnari tempore sui sindicatus ad petitionem cuiuscumque petentis de qua pena ducentarum librarum denariorum dimidiam dicti sindicatores habeant et qui quem fuerit opposita si petierit ipsum condempnari et si non petierit quilibet esse valeat accusator et habeat dictam dimidiam partem. Et idem intelligatur in quolibet proponente alterius nomine nisi habeat spetiale mandatum quo casu dominus teneatur et non proponens. ¶ Tutores vero et curatores minorum si opponerent et non probaverint ipsi tutores vel curatores incidant in dictam penam et non pupilli vel adulti. ¶ Nullus quoque admictatur ad productionem huiusmodi exceptionis nisi tempore ipsius productionis satisdet ydonee de dicta pena solvenda non probata dicta exceptione ut supra dictum est. ¶ Cum priores artium in omnibus consiliis debeant interesse vel saltem septem ex eis nisi cum ferret sententia et tunc sufficiat presentia duorum et notarii priorum artium ipsas sententias abscultantis. Que sententie criminales tam per potestatem et Capitaneum quam etiam per omnes alios offitiales comunis Perusii qui sententias facere deberet in criminalibus causis ferri debeant in palatio populi Perusini ad bancam maiestatis in maiori consilio.

De offitio notarii dominorum priorum artium

lxxvii

78 Statuimus et ordinamus quod notarii priorum qui fuerint in futurum teneantur scribere omnia instrumenta comunis et populi Perusini et omnes sindicatus et procurationes et reformationes priorum Camerariorum et artificum et aliorum consiliorum et adunantiarum in quibus priores proponerent et reformarent et etiam de omnibus predictis possit rogari cancellarius et abreviator reformationum comunis Perusii prout placuerit dominis prioribus artium. ¶ Qui notarii dominorum priorum quando ipsi priores sibi mandaverint scribere debeant omnes apodixas ac precepta et electiones offitialium quorumcumque nec non licentias concessas vel concedendas et dandas de voluntate omnium priorum vel ad minus septem ex eis presentium consentientium. Et de predictis reformationibus omnibus fiat unus liber magnus per dictum notarium cancellarium vel abreviatorem cum subscriptione notarii predicti vel cancellarii vel abreviatoris

sbscriptoi i hijs et alijs plena adhibeatur fides
aliquo no obstante i cartis pcaidinis qui
semp remaneat i cancellaria cois pdicti. ¶ Co-
tractus no et instra sindicat de quib rogati
erunt scribat i libro sup denotato et i dcis li-
bris i mensez a die depositi offitij et ultra no
possit progari scribe omes scripturas quas
fecerit publicas spectantes ad coe pus sine
aliquo salario hndo ita q de omib possit hri
copia. Et si priores negligentes fuerint ul
remissi q pdca no mandentur effectui p eoz
notm ut dictuz e soluat quilib eoz coi pus
quinquagenta libr den. ¶ Teneantur etiaz dci
notij prioz qui fuerint i futuz omes pdcas
scripturas p euz fiendas scribe et publicare
et i formaz publicaz redige et ipas scripturas
omes sic publicatas finito eoz offitio i dictuz
triminuz restitue et consignare in dca cancella-
ria ipis priorib nouis sbcessorib et sic de prio-
ratu i prioratuz debeat ppo obsuari ad hoc ut de
ipis scripturis possit hri copia taz p communi
qetaz spalib psonis seu copie q traheretur po-
stea de ipis scripturis et alijs scripturis et libris
existentib i dca cancellaria adhibeatur fides
p ide ac si scripta eet manu dci notij de dicta scp-
tura rogati si fuerint sbscripte manu cancel-
larij pdicti ul notij tuc dnoz prioz de quib
tm ipe notari rogatus eet no obstante q non
fuit i posita Judicis autoritas ul pzcatata
¶ Quicuq aut q fuit notari prioz ul can-
cellarius pdca non suauit et adimpleuit ut
dcm e solue teneatur et debeat coi pus pene
noie centuz libras den. Et nichilomin co-
gantur dcas scripturas omes ut dcm e resti-
tuere et sufficiat pdca restitutoe scripturaz
facienda spalib psonis et p restitutoe scrip-
turaz habeatur si de libro suo copia fecerit
spali p ut p notm pub poss scriptura que petit
exemplari et de hijs ot pdcis p maiorez sindi-
caz dicti communis possit et debeat i quiri pu-
blice et secrete et deaz penaz ab omib pdca no
suantib ut dictuz e de facto exige p communi
Qui si negligentes fuerint de eoz salario
p uice qualib centuz libr coi pus soluere te-
neantur. Et de pdcis quilib ualeat et possit
ee accusator et habeat medietatez condepnatois
et bapni. Et pdicti notij qui pdca no suaret
pp no possint ee i offitio pdicto. ¶ Item i
uolum q nullus audeat ul psumat ppone
excipere ul allegare coraz aliquo offitiali i
aliqua curia ul alibi q reformationes que
deinceps fierent forma suata que data

negotia pub gratis scbat.

pena prioz.

Reddat libr i cam i fine offitij.
de q materia patet in P
correctioes. i. cap. 36.

canc ul subscptom credat.

notij dnoz et cancellarij pena

pena maioris sindici.

notarij no obsuam pptua puatio.

est i pnti uolumine ordinamenta puisiones p-
cepta deliberationes offitialium electiones ul
alie scripture cois ul ppli ul adunatiaz uel do-
minoruz prioz artiuz Ciuitatis pusij uel
alie scripture ul que scriberentur p notariu
dnoz prioz artiuz ul p cancellariuz ul p abre-
uiatorez ul altuz eoz ul alteri eoz locuteneti
no ualeant ul non teneant ul q non debeant
obsuari ul exequi p eo quod i eis ul aliqua
caz no eent testes appositi. Et qui secus ppo-
neret exciperet ul allegaret no ualeat nec
teneat talis exceptio ul allegatio seu ppositio.
Et nichilomin talis ppones excipiens ul
allegans i centuz libr den p quolib et quali-
bet uice p potestatez ul Capitaneuz debeat
condepnari. Et p maiorez sindicuz cois pusij
de pdictis i quiratur et i quiri possit et debe-
at et eet quilib ualeat quilib accusator.
Et q ipe reformatoes ordinamenta pcepta
deliberatoes et puisiones et offitialium elec-
tiones et alie scripture pdicte q fient solep-
nitate suata ualeant et teneat et obsuet
ac si eent i eis testes appositi condecentes
no obstante aliqua lege Ciuili ul municipa-
li et no obstante aliquo gnali ul spali i qtuz
loquente. Et nullus notari prioz durate
suo offitio possit eligi ad aliqd offitiuz nec
aliquod offitiuz exercere n exercens i cepit
offitiuz an q fuit elect i notm dnoz prioruz
nec ire ex Ciuitatez pusij p aliqua abasia-
ta cu aliquib ambasiatis cois pusij sub pe-
na centuz libraz den et de hoc debeat sin-
dicari eadez pena eligentib ul mictentib
imponatur. De electione cancellarii et
abreuiatoris. hr caplz p3 i principio seqntis folei
par ct statuto xvi. cap lxxv.

ul opponat q scptis
notij i cancel de ffin test

pena opponen.

de electn notij.

nota

lxxvij

7

Item statuimus quod electio cancellarii comunis
Perusii et abreuiatoris reformationum dicti
comunis spectet et pertineat et spectare et
pertinere debeat ad dominos priores et came-
rarios et non ad alium quouis modo et
si secus fieret non teneat ipso iure et ni-
chilominus pena V^c libr. actentanti et ponentibus
et aliis aliter acceptantibus quoquo modo

De electione rectorum et camerariorum artium

lxxviii 80 Quoniam offitium camerariorum
et rectorum artium est graue
offitium et ponderosum, propterea
et pro pacifico et bono statu deliberantes presenti
capitulo statuimus et ordinamus ut quod ad hoc
ut quod rectores artium taliter eligantur videlicet
quod homines cuiuslibet artis debeant ubi uo-
luerint se congregare pro eorum rectoribus eligendis
octo diebus ante kl. Januarii ita quod rectores
non durent in offitio nisi tantum sex mensibus
et singulis sex mensibus reiterentur et deno-
uo eligantur et qui fuerit rector in primis sex
mensibus in sequentibus sex mensibus rector
esse non possit et electio fiat ad breuia hoc
modo videlicet quod pro quolibet rectore fiant tria
breuia ut poterunt et qui primo habebunt
breuia et poterunt esse concordes vel eidem
alias duo in concordia possint rectorem eli-
gere non obstante contradictione tertii dum
modo tertium eligere non ualeant quod foret in
electione cum eis et si eligeret non ualeat et quod
singuli tres qui habebunt rectorem eligere stent
per se diuisi ab aliis tribus et sibi adinuicem
non loquantur. Et ne in electione dictorum rec-
torum possit aliquis ignorantia excusari
ordinauerunt quod tempore electionis rectorum notarius
cuiuslibet artis teneatur et debeat legere in dicta
adunantia nomina et prenomina rectorum ueterum et
qui fuerunt precedentibus proximis sex
mensibus et qui fuerit contra formam predictam
elegerit et notarius qui scripserit et qui
electionem acceptauerit incidant in penam
xxv libr. denariorum pro quolibet eorum quam
penam maior sindicus de facto sine sententia
et aliquo alio processu auferre, propterea a quolibet
contrafaciente et nichilominus talis electio
non ualeat ipso iure. Saluo quod hoc locum (2
non habeat inter mercatores et auditores
cambii qui possint non obstantibus preceden-
tibus uel sequentibus uerbis huius capituli
facere et habere consules auditores et rectores
eorum secundum formam capitulorum suorum uel ut deli-
berabitur inter eos. Et saluo quod quelibet ars
possit electionem suorum rectorum facere alio modo
si de alio modo deliberabitur in eorum adunantia.
Et nulla ars preter mercantiam et cambium pos- (3
sit eligere consules uel auditores et incipiat
offitium dictorum rectorum in kalendis Januarii et
duret inde ad kalendas Julii proxime sequentis
et deinde incipiat offitium aliorum et duret
usque ad kl. mensis Januarii sequentis. Et (4
intelligatur idem de consulibus mercatorum audi-
toribus cambii et camerariis aliarum artium
qui non durent in offitio nisi sex mensibus
ut supra dictum est de rectoribus et eorum offitium
incipiat quando incipit offitium dictorum rectorum
artium. Et supradicti consules mercatorum (5
auditores cambii et camerarii aliarum ar-
tium eligantur xv diebus antequam offitium in-
cipiatur hoc modo et forma videlicet quod quandocumque
aliqua ars uoluerit facere et eligere camera-
rium sue artis die precedenti bapniatur pu-
blice hora tertiarum vel mediam ante tertias
cum duabus tubis per plateam et in tribus locis
et per burgos comunis Perusii. Et in bapni- (6
mentis exprimi debeat certus locus in quo
dicta adunantia debeat congregari de quorum
bapnimentorum relatione apparere debeat pu-
blica instrumentum manu publica notarii talis
artis et in dicto loco dicta adunantia debe-
at congregari et fieri et aliter uel alio loco dicta
adunantia congregari non possit et si congre-
gata fuerit aliter uel alibi quicquid in ea fieret non
ualeat ipso iure. Et sequenti die quando (7
interfuerint due partes totius artis possit
et debeat procedi ad electionem camerarii
et fiat et celebretur electio camerarii
ad breuia uel ad scructinium uel alio modo
qui deliberabitur in huiusmodi adunantia.
Et semper in electione que fiet ad scrupti- (8
nium esse debeat due partes artis presentes

dando qlibz uocez suaz i ipa adunantia nō
remanendo nec remictēdo ipaz Camerarij
electōez i camerariuz ueterez seu i sapiētes
et rectores nec i pautiorez nūz duaz ptiuz
totius artis. Et ille sit camerarius qui
i illo scruptinio p camerario hūit plures
9 uoces ¶ In electōe nō que fiet ad breuia
due ptes electionaiorz quorz nūo ipa ars
uoluit puidē eē debeāt cōcordes i electione
Si aūt due ptes artis non iteressent adu-
nantie tūc expectetur usqz ad horaz none
et adicta hora i antea possit et debeat ce-
lebrari electio Camerarij et rectorz mō
et fōrma pdictis p illos artifices dicte
artis qui iterfuerit adunātie nō obstā-
10 te q non intersint due ptes artis pntes
Et q electio cuilibz camerarij uadat z fiat
de pōr i portaz i qua porta cēnt decem
artifices ul' abinde sup ita q illa porta
q hūit ul' habebit camerariuz una uice
seu i sex mēs nō possit nec debeat came-
rariuz hr̄e donec quelibz alia pōr q habe-
bit decē artifices ul' abinde sup habebit
camerariuz ita tn̄ q si i aliqua porta eēnt
pautiores x artificibus et due ptes elec-
tionaiorz uellent camerariuz elige i illa
et de illa pōr possint sicut decorz pcesserit
uolūtate ¶ Et qui ē ul' erit camerari9
una uice nō possit eē camerari9 inde ad
triginta menses Saluo q si aliqua pōr
eēt dimidia oiuz artificuz totius artis
q talis pōr habere debeat cameriuz du-
abz uicibz i xlij mēsibz et sic fiat et obs-
uetur quibuslibz quadraginta duobz mē-
12 sibus ¶ Et qz ars lane i pōr S. Angli
ut coiter fertur hr̄ ultra dimidiaz oiuz
artificuz toti9 dcē artis q de septez came-
rarijs p quadraginta duobz mēsibz q eligū-
tur dcā ars hr̄e debeat duos camerarios
i dcā pōr et si alr ul' alio mō fieret electō
13 illud idez debeat obseruarj ¶ Hec aūt
q dcā sūt supi9 de electionibz camerariorz nō
uendicent sibi locuz i electōibz cōsuluz mer-
catorz nec auditorz camby i quibz pcedi
possit z debeat ut eorz moris est ul' sicut
de ipaz artiuz mercantie ul' camby pces-
14 serit uolūtate ¶ Et q nullus cōsul mē-
catorz auditor camby ul' alius camera-

rius possit ad cōsilia alti cōmictē uices
suas et si cōmiserit nō ualeat nec teneat
nec tali uice camerari9 ad consilia possit
15 nec debeat recapi ul' admicti ¶ Et q nul-
lus possit nec debeat eligi nec eē cōsul mē-
catorz auditor camby nec camerari9 nec
rector aliaui9 artis qui nō sit oriundus
ipē ul' pater eius de Ciuitate ul' cōitu pus.
16 Nullus etiaz possit eē cōsul auditor uel
camerari9 q libraz nō hūit i ciuitate uel
cōitu pusij p temp9 saltez triginta annorz
cōputato tpr̄e quo eaz hūit i Ciuitate z tpr̄e
quo eaz hūit i cōitu pus. et computato
tpr̄e suo et suorz auctorz Ita tn̄ q illi q fuis-
sent de cōitu z libraz hūissent ut dcm̄
est ipaz libraz nec nō habitationez uerā
hūisse et fecisse debeat i Ciuitate et iter
Ciues pusinos saltez p tpr̄s duodecī annorz
admin9 anq̄ ad ipm officiuz assumantur
q̄d locuz hat i illis q nō fuerunt alias
camerarij ul' rectores Qui nō al's came-
rarij fuerunt possint eligi hoc caplō nō
17 obstante Et nullus q nō habeat libraz
.s. quilibz camerari9 de triginta libris
ad grossaz et eaz hūit i dcā qntitate hūit
p sex menses an electōez Et q nō hat
i Ciuitate burgis ul' suburgis ul' cōitu
pusij de possessionibz stabilibz euidētibus
ualoris ducētaz libraz denaiorz ¶ Et
18 quilibz rector libraz de xxv libr̄ admin9
quaz libraz sibi facē et augē possint of-
ficiales armarij an electōez camerariat9
et rectoie dūmō sibi nō prosit talis a-
ugumētatio nisi aucta fuit p sex mēs
an suaz electōez ut dictuz ē et nullus
minor xx annis possit eligi ul' assumi
19 i camerariuz aliaui9 artis Et si i pdictis
ul' aliquo pdictorz cōtrafactuz fuit elec-
tio nō ualeat nec teneat s3 ipo iure sit
cassa et nullus ualoris et aliu9 eliga-
tur mō z forma pdictis Et eligens et
acceptans seu officiuz exercens cōt formaz
pdictaz i qnquaginta libr̄ den̄ p quolibz
cōtrafaciēte et qualibz uice debeat cō-
depnari p maiorez sindicuz cois pusij
20 Et q omis electio cuiuscūqz camerarij ul'
camerariorz alr̄ ul' alio mō factaz seu
facienda p tpr̄e futuro et que fiet in

Licet ad consilia committi non possint

Civis sit

de libra ... in civitate ... pusii per ... xxx annos

habitent xii annis

libras xxx habeat

etatem habeat xx annorum

De tempore camerariorum

Actus irritatio

10

pena ...

electio fiat de porta in porta

H. de arte lane

futurum sit cassa et nullius efficatie uel ua
loris. Hec omnia uendicent sibi locum
quando electio fiet ad scruptinium per arti-
fices artium Ciuitatis pisii quando uero
fieret ad sacchettum seruetur forma ista que
21 continetur in fine presentis capituli. ¶ Et ipsi con-
sules mercatorum auditores cambii came-
rarii et rectores omnium artium eligi et dari
debeant in scriptis autenticati cum appositione
annorum domini et diei cancellario comunis pisii du-
obus diebus ante eorum offitium incohetur. Et
illa ars que dictos suos rectores et offitia-
les non elegerit ad dictum terminum et ipsos
non dederit et representauerit dicto cancella-
rio ut dictum est condempnetur et puniatur in
centum libr. den. comuni pisano soluendarum et ni-
chilominus electio non ualeat ipso iure set
loco talium alii confestim eligantur. Et de pre-
dictis omnibus et singulis maior sindicus inquirere
teneatur sub pena centum libr. den. pro quolibet
contrafaciente et condempnare ut supra dictum est
non obstante capitulo precedente uel sequente
et nichilominus quilibet possit et ualeat esse
22 accusator. ¶ Et ut breuia obtinentes
eligendi ut supra in hoc capitulo continetur
possint electores ipsorum facere nec habeant ma-
teriam protelandi ordinamus quod si ars de qua
fuerint obtinentes breuia pro electione rectorum
congregabit se ante tertias possint tamen tenere bre-
uia eos eligendi obtinentes eligere ante no-
nam. Et si post tertiam se congregabit possit
tamen breuia obtinentes eligere et habere tempus
eligendi ipsos rectores usque ad primum so-
num campane comunis que pulsatur de sero
pro penis duplicandis et non postea ullo
modo. Et si aliter uel ultra fieret electio ipso
iure sit nulla / et quod dictum est de rectoribus
idem intelligatur de consulibus mercatorum audi-
toribus cambii et de Camerariis aliarum
artium Ciuitatis predicte seruatis semper sec-
23 culis. ¶ Volumus insuper ordinantes quod
omnes oriundi de Ciuitate uel burgis uel
comitatu pisano possint et ualeant esse recto-
res quarumlibet artium continuo operentur uel
in matricula aliarum artis sint scripti. Et
quod dictum est de oriundis in comitatu locum habeat
si habitabunt in Ciuitate et burgis pisanis
et libram habeant in Ciuitate pisana et

24 non aliter. ¶ Volumus insuper quod decem est super quoslibet
consulum mercatorum auditorum cambii Camerarium cuiuslibet
artis et rectorum artium duret tamen sex menses
Item offitium priorum Judicum et notariorum sin-
dici et notarii consortii Judicum et notariorum et
rectorum iudicum et notariorum duret tamen sex menses
et pro quibuslibet sex mensibus eligantur secundum formam
ordinamentorum factorum et faciendorum per ipsos Judices
25 et notarios. ¶ Volumus insuper quod cancellarius
comunis pisani aut alius notarius artis ad hoc
deputatus non debeat dare copiam nominum recto-
rum seu rectores dare in scriptis alicui et
si cancellarius uel notarius contrafecerit teneatur
soluere nomine pene xxv libr. den. pro uice qualibet
26 quotiens contrafecerit. ¶ De illis autem qui
uel quorum patres fuerint nati in Ciuitate bur-
gis suburgis uel comitatu pisano uolumus quod nullus
possit esse camerarius alicuius artis nisi habeat
ipse uel pater uel alius ascendens per lineam
masculinam in Ciuitate uel comitatu pisano ter-
ram domum uel alia bona stabilia ualentia
ad minus ducentas libras den. quam cum titulo
possideat sine fraude et qui contrafecerit
acceptando uel operando dicta offitia uel ali-
quod ipsorum condempnetur per maiorem sindicum
in quinquaginta libr. denariorum et nichilominus
talis camerarius pro camerario nullatenus ha-
beatur et quilibet possit esse accusator et
habeat medietatem banni. Et rectores eligan-
tur tot quot continentur in presenti uolumine
27 statutorum ut inferius continetur. Et nulla
ars possit plures rectores facere uel habere
nisi ut inferius continetur. Et quecumque
ars contrafecerit eligendo plures recto-
res condempnetur et puniatur per maio-
rem sindicum in centum libr. den. Et camerarius
consul uel auditor qui tunc temporis esset in of-
fitio camerariatus consulatus et auditorie pu-
28 niantur in xxv libr. den. ¶ Preterea
uolumus supradicto capitulo adiungentes quod ma-
ior sindicus et Judex iustitie comunis pisani statim
facta electione predictorum consulum mercatorum
auditorum cambii Camerariorum et rectorum ar-
tium omnium Ciuitatis burgorum et suburgorum
pisanorum teneatur et debeat inquirere publice
et secrete contra omnes et singulos electos et si
aliquem inuenerit electum contra predictas formas
uel aliquam earum uel contra formam dictorum capitulorum

si acceptavit vel operatus fuit offitium puniatur in quinquaginta libr. denariorum et electio
ipso iure sit nulla et alius debeat eligi in
loco sui. Salvis et reservatis sacculis con-
sulum mercatorum auditorum cambii et omnium
camerariorum artium Civitatis perusii de tem-
pore fiendis in factis non statuta et refor-
29 matores ante facte salve remaneant. ¶ Qui
sacculi qui in futurum fient fieri debeant
secundum formam presentium statutorum et in ipsorum
factione observetur et observari debeant
omnia et singula que supra continentur in c. qui in-
cipit. Et quod electio cuiuslibet camerarii va-
dat et fiat de porta in portam et in aliis capitulis se-
quentibus. Et si facti fuerint forma predicta
non servata in confectione dictorum sacculorum
electio que fieret non valeat ipso iure et quicumque
contra aliquem electum opposuit quod non fuit in sua
electione servata forma presentis statuti et
non probaverit puniatur per maiorem sindicum
in .l. libr. denariorum. ¶ Item volumus quod
30 nullus per imbursationem sachetti vel aliam possit eligi
vel assumi vel esse camerarius artis grosse
in tempus xl mensium artis non prevenit in tempus .lxxx.
triginta mensium finitorum a tempore finiti offitii
camerariatus ad quod alias electus fuit vel fuit
et finivit. Et qui de uno sachetto came-
rarius fuit tractus de eodem trahi vel eligi
31 non possit. Et quod qui fuit camerarius in
uno sacculo non possit poni nec insaccularii
in alio sacculo sequenti / nec aliquis qui
fuit ad insaccullandum et faciendum saccu-
los camerariorum possit modo aliquo se ipsum in-
sacculare nec filius patrem nec pater filium
nec aliquem fratrem ad unum panem et unum
vinum ipsius insaccullatores et electionarii
32 [et si secus insacullaretur non teneat eius ele-
ctio nec offitium valeat operari pena tamen
eligenti quod electo quinquaginta libr. cuius pene
quarta pars sit accusatoris alia quarta
pars sit offitialis exequentis et residuum
veniat in comuni /et privatus ipso iure intelligi-
tur et sit dicto offitio Camerariatus
per tempus decem annorum a die acceptationis
computandorum. Et quod per maiorem sindicum
vel eius offitialem comunis perusii confirmari non
possit nec debeat sub pena V libr. denariorum
de eorum salario et cuiuslibet eorum que debeat aufer-
ri ab illo qui contrafecerit per eorum sindicato-
33 rem tempore sindicatus. Et quod nullus camera-
rius vel alius artifex cui vel quibus remicte-
retur refectio novi sacculi camerariorum
alicuius artis possit in dicto sacculo poni
vel micti pro Camerario et si contrafactum
fuit ipsa insacculatio et electio non va-
leat ipso iure et nichilominus privetur
offitio camerariatus per decem annos et privatus
intelligatur auctoritate presentis sta-
tuti. Et dicti insacculatores de predictis
debeant sindicari tempore cuiuslibet maioris
sindici. Et si reperti fuerint culpabiles
condempnari in penis supra declaratis
debeant per maiorem sindicum.

Jurisdictio camerariorum artium Civitatis perusii

81 Volumus et statuimus quod Consules mercatorum audi-
tores cambii et alii came-
rarii aliarum artium Civita-
tis perusii et quilibet ipsorum habeant cogni-
tionem et Jurisdictionem cognoscendi videndi
et terminandi lites causas questiones et
controversias vertentes et que verterentur inter
artifices sue artis de omnibus et singulis liti-
bus et questionibus que inter eos verterentur tamen
occasione artis et si appareret istrumentum quam
alia quacumque de causa de qua non appareret
istrumentum. Item habeant cognitionem et Jurisdic-
tionem videndi cognoscendi et terminandi
lites causas questiones et controversias
vertentes et que verterentur inter artifices
et non artifices de et pro factis sue artis
et ad ipsam artem et eius exercitium mini-
sterium seu negotiationem spectantibus
et pertinentibus ad eandem artem vel dependen-
tibus ab eadem et etiam habeant cognitionem cau-
sarum vertentium inter non artificem agentem
et artificem ex quacumque de causa. Dummodo
causa non pertineat ad exercitium et mi-
nisterium alicuius alterius alterius artis. Quo casu
competenti causa debeat non artifex adhire Cam.

47v

illius artis ad cuius artis exercitium dicta causa dicatur pertinere. Nec etiam sit de causis in ferius reservatis et exceptuatis de quibus dicti camerarii cognitorem non habent. ¶ Item cognitorem habent et Jurisdictionem videndi cognoscendi et terminandi lites causas questiones et controversias vertentes et que verterentur inter quascumque personas de et pro factis sue artis et ad exercitium ministerium seu negotiationem sue artis spectantibus et pertinentibus vel dependentibus ab eadem ¶ Item habent iurisdictionem et cognitorem videndi cognoscendi et terminandi omnes lites causas et controversias que coram aliquo ipsorum moverentur per aliquem artificem sue artis causa et occasione alicuius solutionis pretium facte vel alicuius promissionis ¶ Et etiam iurisdictionem et cognitorem habent videndi et terminandi lites causas et questiones que coram aliquo ipsorum moverentur per aliquem artificem sue artis causa et occasione cuiuscumque mutui facti ex quacumque causa traffico ministerio seu exercitio talis solutio promissio vel mutuum proveniret ¶ Item habent iurisdictionem et cognitionem in causa reconventionis etiam de non pertinentibus et spectantibus ad artem camerarii coram quo talis reconventio peteretur ¶ Salvo et reservato quod cognitorem et iurisdictionem non habent nec vigore presentis capituli intelligatur habere in aliquo casu ex predictis conventionis et reconventionis inde et super successionibus ultimis voluntatibus et dotibus nec super rebus stabilibus vel de iure stabilia essent obligata occasione artis nec super infrascriptis effectis de et pro rebus ad artem non spectantibus. Ita tamen quod omnis artifex teneatur et debeat adhire pro traffico sue artis vel dependentibus ab eadem Camerarium sue artis et non alium Camerarium possit adhire super causis predictis et quo modo et secus factum non teneat ipso iure et processus et sententie que inde sequerentur auctoritate presentis legis sint nulli roboris vel momenti ¶ Item habent cognitorem et iurisdictionem inter creditorem et debitorem sui debitoris ex hiisdem et per easdem causis ex quibus ipse primus debitor dictum suum debitorem coram eis convenire posset tam in causa conventionis quam reconventionis ¶ Et predicta omnia et singula que in ipsorum artificum et etiam non artificum statuta sunt intelligantur et locum habeant in heredibus ipsorum Itaque ex persona heredum artificis vel non artificis conditio seu status obligationis defuncti nullatenus immutetur sive dicti heredes agant sive conveniant et sive reconveniant sive reconveniantur ¶ Item volumus et ordinamus quod licentie consulum mercatorum auditorum cambii et aliorum camerariorum debeant renovari per successores consulum auditorum cambii et aliorum camerariorum videlicet dumtaxat dictis licentiis absque aliqua percussione ipsarum licentiarum in quantitate in qua per proprium Juramentum creditoris fuit declaratum sibi non fore satisfactum citato tamen ad dictam renovationem debitore qui ad nullam exceptionem admictatur nisi ad exceptionem solutionis vel termini prorogationis vel pacti de non petendo quas exceptiones debeat probasse per publica instrumenta in duos dies proxime sequentes a die oppositionis vel infra terminum per predictos assignandum vel per scripturam manu dicti creditoris factam ¶ Quam licentiam executioni non possit per aliquem officialem communis puniri nisi dicte licentie modo predicto fuerint renovate ¶ Statuimus insuper quod quotiescumque per non artificem fuit mota lis vel questio coram aliquo camerario contra aliquem suum artificem et peteretur pro parte dicti artificis quod dictus non artifex satisdet in causa reconventionis de iudicio sisti et iudicatum solvendo quod dictus non artifex non audiatur nisi primo satisdederit in causa reconventionis de iudicio sisti et iudicatum solvendo ¶ Et prestita satisdatione predicta dictus artifex teneatur et debeat infra tres dies dare libellum et petitionem in causa reconventionis et super eo procedere quod si non dederit et non produxerit ex tunc dictus fideiussor sit liberatus et absolutus que in eorum heredibus similiter locum habeant ¶ Et in omnibus casibus supradictis dicti consules auditores et alii camerarii possit

Inter quoscumque de factis artis

Solutionum promissionum factarum

Mutui

Reconventionis

prohibita cognitio

Inter creditorem et debitorem

et in heredes

licentie renovande

no artifex satisdet in causa reconventionis

Summarie cognoscant.

et debeant cognoscere summarie et de plano sine strepitu et figura iudicii et iudiciorum solempnitatibus in talibus non servatis. Et sententiare possint diffinitive vel interlocutorie de iure vel secundum equitatem et bonam consuetudinem dictarum artium et curiarum ipsarum. ¶ Et quod a sententiis pronuptiationibus preceptis et licentiis seu aliquibus actis dominorum consulum mercatorum auditorum Cambii et aliorum camerariorum aliarum artium Civitatis Perusii in futurum ferendis in causis et casibus supradictis et etiam super hiis de quibus eorum iurisdictio progreditur non possit nec debeat appellari

Non appelletur.

nec de nullitate cognosci aliquo quesito colore sed omnibus offitialibus comunis Perusii in causa appellationis et nullitatis sit et esse intelligatur omnis iurisdictio cognoscendi sublata. Et quod nullus potestas iudex iustitie vel alius offitialis comunis Perusii possit vel debeat aliquem

Appellantes non audiantur.

audire vel admictere super tali petitione vel nullitatis oppositione vel exceptione sub pena C

pena audientium.

librarum denariorum pro quolibet. Quin potius nullo et nichilo alio obstante sententie pronuptiationes licentie et precepta in predictis et quolibet predictorum exequantur et executioni mandentur prout exequitur et exequi debet in instrumentis confessionatis. Et

Indicta exequantur.

licentie concesse et que concederentur et seu renovarentur per dominos consules auditores et alios camerarios et quoscumque ipsorum per executores dictarum sententiarum et preceptorum predictorum exequi debeant per dominum potestatem et alios quoscumque offitiales Civitatis Perusii et offitiales predicti teneantur et debeant dare et mictere eorum familias predictis executionibus faciendis et capi facere debitores et illos contra quos talis licentia esset concessa et alias executiones faciendas reales et personales visa solummodo concessione ipsius licentie omnibus et singulis diebus et horis in quibus diebus permissum est seu non esset prohibitum ipsis consulibus auditoribus et aliis camerariis curiam retinere et ius reddere per formam statutorum et ordinamentorum dictarum artium aliquibus aliis feriis non obstantibus indictis vel indicendis etiam ad honorem dei. Et in hiis prefati offitiales sint meri executores et exactores. Itaque per eos et ipsas familias fiat et fieri possit et debeat sine mora exe-

cutio licentiarum predictarum pena cuilibet offitiali qui denegaret familias dare et executiones predictas facere recusaret quinquaginta librarum denariorum pro quolibet

Pena offitialium non exequentium.

in quam penam per suos sindicatores debeat condempnari et sibi de suo salario retineri. Salvo semper et reservato in predictis sententiis et preceptis et contra ipsas sententias et precepta ab illato gravamine recursu ad dominum capitaneum populi Civitatis

Recursus quo fiat ad capitaneum.

Perusii. Et si dictus dominus capitaneus non esset et seu offitium eius vacaret in dicta Civitate Perusii tunc habeatur et haberi possit dictus recursus ad dominum potestatem. Et si et in quantum dominus potestas similiter

ad potestatem vacante capitaneo.

non esset et seu eius offitium vacaret in dicta Civitate Perusii tunc habeatur et haberi possit dictus recursus ad offitialem qui iurisdictionem

Vacante potestate.

haberet in Civitate Perusii et haberet seu retineret aliquem iurisperitum. Ita tamen quod dictus recursus petatur et interponatur infra decem dies

tempus interponendi R.

a die late sententie vel facti precepti seu illati gravaminis. Et quod causa super tali recursu expediatur infra quindecim dies a die interpositi recursus predicti alias intelligatur et sit sublata et perempta. Et ex tunc fiat et fieri possit executio dicte sententie et precepti ac si dictus recursus habitus non fuisset. Decernentes et statuentes quod occasione talis recursus vel petitionis vel reclamationis gabella seu de-

decimum non solvatur.

cimum aliquod solvi non possit nec debeat aliqua ratione vel ab eisdem reclamantibus peti vel exigi possit. Et quod offitiales predicti ad quos talis recursus habebitur et quilibet eorum teneantur et debeant tantum super dicto recursu videre et cognoscere summarie et se de veritate informare omnibus

Summarie feriis non obstantibus.

viis et modis quibus eis seu alteri eorum videbitur convenire nullis feriis obstantibus etiam ad honorem dei indictis vel indicendis. Et sententiam ferre infra quindecim dies

tempus iudicandi.

predictos sub pena C librarum denariorum pro quolibet in quam penam per sindicatores eorum debeant condempnari. Et quod super eius dicti recursus peti vel fieri non valeat

Compromissum non fiat.

compromissum. Nec a pronuptiatione super eis facienda per dictos offitiales cognitores dicti recursus possit ulterius reclamari nec appellari vel de nullitate agi modo

Non appelletur.

aliquo seu forma. Si et in quantum dicta

smia seu pronu(n)ptiatio sup(er) dicto recursu
sit co(n)firmatoria p(ri)me s(ente)n(ti)e late p(er) supradictos
consules vel auditores uel camerarios si
uero dicta p(ri)ma s(ente)n(ti)a lata p(er) aliquos exp(re)
dictis (con)sulib(us) vel auditorib(us) vel camerarijs re
scissa seu reprobata fuisset p(er) s(ente)n(ti)am latam sup(er)
dicto recursu tu(n)c et eo casu ille q(ui) obtinu
it i(n) p(ri)ma s(ente)n(ti)a lata p(er) dictos consules vel
auditores vel camerarios possit recurrere et
recursum h(abe)re ad d(omi)nos priores artium Ciui
tatis pisij i(n)fra decem dies a die late s(ente)n(ti)e a sup(ra)
dicto p(ri)mo recursu nu(m)erandos sine solutio(n)e
alicuius gabelle seu decime et q(uod) dicti d(omi)ni p(ri)o
res adquos talis recursus habebit(ur) tene
antur et debeant causam dicti recursus
adeos habiti cognoscere et iudicare su(m)marie
et de ueritate informare ac sup(er) ipso re
cursu pronu(n)ptiare i(n) illud t(em)p(u)s i(n) q(uo)d et p(ro)ut et
sicut sup(ra) dispositum e(st) i(n) dicto p(ri)mo recur
su sub pena et ad penam V libr(arum) uice qualib(et)
i(n) qua pena p(ro)p(ter)ea eor(um) sindicatores debeant co(n)
de(m)pnari. Et q(uod) sup(er) causis recursus habiti
ad dictos d(omi)nos priores simil(ite)r no(n) possit
peti nec fieri co(m)promissum n(on) (com)pronu(n)ptiatio(n)e s(upe)r
eis facienda p(er) dictos d(omi)nos priores pos
sit ult(er)ius reclamari nec appellari nec de
nullitate dici mo(do) aliquo seu forma. Et q(uod)
ad omnia p(re)d(i)c(t)a in hoc cap(itu)lo i(n)serta sint et
e(ss)e intelligantur artifices illi q(ui) sunt scripti
i(n) matricula alicuius artis et illi q(ui) facerent
seu facient et operarentur manualiter et
uere et p(ro)p(r)ie dictam artem et eius magiste
rium licet i(n) matricula dicte artis no(n) essent
Ita t(ame)n q(uod) i(n) dictis i(n) matricula no(n) descriptis
intelligatur de hijs t(antu)m que spectant ad
ipsam artem. ¶ Volumus Insup(er) statu
entes q(uod) nullus ex p(re)dictis d(omi)nis Consu
libus Auditorib(us) et alijs camerarijs
supradictis possit nec debeat directe vel
i(n)directe t(em)p(o)r(e) sui offitij camerariatus cora(m)
se vel uice camerario vel eius collegis aliq(ua)m
suam litem causam questionem p(ro)sequi i(n)ci
pere vel mouere nisi e(ss)et de exp(re)sso (con)sensu
aduersarij p(re)fati consulis auditoris vel
Camerarij. Et si secus fieret vel ageret
q(uo)d actum erit et quicquid inde sequeretur
non ualeat nec teneat ullo mo(do). ¶ Ite(m)

uolumus et ordinamus q(uod) i(n) curia d(omi)nor(um)
Consulum Auditor(um) Cambij et alior(um) Ca
merarior(um) sint et e(ss)e debeant i(n) istis dieb(us)
festiuitatib(us) et solepnitatib(us) ferie v(idelicet). ¶
In k(a)l(endi)s Januarij p(ro)p(ter) circu(m)cisionem d(omi)ni n(ost)ri
yh(es)u xp(ist)i. In omnib(us) dieb(us) pascalib(us) i(n) dieb(us)
natiuitatis et assensionis eiusdem In die
festiuitatis corporis xp(ist)i In dieb(us) Iouis
Veneris et sabbati septimane sancte ob
reuerentiam dominice passionis. Et in
omnib(us) festiuitatibus beate uirginis Marie glo
riose. Et beator(um) ap(osto)lor(um) Batiste et Eua(n)
gelistar(um) et singlis dieb(us) dominicalib(us)
Ac etiam i(n) festiuitatib(us) gloriosor(um) martiru(m)
Laurentij herculanj et Gostantij patro
nor(um) et defensor(um) ac p(ro)tector(um) co(mmun)is et pp(u)li
pusini. Et in die festiuitatis beate Ma
rie magdalene que celebratur die xxij
mensis Julij et in dieb(us) quibus fieret a
dunantia g(e)n(er)alis p(o)p(u)li pusini. Et in dieb(us)
et festiuitatib(us) b(ea)ti Antonij s(an)c(t)e Crucis
s(an)c(t)i Angli s(an)c(t)e caterine sancte Lucie s(an)c(t)i
Nicolai s(an)c(t)i Francisci s(an)c(t)i dominici et s(an)c(t)i
Agustinj. Et in dieb(us) q(ui)bus fieret solepnia
luminaria p(er) artifices dicte artis i(n) q(ui)b(us) fe
stiuitatib(us) et dieb(us) fieri no(n) possit aliq(ui)s
actus ordinarius p(re)ceptum vel licentia nisi i(n)
(con)fessionib(us) q(ue) fierent de pt(ium) uoluntate. Nec
etiam fieri possit in dieb(us) et festiuitatibus
supradictis exactio realis vel p(er)sonalis p(ro) ali
quo debito nisi ex licentijs q(ua)s concederent
suspictione iurata s(ecundu)m formam ordina
mentor(um) dictar(um) artium. Et q(ui)a frusta fiunt
leges nisi sint magistratus q(ui) eas exerceant
et ut diligentius p(er) h(abe)ntes regere Ciuitatem
pusij actendatur ut semp(er) sit rector qui
Jus reddere possit et ne i(n)equalitas i(n)t(er) Ciues
existat p(ro)p(ter) quam multa scandala oriuntur
Statuimus et ordinamus q(uod) q(uan)n Ciuitas
pusina careret rectore seu offitiali q(ui) ius i(n)
Ciuilib(us) reddere possit i(n)t(er) omnes Ciues et co
mitatenses q(uod) tu(n)c (et) eo casu intelligantur
et sint feriae apud co(n)sules mercator(um) audito
res cambij et apud omnes alios Camera
rios artium Ciuitatis pusij et i(n) eor(um) curijs
et Ciuis uellet forensem no(n) habitantem
familiariter i(n) Ciuitate vel districtu pusij
co(n)uenire si i(n) Ciuitate vel districtu pusij

Marginal notes:

G. p(rim)o

(de) recursu ad d(omi)nos prio(res)

Summarie

pena d(omi)nor(um)

Compromissum no(n) fiat

Qui s(un)t artifices

Non agant suas lites

ferie

renouata fuit et aucta ad p(ri)m(um) s(tatutum) i(n) cambio i(n)scriptio(n)e et (con)firmatione operis 1403

ferie i(n) absentia i(us) cau(sa) ciuilium

Segstra

res p(ro)hibite

Cam(erari)j no(n) capiant

īueiatur & ubi eēt offitial' cois pusij qui
Jurisdictōez hret cognoscendi ī Cuulibȝ
causis ut sup̄ tūc non sint ferie nisi put
supi͂ statutū ē. In omībȝ uō alijs di-
ebus et singlis horis possint dn̄i Con-
sules Auditores et alij Camerarij Ju-
stitiaz ministrare et petentibȝ iura red-
dē. Et fiant ⁊ fieri possint exactiones
⁊ executiones p dictos consules audi
tores et alios camerarios et ad manda
tuz ipoꝝ realr ⁊ pslr ex qbuscūqȝ licētijs
dn̄oꝝ Consuluz Auditoꝝ et alioꝝ Ca
merarioꝝ pnatis omībȝ supi͂ ī pn̄ti ca-
pl'o expssis Non obstantibȝ qbuscūqȝ ali
js ferijs letraz ad honorez dey īdictis ul'
indicendis Et non obstantibȝ aliqbus
ordinamētis dc̄aꝝ artiuz stiuz dispone̅
tibus ī p̄dc̄is ul' aliq̄ p̄dc̄oꝝ Quibȝ pr
caplz sit ⁊ eē intelligatur spetialr dero-
gatuz. Possint qȝ dn̄i Consules Au-
ditores et alij Camerarij singlis diebȝ
et horis dc̄is ferijs ⁊ diebȝ feriatis nō
obstantibȝ fieri facere sequestrationes ca-
sibus ⁊ causis put consulibȝ mercatoꝝ
et Auditoribȝ Cambij et alijs Camera
rijs uidebr̄ cōuenire Dūmō nullū seq̄
struz fieri possit etiaz ullo tpr̄ ad petitione̅
n̄ ppter ipoꝝ n̄ alterius offitialis cois pusi
anqi debitus liquidet n̄ occasione suspect'
ul' alijs de cāis aiure cōi pmissis ul' fin
fōmaz statutoꝝ cois pusij Nec etiā fieri
possit ullo tpr̄ seqstratio ad petitōez seu ppter
p̄dictoꝝ ul' aliaui' coꝝ de aliquo cōpore ali-
cui' debitoris defuncti nec decerna funerali
etiaz occasione aliaui' debiti qūcūqȝ liqdi
et si stātutuz fuit nō teneat ipo iure //
Volum' Insup qȝ nullus ex dn̄is Cōsuli-
bus Auditoribȝ et alijs Camerarijs artiū
Ciuitatis pusij coꝝ offitio durante possit
ul' debeat capi nec psonalr detineri p aliq
quos offitiales comunis pusij p aliquo
debito publico ul' priuato ī die qua fuerit
bāpniti et pulsata Campana ad Consi
liuz ɔgregandum. s. postqȝ Campana īcep
ta fuit pena cuilibȝ offitiali cōtrafacienti
Vc libr' den̄ de facto auferenda tpr̄ sindicatꝰ. Con-
firmatō statutꝰ ī matrīcis artiū descriptoꝝ

Lxxxi [82] Qum pp̄ter artiuz et Camera-
rioꝝ Ciuitatis pusij fuit cum
omī istantia expositiuz qȝ cuz
diuersa et uaria et multa sta
tuta sint ī matriculis artiuz Ciuitatis
pusij q̄ ɔcernūt ⁊ respectare noscuntur cō
suatione manutentionez et augumētuz ipaꝝ
artiuz sepissime qȝ fuit ⁊ sit ī dubiuz reuoca
tiuz de ualore et subsistentia ipoꝝ statutoꝝ ex
defectu auct' ipoꝝ statuentiuz ex q̄ litigia
it Ciues oriuntur pro circho duximus sta-
tuendiuz qȝ aucte pn̄tis statlegis ⁊ statuti
ɔfirmam' ⁊ approbam' omīa statuta facta
ul' fienda p dc̄as artes et ī matriculis ipaꝝ
artiuz et cuiuslibȝ eaꝝ scripta ul' scribenda
Volentes et expsse mandantes dicta statuta
sint ⁊ eē ītelligantur ualida ⁊ pueris et
ualidis statutis ab omībȝ ⁊ quō ad omīa de
beant īuiolabilit' obsuari Dūmō talia
statuta directe ul' īdirecte pncipalr ul' qȝ
quadaz ɔsequentiaz nō sint n̄ disponāt ɔt
statuta cois pusij ul' aliqd p̄dc̄oꝝ Nec et
ɔt publicaz utilitatez directe ul' īdirecte
Nec etiaz disponat ɔt ul' pt̄ diminuēdo
augendo Jurisdictōes cognitōes districtus
et diuisas ī supsto caplō Cassantes irrita-
tes et anullantes omīa statuta dc̄aꝝ ar
tiuz ɔt p̄dc̄a ul' aliqd p̄dictoꝝ quomōlibȝ
disponentia. Qd nullus ex camera
rijs artiuz capi possit p priuato debito
post pulsationez campane p cōsilio ca
merarioꝝ congregando

Lxxxii [83] Quoniaz rationi est consonuz
ut publica utilitas semp
ueniat anteponenda priate
Vt securi' et celeri' Camera-
rij ɔgregentur omī uice qua pulsatuz
fuit ad consiliuz p eisdez hoc caplō duxim'
statuendiuz qȝ quotiescūqȝ ɔtigerit p ɔgre-
gando ɔsilio Camerarioꝝ artiuz Ciuitatis
pusij ī palatio dn̄oꝝ prioꝝ artiuz dc̄e Ci-
uitatis seu ī palatio dn̄i Capitanei ppli
pusini pulsari ad ɔsiliuz ipoꝝ Camerarioꝝ
de mandato dc̄oꝝ dn̄oꝝ prioꝝ seu capi-
tanei pmitus bāpnito ɔsilio ut moris
est Qd post sonuz campane pmuz pro
tali ɔsilio cōgregando nullus Camera-

Limitatio

Seqstra

ꝛ cōs p̄hibite seqstrarī

Camr' nō capiant

qȝ camr' capi nō possit

rius artium dicte Civitatis possit vel debeat
quoquo iure modo vel causa arrestari capi vel de-
tineri personaliter pro aliquo debito privato seu oc-
casione vel causa talis debiti aut dependentium
ab eodem per totam illam diem in qua pulsatum fuerit
pro tali consilio congregando vel post sonum campa-
ne quo pro huiusmodi consilio pulsaretur. Et quod nulli
offitiali dicti comunis vel alteri cuicumque persone sit
licitum vel permissum ad alicuius seu aliquorum instan-
tiam seu ex offitio post sonum primum dicte cam-
pane pro tali consilio congregando personaliter ar-
restare capere seu detinere aut capi vel deti-
neri facere aliquem ex dictis camerariis pro ali-
quo privato debito vel facto seu eius occasione
vel causa aut descendentium quolibet ab
eisdem vel altero eorum quocumque aut quacumque di-
recte vel indirecte vel quovis colore quesito
sub pena et ad penam .L. librarum denariorum de suo sala-
rio retinendam eius tempore sindicatus et nichilo-
minus talis arrestatio captio seu detem-
tio non teneat ipso iure. Non obstantibus
quibuscumque processibus sententiis seu licentiis factis
datis seu faciendis vel dandis contra aliquem
Camerarium quoquo iure modo causa seu for-
ma vel aliis obstaculis quibuscumque.

Que artes computentur inter artes

lxxxij S[84]tatuimus et ordinamus
quod vendentes et ementes
equos, Venaioli, calzola-
ioli, Emptores macinarum,
Sinciarii et alie artes que rectores non
consueverunt facere et habere non habeant nec
facere possint nec rectores habere nec parti-
bus habeantur nec intra universitatem ar-
tium computentur. Et si inventi fuerint
contravenire soluant comuni perusii pene no-
mine vigintiquinque libras denariorum.

Quod nulla ars possit facere priorem
et quot artifices habeat quelibet ars

lxxxiij N[85]ulla ars vel persona de uni-
versitate Artium possit solum
priorem vel qui prior vo-

cetur possit facere nec in suis ordinamentis
habere nec vocare. Et si contrafecerit aliqua
Ars non habeat partem et soluant collegium
dicte artis aliis artibus quinquaginta libras denariorum
ipsis Artibus. Et priores Artium ipsas penas
exigant partibus nominatis et talis voca-
tus prior nullatenus habeatur. ¶ Et
ut sciatur que artes in numero artium compute-
tur et quales offitiales quelibet ars habere
possit et quot rectores earum artium et quot
artifices ad minus inferius nominatim subscripta
et nomen offitii et numerus rectorum et artifi-
cum inferius declaratur ut omnibus elu-
cescat. Inprimis

¶ Ars Mercantie pannorum lane lini et
merciarorum habere debeant Consules qua-
tuor Qui vocentur Consules mercato-
rum et sexaginta rectores dividendos
per portas qui eligi possint secundum formam
ordinamentorum dicte artis

¶ Ars Campsorum duos Auditores et qua-
draginta rectores dividendos secundum
formam ordinamentorum eorum

¶ Ars Calzolariorum unum Camerarium
et sexaginta rectores dividendos secundum
formam ordinamentorum eorum

¶ Ars pannorum lane unum Camerarium
et quadraginta rectores

¶ Ars Sartorum unum Camerarium et quin-
quaginta rectores

¶ Ars magistrorum lapidum et lignaminum
unum Camerarium et quadraginta rectores

¶ Ars fabrorum et Caldaiolorum unum Ca-
merarium et ~~quadraginta~~ viginta rectores

¶ Ars macellatorum unum Camerarium et
quadraginta rectores

¶ Ars tabernariorum Albergatorum et panico-
culorum unum Camerarium et triginta rec-
tores

¶ Ars spetiarie unum Camerarium et viginti
rectores et omnes rectores dividantur
secundum formam ordinamentorum dictarum
artium

¶ Ars pannorum veterum unum Camerarium et
triginta rectores

¶ Ars piscium unum Camerarium et decem
rectores

¶ Ars porchanciantium unum Camera-
rium et quindecim rectores,

¶ Ars bicharaioꝝ et scutellaꝝ unu3 Ca-
meraiu3 et qnq3 rectores
¶ Ars Vasarioru3 ꝛ labeꝝ unu3 Camera-
riu3 et sex rectores
¶ Ars illoꝝ qui faciu͂t capellos siue gallera
unu3 Cameraiu3 et qnq3 rectores
¶ Ars testoꝝ et bactilane unu3 Camera-
riu3 et uiginti rectores
¶ Ars mataragoꝝ unu3 Cameraiu3 et
dece3 rectores
¶ Ars merciarioꝝ de taschis unu3 came-
raiu3 et dece3 rectores
¶ Ars pectinaioꝝ unu3 Cameraiu3 et septe3
rectores
¶ Ars cerdonu3 ueteru3 unu3 Cameraiu3 et
dece3 rectores
¶ Ars Gocchaioꝝ unu3 Cameraiu3 et dece3
rectores
¶ Ars pullaioloꝝ salis et lardi unu3 Camera-
riu3 et decem rectores
¶ Ars Pizzicharelloꝝ unu3 Cameraiu3 et octo
rectores
¶ Ars illoꝝ qui faciu͂t infulas unu3 Camera-
rium et qnq3 rectores
¶ Ars spadarioꝝ unu3 Cameraiu3 et dece3 rec-
tores
¶ Ars Ferraioꝝ unu3 Cameraiu3 et octo rectores
¶ Ars Cartolarioꝝ unu3 Cameraiu3 et dece͂
rectores
¶ Ars Pictoru3 unu3 Cameraiu3 et qnq3
rectores
¶ Ars Barilu3 unu3 Cameraiu3 et qnq3 rec-
tores
¶ Ars Petraioloꝝ unu3 Cameraiu3 et septe͂
rectores
¶ Ars Funaioꝝ et bastaioꝝ unu3 Camera-
riu3 et dece3 rectores
¶ Ars tegulaioꝝ et illoꝝ qui faciu͂t macto-
nes unu3 Camerariu3 et duodeca3 rectores
¶ Ars Bouatcioꝝ unu3 ~~Cameraiu3 et~~ duo-
decim rectores
¶ Ars Corbarioꝝ et Canestraioꝝ unu3
Camerariu3 et qnq3 rectores
¶ Ars pilliciarioꝝ possit face unu3 Came-
rariu3 et sex rectores
¶ Ars Sellarioꝝ tabulacioꝝ et corrigiaioꝝ
unu3 Camerariu3 et decem rectores
¶ Ars Fornaioꝝ unu3 Cameraiu3 et septe͂
rectores
¶ Ars Barbaioꝝ unu3 Camerariu3 et
sex rectores
¶ Ars coltrariorum et Tinctorum unu͂
Camerarium et decem rectores

¶ Ars aurificu3 unu3 Cameraiu3 et qnq3 rec-
tores et stent sub ꝓtectione et correptiōe
artis Campsoru3
¶ Ars Tonsoꝝ et conciatoꝝ unu3 Camerari-
um et decem rectores
¶ Ars Miniatoꝝ habeant unu3 Camera-
rium et qnq3 rectores
¶ Ars Bambacariorum habeat unu3 Ca-
meraiu3 et qnq3 rectores Qui om͂es rec-
tores diuidantur s̄m forma3 ordinamē-
toꝝ ipoꝝ ¶ Ite3 statuerūt et ordinauerūt
q quelib3 ars grossa Ciuitatis pus̄ hat
et hre debeat adminus sexaginta artifi-
ces Ciues scriptos i matricula Ciuitatis   Ars q3lz grossa hat ...
pus̄ Et quelib3 ars de minorib3 artibus dce
Ciuitatis hat et hre debeat adminus uiginti
qnq3 artifices et Ciues pusinos scriptos   Ars minuta hat ...
i matricula Ciuitatis pus̄ ¶ Et q̄lib3
Ars de artib3 grossis habeat et hre debeat
adminus triginta artifices v3 sex p q̄lib3   Quelz grossa hat ... aptos
por ul adminus uiginti v3 quatuor p qual-   priorattu ...
b3 porta qui possint ēe priores et Camera-
rij p dcā arte s̄m forma3 ordinamētoꝝ
de hac matēia loquentiu3 et sint om͂i ex-
ceptione maiores Et quelib3 ars minor   Quelz minuta ...
decem artifices qui possint ēe priores
et Camerarij ¶ Et si occurrerit q alīq
ars non hret nu͂3 artificu3 pfectum q
infra sex menses a die publicatois statu-
toru3 adiplevisse debeant dcm numeꝝ   no hntes nu͂3 ... adimpleant
sb pena Centu3 libraꝝ denaioꝝ p q̄lib3   pena
Cameraio qui tunc tempois erit Et ea-
dem pena puniatur ars et si negligētes
fuerint i nō adiplendo dictu3 nu͂3 hoies
ipius intelligantur puati ab om͂i honere
Camerariat quousq3 adimpleuīt dictu3   priuatio
nu͂3 ut sup dictu3 est ¶ Teneatur tn͂
dictus Camerari face adunātia3 artifi-
cu3 et ꝓpone de adimplendo dictu3 nu͂3
s̄m forma3 pntis statuti Et eo casu si
dicti artifices ul maior ps consenserint
adimplere debeant dictu3 nu͂3 ubi uero
cōtradicerēt possit ipe Camerari solus
ul cu͂ quibus secu3 hre uoluīt dictum
nu͂3 adimplē et i matriclā scribi facere
quod si nō fecerit puniatur ipe p maio-
rem sindicu3 i dicta pena sibi auferē-
da tpr sindicat Et q nullus Camerari

predictum sindicum debeat confirmari nisi uisa
matricula in qua scripti appareant artifices
secundum numerum supradictum ¶ Et quilibet Came
rarius cuiuscumque artis teneatur artificem qui
exercuerit artem de qua est camerarius et exer
cuisset per annum continuum ante recipere in ma
tricula sue artis Et si noluerit exercens
et ad petitionem ipsius ubi ipse petierit in pre
sentia duorum testium sub pena Camerario contra
facienti ducentarum librarum denariorum non obstante
aliquo ordinamento alicuius artis quod in contrarium lo
queretur dummodo dictus talis se scribi
non sit scriptus in alia matricula alterius artis
et eo casu quo scriptus esset et uellet se in arte
quam exercet scribi facere primo petat et fa
ciat se cassari de matricula alterius artis quam
non exercet Et etiam quilibet Camera
rius teneatur ad penam ducentarum librarum
denariorum omnem uolentem et petentem se scribi in
matricula sue artis de qua fuerit pater talis
petentis et scriptus fuerit in matricula dicte
artis recipere in artificem dicte artis et scri
bi facere in matricula talis artis facta petitione
seu protestatione tali camerario in presentia duorum
testium sub dicta pena dummodo predicti non intelli
gantur nec locum habeant in filiis rebelli
um et confinatorum occaxione nouitatis re
bellionis rebellium communis pisani nec in aliis
condempnatis ex causa ipsius nouitatis quod
in aliqua matricula alicuius dictarum artium scri
bi non possint Et quod omnes rebelles et
confinati predicti et filii eorum cassentur et ex
nunc pro cassis habeantur de matriculis
artium predictarum per capita seu camerarium
artis in quibus scripti essent in duos menses
proximos pena Capiti seu Camerario
non cassanti V librarum denariorum et ex nunc pro
cassis habeantur Quod nullus faciat
se scribi in duabus artibus

lxxxvi 86 Nullus possit nec debeat
eligi uel esse prior Came
rarius uel rector in pro illa arte
tempore electionis siue insacculla
tionis in qua esset scriptus in matricula
contra tamen quod si aliquis uellet deserere artem
suam solitam et aliam exercere quod possit scri

[Marginal notes, left: Recipiant qui artem per annum ante exercuerunt. — pena — Recipiant ad artes quas fuerint pres. — Contra rebell. — Cassent ex matriculis]

bi in illa arte et in matricula illius artis quam
exercere uellet et pro ipsa arte habere possit offitia
et benefitia prout habere poterat in prima arte
de qua arte erat / et hoc postquam scriptus
erit in matricula artis quam exercet dummodo
prius eleuetur et cassetur de prima de qua
fuerit In quam primam artem numquam redire pos
sit nec pro ea offitium uel benefitium de cete
ro habere siue scriptus fuerit postea in alia arte
siue non Et quod ille qui fecerit institutum se trans
mutandi de arte in artem non possit pro illa arte
ad quam translatus esset offitium prioratus habere
et pape nec ad ipsum eligi uel assumi in quinque
annos computandos a die qua cassi fu
erint de prima arte et scripti fuerint in
secunda Nec etiam possit esse Camerarius de
inde ad tres annos computandos ut supra
quod tamen locum non habeat in insacculatis in saccu
lis presentibus ¶ Et etiam aliquis scienter uel
clandestine scribi faciat non solum in alia
arte sed in pluribus aliis artibus ut offitium prio
ratus quod non possint pro una arte habere
recipiant pro alia arte uel aliis quod nullus
audeat deinceps scribi facere uel esse scriptus
nisi in una arte tantum et non in pluribus Et si
quis scriptus fuerit in pluribus artibus in duos menses
post publicationem statutorum presentium
eligant et optionem habeant quam artem seu
de qua arte uelit esse scripti et de alia
uel aliis in dictum tempus se cassari et can
cellari faciat pena ducentarum librarum denariorum con
trafacienti pro quolibet in qua pena per pote
statem et Capitaneum et Judicem Justitie
et maiorem sindicum offitialem uel alterum
eorum et ad petitionem cuiuscumque debeat condemp
nari ¶ Et quod Consules mercatorum
Auditores Cambii et quilibet Camera
rius et notarius cuiuslibet artis possint et
debeant cassare de matriculis et de arte
omnem petentem et uolentem ponendo et scri
bendo in libro matriculi millesimum diem
et mensem cassationis dummodo faciat ad minus
tres protestationes diuersis diebus per illum
uel illos qui petierit se cassari Et quod non
obstante cassatione facta talis cassus uel
cassi conueniri possit uel possint Coram Ca
merario artis de qua fecerit se cassari

[Marginal notes, right: Cassation … — non est reditus ad artem relictam — pena in pluribus sc… — mutans artem … ad prioratum … annis — … anis — apponat dies … — pena non appon… — quo cassent — modus protestationis]

ꝓdebito ĝcto toto tpr quo fuit imatricula
ipius artis et usqz ad tpus quo scribitur
i matricula alterius artis de re ptinente ad ar-
tem ul' rebz artis / et de pmissionibz Et ta-
Cassation bampniant — lis cassatio bapniat i platea i locis cosue-
tis ut de cassatoibz possit omibz ee notum
pena ducentaz libr den p quolibz si ne-
gligens fuit i pdcis Et quicumqz eet
ul' reperiretur script' i pluribz artibz ad eo
tpr in antea nō possit nec debeat eligi &
pena i plurib scriptor — hre nec reape ul' exercere aliquod offitiu
alicui artis nec p aliqua arte ſz omi of-
fitio artis et benefitio artiu quazlibz
sit puat Et si eligeretur electio non
ualeat nec teneat et alius eligi debeat
loco sui Et de pdictis potestas et Capi
taneus et maior sindic et Judex Justitie
inquirat et inquire et cognosce teneant
Et q in positoe et scriptione artificu
i matricula et i matriculis artiu sepe ma-
litia et fraus cōmictitur nō ponendo
N. 6. millesimu mesez et diez positois et scriptois
artificis ad ouiandu pdictis Statuim
q notarius et Camerari cuiulibz artis
teneatur et debeat qn deinceps pone
rent ul' scriberet aliquez ul' aliquos de
nouo i eoz arte et matricula et et in ill'
quos posuissent ul' scripsissent i eoz ar
tem intrassent ab uno anno citra mil
Apponat dies & annus introitus i artes — lesimu diez et mensez quo talis posit'
et scriptus fuit i matricula et al'r ipa
scriptio et positio nō ualeat nec teneat
ullo mō et offitiu talis q al'r script' ul'
positus fuit p ipa arte hre nō possit nec
debeat et nichilomin Camerari et no-
pena no apponentiu — tarius artis icadant i penaz ducetaz libr
den p quolibz et puet & puati ee intelli
gantur offitio Camerariat et notarius
ipius artis Et de pdictis potas et capi-
tane et maior sindic et Judex iustitie iq-
rant et iquire possit et debeant ipi et
quilibz ipoz puniat & condepnet cōtrafa-
cientes summarie et defacto sine strepitu
et figura iudicij ex eoz offitio et ad pet'
cuiuscumqz Et ut dicta ordinamēta
suu consequantur effectu et nulla pos-

sit comicti fraus Ordinauerut q q̃libz
ars et Camerarius cuilibz artis Ciuita-
tis pus' teneatur et debeat i duos mēs
a die publicatois statutoz copia eoz ma- — Copie omnium Matricularum dent' in comūi
tricule dare et ponē i scriptis i cartis
pecudinis cu nominibz tm & pnomi
nibz oium artificu i cancellaria comunis
pus' et assignare cancellario cois pus'
et q i ipis matriculis seorsu et sepatī
ponant & scribantur artifices cuilibz
artis Ciues et qui bn̄fitiu Ciuilitatis
cōsecuti sunt p se et comitateses p se & sepati
forenses p se sepatī i quo libro siue ma-
tricule copia qn aliquis alius scriberet
i p̄ma matricula i ipaz etiaz que dabitur
et assignabitur i dca cancellaria scribat'
cu millio mense et die ita q sentiatur qn i
dca matricula scribetur sb pena et ad pe-
naz cētu libraz den a Camerario et not' — pena no dantiu
artis et quolibz eoz cōtrafaciete auferē
da p maiore sindicu Ciuitatis pus'
si iueneit i dca cancellaria dictas copias ma-
triculaz sic factas nō ee positas et assig-
tas ad eius pbatoes suffitiat rimatio
Judicis et notarij dicti maioris sindici et
ipoz relatione Et si retulerint coram
dicto maiori sindico se nō iuenisse dcas
copias matriculaz ipoz relatio p plena
pbatione habeatur Et q dce matricule
i dca cancellaria existentes tpr quo fiet — Matricule dent' ex sit saccolis officioru
electio et sachetti dnoz prioru et alioz
offitialiu tpr quo puideretur q electio
deberet fieri de bonis hominibz q debe-
rent sachettu ordinare et facere p ca-
cellariu debeant dari militibz siue sotijs
dnoz potestatis et Capitanei ul' alicui
eoz qui adesse debebunt ul' debebit ad
custodiam offitialiu et insaculatoz ad
hoc ut de ipis scriptis mō pdicto copia
hri possit Et pdca bapniat more solito
publice i platea tribz dieb ad hoc ut igno-
rantia iuris nō possit

Ut artes et artifices iurent bonu statu ciuitatis pus'

lxxxvij 87 Ad hoc ut Ciuitas pus' rega-
tur p p'plo pus' Et status

ipsius Civitatis de bono in melius augmente-
tur. Dicimus et ordinamus quod omnes artes et
artifices artis Civitatis et burgorum Pisarum
et qui scripti sunt in capitulo statuti scripto
supra quod incipit Nulla ars teneat et de-
beat ad petitionem dominorum priorum artium
in loco in quo domini priores voluerint se uni-
versaliter congregare venire in unum et facere
corporaliter sacramentum standi et permanendi
in unum et se non dividendi ab aliis artibus
sed ipsas artes et quaslibet earum et artifices ma-
nutenere et defendere iuvare et auxilium et
favorem prestare pro posse et dominis prioribus
artium qui sunt et erunt pro tempore Pisano dare
auxilium consilium et favorem contra quoscumque predictorum
et ipsos sequi cum armis et sine armis ad
eorum beneplacitum et mandatum pro bono statu
et pacifico comunis et populi Pisani ¶ Et nul-
la ars Civitatis et burgorum Pisarum vel arti-
fices ipsius possint vel debeant se dividere
vel separare vel adunare cum aliqua alia
arte nec artificibus nisi tantum cum omnibus aliis
artibus et cum massa omnium artium modo
aliquo sive causa. Et quecumque ars con-
trafecerit puniatur in quingentis libris denariorum
Et camerarius ipsius artis qui hoc tracta-
ret vel ordinaret puniatur in CC libris denariorum
de suo proprio avere camere Pisane solvendis et contra eos
per potestatem et Capitaneum inquiratur cum
promotore et sine aliquo quod possit dici vel
allegari in contrarium non obstante/ et dictus Ca-
merarius sit privatus perpetuo omni offitio et be-
nefitio Civitatis Pisane ¶ Preterea
Volumus et mandamus quod quando domini priores ar-
tium Civitatis et burgorum Pisarum fecerint
banniri adunantias artium et artificum
Civitatis Pisane et pulsari campanam
quilibet Camerarius et rector et artifex
cuiuslibet artis ire debeat ad ipsas adunantias
sive adunantiam in loco ordinato quousque
adunantia durabit non aperiatur aliqua
Camera vel apotecha sed stent clause et
serrate. Et si camerarius vel rector ali-
cuius artis contrafecerit puniatur in xxv
libris denariorum. Et quicumque artifex
non venerit puniatur in x libris denariorum que pe-
na de facto auferatur et contra ipsos per in-
quisitores procedatur et ea puniri debeat

volumus quicumque camera tenuerit apertam quando
durat adunantia perdurabit. Et nichilominus
de predictis quilibet esse valeat accusator et
habeat medietatem banni/ Et cum congrega-
ta fuerit dicta adunantia nullus audeat
vel presumat minorem aliquem facere vel cla-
mare alta voce. Et qui contrafecerit
pena centum soldorum seu minori prout vide-
bitur dominis prioribus qui pro tempore fuerint inspecta
qualitate persone et negotii ab eo de facto de-
beat auferri sine aliquo processu vel sententia
ex ipso quod dabitur nomen eius vel eorum per can-
cellarium comunis Pisani potestati vel capitaneo
pro tempore potestatem vel capitaneum

Qualiter et quomodo vocentur
camerarii

lxxxvii
infra capitulo 230
88

Ut sciatur quomodo Artes et Ca-
merarii artium quando expedie-
rit debeant convocari et quo
ordine per precones vocentur
Ordinamus firmiter statuentes quod preco-
nes comunis Pisani teneantur primitus
clamare et vocare mercantiam et consules
mercatorum secundario auditores cambii
tertio Camerarium calzolariorum ultimo
modo omnes alios camerarios omnium aliarum
artium non nominando eosdem et sic fiat
quotiens oportunum fuerit. Et si precones
non servaverint dictum modum et ordinem sol-
vant comuni Pisano pene nomine pro qualibet vi-
ce centum soldos denariorum et quilibet inde sit ac-
cusator et habeat medietatem banni. Et
ad hoc ut Camerarii accedant ad presentiam
dominorum priorum artium quando vocabuntur Sta-
tuerunt quod omnes et singuli camerarii artium
Civitatis Pisane presentes et futuri teneantur
et debeant postquam bannitum fuerit et vocati
venire ad presentiam dominorum priorum antequam
Campana cum qua et ad cuius sonum dicti
Camerarii vocabuntur desinat pulsari
quando in fine pulsabitur ad distensum sub pena
decem soldorum denariorum pro quolibet dictorum Camera-
riorum et qualibet vice qua vocati non vene-
rint ut supra est expressum eis et cuilibet eorum
auferenda de facto per Capitaneum custodie

Quid iurent.
Artes non se dividant.
Camerarii vadant ad quaslibet adunantias
Apotece stent clause
pena camerariorum non euntium lib. xxv
Artifices euntes pena lib. x
rumor ne fiat neque clamor
Pena lib. C
forma preconum in convocando camerarios
Preconum pena
Camerarii non venientes pena sol. x

palaty prioꝝ siue alioꝝ offitialium uel no-
tary que dnj priores ad elegendum et p̄sētād
posuerit Que pena applicatur et applicari
debeat dnīs prioribꝫ artium et soluatur et
solui debeat p quemcumqꝫ Camerarium dictas
penas ī curentem illi bono hoī ul campsori
quē dnī priores deputauerint ad p̄dcā ¶
Et ad hoc ut dicti Camerary qn̄ uocabuntur
ad ueniendum promptiores reddantur puidert
q p salario Cameraioꝝ cuilibꝫ collegio Ca-
meraioꝝ soluatur et solui debeat p cōsua-
tores pena V^c libr den̄ de introhitibꝫ cōīs
deputandis salarium ducentoꝝ florenoꝝ aurī
etiam si nō cōgregaretur ipsoꝝ consilium prata
īter cameraīos uenientium et distribuendoꝝ si
ne aliqua solutione gabelle Et q notari⁹
qui legerit debeat scribē utrum cum pulsa
tōem campane uenerit ul nō / Et si nō scrips-
rit ul non pūtauit nō uenientes ut dcm̄
est ipē notari⁹ puniatur p uice qlibꝫ et qlibꝫ
camerario ī decem libris den̄ · Et q dict⁹
not⁹ p habenda certitudine Cameraioꝝ ue
nientium et stantium ut sup̄ dicitur teneat
et debeat statim dcā campana desinente pul-
sari qn̄ pulsabitur ad distensum ī scriptis redi
gē omnia noīa Cameraioꝝ q durāte so-
no campane p̄dcē uenerit et uenisse
reperientur ī palatio dictoꝝ dnoꝝ poꝝ
et ī scriptis dare dicto bono hoī ul campso-
ri p̄dicto Alii uō Camerary q nō ue
nerint durante sono campane p̄dicte
nullam excusatōem allegare possint // Et
dicti dnī priores ul talis notari⁹ nullam
eoꝝ excusatōem possint admictē nisi īfir-
mitatis ul absentie cui de qbꝫ credatur et
stari debeat Juramēto talis camerary īfir-
mi ul absentis Et intelligatur absens
quicumqꝫ Camerarius erit ex muros Ciui
tatis p(er) spatium p unum miliare Et ut cōmodi⁹
dicti camerary qn̄ uocati fuerint uenire
ad consilium ualeant preuidere q decete
ro ad consilium Cameraioꝝ cōgregandum
pulsetur et pulsari debeat campana gros-
sa ul que fuit ad hoc ordinata ul deputa-
ta ī cui⁹ pulsatōe debeāt centum mocti p
qualibꝫ uice qua camerary uocabuntur
pulsari et finitis dictis centum moctis pul-
sari debeat ad distensum saltim p unam horam
Et ut satisfactio dictoꝝ Cameraioꝝ ue-
nientium ad consilium fieri possit, puidert
et statuert q Consuatores monete cōīs
pui p̄ntes et q p tpr̄ erunt dent et soluāt
et dare et soluē teneantur et debeāt aut
p̄ntes legis uni bono hoī ul campsori peos
deputando p satisfactōe p̄dcā dcām qntitatem
ducētoꝝ florenoꝝ aurī sine solutōe gabel
le dūmō p̄dcām pecuniam dict⁹ campsor
ul bon⁹ ho alr̄ ul ī alios usus soluere
ul cōuertere nō possit Et si alr̄ soluet ul
spendet ul cōuerteret ul intelligat de suo
expendisse et soluisse et cōuertisse et nich(il)ominus ī ca
dat ī penam C libr den̄ et de hoc exp̄sse
debeat sindicari. Et q nullus Camera-
ri⁹ ul consul seu auditor possit eligi ul
assumi ad aliqd offitii ul cōmissionem aliq̄
ex Ciuitatem durante offitio Camerari-
atus pena contrafacienti cuilibꝫ V^c libr
den̄. De punctaturis cameraioꝝ

Lxxxviij

Applicet^r dnīs p.
pena cōsuatoꝝ.
Cam(era)rioꝝ Salarium.
pena noty no punctantis.
Excusatio
Credat^r Juramento
Qui abntes.
forma pulsande campane ad cam(era)r(ios) cōuocandos. pz alr̄ puisum 1410 xxij augusti
C. motti.
ī hora distense
Salarium quo soluat^r
Campsoris pena
Cam(era)r(ii) nō eligant^r ad offa ul cōmissiones ex^a ciuit pena V^c lib

Qualiter camerarij et rectores et arti
fices artium congregentur et de pena
offitialium negligentium servare contenta in
presenti capitulo.

lxxxviij Ad hoc ut habeantur et haberi
possint Camerarij et rectores ac
artifices artium et Adunantia
et Adunantie dictorum Camera
riorum rectorum et artificum debito tempore et non
expediat homines capi per plateas et vicos pro
ipsis adunantijs faciendis Ordinamus quod quando
fieri debebit adunantia Camerariorum et
artificum et rectorum artium debeant venire
ad adunantiam antequam Campana desinat
pulsari pro ipsa adunantia facienda Came
rario qui non venerit decem sold. den. pro qualibet
vice et qualibet adunantia et artifici ac
rectori quinque sold. den. pro quolibet contrafacien
te et qualibet vice seu qualibet adunantia
debeant auferri. Et quod unus ex Judi
cibus vel militibus domini Capitanei popu
li statim desinente campana pulsari pro ipsa
adunantia que pulsari debeat per campanarios
more consueto presertim adminus semel tempore
cuiuslibet prioratus scilicet in prima adunantia quam
deinceps fecerit vel faciet quilibet prioratus legi
faciat Camerarios et rectores artium et
illos quos non reperierint in dicta aduna
tia vel illos qui ibi fuerint scribi in dicta
adunantia ita quod sciatur presentes et absentes
Et ab illis qui non fuerint et non reperierint
esse in ipsa adunantia nisi iustam excusationem
facerent scilicet infirmitatis vel absentie temporis
bapnimenti et factionis adunantie faciend.
infra tres dies scilicet die facte adunantie vel se
quenti proxime de qua excusatione stet
sacramento se excusantis vel alterius pro eo
iurantis auferat de facto pro communi pisij
sine aliquo processu vel condepnatione fa
cienda et solum faciat penes massarium communis
pisij dicta pena pro qualibet infra octo dies a
die celebrate adunantie exclusive com
putandos //. Et quod dictus dominus Capi
taneus ipsi et eius collacterales sive
milites et socij predictam recercham aduna
tie et dicte pene exactionem faciant et
facere teneantur tempore et termino predictis
pena ducentarum libr. den. ipsi Capitaneo
si in predictis negligens fuerit vel ea fieri ob
servari et exequi non fecerit cum effectu
Quam penam Conservatores monete communis
pisij de salario ipsius Capitanei sine aliqua
condepnatione vel processu faciendo vel facto de
ipso Capitaneo per suos sindicos et sindi
catores vel alios vel aliter ymo non obstante
quod absolutus esset per sindicatores de facto reti
neant et retinere debeant pro communi pisij Et
in ipsa pena ex nunc prout ex tunc quilibet capi
taneus qui predicta neglexerit vel ea non servaverit
executioni fuerit cum effectu condepnatus ab hac
lege et ordinamento intelligatur nisi ipse
dominus Capitaneus eisdem Conservatoribus mone
te fidem fecerit per scripturam publicam notarij
quod dictam recercham et pene exactionem fecerit
cum effectu tempore et termino predictis pena dictis
conservatoribus ducentarum libr. den. in qua pena
per maiorem sindicum ex offitio sindicatus et
ad petitionem cuiuslibet debeant condepnari si dic
tas ducentas libras den. de salario capitanei
contrafacientis non retinuerit ut dictum est
Et quod domini priores artium futuri predicta fieri
et observari a dicto Capitaneo procurent et fa
ciant et nichil facere dicere vel rogare in contrarium
predictorum possint sub pena ducentarum librarum
denariorum pro quolibet priore in qua pena per
eorum sindicum ex offitio sindicatus et ad petitionem
cuiuscumque debeant condepnari. Et ut predicta commo
de fieri possint quod maior sindicus et Judex
iustitie teneatur et debeat mittere ad ipsam
adunantiam et locum ipsius adunantie et ad
dominum Capitaneum et eius offitiales et ad eorum
et alterius eorum petitionem et voluntatem
librum Camerariorum et rectorum artium et de
ipso libro eis copiam facere prout voluerint
et quando et quotiens et ubi voluerit pena
ducentarum libr. den. ipsi maiori sindico et
Judici si predicta neglexerit vel contempserit obser
vare in qua pena per suos sindichos ex offitio
sindicatus et ad petitionem cuiuscumque debeat
condepnari. Et quod dominus Capitaneus et domini prio
res artium de observando predicta expresse iurent
et iurare teneantur //. Item quod domini po
testas et Capitaneus eorum Judices et offitiales
et alter eorum quibus vel cui aliquid committitur
vel commissum est per supra vel infra ea ut ipsis com
missa sunt observent et exequantur et ob
servari et exequi teneantur et debeant cum

effectu et

effectu et inquirant et inquirere debeant contra omnes et singulos delinquentes vel contrafacientes vel inobedientes: et esse possit quilibet accusator denuptiator et promotor: et eos possint mictere et retinere in palatio et alibi ubicumque voluerint: et penas et banna auferre pecuniarias et exigere summarie et de facto sine aliquo processu vel condepnatione. Et quod de hiis et inobedientia et de contrafactoribus et stetur dicto et assertioni offitialium vel familiarium potestatis vel capitanei vel unius eorum absque plena probatione habita. Pena ipsi potestati et capitaneo et offitialibus ducentarum librarum denariorum pro quolibet eorum si negligentes fuerint in predictis vel ea non servaverint et executioni fuerint cum effectu: in qua pena per eorum sindicos et sindicatores ex offitio sindicatorum et ad petitionem cuiuscumque debeant condepnari salvis aliis penis: que in pene sunt in aliis ordinamentis et capitulis declaratis. ¶ Et quod pro predictorum observatione et executione predicti potestas et Capitaneus et eorum et cuiuslibet eorum offitiales et familiares possint et liceat ac teneantur et debeant omnes et singulos delinquentes aut facientes contra predicta seu in inobedientiam contra ipsorum continentiam et observantiam personaliter et realiter capere detinere in palatio et ubicumque voluerint incappare / carcerare / predare / pignorare / gravare / molestare et penas et banna ab eis de facto exigere pecuniarias et alia gravamina quecumque inferre quecumque voluerint pro predictis et predictorum observatione et executione de predictis et pro predictis vel aliis gravaminibus que propterea fecerint: non possint nec debeant sindicari condepnari vel gravari vel molestari: et eorum sindicatores nullam contra eos de predictis cognitionem habeant non obstante statuto et ordinamento quod non possit inquiri in certis casibus; Et statuto et ordinamento quod non possit inquiri de sindicatu potestatis et Capitanei et eorum offitialium et familiarium: et non obstante aliquo alio generali vel speciali in contrarium loquente.

Quod camerarii et rectores se valeant ubi voluerint congregare;

lxxxx Consules mercatorum: auditores Cambii: Calzola Camerarius Calzolariorum et alii Camerarii artium se valeant congregari ubi voluerint: Nec possit eis prohiberi per potestatem vel Capitaneum vel per aliquem de ipsorum familiis: quando se pro bono statu Civitatis et comunis pistorii se congregabunt: Et si potestas vel capitaneus contradiceret quod non se congregaret: ad eorum voluntatem solvat quilibet eorum pro qualibet contradictione et pro qualibet vice centum libras denariorum. // Rectores artium Civitatis et burgorum pistorii cum eorum artibus et ipsi soli sine artibus possint se congregare quando voluerint: cum licentia tamen priorum artium non aliter ad tractandum et ordinandum pacem et tranquillitatem et bonum statum Civitatis et comitatus pistorii: et potestas et Capitaneus hoc inhibere non possint eis ad penam centum librarum denariorum de eorum salario quam quis contrafecerit solvere teneatur. Possit tamen quilibet Camerarius artem suam congregare quando voluerit pro factis sue artis et pro statu pacifico dicte Civitatis in prunc dummodo plures artes simul in eodem loco sine licentia priorum se congregare non possint sine licentia predicta pena Camerario et arti contrafacienti mille librarum denariorum de facto auferenda; Et de predictis potestas et Capitaneus Inquirere teneatur cum promotore et sine et quilibet esse possit accusator.

Quod ordinamenta per dominos priores et camerarios et rectores artium facta observentur;

lxxxxi Quidquid ordinatum est seu ordinabitur per priores Camerarios et artifices seu rectores Artium pro bono statu Civitatis sit firmum et ratum; Et quod tale consilium dominorum priorum Camerariorum et artificum seu rectorum artium in quo consilio sint et esse debeant ad minus triginta Camerarii et ducenti rectores artium habeat et habere intelligatur plenam auctoritatem et potestatem et plenum arbitrium omnia et singula super quibuscumque factis et negotiis comunis ordinandi providendi deliberandi statuendi et reformandi: etiam pristina statuta et ordinata et reformata tollendi cassandi et revocandi et alia singula providendi et ordinandi faciendi et executioni mandandi

pena potestati et cap.
Auctoritas latam officialibus
Cum licentia dominorum
pena contradicentium
Camerarius pot. sua arte congregare
pena camerarii

quo ꝛ quotiēs ꝯput et ſtat uoluerit et uide-
rint couenire: et q̄dq̄d ꝓuiderit / ordinaue-
rint / ſtatuerit / reformauerit ſeu fecerint:
ualeat et teneat et plenã et pleniſſimã
obtineat robor̄s firmitatem: nō obſtante
caplō aliquo noui ſtatuti n̄ aliq̄ alio ī
cōtrariū facente: dūmō aliq̄d ꝓuidere
nō poſſint nec reformare ꝯt ꝓuiſa uel
reformata p adunātã generalem ul' hntes
autoritatem a p̄dicta adunātia gn̄ali; ¶ Et
potās et capitane᷒ teneātur obſuare et ꝯ-
ſuare illeſa et ip̄is nulla exceptio obiã
poſſit p potātem ul' capitaneum ul' aliquam
aliam pſonam: Et q ꝯtfecerit ſoluat ꝛ ſolue᷉ te-
neatur coī ꝓuſi quīgentas libr̄ dēn: ¶
Quidq̄d aūt ordinabit ul' fiet ul' refor-
mabr̄ p p̄dictos: ītelligatur ordināi et fi̇ē
et reformāi ꝓ bono ſtatu Ciuitatis ꝓuſi:
Et hoc non ītelligatur ſi eēt ꝯt ſtatuta
ꝓuſi uoluminis ul' ī aliquo obuiaret
ſeu derogaret: Quo ordine artes et
artifices accedant tp̄r ꝓceſſionum cum
luminariys;

Nō ꝓuideāt ꝯ promiſſa p adunātiã g

Nō contra ſtatuta.

Lxxxxij

Ad euitandas riſſas et cōtēp-
tiones q̄ cotidie erāt īt' artes
et artifices artium / qn̄ accede-
bant cū lumine ī Vigilia be-
tiſſime uirgis Marie de menſe Auguſti:
et ī uigilia beati Herculani ad ꝓceſſioēs
et ī alys ꝓceſſionibꝫ p ſtatuta comunis
ꝓuſi: et ut rumor ul' diſcordia īt' dictos
artifices non ſit ītutum: Statuim᷒ et or-
dinam᷒ ꝙ artes et artifices ipaꝝ Artium
iſto mō debeant cū lumine ad ip̄as Eccle-
ſias accedē et ordinate ut inferius de-
claratur: Et etiam qn̄ uadūt ſimilr̄ cum
lumine ad Ecclīam beati Coſtantij et
ad Ecclīam beati Dominici de meſ Augu-
ſti et ī alys ꝓceſſionibꝫ p̄dictis: et ſic ac-
cedere debeant et nō alr̄ ullo modo; Et
queciiq; ars modum iſtum et ordinē ſre-
gerit: ul' nō poſt artem inferi᷒ ordinatā
accedet: puniatur ars et Camerari᷒
ip̄is artis in centum libris denārioꝝ: Et
de p̄dictis potās et Capitane᷒ ꝯt artem
ul' artes et ꝯt Camerāios inquirē te-

Pena ꝯtra euntium.

neātur: ꝛ repertos culpabiles punire et cō-
depnare ī dcā pena: qui ſi negligentes
fuerint ī centum libris denarioꝝ debe-
ant p eoꝝ ſindicatorem ꝯdepnāi; ¶ Et
poteſtas et Capitane᷒ et Priores Artiū
pena V.c libr̄ den̄ duobꝫ diebꝫ ante dicte
ꝓceſſiones fieri debeant bāpniri facē
teneantur ī ſcalis palatij et ī medio pla-
tee et etiam in diebꝫ vigiliaꝝ ſeu ꝓceſſio-
num dictaꝝ et noiare ſingulas artes ꝛ
qualibꝫ pſc' vꝫ talis ſit p̄ma et talis
ſc̄da et talis tertia et quārta ut īferius
continetur et de hoc exp̄ſſe ſindicent
et teneantur reddē rationem; ¶ Or-
do quaꝝ artium inferius ē expreſſis vꝫ
ꝙ ī ꝓceſſionibꝫ et luminarys ſup̄dictis
poſt ꝓceſſionem religioſoꝝ et fratrum et
clericoꝝ accedāt dn̄s Rector ſcolarium
et Vniuerſitatis et doctores ſtudij ꝓuſi
cū Vniuerſitate ſcolarium dicti ſtudij: et po-
ſtmodū dn̄i poteſtas et Capitane᷒ et dn̄i
priores artium: et poſtmodū p̄ma ars
accedens ſit ars Mercantie et eius
artifices ¶ Sc̄a Ars ſit Ars Cambij
et eius artifices ¶ Tertia ars ſit ars
Calçolarie et eius Artifices; ¶ Quar-
ta Ars ſit Ars Sutoꝝ et eius artifices;
¶ Quinta Ars Ars lane et ei᷒ artifices;
¶ Sexta Ars magiſtroꝝ lignaminis et
lapidum; ¶ Septima Ars macellatoꝝ
et eius artifices; ¶ Octaua Ars fa-
broꝝ et omnes artifices; ¶ Nona Ars
Albergatoꝝ et tabernarioꝝ et panicocu-
loꝝ et ei᷒ artifices; ¶ Decima Ars
pannoꝝ uetē et Ars ferrarioꝝ Et Ars
ſcutellarioꝝ et eoꝝ Artifices; ¶ Unde-
cima Ars Pizicarelloꝝ; ¶ Duode-
cima Ars piſtrum; ¶ Decimatertia
procuratorum; ¶ Decimaquarta
Ars Barberiorum; ¶ Decimaqui̇n-
ta tegulariorum; ¶ Decimaſexta Boua-
terioꝝ ¶ Decimaſeptima ars ſpetiarie;
Et poſtmodum ſubſequenter alie Artes ordi-
nate ꝓcedant: ſicut ip̄e alie Artes et eo
ordine q̄ ſcripte ſunt ſup̄ ī lxxxvij ca-
pitulo quod īcipit nulla Ars aliq̄ capitulo
ul' reformatione mō aliquo nō obſtante

bamniatur biduo an̄

Ordo euntium.

Hoc tn addito q i qualibz luminaria et
pcessione admin quatuor ex porib3 Arti-
uz remane debeat i palatio coz resi
dentie/ si eis uidebr ee oppotunuz/ et mic-
tere faculas p eoz familiares: pena ipis
dnis priorib3 pdca no obsuatib3 et dcis
Artib3 et Camerarijs ipaz Artiuz cotra-
facientib3 i non suando pdca omia z
singla, p uice qualib3 cetuz libraz den:
qua penaz ipo facto icurrat: et ab eis
de facto exigatur p dnos potatez et capi-
taneuz ul alteq coz ex offitio ipoz ul
ad petitoez cuiuscuq3 petentis: Et de pdictis
expsse debeat sindicari: Et q quelib3 Ars
et Camerari cuilib3 Artis cu illis arti-
ficib3 coz artis/ quos comode hre pote-
runt: Ita tn q quilib3 Camerarius artis
grosse ducat ad min quideciz artifices.
Et quilib3 Camerarius artis pue qnq3
artifices: teneantur et debeat accede ad
luminarias q fierit i festo sci Gostantij
et In festo sci Herculani et i festo absup-
tionis beate uirginis de mese Agusti q
tpr indulgentie loci fratz pdicatoz q est
sa et tertia dieb3 de mes Agusti: et Inali-
js luminaryis p formaz statutoz speci-
ficatis pena Arti et Camerario cuilib3 co-
trafacienti. s. Arti grosse xxv libr: et Arti
pue x libr den eisdez de facto auferenda
p maiorez sindicuz cois pusij: cui pene
medietas sit comunis et alia medietas
sit offitialis facientis executionez. ¶ Ite
dicimus statuentes q i uigilia beati Her-
culani artifices no debeant laborare nec
opari artez coz Nec ipo die festi et duob3
diebus sequetib3 ipm festuz/ et quicuq3 ct-
fecerit: soluat p uice qualib3 q fuit opat
aliquid decez libras den; Et de pdictis q-
lib3 possit ee accusator et hat medietate
bapni; Et nichilominus de pdictis potestas
et Capitaneus et coz Judices inquire te-
neantur; ¶ Volumus et ac ordinam
q omes artifices qui debet accede cuz
coz artib3 cu luminaryis ad Ecclsiaz bti
Herculani accedant i uigilia dce festi-
uitatis: et sotietates accedant et accede
debeant cuz dictis luminaryis in die fe

stiuitatis ipi de sero. ¶ Et qz irrefrenata
uoluntas iuuetuz semp desiderat i festi-
uitatib3 reside igraue dapnuz z piuditium
ipoz et rey publice pusine/ et ad obuiadu
et pcendu3 imoderatis sup'tibus et expesis:
Statuim et ordinam q de cetero nulla soti-
etas ul aliquis alius possit ul debeat tri-
pudiare seu festuz face p festiuitate sancti
Herculani ante ul post nisi du taxat i festo
catedre sci petri et in festo sancti Mathie
et i uigilia sancti herculani et eius festo
et die seqnti; Et q in dieb3 pdictis uel
aliquo pdcoz no possit aliqd prohibita i pla-
tea nl ul alio loco Ciuitatis pusij/ excep-
tis melarancis/ Nec etiaz dce sotietates
n aliqui alij possint de sero ire ad lume
seu luminaria nec torticios phice sb pe-
na p pdictis z quolib3 pdictoz p qualib3
uice et p quolib3 cotrafaciete xxv libr
denarioz; Et q potas et Capitane et quli-
b3 alius offitialis Jurisdictione hns
i Ciuitate pusi teneatur de pdictis et
quolib3 pdcoz Inquire et repertuz culpa-
bilez punire pena C libr den sibi au-
ferenda tpr sui sindicat: Et q dni
priores artiuz q p tpr fuerint annu-
atiz i festo sci Gostantij dictuz ordina-
metuz bapniri faciat publice p plateam
sb pena x libr p quolib3 cotrafaciente
Et pena xxv libr den cancellario cois
seu abreuiatori si negligens fuit i redu-
cendo ad memoriaz pfatis dnis priorib3
dcm ordinametuz. ¶ Et q bauili siue
conseruatores dictaz sotietatuz ul alij
offitiales sotietatuz quibuscuq3 noib3
nuncupentur p qnq3 dies an uigiliaz
bti herculani debeat satisdare apud
dictuz Capitaneuz ppli pusi ul apud
dnz potatez de obsuando omia z singula
i pnti capitlo ul aliquo alio de hac materia
loquente contenta sb dca pena; Ita q dce so-
tietates in uigilia dce festiuitatis cuz
artibus nullo mo accedant pena bay-
litorib3 et sotietati contrafacienti C libr
den; Et pdca bapniat p potatez et Capitaneum
i quiratur ex offitio et quicuq3 eet i dua-
bus seu de duab3 sotietatib3 possit exi-
re de una quaz uolet dumo i una quaz

elegerit de sua porta debeat remanere et per alia
possit nullatenus agrauari; Quod volumus insuper
statuentes quod in Ciuitate pistorii nulla possit esse
fieri nec creari societas more consueto pro hono
rando festum beati Heraculani de aliquibus Ciui
bus pistoriensibus nec per aliquem Ciuem pistoriensem
nisi tamen per homines illius contrate in qua dicta
societas creabitur et fiet: Nec possit aliqua
societas creari per aliquos de diuersis portis
et diuersis contratis: et si aliquis in aliqua
societate esset scriptus qui non esset in sua porta et
sua contrata: se cassari faciat et aboleri
pena cuilibet descripto et facienti dictam
societatem preter dictam formam xxv libr. dena
riorum eis de facto auferenda per quelibet offi
tiales comunis pistorii; Et quod potestas et Capita
neus et alii offitiales comunis pistorii teneantur
et debeant facere executiones reales et
personales et dare eorum familias pro exequendo
impositas que imponerentur per aliquam societa
tem et pro expensis eorum secundum consuetum fieri ma
nu notarii dicte societatis et impositis imposi
tis scilicet executioni facere quotiens requisiti fue
rint; De ymagine beati Heraculani
releuata fienda et portanda cum lumi
naribus;

Societates nō fiat de diuersis portis et [illegible]

lxxxiij Fiat una ymago gloriosi ma
rtiris sancti Heraculani pistorii
Ciuitatis antistitis honoranda
et releuata bene honorabilis
et pulcra: que in die vigilie festiuitatis
eiusdem martiris, que festiuitas annuatim
prima die mensis Martii celebretur, defe
rant ante luminaria Artium et artifici
Ciuitatis eiusdem scilicet immediate post processio
nem clericorum et religiosorum associata a ca
pitaneis partis ghelfe Ciuitatis eiusdem uel
in quodam curru ducatur honorifice cooperto
ducendo per equos panno rubeo cum albis
grifonibus couertatos uel alio modo pul
cro secundum quod melius fieri poterit; Et quod die sequen
ti dictum festum sancti Heraculani curratur
ad unum palium de paliis presentandis comuni
pistorii si condecens reperiret presentatum: alias secundum prouisionem
dominorum priorum Artium et ut moris est
curri in festo omnium sanctorum et soluatur de denario ex
pensis comunis pistorii; Quod omnia statuta loquentia
de offitialibus habeant locum in electis et eli
gendis.

Ad brauium curreat.

lxxxiiij Statuimus et ordinamus quod omnia
statuta loquentia de offitio offi
tialium comunis pistorii uel alterius
eorum ualeant et uendicent
sibi locum in presentibus offitialibus de sac
culo sic extractis et in posterum extrahendis
et in electis et eligendis aliquo non
obstante; De ambaxiatis et ambaxi
atoribus mittendis;

lxxxv Volentes etiam super inordinatis
expensis debitum frenum impo
nere que consueuerunt fieri
in ambasiatoribus et ad refre
nandam importunitatem et ambitionem
multorum Ciuium qui cotidie solicitant
et procurant ambaxiatas dicti comunis pru
denter ordinamus quod nulla ambasiata mic
ti possit nec debeat ex comitatu pistorii
expensis comunis pistorii: Et quod cancellarius
comunis pistorii tempore quo prestabit iuramentum dominis
prioribus artium in principio eorum offitii te
neatur et debeat ad penam centum librarum pena comm.
denariorum dicere inter alia contenta in iura
mento quod consueuit prestari dominis prioribus
Artium et ipsi domini Priores Iurare tene
antur et debeant quod nullam ambaxiatam
creabunt uel deputabunt que non sit uel quam
non crediderint esse pro euidenti utilitate Iuret dni priores
et honore comunis pistorii: Et quod Cancel
larius comunis pistorii et eius coadiutor et
notarius dominorum priorum teneantur et debe Iuret comes notarii
ant iurare et iuramentum prestare: quod non
scribent aliquod preceptum uel apodixam
alicui ambaxiatori quod non credant uel
ymaginentur quod sit pro euidenti utilitate
comunis pistorii et quod tempore quo fiet preceptum dictis
ambaxiatoribus uel tempore quo ipsis restituetur
dictum preceptum notarius dominorum priorum uel can
cellarius qui scribet dictum preceptum teneatur
et debeat facere iurare dictos ambaxiato Iuret ambassiatores
res qui eorum ambaxiatam fecerint uel facient
bene et legaliter et quod in dicta ambaxiata fraudem
non comiserint uel comicterint; Et quod tamen pro
curauerit uel procurabunt honorem et uti
litatem comunis pistorii et non priuatam utili

tatem vel honorem, preter de ano juramento in ipsius presentatione expresse fiat mentio: quod si non facta fuerit in dicto pacto massarius comunis pisarum non possit nec debeat solvere sub pena centum librarum denariorum et notarius cassationum non possit dictum pactum cassare nisi expresse in dicto pacto appareat de ipso juramento. Et quod si contingeret ad terras subiectas comuni pisarum nullo modo vel causa micti possit per dominos priores artium nisi cum consilio dominorum Camerariorum Artium providere et mictere in quantitatem duorum ambaxiatorum et plurium si eis videbitur oportere. ¶ Ad dominos et vel ad alias terras non subiectas possint dicti domini priores cum consilio dictorum Camerariorum mictere ambaxiatores in numero de quo eis videbitur. ¶ Non tamen possint mictere aliquem ambaxiatorem qui non sit laycus expensis comunis pisarum vel expensis alicuius vel alio quoquomodo sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet in quantum eligente vel mictente auferenda per potestatem vel Capitaneum vel maiorem sindicum comunis pisarum et de predictis dicti eligentes et mictentes expresse debeant sindicari. ¶ Et ad removendum exceptiones que cotidie oriri possunt de numero equorum et de salario dictorum ambaxiatorum providemus et ordinamus quod non possit dari vel deputari alicui ambaxiatori dicti comunis nisi infrascriptus numerus equorum et infrascriptum salarium videlicet cuilibet militi et iudici quatuor equi pro quolibet ad plus: domicello et populari tres equi pro quolibet et non ultra: et abinde infra iuxta qualitatem persone et loci prout dominis prioribus et Camerariis videbitur convenire. et habeant dicti ambaxiatores et habere debeant pro eorum salario pro quolibet die et qualibet equo quo teneret in dicta ambaxiata si dicti ambaxiatores accesserint ad locum vicinum et propinquum per xxx miliaria xxx solidos denariorum; Et si esset distans a Civitate pisarum ultra triginta miliaria habeant et habere debeant pro quolibet die et quolibet equo et quolibet ipsorum usque in quantitatem xl soldorum denariorum et non ultra; que salaria Massarii seu conservatores comunis pisarum vel alter eorum dare et solvere teneatur viso pacto dominorum priorum et Cameraiorum Artium secundum formam supra

denotatam retinendo gabellam duorum soldorum denariorum pro qualibet libra. Et quod aliquando accedere non potest quod oporteret ambaxiatores mictere ad dominum papam vel ad alium magnum dominum vel pro aliqua magnifica et honorabili causa comunis pisarum: ita quod numerus dictorum equorum et salarium oportet accrescere et augumentare pro honore comunis pisarum: Ideo providemus et ordinamus quod in dictis casibus quibus crederetur esse opus domini Priores et Camerarii Artium possint providere et ordinare de augumento numeri equorum et salarii: Ita tamen quod pactum debeat micti et obtineri ad bussolas et fabas albas et nigras ad minus per xxx Cameraios de numero xxx Camerariorum presentium et si plures essent per duas partes secundum provisionem ipsorum consilii et dicti Conservatores possint et teneantur solvere modo predicto; ¶ Et ut ambaxiate comunis pisarum non vadant nec fiant solummodo per aliquos pisanos sed distribuatur inter comunitatem secundum gradus quorumlibet et secundum qualitatem ambaxiatorum; providemus et ordinamus quod quicumque ibit in aliqua ambaxiata comunis pisarum expensis comunis pisarum non possit ire in aliqua ambaxiata inde ad quatuor menses proxime sequentes expensis dicti comunis salvo si non esset pro uno et eodem facto et una et eadem causa et ad unum et eundem locum et unum et eundem comune vel dominum vel aliam personam quo casu possit et liceat sit expleri ambaxiata per illos remictere vel per alios ut dominis prioribus videbitur et placebit; ¶ Et salvo in arduis casibus occurrentibus dicto comuni quorum causa esset expediens mictere ambaxiatores non obstante vacatione predicta: quo casu domini priores et Camerarii Artium vel saltem septem ex prioribus et due partes de xxx camerariis pariter et in concordia possint et eis liceat si viderit expedire facto et misso partito inter eos ad bussolas et fabas et solepniter obtempto eligere ambaxiatores quos voluerint. non obstante quod tales sic eligendi non vacaverint ab ambaxiata per quatuor menses ante ut supra dictum est expressius dummodo nullo in illo tempore possit eligi vel micti aliquis existens in offitio Camerarii durante dicto offitio nec sub titulo ambaxiate dimictat negotia comunis pisarum sub pena eligentibus

quo micti possit ... p. d. ... cam.

sint laici

pena

militibus et doctoribus ... equi ... domicellis et populis ... equi tres

de ... pacto 1440 fol. 23.

de ... fol. 18. et 1455. fol. 48.

de salariis ambax.

Quod augeat equi et salaria

Vacatio ambassiatorum

Exceptio

In arduis pot. p. d. ... cam.

Cam.ii non possit micti ambassiatores

Pena

et acceptanti et cancellario et notario predictis si scripserit v libr. den. pro quolibet eorum per maiorem sindicum auferenda. Et massarius communis nec aliquis offitialis tali electo solvere non possit sub eadem pena. ¶ Et ad omnem fraudem evitandam statuimus et ordinamus quod nemo possit scribi vel nominari in litteris credentie que dantur ambaxiatoribus que mictuntur per dominos priores Artium vel alios offitiales communis Perusii nisi illi de quorum electione prius facta constat manu Cancellarii vel notarii dominorum Priorum seu notarii dictorum offitialium mictentium; Et Conservatores monete communis Perusii nullam solutionem facere possint alicui ambaxiatori nisi prius fidem faciat de eius electione et quod fuit scriptus in litteris credentie: de quibus stetur assertioni Cancellarii communis Perusii vel notarii seu offitialium mictentium pena tam facienti scribi quam ipsi notario scribenti et etiam conservatoribus communis Perusii solventibus contra formam presentis capituli pro quolibet eorum et qualibet vice centum libr. denariorum;

Conservatores non solvant nisi fiat fides electionis

Et quia sollicitudo Civium frequenter ingerit diversis astutiis expensis communis Perusii utilitates proprias procurare: et sepe contingit quod domini priores fictis coloribus seducunt ambaxiatores non necessarios destinare et tales ambasiatores potius assequendo affectum proprium quam communis et agenda pro communi Perusii obmictunt offitiales et spetiales gratias procurando ut talibus inconvenientiis obvietur: Volumus et statuimus quod nullus mictendus doctor in aliqua ambaxiata communis Perusii expensis dicti communis possit audeat vel presumat procurare aliquod factum proprium per se vel per aliquam aliam personam de ipsius domo que secum staret ad unum panem et unum vinum in eadem familia dicta ambaxiata durante non possit impetrare obtinere vel acceptare aliquod regimen vel offitium nec etiam aliqua alia persona de ipsius familia que secum staret et unum panem et unum vinum ab aliquo communi domino vel singulari persona ad quem habebit talem ambaxiatam sive ad quod esse sive ad quem dominum vel ad quam personam expensis communis Perusii missus erit talis ambaxiator deinde ad unum annum a die reversionis talis ambaxiatoris. lxxxvj

Nichil impetret sibi aut suis.

mictendi proxime computando sine deliberatione dominorum priorum et Camerariorum Artium xxx presentium: ex quibus saltem xx cum dominis prioribus sint concordes facto et obtemperato partito ad bussolas et fabas pena v[c] libr. den. cuilibet contrafacienti et qualibet vice auferenda per maiorem sindicum ad petitionem cuiuscumque similiter et de facto. ¶ Item addendo predicto capitulo statuerunt et ordinaverunt quod cancellarius communis Perusii teneatur et debeat dare in scriptis cum subscriptione sua omnibus ambasiatoribus communis Perusii puncta ambaxiatarum fiendarum per eos: et dicti ambaxiatores teneantur secum portare dicta puncta et quod dicti ambaxiatores tempore quo redeunt a dictis ambaxiatis teneantur facere scribi per cancellarium dicti communis relationem et responsionem quam habuerunt de dictis ambaxiatis quas fecerint: Ita quod semper in cancellaria dicti communis reperiantur in scriptis dicte relationes et responsiones et nullus ambaxiator eligi possit vel admicti ad aliquam ambaxiatam contra formam presentis capituli directe vel indirecte vel aliquo quesito colore pena dictis cancellario et ambaxiatoribus contrafacientibus ducentarum librarum den. pro quolibet et qualibet vice qua contrafecerit de quibus maior sindicus inquirere possit et debeat et repertum vel repertos culpabiles punire et condempnare in dicta pena et quilibet esse possit accusator.

Cancellarius det eis puncta

Notet responsiones

Pena

Quod omnia pacta reformationes et iura ad utilitatem communis facta observentur;

Statuimus et ordinamus quod si aliqua persona corpus collegium vel universitas deberet aliquid solvere communi Perusii in Camera dominorum Massariorum et conservatorum monete vel alteri Camere dicti communis vel alicuius offitialis communis Perusii vigore alicuius statuti et reformationis vel provisionis vel pactorum vel instrumentorum vigentium in communi Perusii ante publicationem presentis statuti vel alicuius consuetudinis vel alio modo de quibus statutis provisionibus pactis et instrumentis non

fieret expresse mentio in presenti volumine statutorum quod dicte provisiones reformationes et statuta ista pacta et conventiones sint et esse intelligantur salva et reservata et remaneat in sui roboris firmitate ac si in presenti volumine statutorum essent per ordinem registrata aliquo non obstante;

De electione et offitio offitialium armarii librorum comunis Perusii;

lxxxxvii Quoniam expedit pro honore comunis Perusii et pro utilitate et comodo spetialium personarum quod ad custodiam Armarii librorum comunis Perusii sint et esse debeant boni ydonei et legales viri adhoc ut in ipsis libris et scripturis nulla fraus possit comicti asportari corrumpi vel mutari. Statuimus et ordinamus quod de cetero ad custodiam dictorum librorum et scripturarum ponantur et eligantur et eligi debeant duo boni ydonei et legales viri de Civitate Perusii de populo Perusino ad sacchectum et per formam sacchecti et de sacculo extrahantur et publicentur et extrahi et publicari debeant in consilio populi de sex mensibus in sex menses; qui boni homines teneantur et debeant restituere libros et claves dicti armarii et ea que ad eos pervenerunt ratione dicti offitii successoribus eorum infra octo dies proximos post finitum eorum offitium cum inventario quod fecerint ut infra dicetur: Et quod domini Priores et Camerarii artium Civitatis Perusii qui pro tempore fuerint quotiens eis placuerit habeant auctoritatem arbitrium et bailiam eligendi unum vel duos bonos et legales viros et etiam duos notarios qui non sint expertes et consueti esse in dicto armario qui debeant facere et scribere Inventarium de omnibus libris et scripturis signatis et condempnationum et absolutionum factarum et latarum per potestates et offitiales comunis Perusii a sexaginta annis citra qui et que reperientur in dicto armario: quod inventarium debeant perfecisse infra tempus eis dandum per priores et Camerarios in cartis membranis et autenticare quod Inventarium semper debeat ibi remanere: Et teneantur offitiales dicti armarii sic factum reassignare et poni facere et quod semper per notarios principales dicti armarii pro tempore futuro in dicto Inventario semper libros quos ipsi receperint tempore eorum offitii de condempnationibus et absolutionibus describi et registrari facere; Et sic facere teneantur successores suis successoribus et successores sic procedat: ad quod Inventarium faciendum et perficiendum teneantur dicti boni viri et offitiales qui eligentur ut supra; Et habeant et habere debeant dicti boni viri et dicti notarii electi ad dictum Inventarium faciendum a massariis comunis Perusii pro eorum salario illud quod declarabitur per dictos dominos priores et Camerarios pro quolibet eorum incontinenti post reassignationem dicti Inventarii: quod salarium eis et cuilibet eorum Massarii comunis Perusii solvere teneantur sine alio precepto vel mandato auctoritate presentis legis in se solum ordinamento dictorum dominorum priorum et Camerariorum et in dicto Inventario aliqualiter fiat mentio de tenore cuiuslibet libri et de tempore et nominibus potestatis et Capitanei et aliorum offitialium;// Qui boni homines et offitiales et notarii deputandi ad dictum Inventarium faciendum teneantur dictum Inventarium perfecisse in tempore eis datum per dictos dominos priores et Camerarios pena dictis offitialibus et notariis si negligentes fuerint in predictis et dictum Inventarium non perfecerint in dicto tempore pro quolibet eorum ducentarum librarum denariorum. Qui boni homines et offitiales super armario de ipsis libris faciant copiam omnibus petentibus et volentibus Et non sinant dicti offitiales Armarii quod dictum armarium intrent alique gentes simul sed semper videant et sint presentes quando fecerint copiam aliquorum librorum dummodo non permictant aliquo modo quod aliqui libri extrahantur de dicto armario ad petitionem potestatis vel Capitanei vel alicuius alterius persone pena Vc librarum denariorum pro quolibet eorum et qualibet vice qua contrafecerint ipsi vel alter eorum: Et de hoc expresse debeant sindicari salvo de scripturis que permictuntur extrahi per formam alicuius capituli contenti in presenti volumine. Et salvo quod liber ordinamentorum possit extrahi cum licentia dominorum priorum artium salvo insuper

Inventarium librorum armarii

Salarium inventorii ad declarationem M. D. P.

Nota pro extractione librorum de armario

In quo casu et per quos possint scripture de armario

Salar. offitialium armarij

tpr renouatois sacculoꝝ quo possit exhi libri insacculatoib; opportuni; ¶ Qui boni hoies et offitiales armarij hant p coꝝ salario et labore p quolibz coꝝ de sex mensib; i sex mēses duodecim florenos auri a massarijs cois pusij aucte pntis statuti sine alia apodixa pcepto ul' mandato; ¶ Et

notarij principales armarij

uolum' q cum ipis bonis hominib; sint duo notarij eligendi p uiam et modum sachecti p offitiales q erūt ad cōponendum alios sacculos offitialium dci comunis: Et sint pncipales notarij dicti armarij; ¶ Et q dci notarij durante dco offitio nō hant aliqd aliud offitium cois pusij ul' ab ipo coi ul' offitialib; ipius cois nisi aliud hūt p uiam sachecti sb pena centum libr. den. q de facto debeat auferri facta pbatoe q aliud offitium recipiant ul' acceptent p maiorem sindicum comunis pusij auferenda; ¶ Et q sindicus maior cois pusij teneatur et debeat inquirere et Inquisitionem facere de pdictis et sindicare debeat dictos offitiales et notarios scdm formam ordinamentoꝝ loquentium de offitio dicti sindici siue pceperint salarium p dicto alio sco offitio a coi pusij siue non; ¶ Et q dicti notarij et offitiales cogantur ad acceptatoem dicti offitij p potatem et Capitaneum i tres dies atpr publicatois siue electois facte de dcis offitij; ¶ Et q notarij qui fuerint ab uno anno citra nō possint poni ul' eligi in dicto offitio ipi ul' aliquis de domo coꝝ simul habitans cū eo deinde ad tres annos:

continua residentia offitialium et notariorum armarij

¶ Et q dicti offitiales et notarij continue mane et sero stare debeant i dicto armario et suas copias exhibere omnib; uolentib; aliquid Inde hre et copias et scripturas coꝝ facere; Et

notarij ad copias

q i dicto armario eē debeant quatuor notarij singulis sex mēsib; ad copiandum et exemplandum scripturas in dco armario existentes et copias exemplandum petentib; ¶ Qui quatuor notarij insacculentur deinceps et de sacculis extrahantur s. uni' ppor et semel tm. possit quilibz notarius i uno sacculo isacculari et nō ultra; Et recipe debeat

merces scripture

p coꝝ mercede et salario p scriptura cuiuslibz carte duos soldos et sex denarios ad plus. Et q carta quelibz ad minus sit quadraginta uirguloꝝ. Et q quotienscumq; aliqs Ciuis uellet suum catastrum uidere et legere teneant dicti notarij copiam libere exhibere absq; aliqua solutoe et legere possint sb pena x libr. den. p quolibz notario requisito contrafaciēti: que pena de facto sibi debeat auferri p maiorem sindicum Ciuitatis pusij Cui' pene dcis offitialis habeant quartam ptem; ¶ Et si plus accipint soluāt noie pene p qualibz uice q contrafecerit et quolibz coꝝ uigenti quatuor libr. denarioꝝ; Et scripture exemplande et exhende de dicto armario que fient p dictos copiatores adhibeatur plena fides quēadmodum daret' originali scripture: dūmō subscribi debeat et publicari manu uni' ex notarijs pncipalib; dicti armarij aliqd pete ul' recipe nō psumant sb dca pena quas sb scriptoes facere teneantur et debeant dicti pncipales notarij ad petitionem cuiuscumq; petentis sub dca pena;

De eleuatione et positione libre

lxxxviij Item q si aliqs Ciuis ul' comitatensis pusin' uendiderit oia sua bona ul' rem aliquam imobilem: qua uendita nichil imobilis remanserit; si uoluerit et petierit coram offitialib; armarij se et eius catastrum et libram et omia sua bona tolli cassari et eleuari de dicto catastro: possint dicti offitiales talia bona uendita ul' i alio quocumq; translata emptorib; ipaꝝ reꝝ ul' alio titulo ipas res acquirentib; ponere et accatastrare i coꝝ catastro et libra: et ipis positis et accatastratis de libro et catastro talium uendentium ul' alr transferentium eleuare et cassare: Ita q dicti offitiales tales uenditores facientes ul' alr trasferentes omia sua bona ex offitio catastrum et libram facere teneantur. Sz si fuerit Ciuis quindecim libr. ad grossam: Et si fuit comitatensis quatuor libras ad grossam: Ita q nullus sine catastro debeat remanere: Saluo q ea q scripta sunt de libris ex offitio fiendis nō uendicent sibi locum i forensib; montanis et absentib; ad quoꝝ cassatoem et eleuatoem procedi possit et debeat put i spiali uolumine ē puisum.

Qz nulla mutatio libre fiat sine licētia offitialium;

lxxxviii I Tem q nulla mutatio diminutio seu augumētatio cācellatio ul' descriptio d'nouo ul' aliquid aliud possit fieri de aliqua libra catastro seu extimo alicuius: n̄ de p̄ntia consensu et uoluntate offitialium dicti catastri q p tp̄r fuerint ul' alicui' seu aliquorz ex dictis offitialib3 dicti Catastri, et nisi p̄mo ipi uel alt' eorz declararent et decernerēt talē diminutoēz augumēt3 cancellatoēz seu ascriptoēz debere fieri s̄m formaz statutorz et ordinamētorz loquntium de Catastro.

De freno quod tollitur p allumionez aquaz eleuando et ponendo;

.C. I Tem q si p fundatione ul' allumionez ul' aquaz īpetu frenum ul' dom' ul' aliq' alia res allibrata seu acatastrata alicui seu aliqb3 tolleretur ītotum ul' ī ptez occupetur: q facta fide legitima de p̄dictis p quatuor ul' quaz testes fidedignos de libro et catastro ei' cui' fuit talis res ablata aut occupata ex causa p̄dcā eleuetur et remoueatur ītotum ul' ī ptez; put talez rez ablatam ul' occupatam ꝯstiterit; Et si alicui aliqd frenum accreuit p allumionez aque ul' fluminis redditum: ponatur tale frenum et addatur ei cui accreuit seu puenerit īcomitatu pusij et ī q̄tum accreuit; Et ille cui accreuit ul' obuenerit ul' sic acquisiuerit frenum p̄dictum teneatur assignare īfra sex m̄s a tp̄r quo sic ut dictum ē acquisiuit mo h 4º p̄dictorz assignatoē facta p̄dicti offitiales teneantur facere dictum frenum mēsurari et extimari expens' assignantis; s̄m quam extimatoēz ī catastro ponatur et acatastretur pena nō assignanti et offitialib3 ī p̄dictis negligentib3 centum libr' den̄ p uice qualib3 qua fuit ꝯtrafactum; Et ī fr̄ez nolum' et ordinant: q si p īpetum aquaz ducerentur lignamina alicui' et essent apprehensa uel retenta p aliquem ul' p̄res alios remāserint: q eē debeāt illorz quorz erāt et restitui, soluta cōpetenti mercede illis qui apphenderent dcā lignamina.

De molendinis et gualcherijs ponēdis et acatastrandis

Cj I Tem q si p tp̄r uenturo aliqs denouo edificaret aliquod molendinum seu gualcheriaz ī aliq' flumine fluuio ul' fossato: q postq̄ī incipit macinare molēdinum et gualcheria gualchare: talis cui' eēt teneatur et debeat ꝯd notificare offitialib3 sup armario et catastro cōis pus' ī dicto armario ī mēsez: et ipi offitiales teneātur et debeāt sibi dn̄o talis molēdini et gualcherie ip3 molendinum siue gualcheriaz allibrare et acatastrare, put uiderit ꝯuenire, s̄cito p eos p̄mo fructu siue eo q̄d fructare possit ip3 molendinum z gualcheriā: Et si ꝯtigerit aliquod molendinum uel talez gualcheriaz defice ul' adeo destrui q fruct' z reddit' exeis nō papiant; q eo casu debeat exstim extimatio talis molendini ul' gualcherie tolli et cassari de cē et libra eius cui' fuit facta corā dictis offitialib3 armarij fide legitima de p̄dcīs: Et p̄dcā locum h̄ant ī hītib3 dictum molendinum et gualcheriaz q̄ ī eorz catastro poni et describi faciant.

De domibus que nō pensionantur eleuandis et q̄ pensionantur ponendis;

Cij I Tem q domus siue Camere allibrata ul' allibrate ratione pensionis q tp̄r quo nō pensionarētur eleuentur et minuantur de libra illi' cui allibrate forent: facta fide de p̄dcīs p quatuor ul' p̄res testes de quantitate qui deponāt de publica uoce et fama et p proprium iuramentum et s̄m deliberatoēz fiendaz p̄dictos offitiales catastri. Et si aliqua domus ul'

camera que est allibrata ratione pensionis locata fuit et pensionata minori pretio et quantitate: quod talis domus vel camera in dicta extimatione defalcari et minui possit et debeat, ita quod eius extimatio remaneat a certa mercede et pensione ipsarum. Et extimari debeant hoc modo videlicet site in platea communis Pisane civitatis et in supra muro pro quibuslibet quatuor libris quantitatis qua alias ex predictis domibus cameris et locis pensionaret centum libre denariorum: site vero in strata regali Civitatis Pisane allibretur et extimetur pro quibuslibet sex libris pensionis Centum libre denariorum. Site vero in aliis quibuscumque locis extimentur et accatastentur pro quibuslibet septem libris pensionis ipsarum centum libre denariorum. Et quod quilibet qui voluerit in futurum pensionare vel pensionaverit aliquam domum vel cameram non assignatam nec scriptam vel que pro pensione vel artem exercendam in ea relicta fuisset: teneatur et debeat in mense postquam ipsam domum Cameram vel locum pensionaverit assignare officialibus armarii dicti Catastri: quam dicti officiales catastri scribere seu scribi facere teneantur. Et ipsam et ipsum extimare secundum formam et modum statutorum loquentium de extimatione fienda domorum et Camerarum et locorum que pensionantur. Et si eam vel eum non assignaverit, ut dictum est, puniantur in XXV libris denariorum: et nichilominus dictam rem assignare teneatur et sibi ascribatur. Statuimus insuper quod nulla domus vel camera possit adiudicari nec in solutum dari alicui creditori secundum dictas extimationes: sed extimari debeant ac si non essent extimate secundum formam capituli de executione instrumentorum quod incipit.

De pensione domus assignanda et ponenda;

C III. Item quod si aliquis domum aliqui ori pensione locaverit alienam vero minori pensione conduxerit: tanto minus debeat assignare quantum est illud quod pensionis nomine pro aliena domo solvere est obligatus. Et ille qui pro domo sua predictam pensionem recepit in suo censu addere et assignare cogantur in terminum et sub penis supra assignatis;

Quod comitatenses possint allibrari ubi habitant in comitatu;

C IIII. Item si contingerit aliquem allibratum in aliquo castro vel villa ire ad habitandum ad aliquem alium locum Castri vel ville comitatus Pisani et ibi continue per duos annos habitaverit: et domum propriam habuerit: quod possit petere coram officialibus armarii se allibrari vel accatastari in loco ubi habitabit, si et in quantum in loco ubi habitat habuerit maiorem partem bonorum suorum et se elevari et eius libram cassari de loco unde discessit. Quod universitates castrorum et villarum comitatus Pisani non graventur pro absentatis exbapnitis nisi certo modo;

C V. Item si contingerit aliquem accatastratum sive allibratum in Catastro Civium et Comitatensium occasione exbapnimenti vel condepnationis vel exbapnimenti vel condepnationis recedere et se absentare et publicationis bonorum fiende vel facte, ita quod bona sua non reperiantur super quibus commune Pisanum seu commune et universitas alicuius loci in quo reperiretur scripta libra illius talis absentati vel recedentis vel decedentis condepnati, ita quod pro datiis et collectis et aliis oneribus habere regressum non possit: quod universitas vel alius pro tali libra nullatenus agravetur: facta fide debita de predictis officialibus dicti catastri et declaratione facta per eos secundum quod supra dictum est, aliquo non obstante; Et predicta fiant ad petitionem sindici universitatis unde esset sive fuisset talis exbapnitus seu condepnatus vel qui recessisset vel decessisset aut se absentavit et etiam

adpetitoez cuiuscumque cuius interesset seu interesse possz quoquo mo; Qz notarij sarmarij liceat additiones correctiones et alias scripturas facere i libris existentib i dicto armario;

cvj Item q quilibz ex notarijs deputatis uel deputandis ad scribendum additoes diminutoes erroz correptiones permutationes et alias scripturas ad eoz officium spectantes causa officij pdicti i dicto armario et Catastro cois pub possit et sibi liceat impune et sine pena pdca omnia et scripturas quascumqz ad eoz offitium spectantes scribe cassare addere et minuere i libris quibuscumqz et man cuiuscumqz notarij scriptis publicis ul no publicis: no obstante q man ipoz notarioz armarij scripti no apparerent ul eent: dumo ea q fecerit et scripserint fieri possit sm formaz ordinamentoz de offitio offitialium dicti armarij et catastri loquentium. Et dumo fiant de uolutate consensu et man dictoz duoz offitialium i concordia uel alterius eoz et aliter fieri non possint. Qz si aliqua hereditas alicui remanserit debeat illi cui remansit sibi poni facere

cvij Item q si aliquis alibratus i libro et acatastratus i catastro cois pub decesserit superstite sibi aliquo suo filio herede ul aliquo alio suo ul emancipato ul extraneo herede cuiuscumqz conditionis existat et dictus heres uelit suum nom scribi et poni i catastro et libra decedentis cui successerit. Qz offitiales armarij facta eis fide possint nomen decedentis tollere et cassare de libra pdca et nome ipius heredis ascribere et ponere in dicto catastro et libro aliquo non obstante; Et locum habeat qn talis heres no haberet catastrum seu libram et si catastrum haberet: tunc bona sibi relicta sibi scribantur et ponantur i libra sua et catastro suo: et tantum ipsa bona q etiam nom et pnom libram et totum catastrum talis defuncti alibrati cassentur et eleuentur de libra et catastro talis decedentis. Saluo ea que dicta sunt de noie heredis loco nois defuncti ponendo no uendicet sibi locum qn talis heres eet comitatensis ul forensis et succederet ciui pusino uel eet forensis et succederet comitatensi uel eet comitatensis et succederet forensi; In quibus quidem talibz dictoz casuum nom heredis loco nois defuncti ascribi no possit. Sz bona defuncti i catastro heredis facto ul fiendo si catastrum no haberet poni et scribi debeant ut supius dictum est. De nobilibus alibratis i comitatu alibrandis in Ciuitate;

cviij Item statuimus et ordinamus q omes et singuli nobiles et nati de pple militari ex paterna linea: q pater ul antecessores eoz repiuntur scripti i registro cois pub facto de magnatib et de natis pple militari ~~ex paterna~~ ex paterna linea scripti pro nobilib: qui ul pres ul antecessores alibrati sunt seu alibrati repiuntur ita comitatenses et i dicto catastro comitatus: Et qui ul pres ul antecessores eoz an dictum Catastrum scripti et alibrati i Ciuitate seu cu Ciuib pub cassentur et cancellentur: et eoz libre et noia tollantur et abolentur de dicto catastro comitatus per offitiales armarij libre cois pub ad petitionem cuiuscumqz ipoz Nobilium: Et ponantur et scribentur et alibrentur i illa porta et parochia i qua habuerunt seu habere consueuerunt libram ipi ul pres uel antecessores eoz cu Ciuib pusinis seu i qua bona eoz assignauerint aliqua alio generali ul spali i contrarium loquente no obstante; Qz nulla uniuersitas possit inducere testes de sua uniuersitate i eius fauorem

cviiii Preterea volumus quod nulla universitas alicuius Castri vel ville comitatus vel districtus pisarum possit nec debeat inducere testes homines illius universitatis que haberet causam vel questionem cum comune pisarum vel cum aliqua speciali persona coram officialibus armarii: nec ipsi testes admictantur pro ipsa universitate nec admicti valeant ullo modo; Et hoc intelligimus et locum habeat si aliqua specialis persona causam haberet cum comune pisarum vel cum aliquo alio et illa causa expectaret ad utilitatem universitatis de qua vult producere testes: quod de ipsa universitate ad quam utilitas cause possit expectare nullus debeat nec possit produci testes nec admicti valeat ullo modo;

De erroribus mensurationum et pensionum corrigendis

cx Item Statuimus et ordinamus quod si aliquis deinceps conquereret coram officialibus armarii quod in mensuratione et mensurationibus sue possessionis vel possessionum erratum fuit: possint et teneantur dicti officiales armarii omnes et singulas possessiones talis conquerentis suis expensis facere revideri et mensurari et tales mensurationes ad veritatem reducere et libram et quantitatem mensure reducere augendo vel minuendo ipsam libram secundum quantitatem dicte mensure super quibus mensurationibus revidendis et libris ad mensuram reducendis dicti boni homines armarii plenam auctoritatem et baliam habeant et bayliam aliquo non obstante; Ut ad petitionem sindici Castri vel ville cassetur libra mortui et absentati;

cxi Item statuimus et ordinamus cum multi comitatenses vendiderint et alienaverint vel adiudicaverint bona sua personis non existentibus de suo castro vel villa tecte misse dicuntur: et de Civitate et comitatu pisarum qui venire non possunt ad faciendum elevari de suo et castri vel ville catastro res alienatas seu venditas: et sic comune et

alii homines dicti Castri vel ville sine integra gravantur de libra talis recedentis quod sindicus talis Castri vel ville possit compellere coram officialibus et notariis super armario et catastro deputatis; Et dicti officiales et notarii possint et debeant ad petitionem dicti sindici res et bona talis absentis et recedentis venditas seu alienatas vel adiudicatas alicui non existenti de eodem Castro vel ville et facta fide per instrumenta venditionis seu alienationis vel adiudicationis rerum predictarum cassare tollere elevare et emendare vel alter acquirenti ponere et scribere; Et idem per omnia locum habeat in omnibus observetur in mortuis quorum bona omnia ad exteros vel exterum devenirent; Et quod dicti officiales armarii vel alter eorum predicta facere teneantur et executioni mandare facta eis fide legitima de predictis per quatuor testes etiam de eadem universitate;

De pena facientis fieri et alienari sibi libram in fraudem catastri;

cxii Item statuimus et ordinamus quod si quis comitatensis vel alius quicumque venderet vel alienaret vel alio modo transferret aliquam possessionem alicui in fraudem vel fictitie ad cessandum honorem libre et factionum comunis pisarum: quod tam venditor seu alienator quam emptor seu acquisitor puniatur et condempnetur per potestatem et Capitaneum inducens libras denariorum et rem ipsam venditam vel alienatam perdat et in comuni deveniant et confiscentur ipso iure.

De dotibus restituendis et usufructibus rerum ponendis et allibrandis;

cxiii Item Statuimus et ordinamus quod dotes consistentes in rebus immobilibus restitute et que restituerentur debeant allibrari recipienti et illis quibus restitutio facta fuit; Et item quod podesia et possessiones quarum aliquis habet vel deinceps habebit usumfructum debeant allibrari illi tali usufructuario seu usufructuarie et quod ipsi vel usufructua-

rio ul' usufructuarie / si no habebit libram /
debeat libra de dictis rebus fieri. Itaque pretextu
perceptionis usufructus talis usufructuarii
et usufructuaria soluat datas et collec-
tas coïs perusii et ceteras pro dicto tempore fiendas
factiones; Et quod finito dicto usufructu tale
podere et possessiones alibrentur secundum predictam libram
et extimationem illi ul' illis ad quos tale pode-
re et possessiones reuerterent et de libra
dicti usufructuarii debeant cassari et aboleri;
Et predicta non intelligantur in emptionibus dominorum
fructuum et usufructus quo ad predicta minime
teneantur; Quod qui habet domum propriam
in qua exerceret artem debeat sibi alibra-
ri;

CXIIII Item Statuimus et ordinamus
quod si aliquis exerceret artem
in domo propria quod illa domus
debeat alibrari et accatastrari
proinde ac si dictam domum locaret seu pensi-
onaret habita consideratione ad redditum seu ad
pensionem que ex dicta domo percipi possit;
Quod res empte ultra extimationem debeant
alibrari ementi secundum quantitatem pretii talis
rei:

CXV Item ordinamus et statuimus
quod possessiones que uendituret
alienantur ultra quantitatem qua
extimate sunt in catastro / debeant
extimari ementi et acquirenti secundum pretium
et secundum quantitatem pretii et non minus ali-
quo non obstante; De modo cassationis
libre inter uendentes et ementes;

CXVI Item statuimus et ordinamus
quod quicumque tam Ciuis quam comitatem-
sis perusinus ul' quicumque alius uen-
diderit ul' alio quocumque modo al-
teri concesserit aliquam rem sibi alibratam;
quod ad eius petitionem uel alterius cuius interesset
seu sindici Castri ul' ville unde esset uen-
ditor ul' concessor habita cedula uenditionis seu
concessionis talis rei uendite ul' concesse: offitia-
les armarii possint teneantur et debeant
talem rem de libra uendentis ul' cedentis
eleuare et cassare et ponere et describere in li-
bra ementis ul' alterius acquirentis; Et teneatur
quilibet notarius ponens rem aliquam in catastro
alicuius tempore dicte descriptionis sub breuitate
facere mentionem de dicta descriptione iuxta rem
predictam in margine in catastro ubi descripta
reperitur: ut de dicta positione plena notitia ha- 7
beatur pena x librarum denariorum pro qualibet uice qua
contrafecerit. Dummodo si Ciuis emerit a comi-
tatense / antequam eleuetur de libra et catastro
dicti comitatensis uendentis res uendita tenea-
tur Ciuis emens Iurare ad sancta dei euan-
gelia quod dicta uenditio est uera et non ficta Nec
in fraudem facta; Et si dictis offitialibus
armarii apparebit per testes fidedignos sal-
tem per tres quod aliquis Ciuis ul' comitatensis
possideret uere et non ficte aliquam
rem imobilem alteri alibratam et accatastatam
et ex ea fructus perciperet et non alius quod habita fi-
de de predictis / ut supra dictum est / ad petitionem illius
in cuius libra et catastro talis res alibrata
foret ipsa res debeat eleuari tolli et cassari
de libra illius cui alibrata esset et poni in libra
possidentis citato prius tali possessore
non obstante quod titulus possessionis ul' cessi-
onis non appareret. Qualiter alibrentur
mulieres ciues uxores comitatensium;

CXVII Item cum multi comitatenses ha-
beant uxores Ciues ul' quam alias
ut Ciuibus haberent / et de iure
sit quod uxor debeat sequi forum
uiri; Statuimus quod si qua mulier que
esset uxor alicuius comitatensis reperiretur et
esset alibrata in Ciuitate perusii inter Ciues perusii
et ipsa haberet in sua libra aliqua bona ma-
xime acquisita ab aliquo comitatense post
matrimonium contractum; quod ipsa talis mulier
debeat soluere pro ipsis bonis tamquam comitatensis
et non ut Ciuis et eidem domine dicta bona debe-
ant scribi et alibrari in Catastro mariti
comitatensis si marito et ipsi domine placuerit
si autem ipsi ul' alter eorum contradixerit tunc offi-
tiales armarii ul' alter eorum ad petitionem cuius-

cuiq petentis teneant et debeant libraz ta-
li uxori face i comitu i c ul' uilla i quo ul' qua
eius maritus extitit alibrat' et i dcā libra omnia
sua bona scribere et poni et scribi facere et consti-
te matrimonio i t mulierez Ciuez et maritus
comitatensez dcā bona dnā i comitu, psens bonis et
ut comitatensis teneat et debeat facere facti-
ones: soluto aut matrimonio p mortez ui-
ri ad petitionez talis dne offitiales arma-
rij cois psus ul' alt coz teneant et debeat
eius libraz et omnia sua bona de comitu et
catastro comit' tolle et eleuare et i Ciuitate
pone et scribe et ipaz alibrari i alios Ciues
et cu Ciuibus psentis pena dictis offitialibus
armarij si negligentes fuerint i pdictis
p quolibz coz centuz libr den; Quomodo
et ordine alibrentur filij familias;

CXLVII Item cu multi filiifamilias i
emerunt et acquisiuerunt et emant
et acquirant possessiones et bona
alteri allibrata et acatastrata et
p formaz ordinamenti catastri ipā bona
i libra patris uel aui auu describi no pos-
sint sine uoluntate et consensu coz patris ul' aui:
Quod offitiales armarij psentes et futuri
possint et eis liceat/ si et quatiuz pater ul'
auus ipoz nollet consentire quod ipe res et bona
i coz libro et ca[tast]ro ponerentur: tales fi-
lios familias reali[te]r et psonalit coge et graua-
re et cogi et grauari facere ad faciendu et
fieri faciendu eis libra i loco debito si
libraz no herent p talibus bonis qsitis et
querendis/ et quod offitiales Catastri cois pu-
sij ul' alt coz possint teneant et debeant
uinculo iuramenti et ad penaz centuz libr
denarioz exercere offitio libraz et catastruz
facere de bonis pdictis ipis filijs familias
no obstante ipoz contradictione: dumodo
dicti offitiales pmo requisiuerint dictos fi-
lios familias et ipi filij familias contradi-
xerint sibi libraz fieri; Et quod potestas et
Capitanus et quicuq alius offitialis cois psus
teneantur et debeant pena C libr den
p quolibz coz et qualibz uice pdictos filios
familias libras no habentes realit et psonalit
coge et grauare ad pdctaz libraz fieri facia-

endum ad petitionez et uoluntatez dcoz
offitialium armarij ul' alterius eorum interierit;
Et nichilominus no obstante coz contuma-
tia et absentia libra et catastruz dcās filijs
familias fieri possit et debeat ad petitionez
cuiuscuiq iteresset et facta dcā libra poni pos-
sint et debeant bona ut supra p eos acq-
sita; Quod offitiales armarij teneant
diuidere libraz bonoz diuisorum;

CXLVIII Item quod offitiales armarij
possint debeant et teneantur
diuidere libras communes ad
petitionez cuiuscuiq alibrati ad
quez libra pertineret: si diuisiz possideret:
diuidendo quantitatez libre p parte bonoz cuili-
bet contingenti et ponendo et describendo pos-
sessiones et res et extimationez ipaz habenti et
possidenti: no tn libraz minuendo contra formaz
ordinum infra quindecim dies a die petitionis
pena dcās offitialibus centuz libr den si ne-
gligentes fuerit i pdcis no obstante con-
tradictione consortis ul' alterius; Et quia i aliquibus
ex districtibus et pertinentijs villaz comit' psus
fuerint edificata et constructa duo forti-
litia i eodez districtu p homines eiusdez
uille/ et infuturz similiter construi possint et
ad dandum materias uniuersas de pse regendi
et sindicos creandi et soluendi malia et
dapna data denuntientur potestati et Ca-
pitaneo; Ideo uolumus et statuimus quod dicti
offitiales armarij teneant et debeant ad pe-
titionez cuiuscuiq petentis pena V libr den
focularia et catastruz ac territorium dce
ville i quo dicto fortilitia sunt creata ul'
i futurum creabuntur diuide et seorsum aca-
tastrare quodlibz castrum de pse cu omnibus hoibus
adiacentibus et contribuentibus ad dcā forti-
litia sm declarationez fiendaz p hoies ex
altero ex dcis Castris eo mo et forma
put et sicut psusz fuit ul' fuit p dnos
priores et Camerarios artium Ciuitatis psus
alio no obstante; Quod quilibz alibretur
ubi potest et pater ubi habitat;

CXX Item statuimus et ordinamus
quod unusquisque habeat libram suam in
parte in qua habitat et moratur:
sed si in una parte domum habet propriam
in alia vero habitat: in parte proprie domus libra
fiet; ¶ Si autem in diversis portis vel
parte domos habet proprias: et in altera ipsarum
vel utriusque habitet: sit in alibrandi elec-
tione in qua de dictis porte et parte voluerit ali-
brari. ¶ Et si non habitaverint in Civitate:
alibretur in ipsa parte et porta in qua retrohac-
tis temporibus consueverit alibrari; ¶ Qui non
habitantes debeant in mense aprilis baptismi
expecte offitialium armarii fiendi ydonee
satisdare per fideiussores Cives et de proprio
Perusino de solvendo datis et collectis
et alia onera expedire que si imponerentur
et imminebunt per tempus quinque annorum proxim-
orum post datam satisdationem: que satisdationes
debeant per notarium offitialium catastri scribi
in uno libro fiendo per se de omnibus satisda-
tionibus: que satisdationes renovent in uno
libro fiendo de quinquennio in quinquennium
secundum modum predictum / et quicumque satisdationes
non prestiterit / ut dictum est habeatur pro alibrato
et forense et hoc si domum non habuit in Ci-
vitate vel burgis Civitatis Perusii; ¶ Et si
aliquis fuerit alibratus in aliquo loco quo non haberet
domum propriam et iret ad habitandum in aliam
portam vel partem teneantur predicti offitialibus
armarii communis Perusii existentibus; ¶ Qui in
offitiales teneantur libram mutare et scribere
in libras illius porte et partis in qua iverit
ad habitandum; ¶ Et quotiens in domo sua
porta et parte mutaverit habitationem totiens
fiat predicto et mutatio supradicta; ¶ Que
predicto fieri debeat per dictos mutantes
datam habitationem in quindecim dies postquam
mutaverint habitationem predictam; Quod nullus
alibratus in catastro communis Perusii possit
cogi per non subiectum ad restituendum res
in suo catastro descriptas;

CXXI Item statuimus et ordinamus quod nul-
lus alibratus in catastro communis Perusii
possit cogi per aliquem principalem
non subiectum iurisdictioni potestatis et Capitanei
Civitatis Perusii vel per aliquem subiectum habentem
ius sive causam a dicto non subiecto modo aliquo
ad restituendum in res in suo catastro descriptas
vel aliquam ipsarum nec earum seu alterius earum pos-
sessionem; ¶ Et quod nullus Iudex communis Perusii debe-
at audire nec intelligere aliquem principalem
non subiectum vel subiectum causam habentem a non subiec-
to causam vel molestiam inferre contra aliquem alibra-
tum in dicto catastro de rebus seu super rebus
in dicto catastro descriptis; ¶ Et quod omnibus et sin-
gulis offitialibus et Iudicibus communis Perusii sit et esse
intelligatur adempta omnis Iurisdictio et cogni-
tio de predictis: et hoc statutum locum non habeat
in illis principalibus non subiectis Iurisdictioni
potestatis et Capitanei per quibus promiserit et
satisdaretur offitialibus armarii communis Perusii
recipientibus pro ipso communi per bonos et sufficientes
Perusinos et in ipsa Civitate seu burgis habi-
tantes divites et libram habentes pro quolibet
eorum a mille libris supra de solvendo et quod solvent
integre omnes et singulas datis et collectas
et alias faciant factiones imponendas per
commune Perusii pro rebus secundum extimationem rerum
que in dicto est repuitur pro aliis rebus in dicto
catastro rescriptis: Quas dicti non subiecti
peterent seu petere vellent vel possessiones
ipsarum rerum restitui contra quamcumque personam in cata-
stro predicto; ¶ Et eo [illegible] quo obtineret
in causa dicti non subiecti tales res debeant
poni in libra talis fideiussoris ita quod nulla
fraus committi possit in solutione datarum
et collectarum; Et hoc fieri faciant in quindecim
dies a die late sententie a qua non esset appellatum
et si appellatum esset a die finite appellationis:
alias executione sententia sit nulla et pro nulla habe-
atur. Quod quicumque fuerit alibratus
in duobus locis eius libra reducatur in
uno loco;

CXXII Item si aliquis comitatensis esset ali-
bratus in duobus vel pluribus
Castris vel villis pro tota eius libra
reducatur et sibi fiat in catastro
vel villa in qua familiariter habitaverint pro bonis
suis ubicumque positis vel existentibus; Quod offi-
tiales armarii teneantur omni die desfacere cop[ias] ;
vel notarii

CXXIII Item q̃ dc̃i offitiales et notarii
armarii teneãtur et debeant
omni die in quo nõ eẽt aliquod
solepne festum nõ obstãte q̃ eẽnt
ferie eẽ ibi de se copiam facere in dicto armãio
et de mane et de sero omnibus petentibus: Et
p̃dicta facere et exequi et excecutori mãdare
pena x libr. den. ⁊ sacramẽti, p quo libr. cor
et die quo nõ fuerit et steterint in dicto ar-
maio/ut dictum ẽ n̄ dõãm excusatõez habuerit:
Et p̃dcã exequẽda facienda et cõplenda p
potẽtatem ⁊ capitanneum ⁊ alios offitiales cõis
pusii p sonal. ⁊ real. cogantur et cõpellãt
ad petitionem cuiuscũque et ad dcãm penam solue-
dam in casũ quo dicti offitiales armarii cõt-
fecerit ipi ul' alt̃ cor cogi ⁊ cõpelli possint
et debeant p quoscũque offitiales cõis pusii ex
offitio cor et ad petitionem cuiuscũque petentis.

Q̃ comitatensis nõ h̃ns libram possit
se alibrari et libram fieri;

CXXIIII Item q̃ si aliquis cõitatẽsis ul' ali-
bratus in cõitu ex forma ul' uigore
dcõr ordinamẽtor ul' cor execut.
remanet sine libra/et etiam q-
cũque alius comitatẽsis libram nõ h̃ns pos-
sit se facere alibrari p dictos bonos homines
ul' offitiales sup libris faciendis deputatos
ul' deputandos in castro ul' uilla in quo ul' qua
ɔsueuit ul' uoluerit familiariter habitare:
nisi haberet bona inmobilia alibi quo casu de-
scribatur et alibretur ut homines Castri
ul' uille ubi ipa bona ul' maiorem ptem suor
bonor inmobilium h̃ret/semp intelligendo
q̃ factiones psonales faciant: ubi habitãt
non obstante q̃ alibi fuerit alibrati;

Q̃ semper maius p̃tium ponatur in
catastro.

CXXV Statum et ordinatum q̃ offiti-
ales armarii in descriptionibus
extimationum ponãt p̃tium
si fuerit maius q̃ extimatio et si
extimatio fuerit maior p̃tio ponatur ex-
timatio: Ita q̃ semp maior q̃ntitas describa-
tur et alibretur; De focularibus mor-
tuis ⁊ absẽtatis ⁊ depaupatis cassãdis ⁊ eleuãdis;

CXXVI Quia sindici Castror et uillar
cõitatus pusii ex forma alicuius ordin
de uẽditione/alienatõe/trãslatõe
et adiustatione possessionũ ⁊ rer
hoĩum et psonar mortuor absentator et de-
paupator et eor anichilator cõr uniuẽsit
tenentur fidem facere offitialibus armarii ⁊ catast
cõis pusii ad hoc ut ipe res ⁊ possiones de ipa
libra et catastro eleuentur et acquirenti seu
dcãs res possidenti in suo catastro ponantur
et scribantur et talem pbationem et fidem
facere p publicum istra resultet in graue dãpnũ
et dispendium comitatẽsium p̃dictor p resistẽ-
tiam et cõtradictõem quam eis faciũt res et
possessiones huiusmoi possidentes: uolentes
euitare dcãs res in cor catastro apponi et p
aliquor notaior uoraginẽ querentium et
extorquentium p cõditiõe siue ɔfectione dictor
istror a dictis comitatensibus magna salaria
et intollerabilia: Id circho Statuum et ordi-
natum q̃ ad pbationem p̃dcãm faciendam suffi-
ciat p plena pbatione et fide habere nẽ ⁊ in futu-
rum: si possessores ul' acquisitores talium possess
siue rer que dicerent ul' eẽnt uendite alie-
nate p dictos comitatenses ul' in alium trasla-
te seu in alterum iudicate fuerint citati et req-
siti p bayulum cõis pusii semel psonal. ul' bis
ad domum sue solite habitationis ad petitionẽ sin-
dici uniuẽsitatis dcõr Castror et uillar ul'
alt. cor cuius interesset expte dictor offitialium
armarii et catastri sup̃dicti cũ cedula cita-
tionis scribenda p aliquem ex notariis dcõr of-
fitialium: ut talis requisit. et citandus debeat co-
ram eis in certo t̃mino cõpẽe ad dicendũ et cõ-
tradicendum q̃dq̃d uult ⁊ põt de iure quare
nõ debeat sibi talis possessio siue res eleuã-
da in suo catastro apponi: Et siquidem in dcõ
t̃mino coram dictis offitialibus nõ cõpuĩt ⁊ nõ
cõtradixerit ul' etiam cõtradicendi rationabilr
nõ pretenderit causã tũc remaneat in arbitrio offi-
tialium p̃dcõr cum illo ɔsilio/q̃d eis uidebitur et
placebit et ex nũc p dictos offitiales ad eleua-
tionem et pbationem talis possess siue rei libe-
re pcedatur et si talis acquisitor uel possess
nõ eẽt talis psona q̃ de iure possit alibrari
q̃ ad huiusmoi pbatõem et eleuatõem p dictos
offitiales minime pcedatur: semp intelligat

comitatentes soluant
onera psonalia ubi
habitant

dicta res remaneret censualis et tributaria
pro datis et collectis et aliis factionibus communis
Perusii non obstante ordinamento seu statu-
to quo cavetur quod sindici castrorum et villarum
teneantur fidem facere de dictis venditoribus
et alienatoribus et adquisitoribus per publica
instrumenta nec alio in aliquo loquente; ¶ Et tene-
antur dictus et debeant dicti offitiales armarii
facta elevatione et cassatione omnium bonorum in suo
catastro descriptorum et habita fide legitima de
morte seu absentatione seu depauperatione
talium alibratorum cassare et cancellare so-
cialia huiusmodi mortuorum absentatorum vel
depauperatorum ad petitionem sindici castri
vel ville vel alterius cuius interesset; De pri-
vilegiis et licteris communis existentibus in arma-
rio exemplandis;

CXXVII Cum in quadam capsa existenti
in armario communis Perusii multa
privilegia licteras et instrumenta re-
periantur utilia et solempnia
pro communi Perusii que et eorum effectus apertissimis
ignoratur et hoc redundat in preiuditium
et diminutionem iurisdictionis communis Perusii.
Statuimus et ordinamus quod dicta privilegia
lictere et instrumenta utilia et solempnia pro communi Perusii
exemplentur et exemplari debeant in cartis
pecudinis per bonos notarios deputandos
per offitiales armarii communis Perusii cum salario per
dictos offitiales deputando et solvendo per
massarios communis Perusii ad consilium preceptum
dictorum offitialium pena tamen dictis offitialibus
armarii quod dictis massariis L. librarum denariorum pro quolibet
eorum si fuerint negligentes in predictis; Quod
offitiales armarii teneantur facere libram
facere cuicumque petenti;

CXXVIII Cum multi perusini tam de Civi-
tate quam de comitatu et etiam fo-
renses non habeant libram in Ci-
vitate [illegible] Perusii nec reperian-
tur scripti in libra et catastro communis Perusii
et velint dicti tales non alibrati se facere
alibrari in Civitate et comitatu Perusii quibus libra
fieri debet secundum formam ordinamentorum communis Pe-
rusii/ et si alibrarent se eis libra fieret
communi Perusii resultaret utilitas et incrementum
et exinde pecunia veniret in commune; ¶ Pro dicto
statuimus et ordinamus quod offitiales armarii
communis Perusii presentes et futuri et eorum notarii de
mandato ipsorum offitialium possint et eis
liceat teneantur et debeant facere libram
ipsis non habentibus libram in Civitate vel comitatu
scilicet Civibus in Civitate vel burgis et forensi-
bus in Civitate vel forensibus tamen si in Civitate
habitarent; Si vero habitarent in comitatu tunc
in comitatu ubi habitant eis libra fieri
debeat: Et comitatensibus in comitatu ad petitionem
cuiuscumque persone qui habent tenent et possident
seu qui diceret se habere et possidere secundum formam ex-
timationis ipsorum bonorum reducto quolibet mili-
ari ad centenarium et abinde in(fra) prout est hacte-
nus consuetum; Salvo quod comitatensibus pe-
rusinis seu comitatensium filiis qui habitaverint
familiariter in Civitate Perusii per tempus
XX annorum libram non habentibus et alibrari
volentibus in Civitate et etiam Cives perusinos
libram facere teneantur dummodo sint artifices
alicuius artis seu consortii; Illis autem comita-
tensibus qui habitaverint familiariter in dicta
Civitate per tempus X annorum qui sint artifices
seu consortii libram non habentibus et alibrari volen-
tibus ipsam libram faciant etiam absentatos recep-
ta prius fide de predictis omnibus per offitiales predictos
dummodo predictos comitatenses nec alibrare
nec accatastrare possint in Civitate nisi
cum deliberatione et voluntate dominorum priorum
et camerariorum artium Civitatis Perusii et
obtineatur per XXXV camerarios in concordia
ad minus/ ad bussolam et fabas: Et aliter et alio
modo dicta alibratio et receptio fieri non de-
beat pena dictis offitialibus et notariis aliter
alibrantibus et describentibus V librarum denariorum eis
de facto auferenda; ¶ Et si contingit quod ali-
quis ex predictis alibrandis non possideret vel
diceret se non possidere aliqua bona stabilia
et extimata in comitatu communis Perusii teneantur eisdem
Civibus et forensibus facere libram ad minus
XXV librarum denariorum: Et comitatensibus quamque li-
bram pro quolibet et accipiant ab ipsis Civibus
et forensibus alibrandis non habentibus domos

Secans li. Tha Care Choer Cap. 34

i Ciuitate fideiussorem de Ciuitate idoneum
de soluendo datiis et collectis / et aliis subeun-
dis oneribus imponendis per commune perusii : ¶ Et
quia multi decesserunt relictis eorum bonis que
bona ad alios peruenerunt tam ex testamento quam ex
successione ab intestato uel alio modo uel titulo siue
causa : et contingens sit quod huiusmodi bona ipsis
successoribus uel aliis possidentibus describantur :
prouiderunt statuerunt et ordinauerunt quod ad
petitionem cuiuscumque talis succedentis uel possi-
dentis quecumque bona tam ex successione quam ex quo-
cumque alio titulo et causa quod ipsi succedentes
uel alii quicumque possideant seu dicant se
possidere ex causis supradictis uel alia quacum-
que de causa / eis et in eorum libra describantur
et ponantur / si libram habent uel nomina ipsorum
succedentium . s. Ciues loco Ciuium / fore-
ses loco forensium scribantur et ponantur
per ipsos offitiales armarii et eorum notarios de
mandato ipsorum offitialium loco nominum
ipsorum defunctorum in quorum bonis tales descri-
bendi successisse appareret uel ipsa bona
diceret se possidere ex quacumque successio-
ne : Et teneantur et debeant ipsis bonis
descriptis et positis in libra et catastro
talium succedentium uel ipsa bona possiden-
tium quocumque titulo ipsi offitiales et eorum
notarii de mandato ipsorum offitialium cassare et abo-
lere et cassari et aboleri facere de cata-
stro communis perusii nomina et pronomina bo-
na et libram ipsorum primo allibratorum defunc-
torum : // ¶ Et quia plerumque contingit quod domine et
mulieres reperiuntur allibrate et acata-
tastrate in libro et catastro communis perusii et post-
ea nuptui traduntur et dant seu promit-
tant dare ipse uel alius pro eis in dotem uiris
suis uel alteri de domo mariti si maritus
allibratus non esset bona ipsorum et cum eorum uiris
et maritis morantur et habitant et con-
ueniens non sit quod uxor libram habeat separatam
a uiro : prouiderunt et ordinauerunt ex auc-
toritate et arbitrio supradictis quod facta fide
per instrumentum publicum siue per cedulam istrumenti de his
datione uel promissione in dotem rerum predictarum
dotalium ad petitionem uiri et uxoris uel
de ipsorum uoluntate teneantur et debeant ipsa
bona describere et ponere et describi et poni
facere in libro et catastro dicti uiri uel
alterius de domo uiri : si uir allibratus non
foret et augere libram dicti uiri uel al-
terius de domo sua secundum extimationem bonorum
datorum uel promissorum in dotem et nomine dicte domine
uel alterius in Cuius libra dicta bona allibrata
forent bona et libram eleuare et cassare
et eleuari et cassari facere de dicta libra
et catastro pena dictis offitialibus et eorum
notariis si contrafecerint in predictis ducentarum
librarum denariorum pro qualibet uice et quolibet eorum :
que pena eis de facto auferatur per pota-
tem et Capitaneum et alios offitiales
dicti comunis uel alterum eorum ad petitionem
cuiuscumque petentis : possit et poni et de-
scribi in catastro uiri et mariti uel alterius
de domo mariti / si maritus libram non habet /
bona quecumque dicte uxoris ad petitionem
dicti mariti : si de dicte uxoris processerit uo-
luntate et ex fructibus dictorum bonorum pos-
sit dictus maritus soluere datias et colle-
ctas pro bonis in dicto catastro describen-
dis . Quod bona ponantur et scriban-
tur possidentibus ;

Cxxviij Item statuimus et ordinamus
quod predicti offitiales armarii presen-
tes et futuri uel alter eorum ad pe-
titionem cuiuscumque petentis et dicen-
tis se possidere ex quocumque titulo et quacumque
de causa teneantur et debeant ponere et scri-
bere in libra talis petentis et dicentis se
possidere uel aliqua bona stabilia cum
extimatione et confinibus secundum quod in armario
reperitur et augere libram illius cuius ipsa bona
describerentur statim facta probatione et
eleuatione cassare et cancellare de libra illius
cuius dicta bona essent descripta ad petitionem
cuiuscumque cuius interesset sine redditione
rationis prothydictarum rerum ¶ Et predicta locum
habeant in preteritis presentibus et futuris ali-
quo non obstante sub dicta pena dictis offi-
tialibus si secus fecerint. Dummodo hoc capitulum

hoc statutum fuit correctum sub millesimo ccc
iiij xx vi ut infra patet in principio uolumine circha
finem

locu3 nō habeat i illis comitatēsibus
q nō soluerūt iposítas eis factas p Ciuli-
tate habenda quousq3 soluerint dc̄as ipo-
sitas eis factas; De salario notarioꝝ
existentiu3 i armario et de cassationib3
quarūdam condēpnationu3 et de libra
faciēda nō hn̄tib3 qui res aliquas acquisi-
uissent;

CXXX Item statuim9 et ordinam9 q
de onsione aliquaꝝ scripturaꝝ
i dc̄o armario existētiu3 dicti
onsores nō accipiāt ultra xij
den̄ p quolib3 libro ul' scriptura sb pena
i supiori p̄cedenti caplō ōtenta; ¶ Volu3
et ordinam9 q quicūq3 notari9 ul' alius q
fuisset ad custodiā3 dc̄oꝝ libroꝝ p tpr̄ p̄tita
et maxīe a duob3 annis cit̄ra et ad dictu3
offitiu3 et de ipo armario extitisset seu pe-
nes se hr̄et aliquas scripturas seu libros
quacūq3 rōe uel causa illas scripturas
ul' libros teneatur et debeat restituē et
reasignare dictis offitialib3 z i dicto arma-
rio ponē et dimictē i octo dies a die pu-
blicatōis statutoꝝ: alr̄ ex nūc teneatur
dare et soluē cōi pusij pene nōie centum
libr den̄; i quib3 debeat cōdēpnari p sīdicum
sindicatorem tpr̄ sindicat9 et si de hoc
nō fuit expsse sindicat9 possit sindicari
p quelib3 offitialē3 communis pusij et qli-
b3 possit ēē accusator et habeat dimidiā
dicti bāpni; ¶ Preterea uolum9 q
qn̄ fiet solutio alicui9 cōdēpnatōis ul' aliquis
fuit de carcerib3 cōis pusij amore dei in
aliqua festiuitate legitime relapsat9 ipā
cōdēpnatio de omib3 libris debeat cācella-
ri i mānu cancellatōe et libro dc̄aꝝ cō-
dēpnationu3 dicti notarij p̄ncipales scri-
bere teneantur et debeant i margine
dicti libri causam quare dicta condēpna-
tio fuit cassa uel cancellata et millīu3
et diem dc̄e cancellationis pena notario
cōtrafacienti Centu3 libr denarioꝝ: Et
nichilominus fiat et fieri debeat unus
liber p̄se i quo ponātur scribantur et
registrentur noīa z pnomina hoīu3 et
psonaꝝ qui et que extrahunt et exhe-
rentur de Carcerib3 cōis pusij amore dei:
et dictu3 registru3 ibide3 p̄p̄ debeat cō-
suari: Et dictus liber fiat i cartis
mēbranis q emat p massarios cōis
pusij et ligetur itra tabulas ligni ad
pena3 et sub pena p̄dc̄a: Et de hoc qlib3
possit ēē accusator et habeat medieta-
te3 bāpni: ¶ Statuim9 ex nūc i antea
seu de incepo q nulla cōdēpnatio p excessus
ul' ex bāpnimētu3 de aliquo habitu ul' f̄c̄u
uel hn̄du3 ul' faciendu3 cū alicui9 maleficij
possit nec debeat p offitiales armarij uel
p aliquē3 aliu3 cassari ul' cancellari n' tolli
ul' aboleri de libro communis pusij et de arma-
rio dicti cōis uel aliunde: nisi dūtaxat si
cōdēpnatio soluta ēēt ul' soluēt cōi pusij ul'
massario dicti cōis p ipo cōi recipienti: uel nisi
ipā condēpnatio ēēt cassa ul' anullata p a
adunātiā3 gn̄ale3 Ciuitatis pusij uel hn̄te3
arbitriu3 ab ipā adunātia ul' q̄ncūq3 quis
uigore adunātie gn̄alis ēēt de carceribus
cōis relapsatus ul' si talis cōdēpnat9 fuit
detēpt9 i carcerib3 cōis pusij p eā condēpnatiōe
de eo facta et postea fuit amore dei p offi-
tiales cōis pusij s̄m formā3 statuti ul' p̄d̄cā
q3 alia de causa p offitiales dicti cōis hn̄
tes arbitriu3 de ipis carcerib3 liberatus
et exempt9 et extract9: i quib3 casibus z
quolib3 p̄dictoꝝ ipā condēpnatio cassari
et cancellari possit p notarios dicti arma-
rij de mandato et p̄ntia offitialiu3 ipius
armarij qui notarij i dicta cassatione di-
ligenter ponē i scribē teneant9 ratione3
et causā3 dc̄e cassatōis et p̄p̄ quā3 ipā cassa-
tio celebratur; Et p̄dc̄a loca3 hn̄t nō
solum i exhēndis et relapsandis istituta:
s3 et i quibuscūq3 i p̄stitis extractis et re-
lapsatis de dictis carceribus quocūq3 mō
Jure ul' causa p cōe pusij uel p quoscūq3
offitiales hn̄tes auctoritate3 et arbitri-
um a dicto cōi uel talis cōdēpnat9 de carce-
ribus communis pusij amore dei esset re-

Condemnatoes cassari

lapsatus/ut supra dictum est secundum formam statutorum
Et si secus cassaretur non valeat nec teneat
ipso iure et habeatur pro non facta; Teneantur
quod possint et valeant dicti offitiales et eorum
notarii principales cassare cancellare et anullare
omnes et singulas condepnationes et bapna illorum
qui a predictis condepnationibus et bapnis fuissent
legitime absoluti/liberati et rebapniti a millesimo
ccc lxxxiii die kalendarum mensis Augusti citra
iuxta et secundum formam dicte rebapnitionis liberationis
et absolutionis non obstante lapsu termini
dati et prefixi ad faciendum cassari dictas condep-
nationes et eorum bapna: Et quod offitiales arma-
rii et alii qui condepnationes predictas et bapna cassa-
rent vel cancellarent contra formam predictam pu-
niantur ea pena qua puniri deberet talis
condepnatus cuius condepnationem cassarent vel can-
cellarent et ut falsarius condepnetur; Volumus
insuper declarantes quod quicumque qui hactenus exti-
tisset fuisset per formam iuris vel hominis condepnatus
tamquam rebellis et in rebellione positus et postea re-
stitutus et reintegratus ad civilitatem et civilita-
tis beneficium commicteret aliquod delictum personale
vel reale et ex causa predicta veniret pena au-
gumentata per formam alicuius statuti communis
perusii: Quod si tempore commissi delicti talis restitutus
vel reintegratus gaudeat beneficio civilita-
tis et in gratia communis extet restitutus quod tunc tali casu
pro tali delicto nulla pena debeat augumenta-
ri sed puniri debeat penis in statutis communis perusii
contentis ac si nunquam condepnatus fuisset; Item
ad hoc ut unusquisque solvat datas et col-
lectas pro rebus quas possidet: Statuimus
et ordinamus quod si contigerit aliquem scriptum seu
allibratum in catastro civium vel absentium
de comitatu seu comitatensium civitatis perusii
vel inter forenses allibratos in libris armarii
predicti vel aliquo ex dictis libris per alienationem
seu quocumque alio modo aliquas suas possessiones
et res seu iura et actiones que et quas habet
pro rebus inmobilibus tantum: Et in dicto catastro
sibi adscriptas in suo catastro et extimo seu
libra positas in alium seu alios transferre
quocumque modo titulo vel iure in terminos vel ca-
motis vel quacumque de causa Quod tales res iura
et actiones et eorum extimationes talium
rerum et actionum alienatarum seu in alium vel
alios translatarum vel quocumque titulo et modo

ad alium pervenerint vel alterius cuius interesset: de-
beant per offitiales armarii et eorum notarios
vel alterum eorum ad petitionem petentis cuius interesset
esset de libra et extimo seu catastro ta-
lium alienantium seu in alium transferentium
elevari et tolli et diminui et ascribi poni et
augeri in libra seu catastro et extimo
illorum in quos dicte res et possessiones quo-
cumque modo pervenissent seu quocumque titulo
et causa acquisivissent si erunt tales qui
que libram seu catastrum habent; Et si ca-
tastrum non habent predicti offitiales ad
petitionem predictorum alienantium libram
et catastrum facere debeant predictis in quos
dicte possessiones et actiones et iura erunt
translate: in quo catastro predicte res et ac-
tiones sic alienate seu translate et exti-
mationes ipsarum per dictos offitiales et
eorum notarios vel alterum eorum poni debeant:
Et si tales quibus de novo novum catastrum
fieret domum in civitate vel comitatu perusii ipse
pater vel avus eius non haberet: teneatur et
debeat antequam catastrum sibi fiat dare fi-
deiussores de solvendo datas et collec-
tas que imponerentur per commune perusii vel offitia-
les ipsius communis adquem fideiussores
dandum predicti offitiales compellant et
compellere teneantur eundem; Et si ta-
lis adquem dicte res pervenerint patrem
vel avum haberet et pater vel avus vellent
res predicte in eorum vel alterius eorum catastro
ponerentur: quod tales res in eorum catastro
poni et ascribi debeant et eorum libra au-
geri dummodo predicti pater et avus et illi ad
quos dicte res pervenerint voluerint et
consenserint et alias non; Insuper volumus
quod maior sindicus iudex iustitie et dapno-
rum datorum vel aliquis alius offitialis fore-
nsis communis perusii non possit nec audeat vel pre-
sumat se intromictere vel cognoscere nec
aliquam cognitionem vel iurisdictionem habe-
re vel aliquam appellationis vel quocumque super aliqua
causa petitione vel questione pertinente ad offi-
tium catastri et offitialium catastri armarii
communis perusii mota vel movenda porrecta
vel porrigenda: sed omnis cognitio et iurisdi-
ctio dicto maiori sindico et aliis offitia-

offi[tiales] foren[ses] non se intro-
mictant in s[ta]tuto arm.

libus forensibus quo ad preterita presentia et futura
et in causis et questionibus movendis intel-
ligatur et sit adempta vigore presentis sta-
tuti: pena dicto maiori sindico et cuilibet
alii offitiali forensi se intromittenti vel cogno-
scenti seu procedenti contra dictas formas quinquagin-
ta libr. den. pro quolibet in qua pena per eorum
sindicatores ex offitio sindicorum vel ad pe-
titionem cuiuscumque debeant sindicari et defec-
to condempnari: et quod quicquid secus factum fuerit vel
fieret non valeat nec teneat ullo modo
sed sit et esse intelligatur nullius efficacie
vel valoris; Qualiter filii forensium alibren-
tur in libro civium;

C.xxxi Item statuimus et ordinamus
quod filii forensium qui filii nati sunt
in Civitate Perusii et quorum patres
mortui sunt et libram habent in
ipsa Civitate ponantur et scribantur et acca-
tastrentur in libris Civium perusinorum, qui ead-
modum veri Cives perusini cum omnibus et singulis
bonis ipsorum et bona libram et catastrum
patrum ipsorum tolli et elevari et cassari de li-
bro forensium et ipsis filiis poni et scribi in
libro quorum filiorum ponatur ex parte unde
et de quo loco fuerunt patres talium filiorum:
Patre vero ipsorum filiorum vivente non possit
nec debeat dictis filiis fieri libra vel acca-
tastratio inter Cives modo aliquo seu forma:
¶ Et ne in dubium revocetur utrum filii are-
tinorum qui nati sunt in Civitate Perusii et
quorum patres mortui sunt et libram habent
ut ex forma ~~stat.~~ ordinamentorum predictorum
ad ipsius Civilitatis beneficium admictantur
obstantibus quibusdam antiquis legibus communis
Perusii: ad omne dubium removendum: Statu-
imus et ordinamus et reformamus quod presens
statutum locum habeat et se extendat ad
filios aretinorum predictorum in omnibus et per omnia
prout et sicut se extendit et locum habet ad filios
forensium aliorum generali vel speciali in contrarium loquen-
te non obstante; Quomodo fiat libra ci-
vibus et comitatensibus

C.xxxii Item statuimus et ordinamus quod Civi-
bus perusinis et alibratis in Civitate
et etiam forensibus alibratis in Civi-
tate Perusii vel alibratis in ea absen-
tos de comitatu fiat et fieri debeat libra:
Et facta esse intelligatur ad minus xxv libr. ad
grossam: Et comitatensibus perusinis et ali-
bratis in comitatu fiat et fieri debeat libra quam
libram ad grossam ad minus: et si secus repe-
retur factum tollat et reducat ad debitam
libram modo predicto per offitiales armarii librorum
communis Perusii pena .C. libr. denariorum pro
quolibet eorum aliquo non obstante;
Qualiter corrigantur errores calculi;

C.xxxiii Item statuimus ordinamus et re-
formamus quod si error evidens
apparet in cancellatio libre ~~libre~~
Civium et comitatensium perusinorum
et habitantium in Civitate vel comitatu
Perusii vel libram habentium in ipsa Civitate vel
comitatu quod stetur veritati tamen secundum singulares
assignationes et extimationes bonorum et adve-
ritatem reducatur non obstante errore calculi
nec aliquo alio quod in contrarium loqueretur ~~vo-~~
~~lumus et quod libra mutua que fieret alicui~~
~~ex eo quod bona stabilia in suo catastro non habebat~~
De ... ibus corrigendis super ca-
tastro;

C.xxxiiii Item cum propter multas varietates
~~et iniuriosas~~ personarum et rerum ac innumerosas
etiam extimationum contingentium po-
tuerint de facili plures errores
occurrere in factione ordinatione et descrip-
tione catastri novi tam ex parte offitialium
ordinantium catastrum quam etiam ex parte scriben-
tium. Ad hoc ne dicti errores possint in
aliquo alicui vel aliquibus preiuditium inferre:
Ideo statuimus et reformamus quod offitiales
deputati vel deputandi in armario librorum
communis Perusii possint teneantur et debeant
errores quos invenerint occurrisse vel occur-

rere contingerit in futurum tam circa personas
nominatorum in dicto catastro quod esset aliquis bis po-
situs vel descriptus in dicto catastro ultra quam esse
deberet, vel quod aliqua res esset bis scripta
vel quod in parte sequeretur dad scripta et extimata du-
obus in totum vel quod aliqua persona esset de
scripta pro alia vel quod aliqua res esset scripta
in duobus locis ultra quam esse deberet vel quod aliqua
res esset scripta uni persone et describi pro
alteri debuisset, vel quod esset erratum in nomine
vel pronomine vel quod esset erratum in mensuris
et extimationibus possessionum et rerum exti-
matarum per ipsos offitiales vel quod aliquis bona
sua assignasset et registrasset et accatastrasset
non fuisset in libris dicti novi catastri vel
aliter vel alio modo; Et quacumque ratione vel
causa error appareret ex eorum arbitrio et
offitio corrigere et emendare et ad veritatem
debitam reducere ad petitionem petentis et eorum
offitio summarie et sine strepitu et figura
iuditii non obstante aliquo capitulo precedenti
vel sequente vel aliquo alio quod in contrarium loqueretur;

Qualiter augeatur libra;

cxxxv Item considerantes quod augere
libram et catastrum Civium et comitatus
Pistorii comuni Pistorii evidens utilitas
sit et appareat et ad manutentionem
et conservationem dicti catastri pertineat evi-
denter: Idcirco statuimus et ordinamus
quod offitiales armarii librorum comunis Pistorii qui
pro tempore fuerint teneantur et debeant ad pe-
nam centum librarum denariorum augere et accrescere
libras et summam libre cuicumque petenti et
se augeri volenti in ea summa et quantitate
in qua quis voluerit et petierit sibi accresci et
augeri libram, non obstante quod bona stabi-
lia predicta augumentatione fienda non assi-
gnet nec aliquo alio quod in contrarium loqueretur;

Qualiter forenses ad civilitatis bene-
fitium admictantur et infra quantum tempus;

cxxxvi Cum ad decus et magnificen-
tiam comunis Pistorii et Civilitatis
eiusdem summe conveniat ocu-
los dirigere ne Civilitas ipsa
possit forensibus commisceri nisi quod longo
temporis usu continuo in Civitate Pistorii residentiam
fecerit seu fecerint in futurum: Statuimus quod
siquis forensis habitaverit continue per tri-
ginta annos in Civitate Pistorii quod possit
et debeat describi inter Cives absenta-
tos in armario librorum dicti comunis et accata-
strari et allibrari in ea porta et parte prout sibi
libuerit: dum tamen describatur et describi de-
beat locus unde originaliter fuit: Itaque
semper appareat unde traxerit originem;
Et quod gaudeat et gaudere possit omnibus
singulis privilegiis Civilitatis: Sal-
vo quod non possit nec debeat quoquo
modo habere vel exercere aliquod offitium comunis
Pistorii quadraginta quatuor artium dicte
Civitatis aut alicuius earum, nisi post decem
habitationem triennalem descriptus fuerit et
allibratus in dicta Civitate Pistorii et in dicto ar-
mario inter Cives predictos: et continue et fa-
miliariter habitaverit per xx annos com-
putato tempore suo et suorum ascendentium utroque
tempore dictorum triginta et viginti annorum: quo
eum adquirat beneficia et offitia quelibet
comunis et artium dicte Civitatis admicti que-
at et recipi Inter Cives originarios de-
scribi et poni describendo originis lo-
cum ut supra: ¶ Et quod super predictis et quolibet
predictorum fieri possit et debeat probatio per quatuor testes
fidedignos coram principali collacterali domini
potestatis et offitialibus armarii qui pro tempore fu-
erint et huiusmodi probationes describantur
per unum ex notariis curie domini potestatis et unum
ex notariis principalibus dicti armarii: et quod predic-
tus collacteralis non possit nec debeat nec
offitiales armarii examinationem testium
in aliquem vel aliquos committere aliquo modo:
et si commissio fieret non teneat ipso iure
et quidquid sequeretur ob id, Et nichilominus
quilibet contrafaciens in aliquo premissorum incid-
ant in penam quingentarum librarum denariorum: ¶
Siquis autem contra dictam formam aliquod offitium
dari seu concedi consuetum Civibus pistoriensibus excep-
tis ambaxiatis ad quas possit eligi quilibet
et assumi quilibet libere et impune exerceret
quodcumque aut qualecumque acceptaverit vel

quolibet per se suprascriptum per se vel alium directe vel indirecte vel quovis colore quesito quod ipso iure sit et esse intelligatur privatus et ipso iure privatum ex nunc omnibus et singulis privilegiis et beneficiis Civilibus quibuscumque; Et quod in Civilibus et Criminalibus omnibus et singulis et quo ad omnia et singula tractetur et tractari debeat ut forensis et proinde ac si in Civitate pisana numquam habitasset; et nichilominus incidat in penam quinquaginta librarum denariorum qualibet auferendarum per quemlibet offitialem communis pisani et offitialis executionem faciens habeat quartam partem dicte pene ex eo quod venerit in contrarium aliquo non obstante.

Quod nullus forensis qui non fuit accatastratus et habitavit post accatastrationem per viginti annos quibusdam exceptis possit habere offitium vel exercere:

Cxxxvij

Statuimus quod si quis originalis forensis vel quolibet alibratus inter Cives originarios pisanos seu absentatos vel quolibet descriptus a xx annis citra seu infra ipsum tempus quo a die descriptionis et accatastrationis facte quolibet inter Cives infra xx annos seu inde ad xx annos non possit nec debeat quoquo modo habere vel quolibet exercere per se vel alium aliquod offitium communis pisani vel quadraginta quatuor artium Civitatis pisane vel aliarum earum nec Civitatum terrarum seu locorum communi pisano suppositorum seu recommendatorum seu recommendandorum in posterum quocumque modo; Et si tale offitium acceptaret per se vel alium directe vel indirecte quovis colore quesito seu quemlibet suprascriptum exerceret ipso iure sit et esse intelligatur privatus omnibus privilegiis Civilibus et gratiis et debeat tractari in omnibus ut forensis; Et incidat in penam et predatur in omnibus et quo ad omnia prout in fine precedentis capituli est expressum; Predicta tamen non vendicent sibi locum in illis qui occasione vel causa consequende Civilitatis impositam factam per commune pecuniariam vel aliter quolibet persolvissent; Nec etiam in illis qui privilegium speciale habuissent per gratiam accomunis pisani quoquomodo concessum; Quibus non intelligatur per contenta in precedenti et in isto capitulis derogari; Sed gaudere possint et debeant Civilibus privilegiis quibuscumque iuxta formam exigentiam ordinamentorum quolibet editorum hactenus in aliquantulum seu contra consuetudinem huiusmodi Civilitatis: Salvo tamen et reservato et exceptato quod speciale privilegium seu gratia non intelligatur nec intelligi debeat seu censeri eo quod habitassent seu artem aliquam exercuissent in Civitate pisana per spatium temporis per formam statutorum communis pisani de talibus materia disponentium per quod deberent seu possent Civili privilegio quolibet gaudere vel inter Cives describi vel quolibet alibrari vel accatastrari: Et etiam salvo quod possit quilibet in ambaxiatorem eligi et admitti non obstantibus quibuscumque legibus statutis ordinamentis vel reformationibus dicti communis vel dicti armarii in contrarium disponentibus quibus quo ad predicta derogamus expresse aliquo non obstante. I. 2a.

Quod nullus forensis in posterum describendus inter Cives nisi sit registratus in cancelleria ut supra possit aliquo privilegio civilitatis gaudere;

Cxxxviij

Statuimus quod in futurum quicumque forensis quocumque et qualitercumque describeretur et accatastraretur in dicto armario inter Cives originarios vel absentatos seu in registro existente in cancellaria communis pisani de quo supra fit mentio non fuerit descriptus et registratus quod nulla ratione vel causa possit gaudere aliquo beneficio vel privilegio Civilitatis seu artis in aliquo quoquo modo et proinde haberi debeat et censeri ac si in dicto armario scriptus non esset; Si quis autem forensis describetur in posterum in dicto armario et fidem fecerit per scripturam publicam manu unius ex notariis principalibus dicti Armarii continentem

nomen et pronomen et locus originis et tempus
talis descripti per cancellarium communis pu
sii habiti tali fide possit teneatur et debeat
talem describere in tali registro cum tempore acatast[a]
tionis de eo facte in dicto armario ¶ Et
quia in precedentibus capitulis est expressum quicumque forenses
habitaverint in Civitate pistorii per vigenium
post habitationem trigennalem quod debeat Ci
vilibus beneficiis et officiis gaudere sicut lati
sime supra est expressum Declaramus quod post
lapsum dictorum viginti annorum a die descrip
tionis antedicte inter Cives possit et debe
at de dicto registro cassari per dictum cancella
rium ad petentis instantiam et sic debeat imppe
tuum observari aliquo non obstante; Declara
tio qui sint originarii cives;

itra la ditione ... 9 vigo

CXXXVIII Cum in multis capitulis statutorum
editorum ut supra facta fuit men
tio de originariis Civibus pistorii
et de comitatensibus et etiam fore
sibus ad removendum omnem dubietatem circa
reputationem et existentiam originariorum Civium
pistoriensium: Statuimus et declaramus quod omnes
et singuli comitatenses qui fuissent a decem
annis supra allibrati descripti seu acatastati
quocumque et qualitercumque in armario dicti communis
inter Cives originarios pistorienses ut Cives:
quod sint et esse debeant et etiam tractari reputa
ri et censeri Cives originarii pistorii quo ad of
ficia privilegia et beneficia quelibet: Illi vero
comitatenses pistorienses qui fuissent descripti
seu allibrati inter Cives originarios seu ab
sentatos in libro Civium ut supra in dicto arma
rio a decem annis citra vel per ipsum tempus et proba
rent secundum formam statutorum de tali materia
disponentium superius editorum continue stetisse in
Civitate pistorii per XX annos seu artem aliquam
exercuisse vel notariam seu docuisse in aliqua
scientia vel facultate per spatium quindecim annorum conti
nue prout in dictis capitulis continetur vel quod solvit
aliquam impositam factam per commune pistorii occasione
consequende Civilitatis sint et esse debeant ex
nunc Cives originarii pistorienses: Et tractari
describi et reputari debeant in omnibus et singu
lis et quo ad omnia et singula privilegia

beneficia et officia quecumque pro Civibus origi
nariis pistoriensibus: ¶ Forenses vero qui tamen a
viginti annis et abinde citra fuissent quo
cumque in dicto armario descripti seu allibra
ti inter Cives originarios pistorii seu ab
sentatos in libro Civium ut Cives: sint
et esse debeant Cives originarii pistorii
et pro originariis Civibus in omnibus et singulis
et quo ad omnia et singula beneficia officia
et privilegia tractari debeant et describi:
¶ Et idem declaramus in omnibus et singulis forensibus
qui quocumque tempore usque in presentem diem solvissent
aliquam impositam seu taliam communi pistorii pro
ipsa Civilitate consequenda vel Civilitatem
habuissent ex aliquo privilegio speciali preter
quam per privilegium habitationis vel exercitia
alicuius quadraginta quatuor artium concessis
per formam statutorum communis pistorii in quibus ca
sibus eorum specialia privilegia Civilitatis immaculata
serventur et pro originariis Civibus
habeantur quo ad omnia et singula: nisi in eorum pri
vilegiis esset aliquid speciali exceptuatum;
¶ Illi vero forenses qui a XX annis citra se
u per ipsum tempus fuissent in dicto armario
inter Cives originarios seu absentatos
in libro Civium ut Cives quocumque descrip
ti seu allibrati: sint et esse et haberi debeant
pro originariis Civibus pistoriensibus postquam perve
nerint debeant per XX annos a die descrip
tionis seu acatastrationis de eis facte inter
Cives seu absentatos sive in libro Civi
lium ut Civium vel absentatorum a quolibet
officio communis pistorii ac etiam quadragi
nta quatuor artium dicte Civitatis pistorii
et a quolibet alio officio Civitatis tract[atorum]
et locorum communis pistorii recommissorum et subiec
torum et recomendatorum et submittendorum in po
sterum: ¶ Elapso vero dicto termino vige
nali vacationis possint et debeant haberi et
reputari et sint et esse intelligantur origi
narii Cives pistorii et gaudere omnibus bene
ficiis et officiis prout et quemadmodum gau
dere possunt et gaudent Cives origi
narii pistorienses: ¶ Et etiam post dictum spa
tium viginti annorum cassari debeant per cancel
larium communis pistorii de registro nomi[na]
faciendo de forensibus seu debentibus vacare

ab offitijs et ponendo i cancellaria co(mun)is
pis de quo registro lati(us) habetur i capi-
tulo sup(er)adito q(uo)d i capit adhoc ut o(mn)ior
i posteru(m) re(f) aliquo nõ obstante; Q(uod) bona
aditione hactenus p(er) co(mun)e p(er)usij alicui quolib(et) cõ-
cessa seu imposteru(m) concedenda d(e) quoru(m)
fructibus ipi co(mun)i responsio nõ fieret de-
beant extimari et acatastrari tenentibus

CXL

De focularibus mortuis et absentatis;

~~cxl~~ 140 QUum plerumque contingat quod homines et que alibrati et alibrate in libris vel libro Castrorum et villarum comitatus pistorii moriuntur nullis relictis heredibus nec extantibus bonis per quos vel super quibus sindicus vel universitas unde sunt et ubi alibrati sunt huiusmodi morientes ualeant habere regressum pro oneribus persoluendis cum et multi homines et persone recedant et se absentent de castris et villis in quibus sunt et apparent alibrati tamquam pauperes et anichilati et tamen propter baptisma in quo ponuntur frequenter quod etiam exuariis causis quas hic foret difficilimum declarare nec est conueniens quod universitas et homines universitatis cum quibus apparent et sunt alibrati huiusmodi mortui et absentati ut dicti est pro eorum focularibus et libris grauentur talibus oneribus vel factionibus realibus vel personalibus subeundis. Idcircho uolentes adhibere in predictis sole remedia oportuna: Statuimus et ordinamus quod offitiales armarii librorum comunis pistorii qui pro tempore fuerint vel alter eorum possint teneantur et debeant sub pena C librarum denariorum pro quolibet ad petitionem sindici cuiuscumque Castri vel ville comitatus pistorii habentis adhoc spetiale mandatum omnia et singula focularia mortua et absentata de Ciuitate comitatu pistorii ut dictum est cum omnibus eorum bonis tollere cassare et eleuare de libro libre et extimi talis universitatis in quo apparet scripta talia focularia statim facta de his offitialibus armarii fide de predictis per tres testes fidedignos etiam de eadem universitate adimere et diminuere de summa summarum libre talis universitatis usque ad quantitatem quantitatem libre et extimi talium focularium mortuorum vel absentatorum: Et predicta locum habeant et habere intelligantur in preteritis et futuris aliquo generali vel spetiali in statuto loquente non obstante. Statuimus etiam quod ad petitionem cuiuscumque sua putauerit interesse possint et debeant cassare et cancellare focularia et nomina et pronomina libram et extimum alibratorum in Ciuitate mortuorum vel absentatorum facta per descriptionem bonorum in suo et descriptorum possidentibus precedente fide summaria de predictis coram dictis offitialibus armarii.

De bonis que possidentur ex comitatu pistorii

cxlii 141 ITem statuimus ordinamus et reformamus quod omnes et singuli Ciues et Comitatenses pistorii qui aliqua bona stabilia possiderent ex comitatu et districtu pistorii non teneantur nec debeant soluere pro ipsis bonis aliquas datas collectas vel factiones imponendas per comune pistorii si pro ipsis bonis in Ciuitate Castro vel loco cuius territorio et districtu sunt talia bona soluerit dummodo clare et plene probent se debere factiones soluere et onera supportare pro bonis predictis. ¶ Et nullus offitialis comunis pistorii Ciuis vel forensis possit audeat vel presumat aliquem Ciuem vel comitatensem pro ipsis bonis facta sibi probatione de solutione predicta quam alibi pro ipsis bonis fecerit ad soluendum aliquas factiones in Ciuitate pistorii cogere grauare inquietare vel molestare realiter vel personaliter sub pena C. librarum pro ince qualibet qua contrafecerit auferenda non obstante quod talia bona reperiantur scripta in Catastro talis Ciuis vel comitatensis pistorii nec aliquo alio quod in contrarium loquetur.

De electione et offitio cuiusdam boni hominis super scripturis armarii reuidendis et de ipso armario extrahendis

cxliii 142 ITem quod armarium comunis pistorii et loca ipsius armarii sunt multis libris et inutilibus scripturis multipliciter occupata intantum quod loca ibidem preponendis et conseruandis scripturis utilibus que in dicto armario continue reuertuntur sufficientia non existunt. Ideo statuimus et ordinamus quod domini priores artium Ciuitatis pistorii possint teneantur et debeant eligere et deputare unum bonum et expertum Ciuem pistoriensem qui una cum offitialibus armarii librorum comunis uideat et prouideat et examinet scripturas et libros inutiles in armario existentes quia iam steriquam

gința annis vel ultra ex quo fuerunt in dicto armario presentate et ad remissae que ad presens requirunt et possint teneantur et debeant ipsas scripturas et libros per ipsos et dictos offitiales armarii in debito aliaci loco ipsius armarii restringendo reducere et seorsum ponere. Ita quod novis et supervenientibus detur locus. Non ipsas scripturas et libros possit de dicto armario extrahere et extrahi facere vel in alium locum deferre seu alibi reponere aliquo non obstante. **De summis summarum catastri universitatum fiendis per offitiales armarii**

cxliii 143 **I**tem quod offitiales predicti vinculo iuramenti et ad penam centum librarum denariorum pro quolibet eorum teneantur facere summam summarum librarum hominum et personarum allibratarum in ipso catastro reducendo quodlibet miliare ad minutum ad centinarium. Et quando in catastro alicuius comitatensis augetur vel minuitur augeatur vel minuatur summa summarum secundum diminutionem vel augumentum librarum singularum personarum et quod notarii deputati vel deputandi predicta scribere et facere teneantur ad mandatum dictorum offitialium sub dicta pena a contrafaciente quolibet auferenda. **Quod maior sindicus non habeat aliquam cognitionem de questionibus catastri**

cxlv 144 **I**tem supervolumus quod maior sindicus iudex iustitie et dampnorum datorum vel aliquis alius forensis comunis perusii non possit nec audeat vel presumat se intromictere vel cognoscere nec aliquam cognitionem vel iurisdictionem habere per viam appellationis vel quomodocumque super aliqua petitione vel questione pertinente ad offitium catastri et offitiales catastri armarii comunis perusii mota vel movenda porrecta vel porrigenda. Sed omnis cognitio et iurisdictio dicto domino maiori sindico et aliis offitialibus forensibus pro anno ad predicta pro tempore futuro in causis et questionibus movendis intelligatur et sint adempta vigore presentis statuti pena dicto maiori sindico et cuilibet alii offitiali forensi se intromiscenti vel cognoscenti seu procedenti contra dictam formam quingentarum librarum denariorum in qua pena per eorum sindicatores ex offitio sindicorum vel ad petitionem cuiuscumque debeant summarie et de facto condempnari. Et quidquid secus factum fuerit vel fieret non valeat nec teneat ullo modo. Sed sit et esse intelligatur nullius efficatie vel valoris. **Quod allibrati in catastro alicuius universitatis teneantur contribuere ad omnia honera occurrentia tali universitati non obstantibus aliquibus pactis**

cxlvi 145 **S**tatuimus et ordinamus quod quicumque fuerit electus positus et accatastratus in libro libre et catastri alicuius castri vel ville comitatus perusii inter homines et personas seu cum hominibus et personis talis castri vel ville teneatur et debeat solvere facere et contribuere una cum hominibus et personis talis castri vel ville in quo vel qua allibratus fuerit datas et collectas et alia omnia et singula onera realia subire et portare teneatur et debeat pro quantitate sue libre per ut et sicut alii allibrati in dicto castro vel villa et non aliter vel alio modo non obstantibus aliquibus pactis initis et celebratis inter aliquem vel aliquos de universitate et universitatem castri vel ville vel aliquibus laudis arbitramentis sententiis latis per quoscumque iudices vel arbitros vel arbitratores vel aliquibus cuiuscumque continentie et tenoris vel aliquibus statutis vel ordinamentis vel provisionibus etiam per verba derogatoria loquentibus que omnia quo ad predicta ipso iure volumus non valere. Et quod tales allibrati ut dictum est ad petitionem sindici talis castri vel ville vel alterius cuiuscumque petentis cogi possint et debeant per potestatem et capitaneum et quemlibet alium offitialem comunis perusii ad solvendum et faciendum datas et collectas factiones et alia onera supradicta pena cuilibet offitiali requisito si negligens fuerit in predictis V librarum denariorum tempore sui sindicatus per suos sindicatores auferenda quotiens contrafecerit, et ipso com

Nota pro exemptione comitatinorum et forensium

6 infra cap. iiij inter correctiones

pisauri aliquibus generalibus vel specialibus in contrarium loquen-
tibus non obstantibus. ¶ Volumus tamen quod quicumque
comitatini comitatus pisauri qui recesserunt de dicto
comitatu ab anno retro a die bapnimenti pre-
sentium statutorum numerando ipsi vel eorum descendentes
redierint ad habitandum in ipso comitatu pisauri non
possint nec valeant gravari vel molestari pro
aliquo datio vel collecta vel foculari imposito
vel imponendo per commune pisauri nec ad aliquod datium vel
collectam vel foculare imponendam vel imponendum pro
universitatem Castri vel ville ubi venirent
ad habitandum usque ad decem annos et per dictum
tempus decem annorum computandorum a die dicte reven-
sionis in dictum comitatum teneantur tamen et cogi
possint ad custodiam Castrorum sicut et quemad-
modum alii comitatini. Et hec intelligantur
et et locum habeant in forensibus qui venirent ad
habitandum in dicto comitatu pisauri. Et quod dicti comi-
tatini vel forenses non possint nec debeant
pro aliquo debito privato et singulari per eorum
contracto molestari vel gravari nec capi vel arestari
in re vel persona usque in tempus quinque annorum ut supra
computandorum.

Quod fiat unus liber qui
stet in cancellaria communis pisauri in quo scriban-
tur forme venditionum comunantiarum et
gabellarum dicti communis

infra hac ... n. 6 ...

De hoc vide et Rubrica 359 et Rubrica 32 correctionum

cxlvii 146 Quia fructus redditus et proven-
tus comunantiarum et gabellarum
communis pisauri venduntur modis et formis
multiplicibus et diversis. Et sit
conveniens quod de formis ipsarum venditionum
in cancellaria communis pisauri copia habeatur. Statuimus
et ordinamus quod fiat et ordinetur in dicta can-
cellaria unus liber qui vocetur formulari-
um comunantiarum et gabellarum communis pisauri in quo
libro ponantur scribantur et registrentur ma-
nu cancellarii communis pisauri vel alterius ex pri-
oribus predictum cancellarium eligendi omnes et
singule forme secundum quas in presenti tempore vendi con-
sueverunt ipse comunantie et gabelle. Ita quod
quelibet comunantia et gabella in dicto libro
per se habeat formam suam cum pactis modis et
cum capitulis consuetis et quod ex nunc dicte forme
omnia ordinamenta de ipsis loquentia sint et esse
intelligantur vigore presentis statuti inviola-
biliter observata et habeantur et teneri debe-
ant ac si in presenti volumine statutorum de ver-
bo ad verbum essent per ordinem registrata
et quod temporibus debitis dicte comunantie et gabel-
le vendantur et debeant secundum formas pre-
dictas et tenorem ipsarum et non contra preter vel ali-
ter ullo modo: salvo quod in casu quo mutare dictarum
formarum communi pisauri eadem utilitas resultaret
quam nunc et eo casu dicta forma possit mutari
addi et diminui vel noviter reformari prout
in consilio dominorum priorum et Cameraiorum arti-
um Civitatis pisauri in quo interesse debeant
saltem septem ex prioribus et triginta Camera-
rii et duo ex conservatoribus monete communis pisauri
misso et obtempto solempniter partito ad bosso-
las et fabas per duas partes ad minus in dicto
consilio existentes extiterit reformatum aliquo
non obstante.

Nota modum con[...]di cedulas comunantiarum

T. S.

Quod vendentes comunan-
tias gabellarum civitatis pisauri teneantur
antequam ad bapnimenta procedant describi
facere in cancellaria communis pisauri cedu-
las dictarum comunantiarum de verbo ad ver-
bum

cxlvii 147 Statuimus quod conservatores mo-
nete et massarii communis pisauri vel
alii offitiales dicti communis ad quos
bapnimenta stabilitio et vendi-
tio comunantiarum gabellarum seu aliorum bo-
norum dicti communis pertineret teneatur et debeat
antequam ad bapnimenta dictarum comunantiarum ga-
bellarum seu bonorum procedant faciant et facere
teneantur cedulas dictarum venditionum regi-
strari de verbo ad verbum in cancellaria communis
pisauri et aliter ad predicta minime procedere debeant
ullo modo. Et si secus fecerint offitiales supra-
dicti incidant in penam videlicet quilibet contrafaciens
V librarum denariorum sibi auferenda de facto per quem-
libet offitialem dicti communis et lucretur offitialis
executionem faciens de predictis quartam partem
dicte pene. Et nichilominus secus facta non
valeant nec teneant ullo modo. Et quod predicto qui
steterit ad faciendum bapnimenta de predictis te-
neatur et debeat sub pena .C. librarum denariorum in

quolibet banno primitto dicere et clare specificare
quod dicte comunantie gabelle seu bona venduntur
et vendi debent secundum formam cedule rerum
predictarum nec de proximo registratam in dicta
cancellaria. Et insuper volumus quod presentes emp-
tores alicuius rerum predictarum sine tempore in interval-
lo teneantur et debeant cedulas ipsarum rerum
quarum sunt emptores in dicta cancellaria de
verbo ad verbum facere registrari sub pena
V librarum denariorum pro quolibet contrafaciente eidem
auferenda per quemlibet offitialem communis Pistorii.
Et quod in dictis cedulis vel aliqua ipsarum post-
quam fuerit ut supra dictum registrate nichil possit
addi vel minui per aliquem sub dicta pena a
quolibet contrafaciente auferenda modo et forma
superius declaratis. **De quodam libro fi-
endo in cancellaria communis Pistorii in quo
scribantur omnia relicta dicto communi**

cxlviii 148 Item quia commune Pistorii propter negli-
gentiam notariorum non registran-
tium infra addictum communi specta-
ntia in suo iure sepissime leditur
ac etiam defraudatur presenti capitulo duximus
statuendum quod omnes et singuli notarii qui fuerint
rogati de aliquibus legatis relictis seu scrip-
turis pertinentibus ad commune Pistorii quoquomodo
teneantur infra mensem a die qua fuerint roga-
ti continue computandum sub pena II librarum denariorum a
contrafaciente quolibet per maiorem sindicum
communis Pistorii auferenda scribere et regi-
strare in quodam libro magno fiendo et or-
dinando in dicta cancellaria in cartis membra-
nis de verbo ad verbum. Ita quod de ipsis possit
haberi copia pro communi cum necessitas emineret et
tali notario registranti solvatur de suo sa-
lario a massariis communis Pistorii prout ad mandatum
dominorum priorum artium prout ipsis dominis placuerit.
Insuper in dicto libro ponantur scribantur et
registrentur per cancellarium communis Pistorii
vel coadiutorem puncta solempnium ambaxiatarum
communis Pistorii et relationes que fiunt per ambaxi-
atores ad dicta puncta excepto quod in casu

puncta et relationes solempnium ambaxiatarum registrentur

quo videretur dominis prioribus aliquam amba-
xiatam vel eius puncta non esse ponendam quia forte res
non esset in publico retinenda tunc in ipso libro ipsa
ambaxiata vel eius puncta et relatio non ponatur
sed ponatur alibi in occulto ut videbitur dominis prioribus
supradictis. Item insuper fiat mentio in dicto libro
ordinate de omnibus et singulis favoribus et sub-
sidiis recipiendis pro dicto communi a quibuscumque beni-
volis amicis et pro quanto tempore et de quali-
tate subsidii transmictendi. Et simili modo
mentio habeatur de subsidiis et favoribus trans-
mictendis pro dicto communi personis amicis et be-
nivolis quibuscumque ad perpetuam rei memo-
riam de predictis salvo quod ea que dicta sunt de
dictis scripturis per notarium registrandis non
vendicent sibi locum in notis aliquorum offitia-
lium ordinariorum communis Pistorii qui de scripturis
pertinentibus ad eius offitium librum facere ordi-
narium et ipsum restituere secundum formam statutorum
communis Pistorii de hac materia disponentium.
**Quod non possit opponi contra scripturas et
subscriptiones cancellarii et abreviato-
ris presentis**

cl. 149 Quia propter multiplicationem multarum
scripturarum cancellarie communis Pistorii
et offitii prioratus diversimode
et multipliciter occupatum
notarium dominorum priorum idem notarius omnia scri-
bere et in scriptis redigere nequeat ut decet
et decens ex quo possit communi Pistorii dampnum
non modicum resultare. Percho salubri de-
liberatione sancimus quod cancellarius et abre-
viator presens communis Pistorii et cancellarii qui pro
tempore fuerint possint rogari et scribere
valeant omnia et singula infra precepta apo-
dixas reformationes et ordinamenta elec-
tiones offitialium et alias quaslibet scripturas
cuiuscumque tenoris et continentie quibus preceptis istis
reformationibus ordinamentis et aliis quibuscumque
scripturis scriptis seu subscriptis manu dicti
cancellarii et abreviatoris presentis ante pre-
sentis statuti plena fides debeat adhibe-
ri et valeant et teneant et plenum sortiantur

effectum ac si scripta et publicata essent manu
dictorum notariorum dominorum priorum. Et contra dictas
scripturas seu publicationes uel aliquam earum non
possit obici uel opponi quod non fuerit scripte
seu autenticate manu notarii publici seu cum
alia solempnitate celebrate uel facte uel aliquid
aliud propter quod possent dicte scripture seu subscrip-
tiones quolibet modo impugnari pena opponenti obiac-
ti uel contradicenti V librarum denariorum sibi de facto auferenda
ad petitionem petentis et nichilominus quod
secus diceretur uel obiceretur non ualeat ipso
iure.

De hospitali de Colle et priore et bonis et rebus ipsius hospitalis

F. 6.

cl3.
150

Bona autem omnia et res lebro-
sorum hospitalis de Colle et ipsius
hospitalis que et quas iuste tenent
potestas et Capitaneus et priores
artium in bono statu manutenere teneantur
et conseruare ad utilitatem ipsius loci et hospitalis
quod datum est uel fuerit eidem hospitali a communi pisarum
per publicum instrumentum et de bonis communis pisarum ei
uel eis ultra accipere non permictant. Et si in-
uenerit aliquem lebrosum in Ciuitate uel bur-
gis uel comitatu pisarum secundum iudicium medicorum
Et potestas et Capitaneus inuenire et inquirere
teneantur et potestas et Capitaneus eum de
Ciuitate et burgis et comitatu pisarum exire compel-
lant et cogant eum quod ad dictum hospitale
uadat moraturus. Et predicta fiant ad peti-
tionem cuiuscumque petentis sub pena C librarum denariorum.
Et contra bonorum ipsius hospitalis et
ipsius hospitalis bona pertinuerit et pertinent
inmediate et totaliter quo ad integrum et totale
dominium ad commune pisarum. Sed circa hoc duximus
statuendum quod priores et Camerarii qui pro tempore
fuerint quotiens contigerit prioratus siue
rectoratus offitium dicti hospitalis uacare uel
per mortem uel per renumptiationem uel alio quouis
modo habeant et habere intelligantur potestatem
et arbitrium nouum rectorem eligendi et eidem
hospitali de nouo rectorem prouidendi et decer-
nendo sit rector intelligatur si per priores in trigin-
ta quinque fabas concordie fuerit decreta persona
celebrata. Volumus tamen quod dicti priores et
Camerarii seruata predicta forma habeant pote-
statem priorem uel rectorem remouendi et de-
stinandi quotiens eis uidebitur conuenire
Confirmantes ex nunc ordinamentum et arbi-
trium datum presenti priori hospitalis de Colle
de quibus patet manu ser Cole Bartolini de
puteo publici notarii. Rector autem uel prior
dicti hospitalis tales leprosos missos ad
ipsum per potestatem et Capitaneum recipere debeat
in eodem quandocumque per potestatem et Capitaneum mic-
terentur. Et si dictus rector uel prior eos
nollet recipere potestas et Capitaneus ad re-
ceptionem faciendam dictum rectorem uel pri-
orem compellere teneantur. Et si potestas et Ca-
pitaneus hoc fieri non fecerit centum librarum denariorum
Massariis communis pisarum soluere teneatur non
tamen aliquis leprosus in dicto hospitali reci-
piatur qui non sit de Ciuitate et Comita-
tu pisarum et dictus rector eum recipere non debe-
at ullo modo. Si non potestas et Capitaneus
inuenerint hospitale occupasse uel occupari
fecisse de possessionibus communis ultra concessionem
ei factam illud occupatum tollant et ipsum remic-
tere in commune teneantur. Si autem inuene-
rint aliquem infirmum uel sanum existentem in
dicto hospitali qui non sit ad mandatum et
obedientiam dicti rectoris uel prioris et
nollet suis mandatis in omnibus obtemperare
eum de dicto loco expelli facere teneatur
Et potestas et Capitaneus ad petitionem dicti
prioris de facto ipsum per suam familiam expel-
lere teneantur et ubi exire nollet quod ponatur
ipsum in carceribus communis pisarum de quibus re-
lapsari non debeat sine uoluntate dicti pri-
oris. Preterea rector uel prior dicti hospi-
talis per totum mensem Maii in hospitali predicto
in elimosinarium unum de familia ipsius hospi-
talis quem magis ydoneum inuenire pote-
runt eligere teneatur. Et ipse prior ipsius

hoſpitalis elimoſinas diſtribuit p ipꝫ eli-
moſinaꝛiuꝫ īt lebroſos et ſanos put ei
melius uidebit expedire ¶ Qui priores
ratione adminiſtrationis ſui officij redde
teneantur coraꝫ Maiori ſindico īfine cui-
libꝫ anni ſub pena ducetaꝝ libraꝝ deñ
p quolibꝫ eoꝝ et teneātur corā dicto ma-
iori ſindico pducere libruꝫ Introytuū
et expenſaꝝ dicti hoſpitalis mān notij
dicti hoſpitalis ¶ Nullus aūt lebro-
ſus īdicto hoſpitali bayliam habeat ſꝫ
priores phēſint tam lebroſis ꝙ̄ fami-
liaribꝫ ipius hoſpitalis ¶ Jndomo de
burgo nullaꝫ familiaꝫ audeat retinere
Et omēs elimoſine ꝗ̄ portaburtur ad ho-
ſpitale portētur īdomū ſupi nominataꝫ
¶ Priores de bonis et rebus hoſpital
maxīe de ſtlīne ipius hoſpitalis nō poſ-
ſit facere aliquaꝫ alienatōēꝫ ꝑ īt de boīs
ītrantibus ī dictuꝫ hoſpitale ſine ꝯſenſ
et uolūtate conſilij dnōꝝ prioꝝ et Cam
Ciuitatis pu Siaūt contrafecerit ꝯ
tractus ſit ipo Iure nullus et nō teneat
ullo mō ¶ Jtez poteſtas et capitan
aliquē leproſiꝫ qui nō ſit de Jurisdict
pu ītoto diſtrictu puſij ſtare ul morari
nec ī Ciuitate ul burgis ul comitatu
puſij nō pmictant niſi tm̄ ī hoſpitali p-
dicto eos q fuerit de Ciuitate ul burgis
ſeu coītr pu cogant ad ſtanduꝫ et mo-
randuꝫ īdicto hoſpitali dū taxat et nō
ī alio loco Ciuitatis burgoꝝ ul coītis
puſij pmictant ¶ Pullos ut pōcos
ſeu alia animalia / nullus lebroſus
mictant ad uendenduꝫ ſꝫ uendere ītſe lice-
at unicuiqꝫ eoꝝ dez ¶ Liceat tamē
leproſis ſtare ī locis eoꝝ .ſ. caſciano muſ-
ſino burdiglione et tracciano cōtradi-
ctoē aliqua nō obſtante ¶ Leprosi aūt
et leproſe ī ſuo ingreſſu debeant ſua bo-
na micte īndicto hoſpitali et bona ipoꝝ
leproſoꝝ ī hoſpitali pdicto deueniant niſi
ſupeēnt ex eo filij maſculi ul femine ī quo
caſu bona ſua filijs remaneāt niſi ille uel
illi alr diſponerēt ¶ Si uō leproſus ul
leproſi haberēt bona coīa aliqua cū ſuis
cōſāguineis illa bona diuidant et ps leprſi
eoꝝ bonoꝝ ī dictuꝫ hoſpitale deueniant //
Si uero leproſus cū aliquo bona diuideꝛ
non hret ipā bona īſpitale deueniant //
Et liceat prioī et ſindico hoſpitalis poſſ
bonoꝝ ipōꝝ leproſoꝝ ſua aucte īgredi et
eis uti et frui Et hoc intelligatur ſi filꝰ
ul filij ꝫ maſculi ul femine nō ſupeſſent
ſicut ſupiꝰ eſt expſſuꝫ ¶ Quicuqꝫ aūt
de bonis lebroꝝ ht ul hiūt aliquid īiuſte
dicto hoſpitali reſtitue teneatur et ab
ipō p prioreꝫ uendicari poſſint aucte pnt
legis tamqꝫ a uero dno ¶ Et dicimus
ſi aliquis leproſus poſtqꝫ fuit ale pra-
pcuſſus īdicto hoſpitali ꝯtraꝫ aliquem
bonoꝝ ſuoꝝ ī totuꝫ ul īpteꝫ poſt dictaꝫ
receptioneꝫ facē non poſſit / et ſi cōtrafe-
cerit ꝯtus ſit ipō Jure nullus et ī nllo
pniudicet hoſpitali pdicto ¶ Liceat
tā cuilibꝫ leproſo et leproſe diuidere et
relinquē bona ſua īt filios et nepotes
deſcendentes plineam maſculinaꝫ Si
uero filias hret ul neptes ex filio dota-
re poſſit et debeat de bonis dicti leproſi
ul leproſe ſm ꝯdictōēꝫ et qualitateꝫ pſo-
ne et qualitateꝫ pſone et facultatē bōꝝ
dicti leproſi ul leproſe Dū tn̄ hoſpitale
et nō fraudetur ſꝫ ſi hrent fratreꝫ uel
ſororeꝫ reb et a pte fris et ſororis pars
tota eoꝝ ī hoſpitale deueniat ſupdictuꝫ
aliquo ꝯtu facto de pte ſua fratri uel ſo-
rori poſtqꝫ fuerit leproſus effectꝰ ab eo
hoſpitali pdcō aliquatenꝰ nō obſtante an
ps ſua ī hoſpitale pdcm deueniat Et po-
teſtas et Capitaneꝰ poſſidenteꝫ et tenēteꝫ
ipā bona cōpellant ī ꝯtinēti ad reſtituēd
hoſpitali ſupiꝰ noiato ſū maīe et de facto

sine strepitu et figura iudity et iur ordine
no servato ¶ Item potestas et Capitaneus et pri-
ores artium Civitatis pis fieri faciant Inve-
tarium de bonis omnib mobilib et stabilib
dicti hospitalis p ipsum priorem et qdq ipi
hospitali tali acresceret ul i ipm quocumq iure
devenirit adunum mesem post q acreverit ul
devenerit i ipo inventario poni facere tenea-
tur ¶ Leprosi aut et leprose de Civitate
ul comitatu pis comorantes i alijs hospitalib
q i hospitali de Colle sivenire voluerit et stare
voluerint i dicto hospitali recipi debeat i eo
dem dumodo omes res eor quas hent / ad
dictum locum deferant eas dco hospitali totalr
pbituri ¶ Advene no et forenses nullaten
recipiantur i hospitali pdicto ¶ Item q
potas et Capitaneus et eor offitiales ad pena
vc libr denarior de suo salario teneant et debeat
ad petitionem prioris seu alicuius oblati hospitalis
de Colle publice et secrete iquirere et facere iq
ri 9t omes et singulas psonas detinetes
9t ius et iniustam bona bona et res dci
hospitalis ad hospitale spectantia et faciat
ea bona relapsari libera et expedita et cogat
detinetes et possidentes realr et psonalr quslz
no relapsarent et restituerent bona et res
pdictas aliquo capitulo statuti no obstante
Et etiam ad petitionem dicti prioris Civilr age
do ad recuperationem bonor dci hospitalis
pcedere teneatur et debeat sine solution
decimi et omib alijs solepnitatib iuris
pmissis nisi talis possessor hret titulum
et causam acqi pis Et etiam i pdictis et
p pdictis possit pcedi summarie sine libelli
oblatione et strepitu et figura iudity ¶
Item q nullus in dicto hospitali nec ad
titulum dicti hospitalis possit psentari
nec pmoveri ad ordines clericat nisi
pmo se et sua bona offerat hospitali
pdicto et pmictat obedientiam et reveren-
tiam sm formam iuris / et q tunc cumq se offe-
rat i cotractib et negotijs no teneatur
prior ipe ul alios oblatos seu i sanos ul
familiam recipere sz solum priores et coc
pis ¶ Item q quicumq est oblatus seu eet
i futurum dicti hospitalis no possit gravari
realr ul psonalr de datis et collectis pecie
seu p aliquam universitatem i qua eet alibratus
seu alibrati et soluti datas et collectas
solvere sz ee debeant imunes a pdcis et qlib
pdictor et ab omi onere iponendo quo
cumq i comitu pis et comitatensib pis
9t universitates i quib tales eent alibra-
ti p quib gravari seu molestari no possint
de aliqua data ul collecta ul aliquo alio
onere seu ipor occaxione ¶ Et q gau
deat pvilegio originalou Civium pis
ta i offensionib q i defensionib aliquo
no obstante Et q universitas i cuius eius
eet alibratus talis alibratus p libra ipius nulla
tenus agravetur et ipius libra de catasto
p offitiales armary penitus tollatur et
cancelletur ¶ Volumus insup q nulli
liceat dicere allegare opponere ul 9tra-
dicere q hospitale de Colle ul eius bona no
sint cois pis et q no sint oblati subiecti
iurisdictois potatis et capitanei dce Civi-
tatis sb pena et ad penam ducenti allega-
ti vel cotradicenti ducentarum librarum denar
Et q talis dicens allegans opponens
ul cotradicens no debeat audiri p pote
statem vel capitm vel alium offitialem cois
pis sb pena dcis potati capitaneo et
alijs offitialib ducentar libr den Que
de facto eis debeat auferri p eor sindicos
tpre sindicat ¶ Statuimus i sup q si
dictum hospitale i aliqua pte comitatus ht
aliquam rem stabilem unius ey sementis
ul paulo plus ul paulo mini i quocumq
loco sive locis et credet prior dicti hospi-
talis ee utile dicto hospitali vendere
dcam rem unam ul plures i quocumq loco
comitatus sitam ul sitas cum sit utile plures
res i diversis locis positas adunum redu-
cere q dictus prior possit licite p vendere
dcas res stabiles et pretium ipar rer comi-
tere i emptione aliar rer stabilium

emendam pdictum priorem in eo loco in quo ex-
pedierit et utile p hospitali pdicto sine temporis in-
tervallo et sine aliqua dilatione et aliter vende
non possit non obstante statuto quod loquitur
quod prior non possit vendere res stabiles dicti
hospitalis ¶ Et pdicta fiant de gratia et vo-
luntate priorum artium ¶ Item quod quicumque esset seu
erit in futurum potestas pdictum comune in dicto ho-
spitali et vitam habeat seu habere debeat in fu-
turum vel alia quecumque psona habens psonam investi-
tam et fuerit in dicto hospitali et decederet quod
J. 8a. omnia sua bona deveniant in hospitali pdicto
et quod prior sua auctoritate possit tenutam adprehendere
et possessionem bonorum talis morientis tenere
aliquo non obstante. Dummodo pdicta non intelli-
gantur nec locum habeant in illo qui esset vel erit prior
dicti hospitalis vel in bonis eius nec in pslbite-
ris qui non sunt et steterunt in hospitali pdicto
vel eorum bonis ¶ Item quod dictus prior et sui
8 familiares et notarius possint omnia arma
portare impune p comitatum pusii quorum fa-
miliarium nomina et pnomina debeant in scriptis
dari cancellario comunis pusii et non possit excedere
numerum octo familiarium ad plus .s. prior et no-
tarius p civitatem et comitatum pusii familiares
vero p comitatum et usque potius burgorum Civi-
tatis dummodo sint domestici et continuales
dicti hospitalis et in eo degentes et de hoc
in assignatione nominum pdicta fiat fides p priorem
pdictum p proprium juramentum coram cancellario
supradicto ¶ Item quod dictus prior pns et qui pro tempore
fuerit durante sibi offitio prioratus non possit
cogi ad aliquod aliud offitium comunis pusii rea-
piendum vel exercendum nec etiam in arbitrium
eligi vel assumi nisi de eius pcesserit volumtate
excepto offitio prioratus Civitatis pusii
ad hoc ut dicto offitio prioratus de Colle
magis comode intendere possit et p pipius
hospitalis utilitate ¶ Item volumus quod
ville gestis p offitiales comunis pusii ad a-
cremen fossorum dicti hospitalis et sectatorum
et ad alia acramina possint cogi oportuno
tempore p priorem dicti hospitalis ad faciem-
dum et observandum et contribuendum ad ea que
tenentur et debent ¶ Item volumus quod quilibet
oblatus et familiaris alius quicumque in dicto
hospitali existens teneatur obedire dicto

priori et mandatis suis parere Et qui essent
in hobedientes possit dictus prior capi facere
p familiam potestatis vel capitanei Quam po-
testas et capitaneus dare teneatur dicto priori
ad sui petitionem et ipsos in carcerari facere et
in carceribus poni prout dicto priori videbitur
et placebit secundum qualitatem delicti et culpe //
Item cum opporteat archa dictum hospitale et eius
bona p priorem et notarium eius habere magnam sollici-
tudinem Volumus quod dictus prior et notarius
habeant et habere debeant anno quolibet de bonis
dicti hospitalis p eorum salario et labore et pro quolibet
eorum viginti quinque florenos auri Et etiam p
incumbentibus dicto hospitali possit et debeat dic-
tus prior emere tenere et gubernare unum equum
sumptibus et expensis hospitalis supradicti ¶ Item
quod dictum hospitale de Colle p omnibus bonis
suis sit exemptum et immune a quibuscumque fac-
tionibus et honeribus seu gabellis imponendis
in Civitate et comitatu pusii adeo quod ipsum hospita-
le aut coloni et laboratores ipsius numquam debe-
ant aut possint modo aliquo molestari
p dictum comune aut aliquos emptores aut gabel-
larios comunis pusii pena cuilibet contrafacien-
ti imponendas V libr. den. eis de facto auferenda
tempore sindicatus quod salarium supradictum dictus
prior possit retinere de pecunia dicti hospi-
talis et notario suo salarium solvere sine aliqua
apodixa precepto vel mandato ¶ Item cum bona
dicti hospitalis sint atributa dicto hospi-
tali et leprosis in alimentis eorum / et interdum
priores Artium Civitatis pusii cogunt pri-
orem ad ensenia danda de bonis dicti ho-
spitalis Et etiam ad parandum in dicto hospi-
tali p eis respectu revisionis bonorum et rerum
dicti hospitalis fercula et convivia et acce-
dunt ad dictum locum cum multa gente et ibi-
dem faciunt expensas inutiles et que importabi-
les quod non est conveniens Ideo statuimus et
ordinamus et mandamus inviolabiliter obser-
vari quod priores Artium pdicti non possint co-
gere neque debeant dictum priorem hospitalis
ad aliqua ensenia vel munera de bonis
dicti hospitalis danda neque de bonis dicti
prioris Nec etiam accedere possint ad dan-

locum nisi duo tm de prioribus qui re possint
cum quatuor familiaribus et non pluribus pro quoli
bet prioratu post quam irent ad indulgentiam
sancte marie de Angelis in kl' mens Augusti
uel die sequenti quo tempore ire possint in comitiva
voluerint sotiati cum familiaribus ipsorum et non
cum aliis quibuscumque personis ad penam et sub
pena ducentarum libr den pro quolibet priore con
trafaciente et qualibet uice de quibus expresse
debeant sindicari et in predicta pena condempna
ri per maiorem sindicum comunis perusii tempore eorum
sindicatus ¶ Item volumus quod potestas capi
taneus et maior sindicus et Iudex iustitie
in quibus debeant ad petitionem dicti prioris contra
omnes dampna dantes in bonis dicti hospi
talis et ipsos punire in centum sold den et
in aliis penis secundum formam statutorum dicti comunis
que imponunt penam dampnum dantibus in bonis
alterius. Quod Hospitale misericordie

aditione sit exemptum a solutione gabellarum

clij 151 Item quod hospitale sancte Marie de
misericordia de porta porte sancti
petri et priores et gubernato
res ipsius hospitalis de cetero
non possint nec debeant cogi gravari uel
impediri ad solutionem aliquarum gabellarum
pro fructibus redditibus et proventibus bonorum
dicti hospitalis faciendam dicto comuni uel
habentibus causam ab eo Nec etiam ad solutionem
alicuius collecte imposite uel indicte fiende
uel imponende per dictum comune generalis uel spe
tialis Sed sit et esse intelligatur dictum hospi
tale exemptum et immune et exemptionem
et immunitatem habeat et habere intelligatur ab
omni honere reali et personali et omni factione
et angaria que possint dicto hospitali pro
rebus et possessionibus ad dictum hospitale
pertinentibus et pertinendis et maxime ex personis
illarum personarum quarum fuissent dicta bona
uel alia quacumque ratione uel causa ¶ Et quod
laboratores et coloni tam partiarii quam etiam
minime colentes occasione predicta non
possint nec valeant aliquo modo gravari
molestari uel etiam inquietari ¶ Et quod etiam venditto
res ipsarum gabellarum presentes et futuri in vendi
tionibus fiendis de dictis gabellis teneantur
et debeant reservare et conservare huiusmodi pri
uilegium et beneficium dicto hospitali concessum
sive per comune perusii et omnis venditio que de ce
tero fiet de huiusmodi gabella intelligatur
esse facta cum reservatione conservatione et privilegio
predictis dicto hospitali factis ut dictum est
et si secus factum non valeat nec teneat ipso
Iure pena cuilibet contrafacienti uel mole
stanti dictum hospitale et priores et gu
bernatores ipsius hospitalis et factores
et negotiatores et gestores ipsius ac etiam
laboratores et colones et alios quos
cumque nomine dicti hospitalis intervenientes
quingentarum librarum den que pena ab eis
de facto auferatur et auferri debeat
per dominum potestatem et Capitaneum et quilibet
possit tales contrafacientes accusare
et denumptiare et habeat et habere debeat tal
accusator quartam partem bampni et pene que
contrafacienti auferatur aliquo statuto
ordinamento et reformatione in contrarium lo-
quentibus non obstantibus ¶ Et quod domus
sapientie ueteris que hospitalitatis gerit
pauperos scolares et egenos gubernando
Deo serviendo et pro omnia que super dicta sunt
in hospitali misericordie locum habeant in
domo sapientie pro rebus ad dictam domum
pertinentis et in futurum pertinendis aliquo
non obstante. Ordinamenta hospi-
talis misericordie

Domus sapientie sit exempta

cliij 152 Quoniam hospitale misericordie
in differenter quilibet volens
hospitari ad fraternitatem sancte
Marie de misericordia admis
sus fuit nulla persona qualitate inspecta
nuper quod crescente nequitia et experientia do
cuit bonos et antiquos viros dicte fra
ternitatis eiusque reformationes et ordina
menta nullatenus sufficisse ad reprime-

daz uoraginez aliquorum ex bonis et
almoniis pauperum in pignam. Ideo omnes
fraternitates dicti hospitalis. Et omnia
dicte fraternitatis ordinamenta refor-
mationes leges et statuta olim quocumque
tempore edita aut quacumque auctoritate nalla-
ta cassamus et anullamus et pro cassis irri-
tis et cancellatis et nullius habeantur
intelligantur et sint / salubriter providen-
do quod ipsa fraternitas fiet et construetur de
novo quod hospitale regatur et gubernetur
secundum ordinamenta et reformationes que in hoc
volumine describentur et futurarum
adunantiarum istius fraternitatis delibera-
te inserentur. Ordinamus et reforma-
mus quod fraternitas dicti hospitalis sit
et esse possit ex et de omnibus rectoribus
Ecclesiarum Civitatis qui nunc sunt et pro tempore
fuerint exceptis mendicantibus qui de
ipsa vel in ipsa fraternitate nullatenus esse
possint nec recipiantur vel recipi pos-
sint ullo modo. Et ex centum septuagi-
ta hominibus layeis videlicet triginta pro qualibet
porta sicut isti sunt. Nec dictum numerum
amodo describetur in matricula vel ad-
mictetur in congregatione dicte fraterni-
tatis habeatur pro non scripto et non admis-
so nec eius presentia vel vox in aliquo actu
Cum vero aliquem de istis layeis ex hac
vita migrare contigerit priores qui pro tempore
fuerint ambo priores nunc presentes vel
existentes in Civitate vel comitatu pe-
rusii vel cum presentia et consensu vicarii domini
Episcopi una cum visitatoribus infra octo dies
a die mortis defuncti teneantur descri-
bere in matricula dicte fraternitatis alium
layeum quem meliorem in eadem porta esse
crediderit cum ipsius beneplacito et assensu
et si in hoc priores fuerint negligentes
incidant in penam decem librarum denariorum
pro quolibet et qualibet vice non in dicta fraterni-
tate possit aliquis recipi vel describi ea

die qua fiet adunantia pro aliquo ex prioribus
fiendis et eligendis et si secus fieret non valeat
ipso iure. Et priores qui consenserint incidant
in penam quinquaginta librarum denariorum pro quolibet / dictumque
fraternitatis consilium seu adunantia habeat
potestatem arbitrium et bayliam statuendi
ordinandi et reformandi et providendi circa
regimen et modum regiminis et guberna-
tionis dicti hospitalis ac etiam bonorum mo-
bilium et inmobilium iurium et actionum
ipsius hospitalis omnia et singula que in dicto
consilio seu adunantie utilia videbunt
ac etiam alienando et permutando renup-
tiando et componendo de rebus possessionibus iuribus
et actionibus dicti hospitalis. Cum uti-
le et oportunum esse videtur. Et intelligatur
esse consilium et adunantia dicte fraternitatis
in qua interfuerint administratores hospita-
lis predicti si ambo presentes erunt ut supra
et maior pars visitatorum ipsius ac vi-
ginti ex clericis et quinquaginta ex layeis
dicte fraternitatis quidquid autem fuerit obtentum
ordinatum et reformatum et deliberatum
per duas partes de tribus de tribus dicte adu-
nantie misso partito seu scruptinio secre-
to ad fabas albas et nigras habeat
plenam roboris firmitatem ac si per totam
fraternitatem gestum ordinatum et refor-
matum foret. Salvo et reservato quod per
dictam adunantiam non possit mutari ista
forma electionis priorum dicti hospita-
lis nisi per duas partes hominum totius dicte fra-
ternitatis aliter fuerit ordinatum misso
partito et scruptinio secreto ad bussolas
et fabas albas et nigras et non aliter ullo
modo. Siquis vero in dicta matricula non
descriptus ausus fuerit vel presumpserit in dicte
fraternitatis consilio vel adunantia aliqua
interesse ipso facto sententiam excomunicationis
incurrat et centum librarum denariorum pro usu priorum
pro vice qualibet solvere teneatur cuius pe-
ne medietas applicetur et sit et esse
debeat dicti hospitalis altera medietas

cois pusij Et quilibz offitialis cois tene-
atur et debeat a contrafacientē exigere dcāz
penaz ad requisitōez dcōz prioz pena offit
negligentib3 et nō facientib3 dcāz exactionez
Ĵ. J. 1.0. centū libr den̄ de suo tp̄r sui sindicat9 solue
tenecatur de quo expsse debeat sindicari
10 Item si quis sui pcuratoē speret posse p-
oratuz et regimen dicti hospitalis felciat
obtinere nec utile censeatur pcurantes
alienaz rez administrare posse Cum iura
dese īgerentib3 alienis negotijs suspicē-
priores eligendi forma tur Ideo ordinam9 et reformamus qp po-
res dicti hospitalis eligantur mō 7 form̄
istis u3 qp priores qui ꝑ tp̄r fuerint penl-
timo mense administratōis 7 prioratus
eoz ul' unus ex eis si alter mortuus fuīt
ul' absens a Ciuitate et comitatu pus
ul' ex causa legitīa adesse nō poss3 Infra
octo dies amōte p̄defuncti teneātur per
nūptiuz dicti hospitalis requiri facere ꝑꝑ
ul' ad domus eoz solite habitationis omēs
et singulos laycos dcē fraternitatis Et
ꝑ nūptiuz ciūe dcā cpatus omes clericos
fraternitatis eiusdez ut sequenti die sint ī do-
mibus dicti hospitalis ꝑ eligēdo priores
nouos ul' unuz ex priorib3 si alt' mortuus
fuīt ul' absens ut et loco talis mortuus ul'
absentis īssit et īsce debeat dict9 uica-
rius dcī Epī Et ɔgregata adunātia dcē
fraternitatis ī nūō sufficienti tūc priores
ul' unus altero mortuo una cū uicario dnī
Epī si pn̄s eīt et cū illis uisitatorib3 qui
īt fuerit uocare debeant apte xv ex ho-
minib3 dcē fraternitatis adunātie u3 duos
bonos uiros laycos et unuz clericū ꝑ qlib3
porta et cū ipis hant colloquiuz et cōsili-
uz de hijs qui cēnt ydonei utiles et acti
ad regimen et gubēnatōez et prior9 dicti
hospitalis Et ex omib3 quos sufficientes
et bonos eē crediderint tres meliores
layci et duo priores clerici p̄eligantur
et concorditer ul' saltez ꝑ duas ptes ex dic-
tis priorib3 uicario uisitatorib3 et xv alijs
bonis uiris p̄dictis noiaq3 dcōz triuz
laycoz eligi et publicari debeant It' alios
laycos tūc ī sufficienti nūō ī adunātia ɔg-
gatos īt quos debeat ꝑ unuz ex priorib3
mitti ꝑ ituz ad scruptiniuz secretuz hoc
modo qp uolentes tale p̄mus noiatuz
et electuz ex trib3 supdictis eligi p̄sētari
ut ydoneū priorē dcī hospitalis ponat
ī pissidē fabaz albaz nolentes uō nigraz
sicq3 scruptinetur hus et tertius noiatus
et ille ī quē pluz fabe albe cōcurrerit
et ɔsenserint putent Clericos tūc ī-
eadez adunantia ɔgregat9 et posito īt
ipos clericos simlr scruptinio secreto
ad fabas albas et nigras si cōcorditer
ul' saltez due ptes ex eis illuz p̄setatuz
ꝑ bono et ydoneo ɔpbauerit tūc talis
mō p̄dicto p̄sentat9 ꝑ laycos sicq3 cre-
atus et ɔpbat9 ꝑ clericos eē ītelligat'
et uere sit 7 eē debeat gubēnator prior
et rector dicti hospitalis et sindic9 dcē
fraternitatis una cū isto altero priore
rectore et sindico dcē fraternitatis et alij
uō duo layci qui fuerint ī scruptinio
positi ut sup narratur sint et remaneāt
uisitatores hospitalis eiusdez cū omib3 et
singlis modis et ɔdictoīb3 supdictis
Eodez q3 mō duo clerici ut p̄mictitur
p̄electi ꝑ priores uicariuz uisitatores
et qndecaz alios bonos uiros publicēt
et ad scruptiniuz ponant īt clericos tūc
ibidez ɔgregatos et ille ī quē pluius note-
scerit fabe albe ɔuenerit ac ɔcurrerit
p̄sentetur laycis ī eadez adunātia existē-
tibus et īter eos posito scruptinio secre-
to ꝑ duas ptes admiā talis clericus p̄-
sentat9 sic et fuīt approbatus sit 7 eē de-
beat prior rector et dispensator dicti ho-
spitalis una cū priore layco electo cre-
ato ut supi9 ē expssius alter uero cleric9
qui fuīt noiat9 et positus ī scruptinio
sit et remaneat uisitator dicti hospi-
talis una cū alijs uisitatorib3 supdcīs

Et tam prior clericus quam laycus quam etiam visitatores sic creati et assumpti sint et esse intelligantur priores et administratores et visitatores dicti hospitalis et bonorum et iurium eius per duos annos incipiendos immediate post finem officii precessorum non de maiori aut minori tempore per ipsam adunantiam aliter ordinatum fuerit // Si vero presentatus per laycos non approbaret et confirmaret clericus retenta forma predicta alii clerici et tot successive clericis presententur donec unum ex presentatis predicto modo predicto duxerint approbandum sicque versa vice fiat et fieri debeat si presentatus per clericos a laycis non contigerit approbari Et si necesse fuerit predicta electione facienda dicta adunantia priorum congregetur secundum formam et modum supra scriptum in omnibus et per omnia. Si autem aliquis secundum formam presentium ordinamentorum presentatus et confirmatus in octo dies a die sequente computandos recusaverit vel neglexerit dicti prioratus officium et sindicatus acceptare et in scriptis iuramentum prestare in manibus priorum veterum et vicarii domini episcopi si laycus fuerit centum libr. denariorum nomine pene solvere teneatur Si autem clericus fuerit ipso facto sententiam excommunicationis incurrat et omni beneficio quod haberet sit ipso iure privatus Et nichilominus quilibet ipsorum per potestatem cogi possit et debeat per potestatem et capitaneum qui supradictus fuerit vel per diocesanum ad dictum officium acceptandum In eadem pena veteres priores incurrant si in executione huius pene fuerint negligentes. ~~De inventario priorum~~
De iuramento priorum

cliij 153 Item providemus ordinamus et reformamus quod ante principium officii priores novi dicti hospitalis in manibus priorum et visitatorum tunc presidentium propositis sacrosanctis evangelijs corporaliter manu tactis scripturis iurare debeant ipsum hospitale et eius bona et iura pro posse defendere et tueri domos et edificia eius manutenere et conservare et ea locandi tempore locare et locari facere res autem rurales cum optimis condicionibus fidelibus cum optima re pro illo pretio vel mercede et pro illo tempore quod et que dictis prioribus sindicis et procuratoribus videbitur et instrumentum seu instrumenta et occasione predictorum faciendum cum promissionibus et obligationibus bonorum dicti hospitalis et cum capitulis opportunis et consuetis apponi in talibus et instrumentis secundum consuetudinem notariorum Civitatis Pisis et eodem modo possit facere in locationibus rerum urbanarum alias autem coli facere solicite ipsarum pensiones fructus redditus et proventus ac etiam legatorum hereditates dicto hospitali relicta et quecumque alia ex quacumque causa dicto hospitali debita que ad eorum notitiam pervenerit redigere etiam ab invitis iustitia mediante Et ex hijs autem Christi pauperes et infantes ibi proiectos per nutrices alere et ali facere infirmos facere mederi et quecumque necessaria ministrare iuxta possibilitatem et facultatem dicti hospitalis Et generaliter omnia que utilia cognoverit dicto hospitali facere et exercere et in utilia pertinentia Ac etiam presentia ordinamenta et que in posterum fierent auctoritate adunantie dicte fraternitatis in omnibus eorum capitulis observare.

De officio ~~visitatorum~~ priorum.

clv 154 Item providemus ordinamus et reformamus quod priores dicti hospitalis modo supradicto creati sint et esse intelligantur tam ad lites et causas tam presentes quam futuras dicti hospitalis quam ad negotia sindici et procuratores dicti hospitalis cum pleno libero et generali mandato et plena libera et generali administratione hoc modo quod ad lites quilibet dictorum priorum sit sindicus et procurator in solidum cum potestate substituendi et substitutum vel substitutos revocandi

di nec sit melior condicio occupantis s; q dum
incepit alter possit, prosequi et finiri ad negotia
autem ambo simul sint sindici et procuratores
in solidum possit tamen unus alteri cum opus fu-
erit committere uices suas. Saluo quod inmobi-
lia dicti hospitalis alienare non possit nec
super ipsis iuribus et actionibus dicti hospitalis
componere uel transigere uel ipsis renumptiare nisi
de expressa licentia et mandato maioris partis
adunantie dicte fraternitatis misso in ea partito
partitum seu scruptinio secreto ad fabas albas et
nigras. ¶ Hoc tamen intelligatur in diuisione
rerum quas dictum hospitale habet communes cum
aliis quas ipsi ipsi priores una cum duobus ex uisitato-
ribus admin possint diuidere et partiri prout eis ui-
debitur conuenire. Habeant insuper liberam potestatem
super omnibus in supradicto iuramento specificatis et
expressis. ¶ Teneantur etiam priores in offitio
presidentes sub pena centum librarum denariorum exigere
Iuramentum uisitatoribus eorum tempore electionis et cre-
ationis ut supra quod eorum offitium et maxime omnia et sin-
gula in infrascripto capitulo contenta bene prompte et
sollicite exercebunt. De offitio uisitatorum

clvi 155 Item prouidemus ordinamus
et reformamus quod ad hoc ut hospi-
tale predictum ad dei et beate uir-
ginis honorem et laudem et pa-
puperum christi comodum perfectius ualeat guber-
nari et ne per alicuius prioris insolertiam
dictum hospitale et eius bona in posterum
dissipentur aut eius familia uel pauperes ibi
recepti et recipiendi necessariarum rerum pati
possint indigentiam uel defectum. Quod presiden-
tes dicti uisitatores bis uel saltem semel in
mense uisitent et uisitare teneantur et debe- clvii 156
ant dictum hospitale et ab eius familia et pa-
uperibus infirmis et undecumque aliter potuerit in-
quirere et inuestigare quo et qualiter ipsum hospi-
tale eius bona et familia pauperes infantes
per priores reguntur et gubernantur. Et si in
regimine priorum aliquod defectum uitium
uel errorem reperierint debeant ipsos priores
itersi ipsos fraterne mouere. Quod si non senserit

in mense tale uitium errorem uel defectum
non fuisse correctum. Teneantur ipsos
priores iterum simul uel diuisim monere
in presentia aliquorum de fraternitate dicti hospi-
talis. Et si post factam monitionem errorem
uel defectum ibi repertum priores in decem
dies non curauerint emendare tunc dicti
uisitatores omnes in concordia congregari
possint adunantiam dicte fraternitatis in do-
mibus dicti hospitalis si comode ibi
poterunt uel in ecclesia sancte Marie de mercan-
to et in ea narrare regimen priorum dicti
hospitalis et defectus et errores que per dictos
priores committuntur et proponere in dicta
adunantia quid fiendum sit in predictis. Quidquid
autem per dictam adunantiam uel per tres partes
de quatuor ad minus extiterit ordinatum
et reformatum super regimine gubernatione
et administratione dicti hospitalis bonorum
et Iurium ipsius. Ac etiam super cassione re-
uocatione priuatione tunc presidentium uel al-
terius eorum et electionem et creationem nouorum
priorum misso inde partito ad strictum secretum
ad fabas albas et nigras habeat plenam auctoritatem
et perpetuam roboris firmitatem. Teneantur
etiam uisitatores predicti ex se ipsis ac etiam
ad requisitionem alicuius priorum in questionibus
et executionibus et exactionibus Iurium
dicti hospitalis ipsis prioribus et cuilibet
eorum seu substituto aut substitutis ab eis et
in omni casu oportuno assistere et pro posse fa-
uere et omnia alia facere et curare que in presentibus
ordinamentis ad eos dicitur quolibet pertinere.
De inuentario de re facendo de rebus
dicti hospitalis

Item ne quod de bonis dicti ho-
spitalis ualeat fraudari. Ordi-
namus et reformamus quod presentes
priores hospitalis teneantur et debeant
Infra mensem a die Iuramenti qua offitium
iurauerit computandum fecisse publicum Inue-
tarium manu notarii electi uel eligendi per eos fi-
ciendo scripturas et actus ipsius hospitalis
de omnibus bonis mobilibus et inmobilibus ac
etiam Iuribus quibuscumque dicti hospitalis de

quib; iurib; notitiam habuit ac etiam quidquid
in posterum obueniat dicto hospitali semper infra
octo dies a die obuentionis poni debeat
in dicto inuentario poni debeat in dicto inuentario
et scribi per supradictum notarium et sic si aliquid
alienaretur consumeretur uel perderetur can-
cellari debeat cum consensu saltem duorum ui-
sitatorum de dicto inuentario cum adiectione expres-
sionis ipsius cancellationis Quod inuentarium
tam presentes quam futuri priores teneantur assignare
in adunantia in qua noui priores eligerentur
ipsis prioribus nouis et uisitatoribus qui pro tem-
pore fuerint Qui priores noui una cum
12 uisitatoribus nouis et prioribus ueteribus
ad hoc requisitis si interesse uoluerint debeant
uidere et rimari sollicite an res posite in
dicto inuentario reperiantur in bonis dicti ho-
spitalis uel non Et si quid reperirent deficere
illud debeant presentari et notari facere per notarium
antedictum ut de hiis possit et debeat a prio-
ribus ueteribus ratio finalis exigi et
requiri Et plene et integraliter intelligantur
ad manus priorum nouorum peruenisse quidquid in
dicto inuentario descriptum reperietur quod
non fuit cancellatum uel presentatum manu
notarii predicti infra octo dies a die mutationis of-
fitii quicumque autem ex presentibus prioribus uel
futuris negligens fuerit in confectione uel
conseruatione dicti inuentarii uel in rerum obue-
nientium descriptione uel ipsius inuentarii
successoribus reassignatione ac rerum ibi descrip-
tarum remissione ut supra est premissum soluere
debeat pro quolibet predictorum in quo negligens clviiij
fuit nomine pene ducentas libras denariorum pisanorum 158
paruorum Et omne dampnum quod ipsi hospitali ex
tali negligentia obueniret In eadem pena
uisitatores incurrant sicut noui priores
qui pro tempore fuerint a dictis hospitalis in
inuentario descriptis non curauerint interesse
ut supra est narratum De ratione reddenda
per priores.

clviij I Tem ordinamus et reforma-
157 mus quod tam presentes priores quam
futuri infra mensem post finem eorum
offitii teneantur et debeant in eorum offitio successoribus
Ac etiam uisitatoribus nouis reddere
et reassignare rationem rerum et quorumcumque bonorum
ad eorum manus peruentorum et reliqua integraliter
restituere in termino supradicto Et generaliter de
omni eorum administratione etiam si de reddenda
ratione uel restituendis reliquis a successoribus
uel uisitatoribus non fuerint requisiti
uel moniti Teneantur nichilominus uisita-
tores et priores noui eos requirere interpellare
et monere ut modo predicto rationem reddant
et reliqua restituant et assignent Si uero ne-
glexerint rationem et reliqua restituere et as-
signare in termino supradicto uel ipsi priores
et uisitatores noui in recipiendo et reuidendo
rationem et reliqua quocumque modo fuerint negli-
gentes quilibet predictorum libras ii denariorum pene nomine
soluere teneatur Si uero reperietur aliquem
ex prioribus quidquam de predictis hospitalis bonis mo-
bilibus et inmobilibus aut iuribus fraudasse aut
subtraxisse uel extrahi fecisse nisi sponte in biduum
omnia restituerit cum effectu Teneatur uica-
rius diocesanus et quilibet offitialis communis pisani
qui super additus fuit ad petitionem priorum et
uisitatorum et maioris partis ipsorum inquirere contra
tales fraudatores aut subtractores seu subtra-
hi mandatores punire acriter ut aliis ni-
scat in exemplum priores autem et uisitatores
qui non sollicitauerint et procurauerint
huiusmodi punitionem fieri eiusdem fraudis et sub-
tractionis intelligantur esse participes Quod dictum
hospitale habeat aduocatum procuratorem et notarium

I Tem prouidemus ordinamus
et reformamus quod utile et necessa-
rium uidetur Acta gesta et
contractus dicti hospitalis et eius fra-
ternitatis unica manu scribi ut in omni
casu oportuno facilius et promptius habeantur
sit etiam necessarium dictum hospitale habere unum
ualentem aduocatum et ydoneum procuratorem
pro defensione iurium dicti hospitalis. Ideo pri-
ores dicti hospitalis qui pro tempore erunt pos-
sint eligere unum notarium ad scribendas et pu-
blicandas scripturas quaslibet dicti hospi-
talis et fraternitatis eorumque gesta et contractus
Ac etiam unum peritum aduocatum uel duos

pro oportunis necessitatib[us] et utilitatibus d[i]c[t]i hospitalis possint q[ue] dare et concede[re] dictis notijs advocatis et procurat[oribus] et cuilib[et] eor[um] illa[m] provisione[m] que eis s[ecundu]m meritu[m] p[er]sonar[um] et cau[s]aru[m] exigentiu[m] videb[itu]r convenire. Et si dicto hospitali occurre[re]t aliqua ardua et magna lis vel questio possint plures advocatos et procuratores conduce[re] p[ro]ut crediderint expedire et salaria eis et cuilib[et] eor[um] mitte[re] atq[ue] dare qualitate p[er]sonar[um] inspecta et ut dictis priorib[us] videb[itu]r et placebit.

De duplerijs retine[n]dis in d[i]c[t]o hospitali

clx
159 Item p[ro]videm[us] ordinam[us] et reformamus q[uod] p[ri]ores q[ui] p[ro] t[em]p[o]r[e] fuerint retine[re] debeat in dicto hospitali duos cereos seu duppierios magnos sicut sunt duppierij artiu[m]. Et cu[m] co[n]tigerit aliqu[em] de dicta fraternitate sepelliri seu ad sepulcru[m] ferri in Civitate p[er]usij teneantur dicti priores cu[m] illis quos de fraternitate h[abe]re potueru[n]t sociare funus cu[m] dictis cereis seu duplerijs accensis s[ecundu]m co[n]suetudine[m] p[er]usinam sub pena x libr[arum] p[ro] quolib[et] ipor[um] p[ro] vice qualib[et] qua in hoc fuerint neglige[n]tes si p[ro]pte[r] h[e]r[e]dis seu co[n]sanguineor[um] defuncti vel amicor[um] dies sepulture ei fuerit intimata.

De q[ua]ntitate relique[n]da p[er] ho[m]i[ne]s fraternitatis d[i]c[t]i hospitalis t[em]p[o]r[e] eor[um] mortis

clxi
160 Item p[ro]videm[us] ordinam[us] et reformamus q[uod] quilib[et] laycus d[i]c[t]e fraternitatis testatus vel abintestato sine filijs masculis decedens dicto hospitali relique[re] teneatur libras decem den[ariorum] p[er]us[inorum] p[er]us[inorum] decedens v[er]o cu[m] masculis relique[re] teneatur libras q[ui]nq[ue] den[ariorum] ad minus. Et si in testo eius q[ua]ntit[a]s p[re]dc[t]or[um] obmissa fuerit relicta huiusmodi quoquomodo Nichilominus q[ua]ntitates p[re]d[ic]t[e] p[er] sindicu[m] et p[ro]curatore[m] dicti hospitalis in casib[us] sup[ra]s[crip]tis a defunctor[um] h[er]edib[us] peti possint et exigi debeant cu[m] effectu. Et si q[ua]ntitates p[re]d[ic]te solep[n]niter in testo relicte fuissent potestati et Capitaneo et quicu[m]q[ue] alt[eri] offitiali co[mmun]is p[er]us[ii] q[ui] ab aliquo ex dictis prioribus vel p[ro]curat[ore] fuerit req[ui]sit[us] ad solutione[m] p[re]d[ic]tar[um] q[ua]ntitatu[m] in casib[us] sup[ra]s[crip]tis h[e]r[e]d[es] talis defuncti coge[re] teneantur de facto sine aliqua oblatione libelli solutione gabelle seu decimi sine solutio[n]e alicui[us] q[ua]ntitatis pecunie et sine aliqua p[ro]ductione s[er]uie vel p[ro]cessu usu dumtaxat p[rese]nti ordinamento et recepto sacramento ab uno ex dictis priorib[us] q[uod] q[ua]ntitas q[ue] tu[n]c peteretur d[i]c[t]o hospitali ex aliquo d[i]c[t]or[um] casuu[m] debeatur. Et si in exactione huiusmodi priores fuerint negligentes duplu[m] q[ua]ntitatis dicto hospitali debite pene no[m]i[n]e solue[re] teneant[ur]. Hoc t[ame]n utru[m] dicta q[ua]ntitas sit exigenda ab h[er]ede defuncti vel no[n] remaneat in discretione et co[n]scientia prior[um] dicti hospitalis.

De pena se imiscentis regimini d[i]c[t]i hospitalis co[n]t[ra] forma[m] p[rese]ntiu[m] statutor[um]

clxii
161 Item p[ro]videm[us] ordinamus et reformamus q[uod] si quis diabolico sp[irit]u agitat[us] ausus fuerit vel p[re]sumpserit in futuru[m] se intrude[re] in dicto hospitali seu p[ro]pria auto[ri]tate se dicti hospitalis regimine imisce[re] auctoritate modo quocu[m]q[ue] ad dicti priorat[us] offitiu[m] se c[re]ari vel eligi co[n]sentire seu dictu[m] p[ri]oratu[m] gubernatore[m] hospitalis p[re]dicti vel administrat[orem] seu dispensatore[m] bonor[um] ip[siu]s suscep[er]it vel exercuerit nisi fuerit electus et creat[us] s[ecundu]m forma[m] p[rese]ntiu[m] ordinamentor[um] possit offendi impune et in civilib[us] et criminalib[us] ei nullatenus Jus reddatur et ad omne[m] honore[m] offitiu[m] vel benefitiu[m] co[mmun]is p[er]usij ip[s]o [iure] inhabilis censeatur et sit. Et si laycus fuerit ultra p[re]dictas penas V[c] flor[enorum] auri pene no[m]i[n]e co[mmun]i p[er]usij solvere teneatur et co[m]pellatur de facto sine aliquo p[ro]cessu ordinario s[ed] solu[m] v[er]ita[te] facti sumaria de p[re]dictis p[er] que[m]cu[m]q[ue] offitiale[m] si fuerit Clericus ultra penas iam dictas sit ip[s]o Jure anathematiçatus et omni benefitio et honore Ecclesiastico privatus et [ipso iure] indignus et inhabilis reputatus.

Q[uod] quilib[et] de d[i]c[t]a fraternitate teneatur assiste[re] et fauere p[ro] posse priorib[us] et visitatorib[us]

clxiii
162 Item q[uia] aliq[uan]do co[n]tingit q[uod] quidam p[ro]prie salutis immemores q[ui] humana[m] et maligna[m] potentia[m] amicitia[m] corruptela[m] Jura dicti hospitalis impedire conculcare et supprime[re] moliuntur et ei[us] bona invade[re] et indebite retine[re] q[ui]b[us] e[st] intuitu dei et çelo Justitie viri[liter] resistendu[m] nec de hoc semp[er] priores et visitatores dicti hospitalis suffitiunt. Et

Ideircho providemus ordinamus et refor-
mamus quod quilibet de dicta fraternitate te-
neatur et debeat ad requisitionem cuiuslibet
priorum et visitatorum dicti hospitalis ipsis
prioribus et visitatoribus et cuilibet eorum vel sub-
stituendis ab eis assistere favere ad posse in
palatiis rectorum civitatis Pistorii et extra
pro executione manutentione et defensione
iurium et bonorum dicti hospitalis. Et quicum-
que negligens fuerit in predictis decem librarum denariorum
penam incurrat ipso facto sine aliquo proces-
su ordinatione quam penam pro quolibet offitialem co-
munis Pistorii exigi debeat pena offitiali
negligenti centum librarum denariorum pro qualibet vice
qua negligens fuerit vice qualibet qua ut
premictitur fuerit requisitus. Quomodo solui
debeat pene pro delinquentes contra formam presentium
statutorum

clxiiij 163
Item providemus ordinamus
et reformamus quod quantitates
omnium et singularum penarum de quibus
in presentibus ordinamentis quolibet
mentio facta fuit. Si incidens in penam la-
ycus fuerit medietas communi Pistorii applicetur et
alia medietas hospitali predicto. Si vero inci-
dens in penam fuerit clericus medietas quanti-
tatis penalis ad curiam episcopalem deveniat. Et
alia medietas hospitali predicto assignetur
quarum pena omnium et singularum exactio fieri
debeat per quemlibet offitialem communis Pistorii qui
super hoc aditus fuerit vel per vicarium domini episcopi Pi-
storiensis summarie et de plano sine libelli ob-
latione et aliquo strepitu et figura iudi-
cii non obstante et sine aliquo processu ordi-
natione etiam tempore feriarum ordinariarum vel repenti-
narum. Et quod predicti domini potestas et Capita-
neus et quilibet eorum et eorum et cuiuslibet eorum
iudices contra predictos sic negligentes et cul-
pabiles teneatur ex offitio eorum inquirere
et eos penis predictis punire. Et si aliquis
offitialis dicti communis fuerit negligens
vel remissus in executione alicuius predictarum
penarum vel alicuius alterius ex ordinamentis
suprascriptis ducentorum florenorum auri penam incurrat
auferendam per suo sindicatu ad petitionem cuius-
cumque petentis communi Pistorii et dicto hospitali communiter ut
premictitur applicandam. Quomodo oblati recipi debeant

clxv 164
Item ordinamus et statuimus quod dicti
priores hospitalis non possint re-
cipere nec recipi facere aliquem
in oblatum nisi de ipsorum communi concordia
et consensu visitatorum qui pro tempore fuerint posito
inter eos scruptinio secreto et per ipsos sollempniter
obtempto et si secus fecerint non valeat et
ipso iure sit nullum. De quantitate solvenda
per massarios communis pro facculis pro luminaria
fienda

clxvj 165
Item ordinamus et reforma- .K. 2a
mus quod massarii communis Pistorii qui
pro tempore fuerint sine alio precepto
vel mandato cuiuscumque teneantur
et debeant erogare florenos quindecim auri
anno quolibet pro facculis et candelis pro lumi-
naria fienda ad dictum hospitale in festo beatorum
Innocentium in qua luminaria in ecclesia debeant
et teneantur priores artium cum quanto maiori
numero haberi poterit ex hominibus dicte fraternitatis.
Ita quod cera et facule costus et valoris predicti
dicto hospitali offerantur ad honorem et laudem
dei et beate virginis et in signum et comemo-
rationem quod dictum hospitale sit sub protectione
et defensione communis Pistorii. Nec aliquis contra ipsum quicquid
in posterum audeat actentare. Quod in causis dicti ho-
spitalis debeat procedi summarie et de pena
opponentis contra sindicatus ipsorum priorum

clxvij 166
Item quia hospitale sepe ab iniquis
et cavillosis hominibus longevis liti-
giis fatigatur et gravissimis
expensis et dampnis affligitur
maxime cum negotia et lites hospitalis non ita
sollicite prosequuntur ut quilibet propria negotia
operatur. Ideo necesse est perversitatibus et do-
lositatibus nefandorum hominum providere. Quapropter
ordinamus et reformamus quod in qualibet lite con-
troversia vel questione que pro parte dicti ho-
spitalis alteri vel contra communi collegio vel universitati
moveretur vel quocumque vel qualitercumque contra ipsum
hospitale fieret seu ageretur. Iudex qui
super lite vel causa cognoscet debeat et te-
neatur procedere cognoscere et terminare su-
marie et sine strepitu et figura iudicii vel
ordinarie secundum formam iuris et statutorum communis
Pistorii cum compromisso iudicatio vel sine prout
prioribus dicti hospitalis vel alteri eorum aut
substituto vel substitutus ab aliquo ipsorum

videbitur et placebit et quod contra electionem dictorum priorum et contra eorum sindicatum et sindicum et procuratorem dicti hospitalis et substitutos ab eis vel aliquo eorum nichil dici vel opponi possit sub pena V librarum denariorum quae de facto sine aliquo processu exigi debeat ab opponente predicto et si opponetur per aliquem sindicum vel procuratorem per quemlibet offitialem comunis Perusii ad petitionem dictorum priorum vel alterius eorum vel sindicum vel procuratorem dicti hospitalis seu vel substitutos ab eis vel altero eorum pena offitiali negligenti mille librarum denariorum de quo debeat expensis sindicari. De ordeo comunis dando dicto hospitali misericordie

clxvii 167 Item cum cives Perusini temporibus quibus infirmantur communiter mictunt ad dictum hospitale pro farina ordei et aqua ordei in quo dictum hospitale multum de ordeo solutum est quoteidie, et ad relevandum dictum hospitale ab huiusmodi gravamine offitiales comunis Perusii super canipario blado dicti comunis nunc deputati et qui pro tempore fuerit annuatim singulis annis teneantur dare et tradere vigore presentis ordinamenti prioribus et rectoribus ipsius hospitalis seu alteri priori decem corbes ordei de ordeo comunis Perusii ad decorum mensuram proveniendo et simili modo et causa dent et dare et tradere teneantur et debeant de dicto ordeo annuatim fratribus sancti Francisci de Perusio et hospitali misericordie de Perusio decem alios corbes videlicet dictis fratribus quinque corbes et alios quinque hospitali proxime dicto sub pena C. librarum denariorum vice qualibet pro maiore sindicatu ad petitionem dictorum priorum hospitalium seu sindicorum dictorum fratrum de facto auferenda aliquo non obstante. Quod contra ista sindicatum et personas sindicorum dicti hospitalis non possit opponi

clxviii 168 Item quod contra mandatum sindicatus et procuratoris dicti hospitalis vel contra personas sindicorum et procuratorum non possit opponi aliquid nec dici vel obici pena opponenti et obicienti .C. librarum denariorum et oppositio et obiectio non valeat ipso iure dummodo dictum mandatum appareat per publicum instrumentum habens solempnitates publicorum instrumentorum et pro eo tamen quod contra mandatum ipsum non obiceret dictum hospitale tale mandatum aliqua ratione non valeat impugnare et quod contra mandatum ipsum obici possit quod constitutus procurator vel sindicus et etiam possit opponi de revocatione et falsitate. De offitiali et offitio super guastis.

clxx 169 Statuimus et ordinamus quod si tempore futuro ad guastum aliquod faciendum in comitatu vel districtu Perusii pro homicidio vel aliquo alio malleficio pro quo guastum fieri deberet vel destructio ipsorum bonorum alicuius seu ad vendendum bona comunis Perusii publicata nullus accedere possit vel debeat nisi isto modo et ordine videlicet quod tamen milites socius et familiares potestatis et capitanei qui ipsum guastum facere debebunt ire possint ad dictam destructionem faciendam. Et si dicti socii et familiares aliquem duxerint contra formam presentis capituli puniatur dominus potestas vel dominus capitaneus cuius socius et familiares accesserint ad predicta et contrafecerint in sindicatu sicut maleficii pro vice qualibet in mille librarum denariorum. Dummodo predicta non intelligantur in baylitoribus et preconibus qui tunc accederent pro executione predicta. Qui familiares potestatis et capitanei vadant et ire teneantur eorum expensis nec dicta comunis vel alia tunc accedi castri vel ville alicuius vel alia qui possint aliquid accipere vel recipi facere directe vel per obliquum sub dicta pena mille librarum denariorum que pena per sindicatores eorum auferatur ab eis de facto non obstante aliqua refutatione eis facta vel fienda sed tamen cum eis accedere debeat unus bonus homo et offitialis et notarius qui eligitur et eligi debeat ad sacchettum et de sacculo extrahi et publicari de sex in sex mensibus in sex menses et cogantur ipsi offitiales et notarius. K. et intelligatur ipse offitialis esse et sit comunis Perusii ad recipiendum possessionem bonorum de va-

stimdor ul' et publicatoz p coi et secum ducat tpr quo ibit ad destructiones faciendas seu adaccipiendu ptez bonoz publicatoz p coi suu notin et unu mesuratorez que secum duce uoluit et sit et sindic adnuedendu dca guasti et adrecipiend ptiu et ad diuidendu it coe pub z speciales psonas ¶ Qm offitialis et sindicus teneatur et debeat accipe ptiu guasti uenditi p coi dumo nil aliud ueniat i dca uenditoe nisi solu guastu rez q destrui deberet sm forma statuti et facto reddito et guasto i tertia diez redde et dare massarys cois pusij ome id et totu qd l apd se hret de ptio uenditois dci guasti dumo retine possit p suo salaio et dicti notij et mesuratoris et tubatoris p die qualibz sine alia apodissa p quolibz coz xx sold denarioz et p quolibz balitor p die octo sold den et si de ptio dicti guasti sifficienti fieri no possz ul' cu accederet ad diuideda bona publicata coi habeat dictu salariu a coi pus et a massarys ipi cois ¶ Qd qde salariu dicti massary teneant eisdez dare sine aliqua apodissa et stetur dicto dicti offitial quot dieb steterit et fuuerit ad pdicta cu Juramento suo ¶ Statui q si facto dco guasto no repiretur aliqs q suffitiaret pmictat i dicto guasto dict sindic et offitialis possit et teneatur ipm guastu extimare ut uideit conuenire et scribi facere p suu notin et assignare et assigri facere sindico Castri ul' ville seu ptinentys eru res destruende et Jdez sindic p militez et offitiales potitys et capitmey cogatur solue deu qntitatez ac si spote se obligassz forma sic cogtr ex i stro qfessionato statu uisa dicta extimatice facta p dictu sindicu et offitialez cois pusij et scribenda p dictu notin qui sindic cois pusij realr et psonalr cogatur dictu offitiu facere et exercere ¶ Et simulr diuisiones et diffinitoes et uenditiones fiende de guast i Ciuitate et burgis pusij p ipz sindicu et offitiales cois pus fiant z fieri debeat et no p aliu ullo mo sub dicta pena non obstantib dictis diuisionib ul' aliq reformatione statuto ul' ordinamento i qntum loquetr quib omib p pns capitm totalr derogetur.

De electione et offitio offitialiuz sup uectura

in qsto inteia la electione i fine

clxxj
170

IN sacemletur unus bonus ho z unus not cu eo quoz offitium duret sex meses et habeat qlibz coz p suo salaio a coi p dictis sex mib uiginti sold den ¶ Qui offitiales teneant facere bapniri p totu Ciuitatez z burgos semel omi mese q omes hntes equos seu mulos cu dandi aduecturas copareant cora eis cu ipis equis et mulis i octo dies a tpr bapnimenti assignad ipis offitialib et ipos equos et mulos q occaxione dandi aduecturaz cora eis fuerint assignati et omia signa et maculas et magagnas coz scribi faciat et postea eos boa fide sine fraude debeant extimare Jta q illa quoz fuerit extimationes scire no ualeant ¶ Si uo dicti equi ul' muli morirentur ul' magagnarentur penes qductorez Jta q no ceit recapiedi alocatore Jlli quoz fuerit equi ul' muli recapiant et habeant a conductore extimatoez qtentaz i libro offitialiuz pdictoz et no aliaz ullo modo no obstante uenditione et extimatoe facta i fraude illi ul' illis qui equos duxerit p istru seu p confessionez no obstante si qductores renuptiabuit pnti capitlo statuti ¶ Et utru dicti equi ul' muli sint recapiendi ul' no p locatorez a conductore semp sit i pnudentia offitialiu pdictoz ¶ Et qfessio seu istru cuicu qz qdictionis cet a die restitutois ul' assignatois ultra ul' luis ualois seu momenti existat et ista

restitutio et assignatio possit probari possit tamen partes quod predicta non obstante aliquo instrumento seu confessione seu aliquo capitulo statuti. ¶ Nullus insuper offitialium communis Perusii a viginti diebus in antea a die restitutionis seu reassignationis equi vel muli restituti seu reassignati aliquem intelligant ullo modo occaxione istius seu confessionis tam de equis et mulis quam etiam de vectura infra quos xx dies teneantur petere et querelam proponere coram iudice. Et ipse iudex debeat causam expedire et terminare et si post locatorem steterit ulterius audiri non debeat non obstante aliquo capitulo seu capitulis statuti precedentibus vel sequentibus quibus omnibus per presens capitulum derogetur. ¶ Statuimus et quod quicumque equum vel mulum dederit seu locaverit ad vecturam pro vectura cuiuslibet diei octo soldos denariorum ad plus recipere valeat, videlicet a kalendis Novembris usque ad kalendas Martii; et a kalendis martii usque ad dictas kalendas Novembris decem soldos denariorum non obstante aliqua promissione seu confessione quam recipiet de vectura sibi solvenda nec obstante aliquo capitulo statuti quod hoc capitulum precedet seu etiam sequeretur. Et si quis pro vectura alicuius diei vel occaxione vecture ultra receperit quam dictum sit viginti quinque librarum pro qualibet vice quilibet solvere teneatur ad vecturam restituendam quod ultra octo soldos denariorum et decem ut dictum est accepit per potestatem et capitaneum compellatur et sufficiat probatio unius testis fidedigni de veritate cum sacramento conductoris. Si quis autem post dictam formam equum vel mulum dederit seu locaverit ad vecturam seu vendiderit in fraudem occaxione vecture et eundem equum seu mulum recepit seu redemit et post talem receptionem alicui dictum equum seu mulum dederit ad vecturam seu in fraudem vendiderit seu quocumque modo vecture seu pretii presumpserit offitiales communis Perusii eum non intelligant neque audiant et ius sibi non faciant de ipsis equis et mulis atque vecturis ullo modo et pretextu confessionis vel instrumentorum ei ius non debeant observare et aliquem cogere non debeant talibus locatoribus respondere et predicta dicimus observari si clare apparebunt per notarium qui fecerit instrumentum seu etiam per testes tam de equis et mulis quam etiam de vecturis et insuper solvat quilibet contrafaciens in predictis viginti quinque libras denariorum nomine pene pro qualibet vice, quibus quam pena de facto sibi debeat auferri per potestatem vel capitaneum sine alio processu libello vel inquisitione summarie et de facto ad petitionem cuiuscumque petentis et potestas et capitaneus eum debeat condempnare; et si potestas vel capitaneus ad dictam penam inponendam et exigendam fuerint negligentes L libras denariorum de eorum salario communi Perusii solvere teneantur. Et si equus vel mulus qui locaretur ad vecturam penes conductorem moriretur vel efficeretur inutilis quod a die quo moriretur vel inutilis efficeretur in antea ad aliquam vecturam solvendam locatori conductor minime teneatur sed teneatur locatori ad solvendum vecturam usque ad dictam diem qua moriretur vel inutilis efficeretur; et ad extimationem talis equi vel muli secundum quod reperiretur in libro notarii ad dictum offitium deputati quam extimationem et vecturam dare teneatur dictus conductor dicto locatori in terminum x dierum a die reversionis dicti conductoris si reverteretur ad Civitatem; si autem non reverteretur ad Civitatem vel comitatum teneatur et debeat notificare dicto locatori per suas licteras in decem dies et in alios decem dies facere sibi solvi. Et si non solverit in dictum terminum teneatur ad extimationem et vecturam ac si dictus equus vivus esset et sanus; et si occurreret conductorem mori quod dicti decem dies currant ad solvendum heredibus talis mortui vel fideiussoribus prestitis pro talem conductorem a die qua notum erit in Civitate Perusii de morte talis conductoris ne fraus fiat scilicet quod dicatur equus vel mulus locatus mortuus qui non esset quod teneatur dictus conductor probare per testes vel instrumentum de morte dicti equi vel muli et aliter dicto beneficio gaudere non debeat de quo superdictum est. ¶ Preterea volumus statuentes quod si potestas vel capitaneus vel priores Artium vel aliquis eorum miserint aliquam personam ad aliquem locum pro facto vel negotio communis Perusii

Taxatio vecture

pena

contra fraudantes

Si moriatur

tempus solutionis

Quo probetur mors

In factis communis

et eidem tali qui fuerit missus moreretur aliquis equus quem duceret vel magagnaretur vel perderetur volumus quod talis equus qui moreretur vel perderetur emendatur ei per commune pisanum. Et potestas et capitaneus dictum equum mortuum magagnatum vel perditum ei faciant emendari. Non obstante si dictus equus non fuerit assignatus vel etiam extimatus.

De offitio offitialium super represaliis concedendis

in questo in fine extra la additione

clxxij 171 Statuimus quod super represaliis concedendis offitiales extracti de saculis et in futurum extrahendi qui sint et esse debeant de artibus scilicet unus pro qualibet porta quod electio dictorum quatuor bonorum hominum fiat et fieri debeat et in sacculetur per offitiales positos ad saculos componendum et sic ad electionem et publicationem dictorum offitialium de sex mensibus in sex menses procedatur. Qui boni homines et offitiales habeant plenam potestatem concedendi represalias cui de iure cognoverit concedendas et concessas tollendi scilicet que pro debito de quo non apparet instrumentum confessionatum vel guarentigiatum concesse essent cui crediderint concessas non fore de iure. Dummodo post examinationem per eos factam concedere non possit nec tollere huiusmodi represalias nisi de presentia consensu et voluntate consulum mercatorum auditorum cambii et camerariorum artis lane et calzolariorum de quibus omnibus ad minus esse debeant novem in concordia et si aliter concederent non valeat. Qui offitiales teneantur sedere duobus diebus qualibet septimana scilicet die lune et die veneris in Cameram Consulatus monete et massariorum comunis pisani scilicet de mane usque ad tertiam et post nonam usque ad vesperas et aliquam concessionem dictarum represaliarum facere non possint nec facere presumant contra dictam formam et dicta forma non servata sub dicta pena eis de facto si contrafecerint auferenda per eorum sindicatorem. Qui quidem offitiales eligendi et dicti Consules auditores et Camerarii in tempus trium mensium proximorum venturorum a die electionis fiende de eis omnes represalias et sequestrationes concessas Anno domini Millesimo iij lxxxxij videre et examinare teneantur et que iuste et iuridice concesse fuerint illas pronuptiare iuridicas et iuridice concessas et debere executioni mandari quas non invenerit iniustas et non iuridice concessas scilicet que pro debito de quo non apparet instrumentum confessionatum vel guarentigiatum concesse essent illas pronuptiare nullas et nullius valoris esse vel efficatie et tales habentes per eis non posse. Eas vero quas quis habet pro his que sibi deberentur de quo debito habet instrumentum confessionatum vel guarentigiatum dicti offitiales cassare vel tollere non possint et etiam habeant et habere debeant dicti quatuor boni homines unum notarium ydoneum et sufficientem qui stet cum eis et scribat ea que egerint et fecerint et occurrerint faciendum in offitio supradicto extrahendo et publicando de saculis una cum dictis offitialibus. Qui offitiales ut dictum est sedere debeant ad iura reddendum sub dicto periculo sub pena decem soldorum denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice que pena de facto auferatur a contrafaciente pro qualibet vice per militem capitanei populi pisani pena C librarum denariorum auferenda per suum sindicatorem si negligens fuerit in predictis. Et quandocumque dicti hos Consules Auditores et Camerarii requirerentur a dictis quatuor ad examinationem predictarum et deliberationem faciendam utrum sint concedende vel non huiusmodi represalie teneantur et debeant coram eis comparere ad dictam examinationem et deliberationem faciendam sub pena viginti soldorum denariorum pro quolibet et qualibet vice que pena auferatur per dictum militem Capitanei sub dicta pena C librarum denariorum. Teneantur etiam dicti offitiales represalias iam concessas anno Millesimo iij lxxxxij revidere approbare vel improbare in terminum trium mensium proxime venturorum a die publicationis ipsorum. Et si dicti boni homines et offitiales supradicti infra tres menses predictos predicta non expedivierint incidant in penam trecentarum librarum denariorum pro quolibet que pena elapsis dictis tribus mensibus per potestatem de facto debeat auferri. Et nichilominus infra decem dies subsequentes debeant expedivisse quod si non fecerint possint habentes represalias impune uti

Marginal notes: facultas offitialium represaliarum. — Item cum inventis. — Sedeant bis in ebdomada. — habeant notarium. — pena non sedentium. — Executio pene. — k 5 — Tempus approbandi vel reprobandi represalias iam concessas. — Pena.

et teneantur et expens(is) co(mun)is p(er)us(ii) requirere o(mn)es
comunitates (contra) quas (con)cesse sunt et notificare
ordinamentu(m) factu(m) et si volunt de eo(rum) iure
dicere vel allegare et dare terminu(m) competente(m)
Et si occaxione culpe vel defectus alicuius de Civi-
tate vel co(mun)itate p(er)usii esse(n)t (con)cesse de iure et iuste
(contra) p(er)usinos aliq(ue) rep(re)salie vel in futuru(m) (con)cede-
rentur Q(uod) p(er) potestate(m) et Capitaneu(m) Civi-
tatis p(er)usii talis p(er)usin(us) vel comitatensis cuius
defectu vel culpa tales rep(re)salie esse(n)t (con)cesse (contra)
co(mun)e p(er)usii ad petitione(m) cuiuscu(m)q(ue) petentis cogat(ur)
de facto ad faciendu(m) ip(s)as tolli removeri et cleva-
ri suis su(m)ptibus et expensis infra terminu(m)
triu(m) mensiu(m) q(uo)d si no(n) fecerit teneatur su(m)marie
et de facto sine strepitu et figura iudicii satis-
facere de suo o(mn)ia da(m)pna expensas et interes-
se que et quas substinuit aliquis p(er)usin(us) seu
comitatensis occaxione dicte rep(re)salie. Et ta(m)e(n)
q(uod) p(re)dicta sup(er) p(ro)xime locu(m) no(n) habeant (contra) illos
(contra) quos esse(n)t (con)cesse rep(re)salie exc(e)p(t)o q(uod) co(mun)e p(er)usii
sibi alias rep(re)salias (con)cessisset Et si capitane(us)
et potestas ad p(re)dicta fuerint negligentes
puniantur p(er) su(m)mu(m) sindicatore(m) in q(ui)ngentis li-
bris den(ariorum) de quo p(er) ip(su)m sindicatore(m) sp(eci)ali(ter)
debeant sindicari Et q(uod) d(omi)n(u)s pot(esta)s et Capi-
taneus et maior sindic(us) et alii offitiales
dicti co(mun)is teneantur et debeant o(mn)es et
singulas rep(re)salias ut sup(ra) (con)cessas et reno-
vatas p(er) dictos offitiales ad qua(m) renova-
tione(m) citentur illi (contra) quos (con)cesse sunt p(er)
p(re)cones in tribus locis in platea co(mun)is p(er)us(ii) exeq(ui)
et executio(n)i mandare realit(er) et p(er)sonalit(er) p(ro)ut
et sicut in ip(s)is rep(re)saliis (con)tinetur ¶ Et ad
obs(er)vatione(m) p(re)dicto(rum) et mo(d)i et forme p(re)dicte in
(con)cessione rep(re)saliar(um) teneantur et p(re)sentes
offitiales sup(er) rep(re)saliis et alii vel alio modo
ad (con)cessione(m) aliquar(um) rep(re)saliar(um) sine (con)sens(u)
p(re)dicto(rum) (con)siliu(m) audito(rum) et Cam(erariorum) ut dictum
est p(ro)cede(re) no(n) possint et si secus fieret no(n) valeat
at ip(s)o iure et dictu(m) capit(u)lu(m) ba(m)p(n)iatur et locu(m)
habeat ex nu(n)c ¶ Si quis t(ame)n de Civitate
vel co(mun)itatu p(er)us(ii) h(abe)re(t) vel h(abe)ret instru(mentu)m (con)fessiona-
tu(m) vel g(ua)rentig(i)u(m) alicuius debiti (contra) comune
universitate(m) seu communitate(m) et ho(m)i(n)es ali-
cuius Civitatis Castri terre vel Co(mun)itatis exi-
stentis ex(tra) comitatu(m) et vellet illud exeq(ui)

in ip(s)ius executio(n)e talis ordo et forma s(er)vet(ur)
vi(delicet) q(uod) creditor h(ab)ens tale instru(mentu)m adeat d(omi)n(u)m
Capitaneu(m) p(er)usii vel d(omi)n(u)m pot(est)ate(m) qui d(omi)n(u)s
Capitaneus et pot(esta)s in hiis iudices co(m)pe-
tentes esse intelligantur et sint et p(ro)ducto p(er)
p(ar)te huiusmo(d)i credito(r)is tali instr(ument)o cora(m) ip(s)o d(omi)no
Capitaneo vel pot(est)ate et petita huius executio(n)e
in totu(m) vel in p(ar)te(m) idem d(omi)n(u)s Capitane(us) vel pot(esta)s
citari et requiri faciant p(er) eo(rum) patentes l(itte)ras
p(er) publicu(m) ba(iulum) co(mun)is p(er)usii vel nu(n)tiu(m) cuius nu(n)tii
cuius relatio(n)i stetur et credatur co(mun)e universitate(m)
ac co(mun)itate(m) huiusmo(d)i Civitatis t(er)re castri vel loci
et regimina ip(s)ius ad locu(m) habitatio(n)is ip(s)o(rum) regi-
minu(m) et p(re)sentando l(itte)ras talis citatio(n)is ip(s)is
regiminibus vel saltem ad ip(su)m locu(m) habitatio(n)is po-
nendo ip(s)as l(itte)ras in ianua sive hostio ip(s)ius
loci habitatio(n)is et ip(s)as ibi in publico dimittendo
ita q(uod) ab o(mn)ibus videri possit in q(ui)bus l(itte)ris (con)tineat(ur)
q(uan)titas debiti petiti et p(er) que(m) ip(su)m debitu(m) petit(ur)
et q(uod) ip(su)m co(mun)e sive universitas de ip(s)o debito in
sexaginta dies a die facte citatio(n)is huiusmodi
p(ro)xim(e) computand(os) debeat ip(s)i credito(r)i satis-
fecisse cu(m) effectu vel (contra)dixisse et opposuisse co-
ram dicto d(omi)no Capitaneo vel pot(est)ate quare ad
ip(s)ius debiti solutio(n)e(m) no(n) teneat(ur) et si in tra-
dictu(m) terminu(m) quis co(m)paru(er)it no(m)i(n)e talis universi-
tatis fiat sibi ius et iustitia p(er) ip(su)m d(omi)n(u)m
Capitaneu(m) vel pot(est)ate(m) Et p(ro)cedatur ad expe-
ditione(m) cause s(er)vata forma et termino declara-
tis in capit(u)lo loque(n)te de executio(n)e instr(umento)r(um) (con)fessio-
nato(rum) q(uo)d est in (secund)o libro huius voluminis Si no(n)
intra dictu(m) terminu(m) no(n) fuerit dicto credito(r)i
satisfactu(m) vel aliquid oppositu(m) seu opposit(um) et
in tra t(em)p(u)s debitu(m) no(n) p(ro)batu(m) sive sup(er) oppositis
p(ro)nu(n)tiatu(m) no(n) obstare / Et tunc idem d(omi)n(u)s Capi-
taneus vel potestas possit teneatur et debeat
ad penam q(ui)ngentar(um) libr(arum) den(ariorum) (con)cedere huiusmo(d)i
credito(r)i rep(re)salias et licentiam rep(re)hende(n)di
capiendi et detine(n)di p(er)sonas talis co(mun)itatis
et eius districtus et eo(rum) et cuiusq(ue) eo(rum) bona p(ro)
q(uan)titate debiti petita Et fiat et fieri possit
et debeat executio dicta(rum) licentiar(um) realis
et p(er)sonal(is) p(er) quelibet offitiale(m) dicti co(mun)is (contra) illos (contra)
quos (con)cesse s(un)t in bonis et rebus ip(s)o(rum) et de t(em)p(o)r(e) in
t(em)p(u)s possint dicte licentie renovari p(er) d(omi)n(u)m pot(est)ate(m)

forma tenenda in (con)cedend(o)

Con(tra) eos q(uorum) culpa rep(re)salie esse(n)t (con)cesse (contra) p(er)us(ium)

Pena offitialium

Pro q(ui)bus concedant(ur)

ul' Capitaneum ppli absq; aliqua citatione soluz pmissa ... pecunia p plateam Civitatis Perusij ¶ Et q dictus creditor res et q̄titates quas ex dictis repsalijs ī licētia consequet dare teneatur ī scriptis apud bonū hoiem eligendum sm formaz capli ī posit sub rub de electione et officio officialium sup rebȝ rephensis et omia contenta ī ipo caplo locum habeant ī eo q sm formaz huius legis repsalias seu capiendi et rephendendi licētiā consequetur ¶ Et hoc pns caplm pcise volumus īviolabilit obsuari nō obstante aliquo statuto ul' caplo ī pnti volumine cōtento pcedente ul' sequente ul' alia reformatione seu qua uis alia pvisione facta ul' fienda ¶ Et q ultra ul' cōtra vel pter formaz datam et traditam ī pnti caplo repsalie ul' seqstrationes concedi nō possint q̄ mō saluo q nō concederentur ī adunantia gnali Artium et artificum Civitatis Perusij ī q de derogatione pntis capli expsse mētio fiat et alī huic caplo derogari nō possit

K 6 De electione et officio officialium sup rebus rephensis Rubrica ...

Clxxij 172 Eligatur etiam unus bonus homo de mercantia et unus notarius cū eo qui sup sint sup rebus que rephenduntur quibus ul' alijs cuiq; quicūq; aliquid rephenderit debeat illud assignare et etiam officiali de cuius licentia rephenderit ī tertiam diem a die rephensionis ad penam C libr den ¶ Et nichilominus cadat a iure suo ī rebȝ rephensis ipo Iure quā cōtrafaciens soluere teneatur et possit etiam de robbaria nichilominus accusari qui officialis esse debeat cū militibȝ siue socijs potestatis et Capitanei et ipas res rephensas facere bapniri quotiens eis et dictis militibȝ uidebitur cōuenire ¶ Et factis bapnimentis ipe res uendantur pmisso et conuenienti pcio pdicti boni hoiem de mercantia et pdictos milites potestatis et Capitanei dicti illas res nō debeant concedere illi qui eas rephendisset seu rephendi fecisset ul' alicui alij q ad ipsum valeat puenire et qñ fient bapnimenta pdca ille q fecerit repsaliaz ul' alius pro eo nō īsistat et illud ptium quod habetur ex uenditione dictaz rerum rephensaz debeat sibi dari ¶ Et ille qui rephendisset illas q̄titatē ī suo capitali cōputare debeat et expensis ¶ Et q plerumq; contingit q post rephensas res ista ē minus triū dierū rephendentes se cōponunt et pecuniaz accipiūt ul' aliud pignus et res rephensas restituant et etiam insuper licentiam concedunt illis cōtra quos repsalie sunt concesse ut possint uenire ad Civitatē Perusij et eius comitatum secure et de hys licentijs sepius nō modicam recipiunt pecunie q̄titatem Volumus et ordinamus q tales hntes licentiam rephendendi teneantur et debeant ipi et eorum procuratores seu gestores dictas q̄titates eisdem officialibus assignare bona fide sine fraude infra tres dies a die quo receperint dictas q̄titates ul' pmissiones de dictis q̄titatibȝ quod si nō fecerint ex nunc put ex tunc ablata sit omnis potestas rephendendi et dicte repsalie intelligantur ēē nulle et nullius valoris ipo facto et eis postea uti nō possit ¶ Et de pdictis omnibus debeat fieri unus liber p dictum officialem et notarium eius ī quo scribantur omnia que fierent sup facto repsaliaz tam de assignatione rerum q de bapnimentis et stabilimentis et uenditionibus et pecunia et licentijs q̄ concederentur et de omnibȝ alijs que perciperentur tam ex concessione licentiaz q̄ etiā ex cōpositionibȝ quas facerent et ēt rebus q uenderentur ut dictum ē ita q semp appareat q perceperint et quid pcipere debeant et de omnibȝ alijs que occurrerit ad dictum officium exercendum et quod inde perceperint ex computetur de pma summa et habeat pplenā absolutione ¶ Et si aliqui cōt ul' fuerit concessa licentia rephendendi et rephendent occasione dicte repsalie cōe Perusij ul' spetialis psona que repsaliā haberet ul' repsaliam faceret traheretur ad curiam dnī pape hic cōe Perusij nō teneatur nec debeat facere expensas litis illi ul' illis q repsalias haberent ul' rephenderet nec etiam K 7

aliquas alias expensas ei vel eis coe pusij
facere teneatur ¶ Et si ille qui traher
tur ad eius dni pp vel ei occaxione coe pus
ad dcaz curiaz traheretur i causa succubet
vel cum pderet vel coe pus vel sindic cois qde
pnaretur occaxione pdicta tuc ille q represa
liam hunt vel hret occaxion cui fieret qstio
supdicta teneatur illas res quas repphen
disset vel pecuniaz ex eis acceptaz si uendite
eent restitue illi qui i supdicta curia opti
neret et teneatur reficere coi pus omia
dapna et expensas que et quas sustinuit
et passuz fuit occaxione qstiois eidez ex
ceptis expensis qstionis i quib restitutoez
coe pusij non habeat ¶ Preterea qt
aliquez hntez possessiones i districtu pus
nemini represalie qcedantur nec eis uti
possit ¶ Que electio dicti boni hois
et notij fiat et fieri debeat de sex mensib
i sex mses pdictos consules mercatoz
sb pena Vc libr den p quolibz Consule co
trafaciente vel negligente Et dicti bonus
ho et notarius habeant et hre debeant
p eoz salario sex den p qualibz libra qtitat
que redigeretur ex reb repphensis que
solu debeat p dnz rez Et nichil ampli
dicti bon ho et notarius recipe possint
occaxione pdca sub pena scripturariuz
vel alti rei sub pena. C. libr den p quo
libz et qualibz vice Et dicti bonus ho
et notarius ad acceptandu dictuz offi
tiuz realr et psonalr cogantur p potesta
tem et Capitaneuz et quelibz offitialez
cois pusij De spoliatis et rebus spoli
atoz et de forensibus debitoribus
pus et de sequestris non faciendis de reb
stipendiatoz et da la ditione i fin

Consules eligat boni hoies quolz semestri.

Salariu boni hois et noty.

nihil ultra percipiant.

Cogant acceptare.

clxxiij
173

Cum multi pusini qtraxerit
et cotrahant cu forensibus
q forenses efficiuntur iterduz
debitores pusinoz iustitiaz
no i ueniant et queniens e q illud ius
reddatur pusinis sup quibuscq negoti
js qstit i Ciuitate pus iter pusinos et
forenses Statuim qt si aliquis pusin

e vel fuerit vel erit creditor alicui forensis
et hoc oindeat p publicuz istruz et fuit req
situs p ambaxiatoez vel nuptuz vel lras
expte cois pusij Primo ambaxiatores
si iuerit vel fuerint missi occaxione pdca
debeant referre coraz dnis priorib altu
Ciuitatis pus responsionez qua habu
erint p sacramentuz qd dcaz relationem
fecerint ue iuerint bene et legalr et scribi faciant
a notario poz vel cancellario Itaq talis cre
ditor possit de dicta relatoe facere fidez
coraz quo petere noluit seqstratoez fieri
Si uo nuptius iuerit teneatur de psentatis
lraz que micti debeant tam iudici qm pri
orib vel alijs qtenerent locuz gnalis offi
tij i dicta Ciuitate vel terra facere fidem
p publicuz istruz si hre potest Si aut hre
no potest stetit relationi dicti nuptij
dumodo iuret dcaz psentatoez fecisse bene
et legalr et responsionez no potuisse hre
nec notariuz p que de psentatione fieri
fecerit publicaz istruz quaz relatoez siue
raz no fecerit tamq falsarius et falsaz rela
tionez faciens puniatur. Si uero credi
tor iuerit et noluit aliuz nuptiuz mic
tere et no potest de psentatoe lraz istrum
fieri facere de quo stetur Juramento tunc
sufficiat relatio cu iuramento ut supra
Et si no ueraz fecerit dicto mo puniatur
dns illius tre de qua fuit talis forensis
vel iudex qcuiq alius qstionis coraz quo
qstio et causa et executio istri peteret
ut istruz cofessionatuz no hns eo iuz
qfessionis exequatur et illud no fuit
executuz eo mo quo mandantur exe
cutioni istra qfessionuz i Ciuitate pus
ad petitoez forensiuz qt pusinos Qt potas
et capitaneus et quilibz alius offitialis
siue Judex cois pus possit et debeat ad
penaz qngentaz libr den facere sequestru
de bonis mobilib illoz de terra unde eet
talis debitor forensis ad petitoez credito
ris usqz ad qtitatez qua debet recipe dict
pusin et stent i sequestruz quousqz fuerit
pusino de petitis satisfactuz et qtitates

dictarum rerum et pecunie sequestratarum dentur in
scriptis apud bonum hominem eligendum secundum for-
mam capituli loquentis de hoc superius positi quod incipit
Eligantur etc. ¶ Et si contigerit sequestrum
intervertere vel non assignare res sequestra-
tas pro dextimo (?) extimatorem dictarum rerum solvere
derobbatio — teneatur ¶ Et si aliquis Civis pisanus
fuerit in aliqua terra vel loco non subiecta vel
supposita comuni pisano derobbatus vel spoliatus
de rebus suis vel quas secum haberet vel pos-
sessione ipsarum rerum seu pecunie privatus de qua
privatione saltem constet per publicam famam
fidedignorum testium et per sacramentum dicti
spoliati vel derobbati et requiri fecerit
comune illius terre vel loci in quo vel quorum vel cuius
iurisdictione territorio vel districtu fuerit
K 8 dictus pisanus derobbatus vel spoliatus
rebus suis quas secum haberet seu bonis
vel pecunia que vel quam secum habuisset seu pos-
sessione suarum rerum vel pecunie privatus per amba-
xiatores vel litteras comunis pisani quod tali pisano
faceret satisfieri et restitui suas res vel
pecuniam acceptam modo predicto et satisfac-
tio tali pisano facta non esset et probatum
fuerit coram offitialibus comunis pisani per talem pisanum
saltem per famam publicam quod fuerit derobba-
tus vel spoliatus vel possessione ipsarum rerum vel pe-
cunie privatus quod capitaneus pisanus teneatur et
debeat ad requisitionem dicti pisani facere se-
questrari de bonis et rebus hominum illius
terre vel loci si reperirentur in Civitate sive
comitatu pisano usque ad condignam quantitatem
extimationis rerum et pecunie acceptarum dicto
pisano et dampnorum et interesse credendorum
tali pisano inspecta qualitate rerum et cause
et conditione personarum (?) Et facto dicto sequestro statim
per litteras domini Capitanei requiratur comune
ipsius terre quod tali pisano satisfieri faciat infra
octo dies a die qua fuerit facta dicta requi-
sitio Et si non fecerit fiet pecunia sequestra-
ta detur tali pisano usque ad convenientem
quantitatem Et si erunt alie res dentur ei-
dem in solutum per dictum Capitaneum usque clxxv
174

ad satisfactionem condignam extimationis rerum
acceptarum seu quantitatis pecunie et dampnorum
et interesse Et ad predicta potestas et Capitaneus
teneantur ad penam V librarum denariorum non obstante
aliquo capitulo precedente vel sequente per quecumque
verba loquatur dummodo denuntiari debeat
offitiali eligendo super rebus reprehensis quanti-
tas petita per talem pisanum super predictis
que sibi ut dictum est daretur in solutum vel sa-
tisfactione predictorum in tertiam diem postquam fue-
rint iudicate vel concesse per potestatem vel capi-
taneum res predicte Et quod dictum est de privatis
creditoribus et debitoribus singularium personarum
locum habeat quando comunitates essent obligate per
contractum vel alio modo iuridico alicui pisano
¶ Et quia milites stipendiarii comunis pisani
forenses sepe pro ipsorum debitis taliter impe-
diuntur et detinentur quod equitare et servi-
re non possint tempore necessario comunis pisani
Statuimus et ordinamus quod de cetero persone
aut equi vel arma seu paga vel soldum
dictorum stipendiariorum conductorum et etiam conducen-
dorum in posterum non possint nec debeant
modo aliquo sive causa sequestrari detineri
vel itegiri (?) per aliquem offitialem comunis pisani
nec ad petitionem alicuius Et si secus fieret
non valeat nec teneat Et nichilominus
offitiales deputati vel deputandi super pa-
ga stipendiariorum ipsam pagam dent et sol-
vant ipsis militibus predictis temporibus et ter-
minis et pactis contentis non obstante
aliquo debito ipsorum stipendiariorum Et
si aliquis in predictis vel aliquo predictorum
contrafacerit condempnetur in .L. libris denariorum pro
quolibet contrafaciente et qualibet vice Et
hoc locum habeat in debitis contrahendis per
stipendiarios ex nunc in antea. Ut foren-
ses qui habitaverit seu habitabit in
Civitate pisana per unum mensem seu quamvis
de ex comitatu (?) apportaret / pro represaliis vel
aliis licentiis nullatenus capi possint

Ad fatiendum habundantiam
in Civitate pisana et ad bonum
publicam respectantes quod ex

residentia forensium tam artificum quam aliorum
plurium augetur presenti capitulo duximus statuendum
quod nullus forensis qui hactenus familiariter
in Ciuitate pisis habitauerit seu in posterum ha-
bitaret per unum mensem antequam represalie aliquae
seu rephendendi uel arrestandi licentie commis-
se fuissent seu concederent in posterum quomodo
Jure modo causa seu forma etiam uigore
istorum confessionatorum uel alio quoquo modo
seu Jure in Ciuitate pisis uel eius fortia seu di-
strictu uel aliquis magistratus seu offitiales
dicte Ciuitatis quam contra aliquam communitatem
corpus collegium seu uniuersitatem de qua
talis forensis fuisset uel esset possit seu de-
beat quomodo modo Jure causa seu forma
directe uel indirecte quocumque aut qualitercumque
per uel eius familia realiter uel personaliter molestari
exigi infestari grauari uel capi de cetero in
Ciuitate pisis et eius comitatu fortia et
districtu per aliquem offitialem dicti communis pisis
uel aliam quamcumque personam durante tempore quo
ipse habitare uoluerit in Ciuitate pisis et
per ipsum tempus aut pro ipso tempore uigore Juris
seu causa talium licentiarum seu represaliarum
et emanatum ab istis confessionatis seu
guarentigiatis uel alio quoquemodo. Et
si secus uel aliter fieret quod factum fuerit non
teneat ipso Jure Et nichilominus quilibet
contrafaciens ipso Jure et uice qualibet incidat
in penam Mille librarum et si offitialis fuerit de
suo salario retinendam eius tempore sindicatus
Et quod super tali materia possit et debeat
spetialiter sindicari per suos sindicatores super
dicta pena ad istantiam cuiuscumque petentis
Siquis autem de ex comitatum seu distric-
tum ad ipsam Ciuitatem tulerit duas emi-
nas grani uel ab inde super decenimus quod
similiter predictorum uel alicuius eorum occaxione uel
causa uel dependentium quoquo modo non pos-
sit seu debeat realiter seu personaliter molesta-
ri exigi seu capi per spatium decem dierum

computandorum continue inclusiue a die adue-
ntus ad ipsam Ciuitatem sub pena et prout super
de forensibus habitantibus seriosius est expressum
Si fuerit bapnitum ex parte dominorum priorum
et Cameraiorum quod uenientes cum grano pos-
sint secure redire. Admitentes ex nunc
quo ad predicta omnia et singula que de forensibus
et habitantibus dicta sunt cuilibet offitiali pre-
senti et futuro Jurisdictionem cognitionem
tam in cognoscendo quam in exequendo et alio
quocumque actu ita quod tamquam priuatus haberi debe-
at et censeri et loco priuati fingi Non
obstantibus quibuscumque capitulis aut ordi-
namentis seu prouisionibus factis et quo-
libet faciendis. Quod exitum terrarum pro
represaliis uel licentiis capi non possit preter
hominibus de monte Jouis et castrorum mu-
naldi de ripalbella et sancti uiti

Clxxvj 175 Quoniam uidetur honestati
non congruum quod qui a prima dulce-
dine sunt repulsi per represaliis
seu aliquibus licentiis contra eorum
Ciuitates terras uel loca concessis seu
in posterum concedendis quolibet realiter seu
personaliter molestari uel capi possint presenti
capitulo duximus statuendum Quod nullus exti-
tus alicuius Ciuitatis terre Castri uel
loci contra quod seu quam in Ciuitate pisis
alique represalie seu rephendendi seu arre-
standi licentie etiam uigore istorum con-
fessionatorum seu guarentigiatorum seu
aliter concesse essent seu concederentur in po-
sterum possit uel debeat quoquo modo
Jure causa seu forma quocumque aut
qualitercumque in Ciuitate comitatu uel distric-
tu pisis directe uel indirecte realiter uel
personaliter exigi molestari grauari capi
uel detineri quamdiu fuerit extitus talis Ci-
uitatis terre Castri uel loci corporis
collegii seu uniuersitatis contra quos seu
quam tales represalie seu licentie concesse essent

seu concederentur in posterum modo aliquo Jure causa
seu forma quocumque aut qualicumque Admic-
tes ex nunc quo ad predicta que de exintijs et
dictis hominibus dicta sunt cuilibet offitiali comu-
nis perusii presenti et futuro omnem Jurisdictionem
potestatem arbitrium et quamlibet facultatem Jta
quod loco priuati fungi intelligatur in omnibus et
quo ad omnia ¶ Decernentes quod illi censean-
tur ad omnes dubietates tollendas exexi-
tutj omnes illi qui essent condepnati seu exban-
niti quolibet dicte Ciuitatis et vel loca
contra quas vel quos tales represalie seu licentie
concesse essent seu in posterum concederentur Et
etiam homines illarum Ciuitatum terrarum
Castrorum seu locorum quorumlibet suppositorum vel
suppositarum alicui domino seu comuni qui quolibet
essent rebellantes seu non obedirent eorum
dominis seu comunitatibus quibus consueuissent
quolibet modo esse. Quod doctores seu scola-
res prebendis vel licentijs capi non possint
vel reprehendi et similiter offitiales forenses

clxxvj
176
Ad decorem studij perusini et
securitatem doctorum et quorum-
cumque scolarium Jntendentes
Et quod Juri est consonum duximus
statuendum quod nullus doctor vel scolaris
qui uenisset hactenus ad legendum in aliqua scientia
vel facultate vel ad studendum in Ciuitate
perusii seu ueniet in futurum possit vel debe-
at in Ciuitate vel comitatu perusii vel eius territo-
rio fortia vel districtu pro aliquibus repressa-
lijs seu licentijs concessis vel concedendis
in posterum in dicta Ciuitate ad alicuius instantiam
contra aliquam comunitatem corpus collegium vel
vniuersitatem quouis Jure causa modo seu
forma vel quouis arbitrio concesse sint
seu in futurum concedantur Nec aliqua
arrestatio detentio noxia vel nouitas
realis seu personalis fieri directe vel indire-
cte predictorum vel alicuius eorum occaxione vel
causa seu dependentia vel conexorum per aliquem
offitiales vel rectores seu magistratus comunis
perusii presentes vel futuros Et si secus fieret
ipso Jure sit nullum ¶ Confirmantes ex
nunc omnia priuilegia concessa doctoribus
et scolaribus forensibus uenientibus ad legen-
dum vel studendum in studio perusino et qui
uenissent hactenus quoquo modo et denouo
etiam concedentes ¶ Jtem uolumus quod of-
fitiales forenses uenientes ad regimen
Ciuitatis vel comitatus perusii durante eorum
offitio nec post offitium per duos menses non
possint capi nec grauari realiter nec personali-
ter per aliquem represalias nec ante aduen-
tum per quindecim dies nec in ipso aduentu
De registro fiendo in cancellaria comunis
perusii de represalijs et de quantitatibus exac-
tis registrandis

clxxvij
177
Ad hoc ut cunctis appareat
que sint seu haberent in posterum
aliquas represalias seu licentias
et emanates ab istis concessis
vel aliter in Ciuitate perusii quoquo modo
concessas vel concedendas contra aliquam comunitatem
corpus collegium seu uniuersitatem Et
etiam quod quod exactum esset et fieret recepit seu
exigeret per ea quecumque et qualicumque Sta-
tuimus quod fiat et fieri debeat et stare
continue in cancellaria comunis perusii vnum reg-
istrum in cartis membranis quod registrum
massarij comunis perusii expensis comunis perusii
fieri faciant sub tabulis ligatum quod uo-
cetur registrum represaliarum Jn quo quidem
registro describantur et describi debeat
omnes et singule represalie et alie quecumque
licentie concesse hactenus ad alicuius vel aliquorum
instantias etiam uigore istorum concessionum
vel aliter et quouis Jure causa seu forma
contra aliquam comunitatem corpus collegium
seu uniuersitatem et quod talis registratio fiat
et fieri possit et debeat per notarium qui roga-
tus fuit de tali concessione si erit in Ciuitate

pusii vel per notarium officialium represaliarum infra unum mensem a die baptismi presentis statuti sub pena quinquaginta librarum denariorum pro quolibet negligente describendo nomen illius ad cuius petitionem concesse sunt et contra quem seu quos concesse sunt et causam quantitatem et tempus concessionis sub compendio et a quo dad(?) exigi debet a quo et quando et prout inferius denotatur. ¶

k 10 Ille non concederet in posterum per notarium qui rogatus fuit de tali concessione sub dicta pena possint et debeat in octo dies a die concessionis earum vel alicuius earum postquam dictum registrum in dicta cancellaria fuit describi prout de concessis hactenus est expressum. Et ad hoc ut nullus uti possit talibus represaliis seu licentiis nisi pro quantitate debita et omnis fraus cesset decernimus quod si quis habens huiusmodi represalias vel licentias vel qui haberet in posterum aliquid exigisset vel susciperet occasione vel causa talium represaliarum concessarum vel concedendarum in posterum vel licentiarum quarumlibet ab aliqua singulari persona corpore collegio seu universitate modo aliquo seu forma quod possit teneatur et debeat in tali registro inter et post scripturam represaliarum poni et scribi facere omnem quantitatem florenorum seu pecunie vel alterius cuiuscumque rei consistentis in numero pondere vel mensura vel ius aliquod vel actionem propterea vel ob id modo aliquo seu forma infra octo dies a die huiusmodi susceptionis vel receptionis sub dicta pena. Et talis descriptio fieri debeat sub dicta pena per notarium officialium represaliarum qui pro tempore fuerint facta sibi notificatione per recipientem et describere debeat tempus receptionis et descriptionis et quantitatem et a quo vel a quibus prout fuit opportunum. ¶ Statuentes quod omnes illi qui non essent descripti in tali registro tam de preterito hactenus quam habituri in futurum ipso iure intelligantur esse et sint privati tali concessione et represalias et concessiones et licentias aliquas non habere et eis ius aliquod propterea non acquiri. Et quod per se vel alios directe vel indirecte vel aliquo iure colore quesito non possint vel debeant talibus represaliis seu licentiis vel aliqua earum uti vel iuribus seu actionibus propterea acquisitis vel acquirendis quolibet in iudicio vel extra expediri. Sed ex nunc eorum iuribus penitus sint privati. //

¶ Et quod nullus officialis communis perusii qui in regimine(?) officio possit audeat vel presumat modo aliquo seu forma vel facti directe vel indirecte aliquas executiones reales seu personales predictorum vel alicuius eorum occasione vel causa contra aliquem vel aliquos quocumque aut qualitercumque ad alicuius vel aliquorum instantiam sub dicta pena pro quolibet et qualibet vice auferenda tempore sindicatus nisi primo fidem subscriptionis per bulletinum cancellarii vel abreviatoris reformationum communis perusii an talium represaliarum registratio facta fuit in registro predicto inter exigentiam promissorum. Et si secus vel aliter factum fuit contra predictorum omnium vel alicuius eorum exigentiam non teneat ipso iure decernentes et adhuc ut debitum rationis nullus valeat gravari vel exigi quoquomodo et fraus seu dolus cesset. Quod si quis subscripsit seu exegerit vel exigi fecerit aut exiget in futurum predictorum vel alicuius eorum occasione vel causa vel dependentium ab eisdem aut aliquo eorumdem aliquam quantitatem florenorum auri seu pecunie vel alterius cuiuscumque rei consistentis in numero pondere vel mensura vel iura aliqua et describi non fecerit prout supra continetur. Quod ipso iure cadat et cecidisse intelligatur ab omni iure quod pretendit seu haberet vel habere posset occasione seu causa talium represaliarum vel licentiarum seu alicuius earum. Et quod non possit per se vel alium per aliquem officialem communis perusii audiri sub dicta pena de officialis contrafacientis salario retinenda vice qualibet eius tempore sindicatus. // Admictentes ex nunc cuilibet officiali communis perusii omnem iurisdictionem potestatem et facultatem omnimodam que ad predicta et quolibet predictorum et pro loco privatim(?) fieri debeat in omnibus et ad omnia supradicta. Volumus quod non habeat locum dicta registratio in illis represaliis que registrate sunt in cancellaria nunc / aliquo non obstante.

Quod represalie seu licentie contra aliquam communitatem non possint durare nisi per decennium in totum

clxxviii 178 **R**ecte represalie seu reprehendendi
licentie longo possint tempore perdu-
rare nisi comunitati perusine incom-
moda afferat et displicentiam
singularem presenti capitulo duximus statuendum
quod nulle represalie seu reprehendendi vel arrestan-
di licentia et que emanassent seu emana-
rent vigore instrumentorum concessionatorum vel aliter hac-
tenus concesse in Civitate perusii ad alicuius seu
aliquorum instantiam contra aliquam comunitatem
corpus collegium seu universitatem cuiuscumque iuris
modo causa seu forma quocumque seu qualitercumque
possint seu debeant durare et habere vigorem
seu executionem aliquam promereri nisi dumtaxat
per tempus et termino decem annorum a die concessionis
earum vel alicuius earum Et si que concederentur
in posterum similiter duratura non possint nec debe-
ant aut executionem aliquam promereri nisi
dumtaxat per spatium X annorum a die concessio-
nis earum vel alicuius earum Et quod nullus officialis
comunis perusii post lapsum dicti decennalis temporis vel alia
quecumque persona possit vel debeat directe vel
indirecte modo aliquo seu forma executionem
aliquam petere seu facere vel fieri facere propterea vel
ob id realiter seu personaliter contra aliquem vel aliquos quo-
cumque aut qualitercumque et si peteretur vel exe-
cutio fieret non teneat ipso iure / et quod quod
executum fuit propterea vel ob id sit eo ipso irritum
et inane Et nichilominus quilibet contrafa-
ciens vice qualibet incidat in penam mille librarum
denariorum Et si officialis fuit de suo salario aufe-
rendam et retinendam cuius tempore sindicatus
ad utilitatem cuiuscumque petentis ¶ Salvo quod
si dominis prioribus et Camerariis artium
civitatis perusii pro tempore fuerint post lapsum dictorum decem
annorum ratione consona videretur aliquas
represalias seu quascumque alias licentias iam
concessas seu in posterum concedendas confirmare
quod facta deliberatione primitus inter omnes priores
et obtempto partito ad bussolam et fabas albas
et nigras concorditer per omnes decem Et de-
inde facta deliberatione inter dominos Camera-
rios et obtempto partito ut supra ad bus-
sulas et fabas ad minus per triginta octo Camerarios
concordit quod tales represalie seu licentie possint per
dictos dominos priores et Camerarios usque ad
beneplacita confirmari / **Quod quodlibet offitium
sit semestrale si non fuerit meta temporis
limitatum**

clxxx 179 **S**tatuimus quod si quis Civis vel alius
quicumque eligeretur per dictos priores
et Camerarios vel per alterum ex offi-
tiis ipsorum seu quecumque alium magi-
stratum presentem vel futurum dicte Civitatis ad
aliquod offitium Civitatis et comunitatis perusii vel
extra ipsi comuni suppositam vel recomendatam quod
offitium non sit meta temporis limitatum quod tale offitium
non possit nec debeat excedere tempus sex mensium quod
quo modo sic intelligatur esse et sit ex nunc prout
ex tunc et eo ipso semestrale aliquo non obstante
**Quod Castellani ultra tempus semestrale cas-
sara seu bastias vel fortilitia retinere
non possint**

clxxxi 180 **C**um in dedecus comunis perusii sit in-
ductum quod Castellani vel quocumque no-
mine appellentur habentes vel qui
haberent custodiam Cassarorum
seu bastitarum vel fortelitiorum que pro comuni perusii seu
eius nomine custodiunt et gubernantur post fini-
tum tempus semestrale in contentum litterarum dominorum priorum
et comunis perusii eorum successoribus denegant posses-
sionem restituere / ne talis dedecorosus mos
invalescat de cetero duximus statuendum quod in po-
sterum nullus Castellanus alicuius cassari forti-
litii vel bastite comunis perusii seu Civitatis extra
Castrorum vel locorum comuni perusii recommissorum seu
recomictendorum in posterum possit audeat vel
presumat per se vel alium directe vel indirecte vel
quovis colore quesito quocumque modo iure causa
seu forma retinere seu facere retineri cassa-
rum vel bastitam seu fortilitium aliquod ultra
tempus sex mensium occaxione vel causa aliquarum
expensarum quas dixerit se expendisse seu
aliter fecisse aut occaxione alicuius salarii
seu stipendii debiti vel debendi vel alia quacumque
causa quoniam ipso facto nisi littera dominorum priorum

Expensarum
Salarii
gratie quamvis ...

artium Civitatis pisii possess. vacuam liberam
et expeditum Cassari fortilitii seu bastitie eius
restituat successori et si contingeret aliquo casu le-
gitimo impedimenti quod Castellani successor non perge-
ret debito tempore et precessor ultra terminum debit. — Si cessett ire successor.
Cassarum fortilitium seu bastitiam pro tenuisset De-
cernimus quod pro rata temporis i consecutore salarii seu
stipendii pro tali tempore ius habeat contra comune quod solvere debe-
at stipendium seu salarium huiusmodi Castellano
Non tamen possit seu debeat quoquo modo sibi so-
lutum vel satisfactum non esset tale cassarum fortili-
tium seu bastitiam quolibet retinere Sed ut supra premict-
tur consignare et restituere teneatur ipso instanti
visa littera ut supra successori pena V florenorum de auro — Pena nō restituēt.
pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contrafact.
seu neglectum et sub pena incurrenda ipso facto
eo ipso Quam penam V florenorum quilibet
offitialis comunis pisii requisitus de facto sub pena
ipsa et de facto sibi auferenda cui tempore sindicatus — Expensio
possit teneatur et debeat exigere a tali ca-
stellano seu fideiussoribus ipsius Et nichilo-
minus modis omnibus providere et procedere
phone fideiussori que posse suo talis cassa-
ri seu bastite restituatur et consignetur suc-
cessori prout supra est expressum Si autem comune
pisii teneretur occaxione talis custodie
aliquid solvere Quod conservatores monete — Conservatores satisfaciat
dicti comunis sub dictis penis teneantur
et debeant solvere et satisfacere temporibus debitis
huiusmodi Castellanis de salariis seu stipen-
diis eorundem et pagam Salvo quod si constite-
rit aliquem plus recepisse quam solvit precessori
ex eo quod eius successor tempore debito non iuisset quod
pro rata temporis sibi potuit quantitate debiti pretii
salario subscepisse Quam quidem quantitatem
idem successor qui tempore debito non iuisset de
suo solvisse intelligatur Et si successor
subscepit restituere de facto compellatur dictis
offitialibus massariatus Cui quidem
offitiales massariatus possint et eis liceat
de quantitate suscipienda de talibus quantitatibus
vel aliqua earum Ser Massomino Bosonis
presenti Castellano Cassari . . satisfacere in ea
quantitate et summa prout putaverint fore in-
stum deductis tamen quantitatibus persolutis eidem per-
sori pro emptione victualium et munitionum
quarumlibet quoque modo residuum quod quod dictis
offitialibus superstabit a solutione facienda
dicto Massomino in reparatione dicti Cassari
seu munitione expendere teneantur prout
fuerit oportunum. Siquis autem ex huiusmodi ca-
stellanis negligens fuerit et remissus in re-
stituendo huiusmodi quantitates prout supra continetur
ipso facto incidat in penam Quam dominus Capitaneus
sub eadem pena teneatur et debeat exigere
et exigi facere ac solvi Camere Massa-
riorum comunis pisii Et nichilominus compellere
ad restituendum huiusmodi quantitatibus offitialibus
massariatus vice exigentiam premissorum aliquo
quod loqueretur in contrarium non obstante.

De baiulis et offitio baiulorum

in questo istrat. c̄ntra lectioni

clxxxvj 181 Unus ex militibus potestatis et unus
ex militibus Capitanei supersint
super bayulis et offitio bayulorum
et cogant et cogere debeant
milites Capitanei et potestatis omnes et — eligantur p. d. p.
singulos bayulos eligendos per priores Artium
Civitatis pisii de operando et exercendo
offitium bayulatus pure bene et legaliter sine
fraude de restituendis pignoribus que ac-
ceperint aliquali de causa et quod iurent de faciē- — Inter offitia
do eorum offitia bene et diligenter et de obe-
diendo potestati et Capitaneo et eorum offi-
tialibus et prioribus artium et eorum familie in hiis
que non essent contra formam alicuius ex capitulis
contentis in presenti volumine quorum baiulorum
nomina et prenomina portarum et parochiarum unde
sunt vel qua habitant scribantur Et dicti
milites scribi faciant in libro comunis pisii ut
possint eos melius comendare Et nomina
et prenomina eorum fideiussorum et iuramenta eorum
qui bauli sint et esse debeant ad minus
numero duodecim Et sint de Civitate bur- — Numerus b.
gis vel suburgis pisis vel comitatu vel habitan-
tes in dictis locis et ex nunc nullum Castrum
R. 1.2. nulla vel universitas comitatus pisii possit
cogi per aliquem offitialem comunis pisii ad dandum
aliquem bayulum de comitatu pisii Et prenomina
ipsorum baylitorum scribantur per unum ex notariis

dicti dni Capitanei et dentur p ipm notz
offitialib armary cois pusij Ita q notu
sit omib scire volentib nomina baili-
toz Et si nō invenirent volūtarie tot
baiuli omēs baiuli q fuerunt a quatuor

Cogant acceptare

annis citra cogant et cogi possint pos-
sint baylias facere realr et psonalr de
facto Qui bayuli potestati Capitaneo
Maiori sindico et iudici Justitie et coz
offitialib et omib alijs offitialib cois
pusi obedire teneantur ¶ Et si of-

birreta rubea cū grifone

fitialis aliquis cois pusij sine berecta
rubea cū grifone albo i summitate bene
apparēte i capite aliquē iudicet bayloteē
sibi decē sold auferant pcū de facto et

pena nō ferētiz

dari faciat Mass Et q potent et potta-
re debeant dicti bayuli i capite birretas
rubeas cū signo Grifonis Et q aliqs
offitialis cois pusi ul notr forensis uel
Civis ad aliquod offitium deputat p cōe
pusij nō possit nec debeat alicui baiulo
birretam rubeam nō hnti ut dictum est aliq
cōmissionē facere licentiam dare relatiōes

Nō operetur sine tali signo

nec aliqua acta scribere Et si dicti baiu-
li simul ul separatim pse ul p alium seu ali-
qd pdcoz ordinaret ul facerent i publi-
co ul occulto ul aliquid actentaret i quibz
facere q recidant et incidat debeant et
i currant et solvāt noie pene et bapni
cōi pusij tam universitas dictoz baiuloz
q quilibz coz pse ducentz libr dēn eis seu

pena penis ordinatiuz

illi cōtrafacienti auferendas de facto p dnos
potestatē uel capitaneum et quēlibz coz et
quēlibz aliuz offitialem cois pusij ex eoz
et cuilibz coz offitio et ad petitiōē cuiusq
petentis sine aliqua solepnitate Juris Et
si dnus potestas ul capitaneus seu alius offit
cois pusij fuerit negligens i pdictis solvat

offitialium pena

noie pene communi pusi centū libr dēn q b
p suos sindicatoēs debeat sindicari et condepnari
aliquo statuto ul ordinamēto i quibz loquente
nō obstante ¶ Et baylitores nō faciant

Nō accusent

nec facere possint aliquā accusatiōē d aliq
Cive uel comitatense pusij de aliqua re

Et si fecerint ipi ul aliquis coz talis
accusatio nō valeat nec teneat nec admic-
ti debeat nisi esset i iuria facta seu illata
alicui bailitori que quidē iniuria pbari nō
possit p aliuz bayuluz ¶ Nullus Insup

Cui admat pignora ii eīt pro fco comunis.

baylitor cū ueniret p factis alicui universitatis
debeat accipe pignus nisi sindico ul recto-
ri ville ul Castri ad quam ul quod uenit
Et baiulus qui cōtrafecerit penam xx sold

pena alr admictenz

dēn debeat sustinē que pena sibi de facto
possit et debeat auferri ad petitionē cui-
cumq cui fuit pignus acceptum et qualibz
uice ¶ Item q baiuli fuerint i exercitu
nullo mō aliqs baiulus p aliqua amba-

q ambass rois nl hant

xiata cois aliquid hre debeat nec se sibi ma-
here uel celare debeat Et si aliqs coz ct
pdcta fecerit ul aliquod pdcoz p uice qualibz
potestas et Capitaneus contrafacienti uiginti
soldos dēn auferant p cōi nec ob hanc
causam fiat diminutio de dēn supradictis
Salvo dcis baiulis q qn ipi ul alter coz
irent ex Civitatem et cōitatum ul districtu
tum pusij p facto cois pusi habere debeat
quilibz bayulus p uice qualibz p quolibz

Merces in ent extra ... pro facto comis

die p eoz uiaggio quindecim sold denarioz
si Juerint ad decem mili aribz ultra si uero
i fra et haber debeat octo sold denarioz
¶ Ambaxiatas quas fecerint baylitores

Referat ... chas

referre debeant illi ul illis a quo ul a qb
missi fuerit uno ul plurib sicut i iuctum
fuit ab illo ul ab illis qui eos miserint in-
tra quartam diem a die commissionis ¶ Et
omēs citationes baiuli portent i scriptis

Citent i scriptis

i quibz contineatur nomē et pnomē citati q
expte cui iudicis ul offitialis sit citatio e
causa citationis et hoc locum habeat i ci-

pena ...

uilibus et criminalib qui uo cōtrafecerit
solvat pene nomine quadraginta sold
dēn que pena sibi auferatur de facto p
offitialem qui eum misit Tamen aliqs
ambaxiatam quā baiutores fecerint p
maleficijs seu occaxione maleficioz valē
nō debeat nisi dictata appareat p scripturas

Promes (?) et nuntii artium possint
citationes et ambassiatas facere.

subscriptum per manum tabellionis ¶ Volu-
mus etiam quod quilibet tubator communis et quilibet
nuptius cuiuscumque artis qui nuptium habet pos-
sit citationes ambaxiatas facere in causis
Civilibus et criminalibus et valeant ac si fi-
erent per baiulos communis perusii non obstante quod
tubatores et dicti nuptii artium non porta-
rent biretum rubeum cum grifone ut supra
dictum est dummodo portent et habeant capuce-
um ipsis datum per comune perusii vel ipsis nomine ip-
sius partem ipsorum ¶ Item nullus baiulus
recusare debeat aliquam ambaxiatam vel

Non recusent ambassiatas
potestatis et capitanei et offitialium

ambaxiatas sibi impositam sive impositas a
potestate vel capitaneo vel eorum Judice vel ab
aliquo offitiali communis perusii sed eam quilibet
baiulus bona fide sine fraude facere te-
neatur sicut ei vel eis fuerit iniunctum Item
si preceptum fuerit alicui bailitori quod ad aliquas ex-
pensis alicuius et ire seu ambaxiatam vel re-
quisitionem facere recusaret penam viginti sol-

pena recusantium

dorum denariorum pro vice qualibet solvere teneatur
Et si aliquis baiulus vocatus fuerit ab aliquo
ut suum adversarium qui semel vel pluries fuerit
requisitus vel citatus requirat seu citet cum
requirere seu citare debeat idem baiulus ex-
pensis illius adversarii habeant quod dicti baiuli

Salarium

pro eorum labore quolibet mense duos florenos
auri a massariis communis perusii prout continetur
in ordinamentis Camere massariorum communis
perusii. Item habeant a quolibet citationem

Merces citationum.

mittere volente si citatio erit de aliqua
persona de Civitate vel burgis perusii duodecim
denarios pro qualibet citatione et relatione Et pro
citatione fienda in suburgis perusii habeant de-
cem et octo denarios Item fienda in comitatu et pro
relatione ipsius a citatione duorum soldorum
denariorum pro quolibet miliari Et nullus baiulus
ipsam requisitionem debeat recusare facere con-
trafaciens non potestas et Capitaneus sive Iu-
dex et quilibet alius offitialis qui eum mittere
vellet xx sol. denariorum pene nomine pro vice
qualibet tollere teneantur et stetur sacra-
mento accusatoris Et quilibet offitialis communis
perusii valeat baiulum contrafacientem condem-
nare et eum cogere ad solvendum Et quando

L f

L f

consilium Civitatis in palatio communis fuerit con-
gregatum nullus baiulus in dicto consilio pos-
sit vel debeat intrare sed in pede scalarum dicti
palatii debeat commorari nec aliquis forensis
audire valeat quod in dicto consilio pertractatur
¶ Item nullus baiulus possit esse procurator
alicuius universitatis neque yconomus et
alicuius ecclesie vel collegii contra vero faciens
pro vice qualibet tres libras denariorum solvere tene-
atur et talis procuratio sindicatus yconomatus
matus non valeat nec teneat ullo modo
¶ Per comitatum et districtum perusii nullus ba-
iulus accipere audeat vel presumat alicui
pro aliquo debito bovem vel vaccam domi-

Pignora que tolli
non Licet

tum sappam vomerem nec aliquid quod ad labo-
rerium pertineat contra vero facienti potestas
et Capitaneus auferant pro vice qualibet decem
libras denariorum pro communi salvo pro executione istorum con-

Excepto

fessionatorum et iam istorum confessionatorum
habentium executionem predicta valeat accipi sine pe-
na ¶ Cum baylitor non iverit ad ali-

Non eant ad
lectos mulierum

quem pignorandum ad lectum alicuius mu-
lieris accedere non actentet et qui contra-
fecerit solvat pene nomine decem libras denariorum
¶ Et nullus baiulus alicui accipere debeat
pannos lecti vel dorsi nec calciamenta ali-

Tolli prohibita.

cuius et qui contrafecerit solvat pene nomine de-
cem libras denariorum et nichilominus vel calciamenta
per eum accepta cum verecundia restituere compel-
latur de facto sicut de facto accepit et
credatur et stetur sacramento eius cui ac-
ceptum fuerit et habeatur pro plena probatione
Potestas et capitaneus et alii offitiales
mittere possint ex dictis bailitoribus et in-
baxiatis in ea quantitate que eis indebitur
et civilibus eorum ¶ Teneantur etiam
baylitores furare pro Civitate et cum pulsa-

Veniat ad sonum
campane.

bitur campana pro iure reddendo stati
ad curiam venire debeant contrafaciens
non duos soldos denariorum pro vice qualibet solvere
teneatur ¶ Item si alicui bailitori fuerit
mandatum per potestatem vel Capitaneum
vel eorum vel alicuius eorum offitiales vel offitialem

Custodiant eis commendatos

Merces pro custodia

Inuentum ad officia

Quod seruiant

pena non assignantium acceptos in custodia

uel per alios Iudices Ciuitatis pisane quod aliquis hominem custodire debeat et retinere debeat sibi in custodia teneat ipsum hominem et debeat custodire. Et habeat quilibet baiulus pro custodia pro die et nocte decem solidos denariorum et non plus nec aliquid aliud habere possit uel comestionem habere possit nec debeat ullo modo. Et qui contrafecerit xx solidos denariorum nomine pene soluere teneatur. Item quod postquam fuerit debitor ex baiulis uel eidem preceptum de stando in palatio creditor possit ducere ad expensas eius tot baiulos quot uoluerit et placuerit creditori. Insuper nullus baiulus esse possit de consilio Ciuitatis pisane inde ad quinque annos postquam desierit baiuliam operari nec ad breuia ire debeat sub pena xx solidorum denariorum quam contrafaciens soluere teneatur et credatur sacramento accusatoris. ¶ Teneantur etiam baiuli omnibus officialibus obedire et si contrafecerit contrafaciens comuni pisano quinque soldos denariorum soluere teneatur. ¶ Item duo baiuli de qualibet porta seruire debeant qualibet ebdomoda continue usque ad primum sonum campane que pulsatur de sero pro custodia Ciuitatis Potestati et Capitaneo et Iudici Iustitie unus pro qualibet porta et qui contrafecerit contrafaciens soluat pene nomine xx soldos denariorum. ¶ Preterea baiuli omnes illos quos potestas uel Capitaneus uel aliquis de suis Iudicibus militibus uel notariis uel aliquo eorum dederit custodiendos custodire penitus teneantur. Et si dicti baiuli uel aliquis eorum ad faciendum custodiam predictorum fuerint negligentes uel si sua negligentia siue culpa illi qui dati fuerint eis ad custodiendum aufugerint de eorum custodia. Et potestati uel Capitaneo uel aliis de eorum uel alicui eorum familiis supradictis eos non assignauerint ad sibi terminum assignatum seu etiam assignandum xxv libras denariorum debeant pro eorum quolibet condempnari. ¶ Si uero aliquem per

Si dolo dimiserint pena.

dolum uel fraudem uel per pretium aufugere seu euadere permiserint si ille qui aufugerit seu euaserit deberet puniri puniatur in ducentis libris denariorum. Et si deberet puniri pena pecuniaria debeat in tantum puniri in quantum debet puniri ille qui aufugerit a custodia baiulorum. Et si aliquis baiulus in custodiam aliquem occasione debiti alicuius et ille debitor de sua custodia aufugerit seu euaserit uel si baiulus aliquem alium recomendauerit uel promissionem de seruando sibi de quantitate recepit occasione cuius illum qui sibi datus esset in custodia non custodiret compellatur in continenti soluere creditori totam illam quantitatem pecunie quam deberet soluere debitor qui aufugerit de custodia baiuli. Et illa promissio sibi facta ualere non debeat nec tenere firmamentum de facto et possit excipi contra tales contractus.

Quod baiuli non accedant ad cameram quam aliquis haberet ad pensionem pro debitis domini camere

clxxxiii 172

Dicimus et ordinamus quod si aliquis mercator uel artifex habuerit aliquam Cameram ad pensionem ab aliqua persona. Quod baiuli communis pro debitis illius cuius esset camera predicta ad cameram predictam quam dictus mercator uel artifex ab eo ad pensionem habuerit minime debeant accedere nec ire nec mitti occasione debitorum illius cuius uel quorum esset dicta Camera. Et hoc intelligatur si ille cuius esset dicta camera habuerit plures domos uel alia bona ad que uel quas creditor possit recurrere pro suis denariis rehabendis qui autem contrafecerit soluat pene nomine comuni pisano xl soldos denariorum. Possit tamen dictam cameram creditor sibi facere dari in solutum ex primo et sto decreto pro credito suo conductore tamen semper salua remanente et firma. Et talis mercator uel artifex si uoluerit ipsam tenere ad pensionem

reducere debeat adicto creditore habente in soluturum pro illo tempore quo erunt in concordia post finitam firmam conductionem durante non firma teneatur tali creditori respondere etiam non primo locatori. Et in isto primo locatoris mandetur executori ad petitionem habentis ex ipso decreto ac stipendio locatum etiam firmam desiva per faciat mentionem et ita possit restitutionem facere et liberet idem solutionem ac si soluisset primo locatori. Et idem volumus locum habere in coptimatoribus et laboratoribus terrarum que fuerint date creditoribus in solutum et ex ipso decreto.

domus non demoliantur in quibus habitant scriptores curiae romanae

¶ Qui vero non habent ex primo decreto fructus dicte rei vel possessionem habere non possit nec lucrari quousque ex ipso decreto in solutum non habent. Insuper nulla domus in qua habitaret aliquis sequens curiam domini pape possit occasione aliqua discarcari nec aliquo tempore hostia trahi donec romana curia Perusii permanebit. Et nullus Iudex communis Perusii mictat baiulum aliquem ad dictas domos causa discarcandi vel hostia extrahendi. Et nullus baiulus ad tales domos ire debeat ad discarcandum vel hostia extrahendum. Et si quis Iudex vel baiulus fecerit contra predicta vel aliquod predictorum debeat solvere pro vice qualibet .l. libras denariorum et simili pena teneatur qui trahi faceret. Predicta tamen non intelligantur predicta in debitoribus communis Perusii pro quibuscumque debitis dicto communi non obstantibus predictis aliquo capitulo populi vel communis Perusii. Possit tamen creditor illius cuius esset dicta domus in qua aliquis cortegianus habitaret accipere et habere ad pensionem domos sui debitoris quam pensionem Capitaneus creditori dari facere teneatur et ipsam pensionem creditor in sortem sibi debeat computare donec sibi ex ipso decreto data fuerit. Et idem intelligatur in domibus in quibus habitant scolares seu debitores forenses.

Item de habitantibus per scolares

¶ Item ordinamus et statuimus quod ab hodie in antea nulla domus sita in Civitate burgis vel suburgis Perusii vel in comitatu Perusii possit vel debeant pretextu alicuius debiti vel ad petitionem alicuius creditoris vel etiam pravitatis destrui vel discarcari vel in aliqua parte vastari nec hostia extrahi et asportari. Possit autem extrahi pro vendendis pignoribus seu tenimentum que in domo essent non asportari pena antelibus officialibus familie seu baiulorum communis Perusii et etiam alteri cuicumque persone cuiuscumque conditionis existat .l. librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice et si esset aliqua universitas Castri vel ville vel aliquod collegium puniatur pena ducentarum librarum denariorum. In qua pena contrafacientes ad petitionem cuiuscumque petentis per potestatem et Capitaneum debeant condempnari de facto et ex eorum offitio et quilibet possit esse accusator et denumptiator et quod semper predicta non intelligantur nec locum habeant in debitoribus communis Perusii.

domus non discarchentur.

pena

De tubatoribus communis Perusii et eorum offitio et salario

clxxxiii
183

Volumus quod Cecchus Boccacci Angelus paulini Bartolomeus eius filius de porta Solis Antonius Vitii Herculanus Luce. Nicolaus vannis et Paulus Cole de porta sancti Angeli sint et esse intelligantur et debeant preccones communis Perusii eo modo et forma ut apparet in eorum electione. Et debeant facere omnia bapnimenta et sonitus et offitium per totam Civitatem comitatum et districtum Perusii pena xxv librarum denariorum. Quorum tubatorum electio et surrogatio pertineat et spectare debeat ad dominos priores et Camerarios Artium Civitatis Perusii. Qui preccones omnes teneant equos communi eorum rischo et fortuna. Preccones insuper communis Perusii equos tenentes et tenere debent

eligantur per d. p. et Camerar

Teneant equos

tes non presumant ipsos equos ad uecturam
uel alii / et ipsi equi signati esse debeant ad
signum tube ¶ Et ipsos equos habere et te-
nere continue debeant in Ciuitate uel burgis
pisis nisi iret in seruitium comunis pisani de man-
dato ipsorum ¶ Et de ipsis equis quolibet mense
ad minus ter mostram et assignam per pilos
et signa facere coram [illegible] comunis pisani tene-
antur de quibus mostris apparere debeat
publica scriptura et alii dicti massarii ipsis
preconibus dare non debeant salarium set tamen
remaneat et excomputent pro qualibet
apostatum tres libr. den. de salario preconis
apostati retinendo per massarios ¶ Et si dicti
massarii aliter soluerint incurrant libr.
den. pro quolibet et qualibet uice pro sindicatum
debeant condempnari ¶ Et quia dicti precones
nacarinus habent et habere debeant preconum
salario prout declaratum et promissum est supra in
ordinamento camerariorum massariorum soluendo eis
per dictos massarios de mense in mensem ¶ Et
ut dictum salarium dicti massarii dent et
soluant eisdem et cuilibet ipsorum pro indumentis
ipsorum fiendis quolibet anno in festo sancte Ecu-
lani depicta pro ut in dictis ordinamentis
super continetur ¶ Item quod dicta indumenta et
capitea ipsi tubatores nacarinus continue
portare debeant quod si non fecerint debeant
soluere quilibet contrafaciens pro qualibet uice quali-
bet xx soldos den. ¶ Et potestas et Capita-
neus dictam penam a contrafaciente exigere
teneatur ¶ Et ultra dictum salarium nichil
ultra possint petere uel habere. ¶ Et dicti preco-
nes teneantur facere omnia bapnimenta
que debent per comune / et bapnimenta facere
debeant per plateam et portus in locis con-
suetis sub pena xxv libr. denariorum ¶
¶ Et dicti precones teneantur obedire
prioribus et eorum mandatis et non discedere
de Ciuitate sine licentia ipsorum priorum
ad penam decem libr. den. pro quolibet eorum

et qualibet uice ¶ Et quicumque omnium predictorum
preconum contrafecerit et bapnimenta non fecerit
ut dictum est decem libr. den. pro uice qualibet
soluere teneatur quam penam Capitaneus exigere
teneatur per comune et esse ualeat quilibet accusa-
tor et habeat medietatem et debeat accusa-
tis ¶ Teneantur predicti omnes pisani precones
et quilibet eorum facere omnia et singula bap-
nimenta et omnia precepta eis imposita et
iniuncta a Capitaneo uel alio pro eodem uel ipsorum
et quolibet offitiali comunis pisani uel Camera-
riis dictum ¶ Et teneantur facere bapnimenta
per portam ita et taliter quod ab omnibus efficaciter
audiantur / et qui contrafecerit soluat pene
nomine pro uice qualibet quinque sold. denariorum ¶ Et
quilibet preco comunis pisani teneatur et debeat
uinculo Juramenti et pena centum librarum
den. facere omnia bapnimenta spectantia
ad comune pisanum et ad offitium offitialium dicti
comunis ad requisitionem cuiuslibet offitialis comunis
predicti sine aliquo salario uel mercede //
Item predicti precones equites uel aliquis
eorum non possint nec debeant ipsos equos
uel aliquem eorum potestati nec capitaneo nec
alicui alii accomodare nec ad uecturam
dare modo aliquo siue causa ¶ Et qui contrafe-
cerit puniatur pro uice qualibet in decem libr.
denariorum et qui eis petierit pena simili
puniatur et quilibet possit accusare et habeat
medietatem bapni ¶ Teneantur In-
super omnes supradicti precones recipere pro
quolibet exbapnimento et rebapnimento
decem personarum et abinde infra pro qua-
libet persona xii den. et a decem personis
supra quotcumque erunt recipere possint tres
soldos den. et non ultra ¶ Siuero exbap-
nierint sindicum uel uniuersitatem uel sindi-
catum tamen habeant et habere debeant et percipere
possint dumtaxat duos sold. den. tamen pro suo
salario et pro bapnimento quod fecerit pro
aliquo testamento legato uel codicillo seu
donatione insinuandis possit accipere
duodecim den. et non ultra ¶ Et pro bapnimentis

de re ul' rebus q mandato alicui' iudicis ue
derentur ul' bastarentur p quolibz possit ac
cipe xij den et no ultra et p quolibz alio bap
nimeto qd fecerit ul' fieri occurret quecuq no
habeat et possit recipe ab illo qui fieri fecerit
duodecim denarios et no ultra Et p presenti tate
qantitas pcoj no recuset qd si faceret recusaret
ul' ultra exigeret q sup' scriptu sit soluat
p uice qualibz pco cois contrafaciens coi pus
xl sol den Et potestas et Capitane' et quilibz
offitialis eorum audita qrela ab aliquo de tuba
tore qui recepit aufferat ab eo tubatore duplu
penam defacto p con et restituat q recepit su
plus ultra salariu sibi concessu Et de p dictis
credatur sacramento pponentis Et ut p dicti
pcones melius audiantur uolumus q oia
bapnimeta que fecerint ipi pcones ul' alter
eorum i scalis palatij cois pus et papnee bap
nimeta et rebapnimeta p' maleficijs et
debitis facere debeant et teneatur extra
platee uersus cpatu pus et si contrafecerint
quilibz eorum contrafaciens i decem libr dena
riorum p uice qualibz puniatur Et de p dict'
possit ee quilibz accusator Et insup pco
nes p dicti bapnire possint omes i dulge
tias concessas et concedendas Ecclijs locis et
psonis religosis et debeant recipe p bapni
meto cuiuslibz i dulgentie quod facient p Cimita
tem et burgos quinq soldos den solumo et
no plures p quotcuq locis bapniuerint
Fraternitatem no sancte trinitatis sine ullo
denario bapnire debeant quotiens aliqs eorum
sm solitu modu extiterit requisit' Et cu aliq
pconu iuerit p comitatu p facto cois qua
cuq causa .s. ipoz de bentu retine eanos
xx soldos denariorum i hac psuo uiatico p
die qualibz et non ultra Et si quis ultra
recepit xx soldos den soluere teneatur et
credatur sacrameto dantis et pena aufe
ratur sibi de facto Preterea uolumus
statuentes q si aliqs pco ul' nuptij populi
ul' sonatores campanarum manifestauerit
aliqua credentiam eis ul' alicui eorum i posita
i consilio ubi morerent' ipi ul' alter eorum uel
licet' q ille ul' illi qui manifestauerint

soluat coi pus p uice qualibz pene noie
centu libr den Et nichilominus ab offitio
qd hent debeant penit' remoueri Et si
fuerint i aliquo alio loco ipi ul' alt' eorum et
eet aliqua ars congregata ul' ps eo et ppala
uit siue manifestauerint credentiam eis
p eosdem artifices ul' aliquem eorum i positam ul' dixe
runt aliqd p quod possit ee discordia iter
artem puniatur quilibz eorum contrafaciens
i xxv libr denariorum et priuetur offitio et de p
dictis quilibz sit accusator et credatur pbat
onorum testium Nullus aut pco n baiulus
aliqs cois pus possit ee procurator ul' sindic'
alicui' uniuersitatis Castri ul' ville seu alicui'
spalis psone Et siquis contrafecerit decem
libr den coi pus solue compellatur Saluo
reseruato qd e sup' non obstante q p dicti pco
nes procuratores p eorum fratribz sororibz uxo
ribus et maritis cu eis i eadem familia mo
rantibus ul' alter eorum facere possint et eorum
et eam procuratores ee sine pena Item
nullus pco possit eme de bonis exbapnit'
cois nec tene cu illis qui emerent acomu
ni Et q contrafecerit soluat pene nomine
p uice qualibz xxv libr den Teneant'
etiam pcones omes bestias que aufferentur ul'
cent exmarite bapnire ad petitionem petent'
et quicuq iuenerit aliquam bestiam aufugetem
ul' exmaritam alicui dictorum pconum eam debe
at assignare et ille pco cui fuit assignata
bapnire debeat ut dictu e Et hat pco bap
niens duodecim den si fuit i uno loco tm p
huiusmoi bapnimeto Si uo i pluribus locis
p quolibz loco hre debeat xij den Et p
dicti pcones conseruant et tenent tubas ar
genteas quas ht coe pus lz boni sint et le
gales Volumus q Capitane' p pli pus offiti
cui' sinat pncipiu de mese Nouebris debe
at recipe a dictis pconibz ydoneos fideiusso
res p ipsis tubis tenendis conseruandis et restitu
endis coi pus ad petitionem capitanei et poz
Artium Et ne aliquis hat materiam
faciendi sonari dictas tubas et q ipi sonant
eas p libito uoluntatis Volumus q ipas
tubas argenteas no pulsentur nec sonari

debeant siue

debeant sine licentia priorum artium sub pena x
libr. denariorum pro quolibet eorum contrafaciente et
uice qualibet: quam penam potestas et capitaneus a
quolibet eorum contrafaciente penitus exigere teneantur:
Et nichilominus de predictis quilibet possit et
ualeat esse accusator. ¶ Insuper uolumus quod in
omnibus festis solempnibus in anno in platea ante
palatium dominorum priorum et ante palatium residentie
dominorum potestatis et Capitanei precones debeant
soluere tubas et facere solempnitatem et gaudium
dominis prioribus et offitialibus et aliis hominibus sub pe-
na pro uice qualibet et pro quolibet eorum xx soldorum
den.: Et et teneantur sonare in dictis solempni-
tatibus de mane ante maiestatem de uolta; ¶ Uera
autem ea que in presenti capitulo continentur melius obseruen-
tur: Ordinamus et uolumus quod de omnibus in eo conte-
ntis quilibet sit et esse possit accusator et habeat
medietatem banni; Et nichilominus potestas
et capitaneus et quilibet eorum et eorum offitiales
de omnibus in suprascripto capitulo contentis teneantur
et debeant contra dictos precones inquisitionem facere
publicam et secretam: ut eis uel eorum alteri libuerit;
et condempnare culpabiles pro uice qualibet in penis
supradenotatis non obstante aliquo capitulo.
¶ Et quicumque preco non interfuerit omnibus consili-
is quibus darentur breuia soluat nomine pene
pro uice qualibet et quolibet consilio v sold. den.:
Quam penam offitiales potestatis et Capitanei
defitientes accipiant pena xxv libr. denariorum dic-
tis offitialibus si fuerint negligentes; ¶ Et
teneantur dicti massarii semper quando soluent
eorum debitum tubatorum salarium facere eis legi hoc
capitulum et iurare ipsum seruare perpetue; ¶ Et
omnia et singula predicta in presenti capitulo contenta
uendicent sibi locum et in quibuscumque preconibus
surrogandis in locum predictorum preconibus uel
aliorum per dominos priores Artium dicte Ciuitatis.

De campanariis et eorum offitio et sala-
rio;

clxxxv
184

Statuimus et ordinamus presenti
capitulo quod sint pulsatores cam-
panarum et campanarii comu-
nis pistorii: Qui teneantur serua-
re formam capituli istius: et idem seruetur in quibus-
cumque surrogandis uel ponendis in locum predictorum
campanariorum uel aliorum; Qui campanarii continue
stare debeant iuxta palatium potestatis et capitanei:
ita quod semper habeantur et haberi possint quando ne-
cessarii fuerint: Et si contrafecerint / contrafacie-
ns soluat comuni pistorii uice qualibet quadraginta
soldos den.: et pulsare debeant campanas pro
seruitio comunis ad omnia que fuerint opportuna et
sicut etiam et quando potestas et capitaneus uel alter eorum
et priores artium duxerint iniungendum tam de die
quam de nocte: et debeant pulsare campanam sancti
Laurentii pro predicationibus que fieri deberent in pla-
tea comunis pistorii et etiam in Ecclesia sancti Laurentii sin-
gulis diebus sub pena x libr. denariorum: que pena eis
defitientibus per potestatem et capitaneum auferatur ad
petitionem petentis: et debeant propterea et alios sicut
expediens fuerit ita pulsare et sonare campanas
et maxime campanam magnam populi ad omnia que
fuerint opportuna: itaque bene et sufficienter sit
pulsata et debeant pulsare campanam que deputa-
ta fuerit ad pulsandum tribus uicibus retoc-
chis non computatis et in ultima uice ipsarum trium
pulsationum quolibet sero debeant et teneantur
pulsare campanam tantum quod homo possit como-
de ire ab Ecclesia sancti petri usque ad Ecclesiam sancti
Angeli ex portam cum retocchis: dummodo manente
dicto pulsatu statim faciant ultimos retocchos
et sint tantummodo temporis spatium inter quemlibet re-
tocchum: quod homo tria possit dicere pater noster;
Et debeant sonare campanam de mane in au-
rora diei; Et si predicti campanarii predicta omnia et
singula non fecerint et non obseruauerint et adim-
pleuerint quinque libr. den. pro qualibet uice soluere
teneantur; ¶ Et teneantur pulsare campanas
de die et de nocte cito et tarde sicut potestas et capi-
taneus et priores eis duxerint iniungendum
et sicut de ipsorum dominorum processerit uoluntate: ¶ Et
quascumque campanas sonare debeant prout eis
iniunctum fuerit per potestatem uel capitaneum et prio-
res Artium ad omnia que per eos eis fuerit preceptum;
Et dicti campanarii habeant et habere debe-
ant a comuni pro suo salario et mercede de auere
comunis pistorii tantum pro se quam pro illis qui cum eis fuerint
secundum quod in eorum electione continetur: et non ultra inter omnes
pro quolibet anno: quod salarium eis statui et
ordinari possit et debeat per dominos priores artium
Ciuitatis pistorii et eis soluatur et solui debeat
per massarios comunis pistorii uel alios offitiales dicti

comunis iusso mandato dominorum dominorum priorum. ¶ Preterea volumus quod dicti pulsatores campanarum teneantur ad petitionem priorum artium, si omnes vel septem eorum essent in concordia, sonare ad consilium campanas comunis cunctum (?) fiunt aliquis consilium vel adunantiam quandocumque eis placuit. ¶ Et volumus quod predicti pulsatores campanarum et precones non vadant nec ire possint ad brevia in aliquo consilio ullo modo; et qui contrafecerit eundo, puniatur contrafaciens in centum solidis denariorum, et nichilominus electio que fiet per aliquem eorum si breve habuit de aliquo eligendo non valeat ipso iure, sed alius eligi debeat loco sui electoris predicta non obstante. ¶ Et tales campanarii debeant fungere bene et legaliter et offitium exercere ad quod deputati sunt; quod si non fecerint, priores et camerarii possint eos cassare et removere prout viderint convenire.

Iussu d. priorum

L 5

Non eant ad brevia

Pena

Cassari possint non recte [...] pulsantes

De custodia et custodibus carcerum comunis Perusii.

clxxxvi

155

Statuimus et ordinamus quod ad custodiam carcerum comunis Perusii eligantur et deputentur quatuor homines seu custodes de singulis duobus mensibus in duos menses, videlicet unus pro qualibet porta per dominos priores artium civitatis Perusii, nisi essent insacculati in sacculis comunis Perusii, et quilibet ipsorum eligendorum vel insacculatorum seu insacculandorum habeat et habere debeat pro suo salario pro quolibet die dicti temporis duodecim solidos denariorum, quod salarium eis et cuilibet eorum solvi debeat per massarios comunis Perusii sine aliquo precepto vel mandato alicuius offitialis dicti comunis. Qui custodes qui erunt deputati ad carceres custodiendos teneantur et debeant captivos existentes in carceribus, excepto domini potestatis vel capitanei vel alterius offitialis comunis Perusii, de dictis carceribus ad petitionem talis offitialis et eius familie exhibere et ducere cum familiaribus dictorum dominorum potestatis et capitanei vel alterius offitialis et ipsorum coram offitialibus comunis Perusii ducere et ad po-stulationem talium offitialium ipsos de carcere relapsare si placuit offitiali qui eum carcerari fecerit, nisi ex parte alterius offitialis ibi esset recomendatus. ¶ Et si potestas et capitaneus vel alius offitialis fecerit aliquem immitti in carcerem comunis cum alicuius maleficii inquisitum vel accusatum vel diffamatum vel alia de causa, debeant infra X (?) dies postquam eum immiserint vel immitti fecerint inquirere de fama et culpa ipsius infra unum mensem postquam in carcerem comunis Perusii missus extiterit, et si eum invenerint culpabilem contra eum procedant de iure secundum quod poterunt; si autem non invenerint eum culpabilem intra dictum unum mensem, statim eum postea de carcere extrahere et extrahi facere teneantur; quod si non fecerint, de suo salario ducentas libras denariorum pene nomine quilibet eorum comuni Perusii solvere teneatur. ¶ Potestas nec capitaneus vel aliqua persona ipsorum nomine nec aliquis alius possit extrahere nec extrahi facere de carcere nec etiam rebampniri aliquem qui esset condempnatus et exbampnitus nec de libris comunis aliquem facere cancellari qui esset positus in bampno pro furto, homicidio, robaria, incendio seu aliquo malitio, nisi prius fuit per adunantiam generalem populi Perusini. ¶ Possint tamen extrahi sine adunantia illi qui occaxione alicuius maleficii irent ad mandatum dominorum potestatis et capitanei et ponerentur in carcerem, et de ipso maleficio non erunt reperti culpabiles et essent absoluti, et ille qui solverit condempnationem suam sine alia reformatione adunantie presentis legis auctoritate. Et quia sepe recomendantur in carceribus pro maiori quantitate quam postea condempnatur, pro soluta condempnatione postea facta possint de ipsis carceribus relapsari non obstante recomendatione predicta que facta sit de dicta maiori quantitate. ¶ Item quod si aliquis de dictis carceribus evaserit vel aufugerit, si erat ibi positus pro debito pecuniario, teneantur ipsi custodes carcerum ipsi creditori solvere de suo ipsum debitum pro quo detinebatur in ipso carcere et ipsum debitum pro quo positus erat in carceribus dictus debitor.

Salarium custodum

Offitium

bampniti quomodo liberentur pro maleficiis

Excipiuntur minores

Teneantur pro debitis captivorum fugientium

mandetur executori qui dictos custodes q
eorum fideiussores per potestatem vel capitaneum vel
eorum iudices ac sicut in instrumento debiti obli-
gati, debeant tamen citari prout quod citantur obligati
ex instrumento confessionato: et si non venerint et
contumaces extiterint ipsos capi faciant ad
petitionem dicti creditoris et in carceribus
poni et etiam tenuta detur de bonis eorum et
suorum fideiussorum. ¶ Et si fuisset detemptus
pro pena corporali, siquidem esset pena mortis
Si pro pena mortis
tis soluat de suo quilibet de dictis custo-
dibus quingentas libras denariorum: si pro alio membro vel
Si pro membro
alia pena personali ducentas libras denariorum. Et
si pro pena pecuniaria soluere teneatur commu-
Si pro pecuniaria
ni duplum penam: ad quam penam quilibet ipsorum
custodum in solidum teneatur. ¶ Dicimus
in super statuentes quod custodes carcerum teneantur
et debeant sindicari et examinari in supradic-
Sindicentur
tis et istis omnibus et singulis, et si contrafactum
fuerit in aliquo predictorum debeant tempore eorum sin-
dicatus per maiorem sindicum communis puniri in pe-
nis predictis condempnari prout supra est expressum:
¶ Item volumus quod dicti custodes vel aliquis
pro eis non possint nec debeant modo aliquo
sive causa accipere per directum vel per obliquum
ab aliquo incarcerato sive in carcere dete-
pto vel ab aliquo alio pro eo vel eius nomine pu-
Nil capiat a captivis
blice vel secrete aliquam pecunie quantitatem
vel aliquid aliud nec aliquam cartam promissionis
obligationis vel apodixam ad penam quinquaginta
librarum denariorum pro qualibet vice; Et ad probationem
omnium predictorum sufficiat et sufficere debeat pu-
blica vox et fama que pro plena et legitima
probatione habeatur, et quia lege iubente afflic-
tis non est maior afflictio ullatenus inferenda
presenti capitulo duximus statuendum; Quod custodes
illi erunt super custodia carcerum deputati
nichil auferant seu auferre possint capti-
vis qui in carcerem communis Pistorii detempti sunt vel
detinebuntur in posterum quacumque de causa
per se vel alios nec pro introitu nec pro exitu nec
elimosinam eis datam aliquo modo vel ingenio
nec aliquid habere vel percipere seu etiam extorquere
possint nec debeant ab aliquo captivorum
seu ab aliquo pro eis occasione helimosine
nec de ipsa elimosina, nec occasione intro-
itus seu exitus, vel occasione potesta-
rie vel assessorie, vel occasione custodie vel
alia qualibet occasione que dici posset vel
excogitari; Et quod non debeant aliquem
potestatem vel assessorem facere nec tenere vel
aliquem qui preficit alicui captivo nec
ludere nec ludum tenere vel permictere ut ali-
Non ludant nec ludum teneant
quis ludat ad aliquem ludum taxillorum
seu alterius rei ad quem pecunia perdi possit: nec
mantellum vel alios pannos nec aliquid
aliud aliqua causa vel ratione ei tollere vel auferre:
¶ Item quod quilibet custos utriusque carceris
teneatur et debeat tam debitores quam et
illos pro maleficiis detinendos recipere et custo-
dire facto precepto per potestatem vel capitaneum
vel eorum iudices et offitiales vel alios offi-
Non recusent recipere in custodia missos a iudice vel offitiali
tiales communis Pistorii: quod si non fecerit vel recusave-
rint teneantur et debeant nichilominus sol-
vere et dare communi et creditoribus quantitatem
pro qua malefactores seu debitores detineri
debent. ¶ Et si alicui de dictis custodibus
fuerit aliquis captivus qui in aliquo loco
detineretur acceptus per violentiam sive vim
puniatur quilibet qui hoc fecerit si captivus
Pena eripientium captivos
ivus quem acceperint detinebatur occasione
maleficii de quo esset pena personalis in
Si pro pena personali
quingentis libris denariorum: ¶ Et si penam pecu-
niariam deberet soluere pro maleficio pro quo de-
Si pecuniaria [illegible]
tineretur ille acceptus, illam quantitatem et penam
communi et centum libras denariorum dicto communi nomine pene
accipiens soluere compellatur; ¶ Et si pro
debito detineretur captivus et acceptus
ad solutionem et satisfactionem debiti pro quo de-
Si pro debito
tineretur captivus et acceptus penitus com-
pellatur. Et preterea communi Pistorii centum libras
denariorum soluere teneatur: Et de predictis quilibet
sit et esse possit accusator. Et nichilominus
potestas et capitaneus vel alter eorum de predictis
[illegible] pene
possint, teneantur et debeant inquirere ad
petitionem cuiuscumque petentis: et contrafaciens
puniatur ut supra dictum est. ¶ Item addimus
ut nulla fraus (ut hactenus consuetum est)

possit comicti i custodia carcez et carcera-
toz bonus ho offitialis eligendus p do-
bom hois i noty offitium. minos pores artiuz Ciuitatis pusij seu
de sacculo exhend sup offitio carcerum
cois pusij cu uno notario habeapt tale offi
tiuz vz q hapt curaz et solicitudine ne coe
pus n aliqs creditor fraudetur de captiuis
imissis et imictendis idictuz carcerez. Ha-
beapt etiaz et hre debeapt seu faciat et face
debeapt libruz oiuz carceratoruz et carce-
randoz quacuqz de ca; Et q potas et capi-
tane et maior sindic et Judex iustitie uel
aliquis alius offitialis cois pus no possit
pena ducentaz libr den aliquem carcerar uel
i carcere mitti ul poni facere si pmo noz car-
l. ma bom hois hatur. cerati ul carcerandi cu carceratois expres-
sa et specificata scribat p notarium dicti boni
hois / et q et nullus exhatur nec exiat
de dicto carcere sine licetia dicti boni hois
scripta man dicti notarij; Itaqz semp p notarium dci
boni hois fiat scriptura et mctio carceratois
et excarcerationis; Et q custodes car-
cerz ul aliqs alius no possint nec debeant
aliquem captiuuz criminalr deteptuz gdepnatus
x relapsare n gdepnatus soluerit ul amore dei cet
x extractus et relapsatus i aliqua festiuitate sm
formaz statuti; Et ubi aliquis carceratus
A no s ca repertus fuerat quaz i carceratus diceret:
q offitialis q fecat ul fecalis ipz i carcere poi
Iniuste carceratus exhatur. ul succesor eius teneatur et debeat ipm exca-
cerari facere de dictis carceribus ad petitoez cui-
cuqz petentis sb pena .c. libr den de suo sala-
rio retinenda tpr sui sindicatus. Et carce-
x x ratuz p debito no relapsent n relapsare p-
sumat sine expressa licetia creditois ul sine
Cu no expresse exhatur debitor expressa licetia et mandato Iudicis ex cuius pte
fuit carceratus ul succesoris ipius. Et si co-
x deptnatuz secus relapsauerit teneatur et
puniat sm formaz statutoz ordinamentorum
et reformationuz cois pusij loquetiuz de
pdictis. Si uero aliquez carceratum
uel carcerandum p malefitio no du gdepna-
Si p malio nodu gdemnatus x tuz relapsaret aut de carcere eximerent
sine licetiaz dicti boni hois scripta manu
sui notarij soluat et solue teneat et debeat
et defacto solue cogatur et copellatur coi
pusij illas seu tantaz qtitatez pecunie qua
seu qtum solue teneretur ex forma statutorum
et ordinamentoz si talis carceratus relapsa- x
tus fuisset p ipo malefitio gdepnatus.
Et si aliquez debitorez p debito deteptuz
ul recomendatuz relapsaret sine licetia x
expressa creditois uel iudicis ut dictum
e tuc ipo Iure efficiantur debitores eius Si debitor
debiti seu crediti et ipz debituz ad petitoez
creditoruz soluant et solue et satisfacere
teneantur creditori i omnibus et p omnia put
sicut tenebatur carceratus ul p debito re
comendatus. ac si ipi custodes eent, p ipo de-
bito creditori ex cotractu gfessionis obli-
gati. Et ad pbandum vz q debitorez
ul debitores relapsauerit sine licetia credi- x
tois ul creditoz ul Iudicis; sufficiat co probatio
ipo q creditor pntibus duobus testibus et
cu notario ptestatus fuit ad carceres pdictos dic-
tis custodibus ul alteri eoz q debitorez psona-
liter ondant et euz no onderent cu effectu;
Et q quolibz mese idez bonus ho et no-
tarius ire psonalr teneantur ad carceres
pdictos et mostraz et assignaz face uidere eat qlz mse i mostra captinoz faciant.
et examinar utruz fraus ul baractaria co-
missa fuit de carceratis pdictis et referant
dno potati et Capitaneo et et sindico et exa-
minatori omnia i quibus inuenerint dictos
custodes excessisse et deliquisse. Et custo-
des carceris semp ad petitoez dicti boni ho-
minis et notarij teneatur eis ondere et mo-
straz face de quibuslibz carceratis et semp
quando carcerati assignetur nouis custodibus
i(n)tersint ipi bonus ho et notarius et de ipis carce-
ratis libruz faciat et scripturaz: et p antiqui Veteres nouis assignet
custodes teneant et debeant assignatoez
face nouis custodibus de omnibus carceratis
quos receprint i carceribus et eis assignati
fuerint p aliquez offitialez cois pusij usqz
ad finez eoz offitij i(n)tra carceres reclusos; qd
si no fecerit vz q no reassignauerint p-
dictos captiuos i dictis carceribus puniat
p quolibz captiuo no reassignato i dictis pena no assignatiuz
carceribus i quinquaginta libris den p quolibz
custode reseruatis alijs penis supius et iferius
declaratis; Et nichilominus cogatur p ma-
iore sindicaz dicti cois ad reassignandum
dictos captiuos i octo dies a die finiti eoz
offitij dictis nouis custodibus quod si no fecer-

rint simili pena puniantur p dictum maio-
rem sindicum vz i quinquaginta libr den p qlibz
captivo et quolibz custode: et nichilominus
adreasignandum cogantur realr 2 psli ¶ Et
q ipi bonus ho et notarius nō consentiāt nec
licētiam excarceratois ocedant alicui odep-
nato criminali ni condepnatoe soluta uel ri-
absolut ul condepnatois cassatoe secuta
¶ Pro carceratis aūt p malefitio nō condepna-
tis possit et debeat dict bonus ho dare et
ocede licentiam exeundi de carcer qn dni
potts 2 capitane ul alij offitiales eos uellēt
examinare ul torquē ul coram se copere cā
coz offitij et si absoluaret apcessu accusatois
ul iqsitois: si cauerēt idonee de solutione
fienda condepnatois soluēde quando p pena
pecuniaria tenetur et p executoe faciēda
condepnatois p sonali facte ul faciēde ul' sin
licētia creditoz uel iudicis/ut dictum est/p
debito detēpto. ¶ Et alia faciant et facere
possint ipi bonus ho et notarius etiam ul
pdcā: q quenire uiderint ut nec cōe pusij
fraudetur de carceratis
nec aliqs creditor fraudetur de carceratis
ul carcerandis i carcē supdicto: Qui bon
ho et notarius hant et hre debeant a cōi
pus salarium quāz libr den p quolibz coz
quibuslibz duobz mēsibz a Massarijs cōis
pusij mīsa soluz coz electoe seu examina-
tione de sacculo et aūte pnts legis ad petitū
boni hois et notij pdictoz pena cētum libr
den p quolibz massarioz q negligens fuīt
i soluēdo dictum salarium; ¶ Et ne dicti capti
ui necessibilium iopia cohartentur custodes
dcōz carcez semp possint teneāt 2 debeāt
unum ex dictis captiuis quē uoluerit ipi
custodes extrahē de ipis carceribz et ipm du-
cere et assotiare ul duci et assotiari facē
p eum peditum p Ciuitatem burgos et subur-
gos pusij p elimosina p ipis captiuis amo-
re dei acquirēda: ut uictualium eis copia
nō desit. Et ipz sic extrahēdi de sero remictē
i dictos carcē aliquo nō obstate; Quod car-
ceres comunis recaptentur et de nouo
ordinentur:

Quia carceres comunis pusij
sunt totalr i ordinati adeo q
nullus ordo i detinēdis capti-
uis i uenitur ul' hetur q' ē
absonum et absurdum penes omes audictes
cū oportēat hoies bone conditionis et fame
i tādum tam p debita singlāz p sonaz q cū-
cōis pusij p casus i oppinatos q occurrūt
una cū sceleratis et i p sonaz dāpnandis
stare morarī 2 habitare i dictis carceribz q'
ē cont omne Jus et equitatem Pro aricho dicimus
et ordinamus q tres debeant fieri carceres
acti ad distinctionem captiuos Jta q ex defectu
carcerum captiui nō moriant cū carcer
nō sit ad penam i ductus B ad custodiam Et
fiant et fieri debeant claues et alia necces-
saria dictis captiuis et carceratis et ita
actentur q sistent cū minori streptura et le-
sione et lesione q fieri poterit i uno dictoz
carcez tenerī debeant et recludi debitores
cōis quoscūq i pecunia erunt debitores siue
p contractum siue p condepnatoes pecuniam et simi-
li mō detinerī debeant i eisdem debitores
singulaz p sonaz Jn alio uō stare debeāt
et recludi mulies q ob quācūq cām ueni-
rent detinēde siue carcerande ¶ Jn tertio
uō sistent et stare debeant et detinerī omes
scelerati et alij qui i p sonam uenirent cō-
dēpnandi et alij qui ēent accusati ul' i qui-
siti de malefitijs ex quibz posset i poni pe-
na p sonalis p ncipali ul' i subsidium Et hoc
priores et Camerarij q erunt p tpr erūt
i tps trium mēsium a die publicationis pntiū
statutoz facere teneantur et debeant ul' al's
qn dnis priorib et Camerarijs artium qui
p tpr fuerint comodius et habilius uidebitur
sub uinculo Juramēti et sub pena centum
libr den p quolibz priore 2 xxv libr den p
quolibz camerario si negligentes fuerit quā
penam exigē debeat maior sindicus p cōi habi-
ta fide de pdictis qui et quot fuerint negli-
gentes et ne excusatoem aliquam hre possi-
t ex eo q pecuniam nō haberēt Ordinamus
et statuimus q p ipōs dnōs priores et came-
rarios ul' maiorem ptem ipoz eligatur unus
bonus homo p sufficiente i octo dies a die
publicatois pntium statutoz Qui habeat
potestatem faciendi et fieri faciendi pdcā cōtēta
i pnti ordinamēto et statuto Et pecunia
ei detur et assignet et sufficiens ad pdicta
p dnōs priores artium q habeat potestatem
preceptum faciēdi quibuscūq offitialibz cōis
pusij pecuniam ipius cōis habentibz de qūāq

Marginal notes (left): L 7 — Lma quo det gdmna. — Licentient pecane — Saluz bo. hois 7 not — Vnus demictat ad petenz elemosinas — * extra la ditione i fine — clxxxvij — 186

Marginal notes (right): Vbi debitores — Vbi mulieres. — Vbi scelerati.

pecunia quam offitiales ad quos factum fuerit preceptum dare teneantur et debeant dictam pecuniam ad mandatum dictorum dominorum potestatis et capitanei, quod dicta pecunia non obstante quod dicta pecunia esset deputata ad aliquem alium usum. Et in quolibet dictorum carcerum debeant fieri due sere, unaquaque habeat unam clauim per se dissimilem et distinctam ab istis aliis clauibus et ista detur et assignetur custodibus dictorum carcerum. In alia vero sera fiant tres claues similium ingeniorum, ita quod una quaque clauis apriat in dicta sera et una dictarum clauium detur et assignetur capitaneo ipsi, alia domino potestati et alia maiori sindico, que claues debeant per dictos offitiales in fine eorum offitii reassignari successori suo sub pena centum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, de qua assignatione apparere debeat publicum instrumentum. Et quod dicti potestas, capitaneus vel sindicus seu alter ipsorum requisiti a quocumque alio offitiali dicti communis iurisdictionem habente aliquem incarcerandum mictere debeat clauem suam per famulos suos ad dictum carcerem et aperiri facere, ita quod ille quem ueniret incarcerandus possit in dictis carceribus micti et recludi. Et eodem modo quando expediret aliquem relapsari vel excarcerari de dictis carceribus vel alio modo, predictum offitialem repeteret mittere debeat clauem suam pro illum offitialem qui ipsum fecisset incarcerari, sua quacumque habeat et excarcerari possit sub pena et ad penam centum librarum denariorum neganti et non danti.

Quot claues et apud quos seruande

Deinde claues cui apud se tenuerit exp. captiuos

L 8

De offitio et offitialibus super excarceratione captiuorum amore dei

i fra la ditiom e fin

clxxxviij

187

Item statuimus et ordinamus quod pro tempore futuro eligi debeant duo boni homines priores et camerarios nouos vel pro maiorem partem ipsorum, in qua electione adesse debeat ad minus septem ex prioribus presentes et in concordia, et de camerariis ad minus triginta presentes et xx in concordia, de sex mensibus in sex menses, et unus notarius cum eis. Que electio fieri debeat per sex mensibus proxime futuris incipiendis in kalendis Januarii proxime uenturi in tempus x dierum ante principium introitus eorum offitii, et simili modo fiat per priores et camerarios qui exhiberentur de mense Junii et

Electio

tps

sic fiat quolibet sex mensibus de anno in annum. Qui offitiales habeant potestatem et bailiam ad excarcerandum captiuos de carceribus dicti communis in festiuitatibus istis modo et ordine infrascripto, videlicet quinque captiuos qui ibi detinerentur in die Veneris sancti, et duos in festo natiuitatis domini nostri yhesu christi, et duos alios in festo beati heraclani de mense martii, et duos alios in festo quod celebratur ad honorem corporis christi quinta feria post octauam penthecostes, et duas mulieres captiuas in quolibet festo beate Marie uirginis si reperirentur, et si non reperiretur nisi una illa extrahatur, et si nullas, homo. Et si nulla mulier reperiretur extrahatur unus homo loco duarum mulierum in dictis carceribus non repertarum, dummodo nulla mulier extrahi possit de dictis carceribus que ante dictum festum non stetit in dictis carceribus saltem per unum integrum mensem, et similiter extrahi possit in aliis festiuitatibus in quibus premissum et deliberatum appareret per aliqua ordinamenta de iure ualida usque in presentem diem. Et dummodo illi extrahantur qui pro minori pena detinentur et non alii, et de receptis fuissent ante per sex menses continuos qui de carceribus liberentur et relapsentur, et si plures essent detempti qui occurrerunt in eadem quantitate pene examinatur qui maiori tempore steterit in carcere. Et si concurrerent in quantitate et tempore sorte dirimatur quis eorum sit extrahendus. Mulieres autem extrahende ut dictum est sufficiat stetisse in carceribus uno integro mense ante. Saluo quod nullus vel nulla condepnatus vel nulla condepnata vel detemptus vel condepnatus vel detempta in carcere pro homicidio, percussione in facie cum signo cicatricis, membri debilitatione, pace fracta, robbaria strate publice et falsitate et proditione et sodomia et pro maledictione et blasfematione dei et beate uirginis Marie possint occasione predicta de carcere relapsari. Et nullus qui detinetur et incarceratus esset si condepnatus a xxv libris supra pro aliquo malefitio unde ex forma statutorum et ordinamentorum communis pisis non potest fieri concordia, saluo quod mulieres que detinerentur pro adulterio in dictis carceribus possint libere de dictis carceribus relapsari non obstante quod concordia fi

facultas

v. die Veneris sancti

ij in natali

ij in s. heraclani

ij in f. corporis x

ij mulieres in f. beate Virginis

In viz pij mult.

generalitas

Condicio excarcerationis

Condiciones prohibentes

homicidium

percussio in facie cum signo

membri debilitatio

pax fracta

robbaria strate

falsitas

proditio

Sodomia

blasfemia dei et beate marie

Adulterio

nõ poss nec excõputatio apodixaz ss
i dictis carcib3 q̃depnato ẽẽ a xxv libr deñ
ul' abinde i poss de dicto carcer' relapsari
¶ Nullus tñ de dicto carcere relapsetur exq̃ -
cuiq3 cũ q̃depnat⁹ i carcere detineretur
nisi p̃mo habuit pacẽ cũ offenso ul' si — *paxe hatur*
offensus nõ uiuet cũ eo ul' hijs masculi -
ni sex⁹ tantũ ul' saltẽ maiori pte ipoz q
ad huiusmõi offensi succesiões ab intestato
uenirẽt nõ obstante q alios ul' nõ omẽs
p̃dictos istitui9 heredes nõ obstante q
mulier aliqua ad ipaz successiõez ueniret
una cũ masculo ul' masculis ubi uõ tñ
mulieres ẽẽnt ad quas dcã hereditas ut
dictũ ẽ ab intestato deferretur eo casu suf -
ficiat hre pacẽ cũ ipis mulierib3 uel
maiori pte ipaz ¶ Et si casus q̃tingeret
q aliquis forensis detineret i dictis car -
ceribus occaxione offense facte i forẽse — *Si forenses*
ul' cĩ forensẽ et talis offensus nõ repirẽt
i ciuitate ul' comitatu pis ul' ppe ad ipaz ci -
uitatẽ p̃dcãz p sexaginta miliaria ul' eo
mortuo aliqs ad quẽ eĩ hereditas dicto
mõ deferret⁹ nõ repiret i Ciuitate ul' co -
mitatu pis qd p̃bari poss saltẽ p quatuor
testes de fama sua absentia et distantia
loci q tunc sindic⁹ coĩs pis q ẽ Judex in
pot Eburii p dñũ Capitaneũ ipsi pis
cõ ɋsensu dñoz prioz ul' saltẽ septẽ ex
eis possint facẽ pacẽ dicto forensi car
cerato et habeatur ac si facta ẽẽt p pn
cipalem ¶ Et idẽ itelligatur si ẽẽt ci -
uis q offendiss forensẽ et ob ipaz cãz
offensionis i dictis carceribus detinẽt — *Si ciuis forensẽ*
q̃tinũ ad carceratões p̃dcãz dũmõ i dcĩs
carcerib3 steterint p annũ itegrũ uel — *p annũ*
al' excarcerari nõ possint ¶ Et si dñi
priores Artiũ Ciuitatis pisi, ex aliquo — *Si dñi aliquẽ fa-ciat carcerari*
casu occurrente icarcerari aliquẽ facerẽt
i dictis carcerib3 comunis pisi, ipi pos
sint excarcerari facere qd si nõ fecerint
coz successores excarcerari facere nõ
possint talẽ icarceratũ nisi de cõsensu
Cameraroz ul' maioris ptis ipoz ¶ Et

q custodes carcerũ teneatur et debeant
dictos captiuos omẽs supradictos et i q̃li -
b3 deĩn sc̃ ũnitatũ relapsare de dictis — *peat⁹ offitialib3.*
carcerib3 ex solo p̃cepto et mandato et de -
claratione dcõz offitialiũ et bonoz hoĩũ
quib3 custodes carcerũ teneantur obedirẽ
sb pena quinquaginta libr deñ p quolib3 coz — *pena custodũ*
auferẽda p maiorẽ sindicũ coĩs pisi,
sĩn aliquo alio p̃cepto ul' mandato pota -
tis et capitanei ul' alti⁹ offitialis comu -
nis pis et eisdẽ bonis hoib3 et offitia -
lib3 i p̃dictis et p p̃dictis parẽ et obedirẽ
nõ obstante aliqua q̃depnatione et exbãp -
nimẽto ul' pmissione quib3 tenentur dcĩ
custodes ul' dicti captiui et nõ obstante a - — *L 9*
L 9 liquo statuto ordinamẽto ul' reformatõe
gñali ul' spali i q̃ũ3 loquẽtes dũ mõ dicti of -
fitiales aliquos excarcerarẽ nõ possint
amore dei i aliqua festiuitate ñ prius et
añ omĩa bapniatur i trib3 locis q̃suetis — *banniat⁹ excarcerandi.*
i platea coĩs pis quõ itenditur excar -
cerare tales captiuos et legantur noĩa
et p̃nomina ipoz captiuoz excarcerãdoz
et publicẽt⁹ p ipos p̃cones cũ tminũ triũ
dieꝫ si quis noluit aliqd dicẽ ul' opponere
quare nõ deberẽt excarcerari et nemine
cõpente ad opponẽdũ i tminũ supradictũ
aut opposito huiusmõi excarceratõ hat ipe
dire de quo stetur declaratõi dcõz offiti
aliũ et bonoz hoĩũ tunc ipos possint li -
bere relapsare fuata forã i p̃nti caplõ
supi⁹ denotata et q talẽs captiuos sic re -
lapsatos de mandato dcõz bonoz hoĩũ
et offitialiũ dicti custodes reassignarẽ de ce -
tero nullatenũ teneant sꝫ ab omĩ coz
deceptõe recomẽdatõe et pmissione itel -
ligant⁹ ẽẽ absoluti ¶ Quos captiuos
p̃dicti boni hoies et offitiales teneãtur
die excarceratõis et liberatõis offerre
i capella scĩ heraclani Ecclie sc̃ Laurẽ - — *Vbi i q̃n offerant⁹*
tij et ad maestatẽ de uolta de die et nõ
de nocte et deinde coraꝫ priorib3 artiũ
Jta q palã ab oĩb3 uideri possint ¶ Et
q dicti boni hoies et offitiales sindicẽtur — *Sindicent⁹ offitiales.*
et sindicari debeant de p̃dictis p maiorẽ
sindicũ coĩs pis hoc mõ q si aliquẽ extra

serint uel extrahi fecerint de dicto carcere qui
non esset ibi pro minori quantitate qua teneantur de suo
soluere et satisfacere comuni pisano propterea quantitas deten-
tionis talis excarcerati excedat quantitatem illius
a pro minori quantitate tenetur ¶ Et si dicti
hoc boni homines et offitiales negligentes essent
in predictis et dictos captiuos in dictis festiuitati- — *Pena non excarcerantium*
bus extrahi non fecerint in quinquaginta libris
denariorum per dictum maiorem sindicum debeant
condempnari non obstante aliquo alio generali uel
speciali in genere loquente non obstante ¶ Pre-
terea custodes carcerum et carceratorum comunis
pisani pro captiuis et carceratis et carcerandis
qui in futurum assignarentur uel relapsarentur uel
excarcerarentur seu de carcere subtraherentur per
dictos custodes uel de ipso carcere contra formam — *Pena custodum.*
statutorum ordinamentorum et reformationum
comunis pisani puniantur et condempnentur pro debi-
to suo credito spetialium personarum in illa quanti-
tate pro qua detenti et carcerati forent quam — *Si pro debito.*
quantitatem dare soluere et restituere teneantur
creditoribus talium captiuorum ac etiam condempnentur
in tantidem quantitatem comuni in eidem comuni dande et
soluende ¶ Et si fuerint detenti uel carcera-
ti pro aliquo processu uel condempnatione seu maleficio
uel alia occaxione pro comuni pisano condempnentur et — *Si pro malitio.*
condempnari debeant ipsi custodes comuni pisano in ea
quantitate pecunie quam illi tales capti soluere
deberent comuni pisano uel pro qua carcerati essent
uel soluturi essent dicto comuni posito quod non esset
condempnatio subsecuta et in tantidem quantitatem
dicto comuni condempnentur et non ultra non obstan-
te aliquo ordinamento uel reformatione ¶ Et si
tales capti detinerentur pro pena personali uel — *Si personali.*
corporali condempnentur in quingentis libris denariorum
pro quolibet dictorum custodum si tales relapsati
essent uel appareret in personam condempnati uel quod condemp-
nari ¶ Et locum habeat si talibus custodibus uel
de carceribus aufugerit ex aliquis ex predictis
pro mala custodia et siue guardia ¶ Et quod dominus
potestas uel capitaneus Ciuitatis pisane teneantur
et debeant dictos custodes uel alterum eorum re-
pertos culpabiles in dictis penis condempnare
de facto et exigere pro comuni sine aliqua solemp- — *Exsecutio penarum.*
nitate Juris ad penam mille librarum denariorum
de eorum salario de quibus debeant sindicari
et in dicta pena condempnari si extiterint negli-
gentes ¶ Et intelligatur detineri pro pena
personali uel corporali si deberet mori uel mem-
brum perdere dumtaxat ¶ Et nullus pos-
sit poni uel recomendari in carcere comunis pisani — *Recom(endatio) non fiat per uerba generalia.*
generaliter per hec uerba pro pauere et persona uel alia
generalia ¶ Et si potestas uel capitaneus uel eorum
offitiales uel alius offitialis comunis pisani talem
recomendationem fecerit per dicta uerba generalia
puniatur pena quingentarum librarum denariorum
eis auferenda per eorum sindicatores tempore sindi-
catus si contrafecerint Sed debeant recomen-
dationes carcerandorum in carceribus comunis fieri
per quelibet offitiales comunis pisani modo et ordine
infrascripto uidelicet cum aliquis recomendabitur seu ponetur — *Forma recomendi*
in carcere ad petitionem alicuius uniuersitatis
uel spetialis persone pro aliquo debito uel causa
pecuniaria exprimatur in recomendatione et
scriptura que de hoc fieret tam per notarium scri-
bentem recomendationem uel licentias quam per no-
tarium offitialis dicti carceris et in libro car-
ceratorum causa et quantitas pecuniaria cuius
causa talis carcerandus in carcere ponitur
uel recomendatur et ad cuius petitionem ¶
Si uero poneretur uel recomendaretur aliquis
in dicto carcere pro aliquo maleficio excepto ali- — *Si pro malitio*
cuius offitialis comunis pisani cuius occaxione pro-
cederetur contra eum per accusationem uel inquisi-
tionem tunc in dicta licentia recomendatione
scriptura et libro scribi poni et apperere
debeat expresse talis causa maleficii et processus
¶ Si uero occaxione alicuius condempnationis
facte de tali carcerando aliquis ibidem — *Si pro condempnatione.*
poneretur uel recomendaretur tunc in tali
scriptura recomendatione et libro scribatur
et exprimatur pro qua condempnatione quis pu-
nitur et recomendatur siue pecuniaria
uel corporali pena quingentarum librarum denariorum offi-
tiali secus recomendanti et carceranti et
ducentarum librarum denariorum custodibus carcerum
et offitiali carcerum secus in libro carcerum
scribenti et predicta non facientibus ¶ Et quod
custodes dictorum carcerum teneantur cuilibet
offitiali comunis pisani ex cuius parte uel licentia — *Mictantur ad offitiales qui recomendant.*
quis positus fuit in carcere talem carceratum
mittere ad petitionem talis offitialis ipso offitiali
eum petente ex causa legitima sub dicta pena

¶ Teneatur tn̄ talis offitialis talez carce-
ratuz remictere ad carcerez sub fida custo-
dia et apud ipsos custodes dimictere ul' di-
mitti facere si p̄ debito aliquo ul' causa (Remctat.)
eadem ul' alia ibi detineretur seu deti-
neri deberet q̄ ex qua reduceretur coram
ipso offitiali pena quingentaz libr' den' of-
fitiali contrafacienti dūmō si quis de car-
cere extraheretur qui ad mortez ductus eēt (L 10)
de ipo ad carceres remictendo minime
teneatur. Qz extracti de carceribus
amore dei nō possint habere aliquod
offitiuz a cōi nec ab artib;

clxxxviii 188

Quia non decet q̄ q̄ condēpnati ul'
condēpnandi cōis pus' p̄ male-
fitio qui excēpti ul' extracti
sūt ul' eximerentur ul' extrahe-
rentur deinceps de carcere cōis pus' ab-
sq; solutōe condēpnatōis ul' bāpni i festiuita-
tib; ordinatis amore dei ul' alio tpr̄ mō
ul' ordine amore dei ul' de gratia spetiali
et etiaz ille ul' illi q olīz condēpnati fuerint
ul' eēnt i futuz i p̄sona ul' mēbro p̄ aliq
malitio que condēpnatio eēt reducta ad pe-
cuniaz uigore alicui' reformatōis ul' ordi-
namēti que ul' quod nouiter fieret post
condēpnationez factaz et si pecuīa soluta fo-
ret ul' solueretur sint pares alijs pusi-
nis i offitijs ¶ Ordinam' q̄ p̄dicti nūi-
q̄ habeant nec hr̄e nec p̄apere ul' acceptar̄
ul' exercere possint offitiuz priorat' cōis
pus' nec offitiuz camerariat' nec eligi ul'
uocari possint ul' debeant p̄ aliquez ad ali-
quod offitiuz cōis pus' et si secus eligeretur
ul' fieret de eis electio nō ualeat nec te-
neat ullo mō pena quingentaz libraz den'
cui eligenti q̄ acceptanti i cōiuz ul' cōt formaz
p̄dictam et q̄ maior sindic' et Judex Justitie
cōis pusij nō possit aliquez electuz cōt formaz
dicti ordinamēti confirmare sub dicta pena
tpr̄ sui sindicat' de facto auferenda nō ob-
stante aliquo statuto ordinamēto ul' refor-
matione seu solutione ul' condēpnationis
cassatione et nō obstante aliquo aliq alio
generali ul' spetiali i cōiuz loquēte Et hec

que sup' i p̄nti caplō disponitur locum
habeāt i extrahendis i futuz i extractis nō (Limitatio quod ad preterita.)
i p̄teritum uēdicent sibi locuz soluz quo ad
illos et i illis dūtaxat q iaz fuerit condēp-
nati et de carcerib; fuerint exempti mōis
p̄dictis p̄ malefitijs i quib; nō p̄dest cond-
dia i totuz nec i p̄tem Et quod de carcerat'
et excarcerandis fiat unus liber i quo
scribantur nōia et p̄nōia et ponatur in
armadio libroz comunis pusij ad hoc
ut omnib; pateat. Qz emptores comu-
nantiaz cōis pusij et sotij cogantur
ad soluendum

clxxxx 189

Omnes sotij emptoz ul' conduc-
toz comunantiaz cōis pusij
ul' fructuuz reddituuz et p̄uē-
tuuz earūdez ul' quib; Jura ces-
sa fuerint ul' fuerūt i p̄teritūz i aliqua p̄te
dictaz comunantiaz fructuuz reddituuz et
p̄uentuuz earūdez ad illaz q̄ntitatez quā sol-
uere p̄miserunt teneantur et debeant p̄n-
cipalib; emptorib; ul' conductōib; a cōi pusij
et p̄ se possint compelli et costringi ex me-
ro offitio et directo p̄ omēs offitiales cōis
pusij ad exigendūz p̄tia dictaz comunā-
tiaz et ad soluēdūz dictaz q̄ntitatez cōi pus'
et offitialib; deputatis ad ipaz solutōez reci-
piendūz ac si ex publico i strō confessionato
ad ipaz q̄ntitatez eēt cōi pus' obligati et
sine aliqua citatione uel p̄cessu et cogni-
tione sūa q̄sit tantuz merus executor in
exequendo quod apparebit debituz fore puz
et liquiduz i alijs audiat uideat et exami-
net q̄ debita uere sint cōi et ipi solui fa-
ciat sine p̄cessu et citatione ut dictuz ē
Et hoc locuz habeat i p̄teritis p̄ntib; et fu-
turis Et q̄ dict' offitiales et dicti tres
boni homines directores teneantur p̄-
dicta executōi mandare sc̄dm formā et
moduz datuz et traditūz i statuto loquente
de eoz offitio et idez itelligatur i executōe
gabellaz ¶ Volum' Insup q̄ emptores
et sotij quoruncūq; comunantiaz cōis pus'
p̄teriti p̄ntes z futuri possint et eis liceat

cont(ra) eor(um) debitores i(n) exeq(ue)ndo vel agendo vel
petendo credita eis debita p(ro) eor(um) debit(is) et
seu cont(ra) eor(um) istitores exactu(s) et fancellos
et seu cont(ra) aliquem ex eisdem emptores sotys
ex causa et occaxione dictar(um) comunan-
tiar(um) et ab eisdem dependentium ad iure col-
lacterale(m) et Judicem d(omi)ni potestatis p(ro) porta s(anct)i
petri deputatum qui Judex co(m)petens sit
et esse intelligatur i(n) causis p(re)dictis no(n) ob-
stante q(uod) p(re)dicti sotyi et emptores essent de
alys portis et no(n) obstante statuto quo
cavetur q(uod) quilibet actor debeat ad iure
Judicem sue porte / et p(re)dictus Judex sit et esse
intelligatur co(m)petens ubi ageretur no(m)i(n)e
alicuius societatis (con)munanti(e) acq(ui)sitis ad exa-
ctionem ipsar(um) invicem

Index p(ortae) S(ancti) petri cog(no)scat pro
emptor(ibus) com(munantiarum) (contra) socios vel mistros

De vicibus debendis emptoribus bonor(um) exbanitor(um) et fructuum communantiar(um)

clxxxxj

170

Ad evitanda da(m)pna que sepe
patitur co(mmun)e p(er)us(ii) occaxione
politiar(um) que dantur Ordi-
namus et volumus et obs(er)vari
q(uod) si contingerit bona alicuius malefactoris
seu malefactor(um) sive exbanniti et (con)de(m)-
nati vendi i(n) (con)silio vel alibi p(er) co(mmun)e p(er)us(ii)
p(ro) condepnatione solvenda s(ecundu)m formam sta-
tutor(um) et aliquas vices p(ro)mitti et dari
debere alicui vel aliquibus occaxione p(ro)-
missione q(ue) fient i(n) ip(s)is bonis q(uod) ip(s)as vi-
ces ille qui emerit et cui stabilientur
et concedentur ip(s)a bona solvant et sol-
vere teneantur ac etiam co(m)pellantur
illis q(ui) vices lucrati erunt de p(re)tio z summa
p(re)tii p(ro) quo ip(s)a bona emerit et sibi conced(en)-
tur et remanebunt et stabilientur et
tam ip(s)as vices quas solverit ut dict(um)
est q(uam) illas quas h(abe)re debebat ip(s)e occaxi-
one p(ro)missionis vel p(ro)missionum quam vel
quas fecerit i(n) ip(s)is bonis possit exco(m)pu-
tare de dicto p(re)tio / Residuum no(min)e vicibus
p(re)dictis sup(er) solvat et solvere teneatur co(mmun)i
p(ro) ip(s)is bonis dummodo malefactor sive ex-
bannit(us) et (con)de(m)pnat(us) bona cuius venderen-

Lii

tur ut dictum est no(n) possit rebanniri nec
absolvi nec de carceribus si ibi fuerit re-
lapsari nisi solverit vel solvat totum ba(n)pnu(m)
i(n) quo erit (con)de(m)pnatus et p(ro) quo bona sua
venderentur sine remedio co(m)putato p(re)tio
suor(um) bonor(um) venditor(um) q(uo)d deveniat in
co(mmun)e vicibus p(re)dictis detractis solutis et
exco(m)putatis ut dictum est n(is)i forte p(re)tium
bonor(um) suor(um) venditor(um) ut dictum est cum
vicibus remanserit et superest tantum q(uod) sufficiat
p(ro) sua (con)de(m)pnatione solvenda sine re-
medio ip(s)ius sive remedium habuit ¶ Si-
milit(er) si contingerit aliqua alia bona co-
munantias sive res co(mmun)is p(er)usii sive fru-
ctus sive redditus ip(s)or(um) bonor(um) co-
munantiar(um) sive rer(um) vendi p(er) Came-
rarium Conservatores et massarios et
aliquas vices p(ro)mitti et dari debere
alicui vel aliquibus occaxione p(ro)missionis
sive p(ro)missionum que fient i(n) ip(s)is bonis
communantijs sive rebus fructibus sive red-
ditibus ip(s)ar(um) q(uod) ip(s)as vices ille q(ui) emerit
et cui stabilientur et concedentur ip(s)a bo-
na communantie sive fruct(us) eor(um) solvat
et solvere teneatur ac etiam co(m)pellantur
h(abe)re debenti vel debentibus de p(re)tio et sum-
ma p(re)tii p(ro) quo ement et sibi concedentur
et remanebunt et stabilientur et su-
as vices sibi debitas occaxione dictar(um)
p(ro)missionum vel alicuius ear(um) co(m)pensent
et tam ip(s)as vices quas solverit ut dictum
est et e converso q(uod) ip(s)as vices lucrati fuerint
q(uam) illas quas h(abe)re debebit occaxione p(ro)mis-
sionis quam vel quas fecerit i(n) ip(s)is comu-
nantijs sive bonis et rebus communis vel
fructibus eor(um) possint sibi exco(m)putare
de dicto p(re)tio / Residuum no(min)e dictis vi-
cibus sup(er) solvant et solvere teneantur
co(mmun)i p(er)us(ii) et de p(re)dictis vicibus ulterius nul-
la polita fieri valeat p(er) priores artium
vel capitaneum vel alium officiale(m) co(mmun)is p(er)us(ii)
vel aliquam aliam p(er)sonam unde vel ex qua
obligetur communitas p(er)usina ad solu-
tionem aliquam vel aliquid aliud faciend(um)
et si fieret no(n) valeat nec teneat ip(s)o
Jure et puniatur contrafaciens p(ro)ut

qualibz i xxv libr den Et emptores
coz ut dictuz e p potatez ul capitaneu
ul alterius coz offitiales cogantur ad
soluendu ipas intas illis q lucrati fu-
erint ipas intas put cogetur ex isto
cotessionis ab eis facto ita q pdictis
nulla exceptio possit opponi nisi que
opponitur cofessionibz factis i siindicez
cois Ita q fructus comunantiaz et ga-
bellaz comunis pus stabiliantur et
uedantur p cosuatores monete cois
pusij de illis comunantijs et gabellis
quaz introyt debetur camere dictoz
Consuatoz et p massarios cois pusij
de illis comunantijs et gabellis quaz
Introyt debetur dicte Camere Massa-
rioz et no p alios ul aliuz q deputare-
tur p ipos consuatores ul massarios
ul p dnos priores artiuz Ciuitatis
pusij ul aliuz offitialez dicti cois sb pe- 192
na centuz libr den p quolibz dictoz
Consuatoz et massarioz et eligentu
aliquez ad pdicta 9t formaz pdictam
et electoz acceptantiuz de facto p coi
pus auferenda p maiorez sindicuz
et Judicez Justitie Vices aut de qbz
sup dictuz est i omi casu intelligatur
debere solui et ex computari de tpr in
tps pro rata. s. sicut ptiuz solui debz

De electione signorie p qua quis
misit coi pusij

clxxxxj S i quis uenerit ul misit ad
coe pusij p aliqua signoria
ul alio offitio Priores ar-
191 tiuz faciant cogregari 9sili-
uz Camerarioz Artiuz Ciuitatis pus
i quo pponere debeant de mittendo et
que mittere debeant et ponatur ad
p titiuz et scruptiniuz secretuz et q plu-
res uoces hut ille eligatur et ille in-
telligatur ee elect aute ptus legis
si dicti priores et Camerarij ul maio

ps ipoz vz de dictis dnis prioibz septz
psentes et in 9cordia et de dictis Came-
rarijs triginta ptes et uiginti ex
eis i 9cordia deliberauerit aliquez
ee mictendu p coe pusij Et q p dnos (camin) no pot fieri remisso i dnos.
priores remissio noiationis aliaus
ul electionis fieri no possit et si facta
eet no ualeat et ipo iure et facientes
i penaz madant ducentaz libr den
a dictis facientibz p maiorez sindicu
exigi debeat cu effectu i qua exact
si negligens fuit simili pena puniat

Qz castellani quazdaz rocchaz red-
dant rationez et inuentariuz faciant
dercbz existentibz i eis

clxxxxij E t nunc in antea talis mod
fiectur vz q de omibz z sin-
192 gulis balistis sagiptamentis
coracijs armis ferramentis
arnesibz massaritijs et omnis rebus
(Ciuitt pus z e plebis z aliar roccar)
alijs roccaz que sunt ul erut i tris cois
pusij fiat et fieri debeat Inuentariuz
et inuentaria i publicaz formaz Et qlibz
Castellanus qn uadit seu ibit ad dcm
offitiuz teneatur et debeat secu portare
copiaz registri Et inquisitoez facere pos-
tq fuit i ipa roccha de rebus pdictis Et
si repperit aliquid ee sbtractuz ablatum
ul asportatuz diminutuz ul uastuz sign-
ficare p litteras dno Capitaneo ppli pusinj
ul potestati uacate capitaneo et dnis
prioribus artiuz Ciuitatis pus i qnqz
dies a die pncipij sui offitij coputandos
Cu capitaneus ul potas statiz mitte
teneatur p castellano ueteri pxime p-
cedente et euz coge psonalr et realiter
ad refaciendu seu emendanduz totiz illd
qd subtractuz ablatuz seu uastuz fuit et
ad soluendu coi dupluz seu tantidez
cptiuitez i qnqz dies post notificatoez 12
et reqsitoez pdictaz p castellanuz no-
uuz factaz seu faciendaz ut dictuz est
pena Capitaneo seu potestati neglige-

pena cap

ti quingentaz libr den in qua pena p eorum
sindicatores debeant condepnari ¶ Et quod
dni priores artium qui tunc tempis fuerint
teneantur et debeant dictum executionem
fieri facere infra dictum terminum sub pena du-
pena .d. por. centaz libraz denariorum p quolibet eorum si
negligentes fuerint in predictis pena et
Castellano dem Innictinum non potenti et
non rescribenti ut dictum est ducentaz libr
denariorum p quolibet et refectionis et emenda-
tionis dampnorum rerum in qua pena per sindicatum
dnorum priorum artium et aliorum offitialium ex
offitio sindicari et ad petitionem cuiuscumque de-
beat condepnari ¶ Et baliste dampnorum roccaz
debeant sigillari seu signari in arcone et
tenerio signo Grifonis itaque non possint
cambiari vel fraudari **Quod omnia offitia**
comunis distribuantur p portas

clxxxxiiij
193
Ad hoc ut offitia sint communia et
non singularibus psonis appli-
canda statuimus et ordinamus
presenti capitulo aliquo alio non
obstante quod omnia offitia potestatum sindi-
corum et uicariorum danda p commune pisanum ad bre-
uia p formam alicuius statuti vel ordinamen-
ti comunis pisani debeant eligi et fieri p portas
et illa porta in qua fuerit electus in aliquo dictorum
offitiorum vel alicuius eorum non possit uocari
nec eligi aliquis in aliquo dictorum offiti-
orum donec in aliis portis non fuerit electi
et uocati et ipsa offitia exercuerit et fini-
tis illis portis ad primam portam electio
supradicta deuoluatur et fiat modo et ordi-
ne supradicto et sic de porta in portam fiat
electio predictorum aliquo capitulo precedente vel
sequente non obstante et sit presentis saluus
Saluo breuiculo et ordinamento semper sachectis et ordinibus sachecti et
p hoc capitulum in nullo derogetur ¶ Item clxxxxvj
statuimus et ordinamus quod rectores qui
p commune pisanum et p offitiales ipsius communis ad ali-
quas potestarias vel ad aliqua offitia ele-
publicati renuntiare non possint. cti et extracti fuerint de dictis sacculis
acceptare debeant et renuptiare ipsa
non possint secundum formam ordinamentorum

comunis pisani Et extrahantur et extrahi
debeant more solito de dictis sacculis
quatuor mensibus ante quam offitium talis
rectoris incipiat ¶ Et quod nullus pos-
sit ducere vel duci facere in tali signoria
ultra quatuor equos conuentatos pena
contrafacienti ducentaz libr den p quo-
libet equo quem ultra modum predictum duce-
ret Et predicta ualeant et obseruentur
non obstante aliquo statuto ordinamento
vel reformatione vel aliquo alio spetiali vel
generali in contrarium loquente **De electione po-**
testatis cannarij

clxxxxv
194.
Potestas Castri Cannarij
publicandus de sacculis eli-
gatur p portam ut consuetum
est et duret eius offitium
p sex menses et incipiat in kl' Maij et
habeat p suo salario et notariorum quos ibi
habere debet et tenere p sex mensibus stipendio
communi dicti Castri salarium consuetum den sal-
uis semper sacculis ¶ Potestas Capi-
taneus et priores artium Ciuitatis pisane
qui p tempore fuerint in uinculo iuramenti
et pena centum libr den p quolibet teneantur
et debeant omnino compellere et compelli
facere commune Castri Cannarij ad soluendum
communi pisano illaz quantitatem pecunie quam soluere
deberet siue teneretur uigore pactorum factorum
inter commune pisanum et commune dicti Castri et secundum sub-
missionem factam p eos communi pisano que
pacta et submissio p comune pisanum inuiola-
biliter obseruentur **De electione pote-**
statum comitatus fienda ad breuia

clxxxxvj
195
Statuimus et ordinamus quod p commune
pisanum dentur potestates terris
et Castris infrascriptis qui eligantur
in maiori consilio ad breuia et di-
uidantur ipse uniuersitates p portas
Itaque in dictis electionibus omnes porte
sint equales et in numero dictarum potestariarum
Et fiat electio hoc modo videlicet quod ponatur unum

breue signatum et ille qui obuenerit
breue signatum possit elige(re) que(m) uult
ante q(uam) d(e) c(on)s(ilio) secedat abancha i(n)gnet(er) du(m)m(odo)
p(ri)mo iuret ad s(an)c(t)a dei euangelia elige(re)
bonum sufficientem et ydoneum ad dictam
potestariam cui(us) breue signatum sibi ob-
uenerit et ille sit potestas que(m) elegerit
du(m)mo(do) no(n) sit elect(us) c(on)t(ra) u(e)l p(re)t(er) formam sta-
tutor(um) Ciuitatis Perus(ii). Et duret offit(ium)
dictor(um) potestatum p(er) sex me(n)ses et i(n)cipi-
at i(n) k(alendis) Mai et eligantur de me(n)s(e) Apl(ilis)
et Octobris octo dieb(us) an(te) Initium offitii
Et ha(bea)nt dicti potestates p(ro) eor(um) salario ab
ip(s)is uniuersitatib(us) salarium istum Et debe-
ant p(ro) ip(s)o salario co(n)tinue tene(re) not(ariu)m et
habeat t(er)tiam partem co(n)dep(na)tionum quas
uenire fecerit i(n) co(mun)e Castri siue t(er)re cui(us)
e(ss)et potestas et nichilomin(us) aliud h(abe)re
no(n) debeant p(ro) suo salario ¶ Castra aut(em)
et uniuersitates quib(us) dari debent dicti
potestates et salaria que dari debent
dictis potestatib(us) p(ro) quibus lib(ras) sex m(en)sib(us)
sunt ista i(n) p(ro)ximo cap(itu)lo u(idelicet) Et q(uod) p(re)dicta
de modo electionis locum no(n) ha(bea)nt q(uan)n p(re)dicte
electiones fierent ad sachectum De elec-
tione offitio et salario potestatum co-
mitat(us) Perusii ad sachectum fienda

.Ma.

Clxxxvii
196

Statuimus et ordinamus
q(uod) p(er) co(mun)e Perusii dentur potesta-
tes t(er)ris et Castris istis qui
eligantur et eligi debeant
ut alii offitiales co(mun)is Perusii p(er) illos qui
sachectum nouum refitient et diuidantur
p(er) portas ip(s)e potestarie Ita q(uod) i(n) dictis elect(ionibus)
omnes porte sint equales i(n) n(umer)o dictar(um)
potestariar(um) et offitium eor(um) duret p(er) t(em)p(u)s
sex me(n)sium et trahi et publicari debeant
de sacculo p(er) unum me(n)sem ante initium sui of-
fitii Et ha(bea)nt potestate(s) p(re)dicti p(ro) eor(um) sala-
rio ab uniuersitate que solite sunt soluere
salarium infrascriptum Qui potestates
teneantur et debeant p(ro) ip(s)o salario co(n)tinue
et p(er)sonal(ite)r stare et h(abe)re unum not(ariu)m cu(m) fami-
lia ista et inde recede(re) no(n) possint sine
licentia d(omi)nor(um) prior(um) artium dicte Ciuita-
tis danda p(er) om(n)es u(e)l saltem septem ex eis
i(n) co(n)cordia de qua licentia appare(re) debeat
publica sc(r)iptura manu notarii d(omi)nor(um) p(ri)or(um)
u(e)l cancellarii ¶ Et ut ha(bea)nt materias
co(n)tinue residendi i(n) dictis t(er)ris et castris
et familia retinendi et ut custodia i(n) dic-
tis t(er)ris et castris melior habeatur et
fiat, q(uod) offitiales qui uadunt sup(er) re-
uisione mostrar(um) cassaror(um) teneantur
et debeant dictor(um) pot(est)atum notarior(um) et
familie mostras reuidere et quos non
i(n)uenerint punctare et dare p(ro) executio(n)e
facienda offitialib(us) quib(us) tenentur dare
castellanor(um) et cassaror(um) punctaturas et
om(n)ia statuta loque(n)tia de dictis punctatu-
ris et ear(um) executione locum habeant in
dictis punctaturis dictor(um) potestatum et ob-
s(er)uentur s(ecundu)m q(uod) obs(er)uantur i(n) castellanis
p(re)dictis. Potestarie aut(em) sunt iste u(idelicet)

¶ Potestas Castri Montonis cu(m) duob(us)
famulis de eodem panno i(n)dutis et uno
notario qui ha(bea)t et h(abe)re debeat p(ro) suo sala-
rio trecentas libras den(ariorum)

¶ Potestas Castri Fracte cu(m) duob(us) famulis
de eodem panno indutis et uno not(ari)o
et habeat et h(abe)re debeat p(ro) suo salario trece(n)-
tas libras

¶ Potestas Castri Pancalis cu(m) duobus
famulis et uno not(ari)o cu(m) salario duce(n)t(arum)
quinquaginta libr(arum) den(ariorum)

¶ Potestas Castri Pregii et Villar(um) sibi
adiacentium cu(m) duob(us) famulis de eodem
panno i(n)dutis et uno not(ari)o et habeat p(ro) suo
salario ducentas quinquaginta libras den(ariorum)

¶ Potestas Castri Marsciani habeat et h(abe)re
debeat unum not(ariu)m et tres famulos de uno
panno i(n)dutos et habeat p(ro) suo salario tre-
centas quinquaginta lib(ras) den(ariorum) a co(mun)i dicti Cast(ri)
Marsciani ducentas libras et no(n) ultra
residuum u(er)o soluatur ab aliis co(mun)itatib(us) co-
mitat(us) Perusii q(ue) co(n)sueuerunt co(n)tribue(re) ad solut(ionem)
salarii potestatis dicti Castri p(ro) t(em)p(o)r(e) p(rese)nti (et)
p(ro)ximo an(te) publicatio(n)em iam de p(rese)nti statuto
factam ad quod salarium co(n)tribue(re) teneant(ur)
i(n) futur(um) ip(s)e comunitates p(ro)ut dicto p(re)statuto

Mostra hat de potatibus comit(atus)
Potestates
Montoni
fracte
pamcalis
pregii
Marsiani

tpr̄ fiaebāt Qui aūt sint illi qui dicto
tpr̄ turbantur et ad quid et q̄ntūz declarari
debeat p̄ dños priores et Camerarios q
p̄ tpr̄ erunt

Diruti
¶ Potestas Castri Diruti cū uno notio et
duobꝫ famulis cū salario ducētaꝝ q̄nq̄a-
ginta libr̄ deñ soluend̄ isto mō vꝫ Castro
diruti et eo et eiꝰ districtu habitantibꝫ ce-
tuꝫ triginta libr̄ deñ villa Candionis
uiginti libr̄ denarioꝝ Villa plani mōtis
nigri lx libr̄ Villa penns noui xl libr̄
denarioꝝ

Sigilli
¶ Potestas Castri sigilli cū uno noto duobꝫ
famulis et habeat p̄ suo salario a cōitate
dicti Castri p̄ sex mensibꝫ ij.l. libr̄

¶ Et dictis potestatibꝫ nō liceat tenē̄ p̄ suo
familiari ī dictis t̄ris ul' Castris ī quibꝫ
erunt potates p̄dicti vꝫ de t̄ra ī qua dic-
tus potestas erit in offitio ¶ Et q̄ hoīes

prohibiº comitatinoꝝ
dictoꝝ Castroꝝ et t̄raꝝ nō possint eligere
ul' h̄re aliquez aliuz offitialez cuiuiq̄ cōdict̄
sit qui h̄at aliquaz iurisdictoēz ul' potestatez
sup aliquo facto executione ul' exactione
et si ɔtrafecerīt tam ipi q̄ecet q eligerentur
ul' uocarētur puniantur ī q̄ngentis libris

pena
denarioꝝ p̄ potātez ul' capitaneuz quos ei au-
ferant de facto et sup p̄dictis possꝫ et debe-
at inquiri et quilibꝫ possit accusare sal-
uo q̄ possint ipe uniuersitates eligē sindi-

Limitatio
cuz de Ciuitate ad lites et etiaz de ipa uniu-
sitate et ad negotia ipiuꝫ uniuersitatis nō
tn̄ q̄ h̄at aliquaz iurisdictoēz aliaz et cōsti-
tuaños camerarios siue massarios et cu-
stodes ¶ Et si aliqua statuta et refor-
mationes eēnt ul' reptirentur ī qua uel qbꝫ
ɔtineretur q̄ maiꝰ salariuz dari deberet dc̄is
potestatibꝫ ul' q̄ alr̄ deberet fieri electio dc̄oꝝ
potestatuz sint cassa et irrita ¶ Et qui-
cūq̄ fuit ul' erit potestas alicuiꝰ uniuersita-
tis Castri ul' uille comitatꝰ pusiȷ nō possit

Deuetuȝ
eē potestas ī eadez potestaria usq̄ ad q̄nq̄
annos cōpletos nec ī aliqua alia usq̄ ad
duos et p̄ ipa tpr̄ ¶ Dūmō p̄dicta non
ītelligantur ī aliis potestariis ī quibꝫ ma-
iꝰ tps eēt expssuz ul' aliꝰ modus et forma
eligendi p̄ formaz alicuiꝰ statuti exprime-
retur ī quibꝫ s̄uari debeat put ī ipis sta-
tutis et capitulis ɔtinetur q̄ debeat ī uio-
labilit̄ obs̄uari ¶ Et si aliquis eligerit

pena al̄r eligētiū et electoꝝ
ɔt̄ dictaz formaz eligens et electus si elect̄
acceptaret de facto puniat̄ ī xxv libr̄ deñ
p̄ potestatez et Capitaneuz pusiȷ ul' eoꝝ offi-
tial' et electio nichil hominꝰ debeat nō ua-
lere ¶ Preterea uolumꝰ q̄ potestas
et Capitaneꝰ ul' eoꝝ offitiales nō debeāt
nec possint mittē aliquez ul' aliquos
baiuł ul' licteras ad castruz fossati ul' ad c̄m
sigilli ul' Casecastalde ul' collis mediȷ ul'
ad Castruz podiȷ sancti heraclani ut ue-
niat ad ciuitaz pusinaz adfaciendu sigil-

loca p̄hibita h̄ eq̄ri mēsuras
lari cuppas et mēsuras molendinoꝝ et mē-
suras tabernarioꝝ uinuz uendentiuz Et
baiuł qui iret ad aliquod dictoꝝ Castroꝝ
occaxionibꝫ p̄dictis ul' aliqua eaꝝ xx
sold̄ deñ puniat̄ qualibꝫ pene noīe cōi
pusiȷ soluere teneatur et reddat q̄ inde

M.2ª
accepit occaxiōn p̄dicta ¶ Sꝫ potestas
seu uicariꝰ dc̄oꝝ Castroꝝ teneantur mē-
surari facere ad mēsuras cōis pus̄ eis
dandas a cōi pus̄ quas potestas et capit̄
eis dari facere teneantur et adiustari mē-

q̄no eq̄ntur talibꝫ
suras molendinoꝝ et oīuz tabernarioꝝ et
uinuz uēdentiuz .s. quilibꝫ ī suo Castro ad
cuiꝰ regimuz erit electus duīo q̄ p̄dicta
adiustatione facienda nichil accipē debe-
ant nec accipi faciant p̄ eos ul' aliuz Et
si ɔtrafecerint cōtrafaciēs uiginti q̄nq̄ libr̄
deñ cōi pus̄ de facto pro uice qualibꝫ soluē
teneatur et de p̄dictis omībꝫ quilibꝫ eē pos-
sit accusator et habeant medietatez bāpni
¶ Et q̄ quelibꝫ uniuersitates p̄dicte teneant̄
et debeant quelibꝫ potestatez q eis dabitur

pena nō recipien potates comitatꝰ ut debita eis nō facien
p̄ cōe pusiȷ benigne recipē et ei salariuz or-
dinatuz soluere atq̄ dare et p̄dicta omia
obs̄uare sub pena q̄ngentaꝝ libr̄ deñ p̄
qualibꝫ uniuersitate ɔtrafaciēte nō obsta-
tibꝫ aliquibꝫ pactis statutis ul' ordinamētis
ī ɔtuꝫ factis et nō obstante aliquo alio ¶

Ex̄ecutio
Et q̄ potestas et Capitaneꝰ et eoꝝ offitiales
ad penaz q̄ngentaꝝ libr̄ denarioꝝ p̄ quolibꝫ
cogant dictas uniuersitates omes comu-
niter et sp̄alit̄ adfaciendū et obs̄uanduz
omia sup̄dicta et aduersus ɔtrafacientes
possit inquiri ¶ Et q̄ potestas dictoꝝ
Castroꝝ et eoꝝ offitiales et familiares
finite eoꝝ offitio ī quatuor dies debeāt
corparē coraz maiori sindico Ciuitatis

potestas c. sindicat. pusij p que debeant sindicari Et prima die
qua compuerunt teneatur dictus dns si-
dicis mittere literas ad dictum Castrum
vel fuerit potestas talis sindicandus et
etiam ad villas que fuerint assignate
ei contribuendo salario si uolunt aliquid
dicere vel opponere dicto sindico q in fraz
diez debeant compare coram dicto sindico
pena dicto maiori sindico si in hoc fuerit
negligens cc libr den sibi p suos sin-
dicatores auferenda.

De terminatione et diffinitione teritoriorum castrorum et universitatum comitatus et de occupante foveam alicuius castri

loctitione in fine

clxxxxviij 197 Cum in comitatu pusij et eius
districtu a decem annis ci-
tra sint facta plura Castra et
condie fiant Et quodlibet
Castrum et universitas teneantur eis dari
dampna et malefitia denuptiare Ad hoc ut
lites cessent sup predictis et non sit eis
teritorium et districtum ordinatum Dicimus
et ordinamus q omnibus Castris factis vel
inceptis fieri in comitatu pusij Jurisdictio et
teritorium ordinetur et detur secundum mag-
nitudinem et qualitatem ipsius Castri et di-
vidatur et terminetur inter ipsum et alias
universitates non obstante si dicatur q fuit
totum alterius Castri et ville Et hoc fiat
p duos bonos homines et unum notarium p
quolibet porte sorte brevium eligendos Et
qui terminet. ad hoc ut ipsa Castra augmententur quilibet
comitatensis ad universitatem talis Castri
q habet domum in teritorio ipsius Castri teneatur
domum facere intra muros et girum et ibi
facere et solvere omnes datas et fictiones
Et quilibet Castrum factum vel inceptum fieri vel
quod ordinabitur q fiat p comune pusij solvat omnes
Solvant omnia p. datas et collectas et p se solvant et non in
alio Castro vel Villa ¶ Volumus et ad ea
stra comitatus pusij fortiora sint et mag-
acta ad defensionem Quod nulla persona cuiuscumque
conditionis et status existat audeat vel p-
sumat occupare vel impedire seu laborare
seu occupatum vel impeditum detinere aliquod
fossum vel aliquas carbonarias alicuius fossi ali-
cuius Castri vel fortilitij comitatus pusij Et si
quis occupasset vel occupatum detineret de-
beat relapsare pena ducentarum libr denariorum pena occupantium.
p quolibet et qualibet vice Et q nulla uni-
versitas alicuius Castri vel ville de comitatu
pusij vel aliqua persona spetialis audeat no contrahant fosse pub
vel presumat dicta fovea vel carbonarias
alicuius vendere vel quoquo modo alienare vel
concedere aut dare quocumque modo causa vel
titulo pena quingentarum libr den p quolibet pena contrahentium
contrafaciente Et simili pena condempnetur
et puniatur quicumque emens vel acquirens
quoquo modo aliquid de predictis vice qualibet
Et q dicti potestas et dns capitaneus et quili- Expensio
bet eorum ad petitionem cuiuscumque petentis possint
teneantur et debeant inquirere et procedere m. z.
contra quoscumque culpabiles de predictis et repertos
culpabiles in dicta pena condempnare et pu-
nire pena potestati et capitaneo si fuerint ne-
gligens in predictis centum libr denariorum p
vice qualibet et quolibet eorum.

Quod antequam fiat electio alicuius offitialis deputetur sibi salarium

clxxxxviiij 198 Cum tractabitur de electione
alicuius offitialis prius sibi sa-
larium in consilio constituatur quam eius
electio celebretur et salarium quod
offitialibus constituetur in consilio eis absque di-
minutione aliqua persolvatur Et notarius
artium sibi apodixam nullo modo aliter
facere possit aliquo non obstante.

De brevibus dandis p clericos vel pueros

cc 199 Ad hoc ut in offitijs que p comu-
ne pusij dantur sorte brevium
non possit colluxio aliqua ex-
cogitari presenti capitulo duximus
statuendum q omnia et singula brevia danda
et que darentur in futurum in aliquo consilio Ci-
vitatis pusij debeant mitti in capello et
extrahi et apiri et publicari et dari p religio-
sos de ordine minorum vel predicatorum vel here-
mitarum vel p aliquem puerum minorem
xij annis et non p aliquos alios Et q iu-
dex vel sotius potestatis vel capitanei iter esse

debeant admittendum et observari faciendum omnia
supradicta. Et si ultra dictam formam fieret non
valeat nec teneat et ipso iure sit nulla et quod-
quid ex eis sequeretur nullius valoris existat.
Non obstante statuto quod incipit omnes et sin-
guli offitiales et cetera nec aliquo alio non obstan-
te. De clavariis portarum Civitatis

CCI 200 Clavarii portarum ad quaslibet portas
Civitatis et burgorum consuetam
claudi et aperiri per priores artium
eligantur et durent in offitium per
unum annum et eligatur de mense Aprilis
et eorum offitium incipiat in kalendis may et habeat qui-
libet eorum pro eorum salario pro quolibet anno centum
soldos denariorum. Qui in clavarii statim desero post ter-
tium sonum campane claudere et firmare debe-
ant portas. Et si ante dictum sonum et sonum
campane que pulsatur de mane per die aliqua por-
ta apta reperiretur potestas vel capitaneus seu
maior sindicus accipiat tali clavario vel cla-
variis non firmantibus ianuas ut dictum est xx
soldos denariorum pro quolibet et qualibet vice de
facto. Quod salarium habeant tempore quo dictum eorum
offitium exercuerint. Quod nullus forensis terrige-
na alicuius terre propinque Civitati possit
eligi ad aliquod offitium in civitate perusii
et de modo acceptandi regimina terrarum non
subiectarum tenendum per perusinos

CCII 201 Item insuper volumus precise observari
quod nullus Civis comitatensis
districtualis Castellanus vel
terrigena alicuius Civitatis vel
terre que sit prope confinia comitatus perusii per quadra-
ginta miliaria vel intra dictos confines pos-
sit vel debeat eligi vocari vel nominari in offi-
tio potestarie vel capitanatie Judicatus iustitie
vel aliquo alio offitio quocumque nomine cense-
atur. Nullus quoque possit vel debeat eligi vo-
cari vel nominari ad offitium iudicatus seu notari-
atus potestatis seu capitanei seu maioris
sindici seu alterius alicuius offitialis Civitatis
perusii qui non sit de loco distanti a Civitate
perusii per triginta quinque miliaria ad minus. Et hoc
idem intelligatur in domicellis et familiaribus.
Et qui contrafecerit veniendo vel aliquem du-
cendo seu tenendo predicta vel aliquod predictorum
nec non ille qui eum nominaverit vel elegerit
contra predictam formam in centum libris denariorum
per potestatem vel capitaneum debeat condep-
nari. Et ille qui acceptaret offitium vel
veniret cum aliquo offitiali ultra vel preter
quod sit dictum non possit dictum offitium suum
in Civitate perusii exercere et si contrafecerit
non valeant que per ipsum fierent nec teneant
in aliquo offitio vel in aliquo alio Civitatis
perusii pro comuni. Preterea volumus
quod si aliquis fuerit perusinus electus ad ali-
quod regimen vel offitium alicuius terre non
subiecte vel recomendate comuni perusii non audeat
ipsum recipere sine licentia maioris consilii
Civitatis perusii seu dominorum priorum et Came-
rariorum Artium dicte Civitatis perusii et qui
contrafecerit solvat pene nomine comuni perusii
quingentas libras denariorum quas si solvere non
poterit et non solverit ponatur in banpno in
civitate prefata de quo exire non possit nisi
solverit dictam penam. Et si concessa fuerit sibi
licentia a consilio et placuerit ei dictum consili-
um offitium acceptare notarius reforma-
tionum comunis perusii pro ipso comuni teneatur reci-
pere ab eo nomine et vice comunis perusii et
omnium quorum interest bonos et ydoneos
fideiussores de mille libris denariorum ad
minus de faciendo suum offitium bene et le-
galiter sine fraude et nullam fraudem in eo
committere promictat et non recipere aliquid
ultra salarium sibi concessum de iure et potestas
et capitaneus cogant eum dare fideiussores
et si dictus notarius non recepit et non scripserit
promissionem que fiet per eum et dictos fide-
iussores incontinenti quod eam habuerit licentiam a con-
silio Civitatis perusii solvat pene nomine de-
cem libras denariorum et dicti fideiussores recipiantur
in aliquo dictorum consiliorum Civitatis perusii vel
coram prioribus Artium dicte Civitatis. Item in-
super volumus quod si dictus perusinus in dicto offitio
commiserit aliquam falsitatem vel fraudem vel
furtum vel aliquid habuerit ultra salarium sibi
concessum quod non habuit de iure et de hoc fuerit
porrecta querimonia coram potestate vel capita-
neo teneatur incontinenti de predictis contra dictum
perusinum facere inquisitionem per quoscumque testes

ei placuerit tam de illa terra ubi stetit in offitio quam per quoscumque alios testes ut sibi placebit. Et si repertus fuerit culpabilis puniatur et condempnetur communi Perusii in duplum rei per eum accepte et habite et illi communi ad cuius offitium stetit in restitutione rei quam huiusmodi indebite vel de qua fraudem vel furtum fecisset vel illi spetiali persone a qua extorsisset vel habuisset. ¶ Item volumus quod si aliquid habuisset vel recepisset in dicta terra ad cuius offitium stetit ultra suum salarium quod non fuisset ei concessum per illos qui haberent bayliam in dicta terra illud faciendi intelligatur ipsum furtum et fraudem commisisse. Et de hoc possit contra eum inquiri et puniri ut dictum est. ¶ Preterea si dictus perusinus finito suo offitio vel ante completum tempus in quo debuisset sindicari vel post sine absolutione vel refutatione ei facta a communi ubi stetit in offitio post completum suum regimen et offitium potestas et capitaneus cogant eum redire ad dictam terram ad standum ad sindicatum et ad faciendum se sindicari secundum formam statutorum illius terre. Et nichilominus perusinus qui sic reverteretur condempnetur communi Perusii in V[c] libris denariorum. ¶ Et idem dicimus in potestate Civitatis Nucerii Castri plebis et Castri Gualdi. ¶ Volumus quod nulla refutatio sine absolutio ei facta vel que fieret ipso existente in offitio sibi prosit sed sit cassa et nullius valoris et ipsa non obstante cogatur redire ad faciendum se sindicari in illa terra et nichilominus condempnetur communi Perusii ut supra dictum est. ¶ Preterea volumus quod omnia supradicta legantur sibi publice in consilio priorum reformationum ante quam recipiat dictum offitium quando dabit fideiussores predictos. Et dictus perusinus teneatur dictum capitulum et omnia supradicta secum portare ad terram ad cuius furtum et offitium vadit et ea omnia legi facere in illa terra in publico consilio. Et de predictis omnibus et singulis potestas et capitaneus et quilibet eorum teneatur facere inquisitiones et punire culpabiles ut dictum est non obstante aliquo capitulo / salvis electionibus factis et fiendis per sacchectis communis Perusii. Et salva electione Civitatis Perusii. ¶ Insuper volumus quod nullus civis vel districtualis Perusii possit audeat vel presumat recipere vel acceptare vel exercere aliquod offitium rectoriam seu preheminentiam in aliqua Civitate Castro vel terra Romane Ecclesie inmediate subiecta ad quod vel ad quam eligeretur vocaretur vel assumeretur per quecumque dominum commune seu singulares personas quocumque et qualitercumque sub pena mille librarum denariorum sibi de facto per maiorem sindicum auferenda nisi primo et ante omnia solverit massariis communis Perusii pro ipso communi recipientibus medietatem mercedis et veri salarii quod percipere vel habere deberet ratione talis offitii rectorie vel preheminentie. Et contra predicta quilibet esse valeat accusator et habeat medietatem banni. Salvo quod predicta locum non habeant in terris Ecclesie communi Perusii subiectis et recomendatis.

De baiulis et nuptiis non eligendis ad quedam offitia

ccij
202

Baiulatores qui sunt vel aliquo tempore fuerint in offitio baiulie vel erunt in futurum nec eorum filii vivente patre non possint vel debeant modo aliquo sive causa eligi vocari vel nominari in offitio prioratus vel camerlengatus vel rectorie modo aliquo sive causa et qui contrafecerit tam eligens quam recipiens offitium predictum vel aliquid eorum puniatur in viginti quinque libris denariorum et nichilominus cassetur per Iudicem iustitie et per dominum capitaneum ab offitio predicto et alius eligi debeat loco sui. Et etiam volumus quod nullus qui erit nuptius populi in futurum possit vel debeat eligi vel vocari in offitio prioratus sub dicta pena tam electoribus quam recipientibus offitia supradicta et alius eligi debeat loco sui in aliis et de aliis offitiis esse possit libere sine pena aliquo statuto vel ordinamento non obstante. Et de predictis omnibus et singulis inquiratur publice et secrete aliquo non obstante. ¶ Et quicumque fuerit detentus in aliquo palatiorum vel in carcere communis Perusii recomendatus per aliquem offitialem communis Perusii vel denuptiatus vel accusatus

[Marginal annotations: declaratio quomodo intelligatur per fraudem [illegible]; Restat absolutionem et refutationem; pena sine reditus; Si durante offitio ei prosit absolutio [illegible]; Legantur ista [illegible] officii publicentur; Executio; Si offitia in terris ecclesie; Solvat [illegible] medietatem salarii; pena; Nuntii; detenti [illegible]]

fucit aut gt eum inquirctur de aliquo malefitio non possit nec debeat ee uel eligi i priores Ciuitatis pusij quousque de ipo malefitio ul i sua fuit gdepnat ul absolut aut totalr liberatus

Q nullus qui no fuit oriundus de Ciuitate et comitatu pusij possit eligi ad q̄dam offitia

cciij
203

Presenti capitulo duxim statuendum q nullus possit esse eligi uocari ul assumi i offitio priorat camorlengatus recto rie ul i aliquo offitio cois n in offitio capitaneatus ptis ghelfe nec iteresse alicui electoi prioz Cameraioz aut rectorum artium nec uocez i dictis electionib habe ul dare nec ipa offitia ul aliquod eoz possit recipe subsipere uel hre seu et exercere modo aliquo siue causa Qui ul ei pater non sit oriundus de Ciuitate ul comitatu pusij et q libraz no huit i Ciuitate ul comitatu pusij p tps saltez trigita annoz coputato tpr quo eaz habuit i Ciuitate et tpr quo eam huit i comitatu et coputato tpr suo et suoz auctoz Ita tn q illi qui fuissent de Comitatu et libraz habuerit ut dictum e ipam libram n no habitatoez ueraz huisse et fecisse debeat i Ciuitate et inter Ciues pusinos saltem p tps duodecim annoz anteq ad ipm offitium assummatur exceptis hys qui ia fuerunt priores et i offitio prioz Qui ad quodlibz dictoz offitioz assumi possit Et exceptis hys que sup dicta sunt de Camerarys i capitulo de electione rectoz et Cameraioz Artium Et exceptis hys qui i saculati st i pntib saccul qui hre possint offitia ad que i saculati sunt no obstantib hys que dicta sunt sup Et si qua electio secus fieret no ualeat Et nichilominus si quis contra fecerit tam eligens quam etiam recipiens ul exercens idez offitium puniatur per dnm Capitaneum seu maiorem sindicum i centum libris den Et Inde quilibz esse ualeat accusator et pmotor et de pdictis omib et singulis potestas et capitaneus et maior sindic ad petitoez petentis teneantur facere Inquisitoez aliquo no obstante Et De consilio et auctoritate gnali possit ee si habitauit p uiginti annos et huit domos tras uineas et possessiones et libraz ad minus centum libraz den

De offitialib no absoluendis anfinez eoz offitij et no refirmandis n forma ista

ccb
204

Pro meliori cois pus et populi Statuimus et ordinam q no possint nec debeant dni potestas et Capitaneus et Iudex maior Iustitie cois pus nec aliqs offitialis comunis pus seu eoz offitiales absolui anq suum regime et offitium finiatur ul ante tps sindicatois fiende de eis ul aliquo eoz p comune pusij nec possint ul debeant alicui eoz parabole seu licetie dari ad aliquod eundi regimen ul offitium suo durante offitio ex comitatu pus an q sit lata sntia sup examinatoe sui offitij p eoz sindicatores Et nullus de pdictis offitialib cois pusij Iurisdictoem habentib possit i offitio refirmari ul confirmari seu eligi nec i eodez offitio uel i alio cois pusij eligi ul assumi adic deposit offitij ad octo annos tuc pxim accessuros saluo q forma ista Et hoc itelligatur et locum hat i hys q fuerunt et sunt et erunt i posterum i aliquo offitio expdictis ul cu aliquo potate ul capito seu Iudice et i curia Ciuitatis pusij Q i Ciuitate pusij deinde ad quinq annos i aliquo offitio ee no possit Et nulli pdictoz offitialium arbitrium ccedatur modo aliquo siue causa aut igenio Verum q ut experientia docuit uiri probi et notabiles ad dicta offitia ul aliqd ipoz eliguntur et etiam dum sperant de refirma iueniuntur uiri notabiles ad dicta offitia statuim et ordinamus q dicta refirma ul electio offitialium fieri possit forma ista et no alr vz Q priores qui p tpr fuerit imediate finito fatio mese offitij potestatis Capitanei maioris sindici ul altius offital comunis pusij

adie īchoan̄ sui offitij teneant et debeāt
sb pena quīgentaꝝ libr̄ deñ ī tres dies ꝓ- *pena p̄oꝝ*
ponē et tractare de refirma seu electōe
dicti offitialis faciēnda uł nō et refirma-
re seu de nouo eligere ī cau quo refir-
mandus uł eligendus ueniat forma
ista ł3 Q. decem offitia prioꝝ p̄ce dē- *forma refirm̄ di*
tiuȝ debeant ī[illegible] et quodlibȝ of
fitiuȝ de p̄se ī quādā pollocta cerea po-
ni et ī p̄ntia cancellarij seu abreuiato-
ris extrahantur ad sorteȝ p unuȝ pueruȝ
due pollecte et simili debeant ī bussu-
laī quatuor offitia gonfaloneriōꝝ p̄xi-
me p̄cedentiuȝ de quibȝ debeat una pal-
locta extrahi ad sorteȝ mō p̄dicto ⁋ Et dicē
pallocte sic extracte debeant ī p̄ntia dñoꝝ
prioruȝ p cancellariuȝ seu abreuiatoreȝ
uideri et legi ⁋ Et eadeȝ die uł seqn̄ti cō-
uocari debeant ī palatio et una cū dñis
priorib; et Camerarijs qui ī offitio erunt
p̄ponatur sub pena p̄dicta p dictos dños
priores ī offitio existentes si uidetur uti-
le et bonuȝ Q. refirma uł electio fiat uł
non de offitiali p̄dicto et mitte teneāt
et debeant sub pena pena ad scruptiniū
secretuȝ uł bussolaȝ et fabas albas et ni-
gras īnt p̄dictos extractos de bussola
⁋ Et priores et Camerarij ī offitio existē- *p maiorē ptem*
tes et qd fuit obtemptuȝ p maioreȝ ptem
illud obtineat roboris firmitateȝ ⁋ Et ī qt
ꝯtingat obtineri de refirma uł electōe uale-
at et teneat nō obstante aliquo statuto
ī ꝯtrariuȝ loquēte ⁋ Si uō de refirma uł electōe *Si nō obtineat eligat̄ de nouo successor*
nō obtineatur tunc priores p̄dicti ī offitio
existentes teneantur et debeant sub dicta
pena mitte infra octo dies p nouo offiti-
ali eligendo s̄m formaȝ statutoꝝ ita q p̄uī-
sio fiat de nouo rectore uł offitiali ⁋ Et q
expensa q̄ occaxione p̄dicta ueniret fi-
cienda p noua electōe facienda debeat p
ꝯsiliatores monete ad petitioneȝ dictoꝝ
dñoꝝ prioꝝ ī quatuor dies adie p̄cepti fi-
sb dcā pena ⁋ Saluo tñ q si p nouȝ priores
ī ꝯcordia et triginta qnqȝ Camerarios ob-
tineretur ad bussolas et fabas albas et
nigras q a p̄ncipio et tp̄r taliuȝ offitialiū *Quo p̄stito fiat ad annuȝ*
eligendoꝝ fieret electio p annuȝ q tunc et
eo casu fieri possit et debeat absqȝ alia solēp- *de ... compatriotis*
nitate. ⁋ Et quicūqȝ fuit offitialis ad aliqd
offitiuȝ dicti cōis eodem anno ī quo erit
ad ip̄m offitiuȝ non possit ēē de illa tra
de qua fuit ille offitialis aliquis offitial̄
comunis p̄usij ad aliquod offitiuȝ et ne-
mo de Ciuitate et districtu p̄usij aude-
at aliqueȝ noīare eligere uł uocare ꝯt *pena elligentiū in dicto*
dictam formaȝ ad penaȝ centuȝ libraꝝ
denarioꝝ

cc vj 205 De licteris p cōe p̄usij trāsmi-
ctendis et de sollēpnitate in eis s̄uanda

Lictere que mittentur ex p̄te co-
munis p̄usij seu dñoꝝ prioꝝ
Artiuȝ et ex p̄te dñi Capitanei
trasmictantur et sigillentur
sigillo cōis et populi p̄usini ⁋ Et nisi *p̄mo uideantur a prioribȝ et legantur*
p̄mo dcē lr̄e uideantur et legantur p̄o-
ribus Artiuȝ nō debeant sigillari ⁋ Vo-
lumus etiam q nulla lictera ex p̄te cōis
uł p̄pł p̄usini mittatur ad papaȝ uł car-
dinales / Imperatoreȝ uł regem nec ad ali- *Si ad magnos p factis cōis*
queȝ offitialeȝ romane curie p factis cōis
p̄usij nisi p̄mo uideant et examinentur
p priores Artiuȝ uł septem ex eis. ⁋ Sȝ p
factis alijs quibuscūqȝ nō tangētibȝ p̄nci-
pal̄r ip̄m comune uł scandalo lictere nō
mictantur ad sup̄dictos dños ad aliquos *Si pro particularibȝ ...*
coꝝ n̄ p̄mo dcē lictere legantur ī maio-
ri ꝯsilio seu ꝯsilio cameraioꝝ et p̄ponatur
et fiat ptituȝ cū bussolis et fabis In quo
maiori ꝯsilio sint ad min9 centuȝ ꝯsili-
arij et obtineatur ītr eos ad minus p. lx.
⁋ Et potās et Capitaneus uł priores si mitte-
rent ꝯt p̄dcāȝ formaȝ quilibȝ eoꝝ ī centuȝ *Pena poꝝ ī off.*
libris denarioꝝ cōi p̄usij p uice qualibet
ꝯdēpnetur ⁋ Et dicte lictere debeant re-
gistrari p notām reformationuȝ ⁋ Saluis ali- *Registentur*
js p̄uisionibȝ reformatoibȝ et ordinamē-
tis sup̄ dicta materia editis ⁋ Quimō lr̄a
trasmictenda ad p̄sonas uł dños ut sup̄
ꝯp̄hnsos ī s̄. nolum9 / sit et ēē debeat
scripta manu cancellarij uł abreuiatoris *manu canc. uł abbreui̅atoris*
cōis p̄usij et q fieri in fine spatij ip̄i lr̄e
ponatur nomen cancellarij uł abreui- *Subscribantur*
atoris ad hoc ut nulla fraus possit

impredictis convicti, et si aliter mitteretur vel scri-
beretur, mittens et scribens incidat in penam
V librarum denariorum eis de facto auferendarum. Et
ad predicta probanda sufficiat publica vox et
fama cum uno teste de veritate. — pena

m 6 — Qualiter in consiliis partita mictantur ad busso-
las et fabas.

cclvi / 206 — Pro statu meliori comunis Pist(orii)
et Civitatis duximus statuendum
quod quando priores Artium fece-
rint maiori consilium Civitatis
vel consilium populi seu alia consilia in deliberationibus
et partitis fiendis ubi requiritur fieri ad busso-
las et fabas in consilio tali ordine procedatur, videlicet quod
deinceps partita in aliquibus consiliis et adunantiis
fiant et fieri debeant cum fabis albis et nigris
hoc modo, quod pro quolibet partito fiendo per notarium do-
minorum priorum vel cancellarium dentur cuilibet — Cum fabis albis et nigris.
de dicto consilio vel adunantie due fabe pro quolibet,
una alba et alia nigra, et misso et facto parti-
to portentur per dictos notarios bussole unius eiusdem — Quot dentur et per quos
coloris tantum, et ille qui voluerit sic et quod partitum
vincatur det et ponat secrete in manu notarii
portantis bussolam unam fabam albam. Et qui nolu- — Secrete dentur
lentes quod partitum procedatur dent et ponant secre-
te in manu dicti notarii unam fabam nigram, quas
fabas dicti notarii secrete manu clausa non re-
spiciendo fabas mittant in una eademque bussula. — … et accipiant
Deinde omnibus fabis recollectis computentur
seu numerentur ipse fabe per notarium reformatio-
num vel notarium priorum Artium in ipso consilio in uno ba- — … palam
cali unatim alta et elevata manu. Et si fabe +
albe essent due partes vel ultra vel in numero premis-
so per formam statutorum et ordinamentorum comunis
Pistorii ipsum partitum habeatur et haberi debeat pro
prodito et admisso, et valeant teneant dicta par-
tita que sic fient. Et in ipso consilio antequam fabe
dentur numerentur omnes consiliarii de consi- — Dentur secundum numerum consiliariorum
lio, et tot dentur fabe quot sunt consiliarii
et non plures. Et consiliariis numeratis domini prio-
res cuilibet consiliario dari faciant unam fabam
albam et aliam nigram, et consiliarii teneantur
per sacramentum ex illis fabis dare secrete no- — Secrete
tario ipsorum dominorum priorum vel cancellario recolligen-
ti quam voluerint pro illo partito quod placuerit, et illi
qui portabunt bussolas consiliariorum contrafaci-
entes et non dantes fabas modo predicto de-
beant accusare incontinenti; quod si non fecerint
debeant solvere pro vice qualibet X solidos denariorum. Et — pena non restituentium fabas

si due partes fabarum volentes sic fuerint in uno
montone ut de avere comunis detur vel expen-
datur vel fiat collecta generalis vel alia fiant cum
denaria prioribus ut supra dictum est, id quod per — p. ij. partes
ipsas duas partes fabarum obtemptum fuit fiat et
executioni debeat demandari. Et si numero fabe
minus duabus partibus fuerit non detur nec
expendatur de avere comunis Pistorii neque collecta
fiat, et per notarium qui erit ad reformationes consili-
orum scribatur id quod reformatum erit secundum numerum
fabarum ut supra est expressum. Et bussole debeant
portari et fabe recolligi in consilio per notarium priorum — qs recolligat
vel cancellarium. Et massarii comunis Pistorii fi-
eri faciant bussolas secundum modum predictum, busso-
las autem et fabas consuetas notariis reformationum. Si
quis autem dolum vel fraudem in predictis commiserit
vel aliquo predictorum, pro qualibet vice V libras denariorum comuni — pena
Pistorii solvere compellatur. Et potestas et ca-
pitaneus et maior sindicus teneantur facere
inquisitiones contra illum vel illos unum vel plures qui — Executio
in predictis omnibus et singulis vel aliquo predictorum do-
lum vel fraudem commiserit publicum vel privatum,
et ipsos et quemlibet eorum in penis L librarum debe-
ant condempnare comuni et condempnationes exi-
gere teneantur. — De quibusdam offitiis
spectantibus ad artem notariorum et eorum
electione. — la … tione in fine.

cclvii / 207 — Ad hoc ut offitia notariorum in Ci-
vitate Pist(orii) sint comunia et comuniter
distribuantur, Volumus sta-
tuentes quod de omnibus offitiis que
inferius declarantur et que dantur per comune Pistorii
notariis de Civitate Pist(orii) et que in futurum dabuntur
eisdem fiant sacculi, et ad ipsa offitia notarii per
viam et modum sacchetti eligantur et extra-
hantur et publicentur in maiori et generali con-
silio Civitatis Pistorii, ad hoc ut boni notarii
et experti ad bona et magna offitia ponantur,
mediocres ad mediocria, et parvi seu minores
ad minora offitia assummantur. Et fiant
et fieri debeant dicti sacculi sive sachecti
per offitiales qui eligerentur ad refectionem
sacculorum omnium offitialium Civitatis et comunis
Pistorii, dummodo omnes notarii scripti et scribendi
in matricula notariorum Civitatis et burgorum
Pistorii et consortii notariorum eiusdem Civitatis po-

natur et mittit

natur et mittatur in ipsis sacculis et scriban-
tur ipsa offitia inter eos secundum modum predictum. CCVIII 208
Et adhoc ut quilibet notarius intendat
melius et habilius ad suum offitium exer-
cendum ad quod deputabitur: Volumus
quod talis notarius durante illo offitio ad
aliud offitium [illegible] communis pistorii habere vel exercere
non possit nisi aliud pro communi pistorii fuerit pistorii
vel de sacculis communis pistorii extraheretur:
contrafaciens non puniatur in l. libr. den.
Et numquam in eodem offitio eligi et nominari pos-
sit que pena possit et debeat auferri pro
quecumque offitialem communis pistorii ad petitionem
cuiuscumque et de facto ita tamen quod in dictis sac-
culis ad notariatus armarii non ponatur
aliquis notarius comitatensis: Liceat tamen cui-
libet notario qui de sacculo extraheretur
offitium ad quod esset electus et extractus re-
nuptiare: Et tunc alius per dominos priores
eligatur loco sui: Qui sacculi ponantur
in armario communis pistorii: Et si dicti offitiales
fuerint negligentes in predictis vel aliquo
predictorum puniantur in mille libris den. communi
pistorii applicandis. Offitia vero ad que poni et
mitti debent ipsi notarii in dictis sacculis
sunt ista videlicet:
Offitium notariatus in armario communis pistorii
et notariorum qui sunt ideo ... ad copiandum:
Offitium notariatus cum offitialibus bladi
Cluxii (?):
Offitium notariatus cum offitialibus mas-
sarie et acdamis palatiorum communis pistorii:
Offitium notariatus cum offitiali vel pote-
state de Colle:
Offitium notariatus ad copiandum in camera
sindicii et Iudicis iustitie:
Offitium notariatus cum sindicatoribus po- CCX
testatis et capitanei et aliorum rectorum 209
communis pistorii:
Que omnia locum habeant et observentur
in aliis offitiis notariorum que extra formam statuti non de-
bent eligi per ipsos offitiales cum quibus esse debent
in offitio vel de modo electionis eorum aliter alibi
provisum non est;

De electione priorum notariorum

Cum per formas statutorum et or-
dinamentorum Civitatis pistorii
multa committantur prioribus no-
tariorum Civitatis pistorii facienda
que spectant ad comodum et utilitatem
singularium personarum Civitatis et comitatus pistorii:
et maxime de compositione facienda rogationum
et protocollorum notariorum mortuorum que non rep-
periuntur autentica ad quam compositionem faciendam
requiruntur de iure notarii legales experti et in
factis exercitati: Ordinamus quod priores
notariorum sint et esse debeant tres priores
et eligantur per consortium notariorum octo
diebus ante principium eorum offitii secundum formam
ordinamentorum consortii notariorum Civitatis
pistorii: et vadat electio priorum consortii
de porta in portam et qui fuerit una vice prior
consortii non possit esse prior consortii inde
ad tres annos; Et illi sint priores con-
sortii et pro prioribus consortii habeantur qui
dicto modo et forma eligentur; Et du-
ret eorum offitium per sex menses: et sic de
sex mensibus in sex menses celebretur
electio priorum consortii et non aliter ullo
modo excepto quod si fiet per eos electio ad
sacchettum quo casu de sacculo publicetur;
Que omnia priores consortii observare
et observari facere teneantur sub pena C.
libr. den. pro quolibet: non obstantibus aliquibus
aliis statutis ordinamentis vel reforma-
tionibus tam communis quam populi pistorii quam consortii
notariorum factis vel faciendis nec aliquibus
aliis in contrarium loquentibus a quo ad predicta
sint cassa sublata et revocata;

De matricula notariorum facienda:

Volumus ordinantes quod priores
notariorum Civitatis et burgorum
pistorii una cum viginti bonis et ex-
pertis notariis eligendis per ipsos pri-
ores notariorum quatuor per portam in primo
sacramento teneantur si viderint opus esse
examinare et investigare de conditione et
qualitate omnium notariorum Civitatis et comi-
tatus pistorii sub pena vigintiquinque libr.
denariorum pro quolibet eorum et quos invene-

rint ee legales et sufficientes faciant
eorum nomina et prenomina et loca unde fu-
erint describi in matricula deuerbo ad-
uerbum ponatur in statuto populi perusii .s. post
ipsum uolumen per notarium qui statuta scribet:
¶ Et omnes qui ibidem scripti reperientur
possint dictam artem notariorum exercere in Ci-
uitate et comitatu et districtu perusii et quod ta-
les et eorum scripturas per eos uel aliquem
eorum scriptas et factas in preteritum uel fien-
das in futurum non possit dici uel opponi quod
non fuissent scripti uel essent in matricula no-
tariorum: Et si aliquis dixerit uel opposuerit sol-
uat uiginti quinque libras denariorum et oppositio sit
ipso iure nulla et non ualeat: ¶ Et si
ille qui scriptus non reperietur in dicta matricula
fuerit operatus artem notariatus in Ciuita-
te comitatu uel districtu perusii soluat .C. libras
denariorum communi perusii pro qualibet uice; Et teneantur
potestas et capitaneus et quilibet alius officialis
forensis communis perusii ad petitionem priorum consortii
notariorum Ciuitatis perusii qui pro tempore fuerint fa-
cere solempnem inquisitionem et punitionem contra
dictos notarios non descriptos in matricula
et contra celebrantes et executionem dicte pe-
ne facere teneantur et medietas in communi
deueniat alia in dicto consortio applicetur:
pena simili dictis officialibus auferenda
tempore sui sindicatus si in predictis ad requisitionem di-
ctorum priorum negligentes uel remissi fu-
erint: tamen rogationes eorum si notarij sunt
et omnia et singula de quibus ipsi notarij fuerint
rogati facere publicas scripturas ualeant
et teneant et plenam habeant firmitatem
et efficaciam dummodo predicta locum non habeant CCXI
in notarijs Castriplebis / Ciuitatis Assi- 210
sij et Ciuitatis nucerij qui sine scripti fue-
rint in matricula siue non notariatus artem
ualeant exercere: Et hec de notarijs qui
nunc sunt uel erunt per decem annos tempus intelli-
gatur: Sed de illis qui erunt notarij post dictum
tempus talis modus seruetur: Quod predictos po-
res notariorum debeant examinari et appro-
bari et si dignus fuerit approbatus ponatur
et scribatur in dicta matricula et po-

nantur comitatenses declaratis locis
unde sunt tales comitatenses: ¶ Possint
tamen et debeant comitatenses notarij habi-
tantes cum eorum familijs sine fraude in
Ciuitate burgis et suburgis perusii qui
per proximos quinque annos elapsos habi-
tauerunt cum eorum familijs in Ciuitate bur-
gis uel suburgis predictis quos non esset
uerisimile reuersuros esse ad habitandum
in comitatu perusii poni et scribi in dicta ma-
tricula inter Ciues et cum ciuibus notarijs
et pro ciuibus notarijs habeantur quantum ad dictam
artem et officia notariatus exercendum tan-
dum in ipsa Ciuitate burgis et suburgis
habitabunt / ut dictum est / non autem quantum ad
onera et datas et collectas et catadinam-
nas communis perusii: in quibus ordinamenta catasti
de predictis loquentia in sua firmitate perdurent
nec etiam in officio notariatus priorum nec
notariatus armarij adque duo officia uo-
cari uel eligi non possint ullo modo: ¶ Saluis
semper statutis presentibus et ordinamentis sac-
culorum: ¶ Et quod nullus comitatensis fac-
tus Ciuis possit habere officium prioratus
uel camolengatus in Ciuitate perusii a die
sue receptionis uel catadinatione ad duodecim
annos deinde proxime subsequentes: Et
si electus fuerit electio non ualeat et si accep-
tauerit puniatur in libris decem denariorum:

Deordinamentis studij et de arbitrio
et autoritate sapientium dicti studij:

in tra h di tione in fine

Quoniam per generale studium
quod ab antiquo uiguit et uiget
in inclita perusina Ciuitas de u-
niuerso orbe tam doctores
scientia et fama preclari quam etiam scolares ad
dictam confluxerunt et multi et infiniti scola-
res uiri eminentes sciencie effecti sunt et docto-
ralibus insignijs insigniti per quos reflorunt
scientia uiguit Justitia per quam regna pro-
uintie et Ciuitates reguntur et gubernantur
quod ad magnum decorem dicte Ciuitatis et
rei publice et utilitatem singularium personarum

pena nō matriculatorum exercentium

Executio

Applicatio

Notarij comitatenses

m X

m X

Deuetum

Deuetum ad pont.

pena

pertinuit et pertinet: causa statutum quod ad con-
servationem et manutentionem dicti generalis
studii Sapientes studii perusini qui de sacculo
extrahantur in posterum et etiam qui extracti
sunt seu etiam qui per dominos priores et Came-
rarios in futurum eligerentur in sapientes dicti
studii ex arbitrio generalis adunantie habe-
ant et hic intelligantur vigore presentis
statuti auctoritatem bayliam et plenam potestatem
et arbitrium doctores et magistros
in facultate qualibet conducendi eligen-
di nominandi et deputandi cum illis modis
pactis conditionibus et salariis et pro eo tempore quibus
dictis sapientibus vel quatuor ex eis videbitur
et placebit: non possint quemquam eligere pro
maiori tempore trium annorum: Quando sapientes
debeant electiones et conductas facere de mense
maii vel iunii: Et priores qui dictis mensibus
in offitio fuerint teneantur mictere facere per eos et
eos congregari et inrari facere ut dictas electio-
nes de doctoribus et magistris faciant bona
fide pena centum librarum pro quolibet eorum: Et
simili pena teneantur dicti sapientes si
negligentes fuerint in predictis, pro quolibet ipsorum
Cuius pene medietas applicetur comuni perusii quarta
pars rectori studii et alia quarta pars offitiali
executionem facienti; Et si dicte conducte sive
electiones dicto tempore facte non fuerint: intelli-
gantur facte reconducte sive electiones de dictis
doctoribus et magistris absque nova electione sive
conducta eo modo et forma et cum illis salariis sicut
erat prius facta temporibus retro actis: Et quod tali
cum pro rectorem studii debeant dictis docto-
ribus et magistris cautele assignari: Quando rec-
tor sub pena amissionis sui salarii teneatur
dictis sapientibus facere protestationem de dictis
conductis fiendis notificans eis penam huius
statuti: Et omnis forma modus sive conditio da-
ta vel assignata vel que daretur vel assignaretur
dictis sapientibus tam in conducendo generaliter seu alio
modo vel conservatoribus monete in solvendo seu ultima
vel preter formam et modum traditum vigore presentis
statuti vel aliarum eorum sit nullius valoris vel mo-
menti et ex nunc cassam et irritam: Et nichilo-
minus quod est factum per formam presentis statuti
valeat et teneat et debeat inviolabiliter observari
et nichil possit dici obici vel opponi non
obstantibus quibuscumque statutis vel reformationibus vel
legibus quibuscumque factis vel fiendis quibus deroga-
mus expresse. Et pro satisfactione dictorum salariorum
deputandorum et assignandorum dictis doctoribus et magistris
per eos electis quoscumque introytus et proventus comunis perusii:
Qui introytus sic deputandi non possint aliquo modo
directe vel indirecte tangi vel mutari suspendi
vel removeri et obligandi dictum comune et eius bo-
na dictis doctoribus et magistris pro satisfactione
dictorum salariorum: Et quod dicti sapientes sint et
esse intelligantur speciales sindici comunis perusii
ad obligandum dictum comune et eius bona et ad
deputandum et assignandum dicta salaria dictis
doctoribus et etiam mediis et magistris sic per eos
electis de quibuscumque introytibus redditibus et
proventibus dicti comunis salvo quod doctoribus et ma-
gistris iam electis per sapientes studii et elec-
tionibus per eos factis durante tempore eorum condu-
cte preiudicari non possit. Quomodo solvi
debeant salaria doctoribus et magistris:

CC XII
2 11

Item statuimus quod predicta salaria de-
beant dictis doctoribus mediis et magistris
sic electis et conductis per sapientes
studii quo pro tempore erunt solvi hoc modo
et in his terminis videlicet medietas eorum salarii
in festo nativitatis domini nostri yhesu christi et alia
medietas in festo resurrectionis domini nostri yhesu
christi quolibet anno annorum electionis et conduc-
tionis facte per dictos sapientes de dictis doc-
toribus mediis et magistris. Nec possint dicta
salaria aliquo modo vel aliqua via auferri tolli sus-
pendi vel differri quin solvi debeant temporibus
supradictis. Et si secus factum non teneat ipso iure
et nullius sit valoris et momenti; Quilibet vero
doctor et magister sic electus et conductus quoli-
bet anno sue electionis et conducte infra xv dies
ante festum nativitatis domini nostri yhesu christi et infra
quindecim dies ante festum resurrectionis domini nostri
yhesu christi teneantur facere fidem de sua lectura
ad quam deputatus est per dictos sapientes co-
ram collaterali domini potestatis vel domini Capita-
nei Civitatis perusii et coram rectore dicti
studii vel eius locumtenente per tres scolares
secum intrantes qua probatione sic facta

consequi et habere debeant dicta salaria in dictis terminis supra expressis:

M. 9
Numerus doctorum et magistrorum

Item statuimus quod in qualibet scientia et facultate semper esse debeant doctores et magistri sufficientes et necessarii ad minus in modo isto videlicet in iure canonico quatuor doctores ad minus quorum unus legat decretum de mane / alius doctor legat decretales de mane / alius doctor legat decretales de sero / alius ibi legat sextum et clementinas de sero: Item in iure civili sint ad minus quinque doctores videlicet doctor qui legat ordinarie de mane / doctor qui legat extraordinarie de sero / doctor qui legat extraordinarie de mane / doctor qui legat extraordinarie de sero / doctor qui legat volumen: Item in medicinalibus sint septem doctores videlicet doctor qui legat de mane / doctor qui legat in meridie / doctor qui legat de sero / Item unus doctor ad praticam / Item unus doctor qui legat cerusiam / Item unus doctor qui legat loycam et phisicam / Item unus doctor qui legat astrologiam / Item unus alius licet non doctor qui legat artem notarie / Item quinque magistri in gramaticalibus qui legant gramaticam et alios quoscumque auctores videlicet unus pro qualibet porta / Item unus magister ad recitandum offitia / Item unus magister geometricus qui legat et doceat abbacum: Et possint tamen dicti sapientes ultra dictum numerum plures doctores et magistros eligere et salaria constituere et convenientes dare et de hora legendi providere prout et sicut dictis sapientibus videbitur convenire pro utilitate et augmento dicti studii;

(In iure canonico .4. or) (In civili .5.) (In medicina .7.) (In arte notarie) (In grammatica .5.) (Officii .1.) (Abbaci .1.)

Item statuimus quod nullus possit eligi in aliqua scientia ad sedem ordinariam vel extraordinariam nisi electus tempore sit doctor; alias electio sit ipso iure nulla: exceptis magistris qui legunt gramaticam et excepto magistro ad recitandum offitia: et excepto magistro qui legit et docet abbacum. Qui eligi possint licet doctores non sint:

(Eligendi sint doctores) (Excep.)

Item statuimus quod dicti sapientes possint quolibet anno expendere de havere et pecunia communis predicti de quibuscumque introytibus dicti communis usque in quantitatem duorum milium florenorum inclusive et non ultra pro salariis dictorum doctorum et magistrorum et rectoris dicti studii;

(Pro ... impen. flor. 2)

Item statuimus quod conservatores monete communis predicti qui sunt et pro tempore erunt debeant et teneantur recipere restitutiones de salariis debitis et promissis per dictos sapientes dictis doctoribus et magistris electis et conductis per dictos sapientes: Et dicta salaria eis solvere secundum formam eorum conductionis et electionis uni dumtaxat ipsorum eorum conducte et probatoribus de eorum lectura factis secundum modum supra scriptum et temporibus suprascriptis: Quibus dicta salaria solvi debent dictis doctoribus et magistris sub pena V librarum denariorum cuilibet ex dictis conservatoribus contrafacienti eis auferenda: Et communi predicti applicanda per quoscumque offitiales communis predicti: Et nichilominus post dictos terminos sic elapsos dictas restitutiones recipere teneantur et debeant dicti conservatores a dictis doctoribus et magistris sic electis et conductis et dicta salaria eis solvere prout supra est expressum:

(Modus solutionis)

Item statuimus quod nulla electio fieri possit de aliquibus doctoribus vel magistris ad legendum cum salario vel sine salario in studio predicto per alios quam per dictos sapientes studii:

(Alii nemo conducat)

Item statuimus quod sapientes studii qui eligunt doctores vel magistros in aliqua scientia vel facultate in huiusmodi electione et tempore electionis declarent et exprimant qui debeant legere de mane et qui debeant legere in meridie et qui debeant legere de sero vel alia hora: Et quod huiusmodi doctoribus et magistris non liceat nec possint legere alia hora quam eis deputata per dictos sapientes: Et si secus fecerint consequi non possint nec debeant salarium eis promissum per dictos sapientes et si illud consecuti fuerint teneantur restituere communi predicti:

(Exprimat horam lectionis) (Non variet)

Item statuimus quod nullus doctor vel magister possit legere alium librum quam illum ad cuius lecturam electus et deputatus est per dictos sapientes: quando ad illum aliud librum legendum esset alius doctor electus per dictos sapientes: et si secus fecerit suo salario ipso iure sit privatus;

(Legant invicem)

Item statuimus quod doctores forenses salariati per dictos sapientes qui venerint ad legendum in predicto studio: Et etiam scolares forenses qui venerint ad studendum in dicto studio sint exempti et immunes a solutione gabellarum et cuiuslibet pedagii donec in dicto studio permanserint ad legendum et studendum tam in eundo quam redeundo aliis et immunitatibus et exemptionibus gaudeant de quibus

(Gab. immunitas)

fit mentio i p(rese)nti uolumine statutor(um): Et
insup(er) dicti doctores et scolares donec
q(ua)md(iu) i(n) dicto studio legerit (et) studuerit
sint et habeant(ur) p(ro) Ciuibus originarijs p(er)us(ini)
tam i(n) ciuilib(us) q(uam) i(n) criminalib(us), exceptis q(uod)
no(n) possint h(abe)re aliqua offitia i(n) d(i)c(t)a Ciui
tate que soliti sunt h(abe)re Ciues p(er)usini;

Item statuim(us) q(uod) nullus doctor pe
rusinus elect(us) cu(m) salario p(ro) dictos
sapie(n)tes debeat mitti p(ro) ambaxi
atore ad aliqua(m) Ciuitatem u(e)l d(omi)n(u)m n(isi) de
licentia et ma(n)dato d(omi)nor(um) prior(um) et Cam(erariorum);
Et si mitteretur i(n) ambaxiatam a dictis do
minis priorib(us) et Camerarijs (con)sequi debe
ant salarium sibi p(ro)missum p(er) dictos sapie(n)tes
ac si legisset t(em)p(o)r(e) quo stetit i(n) s(er)uitio co(mun)is
pro dicta ambaxiata;

Item statuim(us) q(uod) rector dicti studij
quolib(et) a(n)no q(uo) rector fuerit h(abe)re debe
at a (con)sumatorib(us) monete co(mun)is p(er)us(ini)
de quibuscu(m)q(ue) introytib(us) ip(s)i(us) co(mun)is p(ro) suo
salario uiginti q(ui)nq(ue) florenos auri;

Item statuim(us) q(uod) nullus possit elig(i) CCXIII
i(n) rectorem dicti studij p(er) eos ad quos
spectat electio nisi p(ro) uno anno du(m)
taxat et a dicto rectorat(us) offitio uacare
debeat p(er) trienniu(m) computandum a die fini
t(i) offitij dicti rectorat(us); et si secus fieret ta
lis electio sit ip(s)o Iure nulla; et eligens pu
niatur pena centum libr(arum) den(ariorum) applica(n)da
co(mun)i p(er)us(ij); possit tam(en) sup(er) hoc dispensari
p(er) uniu(er)sitatem et p(er) d(omi)nos priores Artium Ci
uitatis p(er)us(ij);

Item q(uod) i(n) p(er)tinentib(us) ad Iurisdictionem
Rectoris studij doctores et scolares
forenses debeant i(n) licitis et hone
stis obedire dicto rectori, exceptis scolarib(us)
domus sapientie q(ui) sint (et) esse itelligant(ur) exe(m)p
ti ab om(n)i Iurisdict(i)o(n)e dicti rectoris et etiam
exceptis scolarib(us) gramatice q(ui) similit(er) sint ex
empti a dicta Iurisdict(i)o(n)e: ¶ Item q(uod) stude(n)
tes religiosi et etiam mag(ist)ri i(n) sacra pagina
i(n) om(n)ib(us) habeantur ac sicut doctores et scola
res uniu(er)sitatis studij p(er)usini; ¶ Item q(uod)
n(ec) rector n(ec) camerar(ius) uniu(er)sitatis possint
obligare uniu(er)sitatem studij n(isi) ma(n)datu(m) spa(ecia)
le haberent; ¶ Item q(uod) t(em)p(o)r(e) sindicat(us) rector(is)
et Camerarij uniu(er)sitatis studij debeat
p(ri)or collegij eligere duos doctores qui sint
cu(m) sindicis electis p(er) uniuersitatem, p(ro) rectore
et camerario sindicando;

Item q(uod) omnes offitiales co(mun)is p(er)us(ij) quo
cu(m)q(ue) no(min)e censeant(ur) debea(n)t fauere
dicto rectori et eor(um) auxilium eidem
i(m)partiri circa executio(n)em eor(um) que p(er)tine(n)t ad
iurisdictio(n)em dicti rector(is) et mandata lici
ta et honesta dicti rectoris execution(i) man
dare;

Item statuimus q(uod) quilib(et) scolaris fo
rensis debeat dare et soluere docto
ri suo quo i(n)trat unum florenum auri
p(ro) collecta sicut ab antiquo (con)suetum e(st) fieri;
ad qua(m) solue(n)da(m) cogi possit et debeat talis
scolaris p(er) rectorem studij p(er)usini: Et si dict(us) re
ctor i(n) p(re)dictis e(ss)et negligens puniatur pena
.C. libr(arum) den(ariorum) applica(n)da co(mun)i p(er)us(ij) et ei de fac
to auferenda p(er) quoscu(m)q(ue) offitiales comu
nis p(er)us(ij);

De taxatione et limitatione expensar(um) fiendar(um) p(er) doctorand(os) i(n) studio perusino tam i(n) priuato examine q(uam) etiam i(n) publico;

[illegible]

Quoniam retroactis t(em)p(or)ib(us) mult(i)
scolares i(n) studio p(er)usino studu
erunt postq(uam) i(n) scie(n)tia p(ro)fecerunt
et ad alia ~~studia~~ studia se co(n)tu
lerunt: Et i(n) illis studijs p(r)iuatam u(e)l publica(m)
receperu(n)t n(on) p(r)iuatam nec publicam i(n) studio pe
rusino receperunt p(ro)p(ter) graues et i(m)moderatas
expensas quas eos facere oportebat tam i(n) p(r)i
uato examine q(uam) etiam i(n) publico; Quas ex
pe(n)sas tales doctora(n)di subire no(n) potera(n)t;
quod i(n) dedec(us) d(i)c(t)e Ciuitatis et studij p(er)usini
diminutio(n)em uergit; Ideo dictas expensas
uolentes refrenare taxare et limitare ad
hoc ut dicti scolares doctorat(um) i(n) p(er)usino
studio suscipiant; Statuim(us) et ordinam(us)
q(uod) nullus doctorandus i(n) aliqua scie(n)tia et fa
cultate i(n) p(er)us(ino) studio possit nec debeat co(n)
fectiones dare t(em)p(o)r(e) sui priuati examinis
nec t(em)p(o)r(e) quo recipit publicam n(isi) al(ite)r de ip(s)i(us) doc
torandi p(ro)cesserit uolu(n)tate, habita tamen p(ri)us
licentia a d(omi)nis priorib(us) Ciuitatis p(er)us(ij);
¶ Item no(n) teneatur n(ec) debeat dare uniu(er)si
tati dicti studij nisi unum florenum;
¶ Item no(n) teneatur nec debeat dare dicto
maiori nisi unum florenum;
¶ Item no(n) teneatur nec debeat dare priori
doctor(um) studij nisi duas libras (con)fectionu(m);
¶ Item no(n) teneat(ur) nec debeat dare p(ri)ori do
ctor(um) q(ui)nq(ue) floren(os) auri quos p(ri)us dare (con)
sueuerat p(ro) rectoris utilitate u(e)l doctor(um)

conuiuo. Item nō teneatur nec debeat da-
re doctoribus capellinas quas prius eis dare
consueuerat nec de doctorandi, pro cessit uolunta-
te sed solos guantos pro quo doctoribus sub quibus
recipit publicam; quibus teneat et debeat
dare capellinas et guantos / quarum capellina-
rum quelibet sit ualoris xxv soldorum den. ;

Notarius uniuersitatis — Item nō teneat nec debeat dare notario uni-
uersitatis dicti studij nisi medium florenum;

Doctor principalis — Item nō teneat nec debeat dare doctori
principali sub quo principaliter examinatur et pu-
blicam recipit / nisi decem florenos auri pro
indumento ceteris autem doctoribus sub quibus secunda-
rio examinatur et publicam recipit debe-
at dare octo flor. pro dictis indumentis et

Doctores secundarij examinis — minorem quantitatem quam predictam nullo modo dare
debeat ;

Notarius collegij — Item nō teneatur nec debeat dare notario
collegij dictorum doctorum perusinorum nisi medium
florenum auri tantum;

Bidellus — Item nō teneatur nec debeat dare bidello
generalis studij perusini tempore sui priuati exami-
nis nec etiam tempore quo talis scolaris recipit publicam
nisi duos florenos tantum / quos duos florenos
dictus bidellus habere nō debeat / nisi paruerit man-
datis prioris doctorum in pertinentibus ad studium ;

Doctores priuati examinis — Item nō teneatur nec debeat dare doctoribus
qui essent in priuato examine nisi duos florenos
tantum videlicet cuilibet doctori unum flor. tempore quo recipit
~~et publicam~~ priuati examinis et alium flor.
tempore quo recipiet publicam et minorem quantita-
tem quam predictam dare nō debeat / exceptis doc-
toribus sub quibus recipit publicam quibus dic-
tos flor. dare nō debeat ;

Lignarius — Item nō teneatur nec debeat dare magistro
lignaminum pro bancis que ponuntur tempore quo
recipit publicam. Et qui magister illas bancas
acomodat doctorando tempore conuentus / nisi du-
os florenos auri ;

Campanarius — Item nō teneatur nec debeat dare campana-
rio sancti laurentij qui pulsat campanam tempore
priuati examinis et tempore quo conuentuandus recipit
publicam nisi unum florenum tantum ;

Tubatores — Item nō teneatur nec debeat dare tuba-
toribus comunis perusij qui tubant tempore quo doctorandus
recipit publicam nisi duos florenos tantum;

Pena contrafacientis — Item statuimus quod quicumque doctor uel scolaris sic
conuentuandus fecerit contra predicta pro puniri
debeat pena .C. libr. den. de facto ei aufe-
rendum per quoscumque offitiales comunis perusij / Quod sco-
lares doctorandi in perusino studio re-
cipiant publicam publice in maiori ecclesia perusina;

m 11

CCxiiij
213
Quoniam multis temporibus retro-
hactis scolares studentes in pe-
rusino studio post eorum priua-
tum examen ad doctoratum
promouebantur secrete / et secrete et clande-
stine doctoratus insignia recipiebant nec fa-
ciebant publicam publice nec doctoratus insi-
gnia recipiebant publice in dicta maiori
ecclesia: Quod redundabat in magnam uerecun-
diam dicte Ciuitatis et in magnum dedecus
perusini studij: Statuimus quod de cetero nullus
scolaris Ciuis nec forensis in dicto studio
studens ad priuatum examen recipiatur nec
ad doctoratum promoueatur nec doctoratus
insignia recipere possit ab aliquo doctore Ciuis
nec forensis / nisi huiusmodi publicam et pu-
blice faciat in dicta maiori Ecclesia perusina
et ibidem publice doctoratus insignia reci-
piat a suis doctoribus / Saluo nisi esset pau-
per. Et de paupertate eius stetur declarationi
duarum partium doctorum collegij misso et obtento
partito inter eos ad bussolam et fabas: Et — Pauperes excipiuntur
illud idem statuimus in scolaribus qui in alijs studi-
js studuerint et uenerint ad studium perusinum — Si aliunde ueniat
et doctorari uolentibus: Et quicumque doctor
uel scolaris contra predicta uenerit puniatur pena — Pena
.C. flor. auri applicanda comuni perusij et eidem
de facto auferenda per quoscumque offitiales
comunis perusij:

Item statuimus quod si aliquis scolaris in alio studio
quam perusino fuerit examinatus in aliqua scientia uel facul-
tate et in priuato examine approbatus per doc-
tores de qua examinatione et approbatione — Si alibi approbatus
appareat per publicum instrumentum et uelit doc-
toratum suscipere in perusino studio quod tunc possit
doctoratum suscipere sine nouo examine.

Item statuimus quod rector domus sapientie pe-
rusine qui est et pro tempore erit teneatur et debeat re-
cipere iuramentum ab omnibus scolaribus dicte
domus qui nunc sunt et in futurum erunt quod nō suscipiant — Scolarium sapientie iuramentum.
priuatum nec publicam nisi in studio perusino: Et
si talis scolaris noluerit dictum iuramentum
prestare quod tunc per rectores dicte domus expelli
debeat de dicta domo et priuetur talis non — Con. nō iurantes
iurans omni priuilegio comodo et utili-
tate dicte domus. Et de cetero recipi nō possit
nec debeat in dicta domo pena rectori dicte
domus qui in predictis negligens fuerit centum — de colle
libr. den. applicanda comuni perusij et ei de facto — z porc

aufrenda p quos̄cumq̄ offitiales comͥ
puty. De offitio capitaneoꝝ ptis ccxlvj
Ghelfe.

ccxl

de collegio medicoꝝ
ꝛ pore ipsi collegij ꝑita

De offitio offitialium sup refectione viarum murorum et pontium Civitatis pisi et generaliter omnium que quolibet spectare noscuntur ad ornatum civitatis:

ccxlvij 214 Item cum adea que ad ornatum et decorem Civitatis pertinere noscuntur summa diligentia sit vacandum et providendum: Et inter alia que ad ornatum Civitatis quolibet spectare noscuntur sit refectio viarum et fontium Civitatis burgorum et suburgorum pisi et ipsarum viarum et fontium conservatio: Nec non conservatio et refectio murorum et pontium dicte Civitatis pisi: Ideo providendo duximus statuendum quod priores et Camerarij teneantur et debeant eligere vel de saculis cois pisi publicare et publicari facere tres bonos et ydoneos viros de anno in annum vel de porta in portam qui sint et esse intelligantur offitiales sup actamine et mactonatione platee et viarum Civitatis et reaptatione fontium Civitatis burgorum et suburgorum pisi murorum et pontium dicte Civitatis et ipsarum conservatione et manutentione in bono et honorabili statu prout viderint convenire cum salario provisione prout duxerint ordinandum: Qui offitiales possint teneantur et debeant eligere unum famellum et unum notarium expertum cum salario et provisione declarandis per dictos dominos priores et Camerarios: Et quia dictum offitium debite executioni demandari non possit per dictos offitiales nisi provideretur unde possint pecunias habere certum quod introytum eisdem deputare: Ideo hac lege in perpetuum valitura Statuimus et ordinamus quod de cetero gabella duorum soldorum pro qualibet libra que solvitur et solvi debet in camera conservatorum cois pisi et etiam retinetur de omnibus solutionibus fiendis per dictos conservatores sit et esse intelligatur deputata pro introytu dictorum offitialium: Et quod conservatores monete cois pisi de mense in mensem teneantur et debeant in sua electione dictorum offitialium dumtaxat omnem quantitatem quam summabit dicta gabella dare et solvere dictis offitialibus usque ad quantitatem iiij flor pro quolibet anno sub pena V libr den de facto dictis conservatoribus auferenda tempore eorum sindicatus Statuentes quod dicta gabella non possit aliqua via vel causa per Conservatores vel per aliquos alios offitiales cois pisi quacumque auctoritate et arbitrio fungerentur in aliam vel in alios usus converti vel deputari sub dicta pena. Possint insuper teneantur et debeant dicti offitiales facere aptari guazzatoia equorum lavatoria apta ad lavandum pannos lini et lane veteres: Item facere aptari calzum sancti herculani et clusas conche iuxta fontes coptus et calcium bolagnij et etiam facere aptari viam sive stratam vallis valiani: Que via incipit iuxta monesterium sancte Margarite et vadit usque ad ponticellum ville Campi: Et generaliter omnia alia facere que premissa sunt per statuta communis pisi et que generaliter et quolibet concernunt et concernere possint decorem et ornatum ipsius Civitatis pro quibus dicti offitiales dictas pecunias expendere et erogare possint prout viderint convenire/ qui offitiales famellus et notarius finito eorum offitio debeant sindicari per maiore sindicum cois pisi: Que electio et publicatio de saculis fiat et habere locum intelligatur et fieri debeat finitis presentibus saculis cois pisi aliquo in contrarium loquente non obstante.

De electione et offitio offitialium sup massaritijs. ccxlviij

Marginal notes:

Salarium declaretur per dominos et camerarios famellum et notarium

Gab sol. ij. et introitus eorum.

usque in flor. iiij.

Lavatoria

Calzus s. herculanj

Clusae chonche

C. bolagnij.

Via vall. valianj.

Sindicentur.

de electione offitio offitialium sup massaritijs.

CXVIII De castris vel fortaliciis nō construendis sine licentia

de Castris vel fortaliciis nō construendis sine licentia

ordinamẽt(um) p(er) augument(atione) maestate de volta

Ordinamẽtu(m) p(er) augumẽtatõe maesta-
tis de uolta :

CCXX Considerantes p(re)d(i)c(t)i statutarii
gaudentes q(uod) i(nter) cetera loca de-
uotois q(ue) sint i(n) Ciuitate p(er)usij
215 ul' p(ro)pe / et ad que(m) pl(ur)es p(er)usin(i)
magis deuotione trahat(ur) est locus maesta-
M 12 tis s(ub) uolta palatij potestatis. Id circho ut co(n)s(er)-
uetur manuteneatur et augumẽtet(ur) i(n) bo-
nu(m): utile e(st) et singularit(er) p(ro)uidendu(m) su-
per eo: i(n) qua p(ro)uisione e(st) necesse ut effectu(m)
h(ab)eat q(uo)d p(ro)uidetur necessariu(m) fore unu(m) in
i(n)d(i)c(t)i gub(er)natõe et p(re)cipue p(ro)ponendu(m) et q(ui)
ibi p(re)sit homo bone (con)dictõis z uite eide(m)
maestati deuot(us) et ad animatus ad (con)s(er)uan-
du(m) et manutenendum et honorandu(m) lo-
cum p(re)d(i)c(t)u(m) i(n) honore(m) b(ea)te uirginis: ad cui(us)
manus p(er)uenire debeant omes fruct(us) red-
dit(us) et p(ro)uentus ip(s)ius maestatis et loci ita
q(uo)d nullus aliu(m) q(ui) semp(er) scribe(re) debeat et
teneatur omes dictos fruct(us) reddit(us) et p(ro)uẽt(us)
adman(us) ei(us) p(er)ueniẽdos i(n) q(uo)da(m) libro q(ui) semper
uideri et i(n)spici possit. de q(ui)b(us) fructib(us) redditib(us)
et p(ro)uentib(us) talis offitialis reg(er)e possit et gub(er)-
nari s(ecundu)m (con)ditione(m) sue p(er)sone: Et arbit(ri)um
auctoritate(m) z plenã potestatem h(ab)eat uẽdendi et
alienandi de reb(us) mobilib(us) d(i)c(t)e (Ecc)l(esi)e seu
loci maestatis quesitis et i(n) futuru(m) q(ue)rendis
et p(er)mutandi et i(n) aliu(m) utile(m) usu(m) (con)uerte(n)di
p(ro) augumẽtatõe p(re)d(i)c(t)a aucte p(rese)ntis legis: Qui
t(ame)n res dispositas ad honore(m) dicti loci et
(con)tinuu(m) usu(m) et ad diuinu(m) offitiu(m) p(re)parata(s)
uende(re) nõ possit nec p(er)mutare nec aliquo
titulo alienare nec ex d(i)c(t)o locu(m) trahere n(ec)
alicui accomodare: Qui offitialis de di-
ctis fructib(us) et p(ro)uentib(us) uiuere possit s(ecundu)m
(con)dictione(m) sua(m) et sue familie et ip(s)os i(n) suu(m)
usu(m) (con)uertere s(ecundu)m q(uo)d sue discretõi uidebit(ur)
et placebit. Residuu(m) u(er)o quod sup(er)erit pau-
p(er)ib(us) erogare teneat(ur) et debeat: Qui offitia-
lis ibidem debeat (con)tinue ad custodia(m) h(ab)itar(e)
et morari (et) ita q(uod) semp(er) custos i(n)ueniat(ur) ita q(uod)
p(er) prauos homines dãpnu(m) ibi dari nõ pos-
sit i(n) reb(us) oblatis d(i)c(t)e maestati et dicto loco:
Et ad p(rese)ns rep(er)it(ur) deputatu(m) ad custodia(m)
dicti loci Johes s(er) ... Volum(us)
et statuim(us) q(uod) dict(us) Johes et alij custodes ad
p(re)d(i)c(t)a deputandi teneant(ur) et debeant ãnua-
ti(m) sindicari et reddere ratõe(m) administrat(ionis)
et gestionis dicti offitij d(omi)nis (con)sulibus art(is)
mercantie et auditorib(us) artis cambij Ci-
uitatis p(er)us(ii) pena d(ecem) l(ibrarum) (con)sulib(us) et auditorib(us)
si negligentes fuerint annuatim i(n) reddẽdo
mõ p(re)d(i)c(t)o d(i)c(t)a(m) ratione(m) administratõis (et)
tu(m) libr(arum) p(ro) quolib(et) ip(s)or(um) et simili pena pu-
niatur dictus custos si ad requisitione(m) p(re)d(i)c(t)or(um)
d(i)c(t)a(m) ratione(m) redde(re) noluit: Statuentes
(com)p(re)hensioni et calculatõi et declarationi
d(i)c(t)e rationis mõ p(re)d(i)c(t)o stetur et pareatur
tamq(uam) s(ente)n(t)ie siue sit absolutoria siue (con)dẽpna-
toria et potestas z ab omnib(us) magistratibus
debeat obs(er)uari et tamq(uam) s(ente)n(t)ia q(ue) transiuit
i(n) rem iudicata(m) debeat executõi mãdari
s(u)b pena V(c) libr(arum) den(ariorum): Et ad hoc ut dicti cõ-
sules et auditores sint magis soliciti et
propt(er) ad p(re)d(i)c(t)am ratione(m) recipiendam / et
ne p(er) ip(s)os de p(re)dictis aliqua ignorantia possit
allegari: Volum(us) q(uod) p(rese)ns ordinamẽtu(m) registre-
tur i(n) matricul(is) mercator(um) et artis cambij
p(ro) not(iti)a ip(s)ar(um) artiu(m): Et teneantur i(n) p(ri)ncip(io)
cor(um) offitij p(re)d(i)c(t)a obs(er)uare;

De electione (et) offitio consultor(um) sindicator(um) potestatis et capitanei ;

CCXXI Quia quor(um)cu(m)q(ue) agendor(um) q(ue) fue-
rint utilia experientia manife-
stat: Hinc e(st) q(uod) offitiu(m) (con)sultor(um)
216 forensiu(m) q(ui) (con)sulere habent sin-
dicatorib(us) d(omi)nor(um) potestatis et Capitanei Ciui-
tatis p(er)usij utile uideatur et q(uasi) plurimum
uerius necessariu(m) p(rese)nti capl(itu)lo duxim(us) statu-
endu(m) q(uod) p(er) q(ui)ndeci(m) dies an(te) fine(m) offitij of-
fitialiu(m) d(omi)nor(um) potestatis et Capitanei (con)s(u)l(es)
maioris s(i)nd(i)c(us) Ciuitatis p(er)us(ii) d(omi)ni po(ter)es
artiu(m) q(ui) p(ro) t(em)p(o)r(e) fuerint h(ab)eant arbitriu(m) elige(n)-
di et uocandi p(er) l(itte)ras ul' al(ite)r assessore(m) et
(con)sultore(m) offitialiu(m) sindicandor(um) et eidem
salaria (con)stituendi prout in ordinamen-
tis comunis perusij continetur ;

De offitio offitialiu(m) sup(er) uijs fontib(us) et pontibus.
217

CCXXII 217

Quia offitium offitialium supra ijs
fontibus atque pontibus conseruandi
nedum utile immo uerum necessarium
iudicatur: et ne per offitiales forenses
occaxione talis offitij indebita grauatio uel mo
lestia inferatur: Et quia sepe contingit quod occaxione
pontium et uiarum et similium in quibus debitus
modus exceditur iri oppotet prouidere et
ordinare exactiste et arbitrio supradictis:
quod deinceps eligantur quatuor boni homines de
populo pusino uidelicet unus pro porta: quorum offitium
durare debeat uno anno dequibus fiat sacchetus
et trahantur de anno in annum quod quilibet sit pro sua
porta: Qui teneant et debeant saltem semel
in singulis duobus mensibus ire in comitatu et inspi
cere et prouidere uias maxime principales et publi
cas pontes fontes et similia et ubi defectum
in talibus inuenirent quod eo casu adiacentibus locis por
tiones talis operis assignent per Castra et Villas
prout misit et castra et uillas et eorum territo
ria: Que non reperirent terminata et designata
distinguere terminare et assignare ut eis uidebi
tur conuenientes et tales adiacentes infra certam
diem a die talis assignationis debeant facere de se
ipsis uel aliunde ut placuerit eisdem suprascriptis
qui fieri faciant tale opus expensis adiacentium
predictorum: Et assignetur terminus predictis ad
complendum predicta per dictum offitialem competens:
ut qualitas negotij suadebit/ quod omnia scribantur
in publicam formam et per publicum notarium quem
quilibet dictorum offitialium ducere et habere debe
at et ad sacchettum eligi una cum offitialibus
supradictis et eo modo Infra quem terminum
si tale opus/ nisi legitima causa subsistit/ com
pletum non sit quilibet uniuersitatis adiacentium
centum librarum denariorum penam incurrat de facto per
Judicem Justitie auferendam; Et credatur et
stetur relationi offitialis predicti et scripture
dicti notarij: Et nichilominus elapso tali termi
no per dictum Judicem ad perfectionem talis operis
realiter et personaliter compellantur ad instantiam dicti
offitialis et alterius cuiuscumque petentis sub dicta
pena: Qui offitiales et eorum notarij dum iuerint
ad predicta stare uel morari non possint in comitatu
occaxione predicta ad salarium ultra quatuor dies
in dictis duobus mensibus: et habeant pro ipsorum sa
lario qualibet die et quolibet eorum triginta sol
dos denariorum dumtaxat soluendos per massarios
comunis pusini sine aliqua apodissa uel
mandato sub dicta pena: Et quod dicti offi
tiales uel notarij uel aliquis ipsorum non possint
audeant uel presumant a comitatensibus pusini
uel alia persona tacite uel expresse aliquo colo
re quesito papere uel habere aliquod salarium
uel aliam per rem ultra salarium supradictum
pena cuilibet contrafacienti pro uice qualibet
centum librarum denariorum: Et de predictis omnibus per ma
iorem sindicum expresse debeant sindicari
aliquo non obstante. De offitio tinca
raminum.

CCXXIII

Marginal notes (later hand): De offi[cio] pro[curatorum] anno — Semel in quolibet bimestri eant per uias pontes et fontes comitatus — Terminent non terminata — Reficiant indigentia — Scribantur eorum acta — N. p. — Pena — Executio — Limitatio temporis salariati — Salarium offitialium — Non accipiant ultra salarium comunis — Pena — Sindicentur — De offitio tincaraminum

offitio offitialium sup angullis mictendis in lacu pus.

De offitio offitialium sup anguillis mittendis i lacu pusino:

CCXXIIII
218

Item ut lacus pdictus anguillis
uberius habundet. Et ut qti
tas anguillarum i lacum pdictum mi
ttenda no possit aliquali defrauda
ri: statuim et ordinam q eligant et elig
debeant puiam sachecti at nunc unus bonus
homo et unus notr quorum offitium duret p
unum annum integrum q bonus homo sit
et ee intelligat offitialis cois pusii ad reca
piendum anguillas i mictendas in dictum
lacum que sit et ee debeat nro XV angullarum
nuuarum quam emptores fructuum aque dicti
lacus quatuor milia i mitte teneantur. Reliq
uo decem milia p piscatores dicti lacus in
mitti debeant sm distributionem et declara
tionem fiaciendam p dictum offitialem p postis
dicti lacus: Ita q quolibz anno quindecim milia
anguillarum nuuarum idem lacum penit i mitta
tur omi fraude cessante: Quas anguillas
dict offitialis possit teneatur et debeat reca
pere tam a dictis emptoribus dictorum fructuum CCXXV
aq lac pus q et a piscatoribus piscantibus idem
lacum i dicto nro et nuuas et de mensibus apl
et maij vel septembris vel octobris ipas
i dictum lacum nuuas i mitte et i micti facere
et de ipis anguillis tam emptoribus dictorum
fructuum q etiam piscatoribus finire et restitua
re Ita q bene valeat de iure: Et q dictus offit
et notr q in ierint tpe offitij eorum ad dictum
lacum no possint stare ad dictum offitium exe
cendum ultra decem dies p quolibz dictorum
mensium: Ita q i totum no stent ultra quadra
ginta dies et hant et haber debeant int
omes postas et piscatores p eorum salario
p quolibz eorum et quolibz die quo fuerit
ad pdcm quadragnta soldos den: et debeat
stare et iure eorum sumptibus et expensis et
no expensis dictorum parochianorum seu emp
torum lacus vel dictorum piscatorum: Et q ultra
dcm salarium no possit aliquid pete recipe
vel hre sb quocumq qsito colore pena dictis
offitialibus et notr et danti aliquid ct dictam
formam eis vel alti eorum centu libr den p qlibz
eorum et qualibz vice qua contrafecerint i
pdictis: Et de hoc expsse debeat sindica
ri. Et quilibz ee valeat accusator et
hat medietatem banni: Et q dicti emp
tores ac etiam dicte universitates seu co
munitates sm dicti offitialis distributionem
quolibz anno dictas qtitates anguillarum
i mittere teneantur p sentia dicti offit et
ad ei requisitionem et mandatum de dictis
mensibus sm modum et formam supius declaratam:
als compellant tam dicti emptores q eorum
sotietas et quelibz de dictis universitatibus
pdcm no facies ad soluendum pene noie dicto
com V libr den: Et nichilominus ipas anguil
las (ut dictum e) mitte teneantur et ad pdca
facienda cogantur p potestatem et capita
neum ad requisitionem dicti offitialis pena ipis
potati et capitaneo negligentibus V libr den
p quolibz.

1 offitialis et 1 notr p 1 anno
XV m anguillarum i anno
Distributio
Tpa immictendi .A. i lacu
limitatio tpis salariati
Salarium.
Vivat suis expens
Nihil ultra accipiat
Pena.
Sindicent
Immissio fiat
Pena no immictentium
Executio.

campione carnium

De campione carnium;
In ditione in fine

ccxxvj 220 Cum ex varietate temporum et
interdum sit utile et necessari
um pro re publica pusina campione
carnium fieri per comune pusij et
offitiales eligere et interdum utilius sit
vendere secundum occurrentiam casuum et temporum super
quibus certa forma continuo tradi non potest:
Pro tanto statuimus et ordinamus quod priores et
n 2 camerarij qui erunt in offitio de mense Januarij
de Januarij quolibet anno propo·nat in consilio dominorum et camerariorum singulis annis teneantur et debeant post totum
dictum mensem deliberare et reformare omnia
et singula que viderint utilia fore pro ipso comuni seu
vendere dictam campionem sive per comune facere et
offitiales eligere eo modo et forma et cum eo
arbitrio dando prout per eos fuit deliberatum
misso partito inter eos ad bussolas et fabas et
obtempto saltem per duas partes eorum. Ita tamen quod si contingat
p 2 partes vendere non possint aliquid de bonis comunis
pusij alicui dare sub mutuo nisi usque in quantita
mutuum 2 florenorum tem duorum milium florenorum auri dictis emptoribus;
Et si contingeret fieri per comune possint expendere
seu expendi facere pro dicto campione faciendo
expensas 3 florenorum usque in quantitatem trium milium florenorum auri et non ul
tra sub pena cuilibet priori et Camerario quinqua
pena ginta librarum denariorum pro quolibet si negligentes fue
rint in predictis vel aliquo predictorum: Et pro pecunia
dicta de causa habenda dicti priores et camera
arbitrium dominorum et camerariorum habeant plenum arbitrium accipiendi et manda
di conservatoribus et alijs offitialibus de quacumque
pecunia et habere comunis pusij: Et si tempore publi
cationis presentium statutorum mensis Januarij esset
elapsus volumus quod priores qui tunc temporis erunt tene
antur et debeant predicta facere sub pena pre
N 2a dicta: Non obstantibus quibuscumque statutis re
formationibus et regulationibus seu ordinamenta
mentis et que continerentur in presenti volumine
statutorum in contrarium seu aliter quomodolibet disponen
tibus in predictis vel aliquo predictorum:

de foro et nundinis castri castilionis clusini

De foro et nundinis Castri castilionis clusini:

ccxxvij 221 Volentes utilitati rei publice et
diligenter intendere et habun
dantiam rerum et victualium in ci
vitate et comitatu pusij possetenus
augmentare: Statuimus presenti capitulo in perpe
tuum valituro quod singulis annis fiant et fieri
debeant nundine et mercatum in territorio casti- Mercatum Castri clusini
lionis clusini comitatus pusij modis formis
et ordinibus infrascriptis:

In primis quod dicte nundine fiant et fieri possint
et debeant in districtu dicti castri castilionis
in loco aptiori habiliori utiliori et magis ne In loco comodiori
cessario pro personis accedentibus ad nundinas et merca
tum in posterum accessuris:

Item quod dicte nundine et mercatum fiant et fieri
debeant quolibet anno durature octo diebus
ante festum sancti Mathei quod est de mense Septembris tempus ipsarum durare
et in die dicti festi et octo diebus post dictum
festum: Ita quod dicte nundine et mercatum in toto
decem et septem diebus durent et debeant celebrari

Item quod liceat unicuique ad dictas nundinas
accedere volenti venire libere ad easdem
sine alicuius gabelle solutione que emptoribus Exceptio a gabella quadam
gabelle dicti castri castilionis vel alteri ga
bellario cuicumque emptori gabellarum clusij tota
liter vel particulariter deberet vel veniret quolibet
persolvenda: Ita quod tam emptores quam venditores
quam etiam unaquaque persona ad dictas nundinas
venientes ab omni solutione gabelle que compe
teret dictis emptoribus gabelle castilionis
vel alteri emptori gabelle castilionis vel
alteri emptori gabelle clusij vel alicuius ville
ipsius clusij sint et esse intelligantur liberi et
totaliter absoluti:

Item quod omnes et singuli qui venerint ad
dictum forum et nundinas antedictas in terminum
supradictum possint et eis liceat eorum bestias
quas duxerint per totum clusinum pusinum libere Libertas pascendi in clusio
pasturare pascere et gubernare sine solu
tione alicuius rei que peteretur vel deberetur
emptoribus clusij vel pasture toto tempore quo dicte
nundine durabunt ut supra continetur;

Item quod omnes et singuli qui venerint ad nundi
nas antedictas non possint capi sequestrari
vel quolibet arrestari in personis vel rebus durante Securitas venientium
te tempore supradicto ratione aliquarum represaliarum con
cessarum vel concedendarum nec ratione alicuius debiti
contracti vel contrahendi;

Item quod nullus Civis vel comitatensis
pusinus possit vel debeat audeat vel presu Nullus eo durante ad alios mercatus non eant
mat accedere ad aliquod mercatum seu ad
aliquas nundinas ex comitatu pusij durante
tempore dictarum nundinarum et mercati de castilione
sub pena quinquaginta librarum contrafacienti quolibet pena

pro unaquaque auferenda. et nichilominus
perdere debeat omnes bestias quas duxerit
ad mercatum seu nundinas supradictas a
quibus et liceat posse auferre dictas be-

Licitum expeditur

stias quarum bestiarum sit tertia pars ablatoris
et due partes sint communis Perusii. que pena auferri
possit et debeat per potestatem vel capitaneum vel
quemcumque alium offitialem communis Perusii et quod de predi-
ctis quilibet esse valeat accusator et habeat quar-
tam partem banni. alias vero tres partes communis Perusii.
Et si dicti offitiales ad exigendum dictam
penam extiterint negligentes incurrant pe-

Pena offitialium

nam quinquaginta librarum denariorum pro quolibet negligente
auferendam per eorum sindicatores de facto et
de predictis exprimere debeant sindicari.
Item quod potestas castri Castilionis predicti
qui pro tempore fuerit possit et sibi liceat tempore dictarum
nundinarum et mercati pape et cogere ho-

Potestatis Castellionis arbitrium

mines et personas villarum dicti Clusii et
castrorum et villarum sitorum et sitarum circum
circha lacum et Castrorum Panicalis et Pa-
ciani quod veniant et venire debeant ad dictas
nundinas habundanter cum pane et vino
et aliis victualibus ita quod sufficiat venien-
tibus ad dictas nundinas de ipsis satisfiat
secundum distributionem fiendam per potestatem an-
tedictum et quod homines et persone dictorum castrorum
et villarum teneantur et debeant in predictis dicto
potestati effectualiter obedire sub pena trecenta-

Pena inobedientium

rum librarum denariorum pro quolibet castro contrafaciente et
ducentarum librarum denariorum pro qualibet villa auferenda
et que possit et debeat auferri de facto per potestatem
et capitaneum communis Perusii ad petitionem dicti potestatis Castilio-
nis habita fide a dicto potestate cum duobus testibus
de fama deponentibus quod dicti castri vel ville vel ali-
qui eorum vel aliqua in parte dicto potestati Castilionis
in predictis non obedirent cum effectu. et si dictus potestas
Castilionis in predictis negligens fuerit incur-

(m 3)

rat penam quinquaginta librarum denariorum sibi per suos
sindicatores puniendus auferendam. Item quod si-
gulis annis domini priores artium Civitatis
Perusii mittere debeant unum ex offitialibus cam-

Mictantur illuc contrascripti

pionis carnium et notarium dictorum offitialium
et milites potestatis vel capitanei cum dictis
familiaribus in principio dictarum nundinarum qui habeant
et habere intelligantur illud idem arbitrium quod potestas

Castilionis est superius proximum atributum et debe-
ant et teneantur stare et morari in dictis
nundinis et mercato ipsis durantibus ut res
ordinate procedant. Et ut dicte nundine sint
pacifice durature. Cum bonus homo et notarius
debeant accedere et stare salario et expensis
communis Perusii itaque habeant et habere debeant pro
quolibet eorum et quolibet die et pro uno equo

Salarium eorundem

pro quolibet eorum et quolibet die quadra-
ginta solidorum denariorum. Et alium offitialem quam supra-
dictos ad hoc dicti domini priores vel alii mittere
non possint. Et quod unus ex dictis offiti-
alibus campionis et dictus notarius ad predicta etiam
sine dictorum offitialium mandato personaliter
accedere teneantur. et facere et fieri facere
omnia supradicta ad penam ducentarum librarum denariorum

pena eorundem

pro quolibet ipsorum offitialium et notarius si predicta non
impleverint cum effectu. Quod salarium dicti offitiales
et notarius predicto retinere et solvere possit de pecu-
nia dicti communis que esset apud eos sine alicuius man-
dato solvendo tamen gabelle xij denariorum pro quali-
bet libra plus tamen diebus quibus eos stare contigerit
ad predicta. Item quod quicumque commiserit in
dictis nundinis et mercato aliquod maleficium excessum
vel delictum contra ordinamenta et statuta communis Perusii
pena dupla puniatur quam puniri deberet

Dupla pena delictorum

si in alio loco comitatus tale maleficium commisis-
set. et quod omnes forenses qui venirent ad dictas
nundinas ratione mercandi emendi vel vende-
ndi tractentur et tractari debeant tamquam Cives

Forenses ibi habeantur pro civibus

Civitatis Perusii pro tempore et durantibus nundi-
nis supradictis.
Item quod domini priores artium Civitatis Perusii
singulis annis octo diebus ante initium
dictarum nundinarum teneantur et debeant bapniri

Bapniantur ista

facere omnia et singula capitula que de dictis nundinis loquntur quomodo.
Item quod quecumque persona vult facere et edificare
in castro Castilionis Clusii aliquam domum possit
ipsam libere facere et edificare et edificari
facere cum apendice et apertinentiis sua ante casale-

Edificandi licentia

num in ea parte et loco prout sibi placuerit vias
et plateas dicti Castri nullatenus occupan-
do. Et quod dictum casalenum non possit sibi
auferri occupari vel molestari per communem Perusii
vel per aliam quamcumque personam et similiter non liceat apprehe-
ndere et occupare casalena discalcata

sicut alia casalena i quib; nullu edificiu seu muraliu aliquo tpr extitit fabri
catu du mo appropinquat no debeat muro
dicti castri p decem pedes/ut rimatio p — no appropinquet muro castri
custodia fi possit i oppositis casib; circha
muros. Item q liceat unicuiq; construcri
aliqm domu i dicto c. et uolenti ibide co
tinue familiariter habitare aff hnde hre et
tenere tres p corbes ad pticam coe pust — Mensura agrorum
de terreno posito i districtu dicti castri no
laboratorio et q p tres annos no occupatu
p dcm i cultu extitit idem terrenu possit
et debeat cole et laborar p tps q i dco c famu
hait habitauit & no ult & q p dco terreno
p tps quindeci anoru qlib; ano emptorib; clu
sij pusini seu poste dicti Castri unu cor
bez grani tm mo debeat respoder et adi — quid in reddant p eo annis
ctis xv anis i antea respode debeat tetiam
ptez fructuu sic respodet & responde tene
tur laboratores dus pust Saluo q h no itel — Limitatio
ligat nec locu hat i illis q fide iussu dede
runt d familr habitando i c supi notato.

Item q quicuq; Ciuis ul comitatis pust q sit faber
sutor/cerdo/barbitonsor/pistor/ul alius
quicuq; artifex uellet i dicto c familia — exemptio grab illic habitantium
rit habitare ad solutoe aliqu g fructuu bu
cau et unu nullaten teneat nec et cogi
possit p aliq debito q d an habitatoe p dcm et
p mitt g exissent p potritu dicti c Castilionis;

Item q quilib; habitans familiarit i dicto cast
mo g dco hre debeat p se & sua familia qlib;
ano q idez familr habitauit ab emptore po
ste castilionis seu dus pust tres corbes gra
ni et q emptor siue emptores q dem gnu
dederit et mensurauerit habitatorib; huiusmoi — dum sum dati illic habitantib;
deliberet et absoluat usq; ad dcm qntit onde de
refutat q recipe debeat a dcis habitatorib; qn solue
rit gnu & p fiat iqsito p illos q mittut i clus
pust ad distribuedu et uidedu q m recipiat gnu dus
si dci emptores dcm gnu d q recat recepit uel e hita
torib; supdcis mensurauerit cu effcu Saluo q p dca
i exbapnit & codepnat coe pust i p no uendicat
sibi locu. Item q nulla p clerici ul laici & cui — Gabella illic exigatur nisi sola coïs pusij
cuiq; stat et i dict exstat possit ul debeat ac
cipe ul auferre i comitu districtu pust aliqd pa
sagiu ul g aliqb ad dem mercatu n tm mo g
et passagiu p coe pust ordinat sb pena v. lib.
den a cotrafaciente qlib; p uice qlib; auferenda:

Item q i dicto c Castilionis possit & debeat fieri et
fiat qlib; die dominico foru et mercatu ge
nerale de omib; & singlis bestijs & reb; qbcuq;
ad qd mercatu liceat et accede possit una — Ad mercatum qlib; dominica
quaq p forens & q tingena sine solutoe aliq
pedagij ul g seu pascui ul pasture i eundo
stando & redeundo vz i tib; dieb; die sabbati die
dominico et die lune saluo q p pns statutum
ordinamentis loquent d offitio capitois co
muni nullatenus derogetur;

Item q nullus forensis possit ul debeat extrahe
extra comitu pust aliquam bestiam cuiuscuiq;
generis durate tpr dcoru nundinar sine li
centia et apodissa boni hois i dictis nundis
p coe pust deputati: et si aliqs cotrafaciet i — Bestie non extrahantur
quinquaginta libr den pena incurrat et amittat
bestias q s ducet et extrahet & liceat unicuiq; — Pena
p auferre ipas bestias q r bestiaru quarta ps
debeat ee accipientiu alie uo ptes ueniat i coi:

Item q boni hoies & offit q deputabunt ad
uidendu g pedagiu ul pastura seu fructu dus
pust teneat et debeat sb pena ducentarum libr
den i bapnimtis stabilimtis et uedit rerum — p naleat istu omi venditoni
dcaru obsuar cap supdca et sep i ipis uedit — N. 4°
de reseruatoe ipoz caploru mentio habeat:

Item q nullus nots durantib; dcis nundis dirite
ul p obliquu possit ul debeat aliq m ul cui re
cipe pecunia ul aliam re p scriptura dcaru apo — Litere non soluatur
dissaru seu litteraru ul occasione dci offitij
s; tm mo sit cotent salario ordinato sibi p
coe pusij soluendo sb pena centu libr denarioru
sibi p uice qualib; q cotrafecerit auferenda.

Hic cadit exeptio Castri Castilionis Clusini

N 4 — De ordine cōsilioꝝ Ciuitatis pisi

CCXXVIII 222 Ad hoc ut nostra res publica beate
et recte regatur et gubernetur:
Statuimus quod cōsilia Ciuitatis pis.
et nr̄e rei publice sint ista videlicet Cō-
silium dn̄oꝝ prioꝝ Artium Ciuitatis pis. sit
primum qui debet esse decem: Consilium dn̄oꝝ
prioꝝ et Camerarioꝝ Artium ipsius Ciuitatis quo-
rum Camerarioꝝ nūs totus ē quadragita
secundum octo sit: ¶ Item consilium adunatie gn̄alis
quingentoꝝ seu trecentoꝝ artificum de artibus dicte
Ciuitatis: Qui etiam scripti sint in matriculis
ipsaꝝ artium sit tertium consilium: ¶ Item cōsi-
lium maximum arenghe seu arenghi et pla-
menti sit quartum: ¶ Item consilium gn̄ale sit
quintum: ¶ Item consilium maius sit sextum ¶ Item
consilium populi sit septimum: Que septem consilia fiant
et fieri debeant modis et formis et solempnitatibus
infrascriptis: Et que cōsilia habent et habere
debeant potestatem auctoritatem et bayliam prout in
singulariter denotatur: De Consilio do-
minoꝝ prioꝝ et coꝝ auctoritate.

CCXXVIIII 223 Consilium dn̄oꝝ prioꝝ septem ex eis
in singulis in concordia existentes ha-
beant auctoritatem et arbitrium propo-
nendi et propositas firmandi nec non pro-
uidendi et ordinandi quidquid eis uidebitur et
placebit super custodia Ciuitatis et comunis et
super habundantia bonda in Ciuitate et comuni
pis.: dummodo per hoc arbitrium nō possint facere
uel ordinare aliquid contra formam statutoꝝ in hoc
uolumine cōtentoꝝ et super omnibus aliis que
cōmissa eis essent ex forma statutoꝝ in hoc
uolumine expressorum: De consilio came-
rarioꝝ et coꝝ arbitrio atque auctori-
tate:

CCXXX 224 Consilium Camerarioꝝ Artium tantum
conuocetur et congregetur et conuo-
cari et congregari debeat facta super
hoc prius deliberatione per dn̄os prio-
res Artium ipsius Ciuitatis septem ex dictis dece-
nuo ad minus in concordia sit permictitur existentes
et etiam facta deliberatione inter eos de omnibus et
singulis que in dicto consilio proponere uoluerint uno
die ante uel saltem in necessitatis casu antequam campa-
na sonet uel pulset et sonare uel pulsari capiat,
et ad ipsum consilium de quo fiat et fieri debeat pu-
blica scriptura manu cancellarii cōis pisi
siue manu notarii dn̄oꝝ prioꝝ quod tamen in negotiis
mere cōis pis. dicto cōi oppotunis locari
habere nolumus in quibus omni tempore uolumus prouidere
posse et congregari debeat in palatio ipsoꝝ dn̄oꝝ
prioꝝ pulsata campana secundum formam statuti:
In quo consilio adesse et presentes esse debeant ad
minus triginta Camerarii ex omnibus Camera-
riis nisi per formam statutoꝝ cōis pis. in prouide-
dis et obtinendis maior nūs camerarioꝝ re-
quireretur. Et consilio congregato super propositis
et super omnibus et singulis que in ipso consilio propo-
nentur per aliquem ex dictis dn̄is prioribus artium
septem ex eis ad minus presentes nisi maior nūs
decem dn̄oꝝ prioꝝ in prouidendis et obtinendis
per formam statutoꝝ requireretur in eodem consilio
et in concordia existentes debeant ipsi camera-
rii bonum et utile quantum poterunt consilium exhi-
bere Et de consilio et secundum consilium unius uel plu-
rium ex ipsis camerariis quod utilius fuerit redditum
electum uel denouo propositum per ipsos dn̄os priores
inter omnia consilia reddita uel aliter denouo apposita
addita uel minuita ex redditione dictoꝝ consilioꝝ
per dictos dn̄os priores artium fieri debeat inter
ipsos omnes camerarios presentes scruptinium et
partitum hac forma videlicet Si erit tractatus de factis
et negotiis cōis pis. uel ad ipsum cōe pertinentibus et
spectantibus quomodo fieri debeat scruptinium
et partitum cum bussulis et fabis et ad bussolas
et fabas sicut moris est uel descendendo et surgendo
seu adleuandum prout ipsis dn̄is prioribus magis
conueniens uidebitur: Si uero tractatus fuerit de factis
et negotiis singularium et priuatarum personarum fiat
et fieri debeat tam inter ipsos dn̄os priores quam
inter dn̄os priores et camerarios scruptinium
et partitum dum tractatur cum bussolis et fabis et
ad bussolas et fabas et nō aliter pena priori
proponenti et partitum mittenti et notario scribenti
aliter et alio modo quam dictum sit centum librarum denariorum
pro unoquoque: Et quod obtemptum fuerit in scrupti-
nio et partito per uiginti ad minus ex dictis tri-
ginta camerariis presentibus: Qui uiginti
concordes sint de eo quod positum fuerit in scrup-
tinio et partito uel si in consilio plures fuerint
Camerarii presentes quam triginta et obtemptum
fuerit per duas partes de tribus partibus totalibus omnium
camerarioꝝ presentium in scruptinio sit tamen fir-
mum deliberatum statutum et prouideri debeat et quod
statutum firmatum deliberatum et prouisum fuerit, &c.

naz et efficaciam hat firmitatez. / et hoc nō
hat locuz i casib; i quib; requirit̃ et pvisũ
ē deliberaī et obtineī debere p maiͤ nuz
cameraīoz. Et dictuz ↄsiliuz hat et hre
debeat potitez / auctoritatez / arbitm̃ / et bailiaz
i casib; istis et nō i aliq̃b; alijs casib; ꝗ. Pri-
mo debet habere hat et hre intelligatur
arbitriuz / potestatez / et auctoritatez et bayli
am tractandi et ordinandi de cōuocando
et ↄgregando supstm ↄsiliuz ipoz camera
rioz et artificuz. s. octo artificuz p quolib;
cameraīo de qualib; arte magna et qua-
tuor artificuz de qualib; arte parua et i ip̃o
ↄsilio Cameraīoz et artificuz tractetur et
ordinetur aliquid q possit i ipō ↄsilio trac-
taī et ordinaī: ¶ Et p ductu guerre / p
psecutione rebelliuz / p custodia ciuitatis et
cōitatis et terraz recomēdataz / et p defen-
sa ↄsuatōe pacis et tuitōe status / pacifici
cōis et ppli pusini / p electōib; et ↄductionib;
castellanoz et offitialiuz quorlib; deuetuz
nō habentiuz ult̃ declaratī i huiõi statutī.
saluo et resuato semp statuto sb̃ r̃ca de offi
tialib; nō absoluendis / p cultu et administra
tōe Juris et Justitie / et p alijs quibuscũq; ca
sib; i cōe pus occurrentib; / q quomō rē publi
cam ꝑ pusinaz euidenti necessitate pnapa
lr respectantib; / sup quib; ul̃ aliq̃ eoz nō poss
p fōmaz statutī cōis pusij fieri p uisio ul̃ expēsa
n ex deliberatōe ↄsilij opportuni ul̃ ↄsilij adu
nantie gñalis / quotiēscũq; aliquis casus seu
factuz ul̃ negotiuz i futuz emerserit / p dicta
omnia ul̃ aliqd̃ p dcōz emergens seu respec-
tans Cameraz cōsuatoruz monete cōis
pus et massaīoz et alioz offitialiuz seu
Cameraz cōis pus / ultra et p̃t numeruz
pmissuz p fōmaz psentiuz statutoz / expēdendi
et daī et solui mādandi eo mō et forma et
illis psonis put et sic p dcōs dños pores
et Cameraīos extitit p uisũ et ordinatũ
dũ tn̄ obtineī debeat ptituz i quolib; dcōz
casiuz i ͭdcōs dños pores p nouē ad minꝰ
ad bussolaz et fabas albas z nigras et dei
de it dños Cameraīos i p̃ntia nouē dñoz
poz ad minꝰ p triginta q̃naz cameraīos ad
minus ad bussolaz et fabas: hat et arbi-
triuz / auctoritatez / et bayliam dictuz cōsiliũ
dñoz poz et Cameraīoz deliberandi et cō-
uocandi gñalez adunātiaz artiuz et artis-

caz Ciuitatis i q̃tuz obtineatur p dcōs dños
pores ad minꝰ nouez i cōcordia ad bussolam
et fabas albas et nigras et p xxxv came-
raīos i p̃ntia dñoz poz i ↄcordia ad bus-
solaz et fabas. Jn et p omnib; factis et nego-
tijs cōis pusij et singulariuz psonaz: Jta q
deliberatio dñoz prioz et cameraīoz mō
p dicto obtēpta hat uires et bayliaz et po-
testatez quas ht z hre dicitur ↄsiliuz oppor-
tunuz: ¶ Jtez hat et hre itelligatur dcm̃
ↄsiliuz cameraīoz tantuz arbitriuz pote-
statem et auctoritatez sup nouis casib; oc-
currentibus ex quib; pecunia cōis nō expē-
deretur de quib; ul̃ sup quib; p uisũ nō
ēet ex forma aliciꝰ statuti i p̃nti uolumi-
nē positi: dũmō obtineī debeat p uiginti
cameraīos de nūo triginta: Et si plures
fuerint triginta i ↄsilio obtineī debeat ad
minus p duas ptes psentiuz ipi ↄsilio ad
bussolas et fabas misso partito: et hat et
arbitriuz et auctoritatez p uidendi ordinā-
di et refōmandi p psecutōe rebelliuz et p di-
toz cōis pusij q d q d eis uidebitur expedirī:
Saluo et excepto q nichil possit p uidere
ap ponē ul̃ deliberare i fauorez rebelliũ ul̃
ↄfinatoz dicti cōis. ¶ Jtez hant z hre i-
telligant plenuz et gñale arbitriuz p uidē-
di et ordinādi unde et quomō pecunia ueiat
i cōi: dũmō q tale arbitriuz nō possint rebā-
pnire aliquez exbāpnituz et ↄdēpnatuz: dũ
tn̄ aliquaz ipositaz ul̃ grauamē iponē ipe
nō possint / nisi deliberatū fuit p nouē poēs
i ↄcordia et p triginta q̃naz cam̄ ad busso-
laz et fabas ul̃ p adunātiaz gñalez: ad quā adu-
nātiaz possit deueniri / si obtineat p duas pt
prioz et cameraīoz psentiuz i ↄsilio / adeo
q ad minꝰ sint triginta camerarij psentes et
non alr̃: ¶ Jtez arbitriuz hant p ↄsuatō
et manutētione i bono et pacifico statu Ci-
uitatis et comitatꝰ pus et terraz recomēda-
taz et subiectaz dicto cōi pus: hant etiaz
arbitriuz p uidendi et ordinandi et refor-
mandi q Jus et Justitia omnib; obsuet; dũ
mō de aliq̃ p cessu pendēti ul̃ sup eo nō pos-
sit aliqd p uidere ul̃ ordinaī: Et omis eis po-
testas ad p uidendũ sup aliq̃ p cessu pendēte
auctē psentis legis sit ablata et totalr̃ reuo-
cet si z i q̃tuz uirtute aliciꝰ legis i p̃nti uolu-
mine posite uidet ēē ↄcesse directe ul̃ p obli-
quũ: ¶ Jtem q i fine cuiꝰlib; prioratus

offitii congregari solent dicti camerarii in palatio capitanei ipsius vel potestatis ad revidendum gesta per ipsos dominos priores tempore eorum offitii. ¶ Et ea que viderint per ipsos camerarios non recte gesta solent facere puntari de quibus puntaturis nunquam aliquis bonus exitus fuit effectus immo potius est quoddam aliquod truffatorium quod non est conveniens, providerunt et statuerunt quod notarius qui erit ad dictas puntaturas faciendum una cum collaterali domini Capitanei seu domini potestatis teneantur et debeant in publicam formam redigere quidquid puntatum erit et illud infra tres dies a die dicte puntature facte dare et assignare dominis prioribus artium in offitio presidentibus. Qui domini priores teneantur et debeant ad penam centum librarum denariorum pro quolibet eorum infra tertiam diem vel tertiam facere congregari consilium camerariorum puntantium et discutere dictas puntaturas et tangere et disponere de ipsis puntaturis antequam recedat de palatio postquam fuerint congregati quidquid disponendum et terminandum eis videbitur. Et potestatem habeant tam in cassando quam in affirmando quam etiam in corrigendo. Et quidquid per dictos dominos priores et Camerarios dispositum correptum vel approbatum fuerit habeat plenam roboris firmitatem et executioni mandetur. Que etiam fieri debeant et executioni mandari per eosdem ad penam quinquaginta librarum denariorum auferendam per maiorem sindicum tempore sindicatus eorum super quibus prefati domini priores etiam auctoritatem habeant et arbitrium ac potestatem plenariam. ¶ Preterea prefatum consilium dominorum priorum et Camerariorum auctoritatem habeat et arbitrium in aliis in hoc volumine contentis de ipsorum offitio tractantibus.

CCXXXI 225

Consilium generalis adunantie.

Consilium adunantie generalis seu adunantia generalis sit et esse debeat de quingentis seu trecentis artificibus Civitatis perusii scriptis et qui scripti sint in matriculis ipsarum artium et non de pauperioribus seu de minori numero suppositorum(?) et ipsum consilium seu ipsa adunantia fieri convocari et congregari possit et debeat. Si et quatenus tractatum ordinatum et deliberatum fuerit in dicto consilio camerariorum ad minus per viii priores in concordia et obtempto per xxxv camerarios ad minus in concordia in secreto scruptinio ad bussolas et fabas. ¶ Et si et quatenus tractatum ordinatum et deliberatum fuerit de consilio dominorum priorum et camerariorum quidquid tractandum ordinandum et deliberandum venit in ipsa adunantia generali et non aliter possit ipsum consilium adunantie generalis seu ipsa adunantia generalis convocari nec congregari nec in ipsa adunantia generali aliquid fieri et si aliter congregaretur quidquid in ea fieret vel obtineretur seu reformaretur nullius sit valoris vel momenti; congregantes vero vel adunantes aliter penam incidant mille librarum denariorum pro quolibet auferenda de facto per maiorem sindicum communis perusii non obstante aliqua absolutione proponendi seu licentia absolvendi in eadem adunantia facienda. ¶ Et convocetur et congregetur et convocari et congregari debeat ipsa adunantia in palatio dominorum priorum in die et sole lucidante supra terram non autem in nocte et tenebris noctis ipsa bampnita die precedenti ipsam convocationem dicte adunantie et campana pulsata. ¶ Et in proponendo et consulendo in dicta adunantia seu consilio dicte adunantie servetur forma et solempnitas que scripta est supra de aliis precedentibus consiliis scruptinium et partitum fiat et fieri debeat data electione consiliariis et hominibus dicte adunantie de sedendo vel surgendo et stando. Et id quod obtentum fuerit in scruptinio et partito per duas partes de tribus totalibus omnium hominum qui erunt in dicta adunantia sedentium et qui sedere debeant data electione et reliqua tertia parte hominum surgente vel stante debeat firmari et statui et ordinari. ¶ Habeat quidem dictum consilium seu dicta adunantia potestatem auctoritatem bailiam et arbitrium in omnibus quibuscumque casibus et de quibuscumque factis et rebus de quibus et in quibus potest disponere et providere commune perusii quomodo(?) quod et ad quantum et quantum habet et habere potest commune perusii et plus et plenius ut possit ipsum consilium seu ipsa adunantia quecumque parva magna et maxima et ardua et in quibuscumque casibus et de quibuscumque factis disponere statuere ordinare et facere prout et sicut posset et potest ipsum commune perusii et totus populus perusinus. ¶ Et

Consilium generalis adunantie
Numerus
Pena
Invalidatio
Pena
N. 6.
Locus
Arbitrium plenissimum

queccumque iam disposita statuta ordinata et facta tollere et reuocare eo excepto solum quod non possit dicta adunantia tollere nec reuocare irritare uel infringere ea que iam facta disposita statuta et ordinata essent uel fuissent per consilium arenghe seu arenghi et parlamenti uel contra uel preter ea que facta essent uel fuissent in dicto consilio arenghe seu arenghi facere uel disponere directe uel indirecte uel defaciendo uel disponendo contra uel preter aliquo modo tentare: ¶ Et in nulla adunantia depredictas fieri uel mitti possit ultra quinquaginta propositas ad plus. Et si plures quinquaginta mitterentur non ualeat quod quod super predictis fieret que essent ultra quinquaginta: Et nichilominus priores ultra proponentes incidant penam .V. librarum pro qualibet ultra quinquaginta:

Non potest infringi acta per arengum uel parlamentum

In nulla adunantia de predictis possit mitti posite aliqua ultra quinquaginta propositas.

De consilio maximo et summo arenghe seu parlamenti et eorum numero et autoritate;

De consilio maximo et summo arenghe seu parlamenti et eorum numero et autoritate

ccxxxii

226

Consilium maximum et summum Arenghe seu arenghi et parlamenti sit et esse possit uniuersaliter de omnibus Ciuibus Ciuitatis Pisarum et in ipso consilio et arengha seu arengho ad minus esse debeant mille Ciues pisani de Ciuitate Pisarum oriundi uel pro ciuibus habiti cuiuscumque conditionis uel status existant layci tamen: Et ipsum consilium arenghi seu ipsum arenghum conuocari et congregari possit et debeat sic et quatenus tractatum ordinatum et deliberatum fuit in omnibus aliis tribus precedentibus consiliis. scilicet in consilio dominorum priorum artium Ciuitatis Pisarum tantum et deinde Cameraiorum successiue: Et successiue in consilio seu adunantia generali quingentorum seu trecentorum artificum deficiendo conuocando et congregando ipsum consilium arenghi et parlamentum: Et sic quatenus ordinatum et deliberatum fuit in dictis consiliis et quolibet ipsorum successiue quod quod tractandum et deliberandum ~~et dicit~~ in ipso consilio arenghi et parlamenti seu in ipso arengho et parlamento et non aliter possit ipsum arenghum seu consilium et parlamentum conuocari et congregari nec in ipso aliquid tractari uel fieri uel de tractando uel faciendo temptari: Et si domini priores uel aliqui camerarii uel aliqui alii contra predicta uel aliquid de predictis fecerit uel temptauerit capite puniatur et in amputatione capitis a spatulis condempnetur et puniatur ita quod moriatur. Et hoc dominus potestas et dominus Capitaneus et quilibet eorum statim debeant

Tius

quando congregetur

Pena capitis

ccxxxiii

227

de predictas inquisitionem facere et habitis inditiis uel fama publica habita procedere ad tormenta pena quingentarum librarum denariorum eis et cuilibet eorum si negligentes fuerint in aliquo de predictas. Et conuocetur et congregetur et conuocari et congregari debeat ipsum consilium arenghi et parlamenti comunis pisani ante campanile Ecclesie sancti Laurentii maioris Ecclesie pisane sedentibus dominis prioribus in scalis lapideis que sunt ad parietem infimam ipsius campanilis bapnito pro ipso consilio seu ipso arengo et parlamento die precedenti conuocatorum et congregatorum ipsius et campana pulsata: Et in proponendo consulendo et scruptinium et partitum faciendo in dicto consilio arenghi et parlamenti seruetur forma et solempnitas que scripta est supra de consilio seu de adunantia generali quingentorum seu trecentorum artificum: Et id quod obtemptum fuerit in scruptinio et partito per duas partes de tribus totalibus omnium hominum in dicto consilio et arengho et parlamento debeat firmari statui et ordinari et habeat et habere debeat et habere intelligatur dictum consilium et arenghum et parlamentum potestatem auctoritatem bailiam et arbitrium disponendi statuendi et deliberandi in omnibus et quibuscumque casibus et de quibuscumque factis et rebus de quibus et in quibus potest disponere et prouidere comune pisanum et totus populus pisanus quam et quod et quantum habet ipsum comune pisanum et ipse populus totus ut possit ipsum consilium seu arengum et parlamentum omnia et quecumque et in quibuscumque casibus et de quibuscumque factis disponere statuere ordinare et facere prout et sicut posset et potest ipsum comune pisanum et ipse totus populus pisanus. Et quecumque iam disposita statuta ordinata et facta tollere et reuocare et nichil possit statui fieri uel ordinari contra ea que facta erunt in consilio arenghi et parlamenti seu arengho et parlamento per aliquod ex precedentibus tribus consiliis uel etiam per omnia dicta consilia uel aliquod aliud consilium set tamen fieri et tolli possit contra per aliquod simile consilium arenghi et parlamenti seu arenghum et parlamentum factum et celebratum cum solempnitate et forma predictas et non aliter.

Executio

pena officiatus

Locus

forma agendi in tali adunantia

pro duas partes de tribus

Auctoritas

De consilio generali et cuius numero et autoritate;

De consilio generali et eius numero et auctoritate

Consilium generale sit et esse debeat de Ciuibus pisanis cuiuscumque conditionis et de quocumque numero Ciuium pisanorum siue sint artifices siue

De quo genere numero et gradu ciuium

n 7

nō artifices siue populares siue magnates simꝉ
et ipsū cōsiliū cōuocari et cōgregari possit ꝛ debe
at in palatio potestatis et in sala inferiori ubi Jura (Locus)
redduntur. et tempore quo cōgregabitur magnates pos
sint intrare sine pena bāpnito sono tube et uo
ce preconis ipso cōsilio et campana pulsata ipsa
die qua ipsū cōsiliū cōgregatur et cōuocatur et
ipsi cōsilij potestas ea sit q̄ in ipso consilio legantur
dentur et promulgentur. Et eligi possint et de
beant et dare et promulgari sine criminales et (pro sentētijs criminalibus ferendis)
q̄ in causis criminalibus erunt ferende dande
et promulgande per dominū potestatē et Capitaneū
uel dominū maiorē sindicatū et sindicatorē offitia
liū cōis perusij uel aliū offitialē cōis perus. uel
aliū offitialē forensē uel Ciuē q̄ fuerit adsidi
endū et examinādū dominū potestatē et dominum
Capitaneū uel dominū maiorē sindicatū et sidica
torē uel aliū offitialē forensē et quācumque alie
criminales sententie et et in ipso cōsilio fiat et celebretur
omnis et quācumque sindicatio et sindicatorū cōis perusij
constitutio. Et etiā in ipso cōsilio proponatur per dominos (Pro sindicis cōstituendis)
priores artiū cōsulatur per cōsiliarios et ordine
tur et firmetur in ipso cōsilio facto et per misso partito
et scruptinio de licteris sigillandis et mittendis
ad curiā Romanā uel ad aliquē locū uel dominū (Pro litteris sigillandis)
ad quē mitti nō possint nisi legatur in cōsilio
secundum formā statutorū de hac materia de quibus
loquentur de quibus ad eas litteras sigillandis possit
et proponi cōsilij et refirmari in cōsilio dominorū priorū
et Camerariorū dicte Ciuitatis prout de ipsorū
dominorū priorū processit uoluntate. de consilio
populi et eius numero et autoritate (cōsilio populi et eius numero ...)

CCXXXIIII
228

Consiliū populi sit et esse debeat CCXXXV
de ducentis cōsiliarijs Ciuibus (numerus)
perusinis de populo perusino. scilicet qua
draginta cōsiliariorū pro qualibet por
ta de quo cōsilio sint ꝛ esse possint dumtaxat po (Partitio)
testates camerarij et rectores Artiū qui fuerint
quando celebratione dicti cōsilij toto tempore sex mensiū proxi
me precedentiū. Et cōuocetur et cōgregetur du
abus uicibus anno quolibet scilicet una uice mense (Bis in anno)
Junij circha finē ipsius mensis et alia uice in mense
Decembris circha finē ipsius mensis. Et uo
cari et cōgregari debeat in palatio Capitanei (Locus)
populi perusini in sala inferiori ubi Jus redditur
per ipsum dominū Capitaneū iussu et precepto dicti
domini Capitanei et dominorū priorū artiū uoce preconia
et campana pulsata Et dicti cōsilij ea sit aucto
ritas ꝛ potestas solū et in ipso cōsilio sorte bre (Auctoritas pellectione cōsilij populi)
uiū eligantur cōsiliarij dicti cōsilij secundum alium
morem solitum q̄ esse debent futuris sex mensibus
scilicet electi mense Junij q̄ esse debent cōsiliarij futu
ris sex mensibus in cōhandis in kalendis mensis Julij
proxime sequentis et electi in mense decembris
qui esse debeant cōsiliarij futuris sex mensibus
in cōhandis in kalendis mensis Januarij proxime
sequentis. Et fiant ꝛ fieri debeant tot breuia
quando ad breuia cōtingerit talis fieri electio quot
erunt cōsiliarij presentes in cōsilio alba et ni
gra seu signata et nō signata de quibus
sint quadraginta breuia ad minus signa
ta pro qualibet porta q̄ signata sint de signo
de quo uidebitur cancellario cōis perus. qui dicta
breuia facere debeat et electiones cōsili
ariorū scribere et missis dictis breuibus
in uno capello et singulariter extractis de
capello manu unius pueri ille ad quē sorte ue
niet breue signatū possit et debeat eligere
unū cōsiliariū quē uelit de quo cōsilio nō pos
sint esse milites nec domicelli nec descendē
tes ex milite uel ex prole militari ex paterna
linea nec etiā Judices et notarij de Ciuitate
uel comitatu perusij. Et si quis elegerit aliquem
ex istis qui esse nō possint de cōsilio cōdempne
tur et puniatur per dominū potestatē uel dominū Capi
taneū pena decem librarum denariorum et electio non
ualeat ipso Jure. Quod partitū super factis
rebus uel negotijs singularium personarum (Quod partitum super factis rebus uel negotijs singularium personarum semel ... camerarios ... ipso ... offitii ...)
rum semel partitū inter camerarios mitti
nō debeat nisi sex uicibus inter camera
rios tempore offitij prioratus.

Qz ipinis q mitti debent ad bussolas et fabas nullus sit licitus fabaz ondere sz debeat secrete dare.

ccxxxvj

// pars in decreto regreato i. iij° B. vo bull. fol. 62.

ponantur hic q̃da alia capla i recepta ... posita ut p3 i bastardello notorij ... nt rogitus

Q collact(is) potantis et capit(u)l(u)m
sint sindici ad defendend(um)
iura eor(um) s(upr)a ccxxvi

Qd q̃cũq3 aliqd possiderit p xx años vigore alicui' sñie nõ possit inquietari eo q de alio p̃cessu dicat̃ nõ p̃cessisse

CCXXXIIII

Qd domicellus nõ liceat discedere de palatio

CCXL.

Qd curiales Romane Curie pãnis h̃ant q̃ diu Romana curia ĩ p̃sẽtia resideret

CCXLI

De electione domicellorum dñorum priorum

CCXXXVIIII

de exemptione offitialium clericorum
ccxlii

de pena hospitatorum carnis emendum
ccxliii

De electione et offitio conservatorum monete comunis Perusii:

ccxliiii
229

Cum inter alia offitia comunis Perusii
offitium conservatorium monete co-
munis Perusii nedum utile fore
censeatur immo verius necessarium:
Cum conservatio huiusmodi dicti comunis statum affe-
rat pacificum et tranquillum: presenti capitulo
valituro perpetuo duximus statuendum Quod eligant-
et eligi debeant tres boni prudentes et le- nus
gales Cives perusini: Ita quod distributio electorum
ipsorum per portas equaliter observetur et insacculari
debeant in conservatores et pro conservatoribus
monete comunis Perusii: Quorum offitium duret et tempus
durare debeat tantum sex mensibus: Ad quorum ma-
nus perveniant et pervenire debeant omnes et
singuli introytus redditus et proventus infrascripti
et prout inferius continetur: Qui conservatores sint
et esse intelligantur offitiales comunis Perusii ad exigen- offitium super introitibus
dum et recipiendum infrascriptos introytus red-
ditus et proventus: Et de ipsis nomine comunis Perusii fi- ad refitandum
niendum et refitandum: Nec non adducendi
stipendiarios equestres et pedestres ad stipen- ad conducendum stipendiarios
dium vel provisionem comunis Perusii et stipendia vel pro-
visionem solvendum et solvi permittendum secundum
formam presentium statutorum inferius descriptorum;
Sint etiam et esse intelligantur offitiales dicti super exitibus
comunis super exitibus expensis et pagamentis pro dicto
comuni faciendis infrascriptis offitialibus doctoribus
et aliis quibuscumque personis iuxta exigentiam in-
frascriptorum capitulorum: Super quibus omnibus et singulis
habeant et habere intelligantur arbitrium auctoritatem
tem et bailiam plenariam: Et pro expeditione

coꝝ offitij et executione hant et hre de-
beant duos bonos fideles et expertos fā-
cellos sup quibuscūq3 ītroitib3 ⁊ expēs
dno fancelli — et exitib3 eoꝝdē3. hant insup duos exp-
tos et sufficientes et fideles notarios
dno notarij — quoꝝ unus ad scribendū3 introytus al-
ter ad scribendū3 exitus et expensas
p dictos conservatores faciendas nec non
varias et diversas scripturas p expeditōe
dicti offitij necessarias: Et sup conductione
gentiū3 armigeraꝝ equitū3 et peditū3 et
castellanoꝝ debeant deputari. Qui fancelli
ductaf. notr ne qd faciant — et notarij non sint emptores ul' sotij emptoꝝ
aliquaꝝ gabellaꝝ seu comunāciaꝝ cōis pusij
p quib3 aliqd debeatur camere ipoꝝ conservat
tp̄r ipoꝝ offitij fancelloꝝ et notarioꝝ: si aliquis
ipoꝝ eēt emptor ul' sotius emptoꝝ ul' alicui eoꝝ
ul' aliquid deberet dare camere ipoꝝ cōserva-
N 8 — toꝝ qͥ donec ē debitor dcē Camere ī fancel-
lū3 ul' notarium nō possit eligi ul' assumi ul' offi-
tiū3 quōlib3 exercere. Et etiā3 qͥ nullus sit
pentele ca — ul' eē debeat consanguineus ul' affinis usq3 ī ter-
tiū3 gradū3 ipoꝝ conservatoꝝ ul' alicuius eoꝝ pli-
- N.8 — neā3 ascendentiū3 ul' descendentiū3 nec hitet
cū aliquo ipoꝝ conservatoꝝ ad unū3 panem
et vinū3. Et etiā3 qͥ nullus fancellus ul' no-
tarius ipoꝝ cōservatoꝝ possit eligi ul' assumi
qui nō vacaverit. s. fancellus a quolib3 offitio
fancellatus tam conservatoꝝ qͣ alioꝝ offitio-
Vacatio — rū3 Civitatis pusij p integros duos me
annos / notarij qͦ3 ab offitio notariatus Camere
cōservatoꝝ p integros et duos annos: Quoꝝ
quidē3 notarioꝝ offitiū3 ī saculetur una cū cō-
servatorib3: Et fancelloꝝ electio et nuptij ad
fancellos et nuntiis elligant ipsi c. — cōservatores ipos spectet et spectare ītelligatur:
Si quis vō contra dcā3 formā3 aliquem elegerit
electio nō teneat: et nichilominus tam eligēs
qͣ electus ul' offitiū3 exercens īcidat ī penā3
quīgentaꝝ libr denar eo ipo et vice qualib3: Et
qͥ iuxta p̄missoꝝ exigentiā3 dcōꝝ fancello-
rū3 et nuptij ad dictos cōservatores maxime
p sex mēsib3 / ut sup̄ p̄mictitur / eligendos elec-
tio ptineat pleno iure: Qui quidē3 Conserva-
tores fancelli et notarij et nuptij hant et per-
cipiant salaria īfra denotata. De introytib3
camere habundantie cōservatoriū3:

CCXLV
270

Infrascripti sunt ītroitus redditus
et pventus pveniendi et q pvenire
debeant ad manus dictoꝝ cōservatoꝝ

monete: Et sint ⁊ eē ītelligantur concessi et de-
putati Camere dictoꝝ cōservatoꝝ: Et de
ipis solutiones et fꝯ pagamenta fiant ⁊ fieri
debeant ipis conservatorib3 et nō alijs offitia-
lib3 cōis pusij: et si secus fieret nō valeat
ullo mō;

In primis comunātia fructiū3 redditiū3
et pventiū3 aque lacus Clusij perusini
et gabelle piscium;

Item gabella salmaꝝ grossaꝝ et pedagij de
pede platee;

Item gabella salarie:

Item gabella contractuū3:

Item gabella vini quod venditur ad minutū3
ī Civitate burgis et suburgis pusij usq3
ad cōfines Villarū3:

Item gabella vini et bestiaꝝ et mercatorū3
comitatus pusij:

Item introitus et pventus collectaꝝ et p̄stantia-
rū3 p p̄terito p comune pusij:

Item gabella duoꝝ soldoꝝ p libra qualib3 re-
tinenda p ipos cōservatores seu ipis conservato-
ribus soluenda de omnib3 et singulis solu-
tionib3 et pagamentis faciendis p ipos cōser-
vatores ul' ī camera ipoꝝ conservatoꝝ quibus-
cūq3 psonis quōcūq3 ⁊ qualitercūq3 nō obstante
qͥ caveatur qͥ ipas solutiones ul' aliquā eaꝝ
facere possent ul' deberent sine retētione
ul' solutione alicuius gabelle p̄t ī casib3 ī p̄nti volu-
mine statutoꝝ spālr exceptuatis;

Item omēs et singule puntature faciende de
stipendiarijs cōis pusij equestrib3 et pedestrib3
sm formā3 pactoꝝ cōis pusij: Et etiā3 pene
quas ipi stipēdiarij incurrerint p ī observā-
tiam et ī obedientia sm formā3 pactoꝝ: et et
punctature que fient de castellanis: — punctature castellanorum pertinente ad introitum camere.

Item omēs puntature quͣ fient de offitialib3
forensibus et eoꝝ familijs sm formam
statutoꝝ et ordinamentoꝝ cōis pusij

Item omē residuū3 quod restabit et superit
cuicūq3 offitiali cōis pusij ab executione sui
offitij / exceptis massarijs et offitialib3 sup
guasto / Et etiā3 exceptis offitialib3 habundā-
tie et bladi et etiā3 campionis carniū3 et
offitialibus sup massaritijs;

Item omis utilitas et omē melioramentū3
percipiendū3 p ipos cōservatores et eoꝝ fancel-
los de havere et pecunia comunis pusij ad
eoꝝ manus pventa seu pvenienda tp̄r eoꝝ offitij:

Item omis quantitas flor et pecunie quͣ et que
cōi pusij solui deberet p comunantiarū3 — A dett

subiectarum seu recommendatarum ipsi communi seu per aliam quascumque singulares personas et pro honore communis et seu pacto ipsi communi perusii prestando promictere vel infuturum :

Item communantia omnium et singularum camerarum sitarum in palatio populi habitationis domini Capitanei Civitatis perusii quarum fructus vendi consueverunt Quod palatium nunc habitat dominus potestas Civitatis perusii :

Item communantia camerarum sitarum in palatio habitationis domini potestatis Civitatis perusii et maxime et prope locum maestatis et maxime dictum palatium et domorum seu vocitamenti Gecche quarum fructus vendi consueverunt :

Item communantia camerarum sitarum in domibus campionis pro bladi quarum fructus vendi consueverunt ;

Item communantia unius orti qui olim fuit Ecclesie sancti Florentii ;

Item communantia Montis tetii ;

Item communantia bonorum olim Bertaconis

Item communantia faldi :

Item communantia unius tenimenti terrarum posita vecchia Clusii perusini :

Item communantia portus et poteris olim fratonis panci ;

Item Communantia pedatarum aque lacus communis perusii :

Item communantia unius tenimenti terrarum positi in Clusio perusino prope campum stridecce et possessiones rivi maioris que vocantur le macchie :

Item communantia unius tenimenti et domus et domini positarum in pertinentiis lamani ;

Item communantia bonorum olim Arengutii et Ugolini positis in loco qui dicitur carocole Saltucchie et paciano :

Item communantia de casa casa castalda :

Item communantia duarum bubulcariarum que olim fuerunt Raneri Gualterii :

Item communantia bonorum olim Mutii domini Guicciardi ;

Item communantia sancte Savine ;

Item communantia Collis :

Item communantia duarum bubulcariarum positarum in colcello :

Item communantia molendinorum pontis novi :

Item Communantia Montis Aleris Cuius quidem partium redditus et proventus solvi debet officialibus massariatum communis nostri pro acomunitarum Civitatis burgorum et suburgorum perusii

N 9 anno quolibet prout capiet et firmabunt :

Item communantia bubulcarie Castri Alghelis :

Item communantia castri fossati :

Item communantia quatuor bubulcariarum terreni positi in Clusio inter lacum et clanas :

N. 9. Item communantia Colcelli :

Item communantia arboreti olim hippoliti tilis :

Item omnes et singule alie communantie seu gabelle et introytus ipsarum quarum redditus et proventus nunc debentur vel in futurum deberentur camere ipsorum Conservatorum : Et omnes communantie que gabelle et introytus quecumque que a massariis vel aliis officialibus dicti communis deputatis non cenmiuntur venirant et venire debeant et solvi Camere ipsorum conservatorum monete et ad ipsos conservatores pervenirant :

Item decernimus statuentes quod per assignationem factam Camere conservatorum de supradictis :

De autoritate et arbitrio conservatorum monete et de numero gentis armigere conducende per eos :

ccxlvj
231
Quia officium Conservatorum monete esse solet de bonis et legalibus ac notabilibus Civibus perusinis in quibus omnis spes est et fiducia reponenda : ut utilitatem et honorem rei publice diligant : presenti capitulo duximus statuendum ; Quod conservatores monete communis perusii precedente tamen deliberatione dominorum priorum et Cameraiorum artium Civitatis perusii qui pro tempore fuerint saltem obtempto partito de levando adsedendum per duas partes habeant et habere intelligantur plenissimum arbitrium et potestatem conducendi adstipendia communis perusii seu provisionem usque in numerum centum lancearum gentium equestrium forensium et non Civium seu districtualium perusinorum pro eo tempore sic eis videbitur oportunum et pro eo stipendio seu provisione prout et quemadmodum pro utilitate communis noverit convenire : Qui tamen non possint nec eis liceat modo aliquo in seu forma directe vel indirecte vel aliquo quesito colore alicui quocumque modo lancearum monitam unam vel plures pena V libr. den. dare vel concedere quoquo modo ; Et si concederetur vel aliter conduceretur talis conductio non teneat ipso iure decernentes quod lancea intelligatur de tribus equis more solito et ritu camere conservatorum Et etiam quod conductio fieri non possit contra seu preter formam statutorum in presenti capitulo contentorum Ac etiam decernentes quod ultra numerum dictarum centum lancearum

pardus casibus quolibz emegentibz pcedente
tamen deliberatoe dnoz poz et camerarioz
q pt̃pr fuerint et ɔsily oppotuni conduci
possint p ipos ɔsuatores ad stipendiuz seu
pusionez ul alio quouis mo usqz i nuz qn
qzginta lancearz: Et etiaz possint ɔduci cetti
famuli forenses dcã forma suata et iux
exigentiaz dcoz: Et q ultra nuz pdcm ex
cepto tn capitaneo qnqzginta lanceaz pe
ditiz seu etiaz balistarioz conducendoz / ut i
ferius apparebit ad palatiuz dnoz prioz
Artiuz Ciuitatis pusi: Et et exceptis qnqz
ginta famulis ɔducendis / ut iferius apparebit /
p mese Augusti non possint nec debeat co
suatores ipi ul alie qcuqz p aliquē ul aliqs
ɔducere seu ɔduci facere ad stipendiuz cois pusi
stipendiuz ul gaggiuz directe ul idirecte
ul alio qcuqz mo sine expssa deliberatione
ɔsily maioris et adunantie gnalis Artiuz
et artificuz Ciuitatis pdicte Et quod secus
fieret no ualeat ullo mo; De gentibz
conducendis ad custodiaz palatij do-
minoz prioz ;

ccxlvj
232
Item adhoc ut pncea stantibz i ca
bentibz quolibz i coi et p magni
ficentia et decore palatij dnoz
poz Artiuz Ciuitatis pdicte ut
ecturi possit die noctuqz cuibz emegentibz
quibuscuqz: Statuium q ɔtinue de sex mes
i sex meses pcedente tn deliberatione dnoz
poz et camerarioz Artiuz q pt̃pr fuerit p
Cosuatores monete fiat et fieri possit ɔdu
ctio de uno notabili ac strenuo uiro cum
gentibz balistarijs Januesibz p qmibz ɔducen
dis et firmãdis requiri debeat coe Janue per
lras cois pusij cu illo stipendio et pusioe
put melius fieri poterit: Qui balistarij debeat
ee muniti dorsiz caput et brachia et ba
listis bois et alijs munitionibz ɔsuetis et
stare debeant ad custodiaz palatij dnoz p
oz et ipis dnis prioribz i omibz et sigllis
obedire die noctuqz et i totuz seu i ptem
se distribuere et pgere ad illa loca et oia
et singla facere q p dnos pores i posita
fuerint et mãdata sb pena stipendij et
pactoz: Et i casu q dicti balistarij hri no
possent q pcedente deliberatoe pdicta ipi
cosuatores possint et debeant ɔducere ad
stipendiuz cois pusij p tpr semestrali uniu
notabilez ac strenuuz uiruz fidelez et ama
torez cois et ppli pusini i capitaneu cu qn
qzginta lanceis peditiz forensiuz armi
geroz et strenuoz itelligẽdo lanceã mo
isto vz de uno caporale bene munito armis
dorsi capitis et brachioz manuuz et cru
riuz et de uno balistario expto armato ca
put et dorsiz et bona balista et alijs ar
mis ɔsuetis et de uno paggio: Et dare
possint et solue p stipẽdio cuilibz lãcee
usqz i qntitatez undecaz undecã flor auri
Cuius qdez capitanei qnqzginta lãceaz ad
hoc ut seriosius cuncta pcedant et
utilius p communi ɔductio no teneat n
pmitus ɔfirmata fuit p dnos pores et
camerarios q pt̃pr fuerit et q p coe pusi
n talis ɔfirmatio sequat occasione talis
ɔducte aliqu no itelligatur i aliq teneri
ul obligari: Qui qdez capitaneus ut sup ɔ
ducendus cu dictis qnqzginta lanceis
parere debeat dcis dnis poribz et oia et si
ngula facere put tenet et debet balista
rij supdicti sb pena stipendij et pactoz //
Et q pecciori expeditoe p oppotunitate p
sentis tpis Consuatores pxime futuri
an pncipiuz coz offitij possint teneant
et debeant ɔducere dcm notabilez uiz cu
dcis balistarijs requisito coi Janue / ut sup
pmittitur / et i casu q hre no posset dcm no
tabilez uiz capitaneuz cu dcis qnqzginta
lanceis cuius ɔducta ul quoz i ape debeat
i klis Septembris pxime uetur: Et q in
uirtus et fidelis opatio pmeretur merito
munerari: Decernim statuetes q qlibz
dcoz notabiliuz hoiuz psidentiz balistarijs
ul dcis qnqzginta lanceis cu coz socijs et
gentibz quibuscuqz i totuz seu i ptez ɔduci
seu refirmari possint p dnos priores et
Camerarios usqz ad tps sex mesiuz put
et sicut dni priores et Camerarij qui
p tpr fuerint duxerit ordinandiz et cu
illo stipendio seu pusione: Q nulla
ɔductio fieri possit aliqui lanceis
sup et aqnqz infra de aliquo N. 10

ccxlvij
233
Item adhoc ut cois utilitas sbse
quatur et comune pusi desinẽs

gentib(us) possit com(m)odi(us) dispensare: Decer-
nimus q(uod) nulla co(n)ducta seu reco(n)ducta, excep-
tis sup(ra)dictis notabilib(us) viris et balistarijs
et quinquaginta lanceis ut sup(ra) p(er)mictitur co(n)du-
cendis, possit vel debeat fieri directe vel i(n)dire-
cte de aliquo equestre Capitaneo seu capora-
le vel alio p(re)sidente cu(m) maiori n(umer)o viginti la(n)-
cear(um) et cu(m) minori n(umer)o quinquaginta lancear(um): Ita
q(uod) a viginti lanceis sup(ra) de aliquo no(n) possit
fieri co(n)ductio seu reco(n)ductio seu a quinquaginta lance-
is infra nisi al(ite)r deliberaret(ur) p(er) co(n)siliu(m) oppo(r)-
tunu(m) du(m) t(ame)n p(er) opportunu(m) co(n)siliu(m) deliberari
no(n) possit de maiori n(umer)o gentiu(m) co(n)ducenda(rum)
nisi usq(ue) i(n) n(umer)u(m) sup(er)ius declaratu(m): Q(uod) nulla
co(n)ductio fiat equestriu(m) fiat p(ro) maiori t(em)p(o)r(e)
sex mensiu(m)

ccxlviii 234 Item q(uod) nulla co(n)ductio seu reco(n)ductio
(per)gentiu(m) equestriu(m) fiat seu fieri poss(it)
vel debeat p(ro) maiori t(em)p(o)r(e) n(on) usq(ue) i(n) sex
me(n)ses et non al(ite)r quoquo modo:
Q(uod) quelib(et) conducta equestris distet
ab alia saltem p(er) unu(m) mense(m):

ccl 235 Item ad hoc ut uno et eode(m) t(em)p(o)r(e)
co(n)ducte armigerar(um) gentiu(m) equitu(m)
no(n) recadant vel co(n)ductu(m) finiant
q(uo)d sepe et iuctab(us) sine n(umer)o co(mun)i p(er)us(ii)
et suis s(u)bditis maxi(m)a i(n)tulit detrime(n)ta: du-
ximus statuendu(m) q(uod) q(ua)lib(et) co(n)ducta q(ue) fiet de ca-
pitaneo vel caporale vel alio q(uo)cu(m)q(ue) p(re)sidente
equestre fiat et fieri debeat: Ita q(uod) q(ua)lib(et) co(n)ducta
cuiuslib(et) capitanei seu caporalis vel alteri(us)
p(re)sidentis distet et distare debeat saltem p(er)
unu(m) me(n)sem ab alia qua(cumque) co(n)ducta et al(ite)r vel alio
mo(do) co(n)ducta seu reco(n)ducta p(re)dictor(um) vel alicui(us)
eor(um) fieri no(n) possit nec debeat q(ua)quo mo(do) et
si fieret no(n) teneant i(n) illo mo(do) n(isi) aliter de-
liberaret(ur) p(er) d(omi)nos priores et Camerarios
de tali co(n)ducta seu reco(n)ducta q(ue) ad t(em)p(or)is distantia(m)
obtempto t(ame)n p(ar)tito i(n)t(er) d(i)c(t)os d(omi)nos p(ri)ores et ca-
merarios ad bussolam et fabas albas et ni-
gras saltem p(er) duas p(ar)tes, quotiens necessi-
tatis i(m)posterum eminerent: quo casu p(re)cedente
ut sup(ra) deliberatione d(omi)nor(um) prior(um) et came-
rarior(um) possit fieri co(n)ductio seu reco(n)ductio
absq(ue) tali distantia, p(rout) et sicut p(er) d(i)c(t)os do-
minos priores et Camerarios extiterit
deliberatu(m): De conductis pedestri-
bus et numero et t(em)p(o)re:

ccli 236 Item q(uod) nullus conestabilis seu
caporalis vel aliq(ui)s q(ui)cu(m)q(ue) pedester
possit vel debeat co(n)duci seu reco(n)-
duci cu(m) maiori n(umer)o viginti pa-
gar(um) peditu(m) seu abinde i(n)f(ra) vel usq(ue) i(n) d(i)c(t)u(m)
nu(m)er(um) i(n)clusive, p(ro)ut discretoi(bus) co(n)s(er)vator(um) vide-
bitur convenire excepto casu de balistarijs
et capitaneo quinquaginta lancear(um) peditu(m)
ut sup(ra) p(er)mictitur, co(n)ducendar(um) ad custodiam
palatij et c(etera) excepto si deliberaret(ur) aliud
p(er) co(n)siliu(m) opportunu(m): du(m) t(ame)n deliberatio fieri
no(n) possit de maiori n(umer)o, nisi usq(ue) i(n) n(umer)u(m)
ce(n)tu(m) famulor(um), p(ro)ut e(st) sup(er)ius declaratum:
P(ro) q(ua)nto t(em)p(o)r(e) fiat co(n)ductio de pedestrib(us)

cclii 237 Item q(uod) nullus pedester possit vel
debeat eligi deputari seu co(n)duci ad
soldum et stipendiu(m) co(mun)is p(er)usij p(ro)-
visione(m) vel gaggiu(m) vel alio q(ua)quo
modo nisi dumtaxat p(ro) uno me(n)se et si neces-
sitas immineret poss(it) fieri reco(n)ductio p(er) co(n)s(er)va-
tores p(ro)ut viderit opportunu(m) de me(n)se in
me(n)sem, possint t(ame)n si imminens necessitas req(ui)-
reret et co(n)s(er)vatorib(us) utile videatur fieri co(n)duc-
tio seu reco(n)ductio peditu(m) p(ro) maiori t(em)p(o)r(e) usq(ue)
i(n) duos me(n)ses et deinde reco(n)ductio de me(n)se
i(n) mensem: Q(uod) conductio gentis armi-
gere p(er)tineat ad co(n)s(er)vatores monete
co(mun)is p(er)us(ii) (et) no(n) ad alios offitiales comu-
nis p(er)usij:

ccliii 238 Nullus offitialis co(mun)is p(er)us(ii) cui(us)cu(m)q(ue)
status et co(n)ditionis existat audeat
vel p(re)sumat co(n)duce(re) seu co(n)duci fa-
cere ad stipendiu(m) seu p(ro)visione(m)
co(mun)is p(er)usij equestres seu pedestres quocu(m)q(ue)
mo(do) iure causa seu forma n(ec) huiusmodi genti
stipendiu(m) seu p(ro)visione(m) solve(re) vel solvi fa-
cere de pecunia vel avere co(mun)is p(er)us(ii) pena
mille libr(arum) den(ariorum) p(er)usinor(um), p(ro) quolib(et) co(n)trafa-
ciente et vice qualib(et) de facto aufere(n)dar(um)
p(er) q(ue)mcu(m)q(ue) offitiale(m) co(mun)is p(er)us(ii): Et nichilo-
minus d(i)c(t)a co(n)ductio non valeat ullo iur(e):
S(ed) co(n)ductio et reco(n)ductio gentis armigere
equestris et pedestris solu(m)mo(do) p(er)tineat ad co(n)-
s(er)vatores monete et ad eor(um) offitiu(m) iux(ta) pre-
dictor(um) et istor(um) exigentiam et tenore(m) et no(n)
ad alios ullo mo(do): Salvo q(uod) p(re)d(i)c(t)i no(n) ve(n)dicent
sibi locu(m) i(n) reco(n)ductione seu refirma capita-
nei quinquaginta lancear(um) peditu(m) seu balista-
rior(um) Ianuensiu(m) ad custodiam d(omi)nor(um) prior(um), ut

super provictitur dicendorum quo casu fieri possit
reductio seu refirma per dominos priores et ca-
merarios iuxta exigentiam precedentium capi-
tulorum;

De puntaturis solvendis et exigendis agentibus armorum equiti et peditum;

cclviij 239 Quoniam sicut oderunt peccare
boni virtutis amore, sic mali
penarum formidine deterrentur:
presenti capitulo duximus statuendum: quod
omnes et singuli capitanei vel caporales sti-
pendiarij equites conducti seu conducendi ad sol-
dum stipendium seu provisionem dicti communis
vel alio quovis modo teneantur et debeant de eis et
eorum lanceis sotijs equitatoribus paggis, equis
et ronzinis mostram per eos et predictis et quolibet
eorum facere et fieri facere et assignam armatum
et inermem ad omnem requisitionem et mandatum
conservatorum monete et aliorum offitialium depu-
tatorum seu deputandorum et etiam illorum quibus con-
servatoribus ipsi duxerint committendum et mostram
ipsam et assignam facere et fieri facere ubicumque
N. II et quandocumque conservatoribus fuerint requisiti. Et si
mostra alicubi fieret et stipendiarij haberent
N. II stipendium ad rationem decem et octo flor-
enorum pro qualibet lancea et non esset repertus
equus caporalis quod perdat idem caporalis sti-
pendium pro dicto equo non reperto perdat sex flo-
renos et pro equo vel ronzino paggij perdat quatu-
or flor. Et si non esset repertus caporalis lancee
perdat octo flor. et pro platanario non reperto duos
flor. Et si tales stipendiarij vel provisionati
haberent maius vel minus stipendium dicta quantitate de-
cem et octo flor. pro lancea scilicet abinde supra vel abinde
infra et de predictis vel aliquo eorum fieret mostre
et non reperiretur quod puntature fieri debeant de ipsis
et quolibet eorum non repertis et perdant quantitates pro
qualibet puntatura ad dictam rationem singula sin-
gulis referendo, sicut plus, pro rata vel minus
capiet consideratione habita ad maius vel minus sti-
pendium quod daretur. Et qui in eum quem puntatum non
remicterent infra terminum sex dierum quod etiam
perdant stipendium pro quolibet puntato pro rata
temporis ut capiet quousque remissio facta non
fuerit. Salvo si puntati legitimam excusationem
haberent et admictendam que fieri debeat coram
domino Capitaneo populi et maiori sindico Ci-
vitatis perusij infra tres dies a die puntature si

puntatio facta esset in Civitate vel comitatu perusij. Et
si facta esset in loco distanti a Civitate perusij per
quadraginta miliaria infra octo dies a die puntatu-
re. Et si quis caporalis platanarius vel pag-
gius moriretur: quod alius ydoneus loco eius
remicti debeat infra sex dies a die mortis compu-
tandos et si infra dictum terminum alium ydoneum
non remiserit soldum seu stipendium pro illo perdat
et habere non debeat ullo modo. Et etiam donec
alium remiserit infra tamen quod infra terminum predictum sex
dierum a die mortis notificasse debeat capitaneo
populi et conservatoribus monete de talis morte:
Et si aliquis dictorum caporalis plactanarij aut
paggij infirmaretur et non evaderet vel libe-
raretur infra viginti dies a die infirmitatis com-
putandos: teneatur alium ydoneum remictere
loco sui post lapsum dictorum viginti dierum infra tres dies:
dummodo notificasse debeat de infirmitatibus talibus
Capitaneo populi et dictis conservatoribus infra sex dies
a die infirmitatis computandos: Et si non remi-
serit infra dictos tres dies quod soldum vel stipendium
seu provisionem pro tali nullatenus consequatur et
quamdiu alium non remiserit loco sui: Et si aliquis di-
ctorum caporalis plactanarij vel paggij recederet
a comitiva capitanei vel caporalis et sotiorum
alius idoneus remicti debeat loco sui infra tres
dies a die recessus dummodo notificasse debeant
infra dictum terminum dictis Capitaneo populi et con-
servatoribus de talis recessu: Et si infra dictum termi-
num trium dierum alium idoneum non remiserit
soldum seu stipendium pro illo non habeat ullo modo:
Et quamdiu alium idoneum non remiserit, pro eodem:
Et quod remictendus scribi etiam et remicti
debeat conservatoribus et notificari offitiali
capitanei super mostris antequam mostre fiant
ad hoc ut remictendus a puntaturis huius-
modi non valeat excusari: Et si aliquis equus
vel ronzinus occideretur vel moriretur seu
inutilis efficeretur quod alium sufficientem debeat
remictere et assignare infra sex dies a die
mortis vel inutilis effectionis coram conserva-
toribus vel offitiali super mostris: Et si non re-
miserit infra dictum terminum quod soldum seu stipendi-
um perdat ad dictas rationes videlicet pro equo capo-
ralis octo flor. pro equo plactanarij sex flor.
et pro equo vel ronzino paggij quatuor flor.:
et quod nichilominus stipendium non habeat pro
eodem et quamdiu alium sufficientem non remiserit

loco sui; Et si aliqs equus ul ronçin vendet
seu cambiet ei alium sufficientem i tres dies a die
venditionis seu cambii remictere teneatur: Et
si no remisit ul pmum no assignabit qd stipe
dium ptali equo seu rongno vendito seu i cam
bium dato stipendium pdat addens rationes
put capiet et firmabit: Et q nulli caporali
plactanarie ul alii cuicuq sit licitum ul pmissum
equum seu ronçinum conductum ad stipendium cois pe
rusii et descriptum sine licentia consuatorum
monete expssa vendere cambire ul pignora
re sub pena stipedii unius mes pquolibz equo
seu rongno vendito pignorato ul i cambi
um dato et q stipendium dem pdat nichilo
minus addens rationes put supi declara
tum: Et si aliquis equus ul ronçin alicui
pdictoz quolibz i firmaretur q dns eiusde
teneatur ipm curari facere suis expensis:
Et si liberaretur bn quidem als teneatur ali
um remictere infra dictos viginti dies sf
sufficientem a die i firmitatis predicte copu
tandos / et si p marescalcum firmabitur ipm
equum ul rongnum fore i utilem q alius re
micti debeat sufficies loco sui i quatuor
dies a die talis fine coputandos et interi
pillo equo ul rongno stipendium no habe
at ullo mo: Et q equi ul rongni q remic
tentur no sint descripti i aliqua alia bri
gata seu comitiua existente ad stipendiu
seu soldum dci cois durate tpr alicui firme:
Et similr q nullus caporalis plactanarius
ul paggius q descript eet i coitiua ul brig
ta alicui remicti possit loco alterius do
nec descript eet i dicta brigata seu comitiua:
Conestabiles seu caporales peditum tene
antur et debeant decis z quolibz coz et de
suis sotiis et armis mostram et assignam fa
cere qties fint reqsiti ad petitii dnoz pioz et
decoz cosuatoz monete et offitialis sup mo
stris ul alicui coz ubicuq et qncuq ipi ul
aliquis coz fuerint reqsiti: Et si mostra
fieret i aliq loco et no eet rept caporalis
seu conestabilis q pdat ei stipendium et pui
sionem et similr si no repiret sotius paggius
ul ragaçius q similr soldum pno repto i tegru
pde debeat: Saluo si legitimam et ameteda
excusationem haberet q eam pbare debeant
coram capitaneo ppli puis i tminos locoz
distantiis cophensis et put sup de equitibus
e expssum: Et q si qius sotius ul ragaçius
moriretur q alius sufficiens remicti debeat
i tres dies a die mortis coputandos: Et si infra
dictum tminum no remisit sufficientem soldu
pillo no hat ullo mo: Et donec alium no re
misit quoquo mo Et q notificare debeat
de talis morte Capitaneo ppli z cosuatoribz i
tminum andictum: Et si aliquis decoz capo n 12
ralis sotii seu ragaçium i firmaret et no libe
raretur i decem dies a die i firmitatis copu
tandos q alius remicti debeat i tres dies
idoneus et sufficies loco sui: Et q notificasse
debeat de i firmitate talis capitaneo ppli et
cosuatoribz monete i sex dies a die i firmi
tatis coputandos: Et si i dictum tminum
trium dierum alius remissus no fuit q soldum seu
stipendium ptali nullatenus osequatur: Et si
aliquis coporalis soti ul ragaçius rece
deret a comitiua alicuius conestabilis q alius
idoneus remicti debeat loco sui i tres dies
a die recessus: Et si i dictum tminum triu di
erum alium sufficientem no remisit q p eo soldum
stipendium seu puisio nullatenus debeatur: Et
q notificari debeat i dictum tminum trium
dierum dictis Capitaneo et cosuatoribz talis
recessus: Et q remictendus et describendus
coram cosuatoribz remictatur: Et debeat no
tificari offitiali sup mostris ad hoc ut remi
ctendus apuntatur se nequeat excusare:
Et q nullus alterius loco admicti debeat
seu aliter scribi possit q descript eet i alia bri
gata seu comitiua q eet ad stipendium dci
cois q dum descript quolibz apparebit: Et
decernetes ad hoc ut stipendiarii tm eqtes
q pedites firmant cois puis sicut decet q
Cosuatores monete possint teneatur et
debeant i dcis casibus et qlibz eorudem in
pnti capitulo declaratis dcas qtitates de
talibz puntaturis ut sup taxatas retine
de stipendiis et puisionibz stipendiarioz eqti
et peditum: Et etiam ubi stipendia no suppe
teret exigere et exigi facere de facto re
aliter et psonalr cogi facere ad soluendum hui
moi puntaturas i qtitatibz et put supius
denotatur: Et ad eoz introytum mittere
et mitti facere p eoz notarios et famellos
put fuerit oportunum: Et decis partem
solue otingentem offitialibz sup mostris put
i feri apparebit i pnti volumine statutoz
pena ipis cosuatoribz et cuilibz eoz qnge
tam libr den/ si i pmissis ul aliq ipoz ne
gligentes fuerint quolibz ul remissi/ sup
qbz possit et debeat i spali cognosci et diligentissime sindicari.

Qz liceat consuatoribus cassare stipe-
diarios nō obsuantes qūecta ul' ea
adque quomolibz teneretur ;

cclv 240 Ut stipendiarij equestres et
pedestres gducti et ēt gducēdi
ad stipēdia seu pusiones cois
pusij ul' alias quoqmō effica-
cius excitentur ad obsuantiaz pmissoz sta-
tuim' pudentes q' si qm̄ aliqs conestabilis
caporalis ul' aliqs ali' stipēdiarij cois pus' seu
pusionat' gduct' seu gducēdus ad stipen-
diuz seu pusionez dcī cois ea adq teneret'
sm exigentiaz pmissoz ul' gtentoz ī p̄nti
nolumine statutoz q' sit licituz et pmissū
cōsuatorib' monete omī casū talez conesta-
bilez caporalez ul' aliuz qūecūqz nō obsuā-
tez ea adque quolibz teneretur ad eoz be-
neplacituz cassare; Et q' ex nūc p̄ut ex tē-
pe casso haberi debeat et censeri et q' omis
gtus q ī posteṙ fiet et quecūqz gducta fa-
cienda cū aliqb' gentib' equestrib' seu pe-
destrib' ad stipendiuz seu pusionez dicti
cois ul' alias quoqmō itelligat' ee factus
et facta sb p̄dicta gdictione et pacto etiaz
si pactuz nō eēt appositum qquomō ul' quectū:
Quali' fiat contract' cū gentib' ar-
moz communis perusij ;

cclvj 241 Ut forma pactoz inuendoz it'
coē pus' et capitaneos / conesta-
biles et caporales et qscūqz
alios stipendiarios tā equites
q' pedites ad stipendia seu pusiones dcī
cois ul' alias quolibz gducendas omibus
ī notescat statuim' declarātes q' it' dcōs
cōsuatores et quecūqz capitaneū conesta-
bilez et capporalez ul' aliuz quecūqz eqtez
seu peditez ut sup' pmictitur quolibz gdu-
cendū ad dicti communis stipendiuz seu
pusionez ul' als qquo mō gct' inīat' fiāt
et celebrāi debeant sb et cū pactis modis
et gdictionib' p̄ut infermis et ī istis for-
mulis seriosius denotatur et q' uix coz
et cuiuqz coz exigentiaz et tenorez ea oīa
et singla ī qlibz ipoz ultro citroqz ī omib'
et singlis et quo ad omia et singla fieri
exequi debeat et obsuai plenarie aliquo
capitulo statutoz cois pus' / qd loqueretur
ī gūz / quolibz nō obstante: Forma contra-
ctus cum gentibus equestrib' ;

cclvij 242 Ut A. Capitane' / conestabilis / seu
caporalis lanceaz eqstriuz sti-
pendiarioz cois pus' cū p' in
dicto nūo cōputata et itelli-
gatur lancea de uno bono caporale ām̄i-
gero et bene armis munito uno paggio
et uno platinaio bn̄ munitis duob' eqs
armigeris et uno rongino p se et suos
heredes obligando se et omia ei' bona ī-
mobilia et stabilia p̄ntia et futura p-
misit et gueniit magnificis uiris ...
Cōsuatorib' monete cois pus' z ipso
coī recipientib' bn̄ soliate z legalr̄ ser-
re cū eius psona et dictis lanceis eqs
et sotijs armigeris bonis et actis ad bel-
landuz et suituz p bere et obsequi et pare
coī et ipso pusino dūis p orib' Artiuz dn̄o
Capitaneo guerre q p tempore fuerint
et gsuatorib' monete et alijs offitialib' cois
pus' qb' cōmissuz fuit et qbuslibz coz dez
p tps sex mensiuz īcipiendoz .. die .. mēs
.. et ut sequitur finiendoz ad bn̄ placituz ipoz
dnoz et cuiuslibz offitij coz dez: Volētes et gue-
nientes ex pacto solepni stiplatoē uallato
dcī dnī Cōsuatores ex pte una et dictus
Capitane' conestabilis seu caporalis ex al-
tera q' equi et rongeni ipius z suoz eqtū
et lanceaz scripti et assignati stent ī stare de-
beant omi periculo / casū / rischio / et fortu-
na tā ab homine q' adeo moderato seu
ī moderato et q possz excogitarī et quolibz
nō excogitarī ipius capitanei conestabilis
seu caporalis et suoz equituz et sotioz.
Et de se et suis lanceis et sotijs z equis
et ronginis ī dicto nūo pmiss dcīs cōsua-
torib' monete ut sup' recipientib' mostrā
et assignaz armatuz facere et termez ubi-
cūqz et quandocūqz fuerit reqsiti ad mā-
datuz seu beneplacituz ipoz cōsuatoruz
ul' illius seu illoz cui ul' qb' cōmisint
quoqmō et etiaz ad beneplacituz offiti-
alis supmostris deputati ul' quolibz de-
putandi Et equos et rongenos p̄dictos
bullarī facere ad mandatuz ipoz cōsuatoz

et revisoribus monstrarum eandem monstram facere prout su-
pius continetur; Et si monstra alicubi fieret et
stipendiarii haberent stipendium a comuni ad ratio-
nem decem et octo flor. nectorum pro qualibet lancea
et non esset repertus equus caporalis quod perdat idem
caporalis stipendium predicto equo non reperto in
octo flor. / et pro equo plactanarii non reperto perdat
sex flor. / et pro equo vel rongino paggii perdat qua-
tuor florenos: Et si non esset repertus caporalis
lancee perdat octo flor. / et pro plactanario non reperto
perdat tres florenos / et pro paggio non reperto perdat
duos flor.: Et si tales stipendiarii vel provisionati
haberent maius vel minus stipendium decem continente decem
et octo flor. pro lancea, scilicet abinde supra vel abinde infra:
Et de predictis vel aliquo eorum fierent monstre et
non reperirentur quod punctature fieri debeant de
ipsis et quolibet eorum non repertis Et perdant quanti-
tates pro qualibet punctatura ad dictas rationes
singula singulis referendo sicut plus pro rata
vel minus caperent consideratione habita ad maius
vel minus stipendium quod daretur; Et si cum
contra punctatum non remicteretur infra terminum sex dierum a
die punctature: quod extunc perdat stipendium pro qualibet
punctato pro rata ipsius ut caperet: quousque re-
missio facta non fuerit; Salvo si punctati legi-
timam excusationem haberent et admictendam
quae fieri debeat coram domino Capitaneo
populi et maiori sindico Civitatis perusii infra
tres dies a die punctature: si punctatio facta
esset in Civitate vel comitatu perusii; Et si facta esset
in loco distanti a Civitate perusii per quadra-
ginta miliaria infra octo dies a die punctature:
et si facta esset in aliquo loco distanti a qua-
draginta miliaribus supra a dicta Civitate pe-
rusii infra quindecim dies a die punctature. Et si
quis caporalis / plactanarius / vel paggius
moriretur: quod alius idoneus loco eius remicti
debeat infra sex dies a die mortis computandos:
Et si in dictum terminum alium idoneum non
remiserit soldum seu stipendium perdat et
habere non debeat ullo modo et etiam donec alium non
remiserit: ita tamen quod infra dictum terminum sex dierum
a die mortis notificasse debeat Capitaneo
populi et Conservatoribus monete defectus mortis ^ talis
Et si aliquis dictorum caporalis / plactanarius / aut
paggius infirmaretur et non evaderet vel libe-
raretur infra viginti dies a die infirmitatis
computandos teneatur alium idoneum remi-
ctere loco sui post lapsum dictorum viginti dierum
infra tres dies: dummodo notificasse debeat de infir-

mitate talis Capitaneo populi et dictis conservato-
ribus infra sex dies a die infirmitatis computandos:
Et si non remiserit infra dictos sex dies: quod soldum sti-
pendium seu provisionem nullatenus consequatur
et quamdiu alium non remiserit loco sui Et si ali-
quis dictorum caporalis / plactanarius / vel paggius rece-
deret a comitiva capitanei vel caporalis vel
sociorum alius remicti debeat loco sui infra tres
dies a die recessus: dummodo notificasse debeat
infra dictum terminum dictis Capitaneo populi et con-
servatoribus de talis recessu: Et si in dictum ter-
minum trium dierum alium idoneum non remi-
serit quod soldum seu stipendium pro illo non habeat ullo
modo: Et quamdiu alium idoneum pro eodem ^ Et ^ non remiserit:
quod remictendus scribi et et remicti debeat
coram conservatoribus et notificari offitiali
capitanei super monstris antequam monstre fiant:
adhoc ut remictendus a punctaturis huius-
modi non valeat excusari: Et si aliquis
equus vel ronginus occideretur vel inutilis
efficeretur: quod alium sufficientem debeat re-
mictere et assignare infra sex dies a die mortis
vel inutilis effectionis coram conservatoribus vel
offitiali super monstris: Et si non remiserit infra
dictum terminum quod soldum seu stipendium perdat
ad dictas rationes videlicet pro equo caporalis octo
flor. pro equo plactanarii sex flor. / pro equo vel
rongino paggii quatuor flor. / Et quod nichilo
minus stipendium non habeat pro eodem et quamdiu suf-
ficientem non remiserit loco sui: Et si aliquis
equus vel ronginus venderet seu cambiare-
tur quod alium sufficientem infra tres dies a die ven-
ditionis seu cambii remictere teneatur: Et
si non remiserit vel terminum non assignabit: quod
stipendium pro tali equo seu rongino vendito
seu in cambium dato stipendium perdat ad
dictas rationes prout caperet et sumabit.
Et quod nulli caporali plactanario vel alteri
cuicumque sit licitum vel permissum equum seu ron-
ginum conductum ad stipendium comunis perusii et de-
scriptum sine expressa licentia conservatorum mo-
nete comunis perusii vendere cambire et pigno-
rare sub pena stipendii unius mensis pro qualibet
equo seu rongino vendito pignorato vel
in cambium dato: et quod stipendium dictum nichi-
lominus perdat ad dictas rationes prout supra
declaratur: Et si aliquis equus vel ronginus

alicuius predictorum quolibet infirmaret, quod dominus eidem
teneatur ipsum curari facere suis expensis. Et
si liberaretur in viginti dies vel quindecim alias
teneatur eum remictere in dictos xx dies suffi-
cientes a die infirmitatis predicte computandos;
Et si per marescalcum stimabitur ipsum equum vel
ronçinum fore inutilem quod alius remicti debeat
sufficiens loco sui infra quatuor dies a die talis
stimatione computandos; Et interim pro illo equo
d 2 vel ronçino stipendium non habeat ullo modo; Et
equi vel ronçini qui remicterentur non sint nec esse
debeant descripti in aliqua alia brigata seu
comitiva existente ad stipendium seu soldum
dicti comunis durante tempore alicuius firme; Et similiter
quod nullus caporalis plactanarius vel paggius qui
descriptus esset in comitiva vel brigata alicuius re-
micti possit loco alterius donec descriptus esset
in tali brigata vel comitiva; Et si supradictus
capitaneus conestabilis vel caporalis seu ali-
quis de sua brigata decem lancearum in aliquo
casu debellationis seu conflictus vel quovis alio modo
caperet aliquem de rebellibus et proditoribus
comunis Perusii presentibus vel futuris vel aliquem condemp-
natum vel condempnandum dicti comunis occasione
[illegible] adulterium supplicium vel aliquem exi-
titium qui exititus esset pro exitio comunis declaratus
per dominos priores et camerarios in cancellaria
comunis Perusii descriptus infra quatuor dies a die captio-
nis computandos gratis et sine aliqua recep-
tione vel promissione alicuius quantitatis pecunie
dominis prioribus artium Civitatis Perusii ipsum vel
ipsos captum seu captos assignare dare et tra-
dere teneatur et debeat sub pena ducentorum florenorum
de auro pro quolibet capto et non assignato ut
supra et sub maiori pena que declararetur per domi-
nos priores et Camerarios qui pro tempore fue-
rint; Quam penam ducentorum florenorum pro quo-
libet et vice qualibet et etiam maiori si per
dominos priores et camerarios declararetur
Conservatores monete sub dicta pena tene-
antur et debeant retinere de stipendio et provi-
sione talis capitanei / conestabilis / seu
caporalis et suarum lancearum et ubi stipendium
non sufficeret executionem realem et persona-
lem de facto fieri facere opportune; ¶ Item

supradictus capitaneus / conestabilis / seu caporalis
decem lancearum promisit ut supra quod ipse vel aliquis
de sua comitiva non equitabit in servitium vel
de servitiis alicuius specialis persone / nisi esset contra
inimicos comunis Perusii sine licentia dictorum dominorum
priorum Artium Civitatis Perusii vel saltem sep-
tem ex eis in concordia seu conservatorum monete
comunis Perusii qui pro tempore fuerint; Et si in alicuius servit-
ium equitabit sub pena stipendii unius mensis; Et
si in deservitium vel de offensa equitabit sub pe-
na eris etc.; ¶ Et si aliquis rumor quod
absit insurgeret in Civitate Perusii vel alibi in aliqua
Civitate vel loco subiecto vel recomendato comunis
Perusii promisit non trahere cum eius brigata ad aliquem
locum nisi ad dominos priores Artium Civitatis Perusii
qui pro tempore fuerint; Et si priores nocent in aliquo ex dictis
[illegible] trahat et trahere debeat ipse et sua briga-
ta ad rectorem seu offitiales comunis Perusii in tali lo-
co existentem et ubi rector non esset ad comunie
ipsius terre; ¶ Item promisit non tenere ad dictum sti-
pendium equum vel ronçinum alicuius Perusini ci-
vis vel districtualis clerici seu laici publice vel
occulto modo aliquo seu forma sub pena quingentarum
librarum denariorum pro qualibet vice et quolibet equo; Et etiam
promisit nomine suo et suorum lancearum sotiorum lancearum
predictorum se non dedisse nec promisisse alicui aliquid
occasione presentis firme seu conducte; Et quod quando
ipse Capitaneus / conestabilis / seu caporalis / vel
aliquis de sua brigata vocabitur in monstris bene
et legaliter et puero suo nomine respondebit unus-
quisque et sibi nomen non mutabit nec alio nomine
respondebit nec equum vel ronçinum alterius sed proprium ali-
quis pro se et suo nomine assignabit sub pena stipen-
dii unius mensis pro quolibet contrafaciente et qualibet
vice auferenda dumtaxat pro comuni Perusii; ¶ Et
quod durante tempore eorum firme non facient aliquam
confederationem ligam vel conventum inter se ad invicem
nec aliquid facere volentium consentient que esset vel esse
posset in dampnum preiuditium vel gravamen comunis
Perusii vel contentorum in presenti contractu; Et quod non parti-
cipabunt ipsi nec sui sodales cum aliquo ini-
mico comunis Perusii nec ei favorem prestabunt nec etiam
cum aliquo seu alicui soldato inimicorum comunis
Perusii et ipsos inimicos comunis Perusii et eorum
stipendiarios et sequaces pro viribus inimicas
habere tractare sub ipsa pena; Et etiam promi-
sit et pacto convenit et voluit et se summisit

dicto noie q[uod] i[n] q[uan]tu[m] ip[s]e u[e]l aliq[ui]s de sua comitiua no[n] obs[er]uaret co[n]tenta i[n] p[rese]nti p[ac]tu u[e]l aliq[uo]d ip[s]o[rum] q[uo]lib[et] casu ultra dicta[m] [et] i[n]fra[scriptam] pena[m] liceat co[n]s[er]uatorib[us] monete cassare a stipe[n]dio dicti co[mun]is p[er]us[ini] eunde[m] et que[m]lib[et] no[n] obs[er]ua[n]te[m] ad b[e]n[e]placitu[m] eo[rum]de[m]. Et e[tiam] p[ro]missio[n]e p[re]dicto p[ro] se et d[i]c[t]is lanceis finito dicto t[em]p[o]r[e] sue firme ip[s]a[m] firma[m] renouare cu[m] co[mun]i p[er]us[ii] p[ro] se[quen]tib[us] sex me[n]sib[us] ad simile soldu[m] cu[m] similib[us] pactis si placebit dicto co[mun]i p[er]us[ii]: Et q[uod] durante dicto t[em]p[o]r[e] dicte co[n]ducte nullus de dicta comitiua ib[i]t ad comedendu[m] i[n] d[i]c[t]a Ciuitate u[e]l districtu p[er]us[ii] cu[m] aliquo p[er]usino: Et q[uod] nullus eo[rum] aliqu[e]m p[er]usinu[m] i[n]uitabit i[n] d[i]c[t]a Ciuitate u[e]l districtu sub pena stipendij uni[us] me[n]s[is] p[ro] quolib[et] co[n]trafaciente et uice qualib[et] sup[er] quib[us] stet dicto uni[us] u[e]l duo[rum] testiu[m] fidedigno[rum]. Que o[mn]ia [et] singula sup[ra] et i[n]fra p[ro]mis[it] sup[ra]dict[us] Capitane[us] conestabilis seu caporalis d[i]c[t]a[rum] lancea[rum] noi[n]e [et] alio[rum] de d[i]c[t]a comitiua d[i]c[t]a[rum] lancea[rum]: p[ro] eo q[uod] uersa uice d[i]c[t]i co[n]s[er]uatores monete co[mun]is p[er]us[ii] p[ro]mis[er]u[n]t et co[n]ueneru[n]t dicto Capitaneo / conestabili / seu caporali d[i]c[t]a[rum] lancea[rum] stip[u]lanti p[ro] se et suis h[er]edibus et cui ius suu[m] co[n]cess[er]it dare et solu[er]e stipe[n]diu[m] et p[ro]uisione[m] i[n]fra[scripta]m [scilicet] ad ratione[m] ... flor[enorum] p[ro] qualib[et] lancea et quolib[et] m[en]s[e] fir-me p[re]dicte solue[n]do[rum] de me[n]se i[n] me[n]se[m]. Et abinde i[n]antea. ad o[mn]e[m] petitio[n]e[m] ip[s]i[us] Capitanei conestabilis seu caporalis q[uae] solutio et satisfactio stipendij et p[ro]uisionis p[re]dicte fiat et fieri possit et debeat p[er] ip[s]os co[n]s[er]uatores i[n]tegral[ite]r et i[n] solidu[m] semel et plur[ie]s p[re]fato capitaneo conestabili seu caporali p[ro] dictis lanceis p[ro] tota q[uan]titate u[e]l diuis[i]m seu p[ro]rata p[ro]ut ip[s]is [con]s[er]uatorib[us] uidebit[ur]. De quib[us] stipe[n]dio et p[ro]uisione fiat et fieri possit refutatio p[er] sup[ra]d[ictu]m capitaneu[m] conestabile[m] seu caporale[m] semel et plur[ie]s p[ro]ut ip[s]is co[n]s[er]uatorib[us] uisu[m] fuit expedire. Et si accider[e]t q[uod] dict[us] Capitane[us] conestabilis seu caporalis cu[m] d[i]c[t]a ei[us] comitiua ma[n]dato d[omi]no[rum] p[ri]o[rum] artiu[m] u[e]l co[n]s[er]uato[rum] monete eq[ui]taret ex[tra] districtu[m] co[mun]is p[er]us[ii] p[er] quadraginta miliaria q[uod] t[un]c soluat[ur] sibi p[ro]

eius lanceat[is] ~~et lancea[rum]~~ sua[rum] stipendio p[ro] illo tempore et loci et t[em]p[or]is et mor[e] qualib[et] p[re]s[en]tata p[ro]ut uidebit[ur] discretio[n]i do[minorum] p[ri]o[rum] Artiu[m] et co[n]s[er]uato[rum] monete: Saluo et res[er]uato q[uod] paga ultimi me[n]s[is] no[n] soluat[ur] nisi idonee satisdederit de[m] Capitane[us] conestabilis seu caporalis p[ro] se et d[i]c[t]a ei[us] co[m]itiua de bene solu[en]te et legalit[er] s[er]uiendo p[ro] totu[m] dictu[m] t[em]p[u]s dicte co[n]ducte. Et de p[ro]mittendo de non faciendo solue[n]dis et de satisfacie[n]do creditorib[us] eo[rum]: Et si no[n] satisdederit q[uod] t[un]c fiat solutio p[ro] m[e]dietate dicti ultimi me[n]s[is] t[antu]m et alia medietas remaneat p[er]solue[n]da usq[ue] ad fine[m] dicti m[en]s[is]. Et i[n] casu q[uo]d d[i]c[t]a paga no[n] soluer[e]t i[n] dicto t[er]mino liceat d[i]c[t]is co[n]s[er]uatorib[us] solu[er]e [et] satisfac[er]e alia[m] et p[ro] aliq[ui]b[us] d[i]c[t]a[rum] lancea[rum] p[ro]rata illis [scilicet] q[ui]b[us] ip[s]is co[n]s[er]uatorib[us] uisu[m] fuit qui paga[m] ip[s]a[m] recip[er]e possit et teneant et de ip[s]a refutare; Et capitaneus conestabilis seu caporalis et alij q[ui]cu[m]q[ue] q[ui] tale[m] paga[m] reciperent teneatur et debeant equitare et s[er]uire no[n] obsta[n]te q[uod] o[mn]ib[us] de co[m]itiua no[n] e[ss]et ad i[n]tegru[m] satisfactu[m]; Et nichilomin[us] sup[ra]dict[us] capitane[us] conestabilis seu caporalis cu[m] sua co[m]itiua i[n] q[ui]lib[et] casu mostra[m] facere teneat[ur] / ut sup[er]i[us] est expressu[m] / etia[m] si eide[m] i[n]tegre u[e]l al[iqua] p[ar]s et sua comitiua no[n] extiterit satisfactum; Et si accider[e]t q[uod] aliquis de d[i]c[t]a comitiua e[ss]et i[n]utilis u[e]l i[n]obedie[n]s sup[ra]dicto capitaneo conestabili seu caporali i[n] s[er]uie[n]do co[mun]i p[er]usij s[ecundu]m forma[m] p[rese]ntis i[n]fra licea[t] ip[s]i capitaneo conestabili seu capporale[m] tale[m] i[n]sufficiente[m] et i[n]obedie[n]te[m] seu i[n]utile[m] cassare et aliu[m] sufficiente[m] et obedie[n]te[m] i[n] t[er]tia[m] die[m] remicte[r]e cora[m] co[n]s[er]uatorib[us] et officiali mostre; Item ex pacto co[n]uenerunt dicte p[ar]tes q[uod] si sup[ra]dict[us] Capitane[us] [conest[abilis]] seu caporalis seu sui sotiales de co[m]itiua d[i]c[t]a[rum] lancea[rum] sua[rum] facere[n]t co[n]flictu[m] generale[m] de inimicis capitalibus communis p[er]usij et lucrarentur bandera[s] inimico[rum] siue acciperent

D. 3a

o 3

promisso p p[ro] ...

ul' caperet aliquam Ciuitatem inimicorum
per bactaliam eo casu a comuni perusii pro illis de sua
comitiua qui tamen adessent dicto conflictui se-
u captioni dumtaxat pagam duplam ha-
bere debeat pro uno mense completo; Et
teneatur et debeant dare et assignare
comuni perusii s. dominis prioribus Artium dicte Ciui-
tatis infra quatuor dies a die captionis
omnes et singulos captiuos uel rebelles
seu exbannitos pro statu seu exititios co-
munis perusii uel Ciuitatum terrarum et
locorum recomendatorum uel recomendandorum
dicto comuni perusii; Et etiam omnes alios Ciues
seu districtuales perusinos forenses seu
districtuales Ciuitatum terrarum locorum dicto
comuni recomendatorum seu recomendandorum
in posterum quos cepissent in dictis casibus seu
quolibet eorum gratis et sine aliquo premio uel
mercede sicut supra de rebellibus et expulsis;
Item ex pacto adinuicem conuenerunt dicte
partes et utraque ipsarum nominibus quibus supra omni
modo iure modo et forma quibus efficacius
potuerunt quod de aut super mallis co-
mictendis tantummodo inter quoscumque de comiti-
ua predictarum lancearum et de aliis controuer-
siis seu causis que inter eos tamen quolibet uer-
terentur dictus capitaneus conestabilis se-
u caporalis cognoscat et non alius
offitialis comunis perusii aliquomodo; Et quod supra-
dicti Capitaneus conestabilis seu capora-
lis et eius plactinary et paggij de comi-
tiua dictarum lancearum qui dabuntur in septis
durante tempore dicte firme habeant et tracten-
tur pro Ciuibus perusinis et in Ciuilibus et cri-
minalibus; Renuntiantes insuper ad inui- cclviij
cem dicte partes exceptioni non factarum promissio- 243
num obligationum et pactorum rei sic non
geste et benefitio nouarum constitutionum de fide-
iussoribus et de pluribus reis debendi et epistole
diui adriani et omni alii legum et iuris auxilio
consuetudini et statuto quod non opponent
nec opponi facient per se uel alium; Que omnia
et singula supra et infra promiserunt inter se
adinuicem dicte partes facere firma et tenere actendere et ob-
seruare et in nullo contrafacere uel uenire per se
uel alium seu alios sub pagha stipendij et totius
dicte conducte pena et sub ypotecha et obli-
gatione omnium suorum bonorum nominibus quibus
supra; Quam penam pars non obseruans predicta
parti obseruanti dare et soluere sollempni stipulatione
promisit in quolibet casuum predictorum; Et pena solu-
ta uel non contractus iste sit firmus; Et promise-
runt inter se adinuicem dicte partes damna ex-
pensas et interesse reficere que et quas una
pars occaxione alterius partis fecerit uel sustinuerit
in curia et extra pro predictis omnibus exigendis; Et
promisserunt sibi inuicem dicte partes de predictis omnibus
facere confessionem coram quocumque Iudice
tam comunis perusii quam florentie pisarum luce
Arety Cortony Assisij Spolety et fulgi-
nei et quibuslibet alterius terre loco et fori
ad petitionem partis petentis. Et Insuper
dictus Capitaneus Conestabilis seu Ca-
poralis Iurauit ad sancta dei euangelia cor-
poraliter manu tactis scripturis cum dicta eius
comitiua bene legaliter et soliciate seruire comuni
perusii et suis offitialibus auctoritatem habentibus;
Et predicta omnia actendere et obseruare ut
supra continetur. Et pro hiis omnibus obseruandis
Capitaneus Conestabilis seu caporalis
prestare debeat ydoneam cautionem sub
pena et obligatione predictis; Forma
contractus cum gentibus pedestribus

Capitaneus Conestabilis seu
Caporalis pagarum peditum sti-
pendiariorum comunis perusii pro persona
sua et suis ragagnis i[d] dicto numero
computatis per se et suos heredes obligando
se et omnia sua bona presentia et futura promi-
sit et conuenit magnificis uiris . . . do-
minis conseruatoribus monete comunis perusii pro
ipso comuni recipientibus seruire pro ut dictis
suis sotiis seu paghis eius persona
et suis ragagnis et ragnanorum suorum

caporalium admictendorum secundum discretionem dictorum
Conservatorum in dicto servitio computatis bene
munitis et armatis omnibus et singulis armis
scriptis per notitiam conservatorum pro tempore uni mensis proxi-
me venturi communi et pro ipso provisione bene solicite et lega-
liter more probi boni et legalis viri armigeri et
ad mandatum dominorum priorum artium vel dictorum con-
servatorum aut illorum vel illius cui vel quibus commiserint
ipsi domini priores vel conservatores ire stare et redi-
re quo ubi quando et quomodo et quoties ipsi
dominis prioribus vel conservatoribus vel cui vel quibus
commiserint aut committere placuerit Et de se et suis
sotiis et armis mostram et assignam facere toties
quotiens et ubicumque requisitus fuerit ad petitionem
dominorum priorum et dictorum conservatorum monete et of-
fitialibus super mostris vel illius seu illorum cui vel quibus
per dictos dominos priores seu conservatores commissum
Et si mostra fieret alicubi et non esset repertus
Capitaneus conestabilis seu caporalis quod perdat
totum eius stipendium et provisionem et similiter si non
reperiretur sotius paggius vel ragaczinus quod soldum
integrum pro non reperto perdere debeat Salvo quod si le-
gitimam et admictendam excusationem haberet quam
probare debeat coram Capitaneo populi et maiori
sindico Civitatis pistorii infra tres dies a die
puntature si puntatio facta esset in Civitate vel
comitatu pistorii Et si facta esset in loco distanti a Ci-
vitate pistorii per quadraginta miliaria infra octo
dies a die puntature Et si facta esset in aliquo
loco distanti a Civitate pistorii a quadraginta
miliaribus supra infra quindecim dies a die puntature
Et si quis sotius vel ragaczinus moreretur
quod alius sufficiens remicti debeat infra tres dies
a die mortis computandos Et si infra dictum
terminum sufficientem non remiserit soldum pro illo non habeat computandum
donec alium non remiserit quoquomodo Et quod no-
tificare debeat de talis morte capitaneo populi et
conservatoribus monete infra terminum antedictum Et si ali-
quis dictorum capitanei conestabilis seu caporalis so-
tius seu ragaczinus infirmaretur et non liberaretur
infra decem dies a die infirmitatis computandos quod ali-
us remicti debeat infra tres ydoneus loco sui Et
quod notificasse debeat de infirmitate talis capi-
taneo populi et maiori sindico et conservatoribus
monete infra sex dies a die infirmitatis computandos
Et si infra dictum terminum alius remissus non fu-
erit quod soldum seu stipendium pro tali nullatenus
consequatur Et si aliquis capitaneus conestabilis
seu caporalis sotius vel ragaczinus recederet
a comitiva alicuius alicuius conestabilis quod alius
sufficiens remicti debeat infra tres dies Et si
infra dictum terminum alium idoneum non remiserit
quod pro eo soldum stipendium seu provisio nullatenus de-
beatur et quod notificari debeat infra dictum terminum
trium dierum dictis capitaneo et conservatoribus talis
recessus Et quod remictendus et rescribendus
coram conservatoribus remictatur Et debeat no-
tificari offitiali super mostris ad hoc ut remic-
tendus a puntaturis se cavere et excusari Et quod
nullus alterius loco admicti debeat seu alibi
scribi possit qui descriptus esset in aliqua alia
brigata seu comitiva que esset ad stipendium dicti
communis quod dum descriptus quolibet appareret
Et si accideret quod fieret bellum seu prelium generale
mandato communis pistorii vel habentis arbitrium a com-
muni in quo daretur conflictus et debellarentur
inimici communis pistorii vel quod acquireret seu recuperare
aliqua Civitas vel Castrum pro communi pistorii
occasione prelii vel belli generalis faciendi et
dandi mandato dictorum dominorum priorum artium vel alterius
offitialis communis pistorii auctoritatem habentis a communi
pistorii quod dictam Civitatem vel castrum quod dictus
Capitaneus conestabilis seu caporalis perfect-
omnibus de sua comitiva qui adfuerunt tali conflictui
seu captioni habeat plagam duplam pro mense
completo in quolibet casuum predictorum Item pro-
misit nomine quo supra quod si ipse vel aliquis de sua bri-
gata in aliquo casu debellationis seu conflic-
tus vel alio quovis modo caperet aliquem de
rebellibus et proditoribus communis pistorii presentibus
seu futuris seu aliquem condepnatum vel condepnan-
dum dicti communis occasione status ad ultimum sup-
plitium vel aliquem exititium dicti communis qui esset
pro exititio declaratus per dominos priores et Ca-
merarios et in cancellaria communis pistorii descriptus
vel aliquem rebellem seu exbapnitum aut exi-
titium Civitatum terrarum vel locorum dicto communi pe-
rusii recommendatorum infra quatuor dies a die cap-
tionis computandos gratis et sine aliqua
receptione vel promissione alicuius quantitatis pe-
cunie dominis prioribus Artium Civitatis ipsum
vel ipsos captos seu captum assignare dare
et tradere Et similiter si in aliquo casu debel-
lationis seu conflictus caperet aliquem Civem
seu districtualem pistorii qui contra mandatos dicti
communis residentiam fecisset seu Cives forenses
vel districtuales Civitatum terrarum vel locorum
dicto communi recommissorum ut supra dare et assigna-
re promisit gratis et sine aliqua receptione
pecunie infra dictum terminum dominis prioribus antedictis
sub pena ducentorum florenorum de auro pro quolibet capto
et non assignato ut supra et sub illa maiori pe-
na que declararetur per dominos priores et Camera-
rios qui pro tempore fuerint Quam penam ducentorum

florenoꝝ p qlibꝫ et vice qualibꝫ et et maiores
si p dnos priores et Camerarios declararet
Conservatores monete sub dicta pena tene-
ant et debeat retiner de stipendio et p missae
talis capitanei conestabilis seu caporalis
et suoꝝ sotioꝝ et ubi stipendiuꝫ nō sufficeret
executionē realeꝫ et psonaleꝫ h're facere op-
ponūe: ¶ Item p misit noīe q's q ipe ul' ali-
q's de sua comitiua nō ibit i s'uitiuꝫ ul' debi-
tuꝫ alicui spetialis p ncet et inimicos coīs
pus sine licentia dictoꝝ dnoꝝ prioꝝ arti-
uꝫ Ciuitatis pusii ul' saltē septeꝫ ex eis ī co-
cordia q p tpr fuerint / si ī alicui offitium
ibit sb pena stipendii dicti mēsis Et si ī def-
initiuꝫ ul' offensiuꝫ ibit sub pena / heris et p':
¶ Et si aliquis rumor q'd absit i surgeret i Ci-
uitate pusii ul' alibi i aliqua Ciuitate ul' loco
subiecto ul' recomēdato cōi pusii p misit non
trahere a ci' brigata ad aliqueꝫ locuꝫ nisi
ad dnos priores artiuꝫ Ciuitatis pusii qui
p tpr fuerint: Et si priores nō eēnt i aliqua
ex dictis t'ris trahat et trahe debeat ipe et sua
brigata ad rectoreꝫ seu offitialeꝫ coīs pusii i tali
loco existenteꝫ; et ubi rector nō eēt / ad coīe ipius
t're: Et etiaꝫ p misit dicto noīe p se et suis sotiꝫ
se non dedisse nec p misisse aliquid alicui occa-
sione p'ntis firme seu aducte: Et q cū ipe ul' a-
liquis de sua brigata uocabit i mostris bene
legalr' et p uero suo noīe respondebit unusquisqꝫ
et sibi nomen nō mutabit nec alio noīe re-
spondebit sub pena stipendii toti' mensis p qlibꝫ
cōtrafaciente et qualibꝫ uice auferenda p cōi
pusii p conservatores monete: Et q durante
tpr eoꝝ firme nō facient aliquaꝫ confedera-
tioneꝫ ul' ꝯiūctuꝫ ul' aliqd aliud facient q'd esset
seu redūdare possꝫ i dāpnuꝫ seu p iuditiuꝫ coīs
pusii ul' ꝯtentoꝝ i p'nti ꝯctu: Et q nō participa-
bunt ipe et sui sotii cū aliquo inimico coīs pusii
nec ei fauoreꝫ p stabunt nec etiaꝫ alicui seu
cū aliquo stipendiario inimicoꝝ coīs pusii: Et
ipos inimicos et eoꝝ stipendiarios et sequa-
ces p ueris inimicis h're et tractare sb' dicta pe-
na: ¶ Et etiaꝫ p misit et pacto ꝯuenit et uo-
luit et se summisit dco cōi q si i p'ntiꝫ ipe ul' aliqs
de ei' comitiua nō obseruaret ꝯtenta i p'nti ꝯctu
ul' aliquod ipoꝝ q quolibꝫ casu ultra dictaꝫ et i-
frascriptaꝫ penaꝫ liceat cōseruatoribꝫ monete cassa-
re a stipendio dicti coīs eundeꝫ et quelibꝫ non
obseruanteꝫ ad bn' placituꝫ eoꝝdeꝫ ¶ Et et p mis
noīe p dicto p se et suis sotiis finito dicto tpr sue fir-
me ipaꝫ firmaꝫ renouare cū cōi pus Et ꝯseruato-
ribus monete p sequnti mēse ad similē soldū et cū
similibꝫ pactis si placebit dicto cōi et ꝯserua-
toribus monete: ¶ Et p dicta omīa et singla
et ista et quolibꝫ eoꝝ deo fecit et p misit idē
Capitane' conestabilis seu capitaneus capora-
lis q uersa uice et noīe communis pusii p
miserunt et ꝯuenerunt dicto Capitaneo
conestabili seu caporali stipulanti p se et suis
heredibꝫ aut cui Jus suuꝫ concessit dare et
soluere sine aliquo precepto ul' mandato sti-
pendiuꝫ infrascriptuꝫ soluta p'mis gabella
secundū formaꝫ statutoꝝ coīs pusii Vꝫ p qli-
bet paga dictaꝫ pagaꝫ ad rationeꝫ ... flo-
renoꝝ auri p quolibꝫ mense; Item pacto firma-
uerunt int' se q de maleficiis que quolibꝫ cō-
mitterētur tantūmo int' quoscūqꝫ de ei' co-
mitiua et de quibuscūqꝫ cōtrouersiis seu cāis
īt eos dict' capitane' conestabilis seu capora-
lis tantuꝫ cognoscat p ut de eqūitibꝫ e exp's
sumpt et nō alius offitialis Et renūptiaueri't
īt se ad inuiceꝫ dee partes exceptōi nō factaꝫ
dictaꝫ p missionuꝫ obligationuꝫ et pactoꝝ rei
sic nō geste et benefitio noua' ꝯstitutionum
de fideiussoribꝫ et de pluribꝫ reis debend; Et
ep'le diui adriani et omī alii legis et Juris
aux' ꝯsuetudini et statuto q non opponet nec
opponi facient p se ul' aliuꝫ: que oīa et singula
sup' et infrascripta p miserunt dee ptes īt se ad
īuiceꝫ facere attendē et obseruare et i nullo cō-
trafacere ul' uenire p' se ul' aliuꝫ seu alios sub
pena paghe et stipendii totius dicte aducte et
sb ypotecha et obligatione oīuꝫ suoꝝ bonoꝝ
noīibꝫ quibꝫ sup': Quaꝫ penaꝫ ps nō obseruans
p dicta p'ti obseruanti dare et soluē solēpni stipu-
latione p mis' i quolibꝫ casuꝫ p dcoꝝ: Et pena
soluta ul' nō ꝯ'ca ista firm': Et p miserunt īt se
ad inuiceꝫ dāpna expensas et interesse q et q'
una ps occasione alteri' ptis fecit ul' sbstinuit
ī cāa et ex p dictis omibꝫ exigendis; Et p mi-
serunt ē ad īuiceꝫ dee ptes de p dictis omibꝫ fa-
cere ꝯfessiones coraꝫ Judice tam coīs pus ꝗ flo-
rentie / pisaꝝ / Luce / Aretii / Cortonii / Assisii /
Spoleti / et Eugubii et cuilibꝫ alii t're loci et fori
ad petitionē ptis petentis; Et Insup sup'dictus
Capitane' conestabilis seu caporalis Jurauit
ad scā dei euangelia corporalr' manu tactis sp-
tius ai dicta ei' comitiua bene legalr' et fideliter
s'uire cōi pusii et suis offitialibꝫ auctoritatē h'n-
tibus a dicto cōi pusii; Et p dicta oīa attendere et
obseruare ut sup' ꝯtinet' / Et p hiis oibꝫ obseruād p dcs
conest' capitane' conestabilis seu caporalis pre-
stare debeat ydoneaꝫ cautioneꝫ · De offitio
offitialis super mostris tam gentuꝫ armataꝫ

q̄ potitu͡z capit͡r ꝛ castellanoꝝ ꝛ alioꝝ q̄ꝛ cu͡iqꝫ;

cclviiij
244
V[T]tı stipendiarij equites q̄ pedites
ꝑuiant coı̄ pusij debite sicut de-
cet cū coꝝ ꝑsonis et et cū equis;
Statutum et ordinam̄ q̄ decete-
ro Ciuis et notari⁹ publicandus de sacculis
pusinis sint et eē intelligantur sup mōstris
gentiu͡z armigeraꝝ equitu͡z et peditu͡z q̄rūcū-
qꝫ: Et etiā oı̄u͡z et singuloꝝ Castellanoꝝ et
aliaꝝ quoꝝlibꝫ hntiu͡z custodia͡z aliciꝰ castra-
ri fortalitij et bastie comitat͡z pusij seu Ciuita-
tu͡z teraꝝ Castroꝝ et locoꝝ quoꝝlibꝫ ꝗ͂ recō-
mēdatoꝝ uł quolibꝫ sumissoꝝ coı̄ pusij: Et
et oı̄u͡z et singloꝝ famuloꝝ coꝝ et cuiꝰqꝫ coꝝ.
Et etiā oı̄u͡z et singulaꝝ munitionu͡z quaꝝ
huiꝰmōi Castellani hr̄e et tenē debent ſm
fōma͡z statutoꝝ maxime disponēciu͡z ad quē
tenent castellani sub capitulo ccc. . p̄-
sentis ꝑmi libri statutoꝝ coīs pusij: Et ge-
neralr̄ de oı̄ub͡z et singulis quolibꝫ ꝑtinēti-
bus ad offitiu͡z offitialiu͡z sup mōstris taꝫ gentiu͡z
armata͡z q̄ taliu͡z castellanoꝝ ſm fōma͡z
statutoꝝ dc̄ī coīs pus͡r de tali matēia disponēti-
um; Et etiā oı̄u͡z et singuloꝝ potestatu͡z capi-
tanoꝝ et uicarioꝝ teraꝝ et Castroꝝ coītis
pusij et coꝝ offitialiu͡z et famuloꝝ; Et etiā
oı̄u͡z et singuloꝝ potestatu͡z capitaneoꝝ Ciui-
tatu͡z teraꝝ et locoꝝ coı̄ pusij recōmissoꝝ seu
quolibꝫ recōmēdādoꝝ et coꝝ et cuiꝰqꝫ coꝝ offiti-
aliu͡z et famuloꝝ iux̄ et ſm exigentia͡z sta-
tutoꝝ ı̄ p̄nti uolumine cōtentoꝝ; Et cū of-
fitio potāte et arbitrio muneribꝫ et onerib͡z
put et sicut īfra seriosiꝰ denotatur.

De mōstra reuidenda p dc̄os offitiales et
cōꝑuatores monete seu deputādos ad dc̄ōs
cōꝑuatorib͡z cū͡z dc̄o offitiali de gētibus
armigeris;

D. 6.

ccLx
245
S[S]tatuim⁹ q̄ mōstre gentiu͡z armi-
geraꝝ tam equitu͡z q̄ peditu͡z q̄-
modolibꝫ militantiu͡z ad stipēdi-
u͡z seu pusionē͡z coīs pusij pos-
sint et debeant bene diligent͡r et sollicite
sepe sepiꝰ reuideri tam ı̄ Ciuitate pus͡r q̄
alibi ubicuq͡z fuerint tales gentes quolibꝫ
depūtate ad miñ⁹ una uice mēsis quolibꝫ p cō-
ꝑuatores monete seu aliū Ciuē deputatū
p ipos cōꝑuatores / seu sit marescalcus uel
non et p offitiales de sacculis publicandos:

Et q̄ p̄fatus offitialis dn̄i Capitanei una 96
cū dictis cōꝑuatorib͡z seu deputando ab
eis teneant et debeant dictas mōstras
diligētissime reuidē et cōsignationes quas-
libꝫ bene et legalr̄ facere omı̄ fraude omis-
sione et negligētia postpositis et puntare
et puntari facere ꝑsonas equos et arma
q̄ et quos et quas ı̄ mōstra ꝛ cōsignatione
nō repierint: et ipas puntaturas ı̄ fōmā
publica͡z reducē et Conꝑuatorib͡z monete
et capitaneo ꝑpli pusini cōsignarī / si facte
fuerint ex Ciuitate pusij ı̄ ꝑa͡z die͡z postq̄
pusiu͡z redierit; Et si ı̄ Ciuitate pus͡r dicta
die q̄ facte fuerint; Et q̄ si quis puntat͡r eēt
et excusatione͡z hr̄et legitima͡z et admictēdā
q̄ ipa͡z ꝑ basse debeat cora͡z capitaneo ꝑpli pe-
rusini ı̄ t̄minu͡z appositu͡z sup ı̄ c̄ de pūcta-
turis soluēdis et exigēdis agentib͡z armoꝝ
Saluo q̄ p̄fatus capitane͡r nō possit nec
debeat aliam excusatoē͡z admictere p eqius
conseruatorib͡z competentis uł alijs Ciuibus
quoq̄mō uł aliam alt͡r ꝑsone / nisi ı̄ casibus
ꝑmissis ꝑ forma͡z p̄sentiu͡z statutoꝝ; Decla-
rantes q̄ Conꝑuatores monete sup excusa-
torib͡z quas quolibꝫ facere possent ı̄ aliq̄ cāū
ſm ordinamēta camere nullaten⁹ admictant
nī p̄stito ꝑ eos dē͡z debito sacramēto et alr̄ uł alio
mō non; Ac etiā statuentes q̄ p̄dicti cōꝑua-
tores et coꝝ notij et cancellii ı̄ tc̄tia͡z die͡z post
lapsu͡z t̄minu͡z ad excusationes faciendum
iux̄ exigentia͡z dicti capituli de pūntaturis soluē-
dis ı̄ eis possint teneant et debeant huiꝰmōi
pūntaturas put capiet et sumabit ſm fōra͡z
dicti capituli et etiā q̄ctus firmati cū gētib͡z
armigeris eqtib͡z seu peditib͡z iux̄ forma͡z
traditam sup retinē de coꝝ et cuiꝰqꝫ coꝝ sti-
pendijs et pusionib͡z: Et mictē et mitti
facere ad coꝝ introyt͡r put fuit oppōtunu͡z
et cedula͡z q̄ntitatis seu q̄ntitatu͡z retētarū
occaxione taliu͡z puntaturaꝝ et ad introytū
ipoꝝ misisse dicto dn̄o Capitaneo ı̄ dictum
t̄minu͡z triu͡z dieꝝ. Pena dicto offitiali
sup mōstris et etiā conꝑuatorib͡z seu depu-
tando ab eis q̄ngentaꝝ libꝫ p quolibꝫ et
uice qualibꝫ si ı̄ remissione mōstraꝝ et pūcta-
turis uł eaꝝ reasignatione et etiā dictis cō-
ꝑuatorib͡z et coꝝ notijs et cancellis si ı̄ mis-
sione ad introyt͡r uł cedule pagamēti missione
fraude͡z uł negligentia͡z cōmisint quoq̄ mō

Et ad hoc ut sub obtentu commodi tales
monstre diligentissime reuideant et fiant:
quod de omni eo et toto quod peruenerit in comuni occa-
sione talium puntaturarum per prefatum offitiales et
alius deputandus per dictos conseruatores
quem semper teneantur et debeant deputare et si
monstra pisis fieret habeat et habere de-
beant quartam a conseruatoribus monete dicti
comunis videlicet dicti offitiales publicandi dimidiam dicte
quarte partis et aliam dimidiam offitialis per
dictos conseruatores deputandus prout capient
et sumabunt ex dictis puntaturis.

De monstra reuidenda per offitiales et uel
de saculis publicandos et de castellanis
et aliis habentibus custodiam castro-
rum seu bastiarum et parte lucri;

cclxj
246
Ad hoc ut per solertem custodiam
castrorum fortilitiorum et bastitarum
sitorum et sitarum in comitatu pisis et ci-
uitatibus terris et locis comunis pisis
recommendatis vel subiectis omnis cesset inco-
moditas; Et iurisdictiones comunis pisis et
domina conseruetur et pacis tranquillitas subiectis
proueniat ex custodia uigilanti: Et ut uorax
castellanorum auiditas seu aliorum custodiam
habentium negligentiam retinere famulias et mu-
nitiones necessarias ad defensam pariter et
defensas sicut oportuit reprimatur presenti capitulo
duximus statuendum: Quod offitiales publicandi
de saculis possint teneantur et debeant dilige-
tissime saltem quolibet mense semel ad minus
iuisse uidisse et examinasse monstras fideliter
atque caute de omnibus et singulis castellanis
seu habentibus custodiam alicuius castri bastite uel
fortilitiy comitatus pisis uel aliud pro comune
pisis custoditur seu ad quod custodiendum
tam in comitatu quam ciuitatibus terris seu locis
comunis pisis uel recommendatis seu summissis
Castellani seu Capitanei uel custodes quo-
modolibet diriguntur uel pro comune pisis
seu pro comunia uel dominos talium Ciuitatum
terrarum uel locorum uigore federum uel conuentio-
nuus quibuslibet eliguntur: Et et de omnibus
et singulis eorum famulis quos quolibet tene-
debent ad talem custodiam; Et et de quibuscumque
munitionibus et uictualibus et aliis que habere et te-
nere debent Castellani Castrorum secundum formam
capituli statutorum in presenti primo uolumine
contentorum sub rubricas de electione et offitio
reuisorum offitialium castrorum et roccharum;
Et etiam ad que tenentur Castellani Castrorum
comunis pisis sub capitulis ccc - - - et sequente:
Et quod possint teneantur et debeant prefati
offitiales huiusmodi monstras et consigna-
tiones et qualibet eorum de personis et
uictualibus et armis bene et legaliter reui-
dere et facere et puntare personas mu-
nitiones et uictualia et defectus quoslibet
iuxta exigentiam statutorum predictorum et ipas
punctaturas et consignationes in publicam
formam redigere et assignare infra decem dies postquam
pisis redierit Conseruatoribus monete comunis
pisis et copiam penes se habere et infra mensem
a die puntature teneantur et debeant capi-
taneus populi uel alius offitialis exigisse et exe-
quuturasse huiusmodi puntaturas a talibus pun-
tatis et contra ipsos prout et sicut capient et ſ. 7ᵃ
sumabunt et etiam contra eorum et cuiusque ipsorum
fideiussores in solidum et de facto omni caui-
latione recursu seu appellatione seposita:
Et quod quilibet fideiussor qui quomodolibet dare-
tur pro huiusmodi castellanos ad solutionem
puntaturarum et defectuum: stricte intelligatur
pro huiusmodi castellano in solidum obligatus.
Et quod contra eum fieri possit et debeat executio
ac si fieret contra ipsum Castellanum et puntatos sol-
ui debeant conseruatoribus seu per ipsos retineri
ab illis quibus per eos deberet fieri solutio quo- o 7
quo modo pro eorum stipendio uel salario: Et de-
cernentes quod si puntature fierent de aliquibus
castellanis seu habentibus custodiam aliquorum
castrorum bastiarum seu locorum in presenti capitulo
comprehensorum uel aliquibus eorum quibus in totum
seu in partem per conseruatores monete fieret so-
lutio de stipendio seu salario quomodo quod in-
fra tertiam diem a die assignationis tales pun-
tature possint teneantur et debeant ipsi con-
seruatores prout tales puntature capient et
sumabunt de tali stipendio seu salario retinere:
Et ad eorum introytum mittere et mitti facere
sub pena et prout in precedenti capitulo de gentibus
armigeris est expressum: Et similiter misisse ca-
pitaneo cedulam pagamenti. Que fierent
puntature de talibus castellanis quibus per massarios
comunis pisis deberet solui per eis et eorum famulis

qbuimoi apūnctature assignari debeant p
ipos offitiales ipsis massariis put sup de co-
fuatoribꝫ ē expssum et solutiones eoꝝ fieri dic-
tis massariis et p ipos et eoꝝ notarios et
fancellos retinei et adintroytꝫ mitti et ce-
dulaꝫ pagamenti capitaneo ppli mitti put
supius de consuatoribꝫ ē expressum: et coē hat
et hire debeat in singulis castris a consua-
toribꝫ seu massariis quātaꝫ pte put tales
puntature capiēt et sumabunt; ¶ Et q
siquis baractariaꝫ seu negligentiaꝫ cōmi-
sit q ipo facto icadat ipenaꝫ quīgentaꝝ li-
braꝝ p quolibꝫ et uice qualibꝫ; Et sup his
possint et debeant spetialr sindicari. De fi-
deiussoribꝫ dādis p castellanos ituros
ad custodiā aliaꝝ castri bastie seu fortili-
tii;

cclxii 247 Statuim et ordinamꝰ q de cetero
omnes et singuli Castellani
et alii quocūq noie nūcupent
q quolibꝫ ibunt ad custodiaꝫ
seu Capitaneantiaꝫ alicuiꝰ Castri bastie ul'
fortilitii comitatꝰ pusii aut Ciuitatum
teraꝝ ul' locoꝝ coīs pusii recomissoꝝ seu
recomēdandoꝝ iposteꝝ qui eligerent ac co-
munitatibꝫ ul' dominis aliquibꝫ aut de sac-
culis coīs pusii publicarētur ul' loco electo-
ruꝫ quolibꝫ surrogarētur seu deputarēt
possint teneant et debeant coraꝫ dñis po-
ribꝫ Artiuꝫ Ciuitatis pusii anteq accedant
dare bonos ydoneos et sufficientes fideiu-
ssores usq inuꝫ deceꝫ ul' abinde sup locoꝝ
qualitate et oppotunitate pensata et non
minꝰ quīq se obligaturos insolidum p q̄ta-
te et usq isūmaꝫ deceꝫ miliuꝫ flor et nō
minꝰ quīq milibꝫ sup custodia manutenēe
et restitutiōe Cassari fortilitii seu bastie; Et
ēt sup solutione punctaturaꝝ et defectuū
quoꝝcūq cū pmissionibꝫ obligatōibꝫ et re-
nuptiationibꝫ oppotunis; ¶ Et q similr
teneātur dare iscriptis eoꝝ noīa pnoīa
et cognomina et portaꝫ et parochiaꝫ et ēt
oīuꝫ et singuloꝝ famuloꝝ et cuiꝰq eoꝝ fa-
muloꝝ eos qꝫ describi faciendo p pila et si-
gna .s. dictos famulos ne fraus aliqua
comictatur sub pena ducētaꝝ libr p q̄li-
bet et uice qualibꝫ; ¶ Et q talibꝫ nisi p-
mitus fideiussores dederint et eoꝝ et fa-
muloꝝ noīa put supiꝰ continet lictera
dari nō possit mō aliquo seu forma sb dcā
pena danti et scribenti et sigillanti et ui-
ce qualibꝫ auferenda a quolibꝫ cōtrafaciēte;
De mostra reuidēda de potestatibꝫ
et capitaneis et aliis offitialibus coīs
perusii ituris ad terras subiectas;

cclxiii 248 Ut potestates Capitanei et alii
quicūq rectores q quolibꝫ p coē
pusii dirigunt seu p comuni-
tates ul' dnos uigore federū
uigentiuꝫ int ipos et coē pusii quolibet
eliguntur ad gubēnatōeꝫ seu regimina co-
munitatꝰ pus seu ciuitatiuꝫ teraꝝ castroꝝ ul'
locoꝝ coī pus recomissoꝝ ul' iposteꝝ reco-
mictendoꝝ cū eoꝝ offitialibꝫ et familiis de-
bita fuant oīnino sicut decet; Statuimꝰ
q quilibꝫ ipoꝝ anteq uadat ad regimē ad qd
electꝰ fuīt ul' alr deputatꝰ p quatuor dies
teneatur et debeat iscriptis dare i cancella-
ria comunis pusii eiꝰ et offitialiuꝫ et famu-
loꝝ noīa et cognomina et pnoīa locaꝫ un-
de sunt et pila et signa; Et coraꝫ dñis po-
ribꝫ artiuꝫ dare duos bonos fideiussores Ci-
ues qui isolidum una secuꝫ obligare debeāt
q residentiaꝫ faciet et offitiales familiaꝫ et
equos oīnino retinebunt i offitio put debet
et deputatiuꝫ soluēdis si ptingeret puntari
cāu quolibꝫ cū effectu; ¶ Et q offitiales pu-
siui publicandi possint teneantur et debeat
omi kl mēs admīnꝰ semel mostraꝫ et assignaꝫ
de eis et quolibꝫ eoꝝ et eoꝝ offitialibꝫ et fa-
miliis facere diligentēꝫ; Et nō reptos puc-
tare et apūtaturas iformaꝫ publicaꝫ cōsigēe
put sup de castellanis expmitur; Et execu-
tio fieri possit et debeat i menseꝫ p capitane-
uꝫ ppli ul' aliuꝫ offitialeꝫ et fuari modus sup
traditꝰ de castellanis i omibꝫ et q̄ ad oīa cū
effectu Et sub illa pena ¶ Et q puntatu-
ras soluē teneantur et debeant put iferiꝰ
denotatur si punctati fuerint quoqmō vꝫ
p quolibꝫ pncipali rectore nō repto et uice
qualibꝫ uiginti quīq libr dēn p quolibꝫ iu-
dice nō repto deceꝫ libr dēn p quolibꝫ sotio
quīq libr p quolibꝫ notario tres libr p quoli-
bꝫ domicello ul' famulo quadraginta sold dēn;
et p quolibꝫ equo unuꝫ flor i pecūia nūata

fideiubeat et p puntaturis

semel i ebdomoda

cis et aulibz coz auferendas defacto
et uice qualibz; Et q quilibz talium
offitialiuz ad reqsitoez dictoz offitialiuz ul'
alteri' coz possit teneat et debeat mostraz
et assignaz facere diligenter sb pena centu
libr. denarioz p quolibz et uice qualibz qua
fuerit cotrafactuz; Et nichilominus ppuncta-
to h'ri debeat cu omnibz suis offitialibz et fa-
mulis et equis. Que quidez puntature sol-
ui debeat massarys cois pusij; Saluo q
si de camera conseruatoz alicui ex talibz offi-
tialibz aliquid deberet solui p suo ul' famuloz
salario seu stipendio quoq modo te tales punta-
ture ibidez soluantur et retineatur sic de
Castellanis fieri debz sm formaz pcedentiuz
capituloz; De quibz quidez puntatiuis s. de
oim eo q'd uenerit i cote seu remansit pfatus
offitialis h'at et h're debeat quataz ptez tam
a conseruatoribz q a massarys dicti cois pcu-
pient et stimabut: De pena recusantiuz
dare noia coz de quibz mostre reuideri
debent.

pen. c. lt. denegati facere monstram

ccl xiiij
249
Onseruatores monete et notarii
sup conductis i coz Camera et
Massary cois pusij et coz notij
et quilibz coz sb pena quinqitaz
libr. denarioz p qlibz negligente et uice qlibz
defacto auferendaz possint teneat et debe-
ant ad requisitoez offitialiuz sup mostris dare
et assignare noia et eos p pila et signa qua-
rucuqz gentiuz armataz peditiuz et equitu
put scripta sunt i conductis coz: Et similiter oiuz
Castellanoz et famuloz quolibz conductoz
p ipos ul' aliquez coz et oiuz qui loco castro-
ruz quolibz remicteretur: adhoc ut mostre
possint efficaciter reuideri: Et illud idez fiue-
tur de potestatibz Capitaneis castellanis et ali-
js q iuerent ad regimina ul' custodias Ciui-
tatuz terraz ul' locoz coi pusij suppositoz i ca-
stellania quolibz assignadis iux exigetiam
pcedentiuz capituloz. Qd nullus castel-
lanus h'ns alicui castri fortiliti ul' bastie
coit pusi custodia ul' terraz subiectaz possit
inde recedere;

cclxv
250
Ullus Castellanus ul' ali' quicuqz
h'ns principatu seu exercens cu-
stodiaz alicui' castri seu fortili-
tij coit' pusij seu castroz ul' bastiaz Ciui-
tatuz terraz ul' locoz seu fortilitioz coi pusi
subiectoz ul' recomissoz possit audeat uel
psumat a tali castellanatia seu custodia du-
rante tpr quo ibidez stare deberet recede'
ul' se absentare sine expssa licentia dnoz pcoz
et cameraioz Artiuz Ciuitatis pusij ob-
tempto sup tali licentia partito ad bussolas
et fabas admin' p duas ptes pena duceta-
z libr. p quolibz et uice qualibz q fuit con-
trafactuz. Et q dni pores Artiuz ul' alij
magistrat' Ciuitatis pusij sub dca pena
no possint nec debeant dare talez licetiaz
ct' dictaz formaz Et si data fuit no ualeat
ullo mo; De mostris offitialiuz forensiuz
ciuitatis et coit' pusij reuidendis et pre-
lucri et punctaturis soluendis;

cclxvj
251
Um putilitate publica sit ne-
cessariuz mostras offitialiu fo-
rensiuz Ciuitatis pusij et etiaz
q i coitu pusij quolibz deputaret'
sepe sepius reuideri: ut offitiales familias et
equos teneat ordinatos duximus statuend'
q offitiales et notarius sup mostris signoriaz
et offitialiuz forensiuz quozcuqz Ciuitatis
pusij ul' comitat' q de saculis cois pusij pu-
blicantur ul' publicatoz loco deputatur pos-
sint teneat et debeat mes' quolibz admin' — *m. uicibz i mense.*
quatuor uicibz et toties qtiens uiderit oppo-
tunuz mostraz et assignaz facere diligentez
de dnis potate Capitaneo ppli maiori sindico
Judice Justitie Conseruatore coit' pus' Capita-
neo custodie et alijs notijs ad palatij dnoz
pcoz custodiaz deputatis; Et coz et cuiuscoz
offitialibz familijs et equis Et de omnibz ali-
js offitialibz forensibz i Ciuitate ul' coitu pu-
sij quolibz deputandis et familijs cozdez et
equis: Et i casu q mostra fieret de pdictis
ul' aliquo pdictoz et no reperiret' collacteral' — *pena no repertorum. collateralis lib. xx.*
q uice qualibz soluat uiginti libr. den. et p q- — *Judices lib. x.*
libz alio Judice decez libr: Et p quolibz socio — *a- lius lib. v.*
qnqz libr. et p qlibz notario tres libr: Et p qlibz — *notarij lib. iij.*
famulo seu beruario ul' ragagno duas libr. — *famul' lib. ij.*
denarioz: Et p quolibz equo ul' rongino u- — *equi flor. j.*
nuz flor: Et q'diu no remisit ultra dictas
puntaturas solduz pillo tpr nullaten' con- — *Amictat stipendium.*
sequantur Et q dicte puntature et qtita-

tes et quolibet ipsarum de salario offitialis de quo
mensis a remissa fuerit debeat retineri pro ut
incipient et firmabunt si et infra tres dies non
remisserint punctaturam a quolibet recessit a
die recessus. Dummodo inmediate post re-
cessum notificaverit diem recessus talis. Of-
fitialis super mensis vel cancellario vel puncta-
tori seu abreviatori reformationum dicti comunis
cum in dicta cancellaria offitiales et famuli de-
scribi debeant et remicti. Et si non noti-
ficaverit, pro tales punctatore quolibet eum
debeant solvi et retineri. ¶ Et si non aliquis
moreretur ex offitialibus seu famulis qui infra
tres dies a die mortis alius ratione et suffi-
ciens remicti debeat. Et die mensis no-
tificatis debeat, pro ut de recessu supra conti-
netur. Et si non remiserint et punctat fuit ad
solutionem huiusmodi teneantur. Et illud idem de
equis intelligatur si non aliquis moreretur
qui deinde firmamus alii boni et sufficientes
remictantur. Et si de aliquo facta esset punctatura
vel quod esset offitium esset in Civitate vel comitatu quo
illo die si in Civitate fuit debeat coram
offitiale vel cancellario presentari. Et si in Comi-
tatu infra tres dies talis punctator expurgari de-
beat, ut supra aliquis pro veritate corpore habe-
atur. ¶ Et quod nullus possit describi vel
assignari in mostra alterius seu famulia vel offitio
quod in aliqua alia assignatus seu scriptus fuerit offitio
descriptus esset. Et quod offitiales et famulie et
maxime famuli et domicelli pro offer-
entia eorum et patris et matris et locum nomina
et cognomina et pila et signa describere
remicti debeant et mictere in cancellaria com-
munis. Et quod offitiales et notarii super mostris
talium nomina debeant cancellare debeat ex-
trahere, ad hoc ut fraus aliqua non co-
mictatur. Et quod sub pena viginti quinque
librarum pro quolibet et vice qualibet loco pu-
nctaturam accipientem nullus residens
in Civitate vel comitatu pro ut quod offitium non
moreatur in palatio vel alibi cum offitiali-
bus possit describi in mostra vel respondere.
Supra quo offitiales mostrarum diligenter
debeat inquirere et quolibet contrafaciente
vice qualibet in dicta civitate ... et

[illegible] ¶ Declarantes
et firmantes ... punctaturas
et qualibet earum ... dies post lapsum
tertium diem in quo debet remissio fieri
... offitiales et notarius super mo-
stris possint teneant et debeant in for-
mam publicam consignare in cancellaria co-
munis pro cancellario dicti comunis vel abre-
viatori reformationum et sigillatas et alii
copias pro ipsis retinere et super ... assigna-
tione fraudem aliquam commissionem seu
negligentiam et in executione mostrarum
non comictere, quam non sub pena [illegible]
librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet
de facto a ... negligente vel contra
faciente auferendam. ¶ Quarum de pu-
nctaturarum copiam in fine offitii cuiuslibet offi-
tialis cancellarius et abreviator predicti pos-
sint teneant et debeant sub pena ...
librarum mictere sindicatoribus talis ...
... quorum punctature aliqua facte fuerint
seu contra offitiales vel famulias eorum ...
eorum et alias copias consignatoribus mon-
te Gaudii sindicatores possint tene-
antur et debeant sub pena quinquaginta
librarum denariorum pro ut dicte punctature et
prout et firmabunt de salario et de-
trahere de salario talis offitialis et in summa
declarare pro ut fuit oppositum de salario
do et detrahendo pro ut et sicut supra
continet addentes rationes et causas supra
anotatas. ¶ Et quod consignatores mo-
netae sub dicta pena possint teneantur
et debeant dictas punctaturas et qualibet
earum addentes rationes et causas supra
declaratas sive ostendere si in summa non
fieret declaratio de talis offitialis sala-
rio retinere et detrahere et ad eorum intro-
ytus mictere et micti facere per eorum
notarios et cancellarios pro ut fuit oppor-
tunum infra duos dies post finem sindicatus
cuiuslibet offitialis. ¶ Et quod ... pune-
ctatis offitialis et notarius super mostris
habeant et habere debeant quartam partem
omnium penarum seu punctaturarum ...
... quolibet ...

Marginal notes, left:

In die a recessu notificet recessus

Si non notificabit.

Si moriatur

De equis mortuis

Si absens pro offitio

Nemo in aliena mostra describatur. D. 9.

Scribant nomina patris matris locorum et pile et signa

Non stantes continue cum offi-
cialibus (?) punctentur in libro (?)

Marginal notes, right:

De punctaturis in camera ... dicti

Pena offitialium

Copias mictent sindicatoribus

Pena cancellarii

Alia consignatoribus

Pena sindicatorum

Retineant de salario

Mictant ad introitus

In mostris offitialium

Quam quidem quantitatem pretii prout capiet et
summabit Conservatores ipsi sub dicta pena
possint teneantur et debeant infra decem di-
es post finem offitii cuiuslibet offitialis dare
et solvere de qualicumque pecunia dicti communis absque
alio precepto vel mandato unsa solum tali
copia per cancellarium seu abreviatorem
(ut supra premictitur) dirigenda cuius quidem
quantitatis partes puntaturarum offitialis
super monstris habere debeat dimidiam et
aliam dimidiam notarius ipsius. Et si offi-
tialis super monstris seu Conservatores
cancellarius vel abreviator fuerint quo-
libet negligentes quod ipso facto condempnari de-
beant in dictis penis. Et super hiis de-
beant expresse et spetialiter sindicari;

De electione duorum marescalcorum qui
declarent signa et pilos equorum.

cclxvj
253
Conservatores monete teneantur et debeant eligere et depu-
tare duos bonos fideles suf-
ficientes et expertos marescal-
cos Cives et de arte fabrorum qui declarent
ipsis conservatoribus pilos et signa equorum
et ronçinorum tempore quo fit assignatio seu mo-
stra per aliquem capitaneum Conestabilem
equestrem communis Pisis; Et etiam dicant
in eorum conscientia extimatores equorum et ron-
cinorum (quas quidem extimationes con-
servatores sequi non teneantur sed in eorum di-
scretione remaneat) prout noverint
convenire et quicumque fuerit marescalcus
in dicta camera prefate vel aliquis ad idem offitium
seu ministerium esse non possit nec debeat inde
ad duos annos a die depositionis offitii
seu ministerii; Et etiam nullus possit eli-
gi vel assumi ad dictum offitium vel exercitium di-
recte vel indirecte qui non sit matriculatus in
matricula artis fabrorum Civitatis Pisis
et si contra dictam formam electio vel deputatio
fieret et non teneat ullo iure et eligens et elec-
tus seu offitium quolibet exercens ipso facto
pro quolibet et vice qualibet incidat in penam C. libr.
den.; De monstra revidenda per domi-
nos priores artium de capitaneo custo-

die et suis offitialibus et familia et de
notariis et familiis.

cclxvij
254
Ut negotia communis Pisis sic congruit
pro agendorum executione archa of-
fitium dominorum priorum Artium Civita-
tis Pisis sic congruit exequantur:
presenti capitulo duximus statuendum quod quolibet
per dominos priores Artium Civitatis Pisis
ultra monstras quas facere debent offitiales
super monstris signoriam Civitatis Pisis pos-
sit teneatur et debeat qualibet ebdomoda
semel ad minus sine indisse diligentem monstram
et assignationem Capitanei custodie palatii priorum
et familie eiusdem et etiam aliorum notariorum
quolibet deputatorum seu deputandorum ad cu-
stodiam dicti palatii vel consilia congreganda et
famulorum eorum et cuiusque eorum; Et si monstra
facta fuerit et aliquis puntatus obstiterit et
observari debeat forma tradita in proximo pre-
cedenti capitulo seriose et dari copia ta-
lium puntaturarum publicata manu notarii
dominorum priorum et sigillata sigillo parvulo
communis Pisis et dari in cancellaria in terminum et
prout supra in precedenti capitulo denotatur et
similiter per Conservatores et sindicatores
in omnibus et singulis et quo ad omnia et sin-
gula et prout supra continetur. Et si
quis in premissis vel aliquo premissorum negligens
fuerit quolibet vel remissus ipso facto et
vice qualibet incidat in penam ducentarum
libr. den. et possit et debeat spetialiter sindi-
cari per maiorem sindicum incessanter;

De equis non prestandis per stipendiarios et
de rebus non vendendis per conservatores monete
offitialibus forensibus seu stipendiariis;

cclxviij
255
Nullus stipendiarius communis Pisis
commodet prestet seu accomodet ali-
quem equum vel ronçinum scrip-
tum vel bullatum alicui quoquomodo
pena viginti quinque libr. den. pisanorum pro
quolibet et vice qualibet et eandem penam
incidat equum accipiens vel ronçinum (ad
cuius pene executionem potestas et Capi-
taneus et maior sindicus et quilibet
eorum possint teneantur et debeant ad de-

nuptiatorez cuiuscumque / et quod notarius consiliatorum
super conductis teneatur et debeat ipsos stipendia
rios iurare facere quod contra non faciant quoquo
modo: ¶ Consiliatores non predicti et eorum
notarii et fancellus non possint audeant vel
presumant modo aliquo seu forma directe vel
per obliquum vel quovis colore quesito vendere
alicui offitiali forensi communis perusii vel stipendia
rio vel alii cuicumque persone seu aliquo eorum ali
quem equum vel roncinum vel permutare seu bla
quem equum vel aliquid aliud ad penam quingentarum
librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et in ce qua
libet defacto auferendam per dominum potestatem et ca
pitaneum ipsi et alium quemcumque offitialem communis
adistantiam cuiuscumque petentis Et de hec possit
et debeat specialiter sindicari; ¶ Predicta non que
de equis non prestandis dicta sunt locum non ne
dicet in equis comprestandis dominis prioribus
Artium perusii Nec etiam in equis comprestandis
aliis Civibus seu forensibus demandato dominorum
priorum vel septem ex eis in concordia quotiens pro
factis communis perusii ad partes aliquas aliquos dirigunt:
quo casu stipendiarii et seu equum vel ron
cenum recipientes penam aliquam non incurrat;
Quod quilibet consiliator ab offitio con- cclxxii 258
siliatoratus vacasse debeat per tres annos
notarii et fancellus per duos;

cclxx 256 Quicumque fuit Consiliator mo
nete communis perusii non possit ad
idem offitium eligi vocari vel assu
mi inde ad tres annos a die
depositionis offitii sui computandos pena
quingentarum librarum denariorum tam eligentibus quam electis
defacto et in ce qualibet auferendam si sunt
in aliquo contrafactum. Notarii quoque vacasse debeat
per integros duos annos a tali offitio fancellus
adicto et quocumque alio offitio fancellatus sibi
per duos annos; Et si contra dictam formam ali
quis eligeretur vel offitium exerceret incidat
eligens et electus seu offitium exercens in eandem
penam; Et de hoc debeat specialiter sindicari.
Quod sufficiant duo ex consiliatoribus
monete ad offitium exercendum ;

cclxxi 257 Quia decorum trium consiliatorum
monete non potest continue haberi pre
sentia per exercitio offitii ipsorum Sta

tuimus quod ad eorum offitium exercendum et ad omnia
et singula quolibet spectantia seu pertinentia
ad eorum offitium quocumque modo esse debeant saltem
duo ex dictis consiliatoribus presentes et in concor
dia: et quod factum fuerit per ipsos duos valeat et
teneat et plenum sortiatur effectum ac si per omnes
tres concorditer factum esset: Salvo quod in casu quo
necesse foret dictum offitium in aliqua sui parte
extra Civitatem perusii exerceri eo casu unus ex dictis con
siliatoribus habita licentia ab aliis suis collegis
vel altero eorum possit extra Civitatem perusii ipsum
offitium exercere et que fecerit valeant et
teneant et plenam habeant roboris firmitatem
perinde ac si per omnes tres concorditer factum
esset aliquo non obstante; Quod comunantie
et gabelle comunis perusii et poste
clusii vendantur omni periculo rischio
casu quolibet et fortuna emptorum ;

Advitandum dampnis et preiudi
tiis communis perusii que ex defalca
tione seu exgravatione fructu
um et pretiorum comunantiarum et ga
bellarum communis perusii venditarum retrolapsis tempori
bus multotiens emerserunt: Ne talis perver
sa et dampnosa consuetudo invalescat in po
sterum hoc salutari capitulo et duraturo per
duximus statuendum; Quod deinceps omnes et
singule comunantie et gabelle communis perusii
Nec non poste clusii perusini et fructus reddi
tus et proventus earum et cuiuslibet earum per consi
liatores monete Massarios offitiales habundantie
et quoscumque alios offitiales communis
perusii nomine dicti communis ad tempus vendende vel
aliter concedende qualitercumque et quandocumque ven
dantur et concedantur quibuscumque empto
ribus et eas emere volentibus ad omne ipsorum
emptorum rischum periculum et fortunam tam
occasione guerrarum cavalcatarum et aliarum qua
rumcumque noxiarum novitatum que fierent vel
moverentur contra commune perusii vel eius subditos
seu recommissos dicto communi per quamcumque societa
tem gentium armigerarum vel inimicos communis
perusii seu subiectorum vel recommendatorum dicti
communis vel per aliam quamcumque personam corpus col
legium seu universitatem quocumque seu qualiter
cumque et etiam occasione seu causa cuiuscumque transitus

vel residentie qui vel que fieret per territorium seu
comitatum vel districtum pisanum per aliquas gentes
armigeras vel alios quoscumque et sub securitate
seu salvo conductu dati communis amicabilis vel alio
quoquo modo et etiam occaxione seu causa grandinis
seu sterilitatis cuiuslibet et alterius cuiuscumque casus
soliti vel insoliti moderati seu inmoderati tam
divini judicii quam humani et alterius cuiuslibet casus
quoquo modo aut qualitercumque excogitari possit seu
non posset: Ita quod omnes casus per quos vel aliquem
eorum seu eorum seu alicuius eorum occaxione vel causa
seu dependentium vel connexorum vel etiam prorsus
extraneorum ab eis emptores ipsi quocumque aut qua-
litercumque impediri possent vel quomodolibet dapnificari
in perceptione fructuum seu proventuum gabellarum commu-
nantiarum vel postarum predictarum vel alicuius earum pro ex-
presse specificatis et declaratis in presenti statuto peni-
tus habeantur et haberi debeant et censeri: Ita quod
omne commodum et incommodum periculum ac dapnum
ac casus quicumque (ut supra exprimitur) ad ipsos empto-
res debeant plenarie pertinere; Et quod nullum gra-
vamen dapnum seu preiudicium propterea vel ob id quo-
cumque aut qualitercumque provenire valeat ad commu-
ne vel contra ipsum seu jura eius quomodolibet resultare
quominus commune ipsum ad exigendum et recipiendum
integrum pretium pro quo venditio seu stabilimentum
factum fuit de predictis vel aliqua earum gabellarum
Communantiarum seu postarum Et ad percipiendum fructus
et redditus ipsarum Jus habeat contra tales emptores
integrum et illesum: ¶ Et quod presens capitulum
in omni venditione seu concessione que in posterum
fiet de gabellis comunantiis seu postis predictis
et qualibet earum in omnibus et per omnia exprimi debeat
et apponi: Et ex nunc pro apposito et expresso penitus
haberi debeat eo ipso etiam si de eo facta non fuerit men-
tio specialis / et quidem mentio si facta non fuerit propterea
Jus aliquod dictis emptoribus non queratur. Decer-
nentes nichilominus quod Conservatores et alii su-
pradicti vendentes dictas comunantias gabellas
seu postas teneantur et debeant sub pena quinquagin-
ta librarum denariorum a negligente quolibet et vice
qualibet de facto auferendarum per maiorem sindicum
in principio capitulorum cuiuslibet venditionis seu concessio-
nis presens capitulum et eius continentiam de verbo
ad verbum apponere et declarare aliquo non obstan-
te. Quali ter gabelle et comunantie
vendantur et infra quantum tempus.

cclxxiii
259
Statuimus quod Conservatores mo-
nete per se ipsos et non per alios teneantur
et debeant ad penam centum librarum denariorum

pro quolibet eorum contrafaciente de anno in annum du-
obus mensibus antequam gabelle seu comunantie recadant
seu revertantur ad commune pisanum bapnire et subastari
facere per publicum preconem communis pisani gabellarum
fructus et comunantiarum dicti communis que debent
et deputati sunt Camere dictorum conservatorum et
vices concedere plus promictentibus et offerentibus
in ipsis vel aliqua earum et ipsas vices licitantibus sol-
vere seu solui facere / et ipsos fructus stabilire
plus promictentibus et offerentibus et de ipsis ven-
ditionem facere quam citius poterunt et pro communi pisano promis-
siones recipere prout crediderint convenire.
Servatis tamen cautionibus et solempnitatibus in prece-
denti capitulo denotatis et inferius denotandis
excepta gabella seu comunantia aque lacus
quam bapnire incipiant et bapniri faciant per
annum antequam finiat tempus venditionis eiusdem: Excep-
ta gabella contractuum que nec vendi nec stabiliri pos-
sit nec ad tubam mitti antequam finiat tempus emptorum
gabelle predicte. Alias vero comunantias et
gabellas subastari bapniri et stabiliri faciant
tempore antedicto et pro tempore prout inferius denotatur;
Et quod nullus alius officialis possit eligi de-
putari vel assumi ad faciendum bapniri vel ven-
di tales comunantias seu gabellas vel aliquam
earum modo aliquo seu forma per dominos priores
et Camerarios artium Civitatis vel alios ma-
gistratus pena tam eligenti quam electo ducentarum
librarum: Et nichilominus talis electio non valeat
ipso Jure: Et quod conservatores ipsi sub dicta
pena earum comunantias et gabellas bapni-
ri teneantur et subastari facere vice predictorum et
istorum formam temporibus declaratis et unum ex eorum
notariis ad scribendum bapnimenta stabilimen-
ta promissiones et venditiones quaslibet
et non alium deputare; Et si Conservatores
ipsi negligentiam commiserint in vendendis comu-
nantiis seu gabellis Camere ipsorum quod ipso
facto incidant in penam quingentarum librarum pro qualibet
et vice qualibet. De pacto apponendo
in qualibet venditione comunantie seu
gabelle vendende et postee quod liceat expen-
sis emptorum non solvendum in termino pe-
cuniam acquirere sub promissione.

cclxxiiii
260
Ut de communi pisano de predictis co-
munantiarum gabellarum et po-
starum Clusis temporibus debitis satisfiat

sicut in venditionibus secundum cedularum exigentiam fuit
declaratum: presenti capitulo duximus statuendum quod
in unaquaque venditione seu concessione que fiet
de aliqua comunantia seu gabella comunis Perusii
vel posita Clusii hoc pactum expressum apponi de-
beat et ex nunc pro expresso et declarato habe- cclxxv
ri debeat et censeri et sub dicti pacti observan- 261
tia quelibet venditio seu concessio facta
esse intelligatur, et si mentio non fieret aliquo
modo: Quod si aliquis emptor alicuius comunantie
vel gabelle dicti comunis seu poste Clusii venditarum de inpo-
sterum seu quolibet concedende non solverit pre-
tium debitum et conventum in termino apposito
et declarato in capitulo seu cedula venditionis
talis comunantie gabelle vel poste: Quod camerariis comu-
nis Perusii seu conservatoribus monete massariis comu-
nis Perusii vel offitialibus abundantie quibus
talia pretia deberentur et soluta non essent
tempore debito, prout supra, sit licitum et permissum:
tale pretium seu pretii quantitatem quod seu quam conve-
ntio tempore solutum seu soluta non esset acquirere
seu acquiri facere sub quacumque provisione
vel cambio seu fenore prout comodius fieri po-
terit sumptibus et expensis emptorum non sol-
ventium: Et quod diu distulerint solutionem
pretii seu quantitatis ut supra non soluti vel non solu-
te tale cambium provisionem seu fenus idem
emptor solvere et satisfacere teneatur et debeat
et ad solvendum cogi et compelli possit et de-
beat de facto sicut ad solvendum debitum
principale prout capiet et sumabit et quod super
tali cambio provisione seu fenore stetur et sta-
tur et credatur et credi debeat dicto camera-
rio conservatorum monete et habeatur pro
plena probatione: Et idem intelligatur de
massariis et offitialibus habundantie et utilitatis
offitio ipsorum: Decernentes nichilominus quod
contra non solventes temporibus debitis fiat et fieri
possit et debeat realis et personalis execu-
tio de facto immediate post lapsum termini
appositum et conventum in huiusmodi venditionibus seu
D12 concessionibus quocumque modo: Si quis autem venditor
talium comunantiarum gabellarum vel postarum ob-
miserit tale pactum et conditionem apponere in ven-
ditione seu concessione quam faceret, que conditio
tamen et quod pactum pro apposito et declarato
ex nunc et eo ipso haberi debeat ipso facto et
vice qualibet incidat in penam quinquaginta librarum denariorum
per maiorem sindicum et alium offitialem comunis Perusii de facto auferendam.

Quod nulla ex istis comunantiis seu ga-
bellis possit vendi nisi pro uno anno
tantum et ea que de pacto apponenda in con-
ditionibus earum;

cclxxv 261

Pro evidenti utilitate publica et
quia tempus non semper eadem solet esse qua-
litas: decernimus statuentes quod
nulla ex istis gabellis possit vel
debeat quocumque modo per conservatores vel alios vendi
seu concedi nisi dumtaxat pro tempore unius anni nec
etiam earum vel alicuius earum venditio seu concessio
fieri a communitate sine expressa deliberatione
dominorum priorum et Camerariorum Artium et con-
silii opportuni, et si qua venditio vel concessio
fieret quocumque modo directe vel indirecte pro ma-
iori tempore unius anni talis venditio seu concessio
non teneat ullo iure: Et ius aliquod ementi
seu alii recipienti nullatenus acquiratur seu
acquiri possit in aliquo quocumque modo; Et nichi-
lominus emens vel alii recipiens et vendens
pro quolibet et vice qualibet incidat in penam
quingentarum librarum denariorum de facto per maiorem
sindicum auferendam; Item quod in qualibet
venditione ipsarum vendentes teneantur et de-
beant pactum apponere et pro apposito esse intelli-
gatur et sit quod gabella solvatur et solvi de-
beat tamen pro uno quod venderet et ad illam rationem
ad quam venditum foret et non pro alio
quovis modo pena contrafacienti quingentarum
librarum.

Gabelle quoque sunt hec:

Gabella vini in Civitate burgis et in su-
burgis Perusii:

Gabella vini et bestiarum comitatus Perusii:

Alias quoque gabellas a predictis exceptas
et comunantias possint vendere et vendi
facere pro temporibus consuetis et secundum formam
et exigentiam cedularum earum exceptis gabel-
lis infrascriptis in infrascripto capitulo
declaratis. Quod gabella salarie et ga-
bella pedagii non possint vendi sine
deliberatione consilii dominorum priorum et came-
rariorum cum xxxv fabis albis:

cclxxvi 262

Ad removendum incomoda sub-
ditorum et ad conservationem como-
ditatis publice intendentes/
duximus statuendum quod conserva-

tores monete vel alius quicumque nõ possit
nec debeant vendere seu vendi facere modo
aliquo seu forma quocumque et aliquam ga-
bellam salarie cõis perusii nec gabellam peda-
gii et gabelle grosse ad pedem platee vel
aliquam earum sine expressa deliberatione
consilii dñorum priorum et camerariorum Arti-
um dicte Civitatis ad triginta quinque fabas
albas per conservatores mittendas. Et si
venditio fieret nõ valeat nec teneat
ullo jure. Et jus aliquod propterea queri
nõ possit nec debeat ullo modo ementi seu
recipienti; Et nichilominus tam vendens
quam emens incidat in penam ipso facto quinge-
ntarum librarum denariorum a contrafaciente quolibet de facto
auferendam per maiorem sindicum cõis perusii
adsistentiam aucumque; Quod gabella vini
et bestiarum comitatus perusii per unaquaque
quaque porta insimul vendi debeat de
porta in portam:

cc lxxvj 263 Concernentes per subditorum salu-
tarem conservationem statum et como-
dum rei publice augeri: Et ad
hoc ut cõi perusii efficienti satisfi-
at: Statuimus et ordinamus quod in posterum gabel-
la vini et bestiarum comitatus vendatur et
vendi debeat ad portas: Ita quod omnes gabel-
le unius porte seu intra limites et confinia
unius porte constitute vel ordinate insimul ve-
dantur per unaquaque porta Itaque una tantum venditio
de hiis omnibus per unaquaque porta fieri debeat sic
de porta in portam fieri et observari de tempore in
tempus et aliter venditio fieri nõ possit vel debe-
at quoquo modo: et si fieret nõ valeat ul-
lo jure. Et emptori seu emptoribus jus aliquod
nõ queratur; Et nichilominus vendens et
emens ipso facto vice qualibet incidat in pe-
nam quingentarum librarum denariorum ipso facto a contra-
faciente quolibet et vice qualibet de facto au-
ferendam per maiorem sindicum cõis perusii
adsistentiam aucumque; Et si conservatoribus
videbitur utilius pro cõi per portas vel singula-
riter de loco in locum vendere prout eis videbitur
et placebit: Concernentes predicta
imperpetuum observari cum multitudo emptorum
et effrenata cupiditas cordium exevacet
et excorient subditos. Et etiam propter mul-
torum emptorum paupertatem sicut evidentia ex
preteritis manifestat cõi nõ fuit de pretiis
ab emptoribus satisfactum; De fideiusso-
ribus recipiendis ab emptoribus gabel-
larum seu comunantiarum communis perusii;

cc lxxvij 264 Cum recepto insufficientium
fideiussorum super venditoribus co-
munantiarum et gabellarum cõis
perusii maxima actulerit detrime-
ta cõi perusii ut in posterum talia incomoda
non contingant; Statuimus quod conservatores
monete et alii quicumque vendentes comu-
nantias et gabellas cõis perusii possint te-
neantur et debeant recipere bonos et suf-
ficientes fideiussores Cives perusinos ab
emptoribus earum seu ab illis quibus fuerint
stabilite infra decem dies a die stabilimenti vel ex-
secundum modum qualitatem et numerum istum videlicet:

Pro Gabella Comunantie aque lacus
usque in viginti fideiussores:

Pro Gabella vini in Civitate perusii bur-
gis et subburgis usque in decem fideiussores;

Pro Gabella salarie si venditio delibera-
retur per Consilium dñorum priorum et Camera-
riorum ut supra continetur usque in decem fideiussores;

Pro Gabella pedagii et gabella grossa
si deliberaret venditio per cõsilium dñorum
priorum et Camerariorum ut supra continetur usque
in decem fideiussores:

Pro aliis quibuscumque comunantiis seu comuna-
tiis gabellis usque in quinque fideiussores
pro qualibet;

Declarantes et statuentes quod illi quibus
tales comunantie seu gabelle fuerint
stabilite seu earum aliqua teneatur et debe-
ant infra decem dies a die stabilimenti cuiuslibet
comunantie seu gabelle dedisse dictis cõ-
servatoribus et aliis vendentibus per unaquaque
usque in numerum supra designatum bonos et suffi-
cientes fideiussores quorum extimum seu
catastrum secundum extimatores catastri cõis peru-
sii ad grossam sit valoris et extimationis ad
minus in duplo pretii pro quo tales comuna-
tia seu gabella venderetur videlicet quantum
capiet pretium unius anni Ita quod duplum

extimatois referatur ad ptiu dūtaxat p uno
anno nō obstante q talis comunātia seu gª
p maiori tpr̄ uenderetur; ¶ Decernētes q
fideiussores dandi teneātur et debeāt ī una
quaq; uenditōe una cū pncipalib; emptōib;
se ī solidū et pncipalr obligare ad solutiōē
ptij ad q teneant̄ sm formā 9ctus cuilib; ut
ē opus cū mēbris et solēpnitatib; oportunis;

Q[uo]d consuatores et alij uendentes ga-
bellas ul' comunātias p emptorib; tene-
antur coī pusiꝫ si fideiussores bonos nō
acceperint put supi9 9tinetur;

cclxxviiij
265
Uerum ea que utilitatem rei publice
9cernūt ī uiolabilr̄ obseruentur:
Statuim9 declarantes q si igitur
Consuatores monete et alij q̄c-
q uendentes aliquas comunātias seu gª
cōis pusiꝫ nō receperint bonos et sufficiētes
fideiussores sm qualitatē et exigentiā ī p-
ximo pcedēti caplō denotatas q ipō iure sit
et eē ītelligantur obnoxij et spalr̄ obligati
et exp̄sse coī pusiꝫ p talib; emptōib; et q̄lib; eorū
a quo seu a quib; fideiussores sufficientes
sm qualitatē et exigentiā supi9 denotatā
nō susceperint ī omib; et singulis ad q dicto
coī tales emptores uirtute 9ctus seu cedule
uenditois comunātiarū seu gabellarū tm̄
p satisfactione ptij q alia quacūq; de causa
ppea quolib; tenerēt; Et ita possint et de-
beant exigi grauarī et molestarī realr̄ et
psonalr̄ sicut possent emptores ipī ī quo
mō; Et ideo decernētes ut uēditores ta-
lium gabellarū seu comunātiarū uigilāti-
ores et cautiores reddantur et exactī
debeant sub eorū substantiarū piculo ad rei
publice sustantiā diligentiū cōsuādam.

Q[uo]d igitur fideiussores nō dent ī t[er]tiam diē
a die stabilimēti q denouo comunātie
seu gabelle uendi debeāt et refundi si q[ui]d
decēt a pma p missione p illum cui pmo
fuerint stabilite :

cclxxx
266
Ad hoc ut nullus pclusionem
ul' alio mō audeat ul' psum-
at p missionem facē ī subha-
stationib; comunātiarū seu
gabellarū cōis pus sub obtentu iniustū lucrā-
darū ul' alio q[ui]us mō et forte nō ītentione
gabellārū seu comunātiarū retinēdi seu emē-
di ydonee / sic decet / p nti caplō duxim9 statuē- .P. 2ª.
tes q si igitur p missores quib; aliqua comu-
nantia seu gabella dicti comunis p cōs-
uatores monete ul' alios uēdentes fuit
stabilita fideiussores sufficientes sm qua-
litatē et exigentiā p̄dictorū ī pcedētibus
capitulis 9tentorū ī t[er]tiam diē a die stabilim-
ti nō dederint Consuatōib; seu alijs uē-
dentib; p dicto coī aliquā comunātiā seu
gabellā; q liceat ipīs cōsuatōib; et alijs
ad uendendū deputatis talē comunātiā
seu gabellā teneant̄ et debeant denouo
subastarī facē et stabilire et uendē cuilibet
plus pmittenti uix et sm exigentiā pre-
missorū et uices 9cedē lucrātib; ut supi9 ē
exp̄ssū ī uēditōib; faciendis / et q si igitur
mini9 ptiū fuit oblatū seu p minori ptio
stabilita seu uēdita q p missores pmi
obtulerint q ut s̄ pmittitur / fideiussores
nō dederint; q tunc et eo casu pmi p misso-
res p̄dicti qui satisfactoē ipām ad effectū
uix p̄dictorū exigentiā nō pduxisset ad
soluēdū omē ptiū q[uo]d defuerit ī secūdo
stabilimento seu uēditōe a pmo stabilimto
seu uēditione teneant̄ et astricti esse
ad refundendū et soluēdū intelligant̄.
p inde ac si plenarie ad īpleuissent datio-
nem fideiussorū uix exigentiā supradictā;
Et q consuatores et alij uendentes te-
neantur et debeant 9t p̄fatos executoēs
realē et psonalē de facto facē et fieri facē
sub pena argentarū libr̄ deñ ad soluēdū
refundēdū et satisfaciendū dicto coī oēm
q̄ntitatē flor' seu pecunie q quocūq; defi-
ceret a ptio pmi stabilimēti ī ptio secūdi
stabilimēti et uenditionis q fieret put
supi9 9tinetur; Et q dñs potestas Capita-
ne9 ppli maior sindic9 et quilib; alius of-
fitialis cois pusiꝫ ad reqsitoēs dcōrū cōsua-
torū seu aliorū uendentiū ul' alicui9 eorū
possint teneant̄ et debeant sub dicta pe-
na et / sicut sup̄ pmictitur / a quolib; negli-
gente et uicequalib; auferenda et re-

tinenda de suo salario et tpr sindicent^9 gt
pdcos et quelibz coz excutiones reales et
psonales facere et fieri facere quocuq3 tpr et
feriato ad honorez dei et quocuq3 loco etiaz
phibito et occaxione talis qntitatis seu pty
qd seu que i secundo stabilimeto seu uendi
tione a pmo stabilimeto ut e pmictitur/
quolibz defitus; Et q tales offitiales occa-
xione seu causa coz que fecerit ul fieri
fecerit i pmissis/ no possint n debeant m
aliquo sindicari ul molestari s3 sit et ee in-
telligant ab hijs omibz ex nc liberi et pe-
nitus absoluti; **De libris faciendis p communantijs et gabellis;**

cclxxxj 267 Ut fraus aliqua comitti non possit/ et ut statur q sit comu-
nantie et gabelle cois pus et ubi
site st. Statuimus q i Camera
Conservatorz pdcoz sint et ee debeant et
fieri de nouo i cartis mebranis et i tabu-
las ligari duo libri i quoz uno scribatur
omes comunantie cois pus p extensum et
ubi site sunt i quo libro scribi debeat sub
breuiloquio hoies et p quibz tales comu-
nantie uedite e/ et pcito ptio et ipoz fide
iussores et pmissio ptioz/ ubi et scribatur
solutiones pagameto ptioz ipaz comu-
nantiaz cu millio mese et die et pdicta fieri
debeant p notariu sup registris dicte Camere
deputatu et i posterz deputadu; Ita q clare
et apte soluetes et no soluentes appareat:
In alio uo libro scribatur gabelle cois
pus p extensu et que uendunt p ipm
coe et cui et noia fideiussoz cu qntitatibz
millio mense et die/ ut sup dictu e de co-
munantijs/ q simili scribi debeat p notariu
supdictu; **De libris faciendis i camera conservatoz p introytibus et exitibus;**

cclxxxij 268 Statuimus q p notariu Con-
servatoz qui fuit sup itroytibus deputat^9 fiant et fieri
debeant duo libri: Et i quolibet ipoz scribant omes et singli introytus Co-
servatoz quoz e notarius/ quoz libroz unus
sit i bombiunis et remane debeat i came-
ra dictoz Conservatoz; Alter uo i pecudinis
et coraz maiori sindico i fine offitij iux osue-
tudinez debeat psentari/ et simili mo fiant
p notariu Conservatoz qui fuit ad scribed
exitus deputat^9 duo libri/ et i utroq3 coz
scribatur omes et singuli exitus et expese
faciendi p ipos Conservatores: quoz unus
i dicta Camera debeat remane Alter uo
coraz maiori sindico pducat: Et anq da
libri pducantur calculent et assumetur
itroytus et exitus et expense et ascultentur
p notariu Conservatorz coraz Conservatoribus
et cancellis/ put extitit hacten^9 observatu;
Ita q error ul fraus aliqua comicti non
ualeat quoquo mo pena qngentaz libr
p quolibz cotrafaciete et uice qualibz aufe-
rendarum. **De exactionibus gt debitores comunis pusij pr faciendis;**

cclxxxiij 269 Quoniaz gt negligentes solutoez
facere de hijs ad q coi pus te-
nerentur no sufficerent aliqd
statuisse/ nisi alia sanctia biliu
remedia pferrentur: duximus statuendu Q
Conservatores moneti Massarij cois pusij
offitiales habundantie et qualicq3 alij offi-
tiales seu exactores quazcuq3 gabellaz
seu comunantiaz dicti cois possint/ teneant/
et debeant sub pena qngentaz libraz den
p quolibz negligente et uice qualibz de facto
auferedaz p maiorez sindicu ul aliu offi-
tialez dei cois reduci facere i uno registro
de pse i eoz et aliz coz Camera omes
et singulos debitores enumeraz pdictaz
ul alicui eaz seu comunantiaz seu gabel-
laz pdictaz Et tam ptitos debitores q
futuros stantes de tpr in temp^9 describi fa-
cere iux exigentiaz ptiuz capitulorz et
extractu seu extractos fieri face de talibz
debitoribz i sbstantia cu qntitatibz quas de-
berent solue declaratis et dimidia ta-
lis debitoz p q no soluissent i tps put sol
ue tenerentur coi pus assignare et assigna-
ri facere dno potati Ciuitatis pus q tpr P. 3

fuerit: et aliam dimidiam dno Capitaneo et ma-
iori sindico Ciuitatis pus[ij]: Qui potas capi-
tanee et maior sindicus et quilibz eoz tene-
antur et debeant 9t debitores tales assigna-
tos et eoz fideiussores res et bona executi
reales et psonales fieri face defacto i quolibz lo-
co et quocuq3 tpr et phibitis seu no pmissis p
formaz statutoz et ordinamentoz cois pusij
ut que coi pus sibi debita seu deberet iposterz
efficaciter psoluantur exceptis dieb3 feriatis
declaratis in tertio libro sb Rca de feriis: Et
saluo q no possint capi Cives ul comitate-
ses p debitis cois dieb3 phibitis si 9t eos exe-
cutionez p formaz statutoz et ordinamento-
rum comunis pusij.

Q licat conseruatoribus prorogare
terminuz soluenti pecuniaz an tempus;

cclxxxiiij 270 Quia iustum est q soluens pecuniaz
Coi pus debitaz an tps fuca de
solutionis comoditatez restau-
rationis i tpr consequatur: duximus
statuendum Qz Conseruatores monete pos-
sint et eis liceat cuilibz coi corpori seu uni-
uersitati ul singulari psone qd ul que eis sol-
ueret aliquaz qntitatez pecunie an debitum
et pfixuz tpus termini solutois ipi qntitati
tali soluenti prorogare terminu ad soluendum
qd deberet solue eisdez Conseruatoribus de tan-
tundez temporis et qntitatis pecunie an ter-
minuz solute pcium. Et de pdcis Conserua-
tores non possint nec debeat mo aliquo
sindicari; De qntitate accipienda possita-
lis p executionibus a debitoribus communis
pusij.

cclxxxv 271 Ut sub obtentu comodi offitiales
cois pus ad executiones fa-
ciendas 9t debitores cois pus
efficacius exceantur: Statuimus
declarantes q quilibz offitialis cois pus
executionez faciens aliquaz 9t debitores
cois pusij ul noia debitoz de oi et toto eo
qd uenire fecerit i comuni occasione talis
executionis habeat et hre possit et debeat
et exigere a tali debitore 9t quez execu-
tio facta fuit et eius expensis si solutio facta
fuit p pea de uiginti florenis ul abinde i-
fra hat et hre possit unuz bolognenum
p quolibz floreno exacto et soluto: Et si
exactio et solutio facta fuit a uiginti flor
sup i quocuq3 nuo facta fuit habeat et hre
possit et debeat et exigere expensis de-
bitoris p quolibz floreno a ratione xij
den pusinoz. Et q ultra dictaz qntita-
tez occaxione seu causa alicuius executi-
onis seu exactionis nullus offitialis seu
executor et alius quicuq3 possit et debeat
a debitoribus dci cois seu a coi pus aliqd
petere accipere ul hre p se ul alium ul alios
quoquo mo nisi put supius e taxatum. Et
q de soluto debito et pecunia ul satisfacto
no possit executio solui et simili soluta
ulterius solui no debeat quouis mo: Et
siquis i aliquo contrafecerit ipo facto ia-
dat i penaz qngentaz libr de facto auferen-
daz p quecuq3 offitiales cois pusij! Et si
offitialis fuit negligens de salario retinendaz
eius tpr sindicatus aliquo non obstante:

Qz no liceat conseruatoribus accipe pecu-
niaz mutuo sub puisione ul fenore
sine deliberatione dnoz pioz et came-
rarioz.

cclxxxvj 272 Ut imposterz coe pusij de facili
i cambijs puisionibus seu feno-
re ob acquisitiones pecuniaz
qfici i ptitum sepe nuo consue-
uerunt duximus statuendum; Qz Conserua-
tores monete cois pusij ul alij p eis non
possint nec debeant quoquo mo acquire seu
acquiri face sub aliqua puisione costo fenore
ul cambio aliquaz qntitatez flor seu pecu-
nie p coi pusij sine deliberatione dnoz pioz
et Camerarioz Artium Ciuitatis pusij qui
p tempore fuerint obtempto saltez ptito dele-
uando ad sedendum ad minus p duas: Et si ipsi
acquirerent seu acquiri facerent aliquam qntitatem
aliquo dcoz modoz ul alio ad costum sine de-
liberatoe pdicta q tale fenus cambium costum
seu puisionez de eoz pprio soluere teneant
et itelligant z no de pecunia ul auere cois
pusij quoquo mo Cum deliberatione pdca

possint soluere cambium prouisionem costum
seu fenus, prout fuit oportunum quotiens
communis utilitas seu necessitas euidens id
exposceret et quantitatem et acquisitam :

Infra quantum temporis fieri possint exactiones per emptores gabellarum post finitum tempus emptionis;

cclxxvij 273 Nullus emptor vel socius alicuius
Communantie vel gabelle Comu-
nis perusii possit vel debeat ullo
modo petere accipere vel exigere aliquam
de hoc et vide i. cap. 379. quantitatem florenorum pecunie vel alterius rei quam
diceret sibi deberi quacumque aut qualicumque
ab aliqua persona communi collegio corpore vel uniuer-
sitate occasione gabelle vel communantie cuius
esset vel fuisset emptor seu socius nisi durante
xat durante tempore quo est emptor ipsius commu-
nantie seu gabelle; Et per unum annum imme-
diate sequentem post finitum tempus emptionis
ipsius communantie vel gabelle in quantum predictum
non soluerit temporibus debitis ut tenetur; Et si
quis emptor vel socius alicuius communantie vel
gabelle per se vel alium exactionem aliquam peteret
seu faceret vel fieri faceret ultra dictum terminum
et contra seu preter dictam formam ipso facto et
uice qualibet incidat in penam centum librarum denariorum
pro quolibet et uice qualibet delicto auferendam
per quemlibet officialem communis perusii ad instantiam
cuiuscumque petentis; Et simili pena puniatur
et puniri debeat officialis quilibet exactio-
nem faciens vel fieri faciens modo aliquo seu ter-
directe vel indirecte vel quouis colore quesito contra
aliquem seu aliquos contra seu preter dictam formam
et ultra tempora supradicta vel aliquod ipsorum que quidem
pena de facto et uice qualibet de salario offi-
cialis contrafacientis debeat auferri et
retineri cum tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque;
Et nichilominus quod secus fieret non teneat
ipso iure; Decernentes etiam quod talis emp-
tor seu socius post lapsum dicti temporis per aliquem
officialem communis perusii in petitione exactione seu
executione aliqua directe vel indirecte occa-
sione talis communantie seu ~~communantie~~
gabelle nullatenus audiatur seu audiri
debeat modo aliquo seu forma quocumque aut
qualicumque; Et sic et esse intelligatur ex nunc omnibus
officialibus dicti communis presentibus et futuris adempta

quod ad predicta omnis iurisdictio cognitio autori-
tas et potestas quelibet predictum tempus; Et
de cetero quibuscumque uenditoribus seu accredis
de aliquibus communantiis seu gabellis nul-
lum tempus vel aliquis alius terminus ultra dic-
tum statutum tempus unius anni concedi possit et
si concederetur vel modo aliquo apponeretur vel
appositum hactenus appareret, ipso iure et ex
nunc sit et esse intelligatur sublatum et remo-
tum et nullius efficatie vel momenti; Et
ut omnis cesset fraus: decernimus quod nullus
officialis quouis fungatur officio possit
audeat vel presumat familiam concedere
vel aliquam exactionem seu executionem facere
vel fieri facere per se vel alium directe vel per obliquum
modo aliquo seu forma super premissis vel ali-
quo eorum vel aliqua ea seu occasione depen-
dentium ab eisdem aut eorum aliquo ad instantiam
talium emptorum seu sociorum vel alterius cuiuscumque
persone, nisi primitus uiderint instrumentum emptio-
nis si tempus unius anni post finem cuiuscumque co-
munantie seu gabelle uendite est elapsum;
Et si quam executionem fecerit dicta fide non
habita prius qui uice qualibet incidat in eandem
penam, ut supra premictitur, auferendam ad instanti-
am cuiuscumque; Predicta tamen que
de executoribus et exactionibus dicta sunt post
lapsum terminum emptionis gabellarum seu co-
munantiarum, prout supra continetur, uendicent
sibi locum in illis et quantum ad illos extendan-
tur et extendi intelligantur qui soluissent
pretium ad quod communi quolibet tenebuntur oc-
casione emptionis talium gabellarum seu
communantiarum quod si non soluerit post
lapsum terminum emptionis in terminum supra
prefixatum exactionem seu executionem aliquam
non possint nec debeant facere seu fieri facere
aliquo modo nisi primitus integrum pretium persoluerit
iuxta exigentiam contractuum et cedularum. Ita tamen
quod ultra prefixum terminum unius anni post
finem emptionis huiusmodi in omnibus communan-
tiis nulla possit modo aliquo fieri executio vel
exactio sub pena et prout et sicut supra de-
notatur; Et quia communantia aque lacus
perusini et aliorum execrationem execratia et
comictia ad huiusmodi tempus metus non esset
modo aliquo astringenda in executoribus facien-

endis; Statuim(us) q(uod) liceat emptorib(us) et soci(i)s pre-
sentibus et futuris d(i)c(t)e comunantie aq(ue) lacus
et gabelle piscaz qualib(et) executiones et exacti-
ones facere et fieri facere p(ro)ut quoscumq(ue) contenere
tur in aliquo seu quolib(et) in posterum tenebuntur
quovis jur(e) m(od)o causa seu forma emptorib(us)
seu soci(i)s d(i)c(t)e comunantie seu gabelle no(n) ob-
stante p(re)fixione d(i)c(t)or(um) t(er)minor(um) ut sup(ra) p(ro)mic-
titur statutor(um) in ali(i)s comunanti(i)s et gabellis.
¶ Declarantes et statuentes tales exactiones
seu executiones fieri posse et debere occasione
d(i)c(t)e comunantie seu gabelle si et in q(uan)tum empto-
res d(i)c(t)e comunantie aque lac(us) p(er)solverit integru(m)
p(re)tium co(mmun)i Perus(ii) temporib(us) et p(ro)ut tenetur et in
posterum tenebuntur s(ecundu)m formam contractus et cedu-
le celebrati hactenus et q(ui) celebrabit(ur) in futurum
in venditorib(us) fagendis et alius vel alio m(od)o n(on):
Et si secus fieret no(n) valeat ip(s)o jur(e): Et nichil(ominus)
quilib(et) contrafaciens et vice qualib(et) incidat
in d(i)c(t)am penam et ut sup(ra) p(ro)mictitur/ auferendam
a distantiam cuiuscumq(ue); ¶ Volentes et decernen-
tes q(uod) in omnib(us) et singulis cedulis quarumcumq(ue)
gabellarum et comunantiarum d(i)c(t)i co(mmun)is effectus
p(re)sentis capituli ad cautelam debeat anno-
tari et nichilominus p(ro) annotato et apposito
h(abe)ri debeat et censeri: Ita q(uod) p(ro)inde habeatur
ac si esset appositum et declaratum et sic in omnib(us)
et singulis et quo ad omnia et singula pos-
sit et debeat efficaciter observari aliquo no(n)
obstante. Q(uod) nulli offitiali co(mmun)is Perusii
post finem sui offitii liceat exactionem fa-
cere de debitis co(mmun)is Perusii et q(uod) exigendi
facultas nullatenus concedi queat nisi per
unum mensem;

cclxxxviij
274
Ut quecumque temporib(us) debitis exequan-
tur: p(rese)nti capitulo duxim(us) statuendu(m).
Q(uod) Conservatorib(us) monete mas-
sari(i)s Offitialib(us) abundantie
Offitialib(us) campionis/ sindicatio no(n) fiet
in futurum/ aut ali(i)s offitialib(us) co(mmun)is Perusii vel ali-
cui eor(um) nulla ro(mano) vel m(od)o sit licitum vel p(er)mis-
sum quovis iure causa seu forma quocumq(ue)
aut qualitercumq(ue) p(er) se vel alium seu alios directe
vel indirecte post finem eor(um) offiti(i) exigere seu
exigi facere ab aliquo co(mmun)i universitate vel
singulari p(er)sona aliquam q(uan)titatem flor(enorum) pecu-
nie grani bladi vel alterius rei vel aliquid ali-
ud quod vel q(uo)d deberetur co(mmun)i Perusii de quo iur(e)

causa seu forma: S(ed) tales exactione(m) facere
possint dumtaxat in t(em)p(o)re offiti(i) ipsor(um) post finem
p(er) unum mensem tantum et no(n) ultra et si contra-
fecerit aliquis q(uod) ip(s)o facto et vice qualib(et) in-
cidat in penam quingentarum libr(arum) den(ariorum) perusinor(um) de
facto p(er) maiorem sindicum auferendam; Et
nichilominus solvens aliquid contra seu p(re)ter d(i)c(t)am
formam liberationem aliquam nullatenus conse-
quatur occasione talis solutionis in aliquo
quominus p(er) successores fieri possit contra eum
exequtio p(ro)inde ac si talis solutio no(n) esset
facta: ¶ Et ut p(re)textu prorogationis
vel concessionis alicuius t(er)mini statuendi post
finem offiti(i) ad exigendum q(uo)d in p(re)teritum fieri
sepenumero consuevit in futurum nichil valeat
p(ro)videri vel fieri; decernim(us) statuentes q(uod) per
d(omi)nos priores et Camerarios vel alios quos-
cumq(ue) magistratus Civitatis Perusii qui vis arbitrio
fungerentur nec p(er) aliquem eor(um) possit vel de-
beat quoquo m(od)o jur(e) vel causa seu forma
directe vel indirecte quocumq(ue) aut qualitercumq(ue)
statui concedi vel prorogari durante offitio vel
post depositum offitium alicui p(re)d(i)c(t)or(um) aliquis
t(er)minus ad exigendum vel exigi faciendum aliq(ui)d
ab aliquo debitore co(mmun)is contra seu p(re)ter d(i)c(t)am
formam sub d(i)c(t)a pena a quolib(et) contrafacie-
nte et vice qualib(et) p(er) maiorem sindicum
auferenda: Et nichilominus q(uo)d fuit contra
vel secus d(i)c(t)am formam no(n) teneat ip(s)o jure: P. 5
Infra q(ua)ntum temp(us) conservatores mone-
te et alii offitiales cives teneantur resti-
tuere reliqua successoribus et libros in
cancellaria;

cclxxxviiij
275
Statuimus q(uod) Conservatores
monete et massari(i) Offitiales
abundantie et alii quicumq(ue) of-
fitiales Cives Perusini qui in
offitio fungerent/ teneantur et debeant
infra unum mensem post finem eor(um) et cuiuscumq(ue)
eor(um) offiti(i) immediate sequentem dare consignare
et effectualiter restituere eor(um) et cuiuscumq(ue) eorum
successorib(us) omnem q(uan)titatem flor(enorum) pecunie
grani bladi et alterius cuiuscumq(ue) rei que quolib(et)
superfuisset eis assumptis expensis et paga-
mentis factis t(em)p(o)re eor(um) vel alicuius eor(um) sub pena
quingentarum libr(arum) den(ariorum) p(ro) quolib(et) contrafaciente
et restitutionis dupli q(uan)titatis que quolibet

supfuisset sup quib3 debeāt spāli sindicaⁿ Et
p sindicaz indicta pena et restitutōe dupli ef-
ficaciter ɔdēpnaⁱ pena simili dcō sindico
de suo retinēda salaīo si negligens fuerit
ul' remissus libros aūt introytuuz et exitu-
uz et gestoz tpr̄ offitij ipoz ī forma publi
ca Conſuatores Massarij offitiales abun-
dantie et offitiales campionis carnium
siuēdito de eo nō fieret ītitutu et eoz et
cuilʒ eoz notij teneantur et debeant restitu-
isse et assignasse infra unū mēsez post finez eoz
et cuilʒ eoz offitij: Et simil' alij offitiales
et notij apdictis huiusmōi libros restituisse
debeant ī forma publica a die finiti offitij
ipoz et cuilʒ eoz ī unuz mēsez sub dicta
pena aquolibʒ negligente et uice qualibʒ
de facto auferenda et q restitutōes taliuz
libroz et cuilʒ eoz p p̄dictos et quēlibet
eoz fieri debeat ī cancellaīa cōis pusij can
cellaīo dicti cōis pena simili eidez auferē-
da uice qualibʒ dcōs libros admictenti ī
tminuz fore subsceptos si ī dictuz tminū
uniꝰ mēsis eos nō subscepit quoquo mō x
iux exigentiam premissorum. ℂ offi-
tiales forenses nō sindicētur infra
tpus ~~non solue~~ [sui officii] et de ultima paga nō
soluēda:

cclxxxx 276 NVllus offitialis forensis cōis
pusij aliquo mō Jure cā seu
forma uigore alicuiꝰ statuti
ul' ordinamēti cōis pusij possit
ul' debeat sindicaⁱ ul' quolibʒ absolui seu
eidez sindicatꝰ remicti infra tps sui offitij
ul' eiꝰ durante offitio quoquo mō ul' aliqd
pinderi seu fieri possit quominꝰ iux formaz
statutoz cōis pusij et exigentiaz electiōis
stare debeat ad sindicatuz; Et si qt deum
fōmaz sindicatꝰ remicteretᵉ sindicaretur
ul' absolueretur ul' aliquid fieret/ qd factuz
fuit nō teneat ipo iure: Et q Conſuatores
monete ul' alij offitiales cōis pusij tali qt dcāz
fōmaz sindicato ul' absoluto nō possint nec
debeant ullo mō Jure causa seu forma sol-
uere ultimaz pagaz sui salarij: Et si soluerit
de eoz pprio soluisse itelligantur et nō de
pecunia dicti comunis Et nichilominus
ipi Conſuatores ul' alij offitiales cōtrafa-
cientes priuentur et puati eē intelligātur
eoz offitio ad quod ipperpetuz eligi ul' assumi
non possint et si eligerētur electio nō uale-
at nec teneat iure ipo. Et nichilominus
tam eligens q electus mādat ī penaz qu-
gentaz libr: ℂ offitialibus forēsibʒ
nō possit augeri salaruz ul' offitiales seu
familia:

cclxxxxj 277 STatuimus q de cetero nullus
offitialis comunis pusij quo
ius fungatur offitio ul' arbi-
trio: possit audeat ul' psumat
modo aliquo seu forma directe ul' īdirec-
te ul' quouis colore quesito augere offi-
tialibʒ forensibʒ cōis pusij ul' alicui eoz t
aliqd salaruz ul' aliquaz qntitatē flor seu pe-
cunie quoqmō/ nec nūz offitialiuz seu fa-
muloz ul' equoz seu aliqd aliud ultra sala-
riuz offitiales et familiaz et munera ɔtēta
ī pnti uolumine statutoz loquentiuz de ele-
ctione eoz pena qugentaz libr dēn p quo-
libʒ contrafacientē et uice qualibʒ: Et ni
chilominꝰ qd secus factuz fuit nō teneat x
ullo mō: ℂ Conſuatores aūt Massarij
ul' alij offitiales cōis pusij ul' aliquis eoz
nō possint nec debeant pse ul' aliuz quoquo
mō directe ul' p obliquuz talez augumētuz
puisionez ul' aduitam ul' aliud dare ul'
soluē de pecunia seu hauere cōis sb dicta pe-
na; Et si soluerint de eoz pprio soluisse in-
telligantur: Et nichilominꝰ ad restitutōez
dupli qntitatis que solueretur qt dcāz foraz
debeant cōdēpnaⁱ! Sup quibʒ omibʒ maiō
sindicꝰ cōis pusij inquirere teneatur et
debeat qt omēs et singulos deliquētes ī
p̄dictis ul' negligentes ipa obſuare et re-
ptos culpabiles punire et condēpnare in
dcīs penis pena simili ab eo negligēte et
uice qualibʒ auferēda et de suo salaīo re-
tinenda eiꝰ tpr̄ sindicatꝰ p suos sīdicatores
et cōi pusij applicanda. ℂ Conſua-
tores et massarij possint habere
cōsiliuz sapientis et ī casibʒ oppotunis
et notij sup registris et aquibus. 278

cclxxxxi Ut cuncta sub libra procedant iustitie, presenti capitulo duximus statuendum quod Conservatores monete possint et eis liceat super casibus oportunis quolibet emergentibus seu dubitationes afferrent in vel super casibus premissis et per formam statutorum Camere ipsorum quandocumque aut qualitercumque eligere unum consultorem virum fidelem et expertum et doctum in iure quem voluerint, qui possit et debeat quotiens fuerit requisitus verbo vel in scriptis consulere ipsis conservatoribus super premissis fideliter. Et similiter consulere debeat massariis comunis perusii super casibus quibuscumque quolibet emergentibus super premissis vel statutis in Camera ipsorum vel archa ea vel alicuius eorum occasione vel causa vel archa predicta super statutis vel premissis seu quolibet ordinanda eorum officium tangentia quocumque modo. Nichilominus talis consultor massariorum publicationes de saculis possit et debeat consulere ipsis massariis omni casu et debeat una cum eis despendas saculis publicari. Qui quidem consultor habeat et habere possit et debeat pro quolibet semestrali quinque florenos de auro a Conservatoribus. Et consultor massariorum quinque a massariis, et quod modo aliquo ultra dictum salarium a conservatoribus seu massariis nichil aliud possit percipere vel habere. Et quod a qualibet singulari persona de aut super negotiis comunis perusii tangentibus nichil possit percipere petere vel habere. Et si in consulendo negligentes fuerint vel remissi vel in aliquo premissorum contrafecerint, quod ipso facto et vice qualibet incidant in penam centum librarum. Et si salariati fuerint a comuni in studio vel alibi, quod conservatores et massarii ipsi debeant ipsam penam in vice qualibet de suo salario eisdem retinere sub eadem pena ipsis auferenda. ¶ Super aliis quoque casibus quolibet emergentibus in Camera conservatorum et massariorum super quibus de novo aliquid providerent vel preter premissa per formam statutorum Camere eorundem aliquid emergeret conservatores ipsi et massarii possint teneantur et debeant habere consilium a Collateralibus domini potestatis et domini Capitanei populi perusini vel a duobus ex eis. Qui ad requisitionem ipsorum Conservatorum et massariorum possint teneantur et debeant omni vice fideliter eorum exhibere consilium verbotenus vel in scriptis prout fuerint ab ipsis conservatoribus vel massariis requisiti sine aliquo salario vel mercede. Et quod ad hoc ut comune perusii nullatenus ledi queat quod debeat super iuribus comunis semper et super uno quoque casu ultra proposita eis informationes subscripte ... comunis perusii. ¶ Decernentes quod conservatores monete et massarii sine predictorum consilio nichil possint expendere vel facere quoquomodo. Sed secundum eorum consilium procedere in omnibus et quo ad omnia debeant et teneantur. ¶ Super casibus non quolibet emergentibus in registris vel archa ea modo aliquo seu forma notarius super registris teneatur et debeat prefatos collaterales consulere. Qui utique premictitur teneantur et debeant consulere et informationes subscriptas et in scriptis exhibere consilium Cancellario comunis nostri restituendum per ipsum dicto notario super registris. Qui notarius possit libere licite et impune absque cuiusquam preiudicio et debeat sequi et ad eius executionem perducere consilium predictorum collateralium vel duorum ex eis iuxta eius exigentiam et tenorem. ¶ Et si quis in aliquo premissorum fuerit negligens vel remissus incidat in penam quingentarum librarum denariorum et vice qualibet comuni perusii applicandam. ¶ Si autem prefati collaterales malum consilium dederint super aliquo casu pro quolibet et vice qualibet incidant in penam predictam de salariis potestatis et Capitanei et eorum utriusque auferendam et retinendam eorum et utriusque eorum tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque. Et nichilominus condempnari debeant in restitutione dupli quantitatis et extimationis rei super qua consilium fuisset exhibitum non bonum contra formam Iuris seu statutorum comunis nostri. Et super hiis debeant specialiter sindicari.

Quod notarius super registris non possit aliquid registrare quod ad introytus non sit missum.

cclxxxiij 279 Ad conservandam utilitatem publicam: Statuimus quod notarius super registris in Camera conservatorum non possit vel debeat quoquomodo
vere cum seu forma in registris camere registrare aliquam quantitatem flor. de seu pecunie vigore alicuius ordinamenti provisionis
vel legis vel statuti quod in posterum fieret quolibet vigore alicuius arbitrii et emanatis ab adunantia generali vel alia qua vis forma, nisi
primitus per conservatores et eorum notarios et camerarios talis quantitas fuit missa ad eorum introytus opportune sub pena mille flor.
pro vice qualibet qua fuit quolibet contrafactum: Et nichilominus talis registratio non teneat ullo modo. ¶ Et quod sub dicta pena conservatores notarii et camerarii tales quantitates ad
introytus mictere et micti facere illico teneantur. Predicta tamen.

Quod ser Nicolaus Egidii sit notarius supra registris, pro tempore in eius electione contento:

cclxxxiiij 280 Utilitati rei publice intendentes et ad fidem diligentiam virtutes, ut congruit, perspicue
duximus statuendum quod vir fidelis et diligens et experientia calles ser Nicolaus Egidii ad presens notarius super
registris in Camera conservatorum et massariorum intelligatur esse et sit ex nunc electus
et firmus ad offitium et in offitio in quo est et ad alia incumbentia circa eius offitium
per formam continentiam statutorum pro tempore et termino et cum salario muneribus et oneribus
contentis in eius electione: Et eundem de novo deputaverunt ad offitium et in offitio
antedicto cum omnibus suis membris et pertinentibus quolibet ad offitium antedictum vacatione aliqua ab offitio vel alio in contrarium quomodolibet disponente non obstante.

De compositionibus ineundis cum gentibus sotialium et per quos fieri debeant: 281

cclxxxv 282 Ut negotia communis pusii tam utilius quam fidelius vigiter peragantur: Statuimus et ordinamus quod quotiens-
cumque contingeret cum aliqua sotietate gentium armatarum pro publicis emendis in comitatibus et subditorum aliquam compositi-
onem pecuniariam quolibet pertractari, quod absit advertat. Quod semper micti debeat unus ex conservatoribus monete eligendus per dominos priores et Camerarios Artium Civitatis pusii
cum uno alio Cive similiter eligendo ad talem compositionem et federa pertractanda ita quod
solum per ipsos eligendos talis debeat compositio et non per alios pro parte communis pusii pertractari pena mille libr. cuilibet electo accedere
recusanti et vice qualibet de facto auferendarum per maiorem sindicum et quemlibet alium p 7
offitialem communis pusii: Et quod unus ex notariis conservatorum quem conservatores ire debere
elegerit cum eodem accedere debeat sub dicta pena et rogari de omnibus que quolibet concluduntur et refirmantur quibuscumque. Que omnia
in forma publica in quinta dies post quam pusii redierit consignasse debeat cancellario communis pusii sub dicta pena et si conservatores
vel alii offitiales communis dicta forma non servata aliquid solverint quod de eorum proprio solvisse
intelligantur et non de pecunia seu avere communis.

Quod conservatores monete teneantur mittere ad eorum introytus omne melioramentum monete;

cclxxxvj 282 Conservatores monete teneantur et debeant et eorum camerarius diligenter mittere et micti facere ad eorum introytus
et in libris introytuum ipsorum ordinariis introytuum Camere per eorum notarium et camerarium describi et poni facere opportune omne
lucrum seu melioramentum quod quolibet fieri vel provenire contingerit tempore eorum offitii de florenis vel pecunia dicti communis provenituris quolibet ad eorum manus durante
offitio eorundem sub pena quingentarum

libr pro quolibz cōtrafaciente et uice qualibz
defacto auferendaz. Et sup hoc debeant spalr
sindicari. Q omis q̄titas que solui de-
beret comuni pusij ad aurū ul' imo-
neta sic ad introytus mitti debeat.

cclxxxxvij 283 Vt omis cesset fraus i solutiomby
i Camera Consuatoꝝ quolibz
faciendis. statuim⁹ q Consuatores
monete et coꝝ fancellus teneāt
et debeant omez q̄titatez que i auro solui
deberet i camera quoquo mō et soluētur
ad coꝝ et dicti cois introyt⁹ ad auꝝ et i auro
mitti et poni facere diligenter: Et similr
si solutio fieī deberet i pecunia et facta eēt
mitti et poni debeat seriose pena qnge-
taꝝ libr auferendaꝝ uice qualibz et defacto
a quolibz contrafaciente: Et sic peoꝝ notin
i libris ordinarijs describi faciant oppotune:
Et sup hoc debeant spali sindicari. Q oia
pagamenta que fieret ad aurū seu
i moneta sic ad exit⁹ poni debeāt et descbi.

cclxxxxviij 284 Nec aliqua cōi ul' singulāiby pso-
nis icōmoditas generet i solu-
tionib; faciēdis: p̄nti caplō duxiꝫ
statuēduꝫ: q Consuatores mone-
te et coꝝ fancellus tencantur et debeāt oēz
q̄titatez quam i auro soluerent seu p auro
ad triginta tres bolognenos cū dimidio pro
quolibz flor ul' alr i moneta quocūq; et qua-
lrcūq; sic put soluerint ul' solui fecerint
ad coꝝ et dicti cois exitus mitte et mitti fa-
cere diligenter: Et p coꝝ notin i libris or-
dinarijs ponē et poni facē oppotune sub pe-
na qngentaꝝ libr deñ p quolibz cōtrafaciēte
et uice qualibz defacto auferendaꝝ ad istitiaꝫ
cuicūq;. Et q sup hijs debeant spetialr sindi-
cari. Q omis solutio pecunie q̄ quoli-
bz solueretur p eoꝝ cōsuatorib; ul' fancello
mitti debeāt ad itroytuꝫ i tres dies et
ibi registrari:

cclxxxxviiij 285 Vt ratio introytuuꝫ diligens
sempuidei queat / et ne sub p̄-
textu depositi ul' alr introytus
descriptio retardetur: duximus
statuendum q omis q̄titas flor seu pecūie
que quolibz deberetur Camere Consuatoꝝ
et de qua i totuꝫ ul' p pte numeratio ul' solu-
tio aliqua facta fuit Consuatorib; ul' fan-
cello i dcā Camera ul' alibi ul' alicui p̄ p eis
mō aliquo seu fōma quocūq; aut qualrcūq;
possit et debeat infra tres dies postq̄ solu-
ta fuīt ul' quolibz uiāta p notin et fancel-
luꝫ poni et mitti ad introyt⁹ dicti cois et Ca-
mere an dicte et i libris describi ordinari-
is ut ē opus: Et q i dictuꝫ tminuꝫ idē fan-
cellus teneat et debeat assignare notio sup
registris talis soluētis nomē et q̄titatez et
declarare solutaꝫ et causaꝫ: ¶ Qui nota-
rius sup registris i tertiaꝫ dieꝫ a die declara-
tionis p̄dcē teneatur et debeat q̄titatē ipam re-
gistrasse ad rationez talis soluentis put fuīt oppo-
tunuꝫ: ¶ Siquis aūt ip̄dcis ul' aliq coꝝ negli-
gens fuīt ul' remissus ipo facto et uice q̄libz
incidat i penaꝫ qngentaꝫ libr. Et debeat
spetialr sindicari. Q nulla solutio fieī
possit sine solutione gabelle.

ccc 286 Ad hoc ut comune pusij arcpa ei⁹
introytuꝫ maiora subsapiat augu-
menta: statuim⁹ q de cetero nulla
solutio alicui⁹ q̄titatis flor seu
pecunie fieī possit ul' debeat p consuatores
monete seu fancelluꝫ ul' aliquez coꝝ modo
aliquo seu forma ul' p aliaꝫ psonaꝫ p eis ali-
cui p̄ corpori collegio seu uniuersitati quocūq;
aut qualrcūq; sine solutōe ul' retentione ga-
belle ad rationez duoꝝ soldoꝝ deñ p qualibz libra
q̄titatis q̄ soluēt. ¶ Et si solutio aliq fieī
nō retenta gabella seu soluta ut sup: q cō-
suatores et fancellus soluisse intelligatur
de coꝝ pprio et nō de pecunie seu hauere cois
pus. Et nichilominus quilibz cōtrafaciēs
incidat i penaꝫ qngentaꝫ libr deñ. ¶ De-
cernētes q de cetero nō possit nec debeat
p aliquos magistrat⁹ Ciuitatis pusij p̄sen-
tes seu futuros fieī aliqua lex ordinamē-
tuꝫ seu p̄ceptuꝫ aliquod cui⁹ uigore aliqua
solutio fieī possit ul' debeat sine solutione
ul' retentione gabelle: Et si fieret nō uale-
at ipo iure / et nichilominus quilibz con-
trafaciens incidat in deīꝫ penaꝫ: ¶ Pre-
dicta tn̄ nō uendicent sibi locuꝫ i solutio-
nib; faciendis p Consuatores seu fancelluꝫ
dnis priorib; Artiuꝫ ul' alijs offitialib; dcī

cois Ciuib3 seu forensib3 ul' alijs qbusc(um)q3
p(er)sonis et quib3cu(m)q3 de c(aus)is s(ecundu)m formam
statutor(um) et ordinamentor(um) i(n) p(rese)nti uolumine
co(n)tentoru(m) ul' electionu(m) seu (con)ctuu(m) celebra-
tor(um) quor(um) uigore seu alicui(us) eor(um) solutio
aliqua fieri deberet sine solutio(n)e et retentio(n)e
gabelle. Ita q(uod) p(er) contenta i(n) p(rese)nti c(apitul)o no(n) possit
p(re)iudiciu(m) fieri alicui quoq(uo)mo(d)o nec i(n) aliquo
P 8 derogari. Q(uod) de prouentib(us) camere co(n)-
s(er)uator(um) nulla solutio fieri possit p(er) alio(s)
nisi p(er) co(n)s(er)uatores seu sincellu(m):

ccc i 287 Cu(m) mala co(n)suetudine sit i(n)-
ductu(m) i(n) p(re)iudiciu(m) substantie et
haueris rei publice p(re)t(er)ite q(uod) pa-
gamenta fiant p(er) emptores seu
exactores co(m)munantiar(um) seu gabellar(um) seu p(er)
debitores dicti co(mmun)is ul' alios ex(tra) cameram
co(n)s(er)uator(um) et no(n) p(er) co(n)s(er)uatores ul' sincellu(m)
sic q(uod) utilitas publica no(n) modicu(m) fraudatur:
ne talia fieri possint i(n) poster(um) p(rese)nti c(apitu)lo duxi-
mus statuendu(m) q(uod) decetero nullus empto(r)
seu exactor alicui(us) co(m)munantie seu gabelle d(i)c(t)i
co(mmun)is seu debitor uel ali(us) q(ui)cu(m)q3 possit ul' debe-
at quoq(uo)mo(d)o de introytib3 et pecunijs debit(is)
ul' debendis came(re) co(n)s(er)uator(um) monete ali-
qua(m) solutio(n)e(m) face(re) uigore alicui(us) ordiname(n)-
ti ul' statuti ul' prouisionis q(uo)d seu q(uod) i(n) poster(um)
fieret q(ua)quo mo(d)o et p(er) h(ab)entes arbitriu(m) ab
adunantia g(e)n(er)ali alicui p(er)sone co(r)po(ri) collegio
ul' uniu(er)sitati nisi co(n)s(er)uatorib3 monete ul'
eor(um) sincello: Et qui (contra) dicta(m) forma(m) ali-
q(uo)d solue(r)it de suo p(ro)prio et non de pecunia
ul' hauere co(mmun)is soluisse intelligatur et p(ro) i(n)de
habeatur ac si solutio facta no(n) esset.
Q(uod) nulla solutio fieri possit alicui offi-
tiali seu castellano uacatio(n)e(m) aliqua(m) ha-
benti s(ecundu)m forma(m) statutor(um) nouit(er) editor(um):

ccc ii 288 Co(n)s(er)uatores monete seu mas-
sarij co(mmun)is p(er)usij no(n) possint nec
debea(n)t q(ua)quo mo(d)o aliqua(m) flor(enorum)
seu pecunie q(ua)ntitate(m) soluere
seu solui facere alicui p(er)sone que uacatio(n)e(m)
aliqua(m) h(ab)eret s(ecundu)m forma(m) statutor(um) nouit(er)
editor(um) de uacatio(n)ib3 editor(um) offitialiu(m) dispo-
nentiu(m) et contentor(um) i(n) uolumi(n)e d(i)c(t)or(um) statu-
tor(um): ¶ Saluis t(ame)n sp(eci)ali(bus) res(er)uatis seu ex-

ceptuatis seu sp(eci)ale(m) p(ro)uisione(m) h(ab)entib3 q(ua)quo
mo uigor(e) alicui(us) arbitrij emanantis ab a-
dunantia g(e)n(er)ali; ¶ Et si solutio(n)e(m) aliqua(m)
facerent p(re)ter d(i)c(t)a(m) forma(m): q(uod) de eor(um) p(ro)prio
soluisse intelligantur et no(n) de hauere seu pe-
cunia d(i)c(t)i co(mmun)is: Et nichilomin(us) uice qualib3
i(n)cidat i(n) pena(m) q(ui)ngentar(um) libr(arum) den(ariorum): Et de-
beant in hijs sp(eci)ali(ter) sindicari. De exitib3
camere co(n)s(er)uator(um):

ccc iii 289 Co(n)s(er)uator(es) monete possint te-
neantur et debeant uigore eor(um)
offitij de qua(cum)q3 pecunia dicti
co(mmun)is que p(er)uenit seu p(er)ueniet
ad eor(um) man(us) solue(re) et solui face(re) flor(enos) et pe-
cunie q(ua)ntitates quibusc(um)q3 p(er)sonis et illis
de causis et eo mo(d)o et fo(r)ma p(ro)ut et sicut in-
feri(us) apparebit et uix et s(ecundu)m forma(m) et exi-
gentia(m) capitulor(um) sup(er) h(oc) i(n) et i(n) p(rese)nti uolu-
mine contentor(um) absq3 alicui(us) alio p(re)cepto uel
mandato. De solutione facienda sup(er)
censu debito romane Eccl(esi)e et emen-
datione da(m)pnor(um):

ccc iiii 290 In p(ri)mis q(uod) co(n)s(er)uatores monete
qui p(ro) t(em)p(o)r(e) fuerit possint teneatur
et debeant solue(re) et solui facere
Sanctissimo i(n) (Christ)o patri et d(omi)no
d(omi)no Bonifatio digna dei p(ro)uidentia pape
nono ul' ei(us) successori canonice i(n)tranti ul' qu(em)
p(re)fat(us) su(m)mus pontifex ul' ei(us) successor man-
dabit q(ua)ntitate(m) debita(m) et debenda(m) dicto
d(omi)no su(m)mo pontifici et Romane Eccl(esi)e p(ro) c(en)-
su s(ecundu)m forma(m) capitulor(um) pacis editor(um) i(n)ter
d(i)c(tu)m su(m)mu(m) pontifice(m) et d(i)c(t)a(m) romana(m) Eccle-
siam ex p(ar)te una et dictu(m) co(mmun)e p(er)usij ex p(ar)te al-
tera. Et hui(us)mo(d)i solutione(m) facere et fieri
face(re) d(ebe)a(n)t t(ame)n p(re)cedat semp(er) deliberatio sup(er) u-
na qua(que) solutione facienda occasione p(re)-
dictor(um) ul' alicui(us) eor(um) p(er) d(omi)nos priores et
Camerarios Artiu(m) d(i)c(t)e Ciuitatis qui p(ro)
t(em)p(o)r(e) fuerint obtempto partito sup(er) una qua-
q3 deliberatio(n)e et solutio(n)e facienda i(n)t(er) d(i)c(t)os
d(omi)nos priores et camerarios ad bussolam et
fabas albas et nigras salte(m) p(er) duas p(ar)tes co(n)-
silij et al(ite)r ul' alio mo(d)o solutione(m) facer(e) no(n) pos-
sint nec debea(n)t q(ua)quomo(d)o. De solutione
facienda gentibus armigeris.

cccv 291 Item possint ipsi conservatores et debeant secundum pacta et conventiones firmata et firmatas seu firmanda cum quibuscumque gentibus armigeris equitibus seu peditibus quocumque modo vel forma conductis seu imposterum conducendis iuxta et secundum formam et ordinem statutorum precedentium in presenti volumine contentorum solvere et solvi facere de quacumque pecunia dicti comunis que ad eorum manus pervenerit seu pervenerit quocumque modo et occasione eorum offitii quecumque stipendia et provisiones cum solutione gabelle vel sine prout cum talibus gentibus firmatum fuerit seu conventum vel firmabitur quolibet in futurum: Et similiter possint solvere Capitaneo eligendo cum quinquaginta lanceis peditibus seu cum balistariis ad custodiam dominorum priorum.

De salario solvendo dominis prioribus artium:

item la ditione i fine

cccvi 292 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur dominis prioribus Artium Civitatis Perusii ~~Perus~~ qui pro tempore fuerint videlicet pro quolibet offitio prioratus duorum mensium in totum pro eis et eorum notario pro salario eorum et provisione flor. quingentos septuaginta duos de auro libras tres et soldos sex denariorum perusinorum sine aliqua solutione vel retentione gabelle: solvendo dimidiam dicte quantitatis in principio eorum offitii et aliam dimidiam in principio sequentis mensis cuiuslibet temporis bimestralis: Et quod conservatores Massarii et debitores comunis possint cogi ut patet in statuto de offitio dominorum priorum Capitulo LXV:

Nota quod Prioribus non potest retineri salarium ultra medietatem in libro actorum 1439 fol. 137.

De salario camerariorum artium:

cccvii 293 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant dominis Camerariis Artium vel eorum procuratori pro toto tempore semestrali ducentos flor. de auro sine aliqua solutione gabelle solvendos pro rata de duobus mensibus in duos menses cuilibet sive congregaverint se sive non: Et quod quicumque non iverit ad consilium post sonum campane solvat nomine pene decem soldos pro vice qualibet applicandos ad dominos priores qui pro tempore fuerint: de quibus ipsi domini priores teneantur fieri facere executiones sicut in presenti statutorum volumine latius continetur sub rubrica qualiter et quomodo vocentur camerarii et cetera:

De salario solvendo domino potestati Civitatis Perusii;

cccviii 294 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant domino potestati Civitatis Perusii pro suo et eius offitialium et famulorum salario pro tempore semestrali temporibus et prout in eius electione continetur duo milia flor. de auro cum solutione gabelle;

De salario solvendo domino capitaneo populi et maiori sindico;

cccviiii 295 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant domino Capitaneo populi maiori sindico Iudici Iustitie pro suo et offitialium et famulorum salario pro tempore semestrali flor. mille quadringentos de auro temporibus et prout in eius electione continebitur cum debita tamen solutione gabelle.

De salario solvendo cancellario comunis Perusii;

cccx 296 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant Cancellario comunis Perusii pro eius salario pro anno quolibet florenos ducentos viginti octo sine solutione gabelle solvendos in eius electione declaratis; temporibus ~~a priori~~

De salario solvendo abreviatori reformationum comunis Perusii.

cccxi 297 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant abreviatori reformationum comunis Perusii pro eius salario anno quolibet flor. centum septuaginta de auro sine aliqua solutione vel retentione gabelle solvendos temporibus in eius electione declaratis.

De salario solvendo capitaneo custodie palatii dominorum priorum.

cccxii 298 Item dare et solvere teneantur et debeant Capitaneo Custodie palatii dominorum priorum pro tempore semestrali flor. trecentos quinquaginta de auro cum debita solutione gabelle solvendos temporibus et pro

ut inveniuntur electione exprimuntur.

De ſalario ſoluendo notariis adſeruitia dominorum priorum deputatis.

ccc xiii 299 Item dent et ſoluant et ſoluere
tenea(n)tur et debeant ser Anto-
nio Allentij de piro et ser Cri-
ſtoforo Vagnutij de Gualdo
deputatis adſeruitium dominorum priorum pro
eorum et famulorum ſalario menſe quolibet
quantitatem contentam in eorum conducta et fa-
mulorum ſeu refirma tam facta quam facien-
da: ſicut apparebit per formam ordina-
mentorum factorum ipsa ſeu faciendorum per dominos
priores et Camerarios Artium dicte Civi-
tatis qui, pro tempore fuerit qui eorum refirmam
et famulorum omni vice facere poſſint / prout
et ſicut de eorum proceſſerit voluntate / vacca-
tione aliqua non obstante: Et ſimiliter ſol-
vere debeant usque ad eandem ſummam cuilibet
alteri offitiali poſt depoſitum offitium ſeu
refirmam dictorum.

Ce mancai ... ne se stampi si
nem se vede ... statuto ... ser Girollimi:

**De ſalario ſoluendo electionariis offiti-
alium forenſium:**

ccc xiiii 300 Item dent et ſoluant electionariis
videlicet domini poteſtatis domini Capitanei
populi et maioris ſindici admanda-
tum faciendum per dominos priores ar-
tium dicte Civitatis pro trigi(n)ta diebus ſalari-
um conſuetum: videlicet in totum inter electionarios no-
tarium et ſindicum florenos centum viginti de au-
ro pro quolibet offitio electionariorum poteſtatis
et Capitanei cum debita ſolutione gabelle;

**De ſalario ſoluendo electionariis capita-
nei cuſtodie palatij dominorum priorum;**

ccc xv 301 Item dent et ſoluant electionario
notario et ſindico ad eligendum
Capitaneum Cuſtodie palatij do-
minorum priorum pro quindecim diebus
inter omnes triginta ſeptem florenos cum dimidio
de auro cum debita ſolutione gabelle;

**De ſalario ſoluendo conſultoribus ſindica-
torum offitialium forenſium.**

ccc xvi 302 Item dent et ſoluant et dare et
ſoluere teneantur cuilibet conſultori
forenſi eligendo ad conſulendum ſi-
dicatoribus poteſtatis vel Capitanei
Maioris ſindici Civitatis prius viſa ſolu-
tera eius electionis uſque quantitatem quadra-
ginta florenorum pro quolibet cum debita retentione
gabelle prout in litera dirigenda per eos prius pro ta-
li electione fuerit declaratum ſine alio mandato;

**De ſalario ſoluendo conſultori came-
re conſervatorum.**

ccc xvii 303 Item dent et ſoluant uni conſultori
Civi quem conſervatores elegerint
pro ſuo ſalario pro tempore ſemeſtri: Qui
ſit conſultor dicte Camere temporibus
ſecundum formam ſtatutorum dicte camere promiſſis
... florenos ... de auro ſine alio ordinamen-
to vel mandato;

**De ſalario ſoluendo
Conſervatoribus monete et eorum nota- P 10
riis et ſigillo et nuntio et maruſi-
nis.**

ccc xviii 304 Item quod dicti conſervatores poſſint
pro ſe ipsis et eorum ſalario retinere
de omnibus pecuniis dicti comunis
pro tempore ſemeſtrali libere licite et

impune flor. quindecim de auro pro quolibet eorum et
ad dictam rationem si pro maiori tempore eligerent
possint salarium ut supra promictitur retinere :
~~De salario solvendo notariis dominorum~~ Con-
servatorum.

notariorum salar.m CCCXVIIII Item dent et solvant et dare et sol-
vere teneant et debeant sine precepto
vel mandato duobus notariis eorum Camere
pro eorum et aliorum eorum salario pro tempore seme-
strali flor. viginti de auro et ad dictam rationem
si pro maiori tempore eligerent similiter possint solvere
prout capiet et sumabit.
~~De salario solvendo famellis Conservatorum~~

fancellorum Item possint dare et solvere sine alio precepto vel
mandato duobus famellis dumtaxat super
introytibus et exitibus per ipsos eligendis pro tempore
semestrali usque in quantitatem Quadraginta
flor. de auro in totum sicut dominis conservatoribus
videbitur fore decens : Et si electi fuerint
pro uno anno durante eorum offitio solvere possint
usque in quantitatem sexaginta flor. de auro in totum
pro tempore unius anni predicta non vendicet sibi lo-
cum in pretium Conservatorum famello qui sit solus.

Nunnij Item dent et solvant et dare et solvere de-
beant et possint uni nuptio per ipsos con-
servatores eligendo pro suo salario unum flor.
pro quolibet mense ;

Marrussinorum Item possint dare et solvere sine alio precep-
to vel mandato uni vel duobus marussi-
nis per ipsos Conservatores eligendo seu
eligendis prout ipsis conservatoribus oppor-
tunum videbitur usque in quantitatem trium flor. pro quoli-
bet eorum et mense quolibet ; De salario solven-
do notariis super registris

CCCXX
305 Item dent et solvant et dare
et solvere teneant et debeant sine
alio precepto vel mandato de
pecunia eorum Camere que pervenit
seu perveniet ad eorum manus notariis dicte Camere
super registris deputatis et in posterum depu-
tandis pro eorum salario ad rationem quadra-
ginta flor. de auro pro quolibet anno solven-
do temporibus et prout in eorum electione seu conducta

latius apparebit sine aliqua retentione ga-
belle ; De salario solvendo offitiali
super bollectino.

CCCXXI
306 Item dent et solvant et dare offitialis Bullectini
et solvere teneant et debeant of-
fitiali super bollectino de pecunia
et havere communis sine alio precepto
vel mandato pro se et aliis suis offitialibus
ad rationem octo flor. de auro pro quolibet mense
et omnes iuxta electionem eius dumtaxat sub pena
centum librarum. De quantitate solvenda fratribus sancti
dominici in festivitate corporis Christi.

CCCXXII
307 Item dent et solvant et dare
teneant et debeant fratribus sancti
Dominici anno quolibet in festo
Corporis Christi sine alio precepto
vel mandato libras quinquaginta denariorum pro ele-
mosina facienda dictis fratribus.
De salario solvendo offitiali super mostris
cassarorum.

CCCXXIII
308 Item dent et solvant et dare et sol-
vere teneantur et debeant offitia-
li et notario revisionis mostrarum
Cassarorum et fortilitiorum communis
Perusii pro eorum salario pro quolibet die quo
equitaverit pro eorum offitio exercendo tri-
ginta soldos denariorum pro quolibet equo videlicet offitia-
li pro duobus equis et notario pro uno equo / qui
offitialis et notarius habeant scribere et in-
ventarium facere de omnibus massaritiis et mu-
nitionibus ipsorum Cassarorum : Et de hoc et eorum
offitio debeant sindicari. De salario sol-
vendo quitariste dominorum priorum.

CCCXXIIII
309 Item dent et solvant et dare et
solvere teneant et debeant ma-
gistro Angelo Landi pulsatori
quitarre in refectorio dominorum priorum
pro anno quolibet duodecim flor. de auro sol-
vendo de per rata de mense in mensem videlicet ad ra-
tionem unius flor. pro mense quolibet sine solu-
tione gabelle :
Item in festo sancti Gostantii pro una veste sine
devisa honorabili decem flor. de auro in
dicto festo facienda sine solutione gabelle.

De salariys seu stipendiys soluendis ca-
ballarius forensibus et cursoribus ciui-
bus seu forensibus.

cccxxv Item q(uod) dicti Conseruatores
possint et eis liceat, pro opportuni-
310 tatibus dicti co(mmun)is, conducere ad stipendium
seu salarium dicti co(mmun)is usque in quatu-
or caballarios et usque in quinque cursores
Ciues districtuales seu forenses; Et ipsis
caballarys de quacumque pecunia dicti co(mmun)is si-
ne alio precepto vel mandato dare et soluere
pro quolibet et quolibet mense usque in nouem flor(enos);
Et cursoribus pro quolibet eorum et quolibet m(en)-
se usque in quinque flor(enos) prout ipsis conseruatoribus
uidebitur conuenire. Possint etiam dicti conserua-
tores soluere omnem quantitatem pecunie pro litteris
destinandis s(ecundu)m mandatum d(omi)norum priorum ob-
tempto tamen partito per nouem ad minus ex numero
decem priorum ad bussolam et fabas albas et
nigras. De salario soluendo offitiali
cui dirigendo sup(er) mostris gentium
armigerarum;

cccxxvi Item dicti Conseruatores possint
311 et eis liceat deputare et eligere
sup(er) mostris faciendis et de genti-
bus armigeris unum Ciue(m) in offitium
P 11 huiusmodi debentem cum offitialibus publicandis ad
reuidendum mostras gentium armigerarum
quarumlibet tamen in Ciuitate perusii qui exercet tali
offitiali soluere pro suo et equi salario, pro dicto quoli-
bet adrationem triginta soldorum pro quolibet
die; Dum tamen dictum salarium in totum
non possit excedere summam uiginti flor(enorum)
pro tempore semestrali. De quarta parte puntatu-
P 11 rarum soluenda offitialibus sup(er) mostris et
signoriarum gentium armatarum;

cccxxvii Item predicti Conseruatores possint
312 teneantur et debeant sine alio
precepto vel mandato dare et soluere
offitialibus sup(er) mostris gentium
armigerarum Castellanorum potestatum et ali-
orum quorumlibet offitialium forensium iuxta et
s(ecundu)m exigentiam statutorum in presenti uolumine
contentorum quartam partem omnium et singularum punc-
tuatarum s(cilicet) quantitatum que remanserint pro eam in co(mmun)i seu
in ipsum co(mmun)e uenerint quocumque modo et huiusmodi so-
lutionem facere curent iuxta decretum statutorum exigen-
tiam de quacumque pecunia dicti comunis que
peruenit seu perueniet ad eorum manus.
De salario soluendo custodibus potatiarum
et de eorum uacatione et numero;

cccxxviii Item dent et soluant et dare et sol-
313 uere teneantur et debeant Custodi-
bus potatiarum Ciuitatis burgorum et su-
burgorum perusii pro eorum et cuiusque eorum
salario, pro mense quolibet sine alio precepto vel
mandato solum uisa electione facta per offitia-
les custodie Ciuitatis perusii flor(enum) unum de au-
ro et soldos quadraginta; Ita tamen quod ipsi custo-
des non possint nec debeant excedere in to-
tum numerum triginta octo custodum; Et quod quilibet
uacasse debeat ab offitio talis custodie bime-
strali per sex menses et aliter solui non possit nec de-
beat quoquo modo; Et quod ipsi custodes si-
bi debeant prout in sup(er) conductis per pila et
signa sicut describunt stipendiarii; et decem
possit et debeat reuideri mostra sicut fit de
stipendiariys vel de famulis offitialium Ciui-
tatis et ad soluendum punctaturas teneantur
sicut ipsi; Et quod non possint vel debeant
quoquo modo per substitutum fieri sed solummodo per se
ipsos circa custodiam antedictam: Saluo quod talis
uacatio non uendicet sibi locum in Johanne petri
potestatis Solis et pariter sancte marie noue; De pecu-
nia soluenda pro abundantia facienda;

·iiijxxviiij Pro nutrimento populi perusini et habun-
314 dantia facienda, Conseruatores
monete possint teneantur et debeant
ad mandatum et prouisionem faciendam
per d(omi)nos priores et Camerarios Artium Ci-
uitatis perusii de tempore in tempus prout necessi-
tas postulabit, dare et soluere vel nume-
rare offitialibus habundantie dicti co(mmun)is pro grano
emendo aut emi faciendo de quacumque pecunia
dicti co(mmun)is que peruenit seu perueniet ad eorum
manus occasione eorum offitii omnem quantitatem

florenoꝝ seu pec̄uie et omī mēe totiens quoti-
ens et put et sicut p dn̄os priores et Camera-
rios / qui p tpr̄ fuerint / extiterit prouisū q̄-
modolibꝫ seu mandatū aliquo nō ob-
stante ; De q̄titāte mutuanda empto-
ribus campionis carniū ;

CCCXXX Item dicti conseruatores possint
tenean̄t et debeant de quacūqꝫ
pecūia dicti cōis q̄ puenit seu
315 puenict ad eoꝝ man⁹ seu ex ali-
js spetialibꝫ introytibꝫ deputandis p dn̄os
priores et Camerāios Artiū Ciuitatis
pus̄ dare solu̇e et nūare emptōibꝫ cāpio-
nis carniū dc̄i cōis omī mēe qua dcā
carnis campione uenderetur et p ipo stādo et
cōseruando dc̄o tpr̄ in ipis s̄m deliberationē
fiacendā p dn̄os priores et Camerarios
qui p tpr̄ fuerit usqꝫ ī sūmā duoꝝ miliū
flor̄ p qualibꝫ uīce solū iuxta declaratōe p
dictos dn̄os priores / ut sup̄ pmictit̄ / fiacēda
et ꝯctū ṗpea celebrato ; De mutuātibus
aliquā q̄titatē cōs̄uatōibꝫ restitutio
fieri possit sine solutione gabelle.

CCCXXXI Item Conseruatores ip̄i possint
et eis liceat solu̇e et restituėr
cuicūqꝫ ꝯ mutuant ipis cōs̄ua-
316 tōibꝫ p aliquo cāū necessāio quō-
libet uł etiā uigore alicui⁹ ordinamēti
qd̄ fieret p dn̄os priores et Camerāios ī
aliqua oppotunitate iminēte dc̄o cōi ali-
quā pecūie q̄titatē puram sortē mutua-
tam sine solutione gabelle. De pecunia
soluēda reuelanti tractatū et q non
possit exbāpniri aliquē ī sei p̄zrebāp-
nire ;

CCCXXXII Ad spe cōmodi et p̄mij sacte
cōspirationē aliquā fieri aut
317 tractatū ad reuelandū ardent⁹
excitentur statuim⁹ q q̄cūqꝫ re-
uelauerit aliquē tractatū uerecte non
ficte seu simulate qui quōlibꝫ teneretur
p subuersione status cōis et ꝑli pus̄ini uł
p rebellando seu occupādo aliquā Ciuita-
tem / terrā / Castrū / seu locū / seu fortilitiū
cōis pus̄ suppositū uł recōmissū uł cōit⁹
dc̄e Ciuitatis pus̄ quoq̄mō q̄ h̄at et hre
possit et debeat p remuneratōe eius illam
q̄titatē flor̄ seu pecūie q̄ quōlibꝫ puisa et
declarata fuīt p dn̄os priores et Came-
rāios Artiū Ciuitatis pus̄ qui p tpr̄
fuerint ; Et q possit et debeat si exbāp-
nitus et condēpnat⁹ fuīt ī aliquo et qua-
cūqꝫ de causa et quōcūqꝫ et qualīcūqꝫ et
quotienscūqꝫ rebāpniri ; Et ex nūc put
ex tūc p rebāpnito et absoluto hri debe-
at et censeri ab omībꝫ processibꝫ c̄minali-
bꝫ condēpnatōibꝫ et sñijs ꝯt eum
quōcūqꝫ et quacūqꝫ de causa latis ; Et
pnotōs p̄ncipales armarij et utriusqꝫ eoꝝ
cassari debeāt et possint iuxta declaratione
fiacenda p dn̄os priores Artiū dc̄e Ciui-
tatis q p tpr̄ fuerit quoꝝ declaratōi an
tractatus fuīt uerus et non fict⁹ seu simu-
latus p plena pbatione stari debeat cum P 12
effectu ; Decernētes tn̄ q tali reuelāti
nō sit licitū uł pmissū mō aliquo Iure
causa seu forma rebāpnire seu rebāpniri
face̅ aliquē aliū exbāpnitū tm̄ uł ꝯdēpna-
tū tm̄ dc̄i cōis p̄ntē uł futuꝝ / nisi dūtaxat
se ipm / s̄ꝫ hre possit prouisionē seu remu-
neratōē / ut sup̄ exp̄mitur / declarādam :
quā remunerationē / put declarata fuīt /
Conseruatores monete possint teneātur
et debeant solu̇e de quacūqꝫ pecunia dc̄i
comunis ī ea q̄titāte et sūma put p ipos
dn̄os priores et Camerāios extiterit quo-
modolibꝫ puisū uł declaratū : obtempto
tamē sup tali prouisione ptito ī dn̄os
priores et Camerāios distincte ad bussolas
et fabas albas et nigras admin⁹ p duas
ptes utriusqꝫ offitij seu consilij ipoꝝ ; De
pecunia soluēda p acdamine et p
fectione castroꝝ clusij ;

CCCXXXIII Item dent et soluant et dare
et solu̇e teneant̄ et debeant de
318 quacūqꝫ pecunia dicti cōis q̄ pue-
nit seu puenict ad eoꝝ manus
ad declaratōē et mādatū dūtaxat dn̄oꝝ
prioꝝ Artiū et Camerāioꝝ Ciuitatis pus̄ q
p tpr̄ fuerint omē q̄titatē flor̄ seu pecu-

nie q quocumq et qualitercumq declarata fuint
seu pvisa p dnos priores Artium vz pnovie
admin(us) i concordia/ et Camerarios Artium
vz triginta qnq admin(us) i concordia obtēp-
to ptito distincte int(er) eos ad bussolam et fa-
bas albas et nigras, p actionamine fortifi-
catione et pfectione Castrorum Clusii pub
vz Burgi novi/ Poggioli et Turris pontis
Clusii ul' alicui eorum et p quibuscumq munia-
tionib oppotunis omi tpe et omi vice usq
ad pfectionem dctorum Castrorum et cuiusq eorum;
Et solutionem huiusmoi qntitatis, pvidende
seu declarande ut sup possint teneantur
et debeant facere cuicumq psone et aliis
temporib et eo mo et forma et sub illis
penis, put et quemadmodum declaratum fuit
p dnos priores et Camerarios dcm form
vz p novem priores i concordia et triginta
qnq camerarios ad bussolam et fabas ut
sup aliquo non obstante . De pecunia cccxxxvj 321
solvenda, p actionamine Spedaliecti;

cccxxxiiij 319 Pro utilitate publica et cōi sud-
ditorum comodo pace pariter et
salute, Statuimus q p pfectione
Castri Spedaliecti comitatus pusii
possitiales deputati seu deputandi i po-
sterum sup costructione dicti Castri Spedali
ecti h(ab)ant et habere debeant de mense i mensem
usq ad cosumationem et pfectionem i(n)tegram
dicti Castri flor centum de auro sine solu-
tione gabelle que qntitas de mense i mense
solvi possit et debeat sm ordinamentum
et pceptum dnorum priorum et Camerariorum
p Conservatores monete tn pntes q qui
ptpr fuerint dcis offitialib sine alio pcep-
to ul' mandato; Et p ipos conservatores et
eorum notarios et famellos mitti possit ad
exitum oppotune et p notm sup registris
registrari actam pena mille flor de auro
recusante quolibet et vice qlibet auferendorum;
De pecunia solvenda fratrib cartusien-
sibus p domib comitis nolani;

cccxxxv 320 Item dent et solvant seu ad
introytum et exitum mittant flor
trecentos de auro solvendos sup

et de introytu gabelle pedagii et gabelle gros-
se de pede platee ul' de aliis introytib si eis
non sit satisfactum fratri Roberto ul' sindico
capituli et ordinis Cartusiensis ul' eius
pcuratori occaxione restitutionis domorum
olim Comitis Nolani et q sitarum i pop
Solis z por sce Lucie iux latera et cofines
earum, put de p dcis constat ex ordinamento
manu ser Honofrii ser Vannutii notarii
depusio z por Solis et solutionem dicte
qntitatis seu ad introytum missionem facere
debeant tpib et, put i ordinamento ex-
primitur; De pecuniis solvendis et obs-
vantiis ordinamentorum istorum capitulis;

Cccxxxvj Cum multis de causis p dnos
priores et Camerarios Ar-
tium Civitatis pusii seu p dnos
priores ex remissionib i eos
factis p consilium dnorum priorum et Cam
de mense Martii pxime preteriti et pnti m-
se Aprilis anni dni Millo iijc octuagesio
nono Indictione duodecima fuerit facte 1389
quedam speciales pvisiones et declarationes
et plurima ordinamenta de quib constat ma-
nu ser Andree Vannis notarii de pusio et nc
notarii dnorum priorum ul' manu Francisci ser Ja-
cobi ser piendebeni de monte politiano
abreviatori reformationum cois pusii p q(uo)rum
exigentiam fieri debeant pagamenta pecu-
niarum et pventus Camere Conservatorum et alia
fieri sicut i talib pvisionib declarationib seu
ordinamentis latius continetur; Et q(uia) tpalia sit
et sub statutis non veniant iserenda decer-
nimus statuentes: Quod Conservatores mo-
nete et notarii sup registris possint tene-
antur et debeant absq aliquo alio pcep-
to ul' mandato omnia et singula pvisa decla-
rata ul' quolibet ordinata seu mandata su-
p aliquo alio facto ul' casu acontentis in
supdcis capitulis statutorum modo aliquo seu for-
ma que tangeret conservatores et notarii
sup registris aut aliquem eorum et maxime
pvisa et facta sup istis casib seu negotiis
seu i favorem istorum declaratorum et etiam
aliorum quorumcumq exeam observare adimplere

et fieri facere in omnibus et quo ad omnia in eis et quolibet eorum expressa et apposita sub quacumque verborum deceptione appareant et illis temporibus modis CCCXXXXVI
et conditionibus atque penis aliquo non obstante; 322

Et primo preparatione porte voltularum Civitatis pisarum et Bolagarii et muri superioris.

Pro palatio de Capite platee et Cameris et platea palearum et lignorum facienda et satisfactione pretii pro casalenis vendentibus pro comuni:

Pro reparatione Calle sancti Heraclani;

Pro statutis copiandis et libris faciendis et registris;

Pro satisfactione facienda Marcho Bonfeagni de Octingentis quinquaginta flor.;

Pro satisfactione facienda Cecholino de Tuderto de mutuo ducentorum flor.;

Pro satisfactione facienda Ebreis de mutuo ducentorum flor.;

Pro satisfactione facienda domino Petro Venaoli vel alteri pro eo mutuanti si mutuavit de quingentis flor.;

Pro quantitate mutuanda secundum formam contractus celebrati inter comune pisarum et emptores Campionis Carnium de mille quingentis flor. de auro;

Pro solutione facienda supra censu et aliis debitis Romane Ecclesie Gentili de Assisio decentum flor. in anno;

Pro subventione facienda Petro de Sancto Severino pro uno anno de quadraginta flor. in mense incipiendo in kalendis Maii presentis anni millesimi trecentesimi octuagesimi noni;

Pro satisfactione facienda Baldino Cecholi de tribus milibus ducentis quadraginta flor. et prout in ordinamento continetur super gabella pedagii in spetie et aliis gabellis; Et quod iura fuerint debentibus iuridice et vere rehabere realiter dictas quantitates et si nullo umquam tempore dictis Civibus restituerentur dicte quantitates et postmodum appareret comune decepisse in aliquo incidant in penam dupli catam pecunie recepte et pro falso condempnetur et privetur omnino beneficio;

Confirmatio privilegiorum concessorum scolaribus et immunitas declarata in solutione pedagii et gabelle tam pro doctoribus forensibus quam scolaribus:

Cum in sacris canonibus et imperialibus constitutionibus studentibus immunitas sit concessa: et potissime circa immunitatem et exceptionem absolutionis gabellarum pedagii pro libris arnensibus atque salmis et rebus eorum et dudum per comune pisarum et exigentiam presentium statuti in presenti primo volumine contentorum sub rubrica in ordinamenta studii et quedam scolaribus privilegia sint indulta et sepe nimio absolutionem pedagii et gabelle pro libris et arnensibus eorundem fuerint molestati ut ipsa privilegia sicut conveniunt observentur pro augumento studii pisani presenti capitulo duximus statuendum: Quod omnia et singula privilegia et gratie que non sint contra exigentiam presentium statutorum nec possint ipsis in aliquo derogare hactenus quomodocumque concesse vel concessa pisarum et maxime vigore dicti statuti in presenti primo libro contenti sub capitulo . . . sub rubrica ordinamenta studii vel alio quocumque modo studio pisano doctoribus seu scolaribus sint et esse intelligantur confirmata et de novo concessa et indulta. Et ea omnia concesserunt et indulserunt de novo et penitus confirmaverunt. Ita quod de cetero possint et debeant in omnibus et singulis et quo ad omnia et singula exequi/adimpleri et observari effectualiter et secundum exigentiam ipsorum in ea parte et partibus que non sint contra dispositionem presentium statutorum vel alicuius eorum modo aliquo seu forma nec possint in aliquo quolibet derogari. Et ut in posterum in solutione pedagii et gabelle grosse nullatenus molestentur: decernimus statuentes quod quicumque doctor forensis qui in posterum veniet conductus vel aliter electus ad legendum in studio pisano: Et quilibet scolaris forensis qui in Civitate pisarum venerit ad studendum sint et esse intelligantur liberi immunes et penitus exempti a solutione pedagii et gabelle grosse de pede platee pro quibuscumque eorum libris et salmis pannamentorum et arnensium veterum ad eorum et familie ipsorum usum in introytu. Ita quod ratione introytus et donec steterint in ipsa Civitate non possint nec debeant nec teneantur aliquid solvere propterea quoquo modo. In exitu quoque pro augumento studii declaramus quod nulli scolari vel alteri au–

cuiqz pro eo liceat extrahe ul' extrahi facer
libros aliquos: si scolaris studens fuit i iur
canonico ciuili seu medicinalib' n fuit
licentiat' in Ciuitate pusij ul' doctoratus
et ul' aliter ul' alio mo et si gabellaz solnet
p exitu nullaten' sit pmissu tales libros
alicui ex talib' scolarib' ul' alteri cuicuiqz cccxxxviij
p eo directe ul' idirecte extrahe seu extra- 323
hi facere quocuq mo. ¶ Arnesia no et
pannamenta possint extrahe sine gabel-
la/ et ut i introytu est expssu/ Si aut fuit
licentiat' seu doctorat' liceat libros et alia
supdca extrahe et extrahi face sine soluti
pedagij p ut supdem introytu e expssu cu
bollectino tn dnoz prioz Artiu q p tpr
fuerint. ¶ Doctorib' quoqz forensi-
bus qui oducti ul' alr electi ad legendu ue- cccxxxviiij
nissent sit licitu cu recede uellent cu bol-
lectino tn dictoz dnoz prioz Artiu dicte 324
Ciuitatis qui p tpr fuerint libros coz et
alia supdca sine admissione tn libroz bo-
noz seu rez alioz extrahere sine solutoe
pedagij et gabelle et extrahi facere p ut
de introytu est expssum. ¶ Alijs uero
scolaribus iuris canonici Ciuilis et media-
ne sit licitu et pmissu cu bollecteno dnoz
prioz artiu pdcoz coz libros et alia supdca
extrahe et extrahi facere sine solutoe pedagij
et gabelle sine admissione tn libroz alioz ul'
arnesiu seu bonoz quarulibz aliaz psonaz.
¶ Et siquis i pmissis ul' aliquo coz fraudem cccxl
12 comisit quoquo mo/ q ipo facto pdat libros
et arnesia quelibz atqz salmas et soluat p libr 325
quolibz pene nomine centu libr den cu pe-
ne et libroz et salmaz et arnesiu reptoz di-
midia sit repientis et alia sit cois; et quilibz
offitialis debeat execuitoez facere ipo facto qt
huimoi fraudantes sub dca pena uice qlibz
auferenda. ¶ Decernentes/ ad hoc ut si co
tinget gabellaz ipaz uendi ne qt pdcoz exige-
tiam gabella ullaten' exigatur/ q i una qqz
uenditione que fieret; talis exemptio et imu-
nitas intelligatur e apposita et expssa et sit
eo ipo/ et q talis uenditio aiz et sub tali excep-
tione fiat et fieri debeat et fca esse intelliga-
tur ipo facto etiaz si spetialis mentio no fiet

i eadem quoties contingeret eam uendi mo
aliquo seu forma aliquo no obstante.

De pecunia soluenda p conseruatores p libris carta uernice atramento et cera p camera ipoz.

Conseruatores monete possint
pro carta libris uernice actramito
et cera quolibz oppotunis i coz
Camera de quacuqz pecunia dicti
comunis que fuenit seu p uenret ad coz ma-
nus expende p quolibz tpr semestrali usqz
i qntitate trigenta flor de auro sine alio p
cepto ul' mandato.

De pecunia expendenda p conseruatores p aconcimine tectoz hostioz et fenestraz cameraz que coptumantur.

Pro utilitate publicoz bonoz de-
cernim' q conseruatores monete
possint expende sine alio man-
dato expensis que ex cameris cop-
timatis seu coptimandis p conseruatores p[ue]-
nire debent ad coz Cameraz p aconcimine
hostiaz tectoz et fenestraz ul' alicui caz oez
qntitatem quaz uiderint necessario expendedaz:
¶ Et que de Conseruatorib' dicta sunt de ma-
ssarijs et coz cameris intelligantur. Quod

Conseruatores monete no possint expendere ultra coz introytus nisi sub certa forma.

Ut cuncta sub debita ordinati-
one procedant et ne tpr alicui'
offitij conseruatorat' expendat'
introyt' successoz. Statuimus
q nulli offitio conseruatoratus sit licitu uel
pmissu mo aliquo seu forma de introytibus
prouenturis ad cameraz Conseruatoz tpr of-
fitij conseruatorat' successoris expende seu
expendi face directe ul' indirecte ~~ul' idirec-
te~~ quocuqz aut qualrcuqz aliquaz flor seu
pecunie qntitate sine expssa deliberatione
dnoz prioz et Camerarioz obtempto tam
p[ar]tito prius sup uno quoq eoru p ndue ex prio-
ribus et trigenta qnqz Camerarijs ad bus-
solam et fabas albas et nigras i concordia et
alr ul' alio mo no possint expende seu expe-
di face de talib' itroytib' nisi dumtaxat usqz i
qntitate p toto tpr offitij conseruatorat' i totu

Quadringentorum flor. de auro et non ultra
sine deliberatione predicta; Et si ultra
dictam quantitatem expenderent dicta forma
non servata quod de eorum proprio soluisse intelligatur
tur corpore et non de pecunia seu havere
communis perusii quoque modo. Et nichilominus
quilibet contrafaciens incidat in penam quingentarum
librarum pro vice qualibet per maiorem sindicum
auferendam aliquo non obstante.

Quod ultra exitus in presenti statutorum volu-
mine contentos conservatores non possint
expendere nisi certa forma servata;

cccxlv Quoniam inmoderati seu inor-
326 dinati exitus non solum prima-
torum substantiam sed etiam libus oppu-
lentissime rei publice dissipat
et evertit: presenti salutari capitulo duximus
statuendum quod Conservatores monete communis pe-
rusii non possint nec debeant quoquo modo
Jure causa seu forma directe vel indirecte per
se vel alium quoscumque aut qualitercumque ultra
exitus contentos in presenti volumine statutorum
1400 editorum presenti anno millesimo quadringentesimo
et publicatorum die ultimo martii de quibus
exitibus in precedentibus capitulis et presenti vo-
lumine mentio facta extitit, aliquod paga-
mentum seu solutionem aliquam facere vel ali-
quid aliud dare de bonis aut pecunia seu
rebus communis perusii quod quomodocumque aut qualitercumque
pervenerit ad eorum manus contra seu preter formam
seu exigentiam precedentium statutorum in presenti
volumine contentorum et si secus vel aliter fa-
cerent quod factum fuit non teneat ipso iure:
Et nichilominus pro quolibet et vice qualibet
incidat in penam mille librarum denariorum per maiorem
sindicum aut quemcumque alium offitialem dicti
communis de facto auferendam: Et nichilominus
quod solutum expensum datum seu concessum fuit
de eorum proprio soluisse et dedisse intelligatur
et non de havere pecunia seu bonis vel rebus
communis perusii: Salvo quod dicti Conservatores pre-
cedente tamen deliberatione dominorum priorum Arti-
um dicte Civitatis qui pro tempore fuerint et
Camerariorum et obtempto partito ad minus
per novem ex prioribus et triginta quinque Came-
rariis ad bussolam et fabas albas et ni-
gras super uno quoque casu, possint et eis
liceat pro compositionibus seu redemptionibus
que fierent cum seu ab aliquibus societatibus
gentium armatarum (quod deus avertat) Aut pro
recuperationibus Civitatum terrarum Castrorum
vel locorum dicti communis perusii vel ipsi communi quo-
modolibet recommissorum que quolibet rebellarentur
tur contra dictum commune pro ductu guerre que
contra commune ipsum quolibet moveretur vel quam commune
ipsum moveret contra comunitatem aliquam
vel dominum aut pro aliis quibuscumque casibus quo-
modolibet emergentibus in eorum expendere omnem
quantitatem flor. seu pecunie que quomodocumque aut
qualitercumque deliberaretur in aliquo casuum quibus-
libet emergentium vel in predictis seu archa camere vel ali-
quod eorum vel alter quomodocumque aut qualitercumque per dictum
Consilium dominorum priorum et Camerariorum vel- 9.3.
quoscumque exitus contentos in capitulis supradictis
contentis in presenti volumine statutorum secundum quod
deliberatum Conservatores possint libere
licite et impune omnes expensas facere et
pagamentum quodcumque oportunum de quacumque
pecunia et havere communis libere licite et impu-
ne in quacumque quantitate et eo modo et forma
sicut extiterit quolibet deliberatum seu decla-
ratum seu permissum per consilia supradicta et
omni modo qua deliberatio aliqua fieret in
cessante, non obstante aliquo capitulo presen-
tium statutorum vel aliquo alio in contrarium vel ali-
quolibet disponente.

Quod conservatores
massarii offitiales abundantie et eorum
notarii et famuli debeant eorum iurare of-
fitium coram dominis prioribus.

cccxlvi Cum iuris iurandi religio sit
327 ab omnibus observanda cum si contemp-
ta fuit hic solum deum voca-
tur ultorem: presenti capitulo duximus
statuendum, pro observatione omnium statutorum no-
viter editorum: Quod Conservatores monete
Massarii communis perusii Offitiales habunda-
tie et eorum et cuiusque eorum notarii et famuli pos-
sint teneantur et debeant coram dominis prio-
ribus Artium dicte Civitatis antequam eorum incipi-

ant offitium prestare Cancellario in forma
debita sacramentum et jurare ad sancta dei
evangelia nomine comunis perusii recipienti: quod
eorum et cuiusque eorum offitium bene legaliter
et fideliter facient et exercebunt iuxta et
secundum formam et exigentiam dictorum statutorum
et cuiusque eorum: Et eorum et cuiusque eorum observan-
tiam adimplebunt in hiis et super hiis que
eorum vel alicuius eorum offitium concernent vel
tangent quoquo modo seu ad ipsos vel aliquem
eorum quolibet pertineret seu possent ratione
aliqua pertinere per formam talium statutorum
vel alicuius eorum: Et si presumeret contra debitam
formam eorum offitium quolibet exercere quod
ipso facto et incontinenti qualibet incidant in penam
quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice
qualibet de facto per maiorem sindicum aufe-
rendam aliquo non obstante; Quod con-
servatores notarii fancelli nuntii et ma-
rescalchi debeant diligentissime sindi-
cari;

cccxliij 328 Statuimus quod conservatores mo-
nete eorum notarii fancelli nuptij
et marescalci et quilibet ipsorum
omnia et singula per eos et queli-
bet eorum gesta et administrata tempore eorum offi-
tij quoquo modo possint et debeant dili-
gentissime examinari et sindicari per maio-
rem sindicum Civitatis secundum formam sta-
tutorum maxime et presertim de et super observantia
capitulorum omnium contentorum in presenti volumine
statutorum et ut in precedenti capitulo deno-
tatur; Et si ipsi in aliquo negligentes
fuerint seu aliquid egerint contra eorum vel ali-
cuius eorum exigentiam quod puniri et condempnari
debeant in penis et prout et sicut in ipsis capi-
tulis quolibet est expressum aliquo non obstan-
te; Et similiter debeant de concernentibus
eorum offitium examinari et sindicari massa-
rii offitiales habundantie et eorum notarii fan-
celli et nuptij prout de conservatoribus et
aliis superius est expressum.

Quod nullus qui est condempnatus contra quem
procederetur possit conduci vel eligi ad
aliquam ambasiatam seu offitium aliquod
et similiter invente cum armis;

cccxliiij 329 Cum mala consuetudine sit
inductum: quod condempnati seu
exbapniti pro aliquo crimine
contumatia vel delicto seu qui
querunt novis coloribus condempnationes
directe vel indirecte expensis comunis solvere
aut excomputare quod turbat Civium uni-
onem et iustitiam ledit unde libet: ne in posterum
talia committantur presenti capitulo diximus
statuendum quod de cetero nullus qui est ex-
bapnitus et condempnatus seu exbapnitus tamen
vel condempnatus tamen dicti comunis vel exbapni-
retur seu condempnaretur in posterum vel contra quem
ad presens vel in futurum procederetur pro aliquo
malefitio crimine delicto vel quasi aut
contumatia aliqua quacumque de causa quo-
cumque aut qualitercumque pendente tali processu
et donec eius condempnationem non solverit et
post solutionem dicte condempnationis per
toto dies possit seu debeat per se vel alium direc-
te vel indirecte vel quovis colore exquisito aut
aliquo alio ius pro eo seu eius occaxione vel cau-
sa tacite vel expresse quolibet conduci aut re-
firmari aliquod stipendium seu provisionem
comunis perusii. Nec ad aliquod offitium
custodiam gubernationem seu rectoriam alicuius
terre vel loci nec aliquem honorem seu am-
baxiatam comunis perusii deputari eligi vel assummi
nec aliquod stipendium salarium provisio seu
emolumentum vel aliud sibi vel alteri pro eo
seu eius occaxione vel causa directe vel indirecte
dari seu concedi quocumque aut qualitercumque ex-
pensis comunis perusii vel alterius cuiuscumque pena
tam conducenti eligenti vel assumenti quam
solventi et cuius etiam conducto electo vel ali-
ter assumpto acceptanti vel scribenti mille
librarum denariorum sibi de facto auferendam pro que-
libet offitialem comunis perusii Et sub pena
perpetue infamie et privationis eo ipso omnium
offitiorum Et nichilominus quod secus vel aliter factum

fuit: nõ teneat ipso iure. Et quilibet solues de
suo soluisse intelligatur et nõ de pecunia seu
hauere cõis perusii: ¶ Super quibus quilibet possit
et debeat spaliter sindicari. ¶ Et predicta etiã
uendicent sibi locum i inuentis cum armis et
i inueniendis i posterum aliquo nõ obstante.

De registro faciendo de cõdepnatis
et condepnandis i camera massariorum.

cccxlv 330 Ut per ignorantiam massarii nõ
ualeant in dapnum cõis seu eorum
preiuditium errorem committere: duximus
statuendum quod offitiales armarii
94 et eorum notarii de proximo publicandi possint tenea-
antur et debeant fieri facere duo registra in
cartis mebranis quorum alterum stare debeat
4 i Camera massariorum sub tabulis ligatum. In
quibus quidem registris teneantur et debeant 331
sub cõpendio registrare et registrari facere
per omnes et singulos condepnatos dicti cõis
a Millio ccc lxxv de mense decembris citra
scribendo nomen cõdepnati prout descriptum est
i cõdepnatione cum nomine pronomine agnomine et loco tempore
et quantitate seu qualitate cõdepnationis per ordinem
alphabeti: ut faciliter ualeant i ueniri. Et
huiusmodi registra fieri i scriptis teneantur et mi-
sisse ad dictas Cameras i duos menses a die
principii eorum offitii sub pena quingentarum librarum
¶ Et quod massarii cõis perusii ad bullectinum dominorum
priorum teneantur et debeant sub dicta pena
mittere cartam oportunam et libros aptari fa-
cere sub tabulis prout fuit oportunum: Et
notariis pro eorum labore solui possit ad mandatum
dominorum priorum et Camerariorum. In futurum autem
quilibet offitialis forensis comunis perusii
qui cõdepnationem aliquam tulerit contra aliquem quoquo
modo possit teneat et debeat infra x dies
a die cõdepnationis late sub pena predicta de eorum
salario retinenda et auferenda in utraque librum
i dictis Cameris per notarium qui rogatus fuit de
tali cõdepnatione per ordinem alphabeti ut supra
exprimitur registrari facere i registris utriusque
Camere quelibet de cetero cõdepnandum cum
nomine pronomine agnomine loco et tempore sub cõpendiis
et cum quantitate cõdepnationis. Que quidem
registra ad presens fieri possint et debeant per
dictos massarios prout et sicut superius continetur:
Et ea omnia decernentes ut Conseruatores
massarii et alii offitiales cõis perusii neminem

possint cõducere uel eligere qui esset cõdepnatus
uel aliter assumere seu salarium prouisionem
uel stipendium soluere uel aliquid cõcedere
quoquomodo; Et etiam ut executio fieri pos-
sit et debeat contra exbannitos et cõdepna-
tos et i posterum cõdepnandos per administrationem
iustitie uel utilitate publica sicut decet, ali-
quo quod loqueretur i contrarium nõ obstante quo-
modolibet. Quod notarii offitialium ciuium
i litatis et offitium concernentibus pareant
eorum offitialibus et de eorum surrogatione si
neglexerint.

cccxlvi Ad hoc ut pro utilitate publica
et executione debita agendo-
rum notarii ad aliquod offitium cum
aliis Ciuibus offitialibus publicati
seu publicandi uel aliter eligendi sicut contingit
reddantur uigilantiores circa executionem
debitam concernentium eorum offitium tangentibus
eorum offitialibus prout decet: presenti capitulo du-
ximus statuendum: Quod de cetero omnes notarii qui
quolibet publicabuntur surrogabuntur uel
aliter eligentur ad aliquod offitium de offitiis Conser-
uatorum massariorum offitialium habundantie sa-
lariorum gabelle grosse uel aliquod aliud offitium sub
aut cum aliquibus offitialibus Ciuibus tam Ciuitatis
quam comitatus perusii teneantur et debeant parere
efficaciter eorum offitialibus circa administra-
tionem eorum offitii et in eorum offitium concernentibus
debitis et honestis et assidua uigilantia exa-
bare circa exercitium et gestionem offitii et li-
bros ordinate componere et assidue tam in-
troytus quam exitus et alia quecumque emergentia i eorum
uel alicuius eorum offitio mittere et seriose describere
prout decet et omnia et singula facere ad que te-
nentur seu quolibet tenerentur circa tale of-
fitium ad quod essent quolibet aliquis electus pu-
blicatus uel surrogatus omni negligentia penitus
pulsa. ¶ Et si negligentiam aliquam commi-
tterent i premissis uel aliquo eorum uel nõ parerent
ipsi uel aliquis eorum: Quod domini priores et Came-
rarii Artium dicte Ciuitatis perusii ad requisi-
tionem offitialium talium notariorum seu notarii negli-
gentium uel remissorum seu negligentis aut re-
missi possint teneantur et debeant alios uel
alium loco i obedientium seu i obedientis uel re-
missi idoneos aut idoneum surrogare et elige-

omni uice uacatoe aliquam nō obstante hnte
p formam aliquorum statutorum cois pdicti: Et
si dicti dni Priores et Camerarij arche
pdicte ul' eorum aliquod negligentes seu
remissi fuerit: ipo facto incidat i penam qngē
tarum lib' p quolibz et uice qualibz cū effec-
tu. Quod notarij salariū hntes de publico
nō possint aliquid accipere a singulari-
bus psonis.

cccxlvij 332 Utilitati publice et comodo
Ciuium et comitatensium in-
tendentes Statuim' q nullus
notari' q hret offitium cū salario
a coī pusij sup gabellis macinatr' bucthey
et salarie pedagij ul' alicui' eorum ul' alteri' cui'
cūqz ge dci cois: non possit seu debeat qquo
mō ab aliquo coī corpore collegio seu singu-
lari psona occasione ul' causa talis offitij p
restitutoe ul' alia quacūqz causa aliquam su-
scipere qtitatem nisi dum taxat salarium debi-
tum et taxatum sub pena qngentarum lib' den
p quolibz et uice qualibz: Et idem intelligat'
de notario custodie Ciuitatis pusij: Saluo q
solum possit notari' accipe p una lra i sex mē-
ses fiacenda de Castellantia p se ul' famulo
duos anconitanos et non ultra: Pre-
dicta tn non uendicent sibi locum i gabella ge-
tium et gabella uini p quibz et i quibz gabel-
lis et utraqz earum liceat notarijs accipere a sol
uentibz aliquam qtitatem occasione gabelle
ad rationem duodecim den p qualibz apodissa;
Et saluo q si in cedulis taliu gabellarum
ul' alicui' earum aliquid cōmicteret' possit pa
pi in spē quoqmō; Quo cū ultra salarium
liceat ipos notarios accipe p ut i ipis cedulis
ul' aliqua earum gnneretur. Quod offitiales
eligendi nō possint renumptiare ul'
cessare ab aministratoe offitii et de mo
surrogandi alios.

cccxlviij 333 Quoniam frustra eet offitiales bonos
eligere si cessaret ab administratoe
offitij: Et ad hoc ut negotia publica
p deputatos seu deputandos circa co
suatorum offitium tam utilr' q fidelr' pagantur:
Statuim' q nullus qui ad offitium Consuato-
ratus quolibz eligeret ul' de sacculis publicaret
ul' quolibz surrogaretur: possit audeat ul' psumat
renumptiare dicto offitio ul' quolibz cessare ab ad-
ministratoe ul' ~~archa~~ dci offitij sub pena et ad gestione
penam mille lib' denariorum p quolibz renumpti-
ante seu quolibz cessante ul' ab administratoe
seu gestione dicti offitij: q quidem pena ipo
facto possit et debeat p quēlibz offitialē cois
pusij de facto auferri a quolibz recusante seu
cessante ut supra et uice qualibz sub pena pdcā
de suo salario retinenda et auferenda eius tpr
sindicatus de facto ad istantiam cuicūqz petentis;
Si quis aūt ex dictis Consuatoribz moriret
ul' graui et manifesta ifirmitate grauaretur
adeo q nullaten' possit suum offitium exercere: q
extūc et eo casu dni Priores et Camerarij
Artium Ciuitatis pusij possint teneantur et de-
beant elige aliū de eadem porta fidelem ydoneū
et sufficientem uacaltoe tn aliquam nō hntem: qui
sic eligendus possit teneatur et debeat dictum
offitium acceptare et exercere sub dcā pena et
ut sup pmictitur auferenda: Et pdicta
q de offitio Consuatoratus dcā sūt intelliguntur
et intelligi debeant similr' de offitialibz abundā
tie massarijs et offitialibz salarie et gabelle pe-
dagij et quolibz eorum aliquo nō obstante. Quod
statuta i pnti cotēta uolumine uires
sumat et initium i hijs que ptinēt ad co
suatorum offitium i pximis kl' aplis excep-
tis spetialr' declaratis.

cccxlviiij 334 Decernimus q omnia et singula
statuta i pnti descripta uolumie
ea maxie q tangūt offitium Con-
suatorum sumant pncipium atqz
uires i pximis ~~kl'is~~ mēs Aprilis Mcccc sal- kl'is 1400
uo q ea q p formam alicui' capituli pntium statu
prius ul' posterius deberet initium sumere
sumpsisse intelligatur eo mō et forma ac tpr
et sumat p ut ex serie dcōrum talium capitulorum
ul' alicui' eorum quolibz Cauetur. Ceterum nō
Cameram Consuatorum nō cocernētia i specie
sumāt initium atqz uires p ut et sicut ex ipsorum
capitulorum ul' alicui' eorum serie quolibz ē expres-
sum; Et p ea q de hoc noie Consuatorum dicūt'
ul' Massariorum ul' aliorum offitialium intelligant'
de psentibz et futuris aliquo nō obstante.
Quod ōt puntaturas offitialium forensium
nichil possit probari; 335

cccl 335 Puntature salladé cen- Vm mala consuetudine sit inducta
seant & habeant q g puntaturas q fiunt g offitia-
les forenses Ciuitatis pusij et eorum
familias pbationes admictitur:
q redundat in detrimentum maximum cois et
ppli pusini: Cupientes uolentes tali morbo occurre-
re deliberatione habita et exhibitis ut sup consi-
lys et obtempto ptito deleuando adsedendum
sm formam statutorum cois pusij nemine igitur
surgente ex omnib arbitrys ab adunantia
supdca concessis puiderunt et statuerunt q
de cetero g puntaturas q fiunt de offitialib
forensib Ciuitatis seu coitis pusij p offitiales
bus dci cois sup monstris quolibz deputatos
seu deputandos pductas i cancellaria cois
pusij de tali matia disponentibus nulla possit
ul debeat directe ul indirecte ul quouis co-
lore quesito quocumque aut qualicumque admicti
pbatio seu aliquid ignis seu pt pbari dicta uel
allegari agendo ul excipiendo quo minus exequa-
tur et exequi possint et debeant. Et g pteritate
put capient sm formam taliuz statutorum de sal-
cari de salario talis offitialis g quez seu eius offi-
tiales ul familiam seu equos facte fuint et pse-
tare i cancellaria ut sup; Et si secus ul alr
factum fuit ipo iur sit nullum et nullius effica-
tie ul ualoris Et nichilominus alibz g ul sed
faciens ul aliquid allegans uerbotenus ul
i scriptis ipo facto mandat i penam mille libr
den applicand coipo coi pus et p quelibz of-
fitiales cois pusij auferendam defacto: Ce-
terum statuerunt q quilibz offitialis forensis
ad describendum et describi faciendum i can-
cellaria cois pusij omnes eius offitiales et fami-
liam et equos i Camera conseruatorum hre
debeant ad terminum octo dierum a die sui ad
uentus i clusiue Non obstantib quibuscumque
legib statutis seu ordinamentis dicti cois
i contrarium pmissorum seu alicuius eorum ul alr
i ugne ul i spe loquntib seu disponentib quo-
quoquo mo: Quib q ad pdca derogaue-
runt expsse aliquo no obstante. Qz in
stratis regalib ciuitatis hostia domo-
rum que no habitarentur no possint
extrahi et de pena.

cccli 336 Ad decorem Ciuitatis sicut co-
gruit intendentes Statuerunt
q de cetero nulli offitiali communi
pusij ul alteri cuicumque psone cuiuscumque gra-
dus status seu conditionis existant sit licitum
ul pmissum anomus iur modo ul forma q-
modocumque aut qualitercumque pdebitis publicis
ul priuatis ul alr q quo iur extrahe ul ex-
trahi facere ex domib existentib i stratis
regalib portarum Ciuitatis pusij ul alys
ab aliqua portarum Ciuitatis pus p quas ad
plateam puenitur ul ab ipa platea ad ipas
portas ul aliquam earum hostia existentia bz
ex illis domib q no habitarent; Et si quis
aut i aliquo contrafecerit si offitialis fuit
ipo facto mandat et mandasse itelligatur
uice qualibz i penam quinquaginta librarum de suo
salario auferendarum et retinendarum eius tpr sin-
dicatus ad istantiam cuiuscumque. Et si baylius
nuptius ul maruffinus ul alia qcumque psona i
penam uiginti quinque libr p quolibz hostio et-
qualibz uice: Et nichilominus talia hostia
teneantur et debeant remitte z remitti
facere suis sumptib et expensis coipo: Et
simili pena puniantur et puniri debeant
emptores seu exactores gabellarum cois
pusij, qui ex talib domib ul aliqua earum hostia
extrahi fecerit quoquomodo. Item q omnes
dni et possessores domorum positarum i Ciui-
tate pusij et burgis i quib no sunt hostia te-
neantur ad penam centum libr reficere ho- 96
stia et ibidem reponere seu reinmitti facere
i decem dies a die mandati facti p Iudicem
potestatis ul capitanei Non obstantib quibus-
cumque statutis ul ordinamentis cedularum ue-
ditionum comunitatum ul gabellarum factarum
ul faciendarum: Et q cuilibz sit licitum libere
et impune tali hostia recipe et reponere
undecumque et a quibuscumque p eius libito uoluntatis
aliquo no obstante. Qz copie puntatu-
rarum gentium armatarum et castella-
norum micti debeant ad cameram con-
seruatorum ad cancellariam et de pena
conseruatorum no mictentium ad i troytum punc-
taturas:

ccclii 337 Vt sic de facili puntature q fient
de gentib armorum Castellanis
et alys rectorib comitatus et terrarum

subiectarum et recomendatarum dicti communis perusij de
quibus potest et debet fieri monstra secundum formam
statutorum de tali materia disponentium non
possint tolli vel quolibet infringi. Statuerunt
quod de cetero offitialis domini Capitanei populi pe-
rusini deputatus super monstris gentium arma-
tarum et aliorum etc. seu qui deputabitur per ipsum dominum
Capitaneum teneatur et debeat infra octo dies a die ccclij
quo perusium redierit copiam ipsarum punctatura- 338
rum in forma publica produxisse in cancellaria
dicti communis et assignasse cancellario vel abrevi-
atori reformationum dicti communis. Et aliam Conservato-
ribus monete, ad hoc ut fraus aliqua commic-
ti non possit in preiuditium dicti communis. Et si negli-
gentiam commiserit in quolibet incidat in penam
quinquagintarum librarum denariorum de salario capitanei populi
auferendam et retinendam eius tempore sindicatus.
Et quod cancellarius seu abreviator copiam
punctaturarum deductam ad cancellariam ut supra
teneatur et debeat tempore sindicatus Conservatorum
monete mittere maiori sindico ad hoc ut vi-
deatur et videri possit et debeat diligens
ratio per maiorem sindicatum. Si quantitates pro puncta-
turis retinende secundum formam ordinamentorum Ca-
mere Conservatorum fuerint ad introytum misse per
ut capient. Et si repertum fuerit ipsos conservatores
fraudem vel negligentiam commisisse in obmittendo
et mittendo faciendo ad eorum introytus dictas puncta-
turas. Quod ipso facto condempnari possint et debe-
ant in penam prout et sicut disponitur per formam
statutorum dicte Camere de tali crimine. ¶ Volentes
etiam quod si conservatores non misissent punctatu-
ras ad eorum introytus secundum formam statutorum Ca-
mere. Quod eo ipso teneatur ultra penam ipsas
punctaturas quantitatem capiet de eorum proprio solvere
prout solvere deberent punitati et excusationem ali-
quam non habentes super quo possint et debeant spe-
tialiter sindicari. ¶ Hac etiam statuentes quod Ca-
pitaneus seu potestas possint et debeant de facto
compellere cum effectu omni modo et detinere
Conservatores nichilominus ad immittendum
ad eorum introytus huiusmodi punctaturas libere lia-
ceat impune et mittere faciendum et mittendum
a podissas solutionum in forma aliquo statuto

precedente vel sequente vel aliquo alio non ob-
stante. Infra quantum temporis possit fieri
excusationes contra punctaturas gentium
armigerarum.

Quoniam posset contingere punctationes
fieri de gentibus armigeris et puncta-
ti legitimam excusationem haberent. Sta-
tuerunt quod si punctatura fuerit
facta in Civitate perusij de aliquibus gentibus
armigeris equitibus seu peditibus seu in comitatu
perusij vel ex comitatum in terris subiectis vel recom-
mendatis communis perusij vel alibi quod liceat talibus punctatis
eorum excusationem facere et fecisse coram domino
potestate vacante Capitaneo populi si legitimam
excusationem habuerit admictendam infra terminum videlicet
si facta fuit punctatio in Civitate vel comitatu infra ter-
tiam diem a die punctature et si facta fuit extra Ci-
vitatem et comitatum in terris subiectis vel re-
commendatis communis perusij infra octavam diem. Et si extra
terras subiectas vel recommendatas in quacumque
alia parte infra decimam quintam diem a die talis puncta-
ture facte. Et si secus vel aliter fieret non teneat.
Et quod Capitaneus vel potestas coram quo talis excu-
satio vel probatio facta fuerit si viderit excusa-
tionem ipsam admictendam. Salvo quod nullus ex
comilitonibus vel consotijs punctatis ad re-
probandum punctaturas factas admicti
possit et debeat quoquomodo. Possint teneantur
et debeant infra quintam diem pronuptiasse super
talibus excusationibus seu probationibus factis per
tales punctatos vel ad eorum instantiam prout vi-
derint convenire. Et copiam talis pronuptia-
tionis misisse in forma publica conservatoribus
et Cancellario sub pena quinquagintarum librarum denariorum
ut possint fine debito omnia terminari. Et si
secus vel aliter factum fuerit non teneat ipso iure
aliquo non obstante. Et si quis aliquam fra-
udem in aliquo predictorum seu negligentiam commiserit
aliquo modo ipso facto incidat in eandem penam. Et
si offitialis fuerit de suo salario retinendam suo
tempore sindicatus aliquo non obstante.

De pena prestantium equos in monstris
gentium armatarum.

339

cccliiij 339 Quicumque Civis districtualis uel
comitatensis pist. quocumque aut
qualitercumque presentit inducta cois
pist. seu mostra gentium arma
tarum conductarum ad stipendia cois pist. uel sentia
aliquem equum seu roncinum de quo seu pro quo
provisionem seu stipendium aliquod recipet uel
clam uel palam uel non recipiet quod ipso facto perdat
equum seu roncinum Et nichilominus comodans
uel comodatarius pro quolibet et uice qualibet incu-
dat in penam quingentarum libr. Et quicumque denun-
ptiaverit clam uel palam habeat et habere debeat di-
midiam equi roncini et pene et alia dimi-
dia perveniat et pervenire debeat ad Cameram
Conservatorum Et si conservatores neglexerint
executionem facere quod ipso facto et uice qualibet in-
cidat in eandem penam Volentes quod cuilibet sit licitum
denuptiare et sub credentia nomen eius teneatur
17 Mandantes cuilibet offitiali cois pist. quod
sub dicta pena possint teneantur et debeant ad
requisitionem conservatorum uel alterius cuiuscumque petentis
executionem facere de facto realem et personalem
contra quemcumque contrafacientem in aliquo predictorum aliquibus
non obstantibus De registrandis credito-
ribus in camera conservatorum et cassa-
tionibus

ccclv 340 Volentes utilitati publice pro-
videre ne pagamenta in Camera Conserva-
torum preterea valeant Statue-
runt quod de cetero Conservatores
proxime futuri et alii qui pro tempore fuerint tene-
antur et debeant per notarium super registris in eorum
Camera in uno registro quod vocetur registrum
creditorum cois pist. registrare et registrari
facere omnes et singulos creditores dicti cois
in Camera Conservatorum tempore eorum offitii cum quantita-
tibus quas recipere tenerent et causis propter quas sub
compendio et quo iure Et deinde cassa-
tiones pro quantitatibus quas solverent eisdem uel aliqui
eorum servando modum et formam prout servatur
in Camera Massariorum tam in registrando quam
in cassando creditores et solutiones que fierent
Item quod tam ordinarii exitus quam extraordinarii
qui fierent per formam statutorum dicte Camere
Et ex aliis ordinamentis arbitrii de cetero
semper appareant in dicta Camera Statu-
entes quod nulli qui non esset registratus in tali
registro per Conservatores ipsos uel alios
possit uel debeat fieri aliqua solutio uel sa-
tisfactio de pecunia seu introytibus Came-
re conservatorum Et si secus uel aliter fieret ipso iure
sit nullum et alter solvens incidat in penam
quingentarum libr. Et nichilominus de suo sol-
visse intelligatur et non de pecunia seu avere
cois pist. Decernentes et mandantes quod no-
tarius super registris in dicta Camera sub dicta
pena teneatur et debeat ad mandatum dictorum
Conservatorum Et possit teneatur et debeat re-
gistrationem huiusmodi facere et cassationes op-
portunas de illis que ex iusta et rationabili
causa secundum formam statutorum dicte Camere uel ex
aliis sufficientibus arbitriis que arbitria in posterum
emanarent et deberent aliquid suscipere in dicta
Camera Et etiam de illis pro quibus ultra
statuta in dicta Camera aliqua provisio facta
esset per dominos priores et Camerarios de mense pre-
senti decembris Anno domini Millesimo ccclxx-
xxi modo aliquo seu forma seu etiam per formam
presentium statutorum Volentes tamen et declaran-
tes quod pro huiusmodi registrationibus seu cassationi-
bus non possit pretium seu emolumentum aliquod
peti seu recipi quoquo modo aliquo non obstante
De executionibus faciendis contra debi-
tores abundantie et alios debitores
dicti cois et pena

ccclvj 341 Ad ampliandam abundantiam
intendentes providerunt et statuerunt
quod dominus potestas et dominus Capita-
neus et Maior sindicus Et quilibet
alius offitialis Civitatis pist. cuius fun-
gatur offitio possit teneatur et debeat ad
petitionem offitialium abundantie uel alicuius
eorum executionem qualibet realem et personalem de
facto quocumque tempore etiam feriato ad honorem
dei et etiam in quocumque loco prohibito seu non
permisso per formam statutorum cois pist. facere
et fieri facere contra debitores dicte abundantie
quacumque ratione uel causa sub pena quingenta-
rum libr. den. auferendarum et retinendarum sui

tpr sindicatus ad instantiam cuiuscumque per suos
sindicatores salvo quod non possit fieri in di-
ebus prohibitis per formam presentium statuto-
rum videlicet de die Veneris Mercurii et sab-
bati. Et similiter observetur et fieri debeat
sub dicta pena contra alios debitores dicti communis
quoscumque et quacumque ratione vel causa ad pe-
titionem conservatorum monete massariorum vel
aliorum offitialium collectorum pro dicto communi aliquarum
gabellarum seu comunantiarum dicti communis ut pe-
cunia ueniat in commune et solvantur que communi
predicto deberentur aliqua ratione

De pena offitialis seu executoris relapsantis aliquem debitorem comunis solutione vel deposito non factis

ccclvij 342 Intendentes solerti industria
ad exactiones peragendas contra
debitores communis predicti presentes et
futuros occaxione quacumque
cum preparatione. Civium sepe numero debitores
capti relapsentur solutione non facta de de-
bitis dicto communi quod redundat in detrimentum
sic ipsi statuerunt quod de cetero nullus offi-
tialis dicti communis vel executor presens vel futurus
cuius fungatur offitio in dicta Civitate vel co-
mitatu qui caperet aliquem debitorem Came-
rarum Conservatorum massariorum abundantie
salarie pedagii vel alio quovis modo in aliqua quanti-
tate vel re consistente pondere numero vel
mensura dicto communi obnoxium nec vel in futu-
rum quolibet obligatum non possit vel debeat
talem captum quolibet relapsare vel licentiare
nisi facta solutione de eo quod solvere teneretur dicto
communi quacumque de causa vel adimpleverit ea quorum
occaxione talis sic captus fuisset quolibet
detemptus vel arrestatus etiam si fuisset captus vel
detemptus ad petitionem Conservatorum offitialium
abundantie massariorum offitialium salarie
pedagii vel aliorum offitialium seu collectorum
obventionum seu proventuum dicti communis sub
pena Centum librarum pro quolibet relapsato licen-
tiato vel dimisso seu aliter recedente solutione
ut supra non facta prius vel adimpletis hys ad que
quolibet tenerentur. Et nichilominus teneat
et debeat solvere omnia et singula ad que talis
captus vel detemptus quolibet solvere tenebatur seu
pro quibus astrictus erat. Et de suo salario pos-
sit et debeat detineri et defalcari ad petitionem
cuiuscumque petentis per Conservatores monete pro
ut capiet et sumabit solum habita fide su-
maria de huiusmodi captura dimissione vel re-
cessu aliquo huiusmodi talis debitoris ut supra
premictitur captivati. Et de quantitate et causa
pro qua captus fuisset et detemptus modo aliquo seu forma 18
et talis quantitas mitti per conservatores ipsos ad exi-
tum talis offitialis ad rationem sui salarii et
esset ad introitum sint opportunum illius pro quo execu-
tio facta esset sub pena quingentarum librarum pro quoli-
bet negligente seu recusante et vice qualibet.
Et super hys possint et debeant specialiter sindica-
ri. Et quia posset contingere quod quantitas pro qua
quis distringeretur vel causa non esset specifice li-
quidata seu declarata. Quare hinc et eo casu
possit et debeat de voluntate tamen offitialium
ad quorum fuisset detemptus petitionem fieri deposi-
tum penes mercatorem seu campsorem ydone-
um vel canzellum offitialium ad quorum fuisset
detemptus instantiam de et pro quantitate pro qua talis
captus distringeretur modo aliquo seu forma
Quo quidem deposito facto relapsari possit
et deinde celeriter talis causa liquidari.
Et si esset causa seu res que extimata non
esset fieri possit extimatio debita. Et similiter
facto deposito procedatur et possit libere di-
mitti et relapsari et non aliter quovismodo sub
dicta pena. Decernentes quod illi offitiales
ad quorum instantiam tale depositum factum esset
teneantur et debeant in octo dies sub pena
predicta declarasse et declarari fecisse et liqui-
dasse si quid dubietatis existeret. Et mi-
sisse et mitti fecisse ad introytum tale deposi-
tum et quantitatem debitam et opportunam per eorum
notarium et canzellum pena simili tali notario et
canzello mittere recusanti vel negligenti
auferenda vel retinenda per maiorem sindicum
eo ipso aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.
Statuentes insuper quod si sepius contingit Conservato-
res offitiales abundantie massarios et alios offitiales

cois et maxie offitiales qui sepius deputant
ad exactiones faciendas capi facere debi-
tores. Et deinde nō facta solutione fa-
cere relapsari. Et illud idem obseruetur et
obseruari possit et debeat in eis et contra eos et
quelibet eorum ut de eorum proprio soluere et sa-
tisfacere teneantur. Et de suo salario prout sup
de aliis offitialibus relapsantibus aliquem cap-
tiuum debitorem teneri seriosius continetur. ¶
Ceterum ad debitum iustitie respectantes sta-
tuerunt quod contra tales debitores relapsati qui-
bus predictorum qui pro eo aliquid ut sup soluerit habeat
et habere intelligatur illam actionem quam
habebat commune perusii. Et illam eandem
executionem facere et fieri facere realem et
personalem et aliam quamcumque et de facto prout
poterat ipsum coe perusii quomodo et omni
tempore et in quocumque loco et prohibitis uel nō per-
missis per aliquorum exigentiam statutorum quibus
quo ad predicta derogauerunt expresse aliquo non
obstante. Et quod qui captus est pro eo uel habet ius
pro eo nō possit recomendari ad petitionem priua-
te persone pro aliquo priuato debito nisi haberet
ius a comuni. Quod ordinamentum contra
nō soluentes datas et collectas uendicet
sibi locum contra illos quibus iura cederent
nō soluentes

cccxliij
343
Volumus statuentes quod omnes illi
tam Ciues et allibrati in Ciuita-
te quam comitatenses et allibrati
in comitatu perusii. Qui nō soluerunt
datas et collectas et prestantias iam impositas
in ordinatis terminis et qui nō soluerunt impo-
nendas terminis ordinandis habeantur pro forē-
sibus et nō audiantur per aliquem Judicem et of-
fitiales cois perusii in causis Ciuilibus tantum
Et predicta etiam trahantur et uendicent sibi locum
contra omnes et singulos quibus predicti nō soluentes
uel aliquis eorum Jura et actiones cessissent uel
deinceps cederent. Et quod dñi potestas et Capi-
taneus et eorum Judices et quicumque alius Ju-
dex uel offitialis cois perusii tales cessionari-
os receptores dictorum iurium seu obligatos iu-
ri bonorum uel nominum debitorum quo ad predicta
uel executionem predictorum iurium et etiam eis cedē-
tes nō audiant nec audire nec intelligere
debeant donec soluerint quantitatem soluē-
dam pro predictis datis collectis et prestantiis
cum penis incursis. Et si secus fecerint nō
ualeat nec teneat ullo modo secus factum
Et nichilominus Judex et offitialis con-
trafaciens in centum libris denariorum perusinorum sindicari
ex offitio sindicari ad petitionem cuiuscumque debeat
condempnari nō obstante aliquo statuto uel aliquo
generali uel speciali in contrarium loquente ¶ Item sta-
tuimus et ordinamus quod quandocumque est debitor cois
perusii pro datis uel collectis uel impositis et ex-
traheretur de sacculo cois perusii ad aliquod
offitium uel ab aliquo ad aliquod offitium cois perusii
deputaretur quod nisi soluerit ante principium sui offitii
totum id quod soluere debet dictum offitium exercere
uel habere nō possit sed debeat de dicto offitio
cassari et alius deputari per dños priores artium
Ciuitatis perusii. Et si talis esset extractus ad
offitium priorum seu porrat' consortii eius ipsum admic-
tere ad dictum offitium nō debeant nisi facta so-
lutione predicta sub pena V^c librarum denariorum pro quolibet
ipsorum si negligentes fuerint in predictis uel ali-
quod predictorum. Et quod Cancellarius et abreuiator
cois perusii et quilibet ipsorum sub pena C librarum denariorum
pro quolibet et qualibet uice qua negligentes fu-
erit in denumptiando et notificando prefatis
dñis prioribus quando aliquis debitor cois perusii esset
extractus ad aliquod offitium ut supra dictum est puni-
antur et condempnentur. Et ne dicti Cancella-
rius et abreuiator possint pretendere ignoran-
tiam uolumus quod Conseruatores monete et
massarii uel alii offitiales cois perusii teneantur
et debeant ad petitionem cuiuscumque ipsorum dare
nomina omnium debentium soluere coi perusii occaxione
predicta. Et summas et quantitates itaque apud se
predicti cancellarius et abreuiator semper ha-
beant a dictis conseruatoribus et massariis et aliis
offitialibus de tempore in tempus nomina dictorum debitorum sub
pena predicta. Et quod dictum est supra de debitoribus
cois perusii locum habeat et in filiis ipsorum qui essent
in eadem domo cum patre ipsorum ad unum panem
et unum uinum quo casu si pater esset de-
bitor occaxione predicta similiter filius ad dictum

offitia admicti nõ possit donec sit de-
bitum satisfactum. Qd venditores communantias et gabellas Civitatis pistorij teneant anteq(uam) ad bapnimenta procedant describi facere i(n) cancellaria cedulas

cccLviij
344
Statuimus q(uod) Conservatores monete et massarij cõis vel alij offitiales d(i)c(t)i cõis ad quos bapnimenta stabilitio et venditio communantiarum gabellarum seu aliorum bonorum d(i)c(t)i cõis pertineret teneantur et debeant antequam ad bapnimenta d(i)c(t)arum communantiarum gabellarum et seu bonorum procedant faciant et facere teneantur cedulas d(i)c(t)arum venditionum registrari de verbo ad verbum in cancellaria cõis pistorij Et aliter ad p(re)d(ic)ta minime procedere debeant ullo modo Et si secus fecerit offitiales supradicti incidant i(n) penam [illegible] quilibet contrafaciens [illegible] libr. denariorum sibi auferenda de facto pro quolibet offitialium d(i)c(t)i cõis Et liceat offitialis executionem faciens de predictis quantitatem [illegible] dicte pene Et nichilominus sic facta non valeat ullo modo nec teneant ullo modo Et [illegible] qui steterit ad faciendum bapnimenta de predictis teneatur et debeat sub pena C. libr. den. in quolibet bapnimento dicere et dare specificari predicte communantie gabelle seu bona vendiunt(ur) et vendi debent secundum formam cedule rerum predictarum [illegible] de primo registrand(o) in dicta Cancellaria. Insuper volumus q(uod) predicti emptores alicuius rerum predictarum sine temporis intervallo teneantur et debeant sub cedulas ipsarum rerum quarum sunt emptores in dicta cancellaria de verbo ad verbum facere registrari sub pena V. libr. den. pro quolibet contrafaciente eidem auferenda pro quolibet offitialium communis pistorij Et q(uod) in dictis cedulis vel aliqua ipsarum postquam fuerint ut supra dicitur registrate nichil possit addi vel minui p(er) aliquem sub dicta pena a quolibet contrafaciente auferenda modo et forma supradictis declaratis.

apparet lex [illegible] huiusmodi materia 1401 fol. 8

De pena emptorum communantiarum seu gabellarum et etiam fincellorum et collectorum fraudem committentium

cccLx
345
Ad extirpanda crimina itidem Actes Cum p(er) quosdam mala consuetudine sit inductum in dicto cõis pistorij et privatarum personarum dispendium fraudes baratarias seu simonias i(n) pravitatem varijs modis committi Statuerunt q(uod) nullus offitialis cõis pistorij collector fincellus seu emptor alicuius communantie vel gabelle d(i)c(t)i cõis per se vel alium directe vel indirecte vel quovis colore quesito possit vel debeat de aut super quantitate aliqua quam solverent pro cõe pistorij vel pro ipso cõi et ad eius exitum poneret facere vel fieri facere aliquod pactum defalcationem cambium baratariam simoniam vel fraudem aliquam quod modo sub pena quinquaginta librarum denariorum de facto et unicuique qualibet per maiorem sindicum auferendarum et quilibet offitialem cõis pistorij requisitum Et nichilominus de facto compelli possit et debeat ad restituendum et refundendum illi creditori quod sibi substractum defalcatum vel diminutum esset modo aliquo seu forma a quantitate que posita ad exitum cõis pistorij apparet pena simili auferenda maiori sindico et alij cuicumque offitiali negligenti executionem facere

De executionibus faciendis contra emptores gabellarum et alios debitores in solutum aliquibus creditoribus cõis

cccLxj
346
Et q(uia) sepe numero contingit per rationem debitorum cõis pistorij et etiam per necessitatibus cõis per conservatores monete offitiales abundantie massarios et alios offitiales d(i)c(t)i cõis in solutum dari seu consignari creditoribus cõis pistorij nomina debitorum communis pistorij seu assignationes vel consignationes fieri huiusmodi creditoribus de et super predictis communantiarum seu gabellarum d(i)c(t)i cõis vel alijs introytibus ipsius Statuerunt et decreverunt q(uod) si huiusmodi debitores emptores communantiarum et gabellarum et quilibet ipsorum qui alicui creditori dicti cõis aliquam promissionem fecerint de quantitate eidem debi-

R°

1.2

ta pro coi seu aui creditori p ipos Cosuatores
offitiales abundantie massarios ul' alios offiti-
ales dci cois facta fuit osignatio ul' deputatio
ul' isolutu dato ul' cessio aliqua de aliquo
noie debitoris ad pns ul' ifuturu seu sup pto
alicui comunantie ul' gabelle ul' alicui itroytu
dci cois p aliqua qntitate flor seu pecunie
ul' grani debita ul' debenda p ipm coe ali-
cui creditori dci cois pnti seu futuro Et hui'-
moi qntitas ad exitu cois pus i aliqua dcaru
Camerar positu appareret seu registrata
et ad introyt' iregistris et ad rationez talui
debitor seu emptor comunantiar ul' gabellar 347
q ot noia ipor debitor et emptoribus hui'-
moi et cor fideiussores res pecunias et-
iura queq ac bona fiat et fieri possit et de-
beat illa executio que fit et fieri posset et
debeat pcoe pusu p quelibz offitialez et execu-
torez cois pusu requisitu sub dca pena fcti
fide sumaria quolibz de pdcis ul' aliquo ipor
p pmissionez aliquaz seu assignatoez facte
solutiois i aliquo de qntitate pmissa seu pdca
deputatoez aut osignatoez aut registratoez
ut sup iregistris camerar factam et posi-
tionez ad introit' seu exit' put sup' Et q'
huiusmoi executio et exactio fiat et fi possit
et debeat etiaz sine alicui solutoe decani ul'
gabelle illis tpibz locis mois odictoibz et
formis put poss ot ueros debitores comu-
nis pusu quocuq modo iure causa seu forma

Item q' ifidu indapnu singulariu psona-
rum acten' euenisse compertu est no sine
cois uerecundia huiusmoi offitiales et i came-
ris andictis ul' dolo fancellor seu alr factas
ee refutationes de qntitatibz debitis p coe et
ad exitu cois positis et reuera no solutis
lz instro refutatois asseratur iuxta morem
et consuetudinez Camerar q mos sepe
nuo derogat ueritati Statuerut et uo-
luerunt q ot huiusmoi offitiales et fancel-
los post mensez unu a die finit' cor offi-
tii possit et debeat fieri executio realis
et psonalis et de facto put fieri poss ot ue-
ros debitores cois pusu quolibz requisitu
sb dca pena si ostiterit quolibz qntitatez hui'-
moi no solutam ad exitu positaz non
obstante tali more et refutatoe pdictis

Et pdca trahantur et trahi possint ad
psentia ptita et futura. Aliquo statu-
to ul' ordinameto cois ul' consuetudie
i otrariu ul' alr disponete quolibz no obsta-
te.

Q Consuatores monete de duobus
mensibus in duos meses reuidere de
beant rationes fancellor et collecto
rum.

Ut reddantur uigilantiores
collectores seu exactores aut
fancelli et alii offitiales de-
putati ul' i poster deputandi
ad colligendu introyt' reddit' et puent'
cois pusu prouenire debentes ad Cameraz
Consuator monete dci cois ad exigendu
et seriosissime omia describendu pu tali
tate publica sicut decet Prouiderut et
statuerut q Consuatores monete psetes
et q p tempore fuerit possint teneat et de-
beant sb pena V libr a quolibz negligente
seu recusante p maiorez sindicu co ipo
reuide admin' de duobz mensibz i duos
meses diligentissime et examinare ratio
nes introytuu et exituu quorucuq oiu
et singulor offitialiu collector fancellor et
notarior psentiu et futuror deputator
et deputandor ad exigendu gabellas seu
comunantias dci cois psentias seu collectas
ipositas aut iponendas et maxie gabellaz
seu comunantiaz salarie gabellaz pedagii et
alias qualescuq gabellas et comunantias et
itroyt' quoslibz puenire debetes ad camera
Consuator Et q' huiusmoi offitiales collec-
tores notarii et fancelli et qlibz ipor sub
dicta pena et ut sup pmictit' auferenda
possint teneant' et debeant ad requisitionez
ipor consuator ul' duor ex eis ostende et assi-
gnare ipis Consuatoribz codices rationes
itroytuu et exituu quorucuq Et si co-
suatores ipi fraudez aliquaz i no describedo
itroyt' ul' alio quius mo ul' malitiaz quacuq
iuenerit q ipo iure ueritate compta talis
fraudez comictes sit et ee itelligatur priua-
tus et remot' ab administratioe eadez et pu-
niatur et puniri debeat p maiorez sindi-
cu ul' aliu offitialez cois pusu in dca pena

ul' i maiori qua puniri deberet p forma3 ali-
o2 statuto2 quo2cu(m)q3 dci co(mun)is i cau p(re)dcto
et aliu(s) fidelis et diligens loco talis fraud(ator)is
seu malitia3 co(m)mictentis possit et debeat de-
putari. ¶ Et q(uod) de Conservatorib3 dci s(un)t p(re)dic-
cent sibi locu3 i officialib3 abundantie et mas-
sarijs et de et sup(er) p(er)tinentib3 ad eo2 Cameras
ul' alt(er)i ipo2. ¶ Volentes et statuentes q(uod)
q(ui)lib3 offitialis co(mun)is p(er)us(ini) quolib3 req(ui)sit(us) possit
teneat(ur) et debeat ad petitione3 ipo2 Co(n)s(er)va-
to2 ul' duo2 ex eis et et offitaliu3 abu(n)da(n)tie
et massario2 (con)t(ra) hui(us)m(od)i offitiales collectores
notarios et famelos et q(ui)lib3 ipo2 recusa(n)-
tiu3 hui(us)m(od)i codices seu rationes o(st)ende(re) ul'
q(ui)olib3 negligentes q(ui)alib3 executione3 reale(m)
et p(er)sonale3 et de facto face(re) et fieri facere
sub dca pena et co(n)trafacientes punire i p(re)d(ict)is
p(ro)ut sup(er)i(us) (con)tinetur. Non obstantib3 q(ui)buscu(m)q3
legib3 statutis ordinamentis ul' reformatoib3
dci co(mun)is i g(e)n(er)e ul' alit(er) loquentib3 ul' disponentib3
quoq(uo) m(od)o factis ul' facie(n)dis uirtute cui(us)cu(m)q3
arbitrij ul' potestatis: Quib3 q(uo) ad p(re)dca derogau-
erunt exp(re)sse aliquo no(n) obstante.

Q(uod) conservatores monete no(n) possit
detineri nisi certis de causis:

cccLxiij 348 ITem cu(m) interdu(m) no(n) sine dispendio
substantie ac pecunia2 co(mun)is p(er)us(ini) i p(re)-
teritu3 Conservatores monete fue-
rint (con)t(ra) expensas faciendas de pecu-
nijs et hauere co(mun)is p(er)usij detenti tam
i palatio dno2 prio2 q(uam) i palatio potestatis
et capitanei ex quib3 maxima ita(que) dispendia
(con)t(ra) co(mun)e p(er)usij prouenerunt: p(ro) conservatione itaq3
haueris et pecunie co(mun)is p(er)usij et p(ro) honore co(n)-
servatoratus offitij: Statuerunt q(uod) Co(n)servatores
monete co(mun)is p(er)usij tam p(rese)ntes q(uam) q(ui) p(ro) t(em)p(o)r(e) fuerit
p(ro) aliquib3 cau(s)is seu negotijs eo2 offitiu(m) co(n)ce(r)-
nentib3 ul' conexis i aliquo palatio2 dno2
prio2 potestatis Capitanei p(o)p(u)li ul' alt(er)i(us) offitial(is)
dce Ciuitatis ul' alio quoui(s) loco no(n) possint
ul' debeant q(ui)olib3 detineri seu cogi p(ro) aliq(ui)b3
ul' aliques ad aliqua(m) istitiam quoui(s) m(od)o sub
pena q(ui)ngenta2 libr(arum) den(ariorum) p(ro) q(ui)olib3 et uice q(ua)-
libet qua fuit q(ui)olib3 contrafactu3 p(er) maio-
rem sindicum auferenda2. Saluo et excepto
q(uod) sit licitu3 et p(er)missu(m) dnis priorib3 Artiu3
Ciuitatis p(er)usij p(ro) eo2 et notij salarij et alijs
offitialib3. Et p(ro) salario Cancellarij / Abreuia-
toris reformationu3 / Capitanei Custodie /
notij ad s(er)uitia dno2 p(ri)o2 / et alio2 i palatio
ipo2 ad dci co(mun)is s(er)uitia deputato2 et depu-
tando2 ipos conservatores p(ro) salarijs p(re)dco2
et cu(m)lib3 eo2 et solutoe et satisfactione
plenaria p(re)dco2 soluere tenerentur detinere
et detineri libere et i pune face(re) i eo2 pala-
tio potestatis et Capitanei ul' altero eo2
usq3 ad solutoe3 plenaria3 et satisfactionem
eo2 q(ua)m soluere q(ui)olib3 tenerentur t(ame)n p(ro) salarijs q(uam)
p(ro) prouisioib3 p(re)dco2 ul' alicui eo2. Etiam
sit licitu3 et p(er)missu(m) cuilib3 dno2 potestatis
et Capitanei et sindica maioris i eoru3
palatijs p(ro) eo2 salario et p(ro)uisionib3 detineri
et detineri facere simil(ite)r p(ro)ut i p(rese)nti uolumi-
ne statuto2 exprimitur i Capitulo de of- ¶ 11
fitio dno2 prio2 usq3 ad satisfactoe3 i(n)tegra(m)
salario2 et p(ro)uisionu3 eo2 i cu(m)lib3 ipo2
libere licite et impune no(n) obstantibus
q(ui)buscu(m)q3 legib3 statutis ordinamentis seu
reformatoib3 dci co(mun)is factis ul' faciendis q(ui)b3
quo ad p(re)dca derogauerint exp(re)sse aliquo no(n)
obstante.

De q(uan)titate expendenda p(ro)
domo co(mun)is qua3 tenet cancellarius:

cccLxiiij 349 PRo utilitate palatij dno2 p(ri)o2
et audientijs faciendis i domo
co(mun)is p(er)us(ini) qua(m) tenet Ca(n)cellarius
dci co(mun)is et Abreuiator reformati-
onu3: Statuerunt q(uod) Conservatores monete
possint teneant(ur) et debeant tam p(rese)ntes q(uam)
q(ui) p(ro) t(em)p(o)r(e) fuerint ad req(ui)sitoe3 dno2 prio2 pro
co(n)structione dce dom(us) et audientijs faciendis et
alijs (con)structoib3 opportunis expendere de q(ui)buscu(m)q3
pecunijs dci co(mun)is uirtute p(rese)ntis p(ro)uisionis
du(m)taxat usq3 i su(m)ma3 q(ua)dringento2 flor(enorum) d'auro
sine aliqua solutoe gabelle: Ita t(ame)n q(uod) laborerium
dce dom(us) et audientia2 possit et debeat co(m)-
posita cedula p(ri)mit(us) i forma opportuna p(er) illos
quib3 dni p(ri)ores p(rese)ntes seu q(ui) fuerint i futu-
rum duxerit co(m)mictendu3 et quotiens ipis
dnis priorib3 p(rese)ntib3 ul' q(ui) i poste2 fuerit q(uod)-

nus tpr libuit subhastari et coptumari put
i laboreryis publicis extitit hactenus con-
suetuz. Non obstantibz statutis et ordina
mentis Camere Conservatoz disponentibz
q ultra exitus ordinatos p formaz statutoz
nichil possit expendi sine deliberatione co
silij opportuni ul q nulla solutio fieri possit
sine solutione gabelle quibz q ad p dca dero
gaverunt expresse aliquo no obstante.

De offitio conservatoz q eligant fancel-
luz ad conservandum pignera.

ccclxv
350
Statuimus et ordinamus q
Conservatores monete possit
et valeat eligere et deputare
unuz fancelluz sup pigneribz
conservandis: Et q pignera vendi possit
tpr debito et pmisso: Dummtamen pmiz ipsoz
pigneruz ponatur ad rationem et compu
tum et solutionem debitoz quoz fuerunt
pignera premissis tamen subhastationibz
solepniter factis et observatis.

De electione et offitio massariorum
comunis pus.

ccclxvj
351
Quoniam offitium massarioz
cois pusij e offitiuz pondero
suz et ipm offitiuz hucusqz
fuit gestuz et ministratuz et
tractuz p massarios cois pusij circha paga
menta et alia plurima plus ex arbitrio qz ex
ordine suffitienti p factis cois pus z pvato
ruz negotioz expeditione: Ideo pvida delibe
ratione habita ut possint massary eoz of
fitiuz operari: Statuimus q i Civitate pusij sit
et ee debeant et eligi duo boni prudentes
et legales hoies de populo pusino q sint
massary dci cois p semestre tps: Et eli
gantur et i saculentur p bonos hoies q
deputabuntur ad faciendum sachectuz offi
tialiuz dci cois et publicetur de saculo de
sex mensibus i sex menses: Quoz massarioz
sit et ee debeat offitiuz et intelligatur sup
i troytibz et exitibz dci cois pus eisdez debi
tis et pmissis p formaz statutoz cois pus:
Incipiendo i troytus et pecuniaz dci cois
solvendaz dcis massarys ex causis i stis
et i faciendo solutiones et pagamenta qua
et que fieri occurrerit dco coi pusij ex ca-
usis istis: Et hant dci massary p expe
ditione dci eoz offitij p adiutoribz eoz du
os fancellos unuz qui scribat introytus
et aliuz qui scribat et scribere teneatur
exitus et pagamenta et ipos fancellos
dci massary eligere possint et debeant
put videbitur: qui vacasse debeant per
xviij menses a quolibz offitio fancellatus
cuiuslibz offitij Civitatis pusij a die depo
siti offitij: Decernentes etiaz q dci fancelli
no possint eligi ad dcm offitiuz si e debi
tor dce Camere ul emptor seu sotius alicu
ius comunantie seu gabelle dce camere:
Nec possint eligere aliquez ex dcis mas
sarys actinentez ex linea ascendenti uel
descendenti nec aliquez stantez cu eis ad
unuz panez et unuz vinuz: Et si secus fiet
electio no teneat: Et idez intelligatur
i fancello plentuz massarioz: Et habeant
et here debeant secuz duos notarios una
cu eis i saculandos et publicandos quoz
notarioz sit et ee debeat vz unus ad scribe
duz i troytus alius vero ad scribenduz exitus
et solutiones fiendas p ipos massarios:
Et hant et eligant et eligere possint
dci massary p expedientibz ad offitiuz eoz
unuz nuptiuz p tps sui offitij q vacasse de
beat a dicto offitio p tps unius anni cu isto
salario solvendo dcis notarys fancellis et
nuptio: Statuimus etiaz q dci massary
hant et here debeant et eis liceat retinere
et sibi solvere de pecunia ad eoz manus pve
nienda p eoz salario p quolibz eoz quindeci
flor auri i de auro: Et possint teneantur
et debeant dare et solvere dcis eoz notarys su
per i troytus et exitus p eoz salario quindeciz flor
auri dcis vero fancellis duodeci flor auri
p quolibz eoz de sex mensibz i sex menses et
dco nuptio p suo salario et labore p sex
mensibz sex flor auri. Que salaria dci

duo

pro de uno

offitium

massarii teneant et debeant ser(vare) tenere et solvere et satisfacere vigore presentis statuti sine aliqua apodixa precepto vel mandato dominorum priorum artium. Et hoc quod dictum est de salariis intelligatur tantum in presentibus massariis et eorum notariis et famulis et non in futuris; ¶ Statuimus et ordinamus quod ad manus dictorum massariorum omnes et singuli introytus et denarii communis Perusii debeant pervenire redigendi et que habebunt et recipient de infrascriptis redditibus et proventibus videlicet In primis
q 12 ¶ Gabella lignorum palearum et herbarum:
¶ Gabella pignorum:
¶ Gabella bestiarum quadrupedum que venduntur in Civitate burgis et suburgis Perusii.
¶ Gabella accusationum Concordiarum laudorum sententiarum et clamorum.
¶ Gabella Buctarium;
¶ Gabella mensurarum Civitatis et comitatus Perusii que deputata est pro acdamine fontium etc.
¶ Comunantie pasture Clusii Perusini.
¶ Comunantia pedatarum et pasture montis malbe. ¶ Comunantie montis malbe lignaminis et calcinariorum ¶ Comunantia quarundam Camerarum sitarum super murum in domibus campionis. ¶ Condempnationes que fiunt per dominos potestatem et Capitaneum maiorem sindicum et per quoscumque alios offitiales forenses Civitatis Perusii: Et etiam conservatorem Iustitie comunis Perusii: Et etiam per offitiales abundantie et salarie. ¶ Purificature Castelanorum et aliorum offitialium solvende in dicta Camera secundum formam statutorum Camere conservatorum demonstris revidendis et purificaturis solvendis; ¶ Comunantia postribuli que solvi debent offitialibus massariarum communis Perusii: ¶ Introytus censuum et paliorum qui et que annuatim presentantur communi Perusii in festo sancti Herculani; ¶ Gabella duorum soldorum pro qualibet libra omnium quantitatum que solvi debent in Camera massariorum que deputata est pro manutentione fontis et aqueductus etc. ¶ Item perveniant et pervenire debeant ad manus dictorum massariorum et ad

ipsos massarios omnis alia pecunia et res alie dicti communis que non essent deputate in alia Camera vel loco et que non deberet pervenire ad alios offitiales dicti communis secundum formam statutorum et ordinamentorum communis predicti; ¶ Item quod potestas et Capitaneus vel maior sindicus et Iudex Iustitie vel priores Artium seu aliquis offitialis communis Perusii nullam pecunie quantitatem in magnam quantitatem vel parvam de eo quod debet pervenire debet in commune/ut ordinatum est/possint deponere vel deponi facere in aliqua tabula vel Camera: sed tantum massariis communis Perusii in communi tradere et dari facere teneantur absque ullo temporis intervallo: Et qui contrafecerit puniatur ipso facto in C. libris denariorum pro vice qualibet de qua pena non possit contrafaciens absolvi per aliquod consilium Civitatis. Et dominus maior sindicus et Iudex Iustitie et cuiusdam possit et debeat de premissis quolibet mense inquisitionem facere publice et secrete non obstante capitulo de Inquisitionibus nec aliquo alio per quod presens capitulum elidatur. Et quod massarii communis Perusii ipsam pecuniam et omnes introytus communis Perusii que debent ad ipsorum manus pervenire recipere debeant et penes se tenere dumtaxat et non ipsam vel aliquam partem eius apud aliquam personam campsorem vel mercatorem deponere nec tenere sub pena centum libris denariorum sibi auferendam pro communi et vice qualibet qua per eos fuerit contrafactum. ¶ Et ipsi massarii bonam pecuniam ad usum Civitatis Perusii tantum recipere teneantur: Et quod florenos aureos et monetam argenteam teneantur recipere pro eo pretio et quantitate quod valebit et determinata erit in Camera ubi stat et tenetur pondus communis Perusii et non ultra et pro illo pretio pro quo et quanto recepit unumquodque debenti recipere pro tanto reddere teneatur et non pro maiori ullo modo: Et si contrafecerit communi Perusii quinquaginta libras denariorum solvere teneatur pro vice qualibet. ¶ Et predicti massarii communis Perusii de hiis que receperint: possint facere refutationem et quietationem personis que ipsam pecuniam solverint de iure valituram. Et si fiat per massarios communis Perusii maior expensa quam sit introytus sibi imputetur: Et teneantur et debeant tantum ad Cameram

cois pusij i qua morant ad offitiuz exercēd
facere debentib; recipē pagamēta et nō ad
tabulam ul' Cameraz alicui'. ¶ Et totaz ite-
gram solutōez faciat cuilib; et nō recasam
seu ptiularez nec diminutaz et nō cuz
fraude ul' lucro et non retineat pecu-
niaz alicui' adips: et q̄ cōtrafecerit quīq;-
ginta libr' den̄ uice qualib; coī pusij sol-
uere teneatur et debeat. ¶ Et possit
massarij cois pusij et debeant depositū
aliquod factuz eis ul' alti coz ul' alij p̄
recipienti p aliquo facto p coī i introitib;
cois pusij ponere et tale depositū expen-
dere nō obstante q̄ sentēa lata nō fuit sup
eo p quo factuz fuit depositū. ¶ Et si mas-
sarij cōtrafecerit i aliq̄ de p̄dcis quīquagita
libr' den̄ uice qualib; coī puss solue' tenea-
tur. ¶ Et ut introyt' et exitus cois puss
ad manū massarioz puenientes et exeuntes
appareant omib; euidenter. Ordinamus q̄
ordinam' q̄ massarij cois pusij nulli
hoi ul' p̄ possint ultra uiginti sold' den̄
dare n̄ i apodissa p̄ceptoi uel mandato p̄
sc̄ptuz apparuit i libro registri apodissa-
rum et p̄ceptoz ul' i libris illi' ul' notij
ul' illoz notioz q̄ i p̄sētiaz fuit ul' qui
i futuz fuit ad offitiuz apodissaz scri-
bendaz et cassandaz poit'. Qui mas-
sarij et sui notij faciant offitiuz coz s̄z
fōmaz i p̄sentib; statutis denotataz // De-
beant dc̄i massarij omies et sigulas ex-
pēsas supt' et exit' cois puss facē legalit'
absq; dolo. ¶ Et p̄dicti Massarij no-
tarij et fancelli ratiocinatores siue cal-
culatores debeāt ɔtinue pmanere du-
rante tp̄r coz offitij i Camera cois puss
ubi sunt soliti morai alij massarij i qua
camera ut supi' ē narratuz stare debe-
ant ɔtinue ad recipiēduz et dandum
hauere et pecuniaz cois puss et alia fa-
cienda q̄ i ipoz offitio uiderit expedire:
et de ipā Camera discedere nō debeāt
durāte offitio eoz de z de mane tēpesti-
ue usq; ad noctez: nisi cū irēt ad come-

dendūz ul' alia causa necessaria quaz
nō possent aufugere nec cessare. ¶ Et
quotiēscūq; ipi ul' aliqs eoz cōtrafece-
rint i p̄dictis decez libras den̄ p qua-
lib; uice coī puss solue' debeāt et ipaz
penaz maior sindic' p coī exige' tene-
atur: de quib; p̄dcī maiorez sindicaz
exp̄sse debeant sindicari. ¶ Et p̄dcī
notij de aliqua scriptura quaz fecerint
i dcō eoz offitio que ad dcm̄ offitiuz pti-
neret s̄b dcā pena decez libr' den̄ a coī puss
ultra dictuz salariuz nec ab alia p̄ debeāt
pcipere nec hre mō aliquo. ¶ Saluo
q̄ p restitutōe cedule de amoz i publicā
fōmaz hre possint quīq; sold' p qualibet
et nō ultra. ¶ Et de hoc exp̄sse debeant
sindicari et quilib; possit eē accusator et
habeat medietatez dcē pene. ¶ Tene-
antur notij supdcī facere duos libros
oīuz introytuuz dcī cois. s. unuz p eoz
orriginali i carta bombicina et alteruz
ponendo i armaio cois puss et oīuz expē-
saz quas faciēt dcī massarij simit' faciāt
duos libros quoz unuz hant dcī massa-
rij p eoz orriginali et alteruz ponāt in
dicto armaio p coī quos libros ponēdos
i armaio faciant fieri i cartis pecudinis
et nō i cartis bombicinis. ¶ Et maio'
sindic' eos cogere teneatur ad dictos li-
bros omies faciendū/ut dictuz ē/i pena
quīquaginta libr' den̄ quaz a dcīs notijs i
cōtrafacientib; exigere teneat' p comuni.
¶ Et nichilominus eos cogat ad p̄dcā. ¶ Item
notarius qui scribet i troyt' teneatur dare
cuilib; petenti refitutōez de solutōib; quas
faciet massarijs et p illa nullaz solutōez
recipere teneatur i pena p uice qualib;
qua cōtrafecerit decez libr' den̄ saluo q̄
i refitutōe de amoz. ¶ Et etiaz de p̄dic-
tis credatur sacramēto illi' q̄ aliqd psol-
uisset: Notari' uō q̄ scribet expēsas tene-
atur i refitutōib; quas faciet et scribet
dcōz massarioz ul' alti' coz p̄ntis ponē

R. f.

nomē pnomē et pōr et pār seu castrum
ul villam illi qui massariis refutatorem fa-
ceret seu unde fuit ille cui massarii ali-
quam solutorem facerent et nō alr scribat ipam
solutionem et refutatorem/si ille q̄ cui fieret
solutio p massarios cois pus fuit pns
solutoi faciende/de qua noti i refutatore
faciat mētorem et i ipa solutoe z refutatoe
ponat noia duor testium ad min: Et si
ↄfecerit soluat coi pus pene noie decem
libr denarior. ¶ Et si massarii cois pe-
rusii ul cor fancelli calculator seu rago-
neri ul aliquis tramezator ul mediator
faceret ul comicteret aliquam falsitatem uel
fraudem illicitum lucrum i offitio massari-
atus pdicti ul i soluēdo ul dando ul dari
faciendo ul dari ordinando ul tramezando
ul aliquam mercedem p solutoe accipiendo p
aliqua p occasione dci offitii aliquid ex-
torquendo ul defraudando coe ul spalem
psonam: puniatur tam massarii q̄ quilibet
culpabilis de pdcis quadrupla pena rei
et pecunie extorte p dictum maiorem sindi-
cum debeat ↄdepnari. ¶ Et teneantur
idem massarii eandem monetam restitue-
tam deponentibus q̄ massariis cois pus
qui succederent loco sui et i eadem spe-
tie et p eodem ualore, p quo receperint: qđ
si massarii nō obseruarent i centum libr
den uice qualibet ↄdepnentur: ¶ Preterea
dci massarii tales debeant suum offitium
exercere q i fine sui offitii coi pusii debi-
tum aliquod nō assignent p ipos massa-
rios ↄctum nisi aliquo sine causa: ¶ Et
si debitum qđ ipi fecerint assignaret sibi
-titum debeat i putari et de suo ipm debitum
soluere et satisfacere teneatur: Ita q coe pus
ad satisfactorem dci debiti p ipos massarios
assignati teneri nō debeat ullo mō. ¶ Item
massarii itra unum mēsem postq̄ aliquam
politiam receperint ul prouisionem fecerit

soluere et satisfacere debeant omnino: qđ
si non fecerint uiginti quinque libr den pene
noie coi pusii soluere compellantur. Sta-
tuimus et ordinamus q massarii cois pusii q
nūc sunt seu q p tpr fuerit sb pena sui sa-
larii teneantur et debeant accensas tener
expensis cois pusii duas lampades vz
vnam i palatio ppli pusini an figuram
beate uirginis marie quam dci massarii fi
facere teneantur de nouo expensis cois pus
i pariete sup bancham massarior. Et aliam
i palatio potatis an figuram beate marie
uirginis i sala i feriori palatii potatis
et facere p ipis lampadibus expensas sine
aliqua apodixa ul mandato: Et ad hoc
ut palia que psentantur coi pus p cēsu i
festo beati herculani distribuantur i ecle-
sias paupes et indigentes ¶ Dicamus
statuentes q decetero qui fuerint dni
Martii distribuant palia q pntant coi
i festo bti herculani ad Ecclias parochi-
ales oratoria et monasteria de Ciuitate
burgis et suburgis pus ac etiam de coitu
paupes et indigentes eligere: Et itelliga-
tur ēē de suburgis Ecclia sancte lucie de
Colle ¶ Saluo q i dca distributione
nō ueniant palia q p formam statutorum
debent aliquibus locis et capellis erogari:
Dūm tn duo brauia ad que cursores ad
brauium currere consueuerunt i festo oim
sanctor: Et in festo sancti herculani statue-
tur p dcos massarios Et pmo cursori
uenienti equester ad dictum brauium ac-
cipiendum mō cōsueto fieri in Ciuitate
pusii i dictis duabus festiuitatibus: Et si
ↄtingat q equus ueniret ad locum bra-
uii etiam sine equitatore prius q alius
currens ad brauium q ille cui ē equus
debeat lucrari et hre brauium nō obstante
q equitator nō ueniret sup equo q2 de
equo cecideriret uel deiectus fuit.

Brauium
(i. Cap 429.) 6

Q comunantie et gabelle comunis
perusii uendantur omni periculo

rischio cuiuslibet et fortuna ementium.

ccclxvij 352 Ad obviandum dampnis et preiudi-
tiis Communis Perusii que ex defalcatione R. 2a
fructuum et proventuum communantia-
rum Communis Perusii venditarum retro-
lapsis temporibus multotiens emerserunt
ne talis perversa et dampnosa consuetudo inva-
lescat in posterum: hoc salutari capitulo et duratu-
ro perpetuo duximus statuendum. Quod deinceps
omnes et singule communantie et gabelle co-
munis Perusii per massarios communis Perusii nomine
dicti communis ad tempus vendende vel aliter concedende
qualitercumque et quocumque vendantur et concedan-
tur vendi et concedi debeant quibuscumque emp-
toribus et eas emere volentibus ad omnem
ipsorum emptorum rischium periculum et fortunam
tam occasione guerrarum cavalcatarum et
aliarum quarumcumque noxiarum novitatum que
fierent vel moverent contra Commune Perusii vel eius
subditos seu recommissos dicti communis per quam-
cumque societatem gentium armigerarum vel
per inimicos dicti communis seu subiectorum vel re-
commendatorum dicti communis vel per aliam quamcumque
personam corpus collegium seu universitatem
quocumque seu qualitercumque: Et etiam occasi-
one seu causa cuiuscumque transitus vel residen-
tie que vel qua fieret per territorium seu comita-
tum vel districtum Perusii per aliquas gentes
armigeras vel alios quoscumque etiam sub
securitate seu salvo conducto dicti communis
amicabiliter vel alio quocumque modo. Et occa-
sione seu causa gravaminis seu sterilita-
tis cuiuslibet et alterius cuiuscumque casus soliti vel
insoliti moderati seu inmoderati tam divi-
ni iuditii quam humani et alterius cuiuslibet casus
qui quocumque aut qualitercumque excogitari
posset seu non posset. Ita quod omnes casus
predictos vel aliquem eorum seu eorum seu ali-
cuius eorum occasione vel causa seu dependentium
vel conexorum vel prorsus et extraneorum ab
eis aut aliquo eorum emptores ipsi quo-
cumque aut qualitercumque impediri possent vel
quolibet dampnificari in perceptione fructu-
um seu proventuum gabellarum vel commu-
nantiarum vel alicuius earum pro expressis et specifi-
catis et declaratis in presenti statuto penitus
habeantur et haberi debeant et censeri:
Itaque omne comodum et incomodum peri-
culum et dampnum ac casus quicumque ut expri-
mitur ad ipsos emptores debeant plena-
rie pertinere. Et quod nullum gravamen
dampnum seu preiuditium propterea vel ob id quo-
cumque aut qualitercumque pervenire valeat ad
commune Perusii vel contra ipsum seu iura eius quolibet
resultare quominus commune ipsum ad exigendum
et recipiendum integrum pretium pro quo venditio
seu stabilimentum factum fuit de predictis vel
aliqua earum gabellarum et communantiarum. Et
ad percipiendum fructus et redditus ipsarum ius
habeat contra tales emptores integrum et illesum.
Et quod presens Capitulum in omni venditione
seu concessione que in posterum fiet de gabellis
et communantiis et qualibet earum in omnibus
et per omnia exprimi debeat et apponi. Et
ex nunc pro apposito et expresso penitus haberi
debeat eo ipso etiam si de ipso facta non fuit
mentio specialis. Que quidem mentio
si facta non fuit propterea ius aliquod dictis em-
ptoribus non queratur. Decernentes
nichilominus quod massarii et alii supradicti
vendentes dictas communantias seu ga-
bellas teneantur et debeant sub pena
quingentarum librarum denariorum a negligente quo-
libet et vice qualibet de facto auferendarum
per maiorem sindicum in principio capitulorum
cuiuslibet venditionis seu concessionis presens
capitulum et eius continentiam de verbo ad
verbum apponere et declarare ali-
quo non obstante. Qualiter gabelle
et communantie vendantur et infra
quantum tempus.

ccclxviij 353 Statuimus quod Massarij comunis
pusij presentes ipsos et per alios tene-
antur et debeant ad penam
centum librarum denariorum pro quolibet eorum
contrafaciente de ano in annum duobus mensi-
bus antequam gabelle seu comunantie recadant
seu reuertantur ad comune pusij baapnimenta et
subastationem facere per publicum preconem comu-
nis pusij gabellarum fructuum et comunanti-
arum dicti comunis que debent et deputati sunt
Camere dictorum massariorum et uice comune dare
plus promittentibus et offerentibus: Et deinde
uenditionem facere quanto potuerint et pro comuni pusij
promissiones recipere prout crediderint con-
uenire cum fiantis cum cautionibus et solepni-
tatibus in predicto capitulo denotatis et in
ferendo tantum denotatis: ¶ Et quod nullus
alius postinalis possit eligi deputari uel
assumi ad faciendum baapnimenti uel uendi tales
comunantias seu gabellas uel aliquam earum
modo aliquo seu forma uel alios magistratus
penam centum eligenti quod electo ducentarum librarum
denariorum: Et nichilominus talis electio non
teneat ullo iure. Et quod massarij ipsi sub
dicta pena eorum comunantias et gabellas
baapnimenti teneant et subastationem facere iuxta predi-
ctorum et istorum formam temporibus declaratis: Et
unum ex eorum notarijs adscribendum baapni-
menta stabilimenta promissiones et uen-
ditiones quaslibet et non alium deputare:
Et si massarij ipsi negligentiam comiserint
in uendendis comunantijs seu gabellis ca-
mere ipsorum ipso facto incidant in penam quin-
gentarum librarum denariorum pro quolibet et uice qualibet.

De pacto apponendo in qualibet uenditione
comunantie seu gabelle uendende et possit
et liceat expensis emptorum non soluentium in
termino pecuniam acquirere sub pinsione;

ccclxviiij 354 Ut comuni pusij de predictis comuna-
tiarum et gabellarum temporibus debi-
tis satisfiat sicut in uenditio-
nibus sive cedularum exigentiam fuit declara-
tum: presenti capitulo duximus statuendum
quod in una quaque uenditione seu concessione que
fiet de aliqua comunantia seu gabella
comunis pusij hoc pactum expressum apponi de-
beat: Et ex nunc pro expresso et declarato ha-
beri debeat et censeri: Et sub dicti pa-
cti observantia quelibet uenditio seu concessio
facta esse intelligatur etiam si mentio non fiet
quod modo si quis emptor alicuius co-
munantie uel gabelle dicti comunis uendende
in posterum seu quelibet concedende non soluerit R 3
pretium debitum et conuentum in terminum appo-
situm et declaratum in contractu seu cedula
uenditionis talis comunantie seu gabelle.
Quod comuni pusij seu massarijs comunis pusij qui
talia pretia deterrerent et soluta non
essent tempore debito ut supra sit licitum et permis-
sum tale pretium seu pretii quantitatem quod seu que
quendo tempore solutum sive soluta non esset
acquirere seu acquiri facere sub quacumque
pinsione uel cambio seu tenore prout co-
modius fieri poterit super hiis et expensis
emptorum non soluentium: Et quam diu distule-
rint solutionem pretii seu quantitatis uero
non soluti uel solute tale cambium promissionem
seu tenuis idem emptor soluere et satisfa-
cere teneatur et debeat: Et ad soluen-
dum cogi et compelli possit et debeat de
facto sic ad soluendum debitum principale prout
ut capiet et summabit: Et quod super tali
cambio pinsione seu tenore stetur et
credatur et credi debeat dicto et assertioni
massariorum et habeatur pro plena probatione:
Decernentes nichilominus quod quod non
soluentes temporibus debitis fiat et fieri possit
et debeat realis et personalis exequtio
de facto immediate post lapsum terminum
appositum et conuentum in huiusmodi uenditionibus
et cedulis seu concessionibus quocumque modo.
¶ Si quis autem uenditor talium comunantiarum

seu gabellarum obmisit tale pactum et condi-
ctionem apponere in venditione seu concessione
quam faceret: Que conditio tamen et quod pac-
tum pro apposito et declarato ex nunc et eo ipso
haberi debeat ipso facto: Et incurrat qualibet in-
cidat in penam quingentarum librarum denariorum per maiorem
sindicum et quemlibet alium offitialem communis perusii
de facto auferendam: Quod nulla ex gabel-
lis seu comunantiis camere massariorum
possit vendi nisi tempore apposito in cedulis
presentialiter ordinatis nec etiam a communitate:

cccLxx 355 Pro evidenti utilitate publica
et quia tempus non semper eadem solet
esse equalitas: decernimus statuentes
quod massarii communis perusii vel aliquis
alius non possit seu debeat quoquo modo vendere
seu vendi facere aliquam comunantiam seu
gabellam eorum Camere deputatam pro ma-
iori tempore vel alio seu sub aliis pactis modis seu
conditionibus nisi duntaxat usque in tempus et cum illis
pactis in cedulis talium gabellarum et comu-
nantiarum ordinatis de presenti anno Millesimo iii[c]
Lxxxviii et de mense aprilis per regulatores
communis perusii; ¶ Et etiam non possint nec
debeant venditores facere aliquam de talibus
comunantiis seu gabellis vel aliqua earum ad
communitatem sine expressa deliberatione dominorum pr[io]-
rum et Camerariorum Artium Civitatis perusii
opportuna; ¶ Et si qua venditio seu concessio
fieret quoquomodo directe vel indirecte contra
seu preter exigentiam seu formam premissorum:
quod talis venditio seu concessio non teneat nul-
lo iure. Et ius aliquod ementi seu aliter recipi-
enti nullatenus acquiratur seu acquiri possit
in aliquo quoquo modo. Et nichilominus emens
vel aliter recipiens incidat in penam quingentarum
librarum denariorum de facto per maiorem sindicum seu
per quemlibet offitialem communis perusii auferen-
darum. De fideiussoribus recipiendis
ab emptoribus gabellarum seu comuna-
tiarum communis perusii et infra certum tempus

cccLxxj 356 Quum receptio insufficientium
fideiussorum super venditoribus co-
munantiarum et gabellarum communis
perusii maxima attulerit detri-
menta communi predicto: ut in posterum talia incommo-
da non contingant: Statuimus quod Conservato-
res monete et alii quicumque vendentes co-
munantias vel gabellas communis perusii maxime
deputatas seu deputandas camere mas-
sariorum possint teneantur et debeant
recipere bonos et sufficientes fideiusso-
res Cives perusinos ab emptoribus earum et
cuiuslibet earum seu ab illis quibus fuerit stabilite
infra decem dies a die stabilimenti vix et secundum modum
et numerum infrascriptum videlicet pro una quaque comunantia
seu gabella usque in quingentas fideiussores pro qualibet.
¶ Declarantes et statuentes quod illi quibus tales
comunantie seu gabelle fuerint stabilite vel
aliqua earum teneantur et debeant infra decem dies
a die stabilimenti cuiuslibet comunantie seu ga-
belle dedisse ipsis massariis pro una quaque
usque in numerum quingentarum supradesignatum bonos et
sufficientes fideiussores Cives perusinos
in hunc modum videlicet ¶ Ab emptoribus comu-
nantie vel gabelle cuius pretium esset annale
a quinquaginta florenorum infra dedisse debeant fide-
iussores bonos quorum extimum seu catastrum
sit et esse debeat ad minus C librarum denariorum ad grossum.
¶ Et si annuale pretium esset a quinquaginta florenorum supra
usque ad centum florenorum dedisse debeant fideius-
sores quorum extimum seu catastrum sit et esse
debeat ad minus centum quinquaginta librarum ad
grossam. ¶ Et si pretium annuale excederet
summam centum florenorum usque ad ducentos florenorum
vel abinde supra in quacumque quantitate seu summa
sit quod dedisse debeant fideiussores bonos quorum
extimum seu catastrum sit et esse debeat ad
grossam ad minus extimationis dupli totius pretii
pro quo talis comunantia seu gabella venderetur
pro uno anno. Quos quidem fideiussores dicti
massarii bonos et ydoneos recipere teneantur
prout superius est expressum; ¶ Decernentes
quod fideiussores dandi teneantur et debeant
in una quaque venditione una cum principalibus emp

toribus se in solidum et principaliter obligare ad solutionem pretii et ad omnia que emptores tenentur secundum formam contractus cuiuslibet utere opus cum membris et solempnitatibus opportunis:

Quod massarii et alii vendentes gabellas vel comunantias per emptoribus teneantur comuni Perusii fideiussores bonos si non acceperint prout superius continetur:

cccLXXII 357 Ut ea que utilitatem rei publice concernunt inviolabiliter observentur: Statuimus declarantes quod quicumque Massarii comunis Perusii et alii quicumque vendentes aliquas comunantias seu gabellas comunis Perusii non receperint bonos et sufficientes fideiussores secundum qualitatem et exigentiam in proximo precedenti capitulo denotatas: Quod ipso iure sint et esse intelligantur obnoxii et spetialiter obligati et expresse comuni Perusii pro talibus emptoribus et quolibet eorum a quo seu a quibus fideiussores sufficientes secundum qualitatem et exigentiam superius denotatas non susceperit in omnibus et singulis atque dicto comuni tales emptores virtute contractus seu cedule venditionis comunantiarum seu gabellarum tam pro satisfactione pretii quam pro alia quacumque de causa propterea quolibet teneatur. ¶ Et ita possint et debeant exigi gravari et molestari realiter et personaliter sicut possent emptores ipsi quocumque modo. ¶ Eum ideo decernentes ut venditores talium gabellarum seu comunantiarum vigilantiores et cautiores reddantur et excitari debeant sub eorum substantiarum periculo ad rei publice substantiam diligentius conservandam.

Quod in quantum fideiussores non dentur infra statutam diem a die stabilimenti: quod de novo comunantie seu gabelle vendi debeant et refundi si quid deest a prima promissione per illum cui primo fuit stabilita;

cccLXXIII 358 Ad hoc ut nullus per seductionem vel alio modo audeat vel presumat promissionem facere in stabilitionibus comunantiarum seu gabellarum comunis Perusii sub obtentu pretii nimium lucrandarum vel alio quovis modo et forte non intentione gabellam seu comunantiam retinendi seu emendi ydonee sicut decet: presenti capitulo decernimus statuentes: Quod in quantum promissores quibus aliqua comunantia seu gabella dicti comunis per massarios vel alios vendentes fuit stabilita: fideiussores sufficientes secundum qualitatem et exigentiam predictorum in precedentibus capitulis contentorum infra statutam diem a die stabilimenti non dederint massariis seu aliis vendentibus pro dicto comuni aliquam comunantiam seu gabellam. Quod liceat ipsis massariis et aliis ad vendendum deputatis talem comunantiam seu gabellam et teneantur et debeant de novo subhastari facere et stabilire et vendere cuilibet plus promictenti iuxta et secundum exigentiam premissorum et vices concedere lucrantibus: ut superius est expressum in venditionibus faciendis; ¶ Et si in quantum minus pretium fuit oblatum seu pro minori pretio stabilita seu vendita quam promissores primi obtulerint/ a quo ut supra premictitur fideiussores non dederint/ quod tunc et eo casu primi promissores predicti qui satisfactionem ipsam ad effectum iuxta predictorum exigentiam non produxissent ad solvendum omne pretium quod deficit in secundo stabilimento seu venditione a primo stabilimento seu venditione teneantur et astricti esse ad refidendum et solvendum intelligantur perinde ac si plenarie adimplevissent dationem fideiussorum iuxta exigentiam superdictam; ¶ Et quod massarii et alii vendentes teneantur et debeant contra prefatos executionem realem et personalem de facto facere et fieri facere sub pena quingentarum librarum denariorum ad solvendum refundendum et satisfaciendum dicto comuni omnem quantitatem florenorum seu pecunie que quomodocumque deficeret a pretio primi stabilimenti et pretio secundi stabilimenti et venditionis que fieret prout superius continetur.

¶ Et quod dominus potestas Capitaneus populi maior sindicus et quilibet alius offitialis comunis Perusii ad requisitionem ipsorum massariorum seu aliorum vendentium vel alicuius eorum possint teneantur et debeant sub dicta pena/ et ut supra premictitur/ a quolibet negligente et in quolibet auferenda et retinenda de suo salario cuius tempore sindicatus contra predictos et quemlibet eorum

executionem realem et personalem fieri quocumque tempore etiam feriato ad honorem dei in quocumque loco et prohibito pro solutione et occasione solutionis talis quantitatis seu partis quod seu que ipso stabilimento seu venditione a primo stabilimento/ vel ex post incurrit/ quolibet defecisset. ¶ Et quod tales occasione seu causa eorum que fecerit in premissis non possint nec debeant aliquo modo sindicari vel molestari sed sint et esse intelligantur ab hiis omnibus ex nunc liberi et penitus absoluti.

De libris faciendis pro communantiis et gabellis in camera massariorum.

cclxxiiij 359 Ut fraus aliqua committi non possit: et ut sciatur que sint communantie et gabelle communis perusii et ubi site sunt: Statuimus quod in camera massariorum predictorum sint et esse debeant et fieri de novo in cartis membranis et inter tabulas ligati duo libri: in quorum uno scribantur omnes communantie communis perusii Camere massariorum per extensum et ubi site sint in quo libro scribi debeant sub breviloquio homines et persone quibus tales communantie vendite sunt et pro quanto pretio et ipsorum fideiussores et promissio pretiorum ubi etiam scribantur solutiones pagamentorum pretiorum ipsarum communantiarum cum millesimo mense et die. ¶ Et predicta fieri debeant per notarium super registris dicte Camere deputatum et in posterum deputandum. Ita quod clare et aperte solutiones appareant: In alio vero libro scribantur omnes gabelle communis perusii dicte Camere deputate per extensum et que vendite sunt per ipsum commune et cui et nomina fideiussorum cum quantitatibus millesimo mense et die/ ut supra dictum est de communantiis/ que similiter scribi debeant per notarium supradictum. De executionibus contra debitores communis faciendis. cclxxv

cclxxv 360 Quoniam contra negligentes solutionem facere de hiis ad que communi perusii tenerentur non suffice-

Stamise

rent que in statutis camere conservatorum apparent fuisse non alia satisfactibilia remedia preberentur; duximus statuendum quod massarii communis perusii possint teneantur et debeant sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet negligentie et vice qualibet de facto auferendarum per maiorem sindicum vel alium offitialem dicti communis reduci facere in uno registro deputato in eorum camera omnes et singulos debitores camere eorum seu communantiarum seu gabellarum predicte Camere. ¶ Et tam preteritos debitores quam futuros et instantes de tempore in tempus describi facere non obstante quod descriptio fieri debeat in cancellaria communis perusii iuxta exigentiam precedentium capitulorum et extractum seu extractos fieri facere de talibus debitoribus in substantiam cum quantitatibus quas deberent solvere declaratis. et dimidiam talium debitorum qui non solvissent in statuto tempore/ prout solvere tenerentur communi perusii/ assignare et assignari facere domino potestati Civitatis perusii qui pro tempore erit. et aliam dimidiam domino Capitaneo et maiori sindico Civitatis perusii: Qui potestas et Capitaneus et maior sindicus et quilibet eorum teneantur et debeant contra debitores tales assignatos et eorum fideiussores res et bona executionem realem et personalem fieri facere de facto in quocumque loco et quocumque tempore etiam prohibito seu non premissis per formam statutorum et ordinamentorum communis perusii: ut que communi perusii sunt debita seu deberentur in posterum efficaciter persolvant. Quod liceat massariis prorogare terminum solvendi pecuniam ante tempus determinatum.

cclxxvj 361 Quia iustum est quod solventes pecuniam communi perusii debitam ante tempus faciende solutionis commoditatem restaurationis in tempore consequantur. Duximus statuendum. Quod massarii communis perusii possint et eis liceat cuilibet communi corpori seu universitati vel singulari persone quod vel que eos solveret aliquam quantitatem pecunie ante debitum et prefixum tempus et terminum solutionis ipsius quantitatis tali sol-

uenti prorogare terminum ad soluendum
quod deberet soluere eisdem massarijs de
tantundem temporis et quantitatis pecunie
quam terminum solute peccunie. Et de predictis mas-
sarij non possint nec debeant modo aliquo
sindicari. Et de quantitate accipienda
per offitiales pro executionibus a debito-
ribus comunis Perusii.

cclxxvij 362 Ut sub fortiori commodo offitia-
les comunis Perusij ad executiones
faciendas contra debitores comunis
Perusij efficatius exatentur: Sta-
tuimus et ordinamus quod quilibet offitialis comunis
Perusij executionem faciens aliquam contra de-
bitores comunis Perusii vel nomine debitorum de omni
et toto eo quod uenire fecerit in comuni occasione
talis executionis: habeat et habere possit
et debeat exigere a tali debitore contra quem
executio facta fuerit et eius expensis et si so-
lutio facta fuerit per ea a xx flor vel ab inde
infra quod habeat et habere possit et debeat unum
bolonenum pro quolibet flor exacto et solu-
to. Et si exactio et solutio facta fuerit
a xx flor supra in quocumque numero facta fuerit
habeat et habere debeat et possit et exigere
expensis debitoris pro quolibet flor ad ra-
tionem duodecim denariorum perusinorum. Et quod
ultra dictam quantitatem occasione seu causa
alicuius executionis seu exactionis nullus
offitialis seu executor et alius quicumque
possit seu debeat a debitoribus dicti comunis
seu a comuni Perusij aliquid petere accipere vel habere
per se vel alium seu alios quoquo modo: nisi
prout supra est taxatum. Et contrafaciens in aliquo
contrafecerint ipso facto incidat in penam
quingentarum librarum de facto auferendam pro quo-
cumque offitiale comunis Perusij. Et si offitialis
fuerit de suo salario retinendam eius tempore sindi-
catus aliquo non obstante. Quod non liceat
massarijs accipere pecuniam mutuo sub
prouisione vel fenore sine deliberati-
one dominorum priorum et camerariorum.

cclxxviij 363 Ut imposterum comune Perusii non leda-
tur de facili in cambijs pro-
uisionibus seu fenore ob acquisi-
tiones pecuniarum que fieri in pre-
teritum sepe numero consueuerunt; duximus
statuendum quod massarij comunis Perusij vel alij
pro eis non possint nec debeant quoquo
modo acquirere seu acquiri facere sub ali-
qua prouisione/costo/fenore/seu cambio
aliquam quantitatem flor seu pecunie pro comuni
Perusij sine deliberatione dominorum priorum et ca-
merariorum Artium Ciuitatis Perusij qui
pro tempore fuerint obtempto saltem partito de
leuando ad sedendum ad minus per duas
partes. Et si contra acquirerent seu acquiri fa-
cerent aliquam quantitatem aliquo dictorum
modorum vel alio ad costum sine delibera-
tione predicta quod tale fenus cambium co-
stum seu prouisionem de eorum proprio sol-
uere teneantur et intelligantur et non de pe-
cunia vel hauere comunis Perusij quoquo
modo. Cum deliberatione autem predicta possint
soluere cambium/prouisionem/costum/seu fe-
nus/prout fuerit oportunum/quotiens comunis
utilitas seu necessitas euidens id expo-
scet quantitatem etiam acquisitam. R
Infra quantum tempus possint fieri exactores.

ccclxxviiij 364 Nullus emptor vel sotius alicuius
comunantie vel gabelle comunis
Perusij possit vel debeat nullo — De hoc s. pro cap. 287 R. 6.
modo petere accipere vel exigere
aliquam quantitatem flor pecunie vel alterius
rei quam diceret sibi deberi quocumque
aut qualitercumque ab aliqua persona comuni
collegio/corpore/vel uniuersitate occa-
sione gabelle vel comunantie aut similis
emptor seu sotius/nisi duntaxat durante
tempore quo esset emptor ipsius comunantie vel
gabelle: et per sex menses inmediate se-
quentes post finitum temporis emptoris ipsius
comunantie vel gabelle in quantum plures comuni
soluerint temporibus debitis ut tenentur.
Et si aliquis emptor vel sotius alicuius

comunantie uel gabelle per se uel alium execu-
tores aliquam peteret seu faceret uel fieri
faceret ultra dictum terminum et contra seu
preter dictam formam quod ipso facto et uice qua-
libet incidat in penam centum librarum denari-
orum pro quolibet et uice qualibet de facto
auferendam per quemlibet offitialem comunis perusii
ad istantiam cuiuscumque petentis. Et simili
pena puniatur et puniri debeat offitialis
quilibet executores faciens uel fieri faciens modo
aliquo seu forma directe uel indirecte uel
quouis colore quesito contra aliquem seu ali-
quos contra seu preter dictam formam et ultra tempus
supradicta uel aliquod ipsorum; quequidem pe-
na de facto et uice qualibet de salario offiti-
alis contrafacientis debeat auferri et retineri
eius tempore sindicatus ad istantiam cuiuscumque. Et
nichilominus quod secus fieret non teneat
ipso iure. ¶ Decernentes etiam quod talis
emptor seu socius post lapsum dicti temporis per
aliquem offitialem comunis perusii in petitione
exactione seu executione aliqua direc-
te uel indirecte occasione talium co-
munantiarum seu gabellarum nullatenus audi-
atur seu audiri debeat modo aliquo seu for-
ma quocumque aut qualicumque. Sed sit et
esse intelligatur ex nunc omnibus offitialibus
dicti comunis presentibus et futuris adempta quo-
ad predicta omnis Jurisdictio cognitio au-
toritas et potestas quelibet post dictum
tempus. ¶ Et decetero in quibuscumque uendi-
tionibus faciendis de aliquibus comunantiis
seu gabellis nullum tempus uel aliquis alius
terminus ultra dictum statutum tempus sex men-
sium possint uel debeat apponi uel concedi.
Et si concederetur uel modo aliquo appo-
neretur uel appositum hactenus appareret
quod eo ipso ex nunc sit et esse intelligatur sub-
latum et remotum et nullius efficatie uel
momenti. ¶ Et ut omnis cesset fraus
decernimus quod nullus offitialis quouis
fungatur offitio possit audeat uel presu-
mat similiam concedere nec aliquam
exactionem seu executionem facere uel
fieri facere per se uel alium directe uel per obli-
quum modo aliquo seu forma supra premis-
sis uel aliquo eorum uel circa ea seu occa-
sione dependentium ab eisdem aut eorum
aliquo ad istantiam talium emptorum seu
sotiorum uel alterius cuiuscumque fiat nisi primitus uende-
rint istarum emptionis sit tempus sex men-
sium post finem cuiuscumque comunantie seu
gabelle uendute est elapsum; Et si aliquam
executionem fecerit incidat in eandem penam
ut supra promictitur auferendam ad ista-
tiam cuiuscumque. ¶ Predicta que tamen de
executionibus et exactoribus dicti sunt post lap-
sum terminum emptionum gabellarum seu
comunantiarum prout supra continetur uendi-
cent sibi locum in illis et contra illos
extendantur et extendi intelligantur qui
soluissent pretium ad quod comuni quolibet tene-
bantur occasione emptionis talium gabel-
larum seu comunantiarum; Ita quod qui diu non
soluerint post lapsum terminum empti-
onis et in terminum supra prefixatum exactionem
aliquam non possint nec debeant facere
seu fieri facere quoquomodo nisi prius integrum
pretium persoluerit nisi exigentium contrac-
tuum et cedularum. Ponimus quod ultra prefixum
terminum sex mensium post finem emptio-
nis huiusmodi in omnibus comunantiis et
gabellis exactorem non possit facere prout
supra. ¶ Volentes et decernentes quod in
omnibus et singulis cedulis quarumcumque ga-
bellarum et comunantiarum dicti comunis effec-
tus presentis capituli ad cautelam debeat
annotari. ¶ Et quod nichilominus pro anno-
tato et apposito haberi debeat et censeri.
Ita quod per inde habeatur ac si esset appositus
et declaratus et sic in omnibus et singulis et
quo ad omnia et singula possit et debeat
efficaciter obseruari aliquo non obstan-
te. Quod nulli offitiali comunis perusii
post finem sui offitii liceat exactionem facere
de debitis comunis perusii Et quod exige-
di facultas nullatenus concedi queat.

ccclxxx 365 Ut quecumque temporibus debitis exequantur: presenti capitulo duximus statuendum. quod massariis comunis perusii nulla ratione vel modo sit licitum vel permissum quovis Jure causa seu forma quacumque et qualitercumque per se vel alium seu alios directe vel indirecte post finem eorum officii exigere seu exigi facere ab aliquo comuni universitate vel singulari persona aliquam quantitatem florenorum seu pecunie vel aliquid aliud quod vel quod deberet comuni perusii quoquo modo causa seu forma: Sed talem exactionem facere possint dumtaxat et per unum mensem post finitum officium. Et si contrafecerit quod ipso facto et vice qualibet incidant in penam quingentarum librarum denariorum perusinorum de facto per maiorem sindicum auferendarum. Et nichilominus solutio aliqua que fieret seu fieri deberet formam liberationem aliquam nullatenus consequatur occasione talis solutionis in aliquo quominus per successores fieri possit contra eum executio prout inde ac si talis solutio non esset facta. R7 Et ut pretextu prorogationis vel concessionis alicuius termini statuendi post finem officii ad exigendum quod in preteritum fieri sepe numero consuevit in futurum nichil valeat prout videretur vel fieri: Decernimus statuentes quod per dominos priores et Camerarios vel alios quoscumque magistratus Civitatis perusii cuius arbitrio fingeretur nec per aliquem eorum possit vel debeat quoquo modo iure vel causa seu forma directe vel indirecte quocumque et qualitercumque statui concedi vel prorogari durante officio vel post depositum officium dictis massariis aliquis terminus ad exigendum vel exigi faciendum aliquid ab aliquo debitore comunis quod fit seu fieri deberet dictam formam subdicta pena a contrafaciente quolibet et vice qualibet per maiorem sindicum auferenda; Et nichilominus quod factum fuerit contra vel preter dictam formam non teneat ipso Jure.

ccclxxxi 366

Infra quantum tempus massarii teneantur restituere reliqua successoribus et libros in cancellaria.

Statuimus quod massarii comunis perusii teneantur et debeant infra unum mensem post finem eorum officii immediate sequentem dare et consignare et effectualiter restituere eorum successoribus omnem quantitatem florenorum et pecunie seu cuiuscumque alterius rei que quolibet superfuisset eis assumptibus et expensis et pagamentis factis tempore eorum officii sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet et restitutionis dupli quantitatis quequolibet superfuisset: super quibus debeant specialiter sindicari et per sindicum idem pena et restitutione dupli efficaciter condempnari pena simili dicto sindico de suo retinenda salario si negligens fuerit vel remissus. Libros autem introytuum et exituum et gestorum tempore eorum officii in forma publica massarii et eorum notarii et cancellarius teneantur et debeant restituisse et assignasse infra mensem post finem eorum officii sub dicta pena si negligentes fuerint in premissis vel aliquo premissorum de facto auferenda: Et de restitutionibus talium librorum fieri debeat cancellario comunis perusii pena simili auferenda vice qualibet dictos libros admictendi in termino fore susceptos si in termino predicto unius mensis eos non susceperit quocumque modo vel exigentiam premissorum.

ccclxxxii 367

Quod massarii comunis perusii possint habere consilium sapientis in casibus opportunis et notarii super registris et aquibus:

Ut cuncta sub libra procedant Justitie: presenti capitulo duximus statuendum quod massarii comunis perusii possint et eis liceat super quibuscumque casibus opportunis et qui quolibet emergerent seu dubitatem afferrent in vel super casibus perusinis per formam statutorum camere ipsorum quocumque aut qualitercumque consulere consultorem unacum eis

publicandum de sacculis et sino publicaret
eligendum per eos. Qui quidem consultor
habeat et habere possit et debeat pro quolibet se-
mestrali quinque florenos de auro a massariis
comunis predicti et quod modo aliquo ultra dictum
salarium nichil aliud possit percipere vel habere.
Et quod ab aliqua singulari persona de aut super
negotiis comunis predicti tangentibus nichil possit
percipere vel habere. ¶ Et si in consulendo ne-
gligens fuerit vel remissus vel in aliquo premis-
sorum quod ipso facto et in ea qualibet incidat in
penam centum librarum denariorum. ¶ Et si salariatus
fuerit a comuni in studio vel alibi quod conservatores
ipsam penam eidem debeant in ea qualibet
de suo salario retinere sive eandem penam ipsis con-
servatoribus auferenda. ¶ Super aliis quoque ca-
sibus quolibet emergentibus in camera massa-
riorum super quibus de novo provideret vel pro-
visa per formam statutorum Camere eorundem ali-
quid emergeret massarii ipsi possint tene-
antur et debeant habere consilium a collacte-
ralibus domini potestatis et domini capitanei pro-
fessoribus vel duobus ex eis. Qui ad registrationes
ipsorum massariorum possint teneantur et debeant
omni in ea fideliter eorum exhibere consilium verbo cccl[xxxvi]
tenus vel in scriptis prout fuerint ab ipsis mas- 368
sariis requisiti sine aliquo salario vel
mercede. ¶ Et quod ad hoc ut comune predictum nul-
latenus ledi queat procurator debeat super iuribus
comunis predicti semper et super uno quoque casu vel
opportunitate eius informationes subscripte in cancella-
ria comunis predicti. ¶ Decernentes quod mas-
sarii ipsi emergente casu aliquo de novo
ut supra sine predictorum consilio nichil possint
expendere vel facere quoque modo sed predictorum
consilium procedere in omnibus et quod ad omnia debe-
ant et teneantur. ¶ Super casibus vero
quolibet emergentibus in registris vel circha
ea modo aliquo seu forma notarii super regi-
stris teneantur et debeant predictos collacte-
rales consulere. Qui prout super premissis
teneantur et debeant consulere et informationes
subscripte et in scriptis exhibere consilium

cancellario comunis nostri restituendum per ipsum dicto no-
tario super registris. ¶ Qui notarius
possit libere licite et impune absque eius
preiudicio et debeat sequi et ad executionem
perducere consilium predictorum collacteralium vel du-
orum ex eis in executione eius exigentiam et tenorem.
¶ Et si quis in aliquo premissorum fuerit negligens
vel remissus incidat in penam quingentarum librarum
denariorum et in ea qualibet comuni predicto applicandam.
¶ Et si autem predicti collacterales malum consili-
um dederint super aliquo casu predictorum pro
quolibet et in ea qualibet incidant in penam
predictam de salariis potestatis et capitanei et
eorum utriusque eorum tempore sindicatus administrationem
auferendam. Et nichilominus condempnari debeant
in restitutionem dupli quantitatis vel extimationis
rei super qua consilium fuisset exhibitum non
bonum secundum formam iuris seu statutorum comunis nostri
ad dampnum dicti comunis. Et super his debeant R Z
spetialiter sindicari. Quod notarii super registris
non possint aliquid registrare quod ad in-
troytus non sit missum.

Ad conservandam rem publicam
statuimus quod notarius super registris
in camera massariorum non pos-
sit vel debeat quoque modo iure
vel causa seu forma in registris Camere
registrare aliquam quantitatem florenorum seu pecu-
nie vigore alicuius ordinamenti provisionis
vel legis vel statuti quod in posterum fieret quolibet
vigore alicuius arbitrii etiam emanatis ab
adunantia generali vel aliter quavis forma nisi
primitus per massarios et eorum notarios et
fancellum talis quantitas fuerit missa ad eorum
introytus opportune sub pena mille librarum denariorum
pro in ea qualibet qua fuerit contrafactum. ¶ Et ni-
chilominus talis registratio non teneat ullo
modo. Et quod sub dicta pena massarii notarii et
fancellus talem quantitatem ad introytus mittere
et mitti facere illico teneantur.
Quod massarii comunis predicti teneantur mic-
tere ad eorum introytus omne melioramentum pecunie

cccLxxxiiij 369 M Aſſarii comuniſ pıſ. teneantur et debeant et eoꝝ
famulus diligenter mitte
et mitti facere ad eoꝝ itro
ytus et inlibris introytuum ipsoꝝ ordi
naryſ introytuum Camere ꝑ eoꝝ notaͤꝛ
et famullum deſcribi et poni face opor
tune omne lucrum ſeu melioramentum quod
quolibz fieri ul' ꝑuenire ↄtigerit tpr eorum
offitij de flor et pecunia dci coīſ ꝑuentus
quolibz ad eoꝝ man' durante offitio eoꝝ
ſub pena V lib' den ꝑ quolibz ↄfacienteᵉ et
uice qualibz de facto auferendaꝝ: Et ſup hoc
debeant ſpali ſindicari. Q omiſ qͥtitaſ
que ſolui deberet coī pıſ ad aurum
ul' monetam ſic ad itroytꝰ micti de
beat.

cccLxxxv 370 V Tonus eſſet fraus iſolut
onibꝫ i Camera maſſarioꝝ
quolibz faciendis: Statuim'
q maſſarij et eoꝝ famullus
teneantur et debeant omnem qͥtitatem que
i auro ſolui debet i camera quoq mō et
ſolueret ad eoꝝ et dci coīs itroytꝰ adau
rum et i auro micti et poni face diligter.
Et ſimili ſi ſolutio fieri deberet i pecunia
et facta eēt mitti et poni debeat ſerioſe
pena qͥnqͣginta lib' den auferendaꝝ uice
qualibz et de facto a quo libz ↄtrafacieᵉ:
Et ſic ꝑ eoꝝ notariū i libris ordinarijs
deſcribi faciat oppotune: Et ſup hoc de
beant ſpali ſindicari. Q omnia paga
menta q fieret ad aurum ſeu monetam
ſic ad exitꝰ poni debeant.

cccLxxxvj 371 N Et aliqua coī nec ſingularibꝫ
ꝑſonis i comoditas gnetur
i ſolutionibꝫ faciendis. pnti
caplo duxim' ſtatuendum. Q
maſſarij coīſ pıſ et eoꝝ famullus tene
antur et debeant omnem qͥtitatem quam i an
ro et i moneta quocūq aut qualicūq ſic
ꝑut ſoluerint ul' ſolui fecerint ad eorum
et dicti coīs exitus mitte et mitti facere
diligenter: Et ꝑ eoꝝ notm i libris ordi
naryſ ponere et poni face oppotune ſub
pena V lib' den ꝑ quolibz ↄtrafacienteᵉ
et uice qualibz de facto auferendaꝝ ad
ſtantiam cuiuſcūq: Et q ſup hijs debeant
ſpali ſindicari. Q omis ſolutio pecu
nie q quolibz ſolueretur ꝑ coī maſſarijſ
ul' famullo micti debeat ad itroytum
infra treſ dieſ et regiſtrari.

cccLxxxvij 372 V Tratio introytuum diligens
ſemp uideri queat et ne ſub
ꝑtextu depoſiti ul' alr itroytꝰ
deſcriptio retardetur: duxim'
ſtatuendum q omnis qͥtitas flor ſeu pe
cunie que quolibz deberetur camere maſ
ſarioꝝ et de qua itroytum ul' ꝓpter nume
ratio ul' ſolutio aliqua facta fuit maſ
ſarijs ul' famullo i dca Camera ul' alibi
ul' aliam ꝑſonam ꝑ eis mō aliquo ſeu forma
quocūq aut qualicūq poſſit et debeat
i tres dies poſtq ſoluta fuit ul' quo libz
numerata ꝑ notm et famullum poni et
mitti ad introyt' dci coīs et camere antedce
et i libris iſcriptis ordinaryſ ut ē opus:
Et q indictum firmiuz idem famullus tene
atur et debeat firmiuz aſſignare notario
ſup regiſtris talis ſolutionis nomen et qͥn
titatem etiam declarare ſolutum et cauſam:
Qui notr' ſup regiſtris i tertiam diem a die
declarationis ꝑdicte teneatur et debeat
qͥtitatem ipam regiſtrare ad rationem talis
ſolutionis ꝑut ē oppotunum: Et ſiquis
aūt i pdcis ul' aliquo eoꝝ negligens fu
erit ul' remiſſus ipo facto et uice qua
libz incidat i penam qͥnqͣginta lib' den:
Et debeat ſpali ſindicari. Q nulla
ſolutio fieri poſſit ſine ſolutione
gabelle.

cccLxxxviij 373 A D hoc ut coē pıſ archa eius
itroytus maiora ſubſcipiat

augmenta: Statuim(us) q(uod) decetero nulla solu-
tio alicui(us) q(uan)titatis flor(enorum) seu pecunie fieri pos-
sit vel debeat p(er) massarios seu fancellum vel ali-
quem eorum modo aliquo seu forma vel aliam p(re)t(ext)u
p(ro)cessus alicui p(er)sone corpori collegio seu unive(r)-
sitati quocu(m)q(ue) aut qualit(er)cu(m)q(ue) sine solutio(n)e
vel retentione gabelle ad rationem duorum soldorum
p(ro) qualibet libra q(uan)titatis que solveret. ¶ Et
si solutio aliqua fiet no(n) retenta gabella
seu soluta ut e(st)/ q(uod) massarii et fancellus sol-
visse intelligantur de eorum p(ro)prio et no(n) de
pecunia seu avere co(mmun)is perusii; Et nichilo-
minus quilibet contrafaciens incidat i(n)
penam .l. libr(arum) denariorum. ¶ Decernentes
q(uod) decetero no(n) possit seu debeat p(er) aliquos
magistrat(us) Civitatis perusii p(re)sentes seu
futuros fieri aliqua lex ordinamentum seu
p(re)ceptum aliquod/ cui(us) vigore aliqua solutio fi(eri)
possit vel debeat sine solutione vel retentio(n)e
R) gabelle: Et si fieret no(n) valeat ip(s)o iur(e). Et
nichilominus quilibet co(n)trafaciens incidat
i(n) dictam penam; ¶ Predicta tam(en) no(n) vendi-
cent sibi locum i(n) solutionib(us) faciendis p(er) mas-
sarios seu fancellum offitialib(us) dicti co(mmun)is Ci-
vib(us) seu forensib(us) vel aliis quibuscu(m)q(ue) p(er)so-
nis et quibuscu(m)q(ue) de causis s(ecundu)m formam sta-
tutorum et ordinamentorum i(n) p(rese)nti volumine co(n)-
tentorum vel electorum seu c(on)tractuum celebratorum:
quorum vigore seu alicui(us) eorum solutio ali-
qua fieri deberet sine solutione vel re-
tentione gabelle. Ita q(uod) p(er) contenta i(n) dicto
capitulo no(n) possit p(re)iudicium fieri alicui
quoquo modo nec i(n) aliquo derogari.

Q(uod) de p(ro)ventib(us) camere massariorum
nulla solutio fieri possit p(er) alios
nisi p(er) massarios vel fancellum

cccLxxxiiii
374 Cum mala co(n)suetudine sit in-
ductum imprudenter substantie et
averis rei publice perusine q(uod)
pagamenta fiant p(er) emptores
seu exactores co(mmun)itatum seu gabella-
rum seu p(er) debitores dicti communis vel
alios ex cameram massariorum et no(n) p(er) mas-
sarios vel sic q(uod) utilitas publica no(n) modi-
cum fraudatur ne talia fieri possint in
posterum p(rese)nti capitulo duxim(us) statuendum q(uod)
decetero nullus emptor seu exactor alicui-
us co(mmun)itatis seu gabelle dicti co(mmun)is
seu debitor vel alius quicu(m)q(ue) possit vel
debeat quoquo modo de i(n)troytib(us) et pecuniis
debitis vel debendis camere massariorum
aliquam solutionem facere vigore alicui(us)
ordinamenti vel statuti vel p(ro)visionis q(uo)d
seu q(uod) i(n) posterum fieret quoquo modo/ etiam
p(er) h(ab)entes arbitrium ab adunantia g(e)n(er)ali
alicui p(er)sone corpori collegio vel universita-
ti nisi massariis vel eorum fancello ¶ Et
q(ui) c(ontra) dictam formam aliquid solvit de suo
p(ro)prio et no(n) de pecunia vel avere co(mmun)is sol-
visse intelligatur et p(ro)inde habeatur ac
si solutio facta no(n) e(ss)et/ ¶ Providentes et
statuentes q(uod) decetero c(ontra) p(re)dictorum exigentiam
nullum ordinamentum seu p(ro)visio fieri pos-
sit vel debeat Et si fieret ip(s)o iure no(n) vale-
at/ et nichilominus co(n)trafaciens incidat i(n)
penam quingentarum libr(arum) den(ariorum) ¶ Volentes
et declarantes q(uod) p(er) massarios seu fancellum
de et sup(er) introytib(us) camere ip(s)orum fieri pos-
sint et debeant pagamenta et no(n) p(er) alios
quoquo modo sub dicta pena ut ad i(n)troyt(us) et exi-
tus dicte camere certa appareant sicut det
decet

Q(uod) nulla solutio fieri possit ali-
cui offitiali seu castellano vacatione(m)
aliquam h(ab)enti s(ecundu)m formam statutorum no-
viter editorum

cccLxxxv
375 Massarii communis perusii no(n) pos-
sint nec debeant quoquo modo ali-
quam flor(enorum) seu pecunie q(uan)titatem
solvere seu solui facere alicui
p(er)sone que vacationem aliquam h(ab)et s(ecundu)m for-
mam statutorum noviter editorum de vacationib(us)
offitialium disponentium et contentorum i(n) volumi-
ne statutorum Salvis tam(en) et sp(eci)al(ite)r reservatis
et exceptuatis sp(eci)alem p(ro)visionem h(ab)entib(us) quo-
quo modo vigore alicui(us) arbitrii emanantis
ab adunantia g(e)n(er)ali Et si solutionem aliquam
facerent p(re)ter dictam formam q(uod) de eo p(ro)prio
solvisse intelligant(ur) et no(n) de avere seu de pe-
cunia dicti dicti co(mmun)is Et nichilominus
vice qualibet incidat i(n) penam quingentarum libr(arum)
den(ariorum) ¶ Et debeant i(n) hiis sp(eci)al(ite)r sindicari.

Q(uod) gabella eminarum co(mmun)itat(is) exigi debeat
in q(uan)titate taxata

cccLxxxxi 376 Cum per formam statutorum comu-
nis gabella cminarum seu in-
siratarum comitatus perusii sit tax-
ata et multi querant ut as-
seritur noviter motus ob deficientiam focu-
larium vel fori velle a talis solutione et taxa
exgravari decrevimus statuentes quod ipsa ga-
bella possit debeat a castro et villa quolibet
comitatus per massarios comunis perusii exigi predicto
comuni in illa quantitate et summa prout et sicut
taxata et declarata est sine aliqua defal-
catione sine gravatione. Non obstante
quod forum seu mercatum non habent castra seu
comitatum vel quod tot focularia non habent vel
obstaculis non obstantibus quibuscumque. Ita
quod dicta gabella exigatur et exigi debeat in
illa summa prout et sicut exigi consuevit ab
anno domini millesimo ccc lxxxiiii retro // pre-
dicta autem gabella non possit nec debeat
a comitatensibus predictis quousque ad solutionem
taxe fuerint astricti

De exitibus camere massariorum

cccLxxxxii 377 Massarii comunis perusii pos-
sint teneant et debeant in
gore eorum officii de quacumque
pecunia dicti comunis que pervenit
seu pervenerit ad eorum manus dare et solvere
et solui facere illis personis et illis de causis
et illis temporibus et eo modo et forma prout et sicut
inferius apparebit et iuxta et secundum formam exigen-
tiam absque alio precepto vel mandato libere
licite et impune omnem quantitatem florenorum seu pecu-
nie prout et sicut inferius per ordinem declaratur

De quantitate solvenda pro vestimentis
pauperum et etiam pro eorum cibatione

cccLxxxxiii 378 In primis cum omne donum perfectum
desursum sit descendens a patre
luminum sicque ipse solus saluet
et protegat statum pacificum Civi-
tatis et comunis et populum perusinum ut reve-
rentia sicut congruit habeat per ista capitulo i-
duximus statuendum Quod imperpetuum et anno quo-

libet in festo decollationis gloriosissimi martiris Herculani fiat et fieri possit et debeat annua elimosina et triginta tribus vestimen- vestiant xxxiii paupes
tis et que debeant quadraginta septem cannae
panni bigii adratorum unius floreni pro qualibet
canna et etiam quod dicto die domini priores — R 10
Artium qui pro tempore fuerint teneantur et
debeant triginta tribus pauperibus ob Christi re-
verentiam in eorum palatio comestionem dare facere cibent pro dnos xxxiii pauperes.
Et quod pro tali expensa habere possint et debeant
a camera massariorum anno quolibet in dicto
festo tres florenos auri ¶ Declarantes et
statuentes quod massarii comunis perusii qui pro tempore fu-
erint de anno in annum possint teneant
et debeant de quacumque pecunia dicti comunis emere
sine aliquo precepto vel mandato dictum pan-
num in quantitate quadraginta septem cannarum
et ad dictum rationem / omni fraude remota et
presentare seu presentari facere dicto die guardia-
no conventus observantie fratrum sancti Franci-
sci de monte qui pro tempore fuerit de anno in annum
sub pena quinquaginta librarum denariorum et vice
qualibet a contrafacientibus quolibet auferendarum
de facto per maiorem sindicum ¶ Qui quidem
guardianus secundum eius puram conscientiam quam in hoc
precipue onerare possit prout noverit conve-
nire dictum pannum in vestimenta triginta
tribus pauperibus distribuere et erogare prout
et sicut noverit convenire ¶ Et quod ipsi mas-
sarii possint et teneant pro ipsis expendendis
super emptione dicti panni expendere de qua-
cumque pecunia dicti comunis quadraginta septem
flor. de auro sine aliqua solutione gabelle et
tres flor. dominis prioribus ut dictum est sine aliqua
retentione gabelle de anno in annum predi-
cta observando omni contradictione cessante
aliquo non obstante. De pecuniis expen-
dendis pro luminariis in festis et pro cera
et facculis dandis

cccLxxxxiiii 379 Item dicti massarii possint tene-
antur et debeant sine aliquo
alio precepto vel mandato de qua-
cumque pecunia dicti comunis expendere
pro cera emenda pro facculis et candelis et
cereis emendis et dandis et distribuendis
iuxta et secundum et prout et sicut inferius distincte et seri-

omissione declaratur quantitates pecuniarum oppor-
tunas, pro ipsis quantitatibus cere emendis, provideat ca-
piet et sumabit secundum valorem cere pro tempore
sine solutione gabelle aliquo non obstante

De facculis et candelis dandis ipsis offitialibus in festivitate sancti Costantij et aliis religiosis

ccclxxxv
380
In primis dent et erogent massa-
rij communis Perusii in vigilia Beati Co-
stantij martiris ipsis offitialibus
videlicet domino locumtenenti ducali dominis
prioribus Artium eorum notario cancellario
abreviatori reformationum communis Perusii domino
potestati et domino Capitaneo populi et maiori sin-
dico unam facculam cere ponderis quatuor
librarum pro qualibet et quolibet ipsorum. Que fac-
cule capiunt in totum sexaginta libras cere videlicet

Item Gonfaloneriis et eorum notario offiti-
alibus super arbitrio conservatoribus monete
massariis communis Perusii offitialibus super massa-
ritiis unam facculam cere pro quolibet pon-
deris trium librarum pro qualibet. Item du-
obus nuptiis dictorum Gonfaloneriorum unam
facculam pro utroque ponderis duarum librarum
pro qualibet

Item consultoribus et notariis conservatorum et
massariorum et notario super registro unam
facculam pro quolibet ponderis trium libra-
rum pro qualibet

Item dent et erogent Priori sancti Co-
stantij duos cereos cere in astis pon-
deris xx librarum cere deferendos ad Ecclesiam
sancti Costantij et ibidem relinquendos

Item erogare debeant domino Abbati monasterii
sancti Petri et monacis et clericis dicte
abbatie in dicto festo septem libras cere
videlicet pro domino Abbate unam facculam pon-
deris unius libre et sex libras can-
delarum ad rationem sex cande-
larum pro qualibet libra.

Item capellanis capelle sancti Herculani
in Ecclesia sancti Laurentij et Ecclesie sancti Her-
culani Capelle superioris et capelle inferioris
libras quatuor candelarum in dicto festo ad ra-
tionem sex candelarum pro qualibet libra
que candele capiunt xv libras cere

Item Gubernatori seu custodi sancte Marie
de volta dent et erogare debeant in dicto
festo duas facculas ponderis quatuor
librarum cere pro qualibet

Item domino Episcopo perusino vel alteri episcopo accedenti
parato ad processionem et eius vicario si
vicarius erit duas facculas cere videlicet domino
episcopo ponderis quatuor librarum et dicto vi-
cario ponderis trium librarum cere et si vica-
rius non fuerit episcopo erogare debeant unam
facculam ponderis trium librarum

Item priori claustrali sancti Laurentij ipse et canonicis
erogare debeant sex libras candelarum ad
rationem sex candelarum pro qualibet libra et
ad rationem duarum candelarum pro quolibet ca-
nonico et pro capellanis sancti Laurentij
duas libras candelarum dandarum ponderis dandas
ad rationem unius candele pro quolibet que candele
capiunt in totum octo libras cere

Item Priori totius cleri perusini pro omnibus cle-
ricis dent et errogare debeant decem
libras candelarum ad rationem sex candelarum
pro qualibet distribuendarum ipsis clericis per
ipsum priorem ad rationem unius pro quolibet

Item Guardiano sancti Francisci decem
et octo libras cere videlicet pro ministro unam fac-
culam ponderis duarum librarum et pro quolibet ma-
gistro in sacra pagina unam facculam pro qua-
libet ponderis unius libre. Et pro aliis fratribus
duodecim libras candelarum ad rationem sex
candelarum pro qualibet libra per ipsum
guardianum unicuique fratri distri-
buendarum ad processionem venienti.

¶ Item priori sancti Dominici dent et ero-
gare debeant in dicto festo decem et octo
libras cere distribuendas modo et forma
prout supra de guardiano sancti Francisci expri-
mitur.

¶ Item erogare debeant priori sancti Agu-
stini in dicto festo decem et octo libras cere videlicet
duas facculas pro duobus magistris in sacra — ccclxxxvi
pagina ponderis unius libre pro qualibet
et sex libras candelarum adratorum sex — 381
candelarum pro qualibet libra per ipsum priorem
distribuendarum suis fratribus ad processionem
venientibus

¶ Item priori sancte Marie servorum decem
libras cere videlicet unam facculam ponderis u-
nius libre pro magistro in sacra pagina
et sex libras candelarum adratorum sex can-
delarum pro qualibet libra distribuendarum au-
libus fratribus venientibus ad processionem

¶ Item priori sancti Mathei pro se et fratri-
bus venientibus ad processionem duas li-
bras candelarum adratorum sex candelarum
pro qualibet libra etc.

¶ Item priori sancte Marie nove erogare
debeant sex libras candelarum adratorum sex
candelarum pro qualibet libra distribuendarum
dictis fratribus venientibus ad processionem

¶ Item priori sancti Simonis erogare
debeant tres libras candelarum adratorum
sex candelarum pro qualibet distribuendarum
dictis fratribus venientibus ad processionem

¶ Item Capellano sancti Honofrii in campo ero-
gare debeant in dicto festo unam candelam ad-
dratam sex candelarum pro qualibet libra
cere.

¶ Item priori monacorum corporis Christi stan-
tium in ecclesia sancti Florentii porte So-
lis decem libras cere

Et predicta omnia locum habeant et extendantur
ad illos clericos qui ad processionem acce-
derent et non ad alios quovismodo

De quantitate expendenda pro cera eroganda in vigilia translationis gloriosissi-
mi martiris Herculani

Item teneantur et debeant
dicti massarii in vigilia translati- — ccclxxxvii
onis gloriosissimi martiris
Herculani quod festum celebratur
die prima Martii dominis locumtenenti duca-
li prioribus et eorum notario cancellario abrevi-
atori reformationum communis Perusii dominis po-
testati et gonfaloneriis et eorum notario
Conservatoribus monete Massariis communis
Perusii nuptiis gonfaloneriorum et aliis of-
ficialibus facculas in numero et pondere prout et
sicut erogari debent in vigilia festivi-
tatis sancti Costantii prout et quemadmo-
dum supra continetur.

Item teneantur et debeant dare ser An-
tonio Allevutii de Puro et ser Christoforo
de Gualdo et eorum successoribus in hoc festo
unam facculam pro quolibet ponderis trium
librarum pro qualibet et unam aliam facculam dicti
ponderis in festo sancte Marie de mense Au-
gusti itaque in dictis duobus luminariis de-
tur eorum utrique due faccule dicti ponderis
in ipsis festivitatibus anno quolibet De
candelis et facculis dandis clericis in vi-
gilia dicte festivitatis

Item dent et erogare debeant
in dicto festo capellanis sancti — ccclxxxviii
Herculani scilicet capelle inferioris — 382
et superioris unam libram candelarum
pro quolibet Custodi sancte Marie de vol-
ta domino Episcopo perusino vel alii vel eius vica-
rio priori claustrali sancti Laurentii
pro se et canonicis priori totius cleri pe-
rusini pro se et clericis Guardiano sancti
Francisci pro se et ministro magistris in sa-
cra pagina Priori sancti Dominici

psē et pūitali et magrīs et fratrib; pri-
ori sancti Augustini psē magrīs et frīb;
Priori sancti Mathey psē et fratribus
Priori sancte maīe nouē psē et fratrib;
Priore sancti Simonis psē et fratribus
Et capellano sancti honofrij et prioī
sancti florentij et alys omīb; erogare
debeant faculas et candelas ī ea qntitate
et nūō et pondē put et sicut ī festiuitate
sancti Costantij p ordinē; qntinetur
De faculis dandis in dicto festo capelle Sancti Heraculani

ccclxxxxbiij 383 Item dent et erogare debeāt
ī dicto festo sancti heraculani Ec-
clesie sancti Laurentij sexagi-
ta faculas cereas ponderīs q-
tuor libraz p qualib; cōburēdas ī dcā
capella ad laudez dey et matris eiusdē
que capiūt ī totuz libras ducētas quadra
ginta. *de faculis dandis in festo pdcō fratribus sancti dominici*

ccclxxxxbiiij 384 Item dent et erogar debeāt in
dcō festo fratrib; sancti Domi-
nici sex faculas cōburēdas ad
diuinum offitium ponderis
quatuo libraz p qualib; *De expensa facienda ī cereis magnis et astis et ali- jsp honorando imaginē beati Heracu- lani et dominos priores ī luminarys*

cccc 385 Item dcī Massary possint te-
neantur et debeant ī dicto
festo fieri facere duo dupleria
magna ponderīs quīquagīnta li-
braz p quolib; ī astis et octo dupleria
quatuor libraz p quolib; ī astis causa ho-
norandi ī pcessione imaginez beati mā-
tiris heraculani Et causa honorandi
de sero in dicta uigilia et ī die festiuita-
tis dnos priores et alios offitiales dcē
coīs ī scalis sancti Laurētij mor solito
et qd de pdictis omīb; ɔsiderata cera q̄
comburitur et expensa cere et astarū
et pōtitoz ī totuz possint expendere et
ad exituz ponere p omīb; dcīs duplerys
et cereis et p astis et pōtitōib; et cera
octingentas libras cere ut capit ī to-
tuz cera p dcā festiuitate sancti Her-
culani *De cera danda fratrib; sancti Agustini ī kl' maij*

cccc j 386 Item possint teneantur et debe-
ant erogare fratrib; sancti Au-
gustini ī klīs Maij p solēpnita-
te corpoīs xp̄i in cereis et cā
delis ad electaz prioris eoz anno quo
lib; libr quīquagīnta cere sine alīq pcepto
uel mandato *De faculis dan. et can delis dandis dominis prioribus et de- rias 2 fratrib; s dominici ī festo ascē- sionis domini nostri yhū xp̄i* 12

cccc ij 387 In festo ascensionis dnī nrī yhū
xp̄i Massary pdicti teneantur
et debeant erogare dnīs pri
orib; Artiū Ciuitatis pusij de-
cez faculas ponderīs quatuor libraz pro
qualib; dandas et offerendas et reliquē-
das sancte Maīe de uolta et duo tortitia
seu duplerīa ī astis ponderīs sexdecīz libr
cere relinquende ut sup̄ Et ptez dent re
ligiosis faculas et candelas ī qntitate et
nūō put et sicut sup̄ de festiuitate sancti
Heraculani exprimitur exceptis faculis
dandis capelle scī heraculane Ecclie scī
laurentij Possint tamen et debeant
dare capellano dcē capelle qnq; libr can-
delaz Et etiaz fratrib; sancti Domini-
ci dare teneant quatuor faculas pon-
deris quatuor libr cere p qualib; et nō
ultra *De faculis dandis prioribus artiū et quibusdaz alys ī festiuitate corporis xp̄i*

cccc iij 388 Item dent et erogare debeant
dcī massary ad reuerentiaz cō-
poris xp̄i dnīs ducali locūtenē
ti priorib; artiū eoz notaīo
cancellaīo abreuiatoī reformationum
dnō potestati et Capitaneo unaz faculā
cere ponderīs quatuo libr p qualib; et qlib;

ipoꝝ/gonfalonerijs coꝝ notario confirmatorib;
monete et massarijs et alijs cōphensis i
festo sancti Costantij et nuptijs gonfalo-
nerioꝝ unaȝ facularȝ ꝑ quolibȝ ponderis
put supi' ifestiuitate sā Costantij.
de faculis et candelis dandis ifesto
corporis xpi clericis et religiosis

cccciiij
389
Item dicti massarij teneantur
et debeant erogare idicto festo
faculas et candelas clericis et
religiosis/exceptis fratribȝ sci
francisci/nisi qtis accesserint ipi fratres
sā francisci: Et etiaȝ cereis dandis. Abba-
ti et monacis sancti petri eo mō et for-
et ica qtitate et pondere put et sicut su-
p' de festiuitate sā Costantij ē expssuȝ.
De faculis dandis indicto festo fra-
tribus sancti fra dominici.

ccccv
390
Item dci massarij teneant et de-
beant erogare idicto festo cō-
poris xpi fratribȝ scī Dominici
duodecaȝ faculas cereas pōderis
quatuor libr, pqualibȝ caꝝ combureādas
ibidem relinquēdas et cōburēdas addiui-
na offitia. De brauio dando ifestiuita-
te corporis xpi fratribȝ sci dominici
et de alijs brauijs dandis capellis dnoꝝ
prioꝝ sancti Heraclani et sancte ma-
rie deuolta.

ccccvj
391
Item dicti massarij ꝑ honore
et reuerentia cōporis xpi pos-
sint teneantur et debeant sub
penaȝ quinquaginta libr deñ anno
quolibȝ idcō festo dare dās fratribȝ sancti
Dominici unuȝ brauiuȝ expulatoribus
psentandis comuni pusij ifesto gloriosis-
simi martiris heraclani/exceptis braui-
js adque currit et etiaȝ brauijs offerendis
capellis dnoꝝ prioruȝ Artiuȝ et sancti
heraclani et maiestati deuolta. Et q̄ do-
mini priores Artiuȝ sub dcā pena ul'alij
offitiales cois pusij nō possint seu debeāt
directe ul' idirecte datoēz dicti brauij quo-
modolibȝ ipedire quomin' unuȝ expulē-
oribȝ a pdictis exceptis/hre possint et de-
beant put supi' cōtinetur aliquo nō obstā-
te. ¶ Possint etiam et debeant sb dcā pe-
na dare brauia capellis dnoꝝ prioꝝ scī
heraclani et sancte marie deuolta sm
ordinamēta facta sup huiusmoi erogatio-
nibus. De faculis dandis dominis
prioribȝ artiuȝ et quibusdaȝ alijs ifes-
tiuitate indulgentie apud sanctuȝ do-
minicuȝ demēse Augusti.

ccccvij
392
Item dare et erogare debeant
dci massarij infesto idulgētie que
ē apud ecctiaȝ sancti Dominici de
mēse Augusti dnis ducali locuȝ
tenenti prioribȝ Artiuȝ coꝝ noto cancella-
rio/abreuiatori reformationuȝ dno potati
et capitaneo ipli et maiori sindico unam
faculaȝ pro quolibȝ pondēis quatuor libr
cere, pqualibȝ caꝝ. ¶ Iteȝ Gonfalonerijs
et coꝝ notario confirmatoribȝ dci comunis of-
fitialibȝ arbitrij et alijs offitialibȝ cōphensis
ifesto sancti Costantij unaȝ faculaȝ ꝑ quo-
libȝ coꝝ pondēis triuȝ libr pqualibȝ caruȝ.
¶ Iteȝ duobȝ nuptijs gonfalonerioꝝ unam
faculam ꝑ utroqȝ coꝝ ponderis duaruȝ
libraꝝ cere ꝑ utraqȝ ipaꝝ. De faculis et
candelis dandis religiosis infesto
dcē indulgentie.

ccccviij
393
Item dare et erogare debeant
dci massarij ifesto dcē indulgētie
apud sanctuȝ Dominicuȝ de mēse
Augusti faculas et candelas cle-
ricis et religiosis/exceptis fratribȝ sancti
francisci/nisi quaten' accesserint/dicti fratres
scī francisci et priore sancti Costantij et
Abbate et monacis sancti petri/faculis ca-
pelle sancti heraclani iqtitate nuō et pō-
dere put sup' ē expssuȝ/et potissime ifesti-
uitate sā Costantij anñdā. De faculis
dandis fratribȝ sancti Dominici idcō
festo.

ccccviiij
394
Item dent et erogar' debeant
dci massarij fratribȝ sancti Do-
minici idcō festo duodecā faculas
cereas pōd' qtuor libr, pqlibȝ caꝝ
relinqndas et ibid' cōburēd' addiuina offitia.

De facul*is* dandis dominis prioribus et aliis offitialib*us* i*n* luminaria fac*ie*n-da i*n* festo sancti laurentij.

cccc x 395 Item dent et erogare possint et debeant i*n* festo sancti Laurentij dn*is* ducali*s* locu*m*tenent*is* / p*ri*oribus / notario / cancellario / abreviatori / et aliis offitialib*us* Civib*us* et forensib*us* et clericis et religiosis illas faculas illius ponderis et i*n* ea q*u*a*n*titate et su*m*ma illa mo*d*o et forma p*ro*ut et que*m*admodu*m* fieri et dari debet i*n* festo s*an*cti Constantij. Decernentes q*uod* fiat luminaria more solito ab Ecc*lesi*a s*anct*e Fra*n*cisce ad s*anctu*m Laurentiu*m* sicut decet et p*ro*ut fit i*n* luminaria sancti Constantij. Item dare debeant i*n* dicto festo fratrib*us* s*anct*i Francisci duodecim faculas ponderis q*ua*tuor lib*rarum* p*ro* qualib*et* co*m*burendas ad divina offitia celebranda.

De candelis dandis dominis priorib*us* i*n* festo beate virginis marie.

cccc xi 396 Item dicti massarii erogare debeant d*omi*nis priorib*us* artium i*n* festo beate marie virginis In purificatione benedictas et retinendas p*ro* se et familia libras qua*tuor* candelarum cere.

De facul*is* dandis i*n* festo assumptionis gloriose virginis marie dominis priorib*us* et quibusdam aliis.

cccc xii 397 In festo assumptionis Gloriose virginis Marie q*uo*d celebratur de mense Augusti apud Ecc*lesi*am sancte marie de monte luciodi dicti massarii teneantur et debeant erogare d*omi*nis ducali*s* locu*m*tenenti / priorib*us* / eoru*m* notario / cancellario / abreviatori / potestati / capitaneo / gonfaloneriis / et eoru*m* notario / conservatorib*us* monete / massariis co*mun*is p*er*usii / et aliis offitialib*us* et nuptiis gonfaloneriorum faculas i*n* illa q*u*antitate et pondere cere p*ro*ut sup*ra* i*n* festivitate sancti Constantij est expressum. Item s*er* Antonio Alevutij et s*er* Xpoforo Vagnutij offitialib*us* ad s*er*vitia d*omi*norum p*ri*orum deputatis unam faculam p*ro* q*u*olib*et* ponderis triu*m* librar*um* cere p*ro* qualib*et*.

De facul*is* et candelis dandis clericis i*n* dicto festo.

cccc xiii 398 Item dare et erogare teneantur et debeant faculas et candelas clericis et religiosis i*n* ea q*u*antitate et ponder*e* exceptis priore sancti Constantij et d*omi*no Abbate et monacis sancti Petri et etiam fratrib*us* s*an*cti Dominici nisi quatenus accesserint d*i*c*t*i fratres sancti dominici p*ro*ut et sicut in festivitate sancti Constantij e*st* expressum.

de facul*is* dandis Ecc*lesi*e montis luciodi i*n* dicto festo.

cccc xiiii 322 Item dare et erogare debeant Ecc*lesi*e seu monasterio montis luciodis ibidem reliquendas et comburendas ad divina offitia duodecim faculas ponderis quatuor librarum cere p*ro* qualib*et*.

De candelis dandis disciplinatis ferentib*us* et referentib*us* imaginem salvatoris.

cccc xv 400 Item dent et erogent disciplinatis ferentibus imaginem salvatoris libras tredecim candelarum p*ro* utraq*ue* vice ad ratione*m* sex candelarum p*ro* qualibet libra.

De cereis dandis capelle d*omi*norum p*ri*orum.

cccc xvi 401 Item dent et erogare teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato de quatrimestri i*n* quatrimestre i*n* principio cuiuslib*et* quatrimestralis temporis capellano sive sacriste capelle palatij d*omi*norum prior*um* p*ro* illuminando corpus d*omi*ni n*ost*ri yhu xpi unum cereum cere ponderis quatuor librarum p*ro* q*u*olib*et*. Item

dent et erogare debeant et teneant ca-
pellano capelle palatij dnor prior una
faculaz ponderis duaz libraz cere i q-
libz luminaria put dni pores et alij sunt
soliti fere. De faculis dandis dominis
prioribz artiu in festo sancti lodouici.

ccccxvij 402
In festo beati Lodouici dicti mas-
sarij teneant et debeant anoquo-
libz erogare et dare dnis priorib
artiu duodecaz faculas ponderis
quatuor libr pro qualibz offerendas et relin-
quendas Eccle sancti Francisci de pusio:
et coburendas ad diuina officia Adquaz
Ecclaz i dicto festo ad honorez et reuerentiaz
beati lodouici dci dni priores et potestas
et alij offitiales forenses psonalr accedere
teneantur. De pecunia danda fratibz
sancti francisci in dca festiuitate.

ccccxviij 403
Item dci massarij dare et soluere
teneantur et debeant dcis fra-
tribz sancti Francisci loci de pusio
i dco festo pro una pietantia seu re-
creatione singlis dcis fratribz faciendaz
libr viginti qinqz den.
De faculis dandis in festiuitate sancti
Augustini.

ccccxviiij 404
Item dicti massarij dare et ero-
gare teneantur et debeat i festo
Gloriosissimi doctois Eccle
Augustini dnis prioribz Artiu
duodecaz faculas cereas ponderis quatuor
libr pro qualibz relinquendas et coburendas
ad diuina offitia i dicta Eccla sancti Agu-
stini: Adquaz Ecclaz dni priores potestas
et capitaneus et alij offitiales forenses accedere
psonalr teneantur. De faculis dandis do-
minis prioribz et alijs offitialibz i festo
sancte marie de mense Septembris.

ccccxx 405
Item q i festo sce Marie de mense
Septembris fiat luminaria
et processio put et sicut i festo sancti Costan-
tij: Et q massarij possint teneantur et de-
beant dare faculas dnis prioribz et ali-
js offitialibz et clericis et religiosis candel-
las siue faculas i illa qntitate et summa et
i illo pondere et mensura et illis psonis
modo et forma put et quem admodu tenent
pro formaz pntis statuti i festo et solepni-
tate beati Costantij. Decernentes q
fiat processio modo et more solito et omnia
i distributione et erogatione cere fuerunt
put fit i festo pdco aliquo no obstante.
Item fratribz dce Eccle i dco festo octo duple-
ria cu scutis ad arma cois pro ponderis
i totu quinquaginta libr cere ibidez relinquendas.
Item anno quolibz unu paliu de sirico
de largiendis coi de melioribz q habebit
pro honorando altare i capella beati ambro-
sij andicti. De faculis dandis dnis pro-
ribus notario et cancellario i festo s
Francisci.

ccccxxi 406
Item dare et erogare teneant
et debeat i festo beati Francisci de
mense Octobris dnis prioribz
notario et cancellario duodecaz
faculas ponderis quatuor libr pro qualibet
relinquendas et coburendas ad diuina of-
fitia i ipa Eccla adquaz dci dni priores
et offitiales forenses accede teneantur.
De faculis dandis dominis prioribz ar-
tiu i festo decollationis beati herculani.

ccccxxii 407
Item dent et erogare debeant
dnis prioribz artiu Ciuitatis
perusij i festo decollatois beati her-
culani decez faculas ponderis
triu libraz pro qualibz cere relinquendas
Capelle superiori Eccle sancti herculani
posite i porta s petri adquaz Ecclaz dci dni
priores/potestas/capitaneus/et alij offitiales per-
sonalr accedere teneant et coburendas ad
diuina offitia. De faculis dandis maie-
stati de uolta i qualibz luminaria.

ccccxxiij 408
Item dci massarij teneantur
et debeant dare loco maiestatis

de uolta pro illuminando dictum locum in quibus
ex supradictis processionibus videlicet luminariis sancti
Constantii sancti Herculani corporis Christi in-
dulgentie apud sanctum dominicum et sancte
marie montis lucidi duas faculas cereas
ponderis quatuor librarum pro qualibet.

De calice dando in festivitate sancti
ambrosii fratribus sancte marie nove et
de cassatione luminarie et oblationum dicte
festivitatis et etiam de cassatione luminarie
in festo sancti luce.

CCCCXXIIII Item dicti massarii teneantur
et debeant fieri facere unum calicem
argenteum deauratum in quo sint
sculpta arma comunis perusii valoris et
pretii decem florenorum quem calicem dicti mas-
sarii de quacumque pecunia dicti comunis exstiterit
tur et expendere dictam summam et offerre in die fe-
stivitatis sancti Ambrosii ecclesie sancte marie no-
ve de perusio anno quolibet sub pena quingentarum li-
brarum denariorum ob reverentiam dicti doctoris sancti
Ambrosii in cuius die libertas ipsi perusini sive sa-
lutis spiritum recessisse possit: Statuentes et decla-
rantes quod luminarie bravior cursus et obla-
tio cereorum et braviy et aliorum agendorum in dicta
festivitate et etiam in festivitate sancti Luce
que celebrari consuevit pro reliquiis gloriosissimi mar-
tiris beati Herculani que hactenus fieri con-
sueverunt sint et esse intelligantur casse et revocate.
Et ex nunc cassamus cancellamus et irritamus in omnibus
et singulis et quod ad omnia et singula que in dictis festivitati-
bus apparte seu nomine comunis perusii vel artium sive ar-
tificum dicte Civitatis retroelapsis temporibus fieri consu-
everunt: Et quod massarii comunis perusii decetero non
possint seu debeant aliquo modo directe vel indirecte
pro dictis festivitatibus vel altera earum vel pro exe-
cutione hactenus ordinatorum seu factorum aliquid
expendere vel facere aliquo modo nisi dumtaxat in
oblatione dicti calicis et si secus facerent de eo-
rum proprio fecisse intelligantur et non de pecunia
seu havere comunis perusii aliquo non obstante.

~~De luminaria fienda apud hospitale misericordie.~~

CCCCXXV Monstrase al M. hieronimo acio si mi vole agiogner: possa mandar se stampi:

De candelis dandis ministro et fratribus humili-
atorum et fratribus tertii ordinis in qualibet
luminaria.

CCCCXXVI Item dicti massarii possint et
eis liceat in qualibet luminaria que
fieret in dicta Civitate perusii dare
et erogare ministro et cuilibet
ex fratribus ordinis humiliatorum ad processio-
nem venientibus usque in duas candelas ad ra-
tionem sex candelarum pro qualibet libra. Item cui-
libet ex fratribus tertii ordinis beati francisci
ad processionem venientibus usque in duas can-
delas ad dictam rationem.

De modo et ordine distribuendi faculas
in processionibus et festivitatibus supradictis
religiosis.

CCCCXXVII Unaqueque dei et sanctorum suorum reve-
rentiam respiciunt sub debita or-
dinatione procedant presenti capitulo
duximus statuendum quod massarii co-
munis perusii possint teneantur et debeant in qua-
libet festivitate ut superius premictitur ordinata et
declarata videlicet in festivitate sancti Constantii:
in vigilia translationis sancti Herculani: in
festivitate corporis Christi: in festivitate ascen-
sionis domini nostri yhesu Christi: in festivitate indul-
gentie apud sanctum dominicum. In festi-
vitate assumptionis gloriose virginis marie
ad ecclesiam monasterii montis lucidi dare
et erogare faculas et candelas cereas que
religiosis ac capellanis distinctis et decla-
ratis supra in festivitate sancti Constantii iuxta et
secundum distributionem et formam ibidem tradi-
tam et descriptam. Quas quidem faculas

dandas religiosis et clericis dare et con-
signare teneantur prioribus et guardianis
locorum seu conventuum in luminariis seu festi-
vitate sancti Constantii descriptis vel preparatoribus
talium locorum seu conventuum dando dictas fa-
culas et candelas de mane in die cuilibet
luminarie in Camera dominorum massariorum et
ponderando/ adhoc ut fraus aliqua co-
mitti nequeat/ sub pena quinquaginta librarum denariorum
pro quolibet et vice qualibet qua quolibet in
aliquo extiterit contrafactum seu neglectum.
Cui quidem priores seu guardiani tene-
antur et debeant dictas faculas et cande-
las erogare et distribuere clericis et fra-
tribus et religiosis et aliis/ prout et sicut su-
perius est expressum/ fideliter et sub onere eorum
conscientie, prout decet et ad processiones fra-
tres omnes ducere sicut in preteritum extitit
consuetum et venientibus erogare candelas
et faculas et non aliis quo vis modo aliquo
non obstante. De pecunia solvenda
pro pictura ymaginis beati Herculani:

cccc xxviij
4 12
Item dent et solvant anno
quolibet camerario pictorum pro
pictura imaginis beati Her-
culani decem libras denariorum sine so-
lutione gabelle. Volentes quod de pictura
honorabiliter facienda idem camerarius
curam habere debeat diligenter. De pe-
cunia solvenda illis qui trahunt
ad anulum in platea.

cccc xxviiij
4 13
Item dicti massarii teneantur
possint et debeant dare et sol-
vere sine alio precepto vel manda-
to hastiludentibus equestribus in pla-
tea communis Perusii. ad anulum in festivitatibus
6
sancti Herculani et omnium sanctorum cuilibet
lucranti anulum in utroque festo prout ex-
titit consuetum decem libras denariorum aliquo
non obstante. De pecunia solvenda pro ful-
cimentis braviorum ad que curritur et pro aliis
istis causis.

5. cap 366 T fine

cccc xxx
4 14
Item possint et debeant dicti massarii
expendere de pecunia dicti communis
pro fulcimentis braviorum ad que curritur
in festivitatibus sancti Herculani et
omnium sanctorum et pro tauro/ porchecta/ pane/ anapi-
tre et hastis frangentibus in diebus ordinatis
usque in quantitatem sexaginta florenorum de auro in totum
ad declarationem dominorum priorum et Camerariorum
dicte Civitatis. De quantitate solvenda pro ele-
mosina istis fratribus et monasteriis.

cccc xxxj
4 15
Item dicti massarii possint tene-
antur et debeant dare et solvere
de quacumque pecunia dicti communis que
pervenit seu perveniet ad eorum ma-
nus sine alio precepto vel mandato pro ele-
mosina anno quolibet videlicet in kalendis Augusti
cuiuslibet anni:

Fratribus sancti Francisci: — pro quolibet
Fratribus sancti dominici: — conventu dictorum
Fratribus sancte Marie nove et — quatuor con-
Fratribus sancti Augustini: — ventuum libras
quinquaginta denariorum videlicet in totum libras ducentas.

Item monasterio sancte marie de monte lu-
ciado anno quolibet libras xxv denariorum.

Item fratribus sancte marie servorum libras
viginti quinque denariorum.

Item monasterio sancte marie magdalene li-
bras viginti quinque denariorum.

Item dicto monasterio dent et solvant cen-
tum libras denariorum anno quolibet videlicet quinquaginta
in festo nativitatis et alias quinquaginta in fe-
sto pascatis dominice resurrectionis. Item
de decimo in decimum dent et solvant
unum palium de offerendis communis Perusii. De
oleo dando pro maestate de volta.

cccc xxxij
4 16
Item dicti massarii dent et solvant
et dare et solvere teneantur et de-
beant gubernatori seu rectori
sancte marie maiestatis de volta
pro oleo emendo pro lampadibus accensis retinen-
dis in dicta maestate ad eius reverentiam
mense quolibet unum florenum de auro si et in

quantitatum olei quod recolligitur seu recolligeretur
54 in bonis dicte maestatis non sufficeret, quod eam
dictam quantitatem solvere teneantur et alii vel alio
modo non sed solum solvere debeant in defectum
dicti olei prout opus fuerit ad rationem unius flor.
17 pro quolibet mense. De pecunia solvenda
societati Saxi in festivitate sancti Herculani et Societati montis Lucidi in festo
assumptionis virginis Marie.

ccccxxxiij Item cum societas Saxi in festivitate gloriosissimi martiris Herculani inferendo imaginem dicti martiris in ludis celebrandis in dicta festivitate sepius exercuerit et preteritis temporibus a massarijs comunis Perusij in dicta festivitate habere consueverint sex flor. de auro et viginti libr. den. ut ad decorem dicte festivitatis valeant exercitare: duximus statuendum quod massarij comunis possint teneantur et debeant anno quolibet in dicto festo dare dicte societati Saxi dictam quantitatem sex flor. de auro et viginti libr. den. sine aliquo alio precepto vel mandato aliquo non obstante.

Item societati montis Lucidi pro ludo et festo faciendis apud montem predictum libr. quinquaginta den. anno quolibet.

De bravio non dando canonicis sancti Laurentij nisi bravium preterit societati Saxi in festivitate sancti Herculani.

ccccxxxiiij
418 Cum sanctissimus in Christo pater et dominus dominus Urbanus divina dei providentia papa sextus in eius adventu ad Civitatem Perusij largitus fuit bravium in reverentiam et decorem festivitatis gloriosissimi martiris Herculani et id habeant canonici sancti Laurentij etiam renuerint comodare in dicta festivitate societati Saxi pro honorando imaginem martiris antedicti cum fertur et refertur ab Ecclesia sancti Laurentij ad sanctum dominicum et econverso in eius celebri festo: decrevimus statuentes quod in quantum canonici sancti Laurentij non accomodent anno quolibet in dicto festo dictum bravium dicte societati occasione predicta quod massarij non possint nec debeant directe vel indirecte quodlibet dare sive dari facere ipsis canonicis vel alijs pro eis aliquod bravium ex bravijs dicti comunis non obstante quacumque ordinamento dictis canonicis hactenus edicto sub quacumque conceptione verborum. Et si secus fieret eo ipso incidant in penam C libr. den. aliquo non obstante.

De pecunia solvenda capellano ecclesie sancti Laurentij qui pulsat campanam scolariorum.

ccccxxxv
419 Item dicti massarij dent et solvant de quacumque pecunia dicti comunis que pervenerit ad eorum manus capellano sancti Laurentij qui pulsat campanam pro scolaribus anno quolibet libras decem denariorum sine alio precepto vel mandato. De quantitate solvenda capellano sacristie palatij dominorum priorum pro lanternis tenendis in palatio dominorum priorum.

ccccxxxvj
420 Item dicti massarij anno quolibet in kalendis Januarij teneantur et debeant dare et solvere sine alio precepto vel mandato capellano sacristie palatij dominorum priorum pro oleo et emendo et lanternis manutenendis per ipsum Capellanum cum lumine de nocte in scalis palatij dominorum priorum flor. decem de auro sub pena quinquaginta libr. den. pro quolibet contrafaciente. Item massarij presentes vel futuri teneantur et debeant sub dicta pena dare et solvere offitialibus massaritiarum pro dictis lanternis emendis et ordinandis in scalis dicti palatij ad hoc ut lumen de nocte continue habeatur pro honore dicti palatij et etiam comodum ascendentium seu descendentium per scalas dicti palatij flor. decem de auro quas quidem lanternas dicti offitiales fieri facere et ordinare et manutenere teneantur super scalas dicti palatij in illis locis prout viderit convenire aliquo non obstante. De quantitate solvenda offitialibus massaritiarum pro fonte platee et eius aque ducta.

ccccxxxvij Item massarij cois pusij tene-
antur et debeant omes qntita-
421 tez flor seu pecunie puentur ad
eor man tpr eor offitij ex ga-
bella que solunt et solui debz ī dca cam
ex qntitatib flor seu pecuniar p massari-
os soluēd sine alio pcepto ul mandato
to p manutentione fontis platee et eius
aque duct et aternis dare et soluē of-
fitialib massaritiar cois pusij tpib
et sub pena put et sicut ī statutis seu
ī ordinamentis dci cois de tali materia
disponentib quolibz gtinet aliqd nō obsta-
te. De pretio gabelle postribuli sol-
uendo offitialibus massaritiar pro co-
numine palatior et massariar dci cois.

ccccxxxviij Item massarij cois pusij et
eor notij et famicellus possint
422 teneāt et debeant sine alio p-
cepto ul mādato soluere et sol-
ui facere offitialib massariar dci cois
p manutentione palatior et massariar
dci cois et p alijs archa eor offitium
oppotunis omes qntitatez flor anī et pe-
cunie papiē de ex gabella dci postribuli
anno quolibz ad eor introyt poni et re
424 gistrari facere eo mō z forā et sb illis pe-
nis put et sicut ī ordinamentis de dca
materia et de sputatoē disponentib quo-
libz gtinetur. De ptio gabelle emina-
rum ciuitatis pus soluendo offitialib
massariar excatus istis.

ccccxxxviiij Item massarij cois pusij tene-
antur et debeant sine alio pce-
pto ul mandato dare et soluē S. 5.
423 offitialib massariar cois pus
(f 5) p manutentione campanar et horolo-
gij et ear pulsatione et p acōcamine ma-
tonat Ciuitatis et burgor potar et
suburgor pusij omes qntitatez flor seu
pecunie q quocūqz puenerit ex g emina
rum et mensurar Ciuitatis pdcē burgor

et suburgor. ¶ Decernentes q dca gabel-
la sit et eē intelligat deputata offitiali-
b massariar p pdcis omib exequendis
et q ī usus alios comitti seu deputari
nō possit p massarios ul alios offitiales
sb pena qngentar libr den. Et q emptores
tā pntes q qui p tpr fuerint tenecantur
et debeant ptiuz dce gabelle dare et soluē
dcis offitialib tpib et put soluere debe-
rent dictis massarijs. Et q dci massarij
tenecant et debeant et eor notij et fam-
cellus dcaz qntitatez ad petitoez dcor offi-
tialiuz sub dca pena ad eor introit et
exit poni facere et registrari ad rationē
emptor put et sicut fuit oppotunuz. ¶
Decernentes etiaz q ī casu quo dca g
nō uenderet q fruct reddit et puent
eiusdez solui debeant dcis offitialibus
massariar aliquo nō obstante.
De salario soluendo dcis offitialibus
et alijs istis p massarios Et pmo septē
domicellis dnor por.

ccccxl Massarij cois pus possint tene-
antur et debeant sine alio
424 pcepto ul mandato dare et
soluere septez domicellis de-
putatis seu deputandis p dnos pores
et Camerarios ī palatio habitatoīs do-
minor prior Artiuz Ciuitatis pusij
ad similitudinem dnor prior et p honore offi-
tij priorat soluz msa eor electione
flor duos de auro p quolibz eor et qlibz
mense sine alia solutione ul retentione
gabelle sb pena centuz libr denarior p
quolibz et uice qualibz si fuerit negli-
gentes. De pecunia soluenda pro
raubis septem domicellor.

ccccxlj Item dent et soluant et dare
425 et soluē teneant et debeant p
septez raubis septez domicellor
deputator seu deputandor ad
similitudinem dnor prior p quolibz anno ī se-

ste beati Costantii ad rationem decem flor de auro pro qualibet rauba in totum pro quolibet anno flor septuaginta sine aliqua solutione gabelle que dictam quantitatem solvere teneantur sub pena centum libr pro quolibet et in qualibet qua fuerit contrafactum iuxta solum eorum electione sine aliquo alio precepto vel mandato. a secunda **De quantitate solvenda pro raubis nuptii et famulorum et pontinarii dominorum priorum.**

ccccxlii 426 Item dare et solvere teneantur et debeant dicti massarii sine aliquo alio precepto vel mandato solum iuxta eorum electione pro indumentis nuptii dominorum priorum et pro duodecim raubis famulorum et pontinarii et eorum notarii ad rationem quatuor flor auri pro qualibet rauba dictorum famulorum et pontinarii et pro indumentis nuptii sexdecim flor de duobus mensibus in duos menses in totum flor sexaginta quatuor de auro cum debita retentione gabelle sub pena quinquaginta libr denariorum pro quolibet contrafaciente et in qualibet. **De salario solvendo sacriste capelle dominorum priorum.**

ccccxliii 427 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant de mense quolibet sacriste capelle dominorum priorum vel eius successori pro suo salario duos flor de auro sine aliqua retentione gabelle sub pena centum libr denariorum. **De salario solvendo coquinario et aquarolo in palatio dominorum priorum.**

ccccxliiii 428 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant uni coquo eligendo per dominos priores pro toto tempore offitii prioratus duorum mensium flor quatuor de auro. Item uni guactaro et qui iverat palatium dominorum priorum eligendo per dictos dominos priores pro tempore duorum mensium in totum duos flor de auro. Item uni qui auriat aquam eligendo per dictos dominos priores tempore offitii prioratus et ferat ad coquinam et ad salam in totum flor tres de auro. Et quas dictas quantitates solvere teneantur et debeant solum iuxta eorum electione sine aliquo precepto vel mandato cum debita retentione gabelle sub pena C libr denariorum. **De salario solvendo notario dominorum priorum pro scripturis restituendis.**

ccccxlv 429 Item solvant et solvere teneantur et debeant notario dominorum priorum pro salario scripturarum et libri restituendi in cancellaria communis pisis pro eum in forma publica de eis de quibus rogatus fuit pro tempore cuiuslibet prioratus florenos decem de auro cum debita retentione gabelle: dummodo dicti massarii teneantur sub pena V^c libr denariorum antequam solvant habere fidem de restitutione libri in mense ad eius depositum offitii in cancellaria communis. Et nichilominus in simili pena incidat dictus notarius si non restituerit, de qua quarta pars sit offitialis et residuum communis. **De salario solvendo cancellario communis pisis pro eius victu et aliis expensis.**

ccccxlvi 430 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant cancellario communis pisis pro eius cotidiano victu temporibus et sub pena prout in eius electione exprimitur ad rationem viginti soldorum denariorum pro quolibet die sine alia solutione vel retentione gabelle pro anno quolibet in totum libras trecentas sexaginta sex denariorum. Item eidem pro lumine habendo in cancellaria communis pisis mense quolibet duas libras candelarum de sevo sine aliqua solutione gabelle. Item eidem anno quolibet in subsidium expensarum ultra dictas quantitates flor quindecim de auro sine aliqua solutione gabelle. Item eidem pro pensione domus anno quolibet viginti flor de auro. **De quantitate solvenda abreviatori reformationum communis pisis pro expensis et pensione domus.**

ccccxlvii 431 Item dicti massarii possint teneantur et debeant dare et solvere abreviatori reformationum communis

pusij tpibz et sb pena i cius electoe ctentis
p sublevatione expensarum anno quolibz
flor quindecim de auro sine aliqua solu-
tione vel retentione gabelle. **De quantitate**
solvenda pro raubis et caputeis nuptiorum
gonfaloneriorum.

cccc xlviij 432 Item dent et solvant et dare
et solvere teneantur et debeant du-
obus nuptiis gonfaloneriorum
pro duabus raubis et duobus capu-
teis anno quolibet flor viginti de au-
ro et libras decem. **De quantitate solven-**
da pro raubis tubatorum et nactarini
communis pusij.

cccc xlviiij 433 Item dent et solvant et dare
et solvere teneantur et debeant
pro septem raubis tubatorum et
unius nactharini ad rationem
decem flor pro qualibet rauba solvenda visa
eorum electione flor septuaginta de au-
ro retinendo gabellam ad rationem duodecim
den pro qualibet libra. Dummodo pro honore communis
pusij dictas raubas teneantur portare in
omnibus diebus festivis pena .C. soldorum den
pro quolibet et vice qualibet. **De salario**
solvendo tubatoribus et nactarino.

ccccl 434 Item dent et solvant et dare
et solvere teneantur et debeant
pro salario dictorum tubatorum et unius
nactharini cum uno equo pro
quolibet eorum ad rationem quinque flor auri
quolibet mense et quolibet eorum si ronçinum retinu-
erint; et si ronçinum non retinuerint ad rationem
trium flor pro quolibet mense et quolibet eorum de quo
quidem ronçino mostram et assignam facere
teneantur sicut in aliis ordinamentis eam
est expressum. Et predictas quantitates tam pro raubis
quam pro salario ipsi massarij solvere teneantur sub pe-
na quinquaginta libr den pro qualibet vice retinendo
gabellam ad rationem duodecim den pro qualibet libra
solvenda visa eorum electione seu conducta aliquo non ob-
stante. **Quod fratres sancte marie servorum**
habeant curam capelle sancti honofrii site in domibus
carcerum.

ccccli 435 Item volumus et mandamus quod
Capitulum et fratres sancte marie servorum cu-
ram habeant capelle sancti honofrij in do-
mibus carcerum site: et quod ipsis sit tota-
liter attributa. Dummodo dicti capitulum et fratres
teneantur facere omnia ad que tenentur et debent fieri
in dicta capella maxime et circha divina offitia
illic celebranda, pro quibus ipsi capitulum et fratres
habeant a massariis communis pusij anno quolibet u-
num cereum cere ponderis sex libr et libras sex
candelarum: quas massarij teneantur et debeant
dare dicto conventui et capitulo sub pena quinquaginta libr
denariorum fide habita de observatione super contentorum dictorum
cereum et candelas. **De salario solvendo custo-**
dibus carcerum.

cccclij 436 Item dent et solvant et dare et solvere
teneantur et debeant quattuor custodibus
carcerum communis pusij pro tempore duorum mensium
ad rationem duodecim soldorum den pro quolibet
eorum et quolibet die solvenda visa eorum electione seu
publicatione de duobus mensibus in duos menses libras
centum octuaginta den. Et si plus minus ve cape-
rent dies pro bimestrali tempore solvere debeant ad rationem
duodecim soldorum pro quolibet die ut caperent aliquo
non obstante. **De pecunia solvenda pro oleo**
et aqua pro carceribus communis.

cccclij 437 Item dent et solvant et dare et solvere
teneantur et debeant sine precepto vel man-
dato custodibus carcerum communis pusij solvenda
visa eorum electione seu publicatione pro
oleo habendo pro lumine tenendo in dictis carceribus et
etiam pro aqua habenda pro carceratis flor duos de au-
ro de duobus mensibus in duos menses aliquo non
obstante. **De salario solvendo bono**
homini et notario carcerum.

cccclij 438 Item dare et solvere teneantur et debe-
ant bono homini et notario dictorum carcerum
pro eorum salario de duobus mensibus ~~men-~~
~~sibus~~ in duos menses libras decem den
solvenda visa eorum electione seu publicatione. **De**
salariis solvendis sindicatoribus offiti-
alium forensium et notario.

ccccliv 439 Item dicti massarij teneantur et debeant
dare et solvere sindicatoribus offitiali-
um forensium communis pusij solvenda visa

eorum electione seu publicatione, pro eorum salario florenos tres de auro, pro quolibet eorum et notario ipsorum sindicatorum, soluendum usque ad electionem florenos duos pro quolibet offitio sindicatus, aliquo non obstante. **De salario dando bayulis comunis Pistorii.**

cccclvi
110
Menistrari a .vii. huomini [illegible]

Item dicti massarii possint teneantur et debeant sub pena centum librarum pro quolibet et uice qualibet usque in numerum duodecim bayulorum tunc electorum qui eligendorum per dominos priores artium ad rationem duorum florenorum pro quolibet eorum et quolibet mense soluendum usque eorum cum electione et habita fide ab offitialibus quibus fuerint uel erunt deputati de penso seruitio dicti temporis in temporibus ad hunc illis debeat satisfieri quod seruierint prout decet. Et quod ipsi bayuli teneantur et debeant ferre birretum rubeum cum armis comunis Pistorii secundum formam ordinamenti de tali materia disponentis. Et quod pro salario dictorum bayulorum sint ipse deputati in troyinis quos offitiales quibus tales bayuli seruierint uenire facerent in cameram massariorum ut temporibus debitis ipsis bayulis satisfiat aliquo non obstante. **De salario soluendo offitialibus armarii.**

cccclvii
111

Item dent et soluant et dare et soluere teneantur offitialibus armarii librorum comunis Pistorii, pro quolibet eorum pro tempore semestrali ad rationem duodecim florenorum de auro pro quolibet eorum in totum florenorum uiginti quatuor de auro soluendum usque et eorum electione seu publicatione. **De salario soluendo notario et uni famulo offitialium custodie.**

cccclviii
112

Item dicti massarii dare et soluere teneantur et debeant uni notario offitialium custodie soluendum usque et electione seu publicatione de sex mensibus in sex menses in totum pro tempore semestrali florenos sex de auro cum debita retentione gabelle. Et uni famulo ad rationem unius floreni de auro mense quolibet uidelicet unum florenum pro quolibet eorum et quolibet mense et famulus uacare debeat sex menses. **De quantitate soluenda pro pennonibus tubatorum comunis Pistorii.**

cccclviiii
113

Item dare et soluere teneantur sine alio precepto uel mandato pro pennonibus tubarum et eorum filamentis dandis tubatoribus comunis Pistorii anno quolibet tempore consueto et expendere pecuniam de quacumque pecunia comunis Pistorii quolibet anno usque in summam quinquaginta quinque florenorum de auro, pro predictis omnibus. Et hec fieri possint si et in quantum deliberaretur per dominos priores et massarios fore opportuna ad bussolas et fabas. **De quantitate soluenda pro malapeggis et aliis opportunis pro iustitia facienda.**

cccclx
114

Item dent et soluant et dare et soluere teneantur et debeant, pro iustitia facienda cuilibet malapegge et uice qualibet ad bullectinum offitialium forensium quantitatem fieri fecerit libras duas denariorum pistoriensium et pro aliis causis opportunis pecuniam secundum bollectinum talium offitialium omnem quantitatem opportunam. Verum quia propter hiis dictis malapeggis multa scandala oriuntur et plerumque homines bone nationis in cognitum ad predicta compelluntur quod est inhumanum, uolumus quod si contigerit aliquos forenses capi, et detineri pro maleficio robbarie uel furti itaque uenirent in ponendam penam mortis secundum formam statutorum quod priores et camerarii habeant arbitrium mandandi offitiali qui eos detineret quod usque ad duos homines inclusiue debeat liberare a pena mortis et eos condempnet et condempnare debeat in perpetuum carcerem addictum offitium malapegge exercendum. Et quotiens contigerit quod aliquis offitialis comunis Pistorii de eis haberet necesse, pro executione alicuius iustitie quod custodes carcerum teneantur et debeant tali offitiali assignare et facta executione dicte iustitie dicto offitiali reassignare debeat sub pena mille librarum pro quolibet malapegga et uice qualibet qua contrafactum fuit. Et quod massarios comunis Pistorii debeant soluere alimenta et uestimenta condecentia dictis duobus malapeggis uidelicet pro quolibet malapegga quindecim florenos auri in anno. Que quantitas debeat eis solui de mense in mensem in principio cuiuslibet mensis sub pena dictis massariis trium florenorum auri, pro qualibet uice qua contrafactum fuerit. Et habitis dictis malapeggis in dictis

Duo malapeze [illegible]

carceribȝ ut sup͂ pmictit͂ ꝗ tē dcī massarij alijs malapeccis nichil solue͂ teneāt͂ nec debeant. Et si ɔtingat aliquē de dc̄is malapeccis mori similis puisio possit et debeat fieri et alius surrogari. De certa pte soluenda ex condēpnatōe heredibȝ occisi.

cccclxj 445 Item dare et solue͂ teneāt͂ et debeant heredibȝ occisi ul' occidendi sine alio pcepto ul' mandato tertiam partē totius ɔdēpnationis que solueretur cōi pust put et sicut ī alijs statutis. De pte contingente offitialibȝ forensibȝ soluēda.

cccclxij 446 Item dcī massarij possint teneant͂ et debeant sine alio pcepto ul' mandato dare et solue͂ omībȝ et singlis offitialibȝ forensibȝ pinctionibus armoꝝ ludi et īuentis de nocte et puītatis castellanoꝝ et famuloꝝ et potestatuꝫ et rectoꝝ comitat͂ et ciuitat͂ et terraꝝ suppositaꝝ cōis pust. Et de iuentis ɔt deuetuꝫ et ī salariaꝫ fraudē comictentibus. Et de alijs que uenire fecerint ī cōi omēs ꝗntitates flor͂ et pecuniaꝝ eis debitas per formaꝫ statutoꝝ dcī cōis de tali materia disponentiuꝫ et sc̄m formaꝫ coꝝ electionū aliquo nō obstante. De salario dando mundatori platee.

cccclxiij 447 Item dcā massarij possint teneantur et debeant sine alio pcepto ul' mandato dare et solue͂ mūdatori platee cōis pust āno qlibȝ ui sa soluꝫ electione publicatōe seu electōe libr͂ quinquaginta den͂ et talē solutōē facere teneant͂ et debeant illis tpībȝ et tminis et sub illis penis et cū illa retētione pūctaturaꝝ pneglectu mūdatoris put et sicut declaratuꝫ fuīt p dcōs offitiales massaritiaꝝ. De salario soluēdo offitialibȝ campionis carnuꝫ.

cccclxiiij 448 Item dare et solue͂ tenentur et debeant duobȝ offitialibȝ campionis carnuꝫ cōis pust soluꝫ ui sa coꝝ electōe seu publicatione, p anno quolibȝ flor͂ triginta de auro, p utroqȝ coꝝ. Et si ɔtingeret p dnos priores et camerarios uniꝫ aliuꝫ eligi ī offitialem cū eisdē ipī similiter solue͂ debeant ad dēꝫ rationē triginta flor͂ soluꝫ ui sa et cū electōe ul' publicatiōe. Et huiusmoi solutōēs facere debeant de pretio pasture clusij ul' alia quacūqȝ pecunia aliquo nō obstāte. De ꝗntitate soluenda aduocato cōis pust et p sc̄ptis tituris ī cāis cōis.

cccclxv 449 Item dcā massarij possint teneant͂ et debeāt dare et solue͂ pro salario aduocati ul' sindici cōis pusij quoties p defensa iuriuꝫ cōis ī aliqua lite cōtrauersia ul' cā mota uel mouēda ɔt cōe pusij eligeret p dnos priores artiuꝫ ad mandatuꝫ dcōꝝ dominoꝝ et cam anno quolibȝ usqȝ ī decē flor͂ de auro pro quantitate quolibȝ coꝝ. Et p scriptis que fieri occurreret ī aliqua ɔtrouersia lite q̄stione ul' causa q̄ quolibȝ mouet͂ seu mota eēt ɔt cōe pusij possint expende͂ ꝗntitatē oppōrtunaꝫ ad mandatuꝫ dnoꝝ poꝝ p dcoꝝ et Camerarioꝝ Ciuitatis pusij q p tpe fuerint obtēpto ptito ad bussolas et fabas albas et nigras ad minus p duas ptes ī quolibȝ cuiꝫ p dcoꝝ aliquo non obstante. De electōe castellanoꝝ et stipendio soluendo p massarios.

cccclxvj 450 Quia sepe nūo ɔtingit ꝗ ad custodiaꝫ castroꝝ seu locoꝝ cōitat͂ pusiꝫ ul' terraꝝ subiectaꝝ ipī cōi ob cāus emēgent͂ et suspectiones que de talibȝ locis oriunt͂ ꝗ statu cōis pust o pus ē aliquē Castellanuꝫ dirige͂ puīt ex plō duximus statuend'. Qꝫ quotiēscūqȝ necessitas fingitaret domini priores et camerarij artiuꝫ Ciuitatis pusij obtempto tū primitꝫ ptito

super unaquaque electione Castellani ad bussolas et fabas albas et nigras per omnes priores concorditer vel ad minus per novem et per omnes camerarios concorditer vel ad minus triginta quinque possint et eis liceat eligere et deputare in castellanum seu castellanos illos quos putaverint convenire et mittere ad illa loca prout et sicut putaverint opportunum; Salvo quod neminem possint eligere qui esset debitor communis perusii vel condempnatus seu exbannitus modo aliquo seu forma: Et etiam salvo quod remissio aliqua super tali electione seu deputatione fieri non possit sed expresse nominatio vel electio fieri debeat in consilio dominorum priorum et camerariorum et loca ad que dirigitur: Et etiam salvo quod neminem possit eligere pro maiori tempore nisi usque in spatium unius mensis: Et etiam salvo quod nullus possit conduci cum pluribus pagis nisi usque in numerum trium pagarum eius computata loci et persone et opportunitas qualitate pensata: Et si secus vel aliter fieret quod factum fuerit non teneat ipso iure nec aliquid solvi possit seu debeat quoquo modo: Et qui solveret contra dictam formam de suo proprio solvisse intelligatur: Et nichilominus tam eligens quam solvens quam etiam acceptans pro quolibet et in equalibus incidat in penam quingentarum librarum denariorum: ¶ Decernentes quod massarii communis perusii possint teneantur et debeant visa tali electione facta iuxta exigentiam premissorum seu faciendam tales castellanos et eorum famulos conducere et scribi facere per pila et signa sicut fit de gentibus armigeris et de quacumque pecunia dicti communis et sine alio precepto vel mandato solvere et solutionem facere ad rationem duorum florenorum cum dimidio pro qualibet paga retinendo tamen debitam gabellam ad rationem duorum soldorum pro qualibet libra: de quibus quidem castellanis et eorum famulis revideri possit et debeat monstra prout et sicut revideri debet de aliis castellanis et eorum famulis et puntari et puniri prout et sicut debent alii castellani secundum formam statutorum camere conservatorum et prout in ipsis statutis seriosius continetur: Et talis descriptio castellanorum et famulorum fieri possit et debeat per notarium super exitibus camere massariorum in uno libro describi: Quam quidem notarius sub dicta pena in tres dies a die talis conducte teneatur et debeat nomina talis castellani cum numero pagarum et locum ad quem dirigitur exscripsisse et registrasse in cancellaria communis perusii in libro conductarum prout de conductis faciendis per cameram conservatorum in statutis dicte camere continetur. ¶ Volentes et declarantes quod illi qui in dicto libro cancellarie descripti non essent dicti massarii non possint vel debeant de pecunia dicti communis aliquid solvere pro eius stipendio seu provisione occasione predicta: Sed si solvissent de eorum proprio solvisse intelligantur et ad omnia et singula tam massarii quam notarius teneantur in talibus prout et sicut de conservatoribus monete et notarius super conductis in statutis dicte Camere conservatorum seriosissime continetur aliquo quod loquatur in contrarium non obstante.

De emendatione equorum offitialium et ambaxiatorum communis perusii qui morirentur vel fierent inutiles.

cccclxvii 51

Item quia plerumque contingit quod domini potestas et capitaneus et alii offitiales forenses communis perusii nec non ambaxiatores communis perusii qui pro factis dicti communis diversimode destinantur equos ronzinos et mulos quos ducunt et ducere tenentur perdunt multipliciter et admictunt quia ipsi equi ronzini et muli durante offitio offitialium predictorum moriuntur et inutiles efficiuntur et sit conveniens in defectum offitialium huiusmodi providere. Ideo statuimus et ordinamus quod domini potestas et capitaneus et alii rectores forenses communis perusii ac etiam ambaxiatores dicti communis quibus casus occurrerit de morte vel inutili effectione alicuius equi ronzini vel muli dum fuerint in servitium communis perusii possint et eis liceat adire massarios communis perusii et coram eis manu notarii rationum ipsorum massariorum narrationem facere et petere emendam talium equorum ronzinorum et mulorum et similium

probationem facere coram eis saltem per duos
testes fidedignos vel per scripturam publi-
cam manu publica notarii et coram dictis
massariis presentandam: quam fidem et probationem
massarii supradicti teneantur et debeant reci-
pere et admictere infra octo dies a die facte
petitionis et ipsam probationem sic factam produ-
cere coram dominis prioribus artium Civitatis
Perusii, qui domini priores possint et eis liceat
mandare dictis massariis quod dent et sol-
vant rectori vel ambaxiatori cuius fuit equs
roncinus vel mulus mortuus vel inutilis ef-
fectus emendam ipsius equi roncini vel muli
secundum extimationem de ipso factam per consiliato-
res monete communis Perusii seu per dominos priores
Artium Civitatis Perusii: que extimatio fieri
debeat scilicet de equis rectorum forensium per con-
siliatores monete communis Perusii secundum formam
electionis ipsorum. Et de equis roncinis et
mulis ambaxiatorum communis Perusii antequam ac-
cedant pro ambaxiata aliqua facienda
per dominos priores artium Civitatis Perusii
manu publica notarii et scripta reducta. Et
quod massarii communis Perusii servata forma predicta
teneantur et debeant ad mandatum dictorum
dominorum priorum dare extimationem quamlibet
eorum secundum formam dicti mandati: Et ultra
contra vel preter formam supradictam massarii communis
Perusii vel alius offitialis dicti communis dictas emendas
vel aliquam earum solvere non possint nec debe-
ant ullo modo sub pena quingentarum librarum denariorum
dictis massariis pro vice qualibet qua contrafe-
cerint auferenda. Et quod secus solverit
de eorum proprio solvisse intelligatur aliquo
non obstante. De honorandis nuptiis
ferentibus bona nova.

cccclxvij 452 Cum laudabilis consuetudine sit
inductum et iugiter observatum
quod nuptii venientes Perusium ad
dominos priores cum palmis victo-
riosis vel aliis bona nova ferentes pro parte
communis Perusii in vestimentis seu largitione pe-
cunie consueverint honorari: ut in posterum
talis honor debite effectum debitum sortiatur, cum in prete-
ritum sint aliquotiens sint in talibus oberratum
sicut contigit, assequatur: presenti capitulo duximus
statuendum quod de cetero quotienscumque ad dominos
priores artium Civitatis Perusii venerit
aliquis nuptius cum aliqua victoriosa pal-
ma vel aliqua felicia seu importantia nova
reportaverit et viderent esse decens pro ho-
nore communis ipsum nuptium seu nuptios in quo-
cumque fuit honorare in vestimentorum largitio-
nibus seu pecuniarum sicut personarum seu facti
qualitas postulaverit: Quod per dominos priores
et Camerarios fieri possint et debeant
deliberationes talis honoris faciendi et quanti-
tatis expendende propterea, et quod talis quantitas
per consilium predictorum dominorum priorum et Camerariorum
obtempto partito ad bussolam et fabas albas
et nigras ad minus per duas partes et in ipso con-
silio debeat declarari: Et quod premicti talis
quantitas expendenda in aliis declaranda non
possit nec debeat quoquo modo: Et quod secundum
huiusmodi declarationem, ut supra permictitur, per do-
minos priores et camerarios faciendam
massarii communis Perusii possint teneantur
et debeant dare et solvere offitialibus mas-
sariatus communis Perusii omnem quantitatem, ut supra
permictitur, declarandam de quacumque pecu-
nia dicti communis que pervenit seu pervenerit
ad eorum manus: quam quantitatem dicti offitiales
massariatus teneantur et debeant expen-
dere in honorandis talibus nuptiis prout
et sicut in aliis exeniis et expensis in
hospitio faciendis: Et aliter vel alio modo
talis expensa deliberari non possit vel fieri
et si fieret non teneat ipso iure, et solu-
ens contra dictam formam de suo proprio solvisse
intelligatur et non de pecunia seu avere communis
Perusii: Et nichilominus quilibet contrafaciens
incidat in penam quingentarum librarum denariorum pro quolibet
et vice qualibet aliquo non obstante. De
honorandis offitialibus forensibus
in diebus pascalibus.

iiijc lxviij 453 Cum in honorem communis Perusii

et ei magnificentiam fuit i pteritum laudabilr
obseruatum; qr i diebz pascalibz offitiales fore -
ses Ciuitatis Perus i conuiuijs i palatio dnor
priorum fuint honorati: adhoc ut talis osue -
tudo honorabilis obseruetur. Statuimus qd
decetero dni priores artium q p tpr fuerint
possint teneant et debeant i pascate nati -
uitatis domini et resurrectois et penteco -
sten quolibz die trium dierum cuilibz pascatis
dnm Potestatem Capitaneum ppli maiorem Sin -
dicum et eorum collaterales cancellarium abre -
uiatorem reformationum camerarium custodie
et notum deputatum seu deputandum ad con -
silia congreganda in dicto palatio et quelibz
eorum honorabilr conuenire sic p honorem
et magnificentia dcã cois et honore offitij
fuit opportunum; Et qd p quolibz die quo
dcõs offitiales conuitauerit i quolibz festi -
uitate pascali put supi e expssum ipi dni p -
ores habeant et habere debeant sine pcep -
10 to ul' mandato solum hita fide de tali conuita -
tione facta a massarijs cois Perus flor. tresde -
cim de auro et unum tertium alteri flori
de quacumqz pecunia dcã cois q puenit ad
eorum manus. Et sic possit et debeat i ppetu -
um obseruari et fieri. Et ut cesset causa ex -
uagantium additionum salariorum quas dni po -
res ultra debitum nimium talibz de causis mul -
tifariam queritabant et sine dampno cois pe -
rusij nõ absequabatur: Et qd ultra dictam
qntitatem ut sup taxatam pdcõr ul' alicui eorum
occaxione seu dependentium et conexorum
directe ul' i directe mõ aliquo seu forma
nichil aliud possit puideri dari ul' solui de
pecunia seu hauere cois Perusij et si sec fieret
nõ ualeat ipo Jure et quilibz cõtrafaciens
i cadat i penam quingentarum libr den uice qlibz
de facto auferendarum; Et nichilominus
qlibz soluens ultra ul' ct dcãm formam seu si -
massarij ul' alij quicumqz offitiales seu debito -
res cois Perus de eorum pprio soluisse intelliga -
tur et nõ de pecunia seu hauere cois Perus
quoquo mõ aliquo quod loqueretur nõ in
contrarium nõ obstante. De honoranđ offitialibz forensibz
et ambaxiatoribz et sindicis terrarum subiectarum et reco -
mendatarum cõi Perusij i festiuitate s. Herculani.

cccclxx
454

Ad reuerentiam gloriosissimi ma -
rtiris Herculani et magnifice -
ntiam et honorem cois et ppli pe -
rusini / sicut congruit / i tendentes
ut et ei festiuitatis gloriosa celebritas q
fit anno quolibz i kl' mẽs martij sicut
congruit mois omnibz decoretur duximus statu -
endum qd dni priores artium Ciuitatis pe -
rusij qui p tpr fuerint possint teneant
et debeant i dcõ die festiuitatis conuitare
honorifice sicut decet offitiales forenses
i pcedenti caplõ declaratos omnes et singlos
ambaxiatores seu sindicos Ciuitatum
terrarum et locorum et dominorum cõi Perus suppo -
sitorum seu recomendatorum q ad dictam Ciuitatem
Perusij uenerit ad pntandum brauia seu alia
quecumqz censualia i tali festo dcĩs dominis
prioribz p cõi Perus recipientibz: et qd p tali
conuiuio dcĩ dni priores habeant et hre possit
et debeant sine alio pcepto ul' mãdato
a massarijs cois Perusij flor. triginta de au -
ro de quacumqz pecunia dcĩ cois q puenit
seu peruenient ad eorum manus aliquo nõ obsta -
nte. De pecunia expendenda pro nu(n)tijs uenientibz ad Ciuitatem Perusij ad do -
minos priores.

cccclxxi
455

Cum sepe contingat ad dnõs priores
Artium Ciuitatis Perus dirigi nun -
tios a diuersis partibz et personis
quibz p honore cois Perus e decens
i aliquo prouideri et etiam cu sepe contingat
ex aliquo casu ipõs dnõs priores ultra cur -
sores dcĩ cois aliquos mittere nuntios qbus
cõuenit etiam aliqualr prouideri: Et nõ sit
congruum rationi qd ipi dni priores de eorum
pprio soluãt: Statuimus qd massarij cois Perus
pcedente tñ deliberatõe dnor priorum et Cam(erariorum)
et obtempto prito ad bussolas et fabas albas
et nigras ad minus p duas ptes possint tene -
antur et debeant uice solum tali deliberato
sine alio pcepto ul' mãdato de qcumqz pecunia
dcĩ cois q puenit seu peruenient ad eorum manus
dare et soluere dcĩs dominis prioribz usqz

i uigintiquinque libr. den. tpr. cuilibet prioratus
et nō ultra. Et qui si ultra dictam quantitatem
solueret de eorum proprio soluisse intelligantur
et non de pecunia ul' auere cois pusij. Et ni-
chilominus quilibet cōtrafaciens incidat i
penam quingentarum libr. den. Demo satis-
faciendi creditoribus ueteribus camere
massariorum a quinque annis citra et alijs
ab inde retro.

cccclxxij 456 Quia manifeste asseritur in
Camera existere quā pluri-
mos i libris dicte Camere extraor-
dinarijs ausis pro dicto cois cre-
ditorum registratos et per administratorem iusti-
tie et omnium mutare quemat i formā ali-
quam tradere quō ipsis satisfiat: pnti capitulo
duximus statuendum quod massarij cois pusij possi-
t et eis liceat soluere et satisfacere sine aliquo
precepto ul' mandato de pecunia dicti cois omnibus
et singulis creditoribus dicti cois i dicta camera
registratis seu descriptis qualiqd a quinque annis
citra videlicet ab anno dni Millio ccc lxxxiiij a
kl' aprilis dicti anni usque ad kl' maij pntis
anni millio iij lxxxviiij seu i dictum tps
iuste teneret aliquā flor. seu pecunie quantitate
quacumque ratione ul' cā illam quantitatem quam
recipe teneret satisfaciendo talibus creditoribus
et cuilibet eorum prout ipsi massarij poterunt de
introytibus eorundem. Illis uero creditoribus a quinque
annis retro i dicta camera aliqd iuste sub-
scripe tenerent occasione quacumque sit lici-
tum et permissum excōputare et excōputum
facere pro omnibus et de omnibus et singulis condepna-
tionibus quas ipsi creditores ul' eorum patres
filij et fratres carnales seu nepotes eorum
ul' aliquis eorum seu eorum aliquis soluere tene-
rentur videlicet de aut sup malleijs de quibus sup
quibus fieri pōt concordia secundum formam sta-
tutorum et ordinamentorum cois pusij: Et talem
excōputationem facere i ea quantitate et forma
prout tales creditores si scripe tenerent. Et
quod ipsi massarij possint teneantur et debeant
sub pena quingentarum libr. den. pro quolibet cōtra-
faciente et uice qualibet talibus creditoribus
et eorum patribus filijs fratribus carnalibus et
nepotibus et cuilibet eorum de et sup cōdepna-
tionibus latis seu ferendis de et sup malleijs
ul' delictis de quibus aut sup quibus fieri potest
cōcordia tale excōputum admictere et admic-
ti facere et ad eorum introytus et exitus per eorum
notarios et cancellarium libere liceat et impune prout
capiet et sumabit talis quantitas et prout et
sicut fuit oppotunum: et tali ul' alio mō sol-
uere talibus creditoribus ul' alijs quibuscumque pro
seu excomputare aut satisfacere nō possint
ul' debeant quoquomō in uix i ffm exigentiam
predictorum aliquo qd loqueretur i contrarium quolibet nō ob-
stante. Dūmodo istud capitulum nō sit contra ca-
pitula dni nri duce. De quantitate solueda
pro reparatione camerarum locatarum seu loca-
darum.

cccclxxiij 457 Massarij cois pusij possint et eis
liceat precedente tn deliberatione
dnorum priorum et Camerariorum
obtempto partito ad bussolam et
fabas albas et nigras saltem per duas partes
omni uice qua opus fuit expendere de pecu-
nia dicti cois que peruenit ad eorum manus seu peruc-
nire deberet ex parte camerarum dicti cois de-
putatarum Camere massariorum pro reparatione
tectorum hostiorum et fenestrarum quantitates oppor-
tunas i ea summa prout et sicut per dominos
priores et camerarios extiterit declaratum
aliquo nō obstante. De quantitate solue-
da pro libris et cartis cera actramento et
uernice ex causis infrascriptis.

cccclxxiiij 458 Item dicti massarij possint sine
alio precepto ul' mandato expendere
et soluere de quacumque pecunia dicti
communis que peruenit seu peruenict
ad eorum manus pro cartis bōbicinis pecudinis
cera rubea uernice actramento pro ligatu-
ris et copertis librorum et pro alijs similibus
oppotunis pro cancellaria cois pusij notario
dnorum priorum offitialibus sup custodia offitia-
li sup bullectino offitialibus sup unione ss-
dicatoribus offitialium forensium pro camera
dictorum massariorum et cuiusque eorum tpre offitij cui-

N. pro cācellaria

libet massariatus pro tempore semestrali in totum usque in quantitatem septuaginta flor(enorum) auri aliquo quod loqueretur in contrarium quolibet non obstante.

De electione notarii super registris camere massariorum et abundantie.

iiij^c lxxv 1-59 Cum pro ordinatione introytuum camerarum massariorum et abundantie communis perusii sit non solum utile sed summe necessarium providere ut deputetur unus diligens et expertus et fidelis notarius super registris pro utraque camera cum offitio et potestate prout est et habet notarius camere conservatorum: ad hoc ut introytus utriusque camere sub debita ordinatione procedant: presenti capitulo duximus statuendum quod de cetero semper sit et esse debeat et deputari unus notarius fidelis expertus et diligens Civis perusinus super registris camere massariorum et camere offitialium abundantie et utriusque earum cum offitio et potestate prout habet et exercere potest notarius super registris camere conservatorum cum salario triginta flor(enorum) de auro in anno sine aliqua solutione vel retentione gabelle: Cuius quidem salarii dimidia solvatur et solvi debeat sine alio precepto vel mandato solum visa eius electione per massarios communis perusii et alia dimidia solvatur et solvi debeat per offitiales abundantie. ¶ Volentes et decernentes quod idem notarius et non alius solummodo possit teneat et debeat registra componere sicut fit in camera conservatorum de comunantiis gabellis et possessionibus dicti communis venditis per massarios et offitiales abundantie vel aliquem offitialem communis perusii et etiam registrare quantitates quas solverent per emptores vel socios gabellarum et etiam cassare de registris legitime cassandos vigore quorumcumque ordinamentorum que fierent legitime sufficienter eo modo et forma prout fuerit oppotunum et prout et sicut facere tenetur notarius super registris camere conservatorum: Volentes et decernentes quod prefatus notarius non possit vel debeat quoquo modo registrare aliquam quantitatem flor(enorum) seu pecunie grani vel bladi que solverentur massariis vel eorum cancello seu offitialibus abundantie seu eorum cancello nisi primitus talis quantitas que solveretur vel mensuraretur missa fuerit oppotune ad introytum: Et si talis registratio contra dictam formam fieret non valeat ipso iure. Et nichilominus incidat in penam quinquagentarum librarum denariorum vice qualibet nisi fieret aliqua ordinamenta sufficientia cum arbitrio opportuni consilii vel adunantie generalis: Et quia talem offitium requirit personam fidelem doctam pariter et expertam considerantes fidem diligentiam et sufficientiam Ser Nicolay Gilii notarii de perusio porte sancte Susanne ipsum tenore presentis capituli ad dictum offitium pro tempore trium annorum incipiendorum in kalendis Julii proxime de presenti anno millesimo iij^c lxxxviij cum debito salario et aliis muneribus in dicto offitio duximus eligendum et eligimus aliquo non obstante: Et decernimus quod de cetero post finem offitii dicti Ser Nicolay ut supra promictitur electi ipse idem notarius in tempus sui offitii possit refirmari vacatione aliqua non obstante vel alius elegi adhoc ut semper dictum offitium vigeat prout et sicut per dominos priores et camerarios Artium qui pro tempore fuerint ante finem offitii talis notarii fuerit quocumque modo libitum pervisum seu declaratum aliquo non obstante.

Quod notarii offitialium ca-iuiuz in licitis et offitium convenientibus pareant eorum offitialibus et eorum surrogatione si negligerent.

iiij^c lxxvj 460 Ad hoc ut pro utilitate publica et executione debita agendorum notarii ad aliquod offitium cum aliis Civibus offitialibus publicati seu publicandi vel aliter eligendi sicut congruit reddantur vigilantiores circha executionem debitam concernentium eorum offitium et ad parendum in licitis et honestis eorum offitium tangentibus eorum offitialibus prout decet presenti capitulo duximus statuendum Quod de cetero omnes notarii qui quolibet publicabuntur vel aliter eligentur ad aliquod offitium ex offitiis conservatorum

massarior(um) offitialium abundante salarie
gabelle grosse vel aliquod alium offitium sub
ant cum aliquibus offitialibus Civibus tam
Civitatis quam comitatus perusii teneantur et
debeant parere efficaciter eorum offitialibus circha
administrationem eorum offitii et in eorum offitio
concernentibus debitis et honestis et assidua
vigilantia excubare circha exercitium et
gestionem offitii et libros ordinate compo-
nere et assidue tam introitus quam exitus et alia
que circumvenientia in eorum vel alicuius eorum offitio
mitte et seriose describere prout decet. Et
omnia et singula facere adque tenere circha ta-
le offitium ad quod esset quolibet aliquis electus
publicatus vel surrogatus omni negligentia penitus
pulsa: Et si negligentiam aliquam committeret
in premissis vel aliquo eorum vel non pareret ipsi
vel aliquis eorum: quod domini priores et Camerarii
Artium dicte Civitatis perusii ad requisitionem
offitialium talium notariorum seu notarii ne-
gligentium vel remissorum seu negligentis
aut remissi: possint teneantur et debeant
alios sive alium loco inobedientium seu inobedi-
entis vel remissi ydoneum vel ydoneos sur-
rogare et eligere omni vice vacationem ali-
quam non habentem per formam aliquorum statutorum
comunis predicti: Et si dicti domini priores et cameva-
rii circha predicta vel eorum aliquod negligentes
seu remissi fuerint ipso facto incidant in
penam quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vi-
ce et qualibet cum effectu: Quod massarii et
eorum notarii et fancellus debeant iura-
re eorum offitium coram dominis prioribus.

iiijc lxxvij 461

Cum iusiurandi religio sit ab
omnibus observanda: cum sit contempta
fuerit / habere solum deum nostratur ul-
torem: presenti capitulo duximus statuendum
quod pro observantia omnium statutorum noviter editorum
massarii comunis perusii et eorum notarii et fancellus
possint teneantur et debeant coram dominis
prioribus artium Civitatis perusii antequam incipi-
ant offitium prestare cancellario in forma debi-
ta sacramentum ad sancta dei evangelia nomine
comunis perusii recipienti quod eorum offitium bene
legaliter et fideliter facient et exercebunt iuxta
et secundum formam et exigentiam dictorum statutorum
noviter editorum sub anno domini Millesimo iij
die ultimo martii publicatorum et eorum ob-
servantiam adimplebunt in hiis et super hiis
que eorum offitium concernunt vel tangeret quoquo
modo vel ad ipsos quolibet pertineret seu pos-
sent ratione aliqua pertinere per formam ta-
lium statutorum: Et si presumeret contra dictam
formam eorum offitium quolibet exercere quod
ipso facto et vice qualibet incidat in penam
quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice qua-
libet de facto per maiorem sindicum auferen-
dam aliquo non obstante: Quod massarii
notarii fancelli et nuptius debeant di-
ligentissime sindicari.

iiijc lxxvij 462

Item quod massarii comunis perusii eorum
notarii fancellus et nuptius et quilibet
ipsorum et omnia et singula per eos et
quemlibet eorum gesta et administra-
ta tempore eorum offitii quoquo modo possint et de-
beant diligentissime sindicari et examin-
nari per maiorem sindicum Civitatis perusii
secundum formam statutorum et presentium de et super
observantia capitulorum omnium contentorum in presenti
volumine statutorum noviter editorum prout
in precedenti capitulo denotatur et inventum in
aliquo negligentes fuerint seu aliquid
egerint contra eorum et cuiusque eorum exigentiam
quod puniri et condempnari debeant in penis
et prout et sicut in ipsis capitulis quolibet est
expressum aliquo non obstante. Quod massa-
rii comunis non possint renuptiare of-
fitium vel cessare ab amministratione offi-
tii.

iiijc lxxviiij 463

Quoniam supervacaneum esset bo-
nos offitiales circha massari-
atum si pro eorum libito voluntatis [eligere]
cessaret offitii vel renuptiare pos-
sent offitio antedicto: Et tamen pro publican-
dos de sacculis quam pro surrogandos seu aliter
eligendos circha tale offitium negotia et
publica utilitas paragantur: presenti capitulo

duxim' statuendu3: q nulli qui ad offitiu3
massariat' co(mun)is pus(ii) i(n) poste(ru)z quolib3 s(tat)ut
publicat(us) seu al(ite)r surrogat(us) ul' elect(us) sit l(ice)at
ul' p(er)missu3 aliqua r(ati)o(n)e ul' c(aus)a tali offitio renu(n)-
ptiare directe ul' indirecte quo(cun)q(ue) z q(ua)l(ite)rcu(m)q(ue)
seu cessare ab admini(st)ratio(n)e et cura offitij
antedc(t)i q(uo)min(us) offitiu3 ip(su)3 util(ite)r et fidel(ite)r exe-
quat(ur) sub pena et ad pena3 mille libra(rum) den(ariorum)
p(ro) quolib3 et uice qualib3 de f(a)c(t)o auferendaru(m)
p(er) maiore3 sindicu3 ul' aliu3 que(m)cu(m)q(ue) offi-
tiale3 d(i)c(t)i co(mun)is s(u)b d(i)c(t)a pena: ¶ Siquis
au(tem) ex p(re)d(i)c(t)is publicandis surrogandis ul'
al(ite)r eligendis morire(tur) ul' aliq(u)o casu gra-
uissime et manifestissime i(n)firmitate
i(m)pediretur adeo q nulla te(n)(us) r(ati)o(n)e grauita-
tis manifestissimi morbi poss(et) ip(su)3 offitiu3
exercere q(uo)d t(un)c liceat d(omi)nis p(ri)orib(us) et ca(m)ar(ari)o
Ciuitatis pus(ii) obtento t(ame)n p(ar)tito ad bussola3
et fabas albas et nigras p(er) duas p(ar)tes
admin(us) aliu3 sufficiente3 et ydoneu3
de eade3 porta uacato(r)e3 t(ame)n aliqua(m) no(n)
h(abe)nte3 p(ro)forma(m) aliquo(rum) statuto(rum) co(mun)is pus(ii)
elig(er)e surrogare ac diligentissime et u-
til(ite)r deputare loco talis mortui ul' al(ite)r
(e)t(iam) s(upr)a: Qui sic eligend(us) seu surrogandus
teneat(ur) et debeat tale offitiu(m) admini-
strare et ger(er)e s(u)b pena et put s(upr)a (e)st
expressu3 aliquo no(n) obstante.

hic ponat(ur) capit(u)l(u)3 illo(rum)
q(ui) tenent claues p(ote)st(ati)s

cccclxxx

De offitio retinentiu3 claues p(ote)sta(tis) ci-
uitatis pus(ii) et eo(rum) salario

De salario solvendo ratiocinatoribus maioris sindici.

cccclxxxi 464 Massarii comunis perusii possint et
debeant sine alio precepto vel
mandato de quacumque pecunia
dicti comunis solvere anno quolibet
ratiocinatoribus maioris sindici pro sala-
rio eorum et cuilibet ipsorum soluto iusta eorum
electione seu publicatione flor. octo de auro
aliquo non obstante. De quantitate sol-
venda medicis iudicia dantibus super
cicatricibus.

ccclxxxii 465 Item dicti massarii possint et
debeant quotienscumque casus emerserit
aliquem mediatam ferre iudicium
in aliquo casu membri debilitati vel
cicatricis vel alias secundum formam statutorum de
tali materia disponentium solvere cuilibet
medico quantitatem debitam et consuetam secundum
formam huiusmodi statutorum. De expensa fa-
cienda pro campanis aptandis et manu-
tenendis et horilogio construendo in pa-
latio dominorum priorum.

cccclxxxiii 466 Item dicti massarii possint tene-
antur et debeant de quibuscumque
introytibus proventuris ex monte
malbe vel de alia quacumque pe-
cunia que pervenit seu perveniet quolibet
ad eorum manus expendere dare et solvere
offitialibus massaritiarum comunis perusii totiens
quotiens opus fuerit pro aptandis et manu-
tenendis campanis existentibus in turri pa-
latii dominorum priorum et reparatione dicte turris
et etiam pro horilogio construendo in dicta turri
omnem quantitatem flor. seu pecunie prout et quem-
admodum declarabitur per dominos priores po-
puli et camerarios qui pro tempore fuerint et omni
vice qua fuerit quolibet declaratum et sub
illa pena et illis temporibus ac modis observa-
to predicto omni vice qua aliqua provisio seu
declaratio fiet ut supra ad bussolas et fabas
saltem per duas partes utriusque collegii.
De registro pro represaliis registrandis
faciendo.

cccclxxxiiii 467 Item ipsi massarii ad bullecte-
nium cancellarii vel abreviatoris
reformationum dicti comunis expensis
comunis predicti et de quacumque pecunia
que ad eorum manus pervenit seu perveniet
possint et debeant fieri facere unum regi-
strum in membranis seu tabulis ligatum stare
debens in cancellaria dicti comunis pro represa-
liis describendis aliquo non obstante.
De quantitate expendenda in casu funeris
alicuius ex dominis prioribus artium civi-
tatis perusii.

cccclxxxv 468 Cum sit semel omnibus mortali-
bus via calcanda leti et
quod deus avertat possit contingere
aliquem ex numero dominorum priorum
artium Civitatis perusii pro tempore existentium
decedere eius durante offitio: Statuimus
quod quotienscumque casus emerserit massarii co-
munis perusii ad mandatum dominorum priorum
et Camerariorum artium Civitatis perusii
qui pro tempore fuerit possit et debeat expendere
de quacumque pecunia comunis perusii vel solvere
pro honorando funus cuiuscumque prioris
qui decederet in posterum eius durante offitio
illam flor. seu pecunie quantitatem et illis
de causis et eo modo et forma prout et sicut
per dominos priores et camerarios fuerit de-
claratum. De pecunia expendenda
pro abundantia facienda.

cccclxxxvi 469 Pro nutrimento populi perusini Sta-
tuimus quod massarii comunis perusii ad
mandatum seu declarationem do-
minorum priorum et Camerariorum artium
Civitatis perusii qui pro tempore fuerint omni

mee possint et debeant, pro abundantia facienda in Civitate et comitatu Pist. omnem quantitatem florenorum et pecunie ad eorum manus perventuram solvere offitialibus abundantie et etiam quoscumque in troyt deputare et assignare totiens et prout et quemadmodum per dominos priores et camerarios fuit declaratum obtempto partito etiam deleuando ad sedendum vel ad bussolas et fabas per duas partes. Quod fratres capituli et conventus sancti dominici habeant curam et gubernationem capelle inferioris sancti Heraclani de porta sancti petri.

cccclxxvii 470 Item volumus quod fratres et conventus sancti Dominici habeant curam et gubernationem de cetero Capelle inferioris sancti Heraclani de porta Sancti petri. Et omnia munera et oblationes et comoda perveniant ad capellanum eligendum per dictos fratres et capitulum aliquo non obstante. Quod ultra exitus in presenti statutorum volumine contentos massarius comunis pistorii nichil possit expendere sine deliberatione consilii opportuni.

cccclxxviii 471 Quoniam immoderati seu inordinati exitus non solum privatorum substantias sed etiam civilibus pulcherrime rey publice dissipant et evertunt presenti salutari capitulo duximus statuendum. Quod Massarii comunis pistorii non possint nec debeant quoquo modo iure causa seu forma directe vel indirecte per se vel alium quocumque aut qualitercumque ultra exitus contentos in volumine presentium statutorum et ordinamentorum comunis pistorii aliquod pagamentum seu solutionem aliquam facere vel aliquid aliud dare vel concedere de bonis aut pecunia seu rebus comunis pistorii que quocumque aut qualitercumque pervenerit ad eorum manus quam seu preter formam seu exigentiam precedentium statutorum in hoc volumine contentorum. Et si secus vel aliter faceret, quod factum fuit non teneat ipso iure. Et nichilominus pro quolibet et in quolibet incidat in penam mille librarum denariorum per maiorem sindicum aut quemcumque alium offitialem dicti comunis de facto auferendarum.

Et nichilominus quod solutum, expensum, datum, seu concessum fuit de eorum proprio solvisse et dedisse intelligatur et non de avere pecunia seu de bonis et rebus comunis pistorii. Salvo quod dicti massarii precedente tamen deliberatione Consilii dominorum priorum artium Civitatis pistorii qui pro tempore fuerint et camerariorum. Et obtempto partito ad minus per novem priores et triginta quatuor camerarios ad bussolas et fabas dicti consilii super uno quoque casu possint et eis liceat pro quibuscumque casibus quolibet emergentibus in comuni expendere omnem quantitatem florenorum seu pecunie quamcumque aut qualitercumque deliberaretur in aliquo casu quolibet emergente ultra exitus contentos in capitulis suprascriptis. Et quam deliberationem massarii ipsi possint omnem expensam facere et pagamentum quodcumque opportunum de qua cumque pecunia et avere comunis pistorii libere habere et in ponere in quantitate quacumque et eo modo et forma prout extiterit quolibet deliberatum seu declaratum seu provisum per consilium supradictum et omni modo qua deliberatio aliqua fieret etiam essentialiter non obstante aliquo capitulo presentium statutorum vel alio in quantum vel aliter quolibet disponentium. Quod supradicta statuta et alia in hiis que declarata non essent locum habeant in presentibus massariis et futuris.

cccclxxviiii 472 Cum generaliter pistorienses non sint qui tempore dicta statuta haberent minimum firmitatem licet super aliquibus casibus fuit in specie declaratum prout precedentium capitulorum exigentiam in aliquibus denotatur: presenti capitulo duximus statuendum quod supradicta capitula statutorum et quolibet ipsorum in casibus non pistoriensis quo tempore deberet minimum firmitatem principium habeant et vigorem in presentibus massariis et futuris presenti anno millesimo cccc et ordine successive de tempore in tempus possint et debeant in perpetuum observari aliquo non obstante iure et secundum eorum exigentiam et tenorem. 473

1400

Ordinamenta

Ordinamẽta et statuta camere abũdantie et de electione et offitio offitialium abundantie cois perusij.

cccclxxxx
475

Quoniam inter cetera statuta
offitialium abundãtie et campi-
onis bladi cois pdi summe fo-
re dignoscatur ponderosum et ad
qđ potissime pro nutrimento ppli perusini et ci-
uium et comitatensium comodo conuenit respi-
ciare duximus statuendum: Qđ eligantur et
eligi debeant duo tres ul' quatuor ul' quinque
fidelissimi ciues perusini in offitiales et pos-
sitalib(us) sup abundantia et campione bla-
di dči comunis pro illo tpr̃ sicut cognoue-
rint pro utilitate publica comodi expedire:
Qui quidem offitiales sic eligendi et alij
qui in posterum eligerentur ul' de saculis publi-
cabuntur sint et ẽẽ intelligantur offitia-
les sup abundantia grani bladi et omnium
necessabilium pro curanda habenda et cõseruã-
da A in Ciuitate et comitu per(usii): Et etiam sup
campione grani et bladi dči cois: Et sint
et ẽẽ intelligantur offitiales cois pdi ad
exigendum et recipiendum fructus redditus et
prouentus postarum Clusij perusini uenditarum et
uendendarum in posterum et omnium et singularum co-
munantiarum dči cois cõr camere quolibet
deputatarum seu in posterum deputandarum et etiam
ad exigendum et recipiẽdum quoscumque fructus
redditus et prouentus et pretia quecumque quolibet prouẽ-
tura ex grano blado farina seu pane uẽdi-
tis quoquo mõ ul' ex alijs quibuscumque bonis
seu rebus ad dčam cameram ptinẽtib(us) siue
spectantib(us) quocumque mõ: Et de ipsis omnibus
et quolibet eorundem noĩe dči cois firmẽdum
et refirmandum quotiens et prout nouerint co-
uenire: ¶ Sint etiam et ẽẽ intelligantur offi-
tiales cois perusij sup exitibus expensis et pa-
gamẽtis quibuslibet faciendis pdčo coi occasio-
ne eorum offitij iux(ta) et s(ecundu)m exigentiam istorum
capitulorum: ¶ Sup quib(us) omnib(us) et singulis
habeant et habere intelligantur arbitrium auctorita-
tem et bayliam plenariam: ¶ Et pro expeditiõe
eorum offitij et executiõe habeant et habere debeant
duos expertos fideles et sufficiẽtes notarios
quorum alter sit ad scribendum introytus alter
ad scribendum exitus et expẽsas pdčos offi-
tiales faciendas occasiõe eorum offitij: Nec nõ
ad scribendum uarias et diuersas scripturas pro
expeditione dči offitij quolibet oportunas
habeant etiam duos famellos expertos et fideles
Ciues perusinos quorum unus sit et ẽẽ debe-
at sup introytu pecunie et sup introytu gra-
ni et bladi et cuiuscumque alterius rei alter nõ — Notarij et famelli electi
sup exitibus et expensis: Qui quidem no-
tarij et famelli eligantur et eligi possint
et debeant per ipsos offitiales et eligendorum
cõfirmatio pdčos offitiales tam notarum quam
famellorum spectet ad dños priores et cam-
erarium Ciuitatis perusij: Et qui sup tali con-
firmatiõe debeant obtinere int(er) dños pões
pñs et camerarios pñs ptitum ad bussolam
et fabas albas et nigras saltem pro duas par-
tes: Et si ptitum sup tali cõfirmatiõe pderc-
tur quod ulterius remitti nõ possit nec debeat
quoquo mõ s(ed) alius ul' alij ul' ipsos offitia-
les eligi debeant quousque cõfirmatio facta
fuerit: Saluo et reseruato quod dči offitiales nõ
possint ul' debeant eligere in notarium qui non
uacauerit ab offitio notariatus offitij abundã-
tie pro integros duos annos a die depositi
offitij nec aliquem famellum qui nõ uacauerit
a quolibet famellatu cuiuslibet offitij Ciuitatis
perusij pro integros duos annos a die depositi
offitij: Et etiam saluo et reseruato quod nullus
notarius seu famellus qui ẽẽt emptor ul' socius
alicuius emptoris poste Clusij ul' alicuius comu-
nantie seu gabelle deputate dče camẽ abũ-
dantie ul' aliquid deberet dare ul' soluere
dče camere Et donec ẽẽt debitor dče cam(ere)
in notarium ul' famellum possit eligi ul' assumi A nõ
mi ul' quolibet pñs ul' aliud tale offitium exẽ-
cere: Et etiam quod nullus notarius ul' famellus
ipsorum offitialium possit eligi ul' assumi qui
sit consanguineus ul' affinis usque in tertium
gradum dčorum offitialium ul' alicuius eorum ¶ Si
quis nõ sẽ dčam formam aliquem elegerit ele-
ctio nõ teneat ipso iure: Et nichilominus
tam eligens quam electus ul' offitium exercens
incidant in penam quingentarum libr(arum) ipso facto et
uice qualibet auferendarum. Infuturum quod de-
cernimus quod post finem presentium saculorum
electio dčorum notariorum et famellorum ut supra

confirmandorum pertineat et spectet ad dictos offitiales. ¶ Habeant etiam dicti offitiales et habere possint pro executione eorum offitii usque in tres mensuratores et habeant etiam et habere possint duos famulos quos mensuratores et famulos sibi possint eligere quos expertos et fideles esse cognoverint. ¶ Possint etiam sigillari facere

+ 8 cannavas panis fieri in dicta Civitate Perusii pro illo tempore quo opus fuerit unum fancellum fidelem et expertum eligere vacationem non habentem. Qui quidem offitiales notarii fancelli mensuratores et famuli habeant et habere debeant et percipiant pro eorum salario salarium prout inferius denotabitur. Infrascripte sunt poste clusii seu comunantie clusii Perusini deputate camere abundantie:

¶ In primis posta Castilionis clusini.
¶ Item posta Poggioli.
¶ Item posta sive comunantia Gesse vallianeti Colecelli.
¶ Item posta sancti Fatineghi.
¶ Item posta Abbatie.
¶ Item posta Panicaiole.
¶ Item posta Capanarum.
¶ Item posta Petrignani.
¶ Item posta domus Case maioris.
¶ Item posta Paterni.
¶ Item posta portus Filippi.
¶ Item posta Lavianj.
¶ Item posta Vaianj.
¶ Item posta Cantagalline.
¶ Item comunantia bonorum omnium rebellium comunis Perusii presentium et futurorum.
¶ Item omnes alie poste seu comunantie solite vendi seu concedi per cameram abundantie vel camplonis grani non preiudicando iuribus aliquorum tenentium vel possidentium aliquam ex dictis postis:

Quod offitialibus abundantie non possit fieri additio offitialium.

cccclxxxj 476 Ad refrenandum superfluos exitus dicti comunis et camere abundantie et etiam multitudinem offitialium que multitudo confusiones generat ut plurimum ubicumque presenti capitulo duximus statuendum quod offitialibus novis eligendis et etiam qui eligerentur in posterum seu publicarentur de saccu-lis non possit nec debeat fieri additio offitialium: et si fieret non valeat ipso iure. ¶ Et etiam quod noviter eligendis non possit nec debeat augeri numerus per publicationem faciendam de sacculis de offitialibus abundantie quoquo modo vel alius offitialis deputari vel eligi et si secus fieret eo ipso sit irritum et inane quod contra factum fuerit quoquo modo. ¶ Et nichilominus quilibet contrafaciens incidat in penam quingentarum librarum denariorum aliquo non obstante.

Quod offitiales eligendi non possint renumptiare offitio vel cessare ab amministratione offitii et de modo surrogandi alios.

cccclxxxij 477 Quoniam frustra esset offitiales bonos eligere si cessaret ab administratione offitii abundantie: Et ad hoc ut negotia publica per deputatos seu deputandos ad dictam abundantiam offitium tam utiliter quam fideliter peragantur. Statuimus quod nullus qui ad offitium abundantie quolibet eligeretur vel de sacculis publicaretur vel quolibet sursum surrogaretur possit audeat vel presumat renumptiare dicto offitio vel quolibet cessare ab administratione vel cura dicti offitii sub pena et ad penam mille librarum denariorum pro quolibet renumptiante seu quolibet cessante ab administratione seu gestione dicti offitii que quidem pena ipso facto possit et debeat per quemlibet offitialem comunis Perusii de facto auferri a quolibet recusante seu cessante ab administratione seu gestione dicti offitii ut supra et nichilominus qualibet sub pena pena predicta de suo salario retinenda et auferenda et pro tempore sindicetur de facto ad instantiam cuiuscumque petentis. ¶ Si quis autem ex dictis offitialibus moreretur vel gravi et manifesta infirmitate gravaretur adeo quod nullatenus possit suum offitium exercere quod tunc et eo casu domini priores et camerarii artium Civitatis Perusii possint teneantur et debeant eligere alium de eadem porta fidelem idoneum et sufficientem vacationem tamen aliquam non habentem qui sic eligendus possit teneatur et debeat dictum offitium acceptare et exercere sub dicta pena et ut supra promictitur auferenda.

De arbitrio offitialium abundantie et granum comunis vendi non possit sine licentia dominorum priorum et cam

cccclxxxiij 478 Quoniam offitium offitialium abundantie pro sustentatione populi perusini et comitatus sui debeat singulari efficatia roborari: ad hoc ut ipsi offitiales possint et valeant efficatius eorum offitium exercere: presenti capitulo duximus statuendum. Quod ad hoc ut in Civitate et in comitatu perusij semper abundantia vigeat quod ipsi offitiales abundantie qui pro tempore fuerint in perpetuum habeant et habere intelligantur plenissimam et generalem commissionem potestatem auctoritatem et bayliam et promptissimam facultatem in emendo et emi faciendo omnem quantitatem grani seu bladi ubicumque locorum prout et sicut ipsis videbitur utile vel quolibet oportunum et pro illo pretio prout et sicut melius et comodius fieri poterit pro communi. Et etiam habeant et habere intelligantur potestatem auctoritatem et bayliam faciendi et ordinandi et fieri faciendi et mandandi omnia et singula que pro predicta abundantia vel archa offitium dicte abundantie quolibet requirerent seu utilia viderent vel quolibet oportuna. Salvo quod per contenta in presenti capitulo non possit aliquid fieri provideri vel disponi vel quolibet ordinare seu mandare contra seu preter exigentiam seu dispositionem statutorum in presenti volumine contentorum editorum de presenti anno. Et etiam salvo et expresse reservato quod offitiales abundantie non possint nec debeant vendere nec vendi facere nec mutuare de grano seu granum dicti comunis sine expressa licentia dominorum priorum et camerariorum artium qui pro tempore fuerint. Et si secus fieret quod factum fuerit non valeat nec teneat ipso iure. Et nichilominus vice qualibet quilibet contrafaciens incidat in penam quingentarum librarum denariorum pro quolibet ipso facto auferendam. Habeant etiam et habere intelligantur arbitrium et potestatem in et super aliis casibus contentis in presenti volumine statutorum ut supra permictitur editorum. Quod offitiales abundantie possint multare inobedientes in penis denotatis.

vide statutum super reformationem factam sub 1465 circa offitiales abundantie habere arbitrium et potestatem puniendi contrafacientes et transgressores

cccclxxxiiij 479 Ad hoc ut offitiales ipsi possint efficatius eorum offitium exercere et omnes pareant eis et archa conservetur offitij ipsorum: statuimus quod ipsis offitialibus sit licitum et permissum posse quemlibet inobedientem seu non observantem eorum mandata seu eorum offitialium vel commissariorum de facto multare pro eorum arbitrio voluntatis in quinquaginta florenos de auro si fuerit Civis vel comitatensis perusij. Si autem fuerit forensis punire et multare de facto possint in decem florenos de auro. Et si fuerit castrum seu universitas alicuius castri in quinquaginta florenos de auro. Et si fuerit villa vel ville universitas in xxv florenos de auro pro vice qualibet et dictas penas et quamlibet earum exigi facere de facto et vice qualibet prout noverint convenire et solvi facere camerario massariorum comunis perusij omni vice. Et quod potestates vicarij sindici et massarij castrorum et locorum comitatus perusij teneantur et debeant sub dictis penis et qualibet earum ut supra auferendarum assistere et favere et prebere auxilium et favorem dictis offitialibus abundantie et eorum commissarijs pro et archa executiones seu administrationem eorum offitij contra et adversus quoscumque quolibet recusantes eorum parere mandatis modo aliquo seu forma. Et etiam quod potestas Capitaneus maior sindicus et quilibet alius offitialis comunis perusij teneantur et debeant sub pena quingentarum librarum denariorum executionem realem et personalem facere et fieri facere contra quoscumque in dictis penis et qualibet earum et prout et sicut a dictis offitialibus et quolibet eorum fuerit requisitus et penas quaslibet solvi facere massarijs comunis perusij iuxta formam et exigentiam presentium statutorum. Et habeat quilibet offitialis executionem faciens quartam partem totius quantitatis que propterea soluta fuerit dictis massarijs aliquo non obstante. Quod post divisum seu comunantie vendatur omni periculo rischio cuiuslibet quolibet et fortuna emptorum. [margin: de Clusio]

cccclxxxv 480 Ad Domandum dapnis et preiudicijs comunis perusij que ex defalcatione seu exgravatione fructuum possent

clusij pus seu comunantiaz venditaz re-
trolapsis tpibus multitaliaz eme sciunt netalis
pueisa et dapnosa ostetudo invalescat ipo-
sterus hoc salutari capitulo duximus statuend
quod omnes et singule poste clusij pusini seu co-
munantie dicti cois camere abundantie depu-
tate seu deputande et fructus redditus et puen-
tus earum et cuiuslibet earum per offitiales abunda-
tie seu per quoscumque alios offitiales noie dicti
cois ad tps vendende vel aliter concedende qualit-
cumque et quocumque vendantur vel concedantur quibus-
cumque emptoribus et eas emere volentibus ad omnem
ipsorum emptorum riscum periculum et fortunam
tam occaxione guerraz cavalcataz et ali-
arum quarumcumque noxiaz novitatum que fierent
vel moverentur contra commune pusij vel eius subdi-
tos vel recomendatos dicti cois per quamcumque so-
cietatem gentium vel per inimicos dicti comu-
nis pusij seu subiectorum vel recomendatorum
dicti cois pusij vel per aliam quamcumque personam
corpus collegium seu universitatem quocumque
seu qualitercumque et etiam occaxione seu causa cui-
cumque transitus vel residentie que vel que fieret per
territorium seu comitatum vel districtum pusij
per aliquas gentes armigeras vel alios
quoscumque etiam sub securitate seu salvo con-
ducto dicti cois amicabili vel alio quocumque modo
et etiam occasione sive causa grandinis seu
sterilitatis cuiuslibet et alterius cuiuscumque casus
soliti vel insoliti moderati seu immoderati
tam divini offitij quam humani et alterius cuius-
libet causae que quocumque aut qualitercumque exco-
gitari possit seu non possit Ita quod omnes casus
propter quos vel aliquem eorum seu eorum seu alicuius
eorum occasione vel causa seu dependentium
vel connexorum ab eisdem Emptores ipsi quo-
cumque aut qualitercumque impediri possent vel
quolibet dapnificari in perceptione fructuum
puentuum postaz predictaz seu comunantiaz
vel alicuius earum expresse specificatis et decla-
ratis in presenti statuto penitus habeantur
et haberi debeant et censeri quos omnes
ex nunc specifice declaramus Ita quod omne com-
modum et incommodum periculum ac dapnum
et causus quarumcumque sint ut supra exprimitur ad ipsos em-
ptores debeant plenarie pertinere: Et nullum

gravamen dapnum seu preiuditium propterea
vel ob id quocumque aut qualitercumque pveni-
re valeat ad dictum cõe pusij vel contra ipsum seu in ca-
meram quolibet resultare quominus cõe ipsum
ad exigendum et recipiendum integrum
pretium pro quo venditio seu concessio seu sta-
bilimentum factum fuit de predictis vel aliqua
earum postaz seu comunantiaz et ad percipi-
endum integre fructus et redditus ipsarum et
cuiuslibet earum ius habeant contra tales emptores
integrum et illesum: Et quod presens capitulum in omni
venditione seu concessione que in posterum fiet
de postis seu comunantiis predictis et qualibet
earum in omnibus et per omnia exprimi debeat et
apponi: Et ex nunc pro apposito et expresso
penitus haberi debeat eo ipso etiam si de eo
facta non fuit mentio specialis; Que quidem
mentio si facta non fuit propterea Ius aliquod
dictis emptoribus non queratur: ¶ Decer-
nentes nichilominus quod offitiales abun-
dantie et alij supradicti vendentes vel aliter conce-
dentes dictas postas seu comunantias di-
cte camere deputatas teneantur et debe-
ant sub pena quingentarum librarum denariorum cuilibet ne-
gligenti quolibet et vice qualibet de facto
auferendarum per maiorem sindicum si in principio
capitulorum cuiuslibet venditionis seu concessi-
onis presentium capitulum et eius continentiam
de verbo ad verbum apponere et declarare
aliquo non obstante. t. 10.

Qualiter poste clu-
sij seu comunantie vendantur et
infra quantum tpus.

ccccLxxxvi 481 Statuimus et ordinamus quod of- De Clusio
fitiales abundantie cois pusij
per se ipsos et non per alios teneantur
et debeant ad penam centum librarum
denariorum pro quolibet eorum contrafaciente de anno
in annum duobus mensibus videlicet de mense may et
Junij anno quolibet postas clusij seu comunantie
dicte camere abundantie deputate recadant
seu revertantur ad cameram offitialium
abundantie eas et earum qualibet bapni-
ri et subastari facere per publicum preconem
cois pusij et fructus predictarum postarum seu

de Clusio

communantiarum dicte camere abundantie deputatarum que debentur et deputate sunt ad dictam cameram offitialium abundantie et vices gerere plus promictentibus et offerentibus in ipsis vel aliqua ipsarum: Et ipsas vices lucrantibus solvere seu solui facere et ipsos fructus stabilire plus promictentibus et offerentibus et de ipsis venditiones facere quanto cariori poterunt: Et pro comuni perusii promissionem recipere prout crediderint convenire s(e)c(un)d(u)m cautionibus et sollempnitatibus in precedenti capitulo denotatis ut inferius et in illis capitulis denotandis: Et quod nullus alius offitialis possit eligi deputari vel assumi ad faciendum banpniri vel vendi tales postas clusii seu communantias deputatas dicte camere offitialium abundantie vel aliquam earum modo aliquo seu forma per dominos priores seu camerarios artium Civitatis perusii vel alios magistratus pena cuilibet eligenti et electo quingentarum librarum denariorum: Et nichilominus talis electio vel venditio si fieret non teneat ullo iure: Et quod offitiales abundantie ipsi sub dicta pena dictas postas seu communantias predictas banpniri teneantur et stastari facere vice predictorum et istorum formam temporibus declaratis: Et unum ex notariis eorum adscribendum banpnimenta stabilimenta promissiones et venditiones quaslibet et non alium deputare: Et si offitiales ipsi negligentiam commiserint in vendendis postis seu communantiis predictis quod ipso facto incidant in penam quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet auferendam: De pacto apponendo in quibuslibet venditionibus postarum seu communantiarum vendendarum seu alienandarum quod liceat expresse emptorem non solventem in termino pecuniam sub permissione acquirere:

cccclxxxxvij Ut a comuni perusii de postis postarum
482 Clusii perusii et communantiarum deputatarum camere abundantie comunis perusii temporibus debitis satisfiat sicut in venditionibus secundum cedularum exigentiam fuerit declaratum: presenti capitulo duximus statuendum: Quod in unaquaque venditione seu gestione que fieret de aliqua posta seu communantia deputata vel deputanda dicte camere abundantie hoc pactum expressum apponi debeat et ex nunc pro expresso et declarato haberi debeat et censeri: Et sub dicti pacti observantia quelibet venditio seu gestio fiat et facta esse intelligatur et si mentio non fieret quocumque modo: Quod si emptor alicuius poste Clusii seu alicuius communantie deputate seu deputande dicte camere abundantie in posterum vendende seu quolibet concedende non solverit seu dederit granum bladum seu pretium debitum et conventum in terminum appositum et declaratum in contractu seu in cedula talis poste vel communantie: Quod comuni perusii seu dictis offitialibus abundantie sit licitum et permissum talem quantitatem grani seu bladi quam tempore debito non solverit vel daret scilicet granum vel bladum fuerit debitum et non datum conmere seu emi facere pro illo pretio prout offitialibus abundantie videbitur convenire: Et quod pro emptione facienda pecuniam oppotunam acquirere seu acquiri facere sub quacumque permissione cambio vel fenore prout comodius fieri poterit expensis talium emptorum non solventium: Et similiter si pecunia deberetur et soluta non esset ipsam acquirere ut supra et quod dicti distulerint solutionem dicte quantitatis tale cambium permissionem seu fenus idem emptor solvere et satisfacere teneatur et debeat et ad solvendum cogi et compelli possit et debeat sicut ad solvendum debitum principale prout capiet et stimabitur: Et quod super tali cambio stetur et credatur et credi debeat assertioni dictorum offitialium abundantie et habeat plenam probationem: decernentes nichilominus quod contra non solventes temporibus debitis et contra eorum fideiussores et quemlibet eorum in solidum fiat et fieri possit et debeat realis et personalis executio de facto inmediate post lapsum termini appositum et declaratum in huiusmodi venditionibus seu gestionibus quoquo modo tam pro principali debito quam pro permissione vel

cambio et aliis expensis. Et siquis autem uenditor talium postarum seu comunantiarum seu alicuius earum obmisit tale pactum et conditionem apponere in uenditione seu concessione quam faceret: quod conditio tamen et quod pactum pro apposito et declarato ex nunc et eo ipso iure debeat ipso facto incidat in penam quinquaginta librarum denariorum per maiorem sindicum et quemlibet alium offitialem comunis perusii de facto auferendam aliquo non obstante.

De fideiussoribus recipiendis ab emptoribus postarum clusis et comunantiarum camere abundantie in infra contentis terminis.

cccclxxxviij

483 Cum receptio insufficientium fideiussorum super uenditoribus postarum clusis seu comunantiarum camere abundantie deputatarum maxima attulerit detrimenta comuni perusii: ut in posterum talia incomoda non contingant. Statuimus quod offitiales abundantie comunis perusii et alii quicumque uendentes postas clusis perusini seu comunantie dicte camere abundantie deputatas possint teneantur et debeant recipere bonos et sufficientes fideiussores ciues perusinos uel comitatenses ab emptoribus earum seu ab illis quibus fuerint stabilite infra diem a die stabilimenti uel usque ad decem fideiussores pro qualibet posta clusis seu comunantia.

t 11 Declarantes quod illi quibus tales poste seu comunantie fuerint stabilite seu earum aliqua teneantur et debeant infra x dies a die stabilimenti cuiuslibet poste seu comunantie dedisse dictis offitialibus et aliis uenditoribus pro una quaque posta clusis seu comunantia dicte camere deputata uel sic ut supra designatum bonos et sufficientes fideiussores quorum extimum siue catastrum secundum extimationem catastri comunis perusii ad grossum sit ualoris et extimationis ad minus in duplo pretii pro quo talis posta seu comunantia uenderetur uel quantitatem capiet pretium seu quantitas grani seu bladi annuatim: Ita quod duplum extimationis referat ad pretium seu quantitatem grani uel bladi dicti taxat primo anno non obstante quod talis posta seu comunantia pro maiori pretio uenderetur. Et decernentes quod fideiussores dandi teneantur et debeant in una quaque uenditione una cum principalibus emptoribus se in solidum principaliter obligare ad solutionem pretii seu quantitatis grani seu bladi et ad omnia ad que tenentur emptores secundum formam presentium statutorum et contractus cuiuslibet ut est opus cum membris et solempnitatibus oportunis. Et quod nichilominus in solidum quilibet principalis et fideiussor aliquo beneficio non obstante in solidum sit et esse debeat et intelligatur in omnibus et que ad omnia obligatus.

Quod offitiales abundantie et alii uendentes postas seu comunantias pro emptoribus teneantur comuni perusii si fideiussores bonos non acceperint prout supra continetur.

cccclxxxviiij

484 Ea que utilitatem rei publice concernunt inuiolabiliter obseruentur. Quod in contentis offitiales abundantie comunis perusii et alii quicumque uendentes postas clusis perusini seu comunantias dicte Camere abundantie deputatas non receperint bonos et sufficientes fideiussores secundum qualitatem et exigentiam in proximo precedenti capitulo denotatam. Ex ipso iure sint et esse intelligantur obnoxii et spetialiter obligati et expresse comuni perusii pro talibus emptoribus et quolibet eorum a quo seu a quibus fideiussores sufficientes huiusmodi secundum quantitatem et exigentiam supra denotatam non receperint et in omnibus et singulis se adstringentes ad que dicti comuni tales emptores uirtute contractus dictorum statutorum seu cedule uenditionis postarum seu comunantiarum tam pro satisfactione pretii seu quantitatis grani uel bladi quam alia quacumque de causa pro ea quolibet teneretur et ita possint et debeant exigi grauari et molestari realiter et personaliter sicut possent emptores ipsi quo modo. Et ideo decernentes ut uenditores talium postarum seu comunantiarum uigilatiores et cautiores reddantur et exactiores debeant sub eorum substantiarum periculo ad rei pu-

blice substantiaz diligenti9 conservandi. Et
ut comune perusij aliqua negligentia vel modo a-
liquo i similib9 deceptero no ledatur. Q
i qtu fideiussores no det infra 8az
diez a die stabilimenti: q denovo poste
clusij seu comunantie vendi debeant 2
refundi siqd decet a pma pmissione
pillus cui pmo fuit stabilita.

V 485 Ad hoc ut nullus pclusionez
vel aliomo audeat vel psumat
pmissionez face i subastatoib9
postaz Clusij perusini seu co-
munantiaz decte camere abundantie depu-
tataz sub obteptu ineundi lucrandaz vel
alio quovismo et forte no itetione posta
seu comunantiaz retinendi seu cavendi ydo-
nee sicut decet pnti capitulo duxim9 statuendu
q si qtuz pmissores quib9 aliqua posta
seu comunantia dicti cois p offitiales abunda-
tie vel alios vendentes fuit stabilita fide
iussores sufficientes sm qualitatez et exige-
tiaz pdcoz i pcedentib9 capitulis otecoz i
8az diez stabilimenti no dederit offitialib9
seu alijs vendentib9 pdco coi aliquaz postaz
seu comunantiaz eplicat ipis offitialibus
et alijs advendendu deputatis talem po-
staz seu comunantiaz et teneant et debeat
denovo subastari face et stabilire et vende-
cuilib9 plus pmictendi iux 2 sm exigentia
pmissoz et iuxta ocedere lucrantib9 ut sup
e expssu i venditionib9 faciendis Et q si q-
tuz min9 ptiuz seu qtitas grani seu bladi
fuit oblatuz seu pminori ptio seu qtitate
grani vel bladi stabilita seu vendita q pmis-
sores obtulerit q ut s pmictitur fideiussores
no dederint q tunc et eo casu pmi pmisso-
res pdci q satisdationez ipaz ad effectum no
pduxissent ad solvendu omne ptiuz qd defuit
i 80 stabilimento seu venditione teneant et
astricti sint et itelligant ee co ipo ad refunde-
du et solvendu p inde ac si plenarie adimplevis-
sent dationez fideiussoz iux exigentia pdcto-
ruz Et q offitiales abundantie et alij vendentes
teneant et debeant ot pfatos et quoli-
b9 coz in solidu executionez realez et p-
sonalez de facto facer et si face st pena qn-
gentaz libr den ad solvendu refundendu et
satisfaciendu dco coi omnez qtitate flor seu
qtitatez grani vel bladi q quocuq3 defice-
ret a ptio seu qtitate grani vel bladi pmi
stabilimenti i ptio seu qtitate 8i stabilime-
ti et venditois que fieret put supi9 otinet
Et q dns potestas capitaneus ppli maior
sindic9 et quilib3 ali9 offitialis ad regstinoez
ipoz offitialiu seu alioz vendentiu vel ali-
cui9 coz possint teneant et debeant sub
dicta pena ut sup pmictitur a quolib3 negli-
gente et vice qualib3 auferenda et retine-
da de suo salario ei9 tpr sindicati ot pdcos
et quelib3 coz executionez realez et pso-
nalez face et fieri facer quocuq3 tpre et
feriato ad honore dei et i quocuq3 loco et
phibito p solutione et extraxione solutois
talis qtitatis flor seu pecunie seu qtitatis
grani vel bladi q 80 stabilimento seu vendit
a pmo stabilimento ut sup pmictitur et quo-
lib3 defuisset Et q tales offitiales occa-
xione seu ca coz q fecerit vel fieri fecer-
rint i pmissis no possint nec debeant
mo aliquo sindicari vel molestari S3 sit
et ee intelligant ab ipis hys omnib9 ex — 12
ne liberi et penit9 absoluti. Infra qtuz
temp9 emptores postar seu comunantiaz
teneant portasse bladuz seu granuz
perus et de tgita sold dandis p vectura
p quolib3 corbe grani

V.I. 486 Ad hoc ut granuz et bladuz co-
munis perus integre ad camera
abundantie debeat pvenire si-
ne defalcatione aliqua Statu-
imus q omnes et singli emptores postaz
Clusij perusini et quarucuq3 comunantiaz
deputataz camere abundantie Q a gra-
nuz seu bladuz responde deberent anno
quolib3 ad Civitatez perusij teneat et debeat
portasse vel portari fecasse et consignasse me-
surasse in ore eis cois perusij offitialib9 abun-

Clusio

dantie vel fanellis pro ipso recipientibus ante kalendas
novembris cuiuslibet anni omnem quantitatem grani — C v.ij.
vel alterius cuiuscumque bladi. Et pro illo anno
deberet dari seu mensurari comuni perusii octava parte — 4 8 7
pretii aliam postea seu communitate dicti comitatus quam
venderet vel aliter concederet omnibus eorum expen-
sis sumptibus et expensis et omni periculo ricolio
atque cum verisimili moderato vel immoderato
et quod possit seu non possit quolibet excogitari. Ita
quod omnis causa venire et comprehendi intelligatur
tali causa. Et quod venditio qualibet seu cessio quam
in posterum fiet de possis clusii seu communantiis
granum seu bladum respondere debentibus fieri
debeat sub dicta forma et sit ex nunc facta esse
intelligatur allegare quam si allegaret non tene-
atur minus ad predicta efficaciter astringantur.
Et nichilominus offitiales abundantie
et alii vendentes tales possas seu communa-
tias sub pena quinquaginta librarum denariorum si negligen-
tes fuerint auferendarum a quolibet teneantur
et debeant presens capitulum et eius continentiam inserere
specifice et expresse. ¶ Insuper ad hec ut emp-
tores ipsi possint et valeant comodius
reducta facere dictum granum et bladum ad
dictam Civitatem decernimus quod ipsi emptores
habeant et habere debeant a comuni perusii et
ab offitialibus dicti comunis abundantie de pe-
cunia dicti comunis pro vectura pro quolibet grani
ad rationem triginta soldorum denariorum pro
quolibet corbe portato et mensurato ut supra.
Declarantes quod duo corbes ordei compu-
tentur et computari debeant pro uno corbe
grani. Ita quod pro predictis duobus corbibus ordei
pro uno corbe grani computatis satisfiat
ad dictam rationem triginta soldorum pro quolibet
corbe grani et ita de spelta intelligi de-
beat ac solvi. ¶ Volentes et statuen-
tes pro utilitate publica quod comitatenses
perusini admittendum pro grano seu blado in
clusium perusinum de cetero nullatenus tene-
antur vel astringi debeant quoquo modo. Sed pos-
sint et debeant solvere offitialibus abundan-
tie triginta soldos denariorum pro quolibet corbe gra-
ni prout in presenti isto capitulo apparebit

De quantitate solvenda per comitatenses pro
grano clusii et fideiussoribus prestandis

Clusii

Ut cuncta sub debita ordina-
tione procedant et ne comita-
tenses perusini ultra rationis
debitum possint quolibet agra-
vari maxime pro grano Clusii presenti capitu-
lo duximus statuendum. Quod de cetero comita-
tenses perusini teneantur et debeant solvere
comuni perusii et offitialibus abundantie anno quo-
libet pro vectura grani ferendo de clusio pe-
rusino ad Civitatem perusii ad rationem trigin-
ta soldorum denariorum pro quolibet corbe grani intelli-
gendo duos corbes ordei pro uno corbe gra-
ni tres corbes spelte similiter pro uno corbe
grani pro et de toto grano et blado computando
ut supra percipiendo ex clusio perusino de anno in
annum. Et quod dicta quantitas triginta soldorum
pro quolibet corbe grani ut supra computando sol-
vatur et solvi possit et debeat offitialibus
abundantie predicto comuni in kalendis Septembris cuiusli-
bet anni incipiendo in kalendis proximis presentis
anni
Et ut prata sicut unumquodque castrum locum co-
munitatem seu villam tanget ex tota quantita-
te talis grani et bladi et dicte quantitatis pro +
vectura solvenda prorata secundum extimum cete-
rorum comitatus perusii. ¶ Et ad hec ut
comitatenses videri possint quod et quantum sol-
vere teneantur. Et ut solum pro grano seu bla-
do quod respondere debent comuni perusii de anno in
annum et aliter nullatenus agraventur decernimus
quod offitiales abundantie dicti comunis tam presen-
tes quam qui pro tempore fuerint de anno in annum
possint teneantur et debeant in omnibus duos
menses postquam posse Clusii seu communantie
fuerint stabilite videre et examinare quanti-
tates grani et bladi percipiendas pro illo an-
no ex talibus possis et communantiis ex clusio
annuatim. Et tunc hiis visis et in summa redu-
ctis teneantur et debeant prorata secundum extim-
um et cataustrum comitatus perusii declarare distri-
buere sicut capiet prorata unumquodque com-
Castrum locum seu villam aut universitatem
dicti comitatus perusii pro quantitate predicta ut supra premicti-
tur declarata et talem quantitatem et distributi-
onem grani et bladi describi facere et deinde
sicut capiet unamquamque communitatem castrum
locum seu villam aut universitatem dicti co-

mitatus ad dictam rationem triginta soldorum denariorum
pro quolibet corbe grani computando ordeum
et speltam, prout supra declaratur, exigere et exi-
gi facere effectualiter teneantur et debeant. Et
per eorum notarium et cancellarium ad introytus nuncu-
pati facere oportune et in archa predicta vel aliquid
eorum seu exigendo seu exigi faciendo dictam
summam fuerint quolibet negligentes vel re-
missi ipso facto et vice qualibet incidant in eandem
penam. Et super hiis possint et debeant spe-
cialiter sindicari. Et volumus declarantes
quod ipsi comitatenses teneantur et debeant fide-
iubere et fideiussores cives sufficientes
prestare ad requisitionem dictorum offitialium di-
ctis offitialibus abundantie solvendo di-
ctam quantitatem ad rationem triginta soldorum pro
qualibet emina grani in dictis kalendis proximis
Septembris. Et sic de anno in annum or-
dine successivo, prout fideiubere tene-
bantur deferendo granum de clusio iuxta con-
suetudinem hactenus observatam. Et si comi-
tatenses negligentes fuerint, quod ipsos
multare de facto possint prout putaverit
convenire usque in summam in presentibus capitulis de-
claratam. Et nichilominus executionem fieri
faciant cum effectu ut talis quantitas persolvatur
pro utilitate publica sicut decet. De regi-
stro faciendo anno quolibet de grano
et blado recolligendo ex clusio et taxa
xxx sold. denariorum solvendorum per comitatenses

de Clusio

R. iii.
488
Ad hoc ut omnibus comitatensibus
innotescat quanta sit quantitas gra-
ni et bladi percipienda ex clusio
Perusino et ne aliquis contra debitum
ledi queat decernimus quod per offitiales abun-
dantie tunc presentes quam qui pro tempore fuerint fiat et
fieri possit et debeat unum registrum de anno
in annum per aliquem ex notariis dictorum offitia-
lium cui dicti offitiales mandaverint. In quo
fiat et fieri debeat compendiosa descriptio
in totum collecte extimi et libre seu catasti
cuiuslibet castri seu ville comitatus Perusii de per se et
similiter describi debeat sub descriptione talis libre
extimi seu catastri facienda, ut est ad descrip-
tionem, ut supra, cuiuslibet castri loci seu ville
dicti comitatus quantitas grani et bladi et que
pro illo anno debet percipi ex dicto clusio et quanti-
tas que pro rata tali castro contingeret. Et
similiter quantitas pecunie que tangeret tale castrum
locum seu villam ad rationem triginta sol-
dorum pro quolibet corbe pro rata secundum extimum
seu libram talis castri loci seu ville. Et
quod tales descriptiones fieri possint et de-
beant infra unum mensem a die venditionis posta-
rum clusii de anno in annum prout supra est ex-
pressum. Et quod in principio dicti libri registri
in duabus partitis ponatur libra seu extimum
in totum reductum totius comitatus Perusii in prima par-
tita. Et in secunda ponatur quantitas grani et
bladi pro illo anno que percipi debet ex clusio
antedicto. Quod quidem registrum semper stare de-
beat in camera abundantie et debeat
omnibus et singulis videre volentibus demonstra-
ri per offitiales notarios et cancellarios
vel aliquem eorum ad petitionem cuiuscumque. Et si
quis in predictis vel aliquis eorum fuerit negligens
vel remissus quod ipso facto et vice qualibet
incidat in penam quinquaginta librarum denariorum per ma-
iorem sindicum de facto auferendarum
super quibus etiam possint et debeant spe-
cialiter sindicari aliquo quod loqueretur
in contrarium non obstante. De libris facien-
dis in camera abundantie pro introyti-
bus et exitibus

R. iiii.
489
Statuimus quod per notarium abundan-
tie Civitatis Perusii qui fuerit super
introytibus deputatus fiant et
fieri debeant duo libri. Et
in quolibet ipsorum scribantur omnes et singuli
introytus offitialium abundantie Civitatis
Perusii quorum est notarius, quorum librorum unus
remanere debeat in camera dictorum offitia-
lium et alter non coram maiori sindico
in fine offitii iuxta consuetudinem debeat pre-
sentari. Et similimodo fiat per notarium
offitialium qui fuerit ad scribendum exitus de-
putatum duo libri et in unoquoque eorum
scribantur omnes et singuli exitus et expen-
se faciendi et faciende per ipsos offitiales

quorum unus in dicta camera abundantie de-
beat remanere alter vero coram cancellario comunis
perusii vel maiori sindico perducatur. Et ita
quod dicti libri producantur calculentur et assumen-
tur introytus et exitus et expense et assaltentur
per notarium offitialium coram offitialibus abun-
dantie et cancellariis prout extitit hactenus obser-
vatum. Ita quod error vel fraus aliqua commicti
non valeat. Quo quidem modo pena quinquaginta librarum
denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet
auferendam. De registro faciendo de
debitoribus preteritis et etiam de debitoribus
futuris in cancellaria comunis perusii

.V.L. Ad hoc ut fieri possit notitia preterito-
49° rum debitorum comunis perusii et ut effi-
cax executio fieri debeat et offitiis
privatoribus et aliis penis inferendis
tandis ad solvendum efficacius teneantur
presenti capitulo duximus statuendum quod de omnibus et
singulis debitoribus preteritis camere abundantie
comunis perusii fiat et fieri possit unum registrum
in cartis pecudinis quod stare debeat et esse con-
tinue in cancellaria comunis perusii et dictum registrum
componatur et ordinetur et fiat et scribi debe-
at per notarium offitialium predictorum de debitoribus
preteritis dicte camere offitialium abundantie de-
scribendo per ordinem alphabeti per portam et
portam parochiam et per alium locum unde de-
bitores essent. Et etiam quantitatem et causam pro
qua et in qua tenentur et etiam folium sub quo et in
quo et in quo registro apparent in dictis cameris
quolibet descripti adhoc ut sine dificulta-
te valeant inveniri aptando et registrando
prout fuerit oportunum. Et quod dictum registrum
debeat perfecisse de omnibus supradictis debitoribus
et assignasse in cancellaria comunis comunis hinc ad
medium mensem iunii proxime futuri in forma
publica in cartis membranis sub tabulis liga-
tis sub pena quingentarum librarum. Et quod pro ista labo-
re et pro mercede et atramento et pro scriptura
habeat et habere debeat a camera conservato-
rum florenos quindecim de auro. ¶ Et offitiales
abundantie sub dicta pena debeant dedisse
eidem ad eius petitionem copiam omnium debitorum

¶ In futurum autem super registratione facienda de
quibuslibet debitoribus comunis perusii talis forma
servetur quod offitiales et alii abundantie et
aliiquicumque offitiales dicti comunis electi seu eli-
gendi possint teneantur et debeant per eorum
notarios registrari facere in dicto registro exi-
stenti in cancellaria dicti comunis omnes et singu-
los debitores dicti comunis ex quacumque causa futu-
ros qui non solvissent ea ad que tenentur seu te-
nebantur dicto comuni in termino suo mensium te-
pore in missi futurorum a die appositi termini vel
convenientia in contractibus seu cedulis mittis seu cele-
brandis super venditoribus seu locationibus
seu concessionibus postarum clusii seu communan-
tiarum dicte camere abundantie deputatarum vel alia- v. 2°
rum causarum modo aliquo seu forma infine dicti ultrui
mensium in decem dies tunc proxime futuros. Et
quod talis registratio per aliquem ex notariis
eorum vel alium eorum cui impositum fuerit per offiti-
ales talis notarii de nomine talis debitoris per or-
dinem alphabeti et portam et parochiam quantitate et cau-
sam brevius sub qua et in qua tenerentur sub pena quin-
gentarum librarum denariorum vice qualibet et a quolibet
contrafaciente seu negligente auferendarum
per maiorem sindicum comunis perusii vel alium quem-
cumque offitialem dicti comunis ex eorum offitio et
administratione aut cuiusque. Et quod omnes qui solvissent
ea que solvere deberent seu debuissent vel de regi-
stris dicte camere quolibet per notarium super registris
cassi essent possint et debeant per notarios of-
fitialium abundantie comunis perusii quibus talis so-
lutio facta fuit seu in quorum registris cassatio
facta fuit extiterit de quindecim diebus in quindecim
dies in fine temporis quindecim dierum cassari et can-
cellari de dicto registro in dicta cancellaria existen-
te. ¶ Et adhoc ut quod cos qui solvissent et
de dicto registro cassi non essent nulla fiat no-
vitas seu remotio vel privatio ab offitiis vix
exigentiam statutorum camere conservatorum non se-
quatur quod in quantum apodixam solutionis facte vel
cassationis de registris produxerit in cancella-
ria comunis perusii coram cancellario seu abrevi-
atore reformationum comunis perusii non obstante
quod de registris cassus non esset quod ad eius excusati-
onem sufficiat per inde ac si cassus esset. ¶ Et
quod talis descriptio fieri debeat sub pena predicta

et ut sup̄ p̄mictit̄ auferēda et q̄ q̄libȝ offi
tialis executionē faciens ꝯt̄ contrafacientes
seu negligētes ī casib; ī p̄nti capitulo deno
tatis ul' aliq̄ eoꝝ h'at et h're possit et debe
at quartaȝ ptē cuilibȝ pene quā solui fa
ciet et uenire quolibȝ ī cāc. Et si offitia
lis negligens fuit ī p̄missis ul' eoꝝ aliq̄
talis pena de suo salario uice q̄libȝ debeat deti
neri et auferri ei tp̄r sindicat̄. Et q̄ sup̄
hys omib; et q̄libȝ eoꝝ omes sup̄ dicti pos
sint et debeant sp̄ali. sindicari et q̄libȝ ī p̄oꝝ
aliquo nō obstante. **De executionib; faciendis ꝯt̄ debitores camere abū dantie comunis p̄us̄**

.V.bij. 491
QUoniaȝ ꝯt̄ negligentes solutoē
facē d'hys adq̄ coī p̄us̄ teneret̄
nō satisfacieret p̄dcā ī p̄cedētib;
capitulis statuisse n̄ alia satisfacta
bilia remedia p̄beret̄ duxim⁹ statuēdum
ꝗ offitiales abundantie seu exactores q̄ cā
ꝗ postaȝ clusij p̄usin seu comunantiaȝ co
munis p̄us̄ camē abundantie cois p̄us̄
deputataȝ possint teneāt et debeant sb pe
na augētaȝ lib. den̄ ꝑ quolib; negligente
et uice qualib; de facto auferēdaȝ p maio
reȝ sindicaȝ ul' aliū offitialeȝ dcī cois redu
ci facē ī uno registro dep̄se ī eoꝝ camera
omes et singulos debitores camē p̄dcē
postaȝ Clusij seu comunantiaȝ dcē camere
deputataȝ. Et tā p̄tītos debitores ꝗ futu
ros et instantes et de tp̄r ī tp̄us describi
facer̄ nō obstante q̄ descriptio fieri debeat
ī cancellaria cois p̄us̄ iux̄ exigentiaȝ p̄cedē
tiuȝ capituloꝝ. Et extractuȝ seu extractos
fieri facē de talib; debitorib; ī substantia cū
quantitatib; quas deberet̄ soluē declaratis. Et
dimidiaȝ taliuȝ debitoꝝ q nō soluisset̄ ī tp̄s
ꝗ put soluē teneret̄ dcē camere abūdātie
assignare et assignari facē dn̄o potati Ciui
tatis p̄us̄ q ꝓ tēpore fuit et aliaȝ dimidiā
dn̄o Capitaneo maiori sindico Ciuitatis
p̄usij. Qui potis et Capitane⁹ et maior
sindicus et quilib; eoꝝ teneant̄ et debeāt

ꝯt̄ debitores tales assignatos et eoꝝ fide
iussores res et bona executioneȝ realeȝ
et p̄sonaleȝ fieri facē de facto ī quocūq; lo
co et quocūq; tp̄r et p̄hibitis seu nō ꝓ
missis ꝑ formaȝ statutoꝝ et ordīn̄ cois
p̄usij. Vt que coī p̄us̄ sunt debita seu de
berent̄ ī posteruȝ efficaciter p̄soluāt̄ aliq̄
nō obstante. **Q̄ liceat offitialibus abundantie, prorogare terminuȝ soluēdi pecuniaȝ seu granuȝ ul' bladuȝ**

.V.bij. 492
QUia iustuȝ ē q̄ soluēs pecuniaȝ
seu aliquaȝ quantitateȝ grani ul'
bladi camere abundantie cois
p̄usij debitaȝ an̄ tp̄us faciende
solutionis comoditateȝ restaurationis
ī tp̄r consequatur duxim⁹ statuēduȝ ꝗ offi
tiales abundantie cois p̄us̄ possint et
eis liceat cuilib; coī corpori seu uniuersi
tati ul' singulari p̄sone q'd ul' q̄ eis soluēr aliq̄
quantitateȝ pecūie ul' aliquā quantitateȝ grani
ul' bladi an̄ debituȝ et p̄fixuȝ tp̄s et ter
minuȝ solutionis ꝓ p̄ung quantitatis tali soluēti
prorogare terminuȝ ad soluēduȝ q'd deberet
soluē eisdeȝ offitialib; de tantō tp̄is et
quantitatis pecunie ul' grani seu bladi an̄
terminuȝ solute peuȝ. Et deꝑdas offitia
les abundantie nō possint nec debeāt
mō aliquo sindicari. **Q̄ nō liceat offitialib; abundantie acquirē pecuniaȝ mutuo sub promissione ul' fenore sine deliberatione dn̄oꝝ prioꝝ ⁊ camerari oꝝ**

.V.biij. 493
VZ in posteȝ coē p̄us̄ nō ledat̄
de facili ī cambys ꝓmissionib;
seu fenore ob acquisitiones pecu
niaȝ q̄ fieri ī p̄titu; sepe nūo
consueuerunt duxim⁹ statuēduȝ ꝗ offiti
ales abundantie cois p̄usij ul' alij ꝓ eis
nō possint nec debeāt quoq̄ mō acq̄rē
seu acquiri facere sub aliqua ꝓmissione
costo fenore ul' cambio aliquaȝ quantitatē
flor' seu pecunie ꝑ camera abundātie co

munis pus sine deliberatoe dnor por et came
rarior artiu ciuitatis pusij q p tpr fuerit
obtēpto saltē ptito deleuando ad sedendu
ad mini pduas ptes Et i qtitu acquirerent
seu acquiri facerent aliquas qtitates aliq
de cor modor ul alio ad costu sine delibera
tione pdci qtale fenus cambiu costuz seu
pruisionē de cor ppo solue teneat et itelligi
vz tur et no depecunia ul aue cois pus q quomo
¶ Cu deliberatione aut pdci possint solue
cambiu pruisionē qstiu seu fenus put
fuit oppotunu quotiens cois utilitas seu
necessitas euidens expostet et qtitate et
qsitu aliquo no obstante Infra qtu
temp offitiales abundantie cois pusij
teneantur restituere reliqua successorib
et libros in cancellaria

R. viiij. 494 Statuimus q offitiales abun-
dantie cois pusij teneant et debe-
ant i qndecim dies post finem
cor et cuiq cor offitij imediate se-
quētes dare qsignare et effectualr restitue
cor et cuiq cor successorib omne qtitatem
flor pecunie grani seu bladi et alti cuiuscūq
rey q quolib supfuisse eis qsuptib et expē
sis et pagamentis factis tpr cor ul alicui cor
offitij sub pena qngētar librar den p quo
lib cotrafaciente et restitutōis dupli qtita-
tis q quolib supfuisset sup quib debeant
spalr sindicari et p sindicū indicta pena et
restitutoe dupli effectualiter qdepnari pena si-
mili dco sindico de suo retinēda salario si
negligens fuit ul remissus ¶ Libros
aut introitu et exitu et gestor tpr offi-
tij ipor i forma publica offitiales abundā-
tie et cor et cuiq cor notij et fancelli tene-
antur et debeant restituisse et assignasse i
mese post finē cor et cuiq cor offitij Et
q restitutoes taliu libror et cuiq cor p
pdictos sb dca pena a quolib auferenda fi-
erit debeat in cancellaria cois pusij pena simili
eidē auferenda uice qualib dcos libros ad-
mictenti i fminu fere subsceptos si dicti
fminu i mes eos no sbscepit quoqmo iux
exigentiam pmissor. Qt offitiales abūdā-
tie possint habere qsiliu sapientis in
omib oppotunis et notari sup registris
et a quib

R x 495 Vacanta sb libra pcedant
Iustitie pnti caplo duximus
statuendu Qt offitiales abun-
dantie cois pus possint et eis
liceat sub cāib oppotunis q quolib eme-
geret seu dubitatoe afferret i ul sup cāib
pruisis p formā statutor came ipor quo-
cuiq et qualicuiq elige unu cosultorem
Ciue fidelē et expertu et doctu i iure ul
alliu que cosuatores monete i cor came-
ra elegerint q possit et debeat quotiens fu-
erit requsitus uerbo ul i scriptis qsule ipis
offitialib sup pmissis fidelr ¶ Et similr
qsulere debeat cosuatorib monete et massa-
rijs cois pus sup casib qbuscuq quolib eme-
gentib sup pruisis ul statutis i camera ipor
ul archa ea seu alicui cor occasione ul causa
ul archa pruidenda sup statutis ul pruisis
seu quolib ordinanda cor offitiu tangētia
Et habeat et hre possit et debeat p quolib
semestrali flor de auro ul qnq flor a cosua-
torib et qnq a massarijs cois pusij Et q mo
aliquo ultra dcm salariu a cosuatorib seu mas-
sarijs seu offitialib abundantie nichil aliud
possit papē ul hre etia ad aliqua singularia p
deant sup negotijs cois pus tangētib nichil
possit papere petere ul hre ¶ Et si qsule-
do negligens fuit ul remissus ul i aliquo
pmissor qtrafecit qipo facto et uice qualibet
i cadat i penam cētu libr ¶ Sup alijs quoq
casib quolib emergentib i camera offitialiu
abundantie sup quib aliqd de nouo pruidet
ul pt pruisa p formā statutor camere cor
aliquid emerget offitiales ipi possint teneat
et debeant habere qsiliu a collacteralib dni
potestatis et dni capitanei tpli pus ul duobus
ex eis q ad requisitionē ipor offitialiu possit
teneant et debeant oni uice fidelr cor exhi-
bere qsiliu uerbotin ul i scriptis put fuerit
ab ipis offitialib abundantie requisiti sine ali-
quo salario ul mercede ¶ Et q ad hoc ut
coe pusij nullaten ledi queat q debeant ipi
collacterales sup iurib cois semper supuno
quoq casu ultra pposita eis informatoe sub
scipe a cancellaria cois pusij ¶ Sup casib
no quolib emergentib i registris ul i archa
ea mo aliquo seu forma notariis sup registris
teneatur et debeat pfatos collacterales qsule

qui ut sup pmictitur teneant et debeant cō
sulere et i formatoēz ssiaipē et i scriptis ex
hibere cōsiliuz cancellario cois nri restitu
end pipin dcō notario sup registris q nota
rius possit libere licite et ipune absqz ei
piuditio et debeat sequi adexequtoēz pdu
cere cōsiliuz pdcōz collacteraliuz ul duoruz
exeis iux eius exigentiaz et tenorez ¶ Et
siquis i aliquo pmissoz fuit negligens ul
remissus i cadat i penaz qngētaz libr et
inc qualibz coi puss applicandaz ¶ Si aut
pfati collacterales maluz consiliuz dederint
sup aliquo casu pquolibz et inc qualibz i cadat
i penaz pdcāz de salarijs potestatis et capitanei
et coz utriusqz auferendaz et retinēdaz coz
et utriusqz coz tpr sindicatus adistantiaz cui
cuqz Et nichilominus ademnai debeat coi puss
i restitutione dupli qntitatis ul extimatois rei
sup qua cōsiliuz nō fiuss exhibituz nō bonuz
qt formaz Juris seu statutoz cois Et sup hijs
debeant spali sindicari. Qz omis qntitas
q solui deberet camere abūdātie cois
puss adauz ul moneta ul ad granū seu
bladuz sic ad itroytus micti debeat

vcxj
496
Vt omis cesset fraus i solutoibz
i camera offitialiuz abundātie
cois pusij quolibz facie ndis sta
tuim q offitiales abundātie et
coz fancelli teneant et debeant omēz qntita
tem que i grano ul blado ul i auro ul pecu
nia solui deberet i coz camera ul ipis quoqū
mō et soluet adeoz et dcē camere abūdā
tie cois puss introytus ad granuz ul bladum
ul ad auruz ul monetaz micti et poni facere di
ligenter et simili si solutio fiei deberet i pecu
nia et facta eēt micti et poni debeat serio sē
pena qngentaz libr deū auferēd inc qualibz
et de facto aquolibz cōtrafacīete. Et sup coz
notariuz i libris ordinarijs describi faciant
oppōtune Et sup hoc debeat spali sindicari
Qz offitiales abūdantie teneātur mic
tere ad coz introytuz omē melioramē
tuz monete

vcxij
497
Offitiales abundantie cois pusij te
neantur et debeant et coz notarius
et fancelli diligent mictere et micti facere ad
coz introytus i libris introytuz ipoz ordina
rijs i troytuuz camē pcoz notam et fancelluz
describi et poni facere oppōtune omēz lucrū
seu melioramētuz ad quolibz fieri ul pueni
re cōtigerit tpr coz offitij de florenis et pe
cunia dcā cois puenient quolibz ad eoruz
man durante offitio coz deqz sb pena qngē
taz libr deū pquolibz cōtrafaciente et in
cequalibz de facto auferendaz et sup hoc
debeant spali sindicari. Qz omis solu
tio pecunie seu grani ul bladi q quō
libz soluet offitialibz abūdātie ul fancel
lis micti debeat ad itroytuz i tres dies et
etiaz registrari

vcxiij
498
Vt ratio introytuuz diligenti
semp uideri queat et ne sub
ptestu depositi ul alr introytus
descriptio retardetur duximus
statuenduz q omis qntitas pecunie seu flor
ul grani seu bladi que quolibz deberetur ca
mere offitialiuz abundātie et de qua i totum
ul pparte numeratio ul solutio aliqua fcā
fuit offitialibz abundantie ul fancellis i
dcā camera ul alibi ul alicui psone pcius in
aliquo seu forma quocūqz aut qualicūqz
possit et debeat i tres dies postqm soluta fu
erit ul quolibz numerata p notariuz et fan
celluz et poni et micti ad itroytus dicte cois
et camere ādicte et i libris describi ordi
narijs ut ē opus ¶ Et q i dictuz tmi
nuz idez fancellus teneatur et debeat assi
gnare notario sup registris talis soluentis
nomē et qntitatez etiaz declarare solutam
et cām ¶ Qui notarius sup registris i teriaz
diez adie declaratois pdicte teneat et de
beat qntitatez ipaz registrasse adroēz talis
soluentis put fuit oppōtunuz ¶ Siquis
aut i pdictis ul aliquo pdcōz negligens
fuit ul remissus ipo facto et inc qualibet
incidat i penā qngētaz libr et debeant spe
cialr sindicari. Qz omia pagamēta
que fierēt adauz seu i moneta sic ad
exitus poni debeat ꝛ describi ꝛ de gra
no et blado

vcxiiij
499
Ne aliqua coi ul singularibus

psonis icomoditas geniet isolutoibz fra
cndis pnti capitulo duxim statuendu q of-
fitiales abundantie cois puss et eoz fan-
celli teneant et debeant omez qntitate q3
i auro soluent ul' i moneta ul' solui fac-
rent seu omez qntitatez grani seu bladi
quocuq3 aut qualitcuq3 sie pnt soluerint
ul' solui fecerit ad eoz et dce camere abun-
dantie cois puss exitus debeant mitte et
mitti face diligenter et p eoz notariuz
i libris ordinariys pone et poni facere
oppotune sb pena quigentaz lib. den. p qlibz
contrafaciente et inequalibz defacto aute
tendaz adistantiaz cuiuscuq3 et q sup hijs
debeant spalr sindicari. Ut offitiales
habundantie teneantur scriose de-
scribi facere emptiones et venditiones
grani et bladi

.vc xv.

500

Uarato diligens exitui dce
camere abundantie maxie con
q fierent p emptoibz grani seu
bladi. Et etiaz grani seu bladi
q vendereetur. Et etiaz grani seu bladi qd
ad macinandu mitteret occasione quacuq3
et oium dependentiu seu conexoz distincte
et ordinate videri possit assidue pnti caplo
duxim statuendu q offitiales abundantie
p eoz notarios et fancellos possint tene-
antur et debeant i uno libro depse singu-
lariter et destincte describere et describi fa-
cere omes qntitates grani seu bladi quas
quocuq3 aut qualitcuq3 emerent seu emi
facerent ab aliqua universitate dno ul'
singulari psona describendo et describi fa-
ciendo tepus emptionis facte et aq seu quo
emerit et p qto ptio. Et si Civis
fuit aquo emptio aliqua facta fuit de-
scribatur et describi debeat p ei9 nome et
p nome patris por et par. Et si co-
mitatensis fuit ul' districtualis describa-
tur et describi debeat p ei9 nome et p noz
et noz patris et ploaz unde eet. Si
aut forensis fuit describatur p ei9 nom
et p nome et loaz unde eet. Et simili de-
scribi faciant qntitatez solutaz p pedaggo

seu gabelle talis grani seu bladi et i qbus
locis et quo tpr et qbz psonis. Et etiaz oez
qntitatez flor seu pecunie q soluet p vectu-
ris quo tpr et quibz psonis occasione grani
seu bladi empti et delati quocuq3 et u-
decuq3 ad hoc ut discernatur et discerni pos-
sit et debeat qntitas q soluta fuit p ptio
grani seu bladi ab expensis p pea faciendis
seu factis. Et simili mo describi fa-
ciant i uno libro depse singulariter et
distincte omes et singlas venditoes grani
seu bladi quas facerent de die i diez descri-
bendo cui psone et p qto ptio designado
psonaz eo mo et forma p ut et sicut i ep-
tione tenet' face cu effectu. Et simi-
liter describi faciant de pse singulari-
ter et distincte omez qntitatez grani seu
bladi quam de die i diez facerent quolibet
macinari et cui molendinaio granuz
dederit admolandu ad hoc ut de die i
diez videri et discerni possit qntitas q p pea
ad exitu mitteret. Et etiaz decernimus
q si contingeret aliquo tpr oppotunitatis ipes
~~fancellos~~ offitiales abundantie fancelluz
elige sup camaria seu camoris panis ve-
dendi q idez fancellus possit teneat' et
debeat diligenter rationez redde de omni
eo et toto qd panis q redderet p pani
coculas tali fancello ul' alteri p eo eet.
plus ultra qntitatez ul' nuz ex corbe uel
emina restituendo seu talis restitutio fi'
debeat ad nuz ul' pondo panis restituendi.
Cuz sepe nuo contingat no fieri equali-
tatez i qntitate panis q restitui debet ex
corbe ul' emina qntiz ad numeruz. Et q
ipaz rationez offitiales abundantie tene-
ant' diligent exige a tali fancello put
fuit oportunuz et ad eoz introytu ad-
mitti face oppotune ne coe possit quo-
libz fraudari. Et q pdca omia et
~~singula~~ qlibz pdcoz pdci offitiales no-
tarij et fancelli possint teneant' et de-
beant diligenter facere et fieri facere
sb pena quigentaz lib. p quolibz et vice

qualibet qua fuit per aliquem quolibet contrafactum. Et super hiis omnibus et qualibet eorum et ipsi et quilibet ipsorum possint et debeant spetialiter sindicari per maiorem sindicum sub dicta pena. ¶ Et decernimus quod maior sindicus ex suo offitio vel alius offitialis vel ad requisitionem dominorum priorum possint dictos notarios et famellos omni iure de facto compellere ad ostendum tales libros ancha sima- verint. Et si invenerit eos in aliquo negligentes ipso facto punire debeant vice qualibet in dicta pena aliquo non obstante.

Quod offitiales abundantie possint compellere quoscumque ad assignandum granum et bladum et vendere et inobedientes multare

vcxvj 501 Pro conservatione abundantie statuimus quod offitiales abundantie possint et eis liceat quotiens venerit oportunum compellere et compelli facere de facto omnes et singulos tam cives quam comitatenses quam etiam forenses et alias quascumque personas cuiuscumque gradus status seu dignitatis existant ad assignandum ipsis offitialibus vel deputandis ab eis per mensuratorem omnem quantitatem grani bladi seu farine quam in Civitate vel comitatu Perusii vel alio quocumque haberent loco. ¶ Et granum bladum seu farinam vel legumen ad Civitatem Perusii reducendi. ¶ Et etiam arbitrium habeant mandandi habentibus granum bladum seu farinam ut quod granum bladum seu farinam immittant seu immitti faciant in platea comunis vel alium quemcumque locum et illam quantitatem et eo modo et forma sicut dictis offitialibus videretur oportunum et vendendi ipsam quantitatem pro illo pretio quod per comune Perusii esset quolibet declaratum seu declararetur in posterum. ¶ Decernentes quod ipsi offitiales teneantur et debeant curam pro dicta pro equalitate servanda in Civitate et comitatu Perusii deponere in potestatem procedere et mandare iuste secundum facultates civium comitatensium forensium clericorum monasteriorum et locorum prout eis sicut noverint convenire ut granum seu bladum immittant ut supra et immittere teneantur. ¶ Et si quis fraudem vel negligentiam commiserit in non assignando vel mensurando seu vendendo bladum seu farinam prout supra est expressum solvat pro qualibet vice nomine pene decem libras denariorum pro quolibet corbe et ad ipsam rationem si plus vel minus esset. ¶ Quam quidem penam quilibet offitialis comunis Perusii et etiam quicumque potestas castellanus seu vicarius terre castri seu loci comitatus Perusii sub pena quinquaginta librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet possit et debeat de facto exigere et exigi facere et solvere massariis comunis et habeat quartam partem de omni quantitate pene soluta massariis aliquo non obstante.

Quod non possit alicui concedi licentia extrahendi granum seu farinam sine licentia dominorum priorum et camerariorum ex comitatu Perusii

vcxvij 502 Nulli offitio abundantie vel aliis offitialibus comunis Perusii vel alteri cuicumque presit licitum vel permissum alicui concedere licentiam portandi seu portari faciendi ex comitatu Perusii aut extrahendi granum seu farinam vel aliud genus bladi contra seu preter formam presentium statutorum sine expressa licentia et deliberatione dominorum priorum et camerariorum Artium Civitatis Perusii. Statuentes quod in consilio dominorum priorum et camerariorum fieri possit et debeat expressa declaratio cui dari debeat talis licentia et quantitatis extrahende et loci ad quem deberet portari ut fraus aliqua committi nequeat ullo modo. ¶ Et quod remissio aliqua super talis licentie concessione fieri nequeat in aliquem vel aliquos quoquo modo sub pena tam proponenti quam reformanti contra dictam formam quinquaginta librarum denariorum. Et nichilominus quod si secus factum fuit non teneat ipso iure nec licentie concessio aliquo modo. Et nichilominus concedens talem licentiam eo ipso incidat in penam predictam aliquo non obstante.

De pena extrahentis granum seu farinam usque ad quinque corbes ex comitatu Pistorii

vcxlvij 503 Ad fovendum abundantiam pro mantenimento Civium et districtualium Pistoriensium duximus statuendum quod nulli Civi comitatensi vel districtuali Pistoriensi vel alteri cuiuscumque status et conditionis existat sit licitum vel permissum extrahere seu extrahi facere per se vel alium quocumque aut qualitercumque quesito colore de comitatu seu districtu Pistorii aliquam quantitatem grani seu farine usque in summam quinque corbium insimul seu particulariter sine expressa licentia offitialium abundantie sub pena et ad penam quinquaginta florenorum de auro pro quolibet corbe grani seu farine. Et etiam sub pena amissionis salme et bestie quam quidem supra penam si receptus vel inventus non solverit infra mensem a die inventionis seu condempnationis contra eidem pes dexter possit et debeat amputari. Et nichilominus in carceribus communis Pistorii remanere debeat quousque non solverit quantitatem supradeclaratam occasione talis pene prout capiet et sumabit. ¶ Volentes tamen et decernentes quod offitiales abundantie non possint vel debeant directe vel indirecte alicui licentiam concedere granum seu farinam de comitatu seu districtu Pistorii extrahendi seu extrahi faciendi sine expressa deliberatione dominorum priorum et camerariorum artium dicte civitatis sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet. Et nichilominus talis licentia non teneat ipso iure. ¶ Si quis autem presumpserit granum farinam seu bladum in lagenis vel huiusmodi instrumentis extrahere et extrahi facere ab una emina supra quod furcis laqueo suspendatur et suspendi debeat quod penitus moriatur. Si vero fuerit una emina vel abinde infra solvere debeat centum libras et perdat bestiam et salmam corpore aliquo non obstante.

De pena extrahentis granum seu farinam de comitatu seu districtu Pistorii ultra quinque corbes

vcxlviij 504 Nullus Civis comitatensis seu districtualis Pistoriensis aut forensis vel alia quecumque persona cuiuscumque status conditionis aut dignitatis existat possit audeat vel presumat per se vel alium extrahere seu extrahi facere directe vel indirecte quovis colore quesito de comitatu seu districtu Pistorii aliquam quantitatem grani seu farine a quinque corbibus supra usque in decem insimul seu particulariter sine licentia dominorum offitialium abundantie sub pena et ad penam centum florenorum de auro pro quolibet corbe. Et nichilominus perdat salmas et bestias. Et si dictam penam non solverit infra unum mensem a die quo dictum errorem commiserit seu a die condempnationis contra ipso facto furcis laqueo suspendatur ita quod moriatur omnino. Et nichilominus si possit et debeat in et super bonis suis executio fieri pro quantitate pene pecuniarie prout capiet et sumabit. ¶ Decernentes tamen quod ipsi offitiales non possint vel debeant talem licentiam concedere sine expressa licentia et deliberatione dominorum priorum et Camerariorum sub pena et prout in precedenti capitulo denotatur aliquo non obstante.

De pena extrahentis granum seu farinam ex comitatu vel districtu Pistorii a decem corbibus supra

vcxx 505 Si quis Civis Comitatensis vel districtualis Pistoriensis seu forensis vel alia quecumque persona cuiuscumque status vel conditionis existat auderet vel presumeret per se vel alium directe vel indirecte quovis colore quesito extrahere seu extrahi facere ex comitatu seu districtu Pistorii granum seu farinam a decem corbibus supra insimul vel particulariter pluribus vicibus sine licentia offitialium abundantie danda tamen ex deliberatione dominorum priorum et camerariorum prout in precedenti capitulo denotatur ipso facto incidat et incidisse intelligatur in penam hereticorum et confiscationis omnium suorum bonorum camere communis

pus. Salvo semper quod simul uno corbe exhe-
ret vel extrahi faceret quod puniat et puni-
ri debeat pro rata secundum quantitatem grani seu
farine prout capiet et extimabit. Si in
persona non puniri non debeat aliquo
modo. De pena extrahentium panem
extra comitatum seu districtum perusii

lxxi 506 Statuimus quod nullus Civis comi-
tatensis vel districtualis perusini
aut forensis vel alia quecumque persona
cuiuscumque status condictionis vel gradus
existat audeat vel presumat per se vel alium
extrahere seu extrahi facere quovis colore quesito
directe vel indirecte ex comitatu seu districtu
perusii panem vel a decem panibus supra sine li-
centia offitialium abundantie sub pena viginti
quinque soldorum pro quolibet pane usque ad quin-
quaginta panes intelligendo panem sex
nummorum et non plurium. Et a quinquaginta pa-
nibus supra tota quantitas poni debeat pon-
deri. Et solui debeat illa pena pro rata
prout solui deberet ex grano seu farina secundum
formam precedentium capitulorum faciendo compen-
sationem ad pondus corbis grani seu fari-
ne ad pondus dicti panis prout capiet et stima- lxxii 508
bit. Et predicta quantitas pene solui debeat in-
fra unum mensem a die erroris commissi seu con-
depnationis prout in precedentibus capitulis denota-
tur aliquo non obstante. De pena extrahen-
tium ordeum speltam seu minutum vel
legumina extra comitatum seu districtum
perusii

lxxii 507 Nullus Civis comitatensis aut
districtualis perusinus seu forensis vel
alia quecumque persona cuiuscumque status vel
condictionis existat possit audeat
vel presumat per se vel alium quovis colore que-
sito extrahere seu extrahi facere ex comitatu
seu districtu perusii aliquam quantitatem or-
dei spelte minuti leguminum vel alterius
cuiuscumque bladi sine licentia offitialium abundan-
tie sub pena cuilibet contrafacienti auferenda
viginti quinque flor. de auro pro quolibet corbe
usque in quinque corbes et pro rata prout capiet ab
inde infra. Et a quinque corbibus usque in decem
sub pena quinquaginta flor. de auro pro quolibet
corbe. Et quod ipso facto perdat et perdere debeat
salmas et bestias et si dictam penam seu penas
non solverit infra mensem a die erroris commissi
seu condepnationis quod talis pena duplicetur et
duplicari debeat et stare in carceribus quousque
ipsam non solverit. Si vero extraheret vel extra-
hi faceret a decem corbibus supra quod eidem pes de-
xter debeat amputari. Et nichilominus
solvere debeat nomine pene centum flor. de auro
et remanere debeat in carceribus quousque solverit
penam predictam quantitatem aliquo non obstante. De pena extrahentis vinum ex comitatu seu districtu perusii
De pena extrahentis vinum ex comitatu
seu districtum perusii

lxxiii 508 Quicumque Civis comitatensis
seu districtualis perusinus seu
forensis vel alia quecumque persona
cuiuscumque status dignitatis vel condictio-
nis existat per se vel alium directe vel indirecte
quocumque aut qualitercumque auderet seu presumeret
extrahere seu extrahi facere aliquam quantitatem
vini ex comitatu seu districtu perusii sine licentia
offitialium habundantie quod ipso facto incidat in
penam et solvere debeat quinque flor. pro qualibet
salma vini. Et nichilominus perdat salmam
et bestiam. Et si minus quam una salma solvat
et solvere teneat nomine pene ad dictam rationem
prout capiet et stimabit. Predicti
non vendicet sibi locum in eo qui extraheret
seu extrahi faceret usque in quinque petictos
vini seu aliquam quantitatem aceti quo cuilibet
liceat unicuique impune et sine licentia ex- 67
trahere et extrahi facere aliquo non obstante. De pena extrahentis oleum ex comitatu perusii seu districtu perusii
De pena extrahentis oleum ex comitatu seu
districtum perusii intra la Sytione in fine

lxxiiii 509 Nullus Civis comitatensis seu
districtualis perusinus vel alia que-
cumque persona cuiuscumque gradus habitus
vel dignitatis existat possit au-
deat vel presumat per se vel alium directe
vel indirecte quovis colore quesito extrahere
seu extrahi facere ex comitatu seu districtu

pusij aliquam quantitatem oley sine expressa licentia offitialium habundantie sub pena decem sold. pro qualibet libra oley usque ad decem libras et a decem libris supra usque ad triginta soluat uiginti sold. pro qualibet libra oley et a triginta libris supra soluat et soluere debeat pro quolibet mediolino oley flor. decem de auro et perdat salmam et bestiam Et si dictam penam non soluerit in triginta dies a die erroris commissi seu condepnationis facte quod possit et debeat per plateam et loca solita fustigari et nichilominus remanere debeat in carceribus quousque soluerit dictam penam ¶ Pena autem fustigationis non uendicat sibi locum in eo qui ab uno mediolino oley infra extraheret seu extrahi faceret quoquo modo ¶ Declarantes quod predicta omnia seu aliquod eorum non uendicent sibi locum in illis qui portaret ex comitatu pisano seu transiret per Ciuitatem et comitatum pisanum cum oleo forensi seu empto extra comitatum pisanum probando tamen per instrumentum publicum emptionis uel per apodixam alicuius pedagij soluti propterea ex comitatu seu districtu pisano quibus eum transire liceat libere et inpune cum apodixa soluta tamen gabella seu pedagio debito per formam ordinamentorum comunis pisani ipsi gabella pedagij Ciuitatis et comitatus pisani aliquo non obstante **De pena extrahentium carnes salitas lardum seu grasciam ex comitatu seu districtu pisano**

Cau

De pena extrahentium carnes salitas lardum seu grasciam ex comitatu seu districtu pisano

c.xxv 510

QVicumque Ciuis uel comitatensis seu districtualis pisanus forensis uel alia quecumque persona cuiuscumque status conditionis uel dignitatis existat auderet uel presumeret per se uel alium directe uel indirecte uel quouis colore quesito extrahere seu extrahi facere ex comitatu seu districtu pisano aliquam quantitatem carnium salitarum lardi grasce seu sepi a quinque libris supra usque ad ducentas libras sine licentia offitialium habundantie soluat et soluere teneatur et debeat nomine pene decem sold. pro qualibet libra Et a ducentis libris supra soluat et soluere debeat dictam penam ad dictam rationem et salmam et bestiam perdat Et si dictam penam non soluet in decem dies a die erroris commissi uel condepnationis facte quod talis pena duplicetur et duplicari debeat et solui ipso facto aliquo non obstante **De pena extrahentium bestias ex comitatu seu districtu pisano**

De pena extrahentium bestias ex comitatu seu districtu pisano

c.xxvi 511

NVllus Ciuis comitatensis seu districtualis pisanus forensis uel alia quecumque persona cuiuscumque conditionis status uel dignitatis existat possit audeat uel presumat per se uel alium directe uel indirecte uel quouis colore quesito extrahere seu extrahi facere ex comitatu seu districtu pisano aliquam bestiam bouinam bufolinam porcinam castratinam seu pecudinam aut caprinam sine licentia emptorum seu offitialium cabionis carnium et offitialium habundantie sub pena uiginti quinque librarum pro qualibet bestia et uice qualibet et nichilominus bestiam seu bestias perdere debeat Saluo quod siquis extraheret seu extrahi faceret aliquas bestias boues ex comitatu seu districtum pisanum sine licentia dominorum priorum et Camerariorum Ciuitatis pisane quod pro quolibet pari bouum soluat et soluere debeat quingentas libras denariorum et boues perdat ¶ Et si dictam condepnationem non soluerit in triginta dies a die erroris commissi seu condepnationis quod pes dexter sibi debeat amputari et nichilominus boues perdat et stare debeat in carceribus quousque dictam condepnationem soluerit ¶ Saluo quod predicta que de bobus dicta sunt non uendicent sibi locum in illis qui boues duceret de ex comitatu seu districtu pisano et ad dictam Ciuitatem ueniret seu cum ipsis per comitatum seu districtum pisanum transiret facta tamen debita solutione gabelle emptoribus seu offitialibus cabionis carnium secundum formam ordinamentorum dicti cabionis Et factis probationibus quod ipsos boues duxerit de ex comitatu uel districtu pisano saltem per apodixam solutionis alicuius pedagij uel gabelle soluti propterea ex comitatu uel districtu pisano quo quomodo quo eum liber et inpune transire liceat cum eisdem sine licentia dominorum priorum et Camerariorum aliquo non obstante.

de pena facientium aliquod pactum cum exhentibus granum bladum vel aliquod aliud ex predictis et quod officialibus credi debeat

De pena facientium aliquod pactum cum exhentibus granum bladum vel aliquod aliud ex predictis et quod officialibus credi debeat

Vc xxvij
512
Ad domandum usuris et fraudibus magnorum et simoniace pravitati presenti capitulo duximus statuendum. Quod si quis ex officialibus seu custodibus deputatis seu deputandis per comitatum seu districtum perusii super devetum grani bladi farine victualium quarumcumque et bestiarum vel alia quecumque persona cuiuscumque conditionis existat tante presumptionis seu temeritatis existeret qui vel que modo aliquo seu forma publice vel occulte vel quovis colore quesito quocumque aut qualitercumque fecerint seu fecerit aliquod pactum conventionem seu compositionem aliquam cum aliqua persona ex inventis seu inveniendis portare seu portari facere aliquod predictorum vel ire extra comitatum seu districtum perusii contra seu preter formam presentium statutorum seu aliquem eorum seu captum relapsaret seu ire permitteret seu animalia vel salmas vel aliquod aliud contra dictam formam quod ipso facto ad petitionem officialium habundantie sine aliqua processu vel condempnatione per quemlibet officialem communis perusii requisitum solum habita fide de predictis et per assertionem eorum officialium habundantie condempnetur. Et nichilominus teneri credentia debeat et tali manu destera debeat amputari et etiam lingua ita quod nullo tempore loqui non valeat ullo modo. Et nichilominus nomine pene solvere teneatur et debeat communi perusii quingentas libras denariorum. Et quod in carceribus communis perusii tamdiu debeat remanere quousque dictam quantitatem solverit cum effectu. ¶ Et quod de predictis quilibet possit esse accusator et habeat et habere debeat dimidiam dicte pene vel illius quantitatis quam quilibet venerit in commune. ¶ Et dominus potestas et capitaneus et quilibet alius officialis requisitus possit et debeat supplicijs de facto executionem facere corpore sub pena quingentarum librarum aliquo non obstante. Quod super infrascriptis casibus sindici comitatus denumptiare teneantur et de robbarijs emendandis.

Vc xxviij
513
Cum sepe numero contingit officiales seu custodes super devetum et etiam alias personas euntes contra devetum et dum tales ducunt animalia seu salmas per comitatenses seu alios duci impediantur et per violentiam de eorum manibus eripiantur sic capti et etiam cum comitatenses seu homines castrorum seu locorum dicti comitatus tales transeuntes contra devetum seu exigentiam presentium statutorum tacite et sine contradictione aliqua transire permictant et talia per castra et immunitates substineant et prebeantur in hijs consilium seu favor ad removendum talia et fraudibus obviandum. Statuimus quod potestas Castellani vicarij et sindici cuiuscumque Castri Ville seu loci per cuius territorium seu districtum aliquis transiret contra devetum cum aliquo ex predictis teneantur et debeant in quatuor dies postquam talia vel aliquod ipsorum commissa fuerit denumptiare domino potestati capitaneo et maiori sindico et officialibus habundantie Civitatis perusii sub pena xxv librarum denariorum et in qualibet pro quolibet potestate Castellano et vicario negligente seu contra facientes et pro qualibet communitate alicuius castri centum librarum et communitate alicuius ville quinquaginta librarum. Et nichilominus quelibet communitas Castri seu Ville dicti comitatus in cuius territorio seu districtu aliquod ex predictis crederetur per aliquem seu aliquos ab officialibus seu custodibus vel alijs capientibus aliquem vel aliqua contra devetum euntia vel ducta ut esset presentare volentibus talia officialibus habundantie emendare infra decem terminum quatuor dierum omnia et singula ut esset excerta vel derobbata seu extimationem eorum et denumptiare qui talia commisissent sub dictis penis et emendatione predicta aliquo non obstante.

de pena exhentis granum seu victualia de aliquo castro comitatus perusii sine licentia

De pena exhentis granum seu victualia de aliquo castro comitatus perusii sine licentia

Vc xxviiij
514
Ad habundantiam conservandam in Civitate et comitatu perusii duximus statuendum quod nullus Civis comitatensis perusinus forensis vel alia quecumque persona cuiuscumque conditionis

De hoc vide capitulo ...
2 ...

habitus vel conditionis existat per ſe vel alium directe vel indirecte poſſit audeat vel preſumat extrahere ſeu extrahi facere de aliquo caſtro ſeu loco comitatus Piſis cauſa portandi ſeu portari faciendi ad aliquod aliud caſtrum ſeu locum dicti comitatus ſeu diſtrictus Piſis ſine expreſſa licentia et bullectino offitialium habundantie 531
aliquam quantitatem grani bladi leguminum vini olei vel aliqua alia victualia ſub pena quinquaginta librarum denariorum a contrafaciente quolibet auferendam. Et nichilominus quilibet eſſe poſſit accuſator et habeat quartam partem totius pene que venerit in commune. Salvo quod predicta non vendicent ſibi locum in illis qui extraherent granum vel aliud genus bladi et portarent ad molendinum in comitatu cauſa molendi dummodo ferant intra comitatum et non extra comitatum Piſis et cum licentia et bullectino emptorum ſeu offitialium macinatus ſeu poteſtatis Caſtellani vicarii ſeu ſindici caſtri ſeu loci unde extraherent dictum granum ſeu bladum et aſſignando et referendo farinam unde granum ſeu bladum extraxerat. Et etiam non vendicent ſibi locum in Civibus ſeu aliis perſonis habitantibus in Civitate burgis ſeu ſuburgis Piſis qui extraheret ſeu extrahi faceret aliquod genus bladi farine ſeu victualium de aliquo caſtro vel loco dicti comitatus cum licentia poteſtatis Caſtellani vicarii ſeu ſindici Caſtri vel ville unde extraheret ſeu extrahi faceret ſeu cum licentia offitialium habundantie et talia reduceret ſeu reduci faceret ad Civitatem Burgos et Suburgos Piſis et aſſignaret offitialibus habundantie antedictis aliquo quod loqueretur in contrarium non obſtante.

De pena accipientium bollectinum in fraudem.

c.lxxx 515 Si quis cuiuſcumque gradus habitus ſeu conditionis exiſtat auderet vel preſumeret accipere aliquod bollectinum cauſa portandi ſeu portari faciendi granum farinam bladum legumina vel aliquod aliud genus ſeu ſpeciem victualium ad aliquem locum et ad aliud portaret quam ad illum in tali bullectino deſcriptis ad Civitatem Piſis vel ad aliquem locum in comitatu ſeu diſtrictu Piſis exiſtentem quod ipſo

facto et vice qualibet incidat in penam [G] librarum denariorum qua fuerit quolibet contrafactum. Et quilibet poſſit eſſe accuſator et habeat quartam partem eius quod venerit in commune aliquo non obſtante.

De premio capientium euntes contra devetum.

c.lxxxi 516 Ad hoc ut ſub obtemptu comodi quilibet reddatur vigilantior ad cuſtodiam devetus duximus ſtatuendum quod quicumque offitialis cuſtos ſeu alia quecumque perſona caperet ſeu capi faceret aliquem ſeu aliquos euntes extra comitatum ſeu diſtrictum Piſis cum grano farina blado legumine ſeu minuto aut cum vino oleo carnibus lardo graſcia animalibus vel aliquo alio genere ſeu ſpecie victualium contra ſeu preter formam et exigentiam preſentium ſtatutorum ſeu caperet ſeu capi faceret animalia ſalmas vel aliquod predictorum et preſentaverit coram offitialibus habundantie dicti communis quod habeat et habere poſſit et debeat dimidiam omnium penarum que ſolverentur in commune Piſis. Et etiam animalium bonorum et rerum ſeu victualium que preſentaret coram offitialibus antedictis quarum dimidie quantitas ſolvi debeat per maſſarios communis Piſis ſecundum formam ſtatutorum de tali materia diſponentium aliquo non obſtante.

De premio accuſantis aliquem euntem contra devetum.

c.lxxxii 517 Si quis aliquem contra devetum euntem accuſaret coram poteſtate capitaneo vel offitialium habundantie et occaſione talis accuſationis fuit accuſatus in aliquo condempnatus habeat et habere debeat quartam partem totius eius quod veniret in commune. Et quod maſſarii communis Piſis poſſint et debeant eidem accuſanti ſolvere habita ſolum fide de accuſatione et condempnatione predictis dictam quartam partem prout capiet et firmabit et ſine alio precepto vel mandato.

Quod cuilibet ſit licitum capere euntes contra devetum et quod de maleficiis que committeret propterea non poſſit procedi nec denuntiatio fieri.

c.lxxxiii 518 Statuimus quod cuilibet ſit licitum et permiſſum libere licite et impune areſtare capere vel de-

tenere quoſcumque

de pena accipientium bollectinum in fraude

de pena accipientium euntes contra devetum

de premio accuſantis aliquem euntem contra devetum

quod cuilibet ſit licitum capere euntes contra devetum et quod de maleficiis que committerent propterea non poſſit procedi nec denuntiatio fieri

De hoc vide ... 27

tinere quoscumque euntes contra devetum cum ali-
quo genere seu specie grani farine bladi vel
aliarum rerum vel animalium aut victualium contra
seu preter formam presentium statutorum et ipsos
presentare coram dominis potestate seu capitaneo
populi et offitialibus habundantie. ¶ Salvo
quod nulli exbampnito seu condempnato comunis perusii
sit licitum ducere aliquem perusinum propterea sed
mittere possit et mitti facere seu presentari
dictis offitialibus vel alicui eorum prout supra continetur.
¶ Et quia interdum contingit quod euntes contra deve-
tum sine offensione capi nequeunt. Et et-
iam ipsi ut non capiantur capere consuevorunt (?) nitun-
tur offendere decernentes quod in quantum offitiales
seu custodes antedicti vel alia quecumque persona offende-
rent aliquem seu aliquos euntes contra devetum
si niteretur defendere in illo tempore actu tamen seu
qui fugerent caperent quod sit licitum et per-
missum cuilibet eos posse quocumque modo libere
et impune offendere cum armis vel sine armis
et etiam cum sanguinis effusione vel nece. ¶
Et predicta vendicent sibi locum in illis et contra
illos qui granum extraherent farinam
bladum seu vinum. ¶ Illi vero qui extraherent ali-
quod aliud a predictis contra formam statutorum pos-
sint impune offendi non tamen occidi. ¶ De-
cernentes et statuentes quod contra huiusmodi offen-
sores procedi seu cognosci non possit per aliquem
offitialem comunis perusii nec etiam per sindicos comitatus
denumptiari. Et si cognosceret procederet
vel denumptiatio fieret quod factum fuerit non
teneat ipso iure. Et nichilominus incidat in
penam quingentarum librarum pro quolibet. Et ni-
chilominus cuilibet offitiali qui ad predicta sit ex nunc
adempta cognitio iurisdictio et facultas quantum (?)
ad denumptiando procedendo sententiando exequen-
do quod aliter quocumque actu aliquo capitulo statutorum
seu ordinamentorum comunis perusii quod loqueretur
in contrarium non obstante. Qualiter quis in dubio
aliquid fecisset contra devetum intelligatur

Clxxxiiii
520

Ad omnem dubitationem tollendam
in casibus quibuslibet devetus et
pro habundantia conservanda duxi-
mus statuendum quod quotienscumque casus aliquis
emergeret dubitationem aliquam habens an
quis reperitus sit aliquid portasse vel portari fecisse vel
aliquid egisse contra devetum seu contra exigentiam pre-
sentium statutorum vel alterius eorum quod domini priores artium
et offitiales habundantie qui pro tempore fuerint habeant
et habere intelligantur arbitrium iurisdictionem
et potestatem plenariam declarandi super quolibet
casu dubietatem aliquam habente prout et sicut
eorum discretio iudicabit et quod eorum declarationi
obtempto tamen partito inter eos ad secretum scruptinium
ad bussolas et fabas ad minus per duas partes super
uno quoque casu stetur et stari debeat in omnibus
et singulis prout et sicut per dictos dominos priores et
offitiales habundantie fuerit declarati. Et
sic per quoslibet offitiales comunis possit et debeat
in omnibus et singulis obsequi et observari omni
exceptione remota. ¶ Declarantes ex nunc
super uno quoque casu qui emerserit quolibet in fu-
turum omne id et totum quod declaratum fuerit per
dominos priores et offitiales habundantie omni-
no pro statuto valido haberi volentes et decer-
nentes aliquo non obstante. ¶ Item quod sindici Ca-
strorum et villarum teneantur et debeant denump-
tiare coram offitialibus forensibus omnes comi-
ctentes devetum prout tenentur de maleficiis
facere sub similibus penis. De pena emen-
tis granum vel aliud bladum causa re-
vendendi sine licentia offitialium habundantie

Clxxxv
521

Nulli Civi Comitatensi foresi
vel cuicumque alteri persone cuiuscumque
conditionis vel dignitatis existat
sit licitum vel permissum in Civitate
vel comitatu perusii emere seu emi facere cau-
sa revendendi sine expressa licentia et bullec-
tino offitialium habundantie aliquam quanti-
tatem grani seu bladi ordei seu spelte
nisi usque in quantitatem trium corbium per neces-
sitate seu victu sub pena decem librarum denariorum pro
quolibet corbe empto et vendito a tribus cor-
bibus usque in decem et a decem corbibus supra sub
pena centum librarum denariorum pro quolibet corbe. //
Et quilibet possit esse accusator et habeat
quartam partem pene que venerit quolibet
in contrarium aliquo non obstante. Quod domini priores
artium et offitiales habundantie pos-
sint penas absolvere nec non modifi-
care. 522

Qualiter quis in dubio aliquid fecisset contra devetum intelligatur

Devetum comittens denumptietur per sindicos prout alia maleficia

De pena ementis granum vel aliud bladum causa revendendi sine licentia offitialium habundantie

Quod domini priores artium et offitiales habundantie possint penas absolvere nec non modificare

Vcxxxvj 522 Quoniam secundum tempora et personarum quali-
tates et rerum interdum oportet dispo-
sitionem variare Statuimus quod domini
priores artium Civitatis pisane ad-
minus septem in concordia una cum offitialibus
habundantie qui pro tempore fuerint obtempto partito
super uno quoque eorum inter dictos dominos priores et
offitiales habundantie ad secretum scrupti-
nium ad bussolas et fabas albas et nigras sal-
tem per duas partes habeant et habere intelligantur ar-
bitrium et potestatem et iurisdictionem plenariam
temporum personarum et facti qualitate pensata omnes
et singulas penas in capitulis presentium statutorum
contentis archa facta habundantie seu devetis
modificandi seu diminuendi et etiam de facto
quoslibet absolvendi eo modo et forma prout et
sicut cognoverit quolibet oportunum non
obstantibus quibuscumque capitulis statutorum vel
ordinamentorum quolibet in contrarium disponentibus
quocumque modo. Salvo quod siquis fuisset semel
condempnatus predictorum vel alicuius eorum statutorum in presenti
volumine contentorum occasione vel causa
et denovo incidisset in aliquam penam predictorum
vel alicuius eorum occasione vel causa quod in ei fauorem
nulla modificatio fieri possit seu debeat
aut absolutio aliquo iure vel modo et si fieret
non valeat sed facientes ipso facto incidant in pe-
nam quingentarum librarum denariorum ¶ Et nec
diminuentes modificantes et absolventes
dictam in forma servata et omnia et singula statu-
entes que per ipsos dominos priores et offitiales
habundantie in predictis vel archa ea facta
fuerit quoquo modo seu aliquo eorum aliquid
quod loqueretur in contrarium non obstante.

De executoribus faciendis per quoslibet offitiales communis pisani super contentis in statutis cam habundantie

Vcxxxvij 523 Ad hoc ut habundantia conservetur
et quolibet errantes sicut congru-
it puniantur duximus statuendum
quod domini potestas et capitaneus populi
et maior sindicus et quilibet alius offitialis
communis pisani possit teneatur et debeat
de facto supradicta statuta et quolibet ipsorum ob-
servare et exequi et executioni mandare ad
petitionem offitialium habundantie vel alterius
cuiuscumque petentis omni tempore et condempnationes
ferre de facto sine strepitu et figura
iuditii et sine aliquo processu prout et sicut
noverit convenire contra quoscumque quolibet ob-
errantes vel quolibet delinquentes in predictis
vel archa ea vel aliquod ipsorum ¶ Et condep-
nationes solvi facere massariis communis
pisani pro dicto communi recipientibus vel non assistere
offitialibus habundantie et dare consilium
auxilium vel favorem dictis offitialibus habun-
dantie eo modo et forma prout et sicut
fuerit requisitum contra quoscumque ¶ Et etiam
pro executione eorum offitii prout et sicut fu-
erit quolibet oportunum ¶ Et si potestas
capitaneus et maior sindicus vel alius of-
fitialis dicti communis negligentiam aliquam com-
miserint quod ipso facto quilibet negligens
seu remissus incidat in penam quingentarum
librarum de suo salario vice qualibet retinendam
et auferendam ei tempore sindicatus ad instantiam
cuiuscumque ¶ Et adhoc ut offitiales ipsi
reddantur ferventiores in archa executiones
quaslibet faciendas decernimus quod de omni eo et
toto quod venire fuerit in commune propterea aliquo
modo et etiam de hiis que per inventionem suam
offitialium vel familie ipsius venerit quo-
libet in dictum commune habeant et habere debeant quar-
tam partem a massariis communis pisani sine alio
precepto vel mandato aliquo non obstante.

De pena offitialis liberantis aliquem contra devetum vel qui aliquid fecerit vel facere contra formam presentium statutorum

Vcxxxviij 524 Cum mala consuetudine sit indu-
ctum quod sepe nimio preparatione Ci-
vium vel aliis modis inecctiali-
quod portare seu facere contra devetum
ab offitialibus liberantur ut talia non com-
mictant in posterum presenti capitulo duximus
statuendum quod si contingat in futurum aliquem in no-
minis incertitate aliquid portasse vel aliud fe-
cisse contra seu preter formam capitulorum presentium statutorum
et fuisset captum et presentatum alicui offiti-

ali communis perusii vel accusatum seu denuptiatum. Et potestas capitaneus maior sindi-
cus seu offitiales habundantie vel alii Vc xl
offitiales dicti communis talem deliberationem 526
dederint seu impunitum dimiserint contra
seu preter formam presentium statutorum quod ipso facto
incidat in illam et eandem penam in quam talis
liberatus vel obmissus seu relapsatus quo-
libet incidisset. Et ipsam penam solvere teneatur
et debeat ultra dictam penam quingentas libras
denariorum pro quolibet et vice qualibet auferendas
de salario cuiuscumque eius tempore sindicatus. Et quili-
bet esse possit accusator et habeat quartam partem
eius quod venerit in commune aliquo non obstante.

vii Quod in casibus in quibus per formam presentium statutorum pena declarata non esset re-
curratur ad formam aliorum statutorum seu de similibus ad similia procedatur.

[marg.:] Quod in casibus in quibus per formam presentis statuti pena declarata non esset recurratur ad formam aliorum statutorum seu de similibus ad similia procedatur

Vc xxxviii 525 Quia quoslibet casus quolibet
emersuros per novas fraudes
quas mortalium sagacitas as-
sidua malignitate molitur
posse ab initio providere dignoscatur esse
grave et sic pro qualitate cuiusque penas
limitatas decernere ob id duximus statuen-
tes quod si contigerit in futurum casum aliquem eve-
nire et penam in specie non esse provisam per
formam presentium statutorum an seu quod rigor
punitio fieri deberet in tali casu quod tunc
et eo casu dominus potestas capitaneus populi
et maior sindicus et quilibet alii offitiali
dicti communis coram quo talis casus esset vel quod debet
cognoscere seu condepnare occasione seu
causa devetus seu habundantie sit licitum
et permissum recurrere ad dispositionem
aliorum statutorum communis perusii de tali materia Vc xli
quomodolibet disponentium et ubi statuta non 527
disponerent procedere de similibus ad similia
prout et sicut facti et pro qualitate pensata
viderit expedire ut errantes super impuni-
tione non valeat gloriari aliquo non obstante.

Quod condepnationes omnes que fient occasione
devetus seu habundantie deveni-
ant ad cameram massariorum et non ad aliquem locum.

[marg.:] Quod condepnationes omnes que fient occasione devetus seu habundantie deveniant ad cameram massariorum et non ad aliam cameram

Cum sit consonum rationi ut ex
quo omnes condepnationes que
fiunt per offitiales communis perusii de
malleficiis vel delictis deveniant
ad cameram massariorum sic condepnationes
que fient in posterum ratione devetus seu habun-
dantie ad eandem cameram massariorum debe-
ant pervenire. Et ut punitio fiat effi-
catior contra quoslibet delinquentes propterea in quo-
modo presenti capitulo duximus statuendum quod de ce-
tero omnes et singule pene que quocumque aut
qualitercumque solvi deberent occasione vel
causa contentorum in presenti volumine statutorum
vel per eorum seu alicuius eorum exigentiam seu te-
norem quocumque aut qualitercumque solvantur et
solvi debeant camere massariorum communis perusii
et ipsius massariis pro communi perusii recipientibus
et ad ipsam cameram et massarios et non ad
aliquam aliam seu aliquos alios offitiales dicti
communis possint vel debeant pervenire et si ali-
cui vel aliis solveretur solutio ipso iure non
teneat et solvens nullatenus admictatur
et liberetur. // Et si offitiales excederent
aliquam facientes tales penas vel earum aliquam
alibi vel aliter solvi facerent seu mandarent
ipso facto incidant vice qualibet contrafa-
ciens in penam quingentarum librarum denariorum aliquo
quod loqueretur in contrarium et maxime quod pene solvi
deberent camere seu offitialibus habun-
dantie vel aliquo alio quod loqueretur et dispo-
neret quolibet non obstante. De exitibus
camere habundantie.

[marg.:] De exitibus camere habundantie 512

Offitiales habundantie qui pro tempore fue-
rint sine alio precepto vel man-
dato possint teneantur et de-
beant facere et fieri facere
infrascriptos exitus et omnia et singula pa-
gamenta et solutiones expensis et ra-
tionibus istis nunc et secundum exigentiam istorum
capitulorum de quibuscumque quantitatibus florenorum pecu-
niarum grani seu bladi ad eorum manus quo-
libet pervenientis prout et sicut inferius de-
notatur libere licite et impune.

De pecunia expendenda pro emptione bladi

V xlij 528 In primis quod offitiales habundantie possint et eis liceat libere licite et impune expendere de quacumque pecunia dicti comunis que quolibet pervenit seu perveniet ad eorum manus pro emptione grani bladi et aliorum quorumcumque victualium pro habundantia conservanda in Civitate et comitatu pistorii et etiam pro vecturis pedagiis et gabellis oportunis pro ducendo seu reduci faciendo ad Civitatem pistorii granum seu bladum quodlibet et omne genus victualium emptum omnem quantitatem florenorum seu pecunie quolibet oportunam sine aliquo alio precepto vel mandato. De expensa facienda pro roncinis emendis et tenendis occasione exercitii offitii habundantie

V xliij 529 Item offitiales habundantie possint et eis liceat libere licite et impune pro exercitio eorum offitii de quacumque pecunia comunis pistorii emere seu emi facere unum vel duos equos vel roncenos prout putaverint oportunum quos equos seu roncenos unum vel duos possint retinere continue seu temporaliter sicut putaverint opus esse et pro quolibet mense pro victu cuilibet equo seu roncino de ordeo et spelta comunis pistorii dare et expendere usque in medium corbem ordei et medium corbem spelte et feratura stramine et aliis oportunis de pecunia dicti comunis expendere usque in unum florenum de auro pro quolibet eorum et mense quolibet. Ita tamen et hoc expresse reservato et salvo quod dicti offitiales non possint vel debeant aliquo modo directe vel indirecte dictos equos seu roncenos vel alterum eorum alicui Civi vel alteri cuicumque prestare seu acomodare nisi dumtaxat pro exercitio offitii ipsorum. Et si tales equos vel eorum alterum seu roncenos alicui accomodaret seu prestaret quilibet qualibet vice incidat in penam quinquaginta librarum denariorum et nichilominus si dicti equi seu roncini morerentur seu efficerentur inutiles pro eorum dampno et periculo stetisse debeat et non dampno seu periculo aut expensis comunis pistorii quocumque modo aliquo non obstante. Quod domini potestas et artium habere possint ab offitialibus habundantie XX corbes grani pro tempore bimestrali ad rationem trium florenorum pro quolibet corbe

V xliiij 530 Ad sublevationem expensarum offitii cuilibet potestatis sic ingruunt intendentes ut ne pretextu imminentis seu insurgentis in futurum caristhie eis detur materia extraordinariis modis additiones eorum salariis exposcere quoque modo presenti capitulo duximus statuendum. Quod offitiales habundantie qui pro tempore fuerint libere licite et impune possint et debeant de grano dicti comunis dare et mensurari facere cuilibet offitio potestatis artium Civitatis pistorii ad requisitionem et beneplacitum dominorum priorum artium Civitatis predicte pro tempore existentium pro tempore bimestrali usque in quantitatem viginti corbium grani boni et puri indusine ad rationem et pro pretio trium florenorum de auro pro quolibet corbe dando et mensurari faciendo dictam quantitatem grani pro dicto pretio sine aliquo alio precepto vel mandato ad omnem ipsorum requisitionem sub pena quinquaginta librarum denariorum pistorii et qualibet. De grano et spelta dandis dominis potestati capitaneo populi et maiori sindico

V xlv 531 Item ipsi offitiales habundantie possint teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato solum in sua electione dominorum potestatis Capitanei populi maioris sindici et Iudicis iustitie Civitatis pistorii vel alicui eorum de grano dicti comunis dari et mensurari facere cuilibet ipsorum qui pro tempore fuerint petenti ad eorum et cuilibet eorum beneplacitum pro tempore semestrali inclusive usque in quantitatem quadraginta corbium grani boni et puri ad rationem et pro pretio trium florenorum de auro pro quolibet corbe non obstante quod granum pro tempore plus valeret sub pena C librarum aliquo non obstante.

Hodie hoc Capitulum est correctum et sublatum

De spelta danda dnis potati capitaneo et maiori sindico grat.

v xlvj

Item q offitiales habūdantie possint teneantur et debeant sine alio pcepto ul mandato de spelta cois pus dare et mēsurari facere, p tpr semestrali sine alio pcepto ul mccdes grat's cuilibz potati capitaneo ppli et maiori sindico qui p tpr fuerint soluz uisa coz electōe quadragita corbes spelte sub pena v libr den aliq nō obstante.

De grano dando monialibus sancte marie magdalene por sancti petri

v xlvij

Item dent et mēsurari faciant sine aliquo ptio ex dono amor dey mōn caplō et cōuctui monialuz scē Marie Magdalene de porta scī petri anno quolibz decez corbez grani vz qnqz corb grani i festo natiuitatis dni nri yhu xpi Et qnqz corbes grani i festo pascatis resurrectionis dni nri yhu xpi aliquo qd loqueret i ɔtrariū nō obstante.

De grano dando cācellario cois pus et abreuiatori reformationuz dicti comunis

v xlviij

Item dcā offitiales habūdātie sine alio pcepto ul mandato teneantur et debeant de grano dcī cois bono et puro dare et mēsurare et mēsurari facere Cancellario cois pus ad eius petitionez anno quolibet sex corbes grani Et similr abreuiatori reformationuz dcī cois sex corbes grani ad eius petitionez p ptio isto vz q i qtuz corb grani sit ualoris duoz flor i clusiue ul abinde supra ut sic cōiter uendatur i platea Ciuitatis pus ul p ipos offitiales de grano cois q soluāt et soluere debeant dimidiaz ualoris et ptij dicti grani put capiet et stimabit i quocūqz ualore fuerit a duobz flor supra Si uero fuit ualoris a duobz flor i q soluere debeant ad rationez quadragita sold p qlibz emina grani ¶ Et q offitiales q p tpr fuerint teneant et debeant omi tpr sb pena v libr granuz pdcm ipis et utriqz coz ad rationez et put supius ɔtinetur sic dedā cancellarij seu abreuiatoris p eoz nolūtate Ea decentes cū inuenerimus eosdem de āno i annuz dcāz qntitatez habuisse p dimidia ualoris et ptij grani ab offitialibz habūdantie dcī cois aliquo nō obstante.

De grano dando fratribz scē marie suoz

v xlviiij 536

Item dcā offitiales habundātie dent et mēsurari faciant sine aliquo ptio ex dono amore dey caplō et cōuentui fratruz sancte Marie suoz, p capella sancti honofrij sita i domibus carceruz offitianda sex corbes grani anno quolibz Et similr grāū debituz fratribz sancti Dominici ut appz i coz ordinamento

Hodie ē ɔceptū. Granū debitū fratrib. S. Dominici patz 1391 fol 166

De mctualibus dirigendis i exercitu cois pus ul ad alia loca

v l 537

Volentes futuris casibz puidere quos tn̄ diuina clementia dignetur auertere pnti caplō duximus statuendūz q quotienscūqz ɔtigerit comune pus siuz tenere exercituz alicubi quoquomō seu partez gentiū dcī cois ul opus fuit p defensione et manutentione alicuius Ciuitatis terre fortilitij seu castri de mctualibus destinare q offitiales habundātie q p tpr fuerint p cedēte tn̄ deliberatione et declaratione dnoz prioz et Camerarioz artiuz q p tpr fuerint seu offitialuz si ee ɔtigerit huiusmoi offitiuz aliquo adueniēte casu possint teneantur et debeant de grano farina pane ordeo spelta uino aceto carnibus et alijs quibuscūqz mctualibz et i qcūqz qntitate

mittere et mitti facere in campum seu exercitum
dicti communis seu ad eiusdem gentes ubicumque fue-
rint. Et etiam ad quecumque et qualiacumque Castra loca
fortilitia Civitates seu terras in ea summa et eo
modo et forma prout et sicut fuerit quolibet provisum
seu declaratum ac etiam expendere occaxione seu
causa emptionis delationis seu reductionis
eorum que dirigentur et eorum gubernatoris omnem
quantitatem omnem quantitatem florenorum seu pecunie
que propterea fuerit per dictos dominos priores et camerarios
seu offitiales super guerra aut huiusmodi offitia-
les pro tempore existentes quolibet declarata aliquo
quod loquetur in contrarium non obstante. **De ordeo
seu spelta dandis pro honorandis specta-
bilibus dominis seu viris**

v.lj 538 Cum sepe contingat ad Civitatem pisanam
venire reverendissimos dominos car-
dinales et alios prelatos nec non illu-
stres dominos et alios spectabiles viros
quibus pro honore et magnificentia communis pisani
decens esse dignoscatur largitiones et exenia
facere inter cetera de ordeo seu spelta et quo-
tiens aliquis casus emerserit talis largitio
fieri queat duximus statuendum quod offitiales
habundantie qui pro tempore fuerint quotienscumque
talis casus emerserit precedente tamen declara-
tione dominorum priorum et camerariorum artium
qui pro tempore fuerint obtempto partito ad minus
per duas partes ad bussolam et fabas albas et ni-
gras possint teneantur et debeant dare
et mensurare et mensurari facere de ordeo
et spelta dicti communis vel altero eorum occasione
predicta illis personis et in illa quantitate et summa
solum vixa tali provisione seu declaratione
prout et sicut per dictos dominos priores et camera-
rios fuerit quolibet provisum seu declaratum ita
tamen quod talis declaratio in spetie sine remissione
aliqua declarationis faciende per aliquem seu
aliquos fiat et fieri possit et debeat per consilium
et in consilio dominorum priorum et camerariorum et non
aliter vel alio quoquo modo. Et si secus fieret
non valeat ipso iure aliquo quod loquere-
tur in contrarium non obstante. **De quantitate grani
danda custodibus fontis platee**

v lij 539 Item quod dicti offitiales possint tene-
antur et debeant solum vixa electione
facta vel facienda per dominos priores
et offitiales super fonte platee de anno
in annum dare et mensurari facere de grano
dicti communis tres corbes grani custodi
fontis platee pro eius annuo salario tantum dec-
to quod eligendo ut supra de tempore in tempus retenta
tamen gabella ad rationem duodecim denariorum pro qualibet
libra extimationis dicti grani aliquo non
obstante. **De quantitate solvenda pro gabella
macinatus grani seu bladi communis pisani**

v liij 540 Item offitiales habundantie possint
et eis liceat de quacumque pecunia
dicti communis que pervenit seu perve-
niet ad eorum manus pro gabella ma-
cinatus ex grano seu blado dicti communis
solvere et expendere omnem quantitatem florenorum seu pecu-
nie quolibet opportunam prout capiet et summa-
bit secundum ordinamenta dicte gabelle macinatus
sine aliquo alio precepto vel mandato / salvo quod
dicta quantitas non possit nec debeat quoquomodo
excedere pro corbe grani summam viginti soldorum
denariorum etiam si gabella macinatus augumentaretur
vel aliqua pars quolibet super adderetur ita quod
omni tempore et in quacumque forma gabella exiga-
tur seu vendatur solummodo gabella macinatus pro
grano dicti communis solvi debeat ad rationem vi-
ginti soldorum per corbe et non ultra nec aliter
quoquomodo aliquo non obstante. **De quantitate
solvenda emptoribus postarum clusii pro vectu-
ra grani ad rationem xxx soldorum pro
corbe grani**

Hec gabella antiquitus fuit et est ...

v liiij 541 Item offitiales habundantie qui pro tempore
fuerint possint teneantur et debeant
de pecunia exigenda a comunitatibus
pisanis secundum formam presentium statuti
vel de alia quacumque pecunia dicti communis
que pervenit seu pervenit ad eorum manus quo-
libet sine alio precepto vel mandato cuilibet empto-
ri postarum clusii dare et solvere pro vectura trigi-
nta soldorum denariorum pro qualibet corbe grani delati pisas
et dictis offitialibus seu fancellis predictis communis recapi-
entibus mensurati et quod duos corbes ordei copu-

tari debeat pro uno corbe grani et sic ad dictam rationem triginta sold. solui possit et debeat prout supra continetur omnis quantitas oppotuna prout capiet et sumabit aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

Quod perdita pertineat ad comune ex grano blado animalibus vel pretio seu aliis rebus perditis seu perdendis vel hominum capturis

vlii 542 Quoniam posset contingere quod casum tamen saluatoris omnium remouente dirigetur quod granum seu bladum empti seu emendum per offitiales habundantie vel alios eorum nomine seu animalia que pro ipso reducendo ad comitatum seu Ciuitatem pistorum vel homines seu uecturales aut pecunia que pro satisfactione pretii seu emptione faciendis mitterentur derobarentur vel caperentur vel casu aliquo fortuito auferentur et non esset consonum rationi quod dampnum pertineret ad offitiales ipsos quoquomodo dummodo tamen dolus seu fraus abfuerit mittentium vel missorum presenti capitulo duximus statuendum quod in casu quo aliquis casus contingeret alicuius amissionis perdite robbarie vel grani bladi animalium pecuniarum personarum uectualium captionis vel receptionis vel alicuius eorum per seu circa dictam habundantiam vel eius occasione seu causa seu ratione administrationis eiusdem quod omne dampnum periculum et incomodum pertineat et pertinere debeant ad comune pistorum dummodo tamen absque dolo seu culpa ipsorum offitialium seu emptorum euntium predictorum vel alicuius eorum occasione vel causa seu ferentium aliquid ipsorum talis robbaria seu dampnum amissio seu captura vel receptio seu perdita proueniat. ¶ Et etiam hoc expresso quod ipsi offitiales habundantie possint teneant et debeant infra dies a die cuiuslibet casus notificasse unumquemque casum seriose et distincte quod quolibet eminserint in predictis seu archa ea dominis prioribus artium Ciuitatis pistorum qui pro tempore fuerint. ¶ Qui quidem domini priores teneantur et debeant sub pena quinquaginta librarum ipsum casum sic expressum declarare dominis camerariis cartiam qui pro tempore fuerint eo modo et forma prout fuerit oppotunum distincte et seriose prima uice qua consilium dominorum priorum et camerariorum congregabitur post declarationem talis casus. ¶ Decernentes quod offitiales habundantie qui pro tempore fuerint eam generalis

casum ut supra possint oppotunam quantitatem expendere et tale dampnum seu perditam ad eorum exitum ponere prout capiet et sumabit aliquo non obstante.

De quantitate soluenda pro libris atramento et uernice.

vliii 543 Item offitiales habundantie possint et eis liceat sine alio precepto vel mandato de quacumque pecunia dicti comunis que peruenit seu peruenisset ad eorum manus expendere et soluere pro libris carta cera uernice et atramento oppotunis durante tempore cuiuslibet annalis offitii et ad ipsam rationem si plus tale duraret offitium pro rata anno quolibet usque in quantitatem quadraginta flor. de auro

De salariis retinendis et soluendis per offitiales habundantie per eis et eorum notariis fancellis famulis et mesuratoribus istis

vliiii 544 Item dicti offitiales habundantie possint libere licite et impune sine alio precepto vel mandato de quacumque pecunia dicti comunis pro eorum et cuiuslibet eorum salario retinere et ipsis soluere flor. usque in ... de auro pro quolibet anno et quolibet eorum sine aliqua solutione gabelle et ad ipsam rationem si pro maiori tempore duraret offitium prout capiet et sumabit

¶ Item possint et debeant soluere duobus notariis ipsorum et pro quolibet anno ad rationem trium flor. in mense. Et si plus duraret offitium ad rationem unius flor. cum dimidio de auro pro quolibet mense et utroque ipsorum sine aliqua solutione vel receptione gabelle quantitatem oppotunam

¶ Item duobus fancellis pro anno quolibet possint dare et soluere sine aliqua solutione seu receptione gabelle flor. usque in uiginti quattuor de auro pro utroque eorum et ad ipsam rationem si plus duraret offitium

¶ Item mesuratoribus usque in numerum trium pro anno quolibet pro salario cuilibet ipsorum anno sine solutione gabelle salarium deliberandum per offitiales habundantie

¶ Item quod dicta salaria possint augumentari

prout dominis prioribus et camerariis placuerit condictione labore et qualitate temporis consideratis.

Quod offitialibus habundantie comunis Perusii post finem eorum offitii non liceat exactiones facere de debitis comunis Perusii

(Marginal note: Quod offitiales habundantie comunis Perusii post finem eorum offitii non ... exactiones facere debeant comunis Perusii)

clviij 545 Ut quemadmodum temporibus debitis exequantur presenti capitulo duximus statuendum quod offitialibus habundantie comunis Perusii nulla ratione vel modo sit licitum vel permissum quovis iure causa seu forma quocumque modo aut qualitercumque per se vel alium seu alios directe vel indirecte nisi per unum mensem post finem eorum offitii exigere seu exigi facere ab aliquo comuni universitate vel singulari persona aliquam quantitatem grani bladi et alterius generis victualium vel florenorum vel pecunie vel aliquod aliud quod vel quod debet dicte camere habundantie quocumque iure causa seu forma, sed tales exactiones facere possint duntaxat in tempore offitii ipsorum et deinde in mensem. Et si contrafecerint quilibet ipso facto et vice qualibet incidant in penam quingentarum librarum de facto per maiorem sindicum auferendarum. Et nichilominus solvens aliquid contra seu preter dictam formam liberationem aliquam nullatenus consequatur occasione talis solutionis in aliquo quominus per successores fieri possit contra eum executio proinde ac si talis solutio non esset facta. Et ut pretextu prorogationis vel concessionis alicuius termini statuendi post finem offitii ad exigendum que inperpetuum fieri sepe nunc consueverunt in futurum nichil valeat, providendi vel fieri decernimus statuentes quod per dominos priores et camerarios vel alios quoscumque magistratus civitatis Perusii quorumvis arbitrio fungeretur nec per aliquem eorum possit vel debeat quoquomodo iure causa seu forma directe vel indirecte quocumque aut qualitercumque statui concedi vel prorogari durante offitio vel post depositum offitium dictis offitialibus habundantie aliquis terminus ad exigendum vel exigi faciendum aliquid ab aliquo debitore dicte camere habundantie contra seu preter dictam formam sub dicta pena a contrafacientibus quolibet et vice qualibet per maiorem sindicum auferenda. Et nichilominus quod factum fuerit contra vel secus dictam formam non teneat ipso iure.

Quod offitiales habundantie eorum notarii et fancelli debeant eorum iurare offitium coram dominis prioribus

(Marginal note: Quod offitiales habundantie eorum notarii fancelli debeant eorum iurare offitium coram dominis prioribus)

clviiij 546 Cum iuris iurandi religio sit omnibus observanda cum si contempta fuerit hec solum deum noscitur ultorem presenti capitulo duximus statuendum pro observantia omnium statutorum noviter editorum quod offitiales habundantie et eorum notarii et fancelli possint teneantur et debeant coram dominis prioribus artium civitatis Perusii antequam eorum incipiant offitium prestare corporaliter in forma debitum sacramentum et iurare ad sancta dei evangelia nomine comunis Perusii recipienti quod eorum offitium bene et legaliter facient et fideliter exercebunt iuxta formam et exigentiam presentium statutorum et aliorum quorumcumque eorum noviter editorum sub anno domini millesimo ccc[...] de mense ap[rilis] et eorum et aliorum quorumcumque observantiam adimplebunt in hiis et super hiis que eorum vel alicuius eorum offitium concernerent vel tangerent quoquomodo vel ad ipsos offitiales quomodolibet pertinerent seu possent ratione aliqua pertinere per formam talium statutorum vel alicuius eorum. Et si presumeret contra dictam formam eorum offitium quomodolibet exercere quilibet ipso facto et vice qualibet incidat in penam quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet de facto per maiorem sindicum auferendarum aliquo non obstante.

Quod offitiales habundantie notarii et fancelli famuli et mensuratores debeant diligentissime sindicari

(Marginal note: Quod offitiales habundantie notarii fancelli famuli mensuratores debeant diligentissime sindicari)

clx 547 Statuimus quod offitiales habundantie eorum notarii fancelli mensuratores et famuli et quilibet ipsorum et omnia et singula per eos et quelibet eorum gesta et administrata tempore offitii quocumque modo possint et debeant diligentissime examinari et sindicari per maiorem sindicum civitatis Perusii secundum formam statutorum et maxime et presertim de et super observantia capitulorum omnium contentorum in presenti volumine statutorum noviter editorum prout in precedenti capitulo denotatur. Et in quantum negligentes fuerint seu aliquid

egerint contra seu preter eorum vel alicuius eorum exi-
gentiam. Et puniri et condempnari debeant
in penis et prout et sicut in ipsis capitulis est ex-
pressum aliquo non obstante. **Et notarii**
offitialium habundantie in licitis offi-
tium concernentibus pareant eorum offitialibus
et de eorum surrogatione si neglexerint

Vlxj 548 Ad hoc ut pro utilitate publica
et executione debita agendo-
rum notarii ad aliquod offitium ani
aliis Ciuibus publicati seu pu-
blicandi vel aliter eligendi sicut congruit
reddantur vigilantiores circa executionem
debitam concernentium eorum offitium et ad
parendum in licitis et honestis eorum offitium
tangentibus eorum offitialibus prout decet presenti
capitulo duximus statuendum quod de cetero
notarii qui quolibet publicabuntur vel aliter
eligentur ad offitium offitialium abundantie seu
aut cum offitialibus camibus habundantie tene-
antur et debeant parere efficaciter dictis offiti-
alibus habundantie circa administrati-
onem eorum offitii et in eorum offitium concernenti-
bus debitis et honestis et et assidua vigi-
lantia exaubare circa exercitium et ge-
stionem offitii et libros ordinate componere
et assidue tam introytus quam exitus et alia quecumque
emergentia in eorum offitio mittere et seriose
describere prout decet. Et omnia et singula
facere ad que tenentur seu quolibet tenerentur
circa dictum offitium habundantie ad quod
esset aliquis electus publicatus vel surrogatus
omni negligentia procul pulsa. Et si ne-
gligentiam aliquam committeret in premissis
vel aliquo premissorum vel non pareret sibi vel aliquis
eorum quod domini priores et camerarii artium
dicte Ciuitatis ad requisitionem offitialium
habundantie possint teneantur et debeant ali-
um vel alios loco inobedientium seu inobedientis
vel remissi idoneos aut idoneum surrogare
omni vice vacationem aliquam non habentem
per formam aliquorum statutorum dicti communis.
Et si dicti domini priores et camerarii circa pre-

dicta et aliquod predictorum negligentes seu re-
missi fuerint ipso facto incidant in penam V
librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet cum effectu
aliquo non obstante. **Et ultra exitus in**
presenti statutorum volumine contentos offi-
tiales habundantie nichil possint expendere
sine deliberatione dominorum priorum et camerari-
orum.

Vlxij 549 Ut immoderati exitus fieri nequ-
eant circa administrationem of-
fitii habundantie quoquo modo presen-
ti capitulo duximus statuendum
quod offitiales habundantie communis perusii presentes vel ali-
qui directe vel indirecte aut quouis colore que-
sito quouis iure modo causa seu forma quandocumque
aut qualitercumque pro notariis famellis famulis
mensuratoribus seu ministris aut custodibus
aut ambasiatis seu commissionibus aut explo-
rationibus aut alia quacumque de causa modo
seu forma aliquam quantitatem florenorum pecunie gra-
ni farine bladi panis vel aliquorum victua-
lium vel aliquid aliud de bonis rebus seu pecuni-
is dicti communis occasione seu causa dicte habundantie
vel eius offitii dare concedere permictere seu expendere
non possint nec debeant ultra exitus contentos
et declaratos in volumine statutorum editorum
nouiter de presenti anno millesimo cccc die ulti-
ma mensis martii publice sine expressa delibe-
ratione dominorum priorum et cameraiorum artium
et declaratione eorum super una quaque expensa.
Et quod super premissis vel aliquo ipsorum per dominos po-
res qui pro tempore fuerint vel alios magistratus
dicte Ciuitatis quouis fungerentur arbitrio
etiam ex arbitriis adunantie generalis directe
vel indirecte vel quouis colore quesito non pos-
sit seu debeat committi concedi vel delegari
quandocumque aut qualitercumque aliquod arbitrium
potestas seu facultas aliqua aut commissio
seu remissio fieri in offitiales habundantie vel
alias quascumque personas sed solummodo delibe-
ratio et declaratio circa libet expense quolibet
faciende occasione quacumque quandocumque aut
qualitercumque ultra exitus in presentibus capitulis statu-
torum declaratis fieri possit et debeat in consilio
et per consilium dominorum priorum et cameraiorum
artium qui pro tempore fuerit quotienscumque necessitas

vel cuius aliquis [struck: pro utilitate] quolibet utili-
tate publica et pro consignatione dicte habunda-
tie vel administratione dicti offitii flagitabit
olcepto tunc parte ad bussolaz et fabas albas
et nigras ad minus per duas partes deleuando
ad sedendum put dominis prioribus qui pro tempore fue-
rint videbitur convenire secundum casuum em-
gentium qualitatem ¶ Et si secus vel
aliter fieret quod factum fuit non teneat
ipso iure Et si dicti offitiales vel alius persona
solverent expenderent darent seu concede-
rent quocumque aut qualitercumque quacumque ratione
vel causa ultra seu contra vel exigentiam predictorum
vel aliculus quod intelligantur de eorum proprio et non
de pecunia avere seu bonis comunis pisarum dedis-
se solvisse seu concedisse Et nichilominus
quilibet contra vel secus faciens ipso facto et in-
ce qualibet incidat in penam mille librarum et super
ipsis possint et debeant specialiter sindicari
aliquo non obstante De validitudine sta-
tutorum presentium noviter editorum et ali-
orum cassatione et pena.

.clxiij.

Cum retrolapsis temporibus multe
leges provisiones seu regula-
tiones et nonnulla statuta
et ordinamenta fuerint
edita seu quomodolibet promulgata seu facta
per comune pisarum seu magistratus eiusdem
pertinentia seu spectantia ad ordinationem
camere habundantie / et introytum et exi-
tum seu archa offitium administrationem
seu gestionem offitii offitialium habundantie
seu archa pertinentia connexa vel dependentia
ab eodem modo aliquo seu forma que
fortasse presentibus statutis pisanis de presenti anno
millesimo cccc de mense Martii in aliquo con-
tradicerent seu obstarent vel aliter disponere-
rent contra seu preter formam seu exigentiam pre-
dictorum statutorum ut supra premictitur editorum
et omne cesset [struck: scandalum] obstaculum et re-
pugnantie contrarietas et quelibet alia
dispositio Et dicta statuta noviter edita
veram et efficaciam observantiam assequantur
presenti capitulo duximus statuendum Quod omnia
et singula statuta alia ordinamenta
et quecumque alie leges provisiones regu-
lationes reformationes et decreta quecumque
quocumque aut qualitercumque hactenus edi-
ta et facta vel promulgata sub quacumque
verborum conceptione appareant per
comune et populum pisanum et quecum-
que consilia dicte Civitatis seu comu-
nis vel populi et per quoscumque offitiales
seu magistratus dicte Civitatis quovis
facti essent arbitrio etiam ex aduna-
ntiis generalibus vel aliter quoquomodo
Jure causa seu forma usque in presentem
diem sub quo dicta statuta noviter
edita sunt in quantum in aliquo contradicerent
vel obstarent seu aliter quocumque disponerent
sint et esse intelligantur ex nunc vigore
presentis capituli in omnibus et singulis
et quo ad omnia et singula cassa vana
irrita et nulla et nullius efficatie va-
loris vel momenti Et ea omnia et quodlibet
eorum et eas et qualibet earum protinus et
contenta in eis cassamus irritamus et
anullamus et pro cassis irritis et nullis
decernimus et esse debere nullius valoris
efficatie vel momenti Et quod solum dicta
statuta noviter edita in presenti contenta
volumine statutorum pro veris statutis
et municipalibus legibus haberi de-
beant et efficaciter observari ab omnibus
et per omnes iuxta et secundum eorum et cuiusque eorum
exigentiam et tenorem non obstante quod
banpnita vel aliter publicata non essent vel
alia non foret observata solepnitas que
secundum formam iuris vel quorum-
libet statutorum fuisset quolibet opportuna
Et contra quod contra ea vel aliquod eorum nichil
possit dici obici vel opponi sub pena
mille librarum denariorum pro quolibet contrafaci-
ente et vice qualibet per maiorem sin-

dictum et quelibet alium offitialem dicti
comunis ipso facto auferendarum pe
na ſimili auferenda dicto offitiali ſi
in predictis fuerit negligens vel remiſſus
¶ Decernentes et ſtatuentes quod dicta ſta-
tuta noviter edita habeant et teneri
debeant et exequi et obſervari in omnibus
et quo ad omnia perinde ac ſi bapnita
et publicata eſſent vel alie ſervate ſo-
lepnitates que quolibet requirerent
¶ Decernentes quod ſupradicta ſtatuta in
et ſuper caſibus non promiſſis per exigentia
aliquorum capitulorum precedentium ſtatutorum
debere initium ſumere quod principium ac
vires ſumerent tempore offitii proxime futurorum
offitialium de menſe Auguſti Et quod deinde
in perpetuum poſſint et debeant obſerva-
ri et exequi iuxta et ſecundum eorum et cuiuſque
eorum exigentiam ac tenorem ¶ Non
obſtantibus quibuſcumque legibus ſtatutis
ordinamentis regulationibus reformati-
onibus proviſionibus ſeu decretis quibuſ-
cumque in contrarium premiſſorum vel alicuius eorum
vel alterius in genere vel in ſpecie quolibet diſponentibus
ſeu loquentibus quoquo modo etiam ſi ta-
lia eſſent ſuper quibus aut de quibus fie-
ri deberet mentio ſeu derogatio ſpecia-
lis que ex nunc per ſpecialiter et expreſſe derogata ha-
beri debeant eo ipſo aliquo quod loque-
retur in contrarium quolibet non obſtante.

Infrascripte sunt correptiones additiones et diminutiones et quedam reformationes facte non nullis statutis communis urbis sub millesimo cccc xv et de mense Decembris

Correptio et additio statuti circa modum reficiendi sacculos

1. Circha refectiones sacculorum communis
perusii ac etiam camerariorum
artium dicti communis tam pre-
sentis sacculi quam futurorum addi-
tiones seu correptiones aliquas ac modum vel
regulam declarantes statuimus et ordinamus
et statuendo et ordinando istas additiones
correctiones modos et regulas declaramus pro-
ut per et quemadmodum inferius denotatur videlicet quod
in electione insacculatorum qui reficere debent sac-
culos dicti communis tali modo et ordine procedа-
tur quod domini priores et camerarii cuiuslibet porte
depse teneantur et debeant eligere tres bonos
idoneos et legales Cives amatores presentis
popularis status per qualibet contrata quatuor
contratarum cuiuslibet porte ita quod in qualibet porta
sint duodecim Cives qui Cives sic electi scribi
et notari debeant in tribus brevibus scilicet quatuor
ex ipsis in quolibet brevi que brevia demum in-
volvi et poni debeant in tribus polluctis ce-
reis de quibus palluctis extrahatur et pu-
blicetur una sorte et fortuna in presentia cancel-
larii seu notarii dominorum priorum et illi qui erunt
scripti in dicta palluctа sic extracta sint et
esse debeant boni homines et offitiales ad re-
ficiendum et componendum dicto sacculos porte predicte
porte et talis modus et ordo servetur et observari
debeat in electione bonorum hominum reliquarum por-
tarum non obstante aliquo statuto dicti communis in
contrarium vel aliter disponente cui quo ad predicta de-
rogaverunt expresse

¶ Inprimis quod omnia offitia cum salario communis
et etiam camerarii omnium artium inpalluctentur
et ad fortunam publicentur

¶ Item quod nullus possit esse ad reficiendum dictos
sacculos pro aliqua porta nisi in ea habitet non
obstante quod in ipsa porta sit allibratus seu libram ha-
beat vel quibidem sit accatastratus Et etiam nullus
possit esse eligi vel assumi ad dictos sacculos
reficiendum pro aliqua porta in qua non habita-
verit per continuos quinque annos

¶ Item quod nullus insacculator nec etiam sotius porte
pro ius insacculatoris possit eligi vel insacculare ad
aliquod offitium patrem filium fratrem carnalem
patruum vel nepotem carnalem eiusdem insaccula-
toris de eadem porta tantum nec etiam aliquem stan-
tem cum aliquo insacculatore ad unum panem et
unum vinum aut cum eo steterit per sex menses
ante refectionem sacculorum

¶ Item quod quicumque fuit nuptius domicellus famu-
lus aut portinarius palatii dominorum priorum aut
custos carcerum vel baiulus communis aut famulus
gonfaloneriorum aut nuptius alicuius artis a quindecim
annis citra non possit insacculari ad offitium pora-
tus aut in porem eligi vel assumi in quo quidem modo non
etiam possit esse insacculator aut ad reficiendum
sacculos dicti communis quolibet eligi vel deputari

¶ Item nullus qui fuit extractus de carceribus
communis perusii amore dei possit esse prior vel ad
offitium prioratus quolibet eligi vel assumi aut
insacculari Et similiter nullus notarius qui de dictis
carceribus amore dei extractus fuisset possit
eligi aut esse notarius dominorum priorum

¶ Item quod nullus possit consequi vel habere ab
insacculatoribus sacculi generalis vel ab aliquo
ipsorum nisi solum et dumtaxat unum offitium cum sala-
rio actum quod tamen non intelligatur de offitio
camerariatus Et hoc etiam locum non habeat
in notariis qui possint eligi vel insacculari ad unum
vel plura offitia aliquo non obstante

¶ Item quod omnes et singuli offitiales eligendi et
insacculandi ad aliquod offitium cum salario debe-
ant ante huiusmodi electionem obtinere ad partitum
per ipsos insacculatores ad bussolam et ad fabas
albas et nigras ad minus per duas partes ipsorum in-
sacculatorum et aliter et alio modo electo non valeat
ullo modo

¶ Item quod nullus possit eligi vel esse insacculator aut
ad reficiendum sacculos offitiorum dicti communis nisi
libram habeat quadraginta librarum ad grossam

¶ Item quod insacculatoribus sive insacculatis sive
electis ad aliquod offitium prosit et valeat
libra patris matris vel uxoris vel fratris carnalis
stando ad unum panem et unum vinum cum aliquo
dictorum insacculatorum Ita tamen quod libra intelligatur
secundum formam statutorum videlicet xl libra ad grossam ut ha-
betur in capitulo de electione dominorum priorum.

¶ Item quod nullus qui fuit prior artium Civitatis Pisii possit eligi vel conduci in custodem alicuius porte Civitatis Pisii nec ad dictam custodiam stare aliquo quesito colore pena ccc libr. den. cuilibet negligenti vel acceptanti et sibi de salario solui non possit et non conductio non valeat ipso iure

¶ Item quod nullus qui libram non habuit in aliqua porta per tempus sex mensium ante refectionem sacculi cuiuslibet possit insacculari neque ad offitium prioratus eligi neque ad aliquod aliud offitium

¶ Item quod nullus insacculator alicuius porte possit eligere vel insacculare aliquem in priorem contra formam statutorum dicti comunis et contra formam presentium additionum. Et si omnes insacculatores eiusdem porte forent in concordia eligere aliquem in priorem contra formam ipsorum statutorum et additionum tunc et eo casu ipsi insacculatores et proponit mictens petitum incidat in penam sf. Vc libr. den. Et si aliquis dictorum insacculatorum eiusdem porte non esset in concordia et contradiceret mictere vel eligere illum talem qui prior esse non potest non incidat in eandem penam. Et nichilominus ille talis publicatus contra predictam formam prior esse non possit. Et quod propositus non debeat condempnari quando omnes insacculatores eiusdem porte forent in concordia et quod cancellarius comunis Pisii facta publicatione omnium offitialium qui recipere debent salaria si aliquis dictorum offitialium electus foret et insacculatus contra formam dictorum statutorum et additionum debeat notificare illi vel illis publicatis contra dictam formam quod dicta offitia non debeant exercere. Et etiam illos notificare domino potestati vel capitaneo vel alteri cuicumque offitiali forensi comunis Pisii quod predicti publicati non fuerunt electi neque insacculati secundum formam statutorum et additionum ipsarum. Et in casu quo foret negligens dictus cancellarius predicta non servare in terminum quinque dierum a die publicationis ipsorum incidat in penam Vc libr. den. Et nichilominus potestas vel capitaneus et quilibet alius offitialis forensis comunis Pisii teneatur contra dictos insacculatores et eorum propositum et contra cancellarium dicte pene executionem facere sub simili pena tempore eorum sindicatus eis auferenda. Et similiter debeat facere cancellarius et offitiales predicti in publicatione camerariorum.

¶ Item quod nullus notarius infra tempus trium annorum a die receptionis in matricula notariorum possit eligi vel assumi sive insacculari ad aliquod offitium principale comunis

¶ Item quod insacculatores qui pro tempore erunt ad refaciendum sacculos comunis debeant diligentissime sindicari per maiorem sindicum de administratione eorum offitii

¶ Item quod nullus qui fuit ad refaciendum sacculos proxime preteritos possit esse ad refaciendos sacculos proxime futuros

¶ Item quod quelibet ars de minoribus habere debeat ad minus xx artifices non obstante statuto loquente de viginti quinque quem numerum viginti dicte artes debeant implevisse in octo dies a die huiusmodi notificati statuti quod observari et sequi debeat per totum tempus quo durabit sacculus proxime futurus quo finito statutum ipsum loquens de viginti quinque artificibus habendis pro qualibet arte prout in sua remaneat firmitate et plenarie debeat observari. Et quod quilibet camerarius qui consignabit matriculam sue artis insacculatoribus teneatur et debeat facere scribi a quolibet artifice matriculato libram suam et notitiam facere si est Civis aut forensis vel scriptus inter absentatos in armario comunis Pisii

¶ Item quod nullus possit eligi vel insacculari in priorem artium nisi libram habeat secundum formam statuti non obstante quod aliter fuit prior et ad simile offitium electus.

Quod nullus possit emere aliquem librum alicuius notarii pertinentem ad artem ipsius

Ad conservationem librorum et scripturarum notariorum utiliter intendentes statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque status grad[us]

et dignitatis existat possit audeat ul'
presumat modo aliquo aut quovis quesito
colore emere aut emi facere ab aliqua persona
cuiuscumque condictionis existat aliquam
quantitatem cartarum publicatarum aut aliquem
librum publicatum seu non publicatum qui
ul' que forent alicuius notarii vivi ul' mor-
tui et ad artem notarie dicte carte sive libri
pertinerent et spectarent sine expressa licentia
et mandato priorum consortii notariorum civita-
tis pusij sub pena quinquagintarum librarum denariorum cu-
libet contrafacienti auferendorum per quemcumque
offitialem cōis pusij et camere dicti cōis appli-
candorum et quilibet de predictis possit esse ac-
cusator et habeat accusans quartam partem
pene et quartam offitialis executionem
faciens et medietas sit comunis

De exemptione comitatensium reve-
tentium et forensium venientium ad civi-
tatem et comitatum pusij

iij. Item ad culturam comitatus
pusij in pluribus locis incultis
acceptam derelicti et ut labora-
toribus et artificibus repleatur
totis sensibus intendentes statuimus et
ordinamus quod quicumque comitatensis in preteritum
se absentavit a Civitate et comitatu pusij
causa seu occasione guerarum seu cari-
stie ul' occasione alicuius debiti cōis pusij
aut singularum personarum possit et sibi liceat
reverti ad Civitatem seu comitatum pre-
dictum ad laborandum et cultivandum ul'
alia exercitia manualia faciendum et sit
et esse intelligatur exemptus liber et
immunis ab omnibus et singulis debitis ad
que teneretur dicto cōi usque in diem reversio-
nis sue Et etiam sit et esse intelligatur liber
exemptus et immunis ab omnibus et singu-
lis gravationibus datiis factionibus et col-
lectis extraordinariis imponendis per comune
pusij per tempus decem annorum a die dicte sue
reversionis initium sumendorum et pro quacumque
debito singularum personarum non possit nec
debeat realiter seu personaliter cogi ul' quolibet
molestari in tempus quinque annorum a die re-
versionis sue computandorum quo tempore durante
intelligatur tale debitum fore suspensum
si et in quantum vellet laborare et laborare bo-
na sui creditoris si autem bona dicti sui
creditoris non laboraret seu laborare
nollet sed laboraret bona alterius tunc et eo
casu tale debitum sit et esse intelligatur pro
triennio fore suspensum et pro dicto debito
dicto triennio durante non possit a quoquam
quolibet realiter ul' personaliter molestari ¶ Aliqui vero
artifices seu facientes alia opera manu-
alia qui recesserunt et reverterentur ut pre-
fertur non possint neque debeant pro aliquo debi-
to singularium personarum contracto in Civita-
te ul' comitatu pusij per tempus triennale
a die sue reversionis computandum realiter
ul' personaliter molestari sed durante dicto tempore tri-
ennali dictum debitum sit et esse intelligatur
suspensum Et forenses venientes in
futurum ad Civitatem ul' comitatum ad ha-
bitandum et exercendum opera rusticalia
ul' alia exercitia manualia sint et esse intel-
ligantur liberi exempti et immunes per
tempus viginti annorum a die eorum adventus
ab omnibus et singulis factionibus datiis et collectis
extraordinariis que quolibet imponerentur per ipsum
comune pusij durante dicto tempore vigenali
Et non possint occasione represaliarum aliquarum
ul' generis que fuissent ul' erunt inter comunitatem
pusinam et comunitatem unde esset dictus
forensis quolibet realiter ul' personaliter mole-
stari Et predicti huiusmodi forenses et alii co-
mitatenses supradicti non possint nec debeant
cogi inquietari ul' molestari realiter nec
personaliter in dicta Civitate ul' comitatu pusij
pro aliquo debito per ipsos contracto extra Civitatem
et comitatum pusij cum aliquo non subiecto
iurisdictioni dicti cōis Et predicta intelligantur
et locum habeant de et pro predictis ut supra reve-
tentibus ul' venientibus et pro eorum famili-
is que cum ipsis venirent aut reverterentur
et sibi durante dicto tempore advenerint seu
nascerentur Mandantes quibuscumque
offitialibus dicti cōis tam presentibus quam futuris

Nota quod [illegible] 1456 die xxj
mensis aprilis [illegible]
[illegible]
non potest [illegible]
[illegible]
absentes [illegible]
[illegible] 1451 die xviij martii [illegible]

quomodolibet fungantur offitio et nomine censeantur ac etiam creditoribus talium venientium seu revertentium et aliis quibuscumque personis quantum teneantur et debeant predicta omnia inviolabiliter observare et contra ea non facere vel venire ullo modo sub pena V libr. den. pro quolibet et qualibet vice. Adimentes quibuscumque offitialibus supradictis omnem iurisdictionem cognitionem et facultatem aliquid faciendi contra predicta vel aliquod predictorum. Et ut habeatur fides de huiusmodi revertentibus et venientibus ut premittitur volumus et statuimus quod ipsi teneantur comparere et se representare coram magnificis dominis prioribus artium Civitatis Perusii et de mandato eorum se scribi facere manu cancellarii perusini cum tota sua familia et aliter de dicto benefitio gaudere non possint. Quicumque senserit se gravatum ab aliquo gabellario possit recursum habere ad consules mercantie aut auditores cambii

p. priores sunt ad mittendi exempti ad gaudendum bustico cum rogatu Cancellarii

iiij

Cum nullus possit a gabellariis seu emptoribus gabellarum iniuste molestari et ne aliquis sumptibus et expensis longo tempore protrahatur statuimus et ordinamus quod quicumque vellet deceptus de aliquo emptore seu gabellario conqueri seu recursum habere pro aliquo gravamine sibi illato et nollet adire directores comunis Perusii possit et valeat adire et querelam ponere coram consulibus mercantie aut coram auditoribus cambii prout de sua processerit voluntate qui consules vel auditores cambii sic aditi habeant iurisdictionem et cognitionem dictas querelas et lites vertentes coram eis videndi cognoscendi et terminandi summarie et de plano et sine strepitu et figura iuditii et de iure veritate et equitate et sine solutione alicuius decami vel salarii et teneantur et debeant dictas querelas et causas acceptare finire et determinare infra unum mensem a die deposite querele. Et quod neutra partium a sententia seu pronuptione ipsorum appellare possit vel provocare nec aliquem recursum habere sed contra sine pronuptiationes

24

et mandata observent et observari debeant per dictas partes et per quemlibet offitialem comunis Perusii executioni mandent pena appellanti seu recursum habenti vel provocanti et offitialibus procedentibus super appellatione et consulibus vel auditoribus non terminantibus infra unum mensem ut premittitur V libr. den. Et ubi inceptum fuit iuditium ibi debeat terminari et intelligatur inceptum iuditium per solam citationem factam de parte in scriptis vel verbo. Quod quilibet camerarius teneatur questiones coram eo vertentes expediuisse in terminum trium mensium

Ut lites et questiones vertentes coram dominis consulibus mercantie auditoribus cambii et aliis camerariis artium Civitatis Perusii brevi tempore finiantur et dampnose vitentur expense statuimus et ordinamus quod prefati domini consules auditores cambii et alii camerarii artium Civitatis Perusii teneantur et debeant omnes lites causas questiones et controversias coram eis vertentes expediuisse et per sententiam pronuptiationem vel mandatum diffiniuisse infra tres menses a die mote litis controversie vel incepti iuditii pena quingentarum libr. denariorum comuni Perusii applicandarum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice. Et hoc intelligatur partibus vel aliqua earum instantibus et protestantibus cum duobus testibus super expeditione cause. Quilibet camerarius teneat sindicum habet numerum completum recipere quemlibet volentem intrare artem suam

Item statuimus et ordinamus quod quilibet camerarius artium quarumlibet teneatur et debeat sindicum habet completum numerum artificum et matriculatorum secundum formam statutorum et additionum noviter factarum recipere quemlibet volentem intrare artem suam pro qua est camerarius et illum matricular et scribi facere in sua arte dummodo petens sic scribi et matricular sit ydoneus

Perusino

et habilis. Et si dicta ars habet nunc completum
secundum formam dictorum statutorum et additionum
tunc talis camerarius non teneatur nec astringi
possit ad recipiendum aliquam in sua arte sed
liceat tali camerario in hoc sequi formam ordi-
namentorum sue artis. Et quod quilibet volens
intrare aliquam artem et in ea describi non possit
cogi neque quomodolibet astringi ad solvendum aliquid
camerario vel arti pro receptione huiusmodi pena
camerario et arti ducentarum librarum denariorum pro quolibet
et vice qualibet qua fuerint contrafactum.

De abolitione statuti loquentis de spelta
danda domino potestati et capitaneo

vij Item ad resecandas superfluas expensas
utiliter intendentes statuimus et ordi-
namus et statuendo et ordinando
cassamus irritamus cancellamus
et annullamus statutum reformationem seu
regulationem communis Perusii seu camere
conservatorum seu officialium habundantie dicti
communis mentionem facientem de spelta lar-
gienda et danda domino potestati vel capitaneo
civitatis Perusii. Et quod de cetero dicta spelta
non possit dari donari vel concedi alio quovismodo
dictis domino potestati et capitaneo aut alteri cui-
cumque officiali communis Perusii nec in ipsorum elec-
tionibus mentio fiat quoquo modo que statuta
seu regulationes huiusmodi mentionem facien-
tes pro cassis et annullatis penitus habeantur.

Additio statuti de facientibus sibi elevari
libram in fraudem communis

viij
12 Item statuimus et ordinamus
et statuendo et ordinando addimus
et subiungimus statuto primi libri
posito sub rubrica de facientibus sibi
levari libram in fraudem communis scilicet in fine ca-
pituli hoc modo videlicet quod quilibet valeat esse accu-
sator et habeat quartam partem pene et quan-
tam habeat officialis executionem faciens
et medietatem pene et possessiones tote de-
veniant in commune. Et quod potestas et capitaneus
vel alius officialis forensis communis Perusii incidat
in penam quingentarum librarum denariorum si negligens
foret ad executionem pene faciendam ad instan-
tiam cuiuscumque petentis. Et nichilominus sin-
dicus comitatus Perusii teneatur et debeat pro
predictis contrafacientibus investigare et illos

denuptiare cuilibet officiali communis Perusii sicut te-
nentur denuptiare alia maleficia. Et quod quilibet
faciens sibi actari et reponi in suo catastro li-
bram fraudatam infra tempus duorum mensium a die
banpnimenti faciendi de presenti statuto non
teneatur ad dictam penam. Et si aliqua partium
infra dictum tempus fraudem manifestaret et sibi
ad dictam penam non teneatur. Et quod quilibet co-
mitatensis qui aliquam possessionem emerit
aut emeret in futurum ab aliquo cive seu illam
quomodolibet acquisivisset seu acquireret in futurum
debeat illam infra tempus supradictum scribi et poni
fecisse in suo catastro sub dicta pena.

Quod quilibet debeat alibrari ubi habitat

viiij
13 Item ad removendum varietates que
inter comitatenses plurimum exoriuntur
occasione habitationis et residentie
quam non habent ubi sunt alibrati et
accatastrati statuimus et ordinamus quod omnes
et singuli comitatenses comitatus Perusii tenean-
tur et debeant infra tempus duorum mensium a
die notificati statuti computandorum se alibra-
ri et accatastrari facere in locis ubi familiariter
habitant et pro maiori tempore residentiam faciunt
pena quinquaginta librarum denariorum cuilibet con-
trafacienti. Et predicti infra dictum tempus non
fuerint. Et de predictis quilibet valeat esse accu-
sator et habeat quartam partem pene et quan-
ta pars sit officialis executionem facientis
et medietas veniat in communi.

De mo-
dificatione salarii sacriste seu capella-
ni dominorum priorum et eius electione

x
23 Item indebitas et nimias expensas
moderare intendentes statuimus
et ordinamus quod de cetero salarium
sacriste seu capellani palatii do-
minorum priorum sit et esse debeat viginti
flor. in anno quolibet et non ultra sibi solvendo-
rum per massarios communis Perusii. Et quod de-
inceps electio dicti capellani pertineat et spec-
tet et pertinere et spectare debeat ad dominos priores
et camerarios obtinendo partitum per novem
priores in concordia et XXXV camerarios ad
bussolam et fabas albas et nigras et aliter eius
electio non valeat ullo modo. Et nichilominus
idem capellanus aliter electus et domini priores ca-
dant in penam ducentarum librarum denariorum. Et

X 10

No. de electione capellani

dicto capellano solum non possit si alius electus fuerit non obstante aliquo statuto seu regulatione dicti communis in contrarium vel aliter disponente quod statutum seu regulationem ex nunc corrigimus et modo supradicto reducimus et modificamus.

Quod quolibet offitium prioratus cum eorum notariis de novis sacculis publicandi teneatur fieri facere lapides pro bombarda

XI Item cum propter multiplices casus pro varietate temporum emergentes rem publicam perusinam utile et necessarium videtur ut commune perusii munitiones bellicas habeat preparatas ad reparandum et obviandum casibus fortuitis statuimus et ordinamus quod quodlibet prioratus cum notario suo publicandus de sacculo novo qui ad presens refiatur teneatur et debeat ante finem eorum offitii fieri facere eorum sumptibus et expensis undecim lapides pro bombardis maioribus et ad mensuram ipsarum bombardarum maiorum aut fieri facere decem et septem lapides videlicet quinque ad mensuram bombardarum maiorum et xii ad mensuram bombardarum parvarum ad electam offitialium massariorum communis perusii. Et ipsos lapides consignasse debeat ante finem eorum offitii prioratus predicti offitialibus super massariis. Et dicti lapides fieri possint ubicumque et de quibuscumque lapidibus preterquam de lapidibus murorum Civitatis perusii pena decem librarum denariorum pro quolibet priore et notario si infra dictum tempus predicta non servaret que pena retineri debeat per conservatores monete de eorum salario et converti et expendi debeat per ipsos conservatores pro dictis lapidibus faciendis simili pena dictis conservatoribus auferenda si in predictis negligentes fuerint aut dictam pecuniam alia de causa expenderint quam predictum sit. Et nichilominus de eorum proprio expendisse intelligantur. Et non de dicta pecunia. Et predicta locum habeant solum et dumtaxat vigente supradicto sacculo novo.

De registro faciendo in camera conservatorum et massariorum et de electione notarii super registris

XII Item ut in Camera conservatorum et massariorum communis perusii appareant exitus et introytus ordinate et cuncta modo recto et ordine procedant duximus statuendum quod in camera conservatorum monete dicti communis fieri debeat unum registrum et unum in camera massariorum dicti communis in cartis edinis in quibus registris scribi et registrari debeant omnes introytus et exitus dicti communis per notarium super dictis registris deputandum qui notarius sequi debeat in dictis registris formam consuetam et usitatam olim per ser Benedictum ser Petri notarium ciuem perusinum tempore domini Rolandi de Sulmo. Qui notarius non scribat neque scribere debeat in dictis registris creditorem sine debitore nec econverso debitorem sine creditore. Super quibus registris eligatur et eligi debeat unus notarius valens et legalissimus sicut olim fuit ser Johannes ser Angeli de Cerqueto per dominos priores predictos et camerarios cum salario per ipsos declarando et sibi solvendo per conservatores monete videlicet pro media parte et pro alia medietate per massarios dicti communis. Ita tamen quod electio dicti notarii cum predicto salario fiat et fieri debeat per ipsos dominos priores et camerarios obtinendo partito ad bussolam et fabas per novem ad minus ex ipsis prioribus et triginta quinque camerarios ad minus et aliter electio non valeat neque teneat ullo modo. Et quod in dictis registris et in aliis creditorum et debitorum dictarum camerarum nullus alius notarius nec alius quicumque possit nec debeat aliquid scribere neque registrare quoquomodo pena centum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice qua notarius confestim et sine dilatione scribe scribere debeat in dictis registris quecumque ad suum offitium pertinentia prout de ipsis rogari contigerit. Et eius offitium initium sumat in camera conservatorum in kalendis februarii. Et in camera massariorum in kalendis Januarii.

Item quod dictus notarius sic electus non possit neque debeat aliquo quoque casu seu removeri ab administratione talis offitii nisi per dominos priores et camerarios obtempto partito ad bussolam et fabas albas et nigras per novem priores et xxxv camerarios ad minus in quo casu ipsi domini priores et camerarii similiter alium eligere debeant infra octo dies a die cassationis seu finiti offitii computando.

Ita tamen quod non possit eligi vel surrogari ad dictum offitium aliquis notarius qui tempore electionis huiusmodi faciende esset notarius

10

dñoꝝ prioꝝ et si eligetur et electio nō ua-
leat s3 sit ipo iure nulla Et nichilomi-
nus priores et camerariū incidant ī penā
v^c libr. denarioꝝ si aliter eligerent Et q̄ ipo
notario uacante nullus alius notarius pos-
sit neq3 debeat in dictis registris scribere
sub dicta pena

Item q̄ conservatores qui p̄ tempore erūt
teneantur et debeant una cū dicto no-
tario de sex mensibus ī sex menses reuide-
re rationes collectoꝝ siue fancelloꝝ forum
collectaꝝ et aliaꝝ introytuū extraordi-
narioꝝ dicti comunis Et rationes et eoꝝ
libros introytus et exitus examinare cū
registris predictis pena quingentaꝝ libraꝝ
denarioꝝ dictis conservatoribus et notario
si ī predictis negligentes forent Et de
hoc ipi conservatores et notarius debeant
ꝑ maiorem sindicaꝝ diligentissime sindi-
cari Et similiter ipi collectores et fancelli
nō obstante q̄ eoꝝ rationes fuerint sic
reuise ꝑ p̄fatos conservatores et notariū

Item q̄ dictus notarius sup dictis registris
de omnibus scripturis que fient ī dictis re-
gistris teneatur et debeat librum facere
mictendum ī cancellariam comunis pistorii
de anno ī annum et de gestis ꝑ eum debe-
ant sindicari sicut conservatores dicti co-
munis

De mercato fiendo palearum et her-
barum faciendo ī colle landonis

xiij Cum ad munditiam platee que
ē locus principalis et decus Ciui-
tatis pistorii sit diligenter atten-
dendum statuimus et ordinamus
q̄ nulla ꝑsona cuiuscumq3 status uel digni-
tatis existat audeat uel p̄sumat uendere
neq3 uendi facere paleas neq3 herbas in
capite platee ubi nunc uendunt et uendi
consueuerunt S3 dicte palee et herbe uen-
di debeant ī colle landonis de pede platee
et q̄ dñi priores p̄sentes et futuri debeant
dictum forum palearum et herbarum bapniri fa-
cere q̄ de cetero fiat et fieri debeat ī colle
landonis p̄dicto et dictum bapnimentum fiat
quolibet die sabbati usq3 ad quatuor sabbata
successiue et q̄ factis dictis bapnimentum

xiiij quilibz contrafaciens incidat ī penam quinq3
soldoꝝ den. ꝓ qualibz salma sal palearum
et ꝓ quolibz fascio si ad fascium uenderet
duoꝝ soldoꝝ et sex den. soluendoꝝ camē
massarioꝝ cōis Et contra p̄dictos contra
facientes quilibz offitialis cōis pistorii tene-
atur et debeat executionem facere Et ha-
beat dictus offitialis medietatem pene et
medietas sit cōis Et quilibz de p̄dictis
possit ēē accusator cū duobus testibus
et offitialis predictis facta sibi notifica-
tione seu tali accusatione incidat ī penam
decem libr. denarioꝝ si ad huiusmodi executionem
faciendam negligens foret quoquo modo
quam negligentiam si p̄tenderet dictus of-
fitialis seu q̄ recusaret dictam executionem
facere tunc accusator teneatur et debeat
ipius offitialem notificare massariis dicti co-
munis qui Massarii debeant ipm putare
uel decem mentionem facere et puntaturas da-
re et consignare sindicatoribus ipius of-
fitialis Et dicti sindicatores teneantur
et debeant ipm offitialem in dicta pena con-
dempnare ¶ Et q̄ p̄sens capitulum habet
fortasse aliquid p̄iudicare p̄sentibus emp-
toribus gabelle lignoꝝ et palearum statuimus
et declaramus q̄ si dicti emptores senserint
de p̄dictis se grauatos debeant com-
parere coram dominis prioribus qui
fuerint p̄dicta obesse dictis emptoribus
hunc nō teneant ipi dñi priores ad bap-
nimenta ꝓcedi facere s3 effectus p̄ntis sta-
tuti uires sumat post finitum tempus
uenditionis p̄ntis ipius gabelle lignorum
et palearum De uetito debendo offitialibus
bauulis et nuptiis occasione grauami-
nis et pignorationis uel capture

Ad refrenandum offitialium immode- Stirpato nel 3° vol.
ratas grauationes duximus
statuendum q̄ offitialis forensis
cōis pistorii teneatur uisa licen-
tia creditoris dare familiam ꝑ capien-
do debitorem Et ipm capiet ī Ciuitate
ex palatium habeat ꝑ captura sold. decem
et nō ultra a debitore uel creditore et si
non ēēt captus legitime q̄ uel papiatur

stirpato nel 4° volume

dicta captura accepto. Et si contigerit capi detineri uel recomendari in palatio habeat pro dicta captura detentione uel recomendatione soldos quinque denariorum et non ultra.

Item quod si aliquis captus fuit ad petitionem offitialium custodie offitialium super iis et aliorum offitialium dicti communis si captus fuit in ciuitate extra palatium et legitime habeat pro dicta captura quinque soldos denariorum et non ultra. Et si captus uel recomendatus fuit in palatio habeat pro dicta captura seu detentione duos soldos denariorum et sex denarios.

Item quod ad petitionem offitialium predictorum nulla uniuersitas Castrorum uel uillarum comitatus Pisarum seu singulares persone dictarum uniuersitatum dicti comitatus possint nisi bis tantum capi detineri uel grauari durante tempore dictorum offitialium super custodia uel super iis pena tam offitialibus qui eum capi uel detineri fecerint quam offitiali qui eum ceperit uel detinuerit centum librarum denariorum que de facto sine aliquo processu eis possit et debeat auferri. Et quod notarius xv
super custodia non possit accipere a comitatensibus pisanis quando fideiussores dabunt nisi solum decem soldos denariorum et non ultra ullo modo pro fideiussione et littera sub dicta pena.

Item quod ratione pigneratoris uel grauaminis que fieret in Ciuitate contra quoscumque debitores xvi
baiuli communis seu nuptius alicuius artis possit tantum habere et percipere si iuerit solus soldos quinque. Et si iuerit cum familia habeat solum soldos decem pro se et familia. Et quod ad petitionem cuiuscumque petentis offitialis communis pisani teneatur dare familiam pro faciendo executionem predictas pena centum librarum denariorum cuilibet offitiali negligenti eo ipso quo negligens fuit in dando et concedendo familiam predictam ea die qua dictus offitialis recusauit dare familiam predictam. xvii

Item pro qualibet captura et grauamine que fieret in comitatu ad petitionem priuate persone uel hominis Jus accionis solum percipere possit offitialis pro se et familia pro quolibet grauamine cuiuslibet pro soldos decem. Nec possint super dictis pigneribus facere aliquas expensas sed ipsa pignera in quantum dicem debeant assignare offitialibus deputatis super pigneribus aut creditori.

Item quod ratione stallatici tam in Ciuitate quam in comitatu pisano non possit accipi pro die et nocte nisi solum ... pro bestiis cauallinis pro qualibet soldos quinque et pro bestiis bouinis et asininis pro qualibet soldos duos et denarios duos. Et hoc non intelligatur in presentibus emptoribus gabelle pignerum Ciuitatis pisane presentis anni.

Item quod dicti offitiales teneantur et debeant et astricti sint dare familiam et offitiales si opus erit cuicumque petenti legitime ad faciendum dictas executiones et grauamina totiens quotiens fuerint requisiti et nil ultra accipere tacite uel expresse directe uel indirecte quam dictum sit sub pena cuilibet contrafacienti seu negligenti centum librarum denariorum que sibi de facto auferantur. Quod quilibet offitialis possit executionem facere de quibuscumque licteris non obstante quod per eius curiam non fuerint concesse.

Item quod omnis offitialis communis pisani possit executionem facere de quibuscumque licteris non obstante quod per curiam ipsius offitialis non fuerint concesse.

Correptio statuti de pena diffamantis.

Item statuimus et ordinamus quod pena contenta in statuto loquente de pena diffamantis ex auditu sit sublata et dicta pena sit reducta ad xxv libras denariorum. Et de hoc possit fieri concordia et habita concordia soluat quinque libras denariorum pro gabella dicte concordie. Quod quilibet offitialis communis pisani qui mictetur pro negotiis ipsius communis teneatur ire suis sumptibus et expensis.

Item statuimus et ordinamus quod quotienscumque miles sotius uel alius offitialis domini potestatis capitanei uel alterius cuiuscumque offitialis communis pisani accederet seu mitteretur uel iret pro parte seu pro factis et negotiis communis pisani teneatur et debeat ire stare et redire suis sumptibus et expensis et non sumptibus dicti communis uel alicuius communitatis aut singularis persone sub pena centum librarum denariorum pro quolibet offitiali et qualibet uice et restitutionis pecunie uel mercedis accepte.

Quacunque

Qz vacante offitio capitanei populi maioris sindici et iudicis iustitie dñi priores sit iudices appellation

xviij Item ad tollendum quascumqz va-
rietates q̃ dñs Capitaneus ꝑpli et
maior sindicus et iudex iustitie
sit iudex appellationum nullitatis
et reductionis ad arbitrium boni viri Et
ipo dño capitaneo et maiori sindico vacã-
te sint iudices ĩ pdictis dñi priores artium
Ciuitatis pusij cum arbitrio cõmictendi Et
q̃ cause incepte coraz dño capitaneo maio-
ri sindico et iudice iustitie ipo vacante pos-
sint ꝓsequi et finiri coraz dñis prioribus
Et q̃ cause incepte et que ĩciperent seu
ꝓsequerentur coraz dominis prioribus ꝑ
eos debeant finiri et tmĩnari seu ꝑ eoz cõ-
missarios infra tp̃us et tminum ĩ statuto de
appellatione contentuz et sub pena ĩ dicto sta-
tuto contenta

Correctio statuti de aduocatis et cõ sultoribus

xviiij Cum statutum positum sb̃ r̃ca de
aduocatis et consultoribus
dandis usqz ad §. Et teneatur
potestas et capitaneus 2° positum
in sc̃o libro statutoz cois pusij fuit ĩ alium
usum ĩ ductum Et occasione dicti statuti
expeditio litium z causaz differant et ꝓtelẽ-
tur ad removendas dictas dilationes modi-
ficando dcm̃ statutum et ipm̃ cõrigendo usqz
ad dictum §. exclusiue et ad meliorez formaz
facto. reducendo sic duximus statuendum q̃ q̃libz
qui voluit ĩ capere vel hr̃e questionez ĩ ali-
qua curia perusina possit hr̃e unum aduo-
catum et unum ꝓcuratorez de melioribus
Ciuitatis Et si actor a p̃ncipio iurauit
ad sancta dei euangelia manu cõporalr̃
tactis scripturis se non hr̃e ul' hr̃e nõ po-
tuisse unum aduocatum et unum ꝓcuratore
et petierit ĩ p̃ncipio cause ante q̃ ꝑtem ci-
tat citari sibi dictum aduocatum et ꝓcura-
torez dari ul' alterum ex eis et nõiauerit
quos voluit nominando de aduocatis et
ꝓcuratoribus consuetis et residentibus
ĩ Ciuitate pusij q̃ tunc iudex adhibitus
teneatur et debeat deposito p̃mo salario
ſm iuditium dicti iudicis cogere realr̃
et ꝑsonalr̃ dictum aduocatum et ꝓcuratorez
petitum ad acceptandum ĩ tertiaz diez pos-
tq̃ nominatus fuit pena dc̃o Judici ne-
gligenti et ꝑti nõ istanti et non deponẽ-
ti centum libr̃ dẽn ĩ quaz pena ipo facto
dictus iudex et pars incidat et de facto eis
auferatur Et q̃ iudex occasione mole-
stie et ĩ quietationis quã fecit ꝑ dictum
aduocatum et ꝓcuratorez nõ valeat sindi-
cari Et simili pena puniantur dicti ad-
uocatus et ꝓcurator citati si ĩ dictam tertiaz
diez nõ acceptauerit coraz dc̃o iudice dc̃am
aduocationez et ꝓcurationez Et postq̃
dictus actor hũit aduocatum et ꝓcuratorez
voluntarios vel ut sup̃ sibi datos tunc ad-
iuditium ꝓcedat Et ĩ hnc sue petitionis po-
nat et describat aduocatum et ꝓcuratorez
suum ut reo pateat Et ipe reus postq̃ ci-
tatus fuit ad iuditium si hũit aduocatum
et procuratorez ꝓ sua ꝑte de hoc iudicez
et partez certificet et si hũit ipos ĩ actis
nominet et describi faciat infra secundaz
diez postq̃ citatus fuerit Et si nõ hũit
ul' habere nõ potuit et ipos voluit tunc
infra dictum tminum nõiet et declaret
coraz dc̃o iudice cause aduocatum et ꝓcu-
ratorez quẽ voluit de aduocatis et ꝓcura-
toribus consuetis ĩ Ciuitate pusij residẽ-
tibus nõ nõiando aduocatos et nõiatos
ꝑ ꝑte aduersa Et de hoc iuret ad scã dei
euangelia corporalr̃ tactis scripturis q̃
nõ habet nec habere potuit volũtarie
aduocatum et ꝓcuratorez Et facta dc̃a
nõiatione et deposito salario cõdecenti
ad discretionez iudicis cause dictus iudex
teneatur et debeat dictos aduocatũ et
ꝓcuratorez cogere realr̃ et ꝑsonalr̃ ad
acceptandum infra tertiaz diez a die de-
nõiationis pena iudici et parti nõ istãti
et nõ deponenti centum libr̃ denarioz q̃
eis de facto debeat auferri Et eadem
pena puniatur aduocatus et procurator ci-
tatus nõ cõparens coraz dicto iudice istra

facto

dictum terminum ad acceptandum. Et quod iu-
dex occasione cuiuscumque molestie quam ínfer-
ret contra dictos advocatos et procuratorem non
valeat sindicari. Et si predictos advocatos
et procuratores vel aliquem ipsorum allegare-
tur aliqua excusatio tunc iudex coram
quo excusationem porrexerit debeat dictam
excusationem intelligere et infra duos dies
pronuptiare si iusta vel iniusta fuerit sub
dicta pena. Et si excusatio admictenda
fuit tunc alius in sequenti die eligatur et
cogatur modo et forma predictis et in
terminis supradictis superius declaratis et sub
dictis penis cogantur ad acceptandum. ¶
Item quod si in aliqua causa pendet petitio
advocati vel procuratoris et petens voluit
in dicta petitione insistere quod iudex coram
quo pendet talis questio teneatur et de-
beat ad istantiam cuiuscumque partis cogere ad-
vocatos et procuratores ad acceptandum
sub supradicta pena infra tres dies proxime se-
quentes a die requisitionis facte per alteram
partem. Et cogere partem petentem ad dicendum
si vult insistere super dicta petitione et in
quantum velit insistere cogat ipsam partem ad
deponendum salarium si depositum non fuit
et ad faciendum advocatum et procura-
torem [penitus] acceptare et fiat ita et remunerare et talis quod
advocatus et procurator acceptet infra tertiam
diem a die requisitionis pena advocato
et procuratori non comparenti infra dictum terminum
ad acceptandum centum librarum denariorum et simili
pena puniatur iudex negligens et pars
non istans et quod dicti advocati et procura-
tores acceptent. Et dato eidem reo ad-
vocato et procuratore procedant in causa
et non retardetur per aliquam petitionem
que fieret de aliquo advocato vel procura-
tore post dictum tempus superius declaratum
nec de aliquo advocato vel procuratore
qui peteretur in processu cause. Possint
tamen dicte partes plures habere procura-
tores et advocatos in processum cause et co-
gi valeant ad patrocinandum ad petitionem
cuiuscumque partium non tamen retardetur
iuditium et processus causarum propter dictam peti-
tionem que fieret in processu causarum nec
processus reddatur nullus occasione dicte
petitionis advocati et procuratoris. Et
quod dominus potestas et dominus capitaneus et alii iudices
competentes teneantur et debeant ad istantiam
cuiuscumque petentis pena ducentarum librarum denariorum
eis de facto auferendarum tempore eorum sindicatus
facta fide de supradictis facere executionem
dictarum penarum contra delinquentes et de facto
punire et condepnare sine aliquo processu
et penam solui facere in camera massario-
rum dicti communis de qua pena quarta pars
sit offitialis qui executionem fecerit et
alia quarta pars sit illius qui institerit quod exe-
cutio fieret que partes dari debeant
eisdem per dictos massarios sine aliquo alio
precepto pena dictis massariis quingentarum
librarum denariorum si predictis forent negligentes
Cassantes irritantes et anullantes dictum
statutum de quo supra fit mentio usque ad
dictum ¶. Teneatur potestas et Capi-
taneus et cetera exclusive. **Additio statuti
de offitio offitialium super viis fontibus
et pontibus.**

XX Item statuimus et ordinamus
quod addatur et addi et subiungi
debeat et pro addito et adiuncto
habeatur in fine capituli positi
in primo volumine statutorum communis Perusii de
offitio offitialium super viis pontibus et fon-
tibus videlicet quod dicti offitiales teneantur et
debeant fieri facere librum per eorum notarium de
gestis eorum cum quo libro debeant ipsi offiti-
ales et notarii infra quindecim dies a die depositi
offitii comparere coram maiori sindico et sic of-
ferre et facere sindicari a dicto maiori sindi-
co pena centum librarum denariorum si in predictis negli-
gentes forent. **De ponendo pinochiati
çuchate et cedrate**

XXI In depnitatem civium inmodera-
tis sumptibus providere volentes

fatto

fatto

fatto

nolentes stirpa
per p. nos
obligan

duximus statuendum quod nullus aromatari-
us aut alius quicumque possit audeat vel
presumat facere pinochiatum cuius libra
sit de panacoribus petiis duodecim petiis
sed de pluribus petiis possit facere pena
cuilibet contrafacienti viginti quinque librarum denariorum
et de facto auferendarum per quemcumque offitialem
comunis predicti. Quod non intelligatur pro
dominis prioribus artium dicte Civitatis qui
dictum penochiatum fieri facerent causa honoran-
di aliquem forensem nec intelligatur pro forensibus
volentibus dictum penochiatum portare extra Ci-
vitatem et comitatum predictum. Et quod nullus Ci-
vis aut alius quicumque habitans in Civitate predicta
cuiuscumque conditionis existat volens facere
aliquas nuptias convitum convivium aut alio
quovis modo vellet uti dicto penochiato possit
ipsum penochiatum accipere nec emere seu emi
facere nisi modo predicto videlicet ad pondus duodecim
petiorum pro qualibet libra ad minus sub dicta
pena vice qualibet auferenda cuilibet contra-
facienti. Et quod nemo possit dare dictis Ci-
vitatis aut aliis quibuscumque plusquam duo
genera confectorum et si vellet dare cucurbitatam
aut cedratam non possit petium dicte cucuate
seu cedrate transcendere duas untias seu
esse maioris ponderis duarum untiarum. Et
nullus aromatarius possit facere dictam
cucuhatam aut cedratam maioris pon-
deris duarum unciarum sub dicta pena. Et
de predictis quilibet valeat esse accusator et
habeat quartam partem pene, et quartam
partem offitialis executionem faciens et reli-
quum deveniat in comune. Quod nullum
corteggium possit fieri de pluribus quam decem
dominarum

xxii Item statuimus et ordinamus quod
in Civitate predicta non possit fieri aliquod
corteggium de pluribus quam decem dominabus
pro qualibet parte contrahentium et contra-
hentium pena centum librarum denariorum cuilibet
contrafacienti et de predictis quilibet possit et
valeat esse accusator et habere debeat quan-
tum quartam partem pene, et quartam offitialis
executionem faciens reliquum deveniat in comune. Quod
nulla mulier que ad maritum venerit possit
aliquid donare seu in donum recipere

xxiii Item quod nulla uxor cuiuscumque conditionis
existat que ad maritum venerit pos-
sit nec debeat donare vel largiri
alicui consanguineo mariti aut
alteri cuicumque persone aliquod munus vel aliquam
rem consistentem in pondere numero vel mensura
nec ipsum munus aut rem possit accipere ab ali-
qua persona ex parte viri vel ab alia quacumque persona
pena viginti quinque librarum denariorum donanti et accipi-
enti et cuilibet ipsorum vel ipsarum vice qualibet
auferenda. Et de contrafacientibus quilibet
valeat esse accusator et habeat quartam partem
pene et quartam partem sit offitialis executionem
faciens et reliquum veniat in comune.

Correctio statuti de refirma offitia-
lium

xxiiii Item cum plerumque contingat propter
importunas procurationes et varias
hominum amicitias quibus iuditium
rectum sepe pervertitur ac iusti-
tia impeditur offitiales comunis predicti honoris
refirme minus digni existent ipsarum offitii
refirmam modis diversis et coloribus obti-
nere duximus statuendum et ordinandum
quod deinceps nullus potestas capitaneus maior
sindicus iudex iustitie nec aliquis alius of-
fitialis forensis comunis predicti possit vel de-
beat in eodem offitio refirmari vel de novo ad
idem aut ad aliquod aliud offitium quovis
nomine nuncupatum vel nuncupandum eligi
assumi vel deputari directe vel indirecte sub
eodem vel alio quocumque nomine nisi de tali
refirma vel nova electione deliberaretur
per dominos priores obtempto partito inter eos ad bus-
solam et fabas per nonem ex eis ad minus et
die sequenti inter camerarios facta proppo-
sita et obtempto partito ad bussolam et
fabas per quadraginta camerarios ad
minus mittentes fabas albas deinde
infra tres dies barmito convocato et con-
grato consilio oppotino octo artifitum
pro qualibet arte grossa et quatuor pro qualibet
arte parva una cum dictis dominis prio-
ribus et camerariis facta proposita et mis-
so et obtempto partito inter ipsos artifi-
ces per duas partes ex eis ad bussolam et fabas

albas et nigras. Et si aliter fieret dicta electio vel refirmatio non valeat nec teneat et sit nullius valoris roboris vel momenti. Et predicta statuendo corrigimus et addimus capitulo cc viiii in primo volumine statutorum sub rubrica de offitialibus non absolvendis ante finem eorum offitii et non refirmandis etc. volentes et declarantes quoniam alia contra predicta loquentia seu quolibet disponentia non valeant nec teneant et nulli sint efficatie vel momenti. Et quod de refirmatione seu electione huiusmodi facienda vel non proponi vel tractari debeat inmediate finito tertio mense offitii talis offitialis infra quinque dies et non postea aliquo modo.

De armis non donandis nisi cum deliberatione quadraginta fabarum

xxv Item statuimus et ordinamus quod nulli offitiali communis Perusii aut alteri cuicumque possint vel debeant per aliquem magistratum dicti communis tradi, concedi vel largiri arma communis et populi perusini in propria forma aut colorata vel ficta seu aliquo alio addito vel diminuto directe vel indirecte vel aliquo quesito colore nisi deliberaretur per dominos priores diebus precedenti misso et obtempto partito per novem ad minus ex eis. Et deinde die sequenti inter camerarios per quadraginta camerarios ad minus mittentes fabas albas pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice.

Quod domini priores non accedant ad sotiandum aliquem offitialem intrantem offitium

xxvi Item ad conservandam magnificentiam et dignitatem communis Perusii statuimus et ordinamus quod domini priores artium Civitatis Perusii aut aliquis eorum non possint neque debeant accedere ad sotiandum dominum potestatem, dominum capitaneum populi neque aliquem alium offitialem communis Perusii offitium intrantem vel qui ad offitium intraret pena mille librarum denariorum pro quolibet offitio prioratus quotiens contrafactum fuerit aliquo non obstante que pena eis debeat auferri per maiorem sindicum eorum tempore sindicatus quotiens contrafactum fuerit et communi Perusii debeat applicari.

De electione facienda de offitialibus super devetu et eorum pena si fraudem commiserint

xxvii Statuimus et ordinamus quod, quando opus fuerit, prout habundantia in populo perusino creari et eligi offitiales super devetu, quod electio offitialium super devetu fiat et fieri debeat per dominos priores et camerarios, videlicet per novem ex ipsis dominis prioribus in concordia et per duas partes camerariorum, obtempto partito ad bussolam et fabas albas et nigras. Qui offitiales si in administratione eorum offitii commicterent fraudem vel baractariam incadant in penam centum librarum denariorum pro quolibet. Et de predictis quilibet valeat esse accusator et habeat quartam partem pene, probando talem baractariam seu fraudem per duos testes fidedignos; de qua pena quilibet offitialis forensis communis Perusii teneatur et debeat executionem facere et habeat et habere debeat quartam partem ipsius pene et medietas applicetur communi. Et quod dicti offitiales infra terminum unius mensis a die depositi offitii debeant restituisse librum in cancellaria communis et de eorum offitio debeant per maiorem sindicum diligentissime sindicari.

Quod nullus possit portare aliquod genus bladi de uno castro ad aliud sine licentia domini camerarii vel sindici

xxviii Item quia variis coloribus et deceptionibus granum plerumque extrahitur de comitatu Perusii contra formam devetus, statuimus et ordinamus quod nullum genus bladi possit a quoquam portari de uno castro ad aliud seu de uno loco ad alium locum seu castrum existentem in confinibus Civitatis Perusii nisi habita licentia camerarii vel sindici loci de quo extraheretur dictum granum seu bladum pena x librarum denariorum pro qualibet salma grani vel bladi sine dicta licentia portati. Additio primo capitulo primi libri statutorum.

xxix Item statuimus et ordinamus et statuendo et ordinando subrogi-

mus et addimus primo capitulo primi libri sta-
tutorum communis Perusii sub rubrica de electione et elec-
toribus domini potestatis maioris sindici et
iudicis iustitie ubi addimus et capitanei
populi. Et quod pro honorificentia communis Perusii dicti
electores seu electionarii domini potestatis et
capitanei populi maioris sindici et iustitie
possint ducere tres equos pro quolibet ipsorum
electionariorum notarii eorum duos equos sindi-
cum non unum quando equitabunt ad electio-
nem faciendam prout in ipso capitulo continetur

Quod medici salariati a communi non rece-
dant sine licentia dominorum priorum et camerariorum

xxx Cum plerumque contingat quod medici
salariati a communi Perusii relinquendo
egros et lecturam recesserint eundo
extra civitatem et comitatum Perusii
ad curandum et medicandum alienigenas
egros unde resultat in dampnum civium et
studii Perusini duximus statuendum quod de cetero
nullus medicus salariatus a communi Perusii possit
modo aliquo seu forma aut quacumque de causa
se absentare a civitate et comitatu Perusii du-
rante tempore sue conducte absque expressa licentia
dominorum priorum et camerariorum artium dicte
civitatis obtempto partito per novem fabas
ad minus et per duas partes camerariorum
ad bussolam et fabas albas pena dicto medi-
co contrafacienti centum librarum denariorum pro quoli-
bet die quo abinde stetit a civitate et comitatu
predictis que pena retineri debeat de suo sa-
lario per conservatores monete communis Perusii sub
simili pena dictis conservatoribus auferen-
da tempore eorum sindicatus si in predictis negligentes
fuerint. Et si dictum salarium non sufficeret
tunc fieri debeat executio contra ipsum medi-
cum per quemlibet offitialem communis Perusii. Et quilibet
de predictis possit esse accusator

Additio statuto de electione dominorum priorum

xxxi Item statuimus et ordinamus
et statuendo et ordinando addimus
statuto de surrogatione priorum si mor-
tui de sacculis communis Perusii publicati posito
sub rubrica de offitio dominorum priorum ubi addimus
quod si aliquis alius offitialis communis Perusii publica-
retur ad aliquod aliud offitium cum salario
et esset inhabilis ad offitium exercendum et
declaratam inhabilitatem seu causam inhabilitatis decla-
raverint domini priores et camerarii ob-
tempto partito inter eos ad bussolam et
fabas albas ~~per~~ duas partes ~~forte admictendam~~ (et mi[illeg.])
tunc dicti domini priores et camerarii substi-
tuant alium de eadem porta. Si vero autem ta-
lis extractus foret habilis ad ipsum offitium
exercendum tunc ipsum offitium teneatur et
debeat exercere et offitio renumptiare non
possit nisi solvat communi medietatem
salarii quod recipere deberet a communi pro dicto of-
fitio ad quod publicatus esset. Et eo casu
facta renumptiatione et solutione predictis
domini priores et camerarii eligant et sub-
stituant alium modo predicto qui eis utilis vide-
atur

Quod antequam procedatur ad bapnimenta
alicuius communantie detur ipsi copia can-
cellario

xxxii Item ne post venditionem factam
de aliqua communantia seu ga-
bella communis Perusii in cedula ipsi co-
munantie seu gabelle frans
aliqua committatur aut aliquod fiat indebi-
tum salubri remedio duximus statuendum
quod antequam procedatur ad bapnimenta alicuius
gabelle seu communantie predicte dari debe-
at per conservatores vel massarios dicti communis
copia ipsius cedule cancellario dicti communis. Et
postquam fuerit stabilita et vendita registrari
debeat in cancellaria dicti communis infra
terminum quindecim dierum a die stabilimenti
per ipsos emptores examinando primo eam
cum cedula consignata et data prius
cancellario predicto et quod notarius ipsam ce-
dulam registrans in dicta cancellaria tene-
atur et debeat in fine sue scripture scri-
bere nomen suum et se publicare et ponere
et notare millesimum mensem et diem quibus ipsam
cedulam scribet seu registrabit pena
quingentarum librarum denariorum cuilibet in

Nota de surrogatione offitiorum cum salario

Nota

De Registratione Gabellarum

In hoc et cancellarius sit diligens

predictis contrafacienti seu negligenti aliquo non obstante. **De unione cartolariorum et bursariorum**

XXXIII Cum ars cartolariorum et bursariorum Civitatis Perusii sit una ars tamen et dicti cartularii et bursarii sint uniti et sub uno camerario regantur et videatur dignum quod dicta ars non magis accipiat nomen a dictis cartolariis quam a bursariis. Habita utriusque Statuimus et ordinamus quod dicta ars de cetero vocetur et vocetur ars cartolariorum et bursariorum coniunctim et ita intitulari debeat sacchetus camerariorum ipsius artis et similiter intitulari debeat matricula eorum non obstante quod in statuto de dictis bursariis mentio non fiat. **De more retinendo per offitiales armarii et eorum notarios principales archa eorum offitium exercendum**

XXXIIII Item volentes morem salubrem et ordinem dare offitialibus armarii librorum communis Perusii et eorum notariis statuimus et ordinamus quod offitiales et notarii principales ipsius armarii debeant sindicari de gestis eorum offitio et expleto eorum offitio nil possint scribere in libris dicti armarii et quod fiat unus liber in armario sumptibus et expensis dictorum notariorum in certis peccuniis in quo effectualiter dicti notarii principales teneant scribere et notare de tempore in tempus ista que sunt importantie et maxime effective videlicet

Cassationes quarumcumque condepnationum
Cassationes bannitorum
Allibrationes forensium seu comitatensium allibrandorum de novo in Cives seu absentatos.
Cassationes quorumcumque bonorum per allivionem impetum aquarum
Cassationes et positiones extimationum pensionum seu rerum que pensionantur quam extimari debeat secundum formam statutorum de tali materia loquentium qui liber deposito offitio infra tres dies restitui debeat per ipsos notarios in cancellaria communis ad hoc ut semper eo dicti notarii debeant sindicari et quod

dandes ipsi armarii debeant restitui successoribus in pena cancellarii communis eo ipso quod deponent offitium. Et quod cancellarius videat illas consignare successoribus sub pena V librarum denariorum quotiens contrafacit aliquis ipsorum offitialium et notariorum in aliquo predictorum seu istorum.

Item quod in dicto armario non possit nec debeat modo aliquo seu forma allibrari in Cives originarios Perusinos seu absentatos aliquis forensis seu comitatensis sine deliberatione dominorum priorum et cameraiorum artium Civitatis Perusii obtempto partito ad duas partes ipsorum quo ad describendos inter absentatos quo ad comitatenses vero seu forenses describendos in Cives obtineri debeat per totum in ipsos per triginta quinque camerarios mictentes fabas albas pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et nichilominus quilibet predictorum simili pena parti faciens scribi allibrari et nichilominus allibratio non valeat et cassari debeat et pena predicta habeatur eo ipso cuius pene medietas sit communis quarta offitialis executionem facientis et quarta pars sit accusatoris. Et in similem penam cadat offitialis si neglexerit executionem facere ad petitionem cuiuscumque petentis.

Item quod dicti notarii principales armarii facta probatione alicuius petitionis per allivionem aquarum non possint facere aliquam cassationem nisi unus ex offitialibus et unus ex dictis notariis principalibus personaliter accesserint ad videndum tales allivionem. Et similiter debeant investigare ian terrenum accreuit et ponere et addere cui accreverit et aliter et alio modo facere non possit.

Item quod per subiectum titule permutationis vel cambii aliqua res sit tradita et permutata non subiecta et in allibrato in catastro communis Perusii de catastro subiecti et accatastrati talis res permutata non debeat elevari nisi primo res pro subiectum permutata et tradita ponatur et accatastretur in catastro subiecti et extimetur et extimari debeat prout est in catastro subiecti res per eum permutata qua assignatione et accatastratione et extimatione facta de catastro talis allibrati res non subiecto permutata debeat elevari. Et hec locum habeat in preteritis presentibus et futuris.

Item quod notarii principales armarii non debeant aliquo quesito colore describere vel ponere aliquam rem in catastro alicuius nisi primo habita cedula vel scripta contractus sive instrumenti emptionis si apparet et si diceret ac si iuraret habere non posse dictam cedulam vel contractus emptionis factus non fuisset et probaret legitime per testes. Et per proprium iuramentum de pretio dicte emptionis tunc et eo casu dicta res possit et debeat poni et allibrari in suo catastro de aliis non titulo sufficiat probatio proprii iuramenti et de iuramento fieri debeat mentio in positione ipsius rei. Et si pretium excederet extimationem ponatur secundum pretium et si extimatio excederet pretium ponatur secundum extimationem ita quod semper maior quantitas ponatur et allibratur pro utilitate communis non obstante statuto loquente quod poni debeat et possit secundum redditione rationis presenti quod statutum ex nunc habeatur pro casso. Et ne in predictis dolus aut fraus aliqua committatur statuimus quod si nullo umquam tempore apparet aliquem in premissis vel aliquo ipsorum decerrasse aut dolum vel fraudem commisisse incidat et incidisse intelligatur ultra penam iuris in penam V libr. den. camere massariorum communis pistorii solvendam.

Maius pretium et maior extimatio apponatur in cat°

De priores consortii sindicentur per maiorem sindicum

xxxv 15 Item quod priores Consortii notariorum sindicentur per maiorem sindicum de omnibus gestis per eos in consiliis factis communis pistorii prout sindicantur offitiales communis gerentes et administrantes facta communis. De notario dominorum priorum debeat restituere librum in cancellaria integrum et sine ceteris et de registro faciendo

xxxvi 14 Item quod notarius dominorum priorum artium debeat restituere librum suum in cancellaria integrum et sine aliqua ab omissione et sine ceteris pena V libr. den. quolibet contrafaciente. Et teneatur dictus notarius registrari facere in registro retinendo in cancellaria dicti communis omnes reformationes perpetuo duraturas de quibus rogatus fuit de quibus cancellarius communis debeat notitiam facere offitialibus forensibus dicti communis. Et quod massarii dicti communis teneant et debeant de pecunia eiusdem communis dictum registrum fieri facere in cartis pecudinis prout fuit oppotunum et tingere pro huiusmodi expensa de introytibus eorum sbarsorum. De notariis conservatorum et eorum fancelli et massariorum non possit recapere aliquod pagamentum ab aliqua persona

xxxvii 16 Item quod notarii seu aut fancelli conservatorum et massariorum et registri non possint neque debeant aliquid recapere ab aliqua persona que fuisset allocata pro allocatione nec prefitationibus faciendis per creditores dicti communis aliquam pecunie quantitatem vel pagamentum aliquod. Et quod notarii super registris sine aliqua negligentia vel mora teneantur registrare omnia pacta in dictis registris ad ipsum pertinentia sub pena ducentarum librarum den. pro quolibet contrafaciente et qualibet vice auferenda per quemcumque offitialem forensem communis pistorii. De notariis insinuationum debeat sub compendio denotari in cancellaria productiones testium et instrumentorum

xxxviii 17 Item quod notarii insinuationum teneantur et debeant in uno loco scilicet in cancellaria communis sub compendio brevitatis denotare omnes productiones testium instrumentorum donationum et ultimarum voluntatum et aliarum scripturarum de quibus erit rogatus causa insinuandi infra quindecim dies a die depositi offitii sui pena quingentarum libr. den. pro quolibet negligente seu contrafaciente quolibet in predictis. Et dictus liber fiat et fieri debeat per massarios dicti communis de pecunia communis simili pena dictis massariis si in predictis negligentes forent. De confirmatione ordinamenti facti in consortio notariorum

xxxviiii 18 Item statuimus et ordinamus et statuendo et ordinando confirmamus et approbamus ordinamentum factum in consortio notariorum Civitatis pistorii sub ... de protocollis scribendis et ponendis in libro

et libris publicandis et prosequatur registrum inceptum per ser Nicolaum Lucoli et collegas cum certa adiuncta videlicet quod si ex aliquo iusto impedimento et iusta et rationabili causa non potuisset fieri et parari primis sex mensibus quod fiat et perficiatur per successores aliis sex mensibus immediate sequentibus ita quod saltem semel in anno debeat perfecisse pena ducentarum librarum denariorum cuilibet contrafacienti seu negligenti in predictis.

Item confirmamus et approbamus aliud ordinamentum in dicto consortio sub rubrica de consignatione librorum et scripturarum notariorum defunctorum etc. et prosequatur registrum inceptum per ser Nicolaum Lucoli et collegas. Item confirmamus aliud ordinamentum in dicto consortio sub rubrica quod nullus notarius possit habere nisi unum offitium principale. Item confirmamus aliud ordinamentum dicti consortii sub rubrica de libris religandis in armario, que offitia principalia sunt hec videlicet offitium notariatus dominorum priorum, offitium notariatus conservatorum principalium, armarii, carpionis carnium et super registro camere conservatorum.

xli Quod offitium causarum Civilium incipiat in kalendis Iulii proximi futuri.

xl Item volentes temporaliter equali portione dividere quo ad offitia notariorum palatii ut quisque comoditatem offitii equaliter sentiat et percipiat duximus statuendum quod offitium causarum Civilium incipiat et incipere debeat in kalendis mensis Iulii proximi futuri. Et quod offitium presentium notariorum publicatorum duret et durare debeat usque ad kalendas iulii. Quod quilibet notarius debeat infra mensem registrasse instrumentum de quo fuit rogatus.

xli Item quod quilibet notarius qui fuit rogatus de aliquo contractu vel instrumento vel de aliquo actu debeat ipsum infra mensem a die rogitus registrasse et extendisse in debita forma sub pena centum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente comuni pisarum applicandarum. Quod quilibet notarius qui aliquid de substantialibus obmisit in contractibus teneatur reficere dapna patienti.

xlii Item statuimus et ordinamus quod quilibet notarius qui aliquid de substantialibus vel debitis que poni debent in contractibus vel ultimis voluntatibus vel actis per dolum vel fraudem obmiceret vel obmisit vel aliquid posuit vel poneret ultra quam ponere deberet vel debuerit dolose vel fraudulenter propter quod aliqua partium indebite dapnificaretur teneatur et debeat restituere huiusmodi dapna patienti et omne id et totum in quo patiens dapnificatus esset non derogando tamen pene statutorum comunis pisarum de hac materia loquentium. Et quod testes inducendi super exceptionem aliquorum errorum coram dictis prioribus notariorum debeant examinari per dictos priores una cum collacterali principali domini potestatis vel capitanei populi. Et quod potestas et capitaneus et alii offitiales comunis pisarum presentes et futuri teneantur et debeant dare auxilium consilium et favorem pro observatione omnium predictorum. Deputatio certarum pecuniarum pro actonamine murorum.

xliii Ad reparationem murorum Civitatis pisarum pro tuitione et defensa eiusdem summa cum diligentia intendentes statuimus et ordinamus quod omnis quantitas pecunie exacta per presentes quinque camerarios de fodris et collectis vectigalibus a salariis et de deputationibus nunc usque factis super et etiam omne residuum introytus sex denariorum super additum gabelle seu comunantie salarie quod superest a satisfactione facta seu facienda florentinis iuxta formam ordinamenti super huiusmodi materia editi. Et insuper omnis quantitas pecunie perventa et perventura ad manus massariorum occasione rebapnitionis facte de exbapnitis seu condepnatis comunis pisarum vigore arbitrii adunantie generalis nuperrime celebrate tempore presentium dominorum priorum. Et etiam omnis introytus gabelle duorum soldorum pro qualibet libra exitum camere conservatorum de tempore in tempus in perpetuum aquistitate declarata et deputata pro actonamine dicte Civitatis burgorum et suburgorum ipius pisarum possint et debeant converti expendi et erogari in et pro constructione et reparatione et actamine meniorum sive murorum burgorum et suburgorum predictorum. Et pro ipsa constructione et reparatione sint et esse intelligantur designate et deputate. Et quod in alios usus expendi converti et erogari non possint modo aliquo seu forma sub pena dupli quantitatis aliter solute de facto exigenda a quolibet contrafaciente. Et quod dicti

quinque camerarij et conservatores et massa-
rij teneantur et debeant huiusmodi quantitates
dare solvere et erogare offitialibus super muris
predictis tam presentibus quam futuris sine aliqua
solutione et retentione gabelle pro constru-
ctione reparatione et aconcimine super-
dictis sub pena centum flor. pro quolibet con-
trafaciente et qualibet vice auferenda
pro quolibet offitialem comunis predicti

Modificatio statuti positi in primo libro
sub rubrica quod nullus qui non habuerit oriundus etc.

xliiij Item statuta et ordinamenta
comunis Pisis de ista materia dispo-
nentia laudabiliter corrigere et mo-
dificare volentes duximus statu-
endum quod nullus qui non habuerit libram ante
refectionem saculorum in futurum de tempore in tempus
refaciendorum inter Cives pisinos pro tempus conte-
tum in huiusmodi statutis de hac materia loquen-
tibus possit eligi esse vel insaculari ad offitium
prioratus camorlengatus conservadoratus mas-
sariatus vel ad offitium super massarijs nec
ad aliquod predictorum offitiorum. In alijs autem offi-
tijs a predictis sufficiat libram habuisse inter Cives pe-
rusinos pro tempus septem annorum. Quod tamen non
intelligatur in illis qui eligerentur seu insac-
cularentur pro custodibus carcerum, pro excarce-
ratoribus mundatoribus platee et offitialibus
super guastis qui possint eligi ad huiusmodi
offitia non obstante quod libram non habuerint
inter Cives pisinos

De loggia facienda in capite platee

xlv Ad decus et ornatum Civitatis
Pisij et ad plurimam comodita-
tem diversis negotijs et actio-
nibus congruentem duximus sta-
tuendum quod in capite platee Civitatis predicte
fiat et fieri debeat una loggia que initium
habeat a pergulo palatij domini potestatis et
protendat usque ad capellam de Giacomis in lu-
sione prout et sicut melius et honorabilius
pro comuni videbitur offitialibus super muris pro tempore
futuris qui super huiusmodi opere construendo sint
et esse debeant offitiales cum arbitrio et aucto-
ritate plenissima pro quo laborerio et opere
ex nunc intelligatur esse et sit deputatum introi-
tus pretij campionis carnium usque in qua-
dringentos florenos auri anno quolibet
usque ad perfectionem et complementum dicti la-
borerij. Mandantes conservatoribus mone-
te comunis Pisis quod dictum introytum usque ad
quantitatem predictam quolibet anno dare et solvere
teneantur dictis offitialibus super muris pro
dicta constructione et opere et residuum a
dictis quadrigintis flor. auri supra dicti con-
servatores dare et solvere teneantur offitialibus
super massarijs anno quolibet pro ipsos offitia-
les distribuendum solvendum et convertendum
in aconcimine tectorum dicti campionis et quod
dictus introytus in alios usus converti et ex-
pendi non possit modo aliquo causa
seu forma sub pena quingentarum librarum
denariorum pro quolibet contrafaciente. Correp-
tio electionis capitanei custodie domi-
norum priorum

xlvj Item ut pro custodia et magni-
ficentia palatij dominorum priorum
et ut capitaneus ad ipsam custodiam
pro tempore eligendus per offitiales seu
electionarios publicatos vel publicandos de
saculis comunis Pisis cum eius familia laudabiliter
et honorifice famuletur statuimus et ordi-
namus quod de cetero capitaneus dicte portae tene-
atur habere et secum ducere pro exercitio sui
offitij unum notarium et decem novem famu-
los. Qui capitaneus sit et esse debeat de loco
distanti a Civitate Pisij per triginta mili-
aria. Et quod nullus dictorum famulorum possit
esse de Civitate et comitatu Pisis nec in eis ha-
bitans et quod salarium sit secundum formam statutorum
videlicet ccc L flor. secundum consuetudinem camere
solvendorum qui capitaneus debeat observare
omnia contenta in statutis et in electione. Et

~~finita conducta Ser Cortesis~~ non possint
conduci nisi duo notarij tantum ad servitium dominorum priorum

xlvij
21 Item statuimus et ordinamus
quod finita conducta presenti Ser Cortesis
nunc deputati ad servitia dominorum
priorum non possint nec debeant con-
duci vel refirmari ad dicta servitia nisi
duo tantum notarij cum illis famulis et sala-
rio prout deliberabitur per dominos priores et
camerarios obtempto partito inter ipsos
camerarios ad triginta quinque fabas albas.

De electione facienda duobus aliis domicellis ultra numerum consuetum

xlviij Item pro honore et magnificentia communis perusii duximus statuendum quod domini priores et camerarii possint eligere et conducere ad
X 12 servitia dominorum priorum et dicti palatii ultra numerum
fatto ∴ domicellorum modo conductorum in dicto palatio duos alios domicellos cum provisione et salario debito et consueto aliis domicellis

De deputatione pecunie argentie pro mensalibus fulcimentis et certis aliis rebus

xlviiij Item ut palatium dominorum priorum habeat et habundet magnifice sicut decet expedientibus et oportunis arnensibus aut mensalibus fulcimentis et reparationes et manutentiones dicti palatii et capelle ipsius ac domus communis perusii palatio predicto contigue honorifice perhibeantur et fiant duximus statuendum quod quantitas viginti duorum florenorum auri pro quolibet porati solita et deputata pro argentia dicti communis qua nunc dictum palatium est habunde fulcitum solvatur detur et consignetur more solito offitialibus super massaritiis dicti communis pro tempore existentibus
fatto ∴ quiadmodo et deinceps ipsam quantitatem solvant erogent distribuant et convertant et solvere convertere et distribuere teneantur et debeant prout et sicut deliberabitur et mandabitur de tempore in tempore per dominos priores novem ex ipsis in concordia in et pro rebus ac usibus infrascriptis videlicet In primis in et pro mappis sciutobaliis guardanappis et touaglectis et aliis lineis mensalibus fulcimentis consuetis et expedientibus ad magnificentiam dominorum priorum et palatii supradicti pro mensa ipsius palatii tam pro pro tabulis dominorum quam pro aliis in dicto palatio existentibus Et ipsis perfectis et completis et postquam perfecta et completa erunt in et pro reparatione conservatione et ornamentis oportunis palatio supradicto et ipsius capelle et etiam pro reparatione constructione acconcimine et manutentione dicte domus communis perusii palatio predicto contigue iuxta declarationem faciendam per dominos priores et camerarios obtempto partito inter ipsos dominos priores ex novem ex ipsis ad minus ex ipsis in concordia et per xxxv camerarios ad minus ad bussolam et fabas albas et nigras Itaque uno perfecto ad aliud alternatim et vicissitudinarie de tempore in tempus procedatur reveniatur et fiat sicut fuit oportunum pro fulcimentis reparationibus ornamentis constructionibus et manutentionibus supradictis iuxta deliberationem et declarationem predictas ut supra est expressum Et quod dicta arnensia debeant consignari predictos offitiales cum dominis prioribus qui pro tempore erunt videbitur et placebit
fatto ∴ et de ipsis fieri debeat debitum inventarium per offitiales supradictos quod dicta fulcimenta mensalia teneantur et debeant in capite facere de pecunia viginti duorum florenorum solvendorum per presentes dominos priores et sic prosequi successive de tempore in tempus cuilibet porati Et quod non possit nec debeat dicta quantitas deputata solvi distribui vel erogari per aliquem magistratum dicti communis aut offitiales predictos vel aliam quamcumque personam et in et pro aliis rebus vel usibus quam pro supra declaratis modo aliquo causa seu forma sub pena quinquaginta librarum denariorum pro quolibet contrafaciente vel deficiente quolibet in premissis aut aliquo premissorum Et quod domini priores qui pro tempore erunt habeant arbitrium providendi de expensa facienda pro lotura conservatione et manutentione necessaria et oportuna dictorum fulcimentorum prout viderint et cognoverint expedire Non obstantibus quibuscumque statutis ordinamentis et reformationibus in quantum vel aliter disponentibus quoquo modo et maxime statuto et ordinamento loquente de argenteria predicta quibus quo ad predicta derogaverunt expresse aliquo non obstante.

Deputatio certe pecunie pro mensalibus fulcimentis et aliis in precedenti capitulo denotatis

.l. Item statuimus et ordinamus
fatto ∴ quod futurus quilibet potestas et capitaneus Civitatis perusii teneatur et debeat relinquere de suo sa-

laio viginti quinque florenos pro quolibet ipsorum quos conservatores monete qui pro tempore erunt teneantur et debeant de premissis pagis salarii cuilibet ipsorum retinere dare et solvere sine solutione vel retentione. Et super predictis offitialibus super massaritiis pro tempore existentibus qui offitiales massariorum debeant et astricti sint ipsos convertere solvere et erogare pro filamentis reparationibus ornamentis constructionibus et manutentionibus in proximo precedenti capitulo declaratis, videlicet primo pro ipsis mensalibus filamentis et deinde pro reparationibus constructionibus ac dictis iuxta deliberationem et declarationem predictas missis et obtentis ut supra partitis. Et in electione ipsorum offitialium fieri de predictis mense spalis(?) Et quod decem quantitates non possint nec debeant expendi extorqueri deputari aut converti in alios usus quam in supra declaratos sub pena V librarum denariorum pro quolibet contrafaciente vel aliter faciente in premissis vel aliquo premissorum non obstantibus quibuscumque statutis et ordinamentis in contrarium vel aliter disponentibus quoquomodo et maxime ordinamento manu ser Jacobi ser Cecchi(?) depulso(?) effectualiter disponente quod dominus potestas largiri aut dimictere teneatur viginti quinque florenos convertendos in quosdam usus ibidem declaratos quod ordinamentum ex nunc sit cassum et nullius efficatie vel momenti.

fatto

Quod quilibet artifex de cetero possit in saculari pro camerario non obstante quod fuit camerarius in saculo precedenti

2

lj

Item ut quelibet ars possit camerarios suos ydoneos et habiles facere et eligere. Et necessitate(?) penalitatem(?) hominum ipsi artifices minus idonei in camerarios eligantur duximus statuendum quod de cetero pro saculis in futurum restaurandis(?) quelibet ars et sui artifices possint providere et ordinare secundum quod eis videbitur fore oppotunum quod quilibet artifex possit in saculari et eligi in camerarium sue artis non obstante quod fuit camerarius in saculo proxime preterito. Et non obstante statuto loquente quod nullus qui fuit camerarius in uno saculo non possit poni in saculo proxime preterito futuro; quod statutum quantum ad predicta intelligatur esse sublatum et nullius sit valoris efficatie vel momenti.

fra p(er)to

Correctio sexagesimi capituli de tertii libri de feriis

ly

Item ad comoditatem artificum utiliter intendentes reducimus declaramus addimus et modificamus statutum positum in tertio volumine statutorum capitulo LX sub rubrica de feriis quo adducto artifices tali modo et forma videlicet quod quo ad ipsos artifices et exercentes laboreria rusticalia sit prohibitum et non possint nec debeant laborare in omnibus et singulis diebus infrascriptis sub pena sexaginta soldorum denariorum. Salvo quod hoc locum non habeat in macellatoribus et aliis artificibus in dicto statuto declaratis nec in fornaciariis et vasariis qui quoquerent vel exfornarent vel adaquarent. In aliis vero festivitatibus possint et eis liceat laborare impune.

In omnibus diebus dominicalibus.
In nativitate domini nostri yhesu christi.
In festo sancti Stefani.
In festo sancti Johannis evangeliste.
In festo sanctorum Innocentium.
In festo sancti Silvestri pape.
In festo circumcisionis domini.
In festo pascatis Epiphanie.
In festo purificationis beate Marie.
In festo sancti Gostantii.
In festo sancti Mathie apostoli.
In festo sancti Herculani martiris.
In festo annumptiationis beate Marie virginis

178v

In festo pascatis resurrectionis cum duobus diebus sequentibus.
In festo sancti Marci evangeliste
In festo sanctorum apostolorum Philippi et Jacobi.
In festo inventionis corporis sancti Stefani.
In festo sancte Crucis de mense maii
In festo ascensionis domini
In festo pentecoste cum duobus diebus sequentibus
In festo sancti Barnabe apostoli
In festo nativitatis beati Johannis batiste
In festo sanctorum apostolorum Petri et Pauli
In festo sancti Jacobi apostoli
In festo sancti Laurentii martiris
In festo assumptionis beate Marie virginis
In festo sancti Bartolomei apostoli
In festo nativitatis beate Marie
In festo sancti Mathei apostoli
In festo dedicationis beati Michaelis arcangeli
In festo sancti Luce evangeliste.
In festo sanctorum apostolorum Simonis et Jude
In festo omnium sanctorum
In festo decollationis sancti Heraclani.
In festo sancti Martini episcopi
In festo corporis Christi
In festo sancti Andree apostoli
In festo sancti Tome apostoli
In festo sancti Agustini.
In festo sancti Dominici.
In festo sancti Franassci.
In festo sancti Blaxii.
In festo sancte Marie Magdalene.
In festo sancti Nicolay.
In festo sancti Juliani.
In festo sancte Caterine.
In festo sancte Lucie.
In festo sancti Antonii. Festum sancti Sebastiani
In die Jovis sancti et in die veneris sancti

Modificatio et additio super dicto statuto de feriis

Item addimus et modificamus supradictum statutum de feriis in hunc modum videlicet quod mercatores campsores et alii artifices non possint nec debeant in infrascriptis festivitatibus et temporibus laborare exercitium facere nec mercatias tenere ex cameras sub pena quadraginta soldorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice. Intus autem sit eis licitum laborare et alia exercitia facere quod festivitates sunt hec videlicet

In omnibus diebus veneris martii in octavis pascalibus videlicet nativitatis domini resurrectionis et pentecosten.
In vigilia sancti Heraclani et in die post eius festum.
In die sancti Gregorii
In die sancti Ambrosii
In die sancti Jeronimi
In die sancti Georgii
In die sancti Benedicti
In die sancti Lodovici
In die decollationis sancti Johannis batiste
In die sancte Crucis de mense Septembris
In die sancti Petri martiris
In die sancte Juliane
In die sancte Margarite
In die inventionis corporis sancti
Et in omnibus diebus quadragesimalibus in tertias ratione predicationis et divini offitii

Item statuimus et ordinamus quod tempore indulgentie sancti Dominici de mense Augusti possit fieri generale mercatum in dicta Civitate impune. Et etiam in quolibet die sabbati fieri possit mercatum generale impune in platea Civitatis predicte et in aliis locis consuetis excepto quod predicta non vendicent sibi locum quando in dicto die sabbati erit aliqua ex dictis festivitatum videlicet dies nativitatis domini vel sancti Stefani aut sancti Johannis sequentium dictum festum vel dies pascatis epiphanie et assumptionis virginis Marie et sancte Marie de mense Martii

Reductio et correptio statuti de somegiate

Item reducimus et corrigimus statutum positum supra videlicet de somegiante et tragin[ante] in quibusdam festivitatibus in capitulo lxiii in hac forma videlicet quod nulli persone liceat in a civitate domini in duobus diebus sequentibus in epiphania domini In pascate resurrectio[nis]

Anno MCCCCLI indictione xv die xiii mensis May In consilio M. dominorum et Camerariorum artium fuit solempniter reformatum et ordinatum quod annuatim perpetuo die xx dicti mensis celebrari festum gloriosissimi confessoris beati Bernardini custodiatur et in numero custodie festorum addatur

Die et die 21 junii consilio ... fuit solempniter reformatum quod imperpetuum custodiatur festum sancti Nicolai de Tollentino ... x die septembris ... dies sunt ferie ...

Sancti Bernardini 1453 22 april
In festo sancti Bernardini
Sancti Antonii de padua 1451 22 augusti
Sancti Nicolai de Tolentino 21 iunii 1495

Approbato nel ... volume

Approbato nel ... volume

In collegio ... et camerariorum sub anno domini MCCCCLXXXVIII de mense decembris fuit provisum et ordinatum per exemptionem ... ut dies sancti Sebastiani addatur festis feriis ... videlicet post mane ... et sic mandatum fuit.

lxiiii

Approbato nel ... libro

Approbato nel ... volume

nis et pentecosten et duobus diebus sequentibus et in annuptiatione et sumptione virginis Marie sancti Herculani et sancti Laurentii per civitatem burgos et comitatum Perusii someggiare vel tragginare continue sine deferre vel deferri facere aliquid tragginum vel salmam, salvo quod non intelligatur de erba paleis et pane. Et qui contrafecerit pro qualibet bestia et salma puniatur in viginti soldos et pro quolibet tragino in quadraginta soldos denariorum. Et predicta non habeant locum in vecturalibus apportantibus mercantias non importantibus pisces nec de apportantibus granum et aliam victualiam de extra comitatum Perusii.

Confirmatio et ratificatio statuti imponentis penam camerariis non venientibus ad consilia

.liiij. 22

Item ut negotia communis Perusii debitis temporibus peragantur et ne per defectum camerariorum negligentium ad consilia venire quando vocantur ipsa negotia pretermictantur statuimus et ordinamus et statuendo et ordinando confirmamus approbamus ratificamus et renovamus statutum sive ordinamentum existens in cancellaria communis Perusii loquens de congregatione camerariorum et de pena non venientium tempore quo sunt vocati. Et quod dictum statutum et omnia in eis contenta debeant plenarie observari et executioni mandari sub penis ibidem inscriptis et declaratis. Ordinamentum super reparatione pontis novi

.lv.

Cum asseratur quod pons novus comitatus Perusii per impetum aquarum ipsum paulatim destruentium tendat ad ruinam et in totum deficiat nisi de celeri reparatione provideatur prout necessarium videtur pro utilitate et comodo communis Perusii, statuimus et ordinamus quod Petrus Paulus Iacobi Bartolomey et Baptista Simonis Bertoluci cives Perusii de porta sancti Petri sint et esse intelligantur offitiales super reparatione aptatione et acconcimine dicti pontis cum arbitrio et auctoritate plenissima faciendi seu fieri faciendi huiusmodi aptationem constructionem et reparationem et omnia et singula ad ipsum opus expedientia et opportuna eo tamen modo et forma prout declarabitur per dominos priores artium in offitio pro tempore existentes. Qui domini priores auctoritatem habeant et arbitrium una cum dictis offitialibus cogi et compelli facere realiter et personaliter omnes et singulas communitates castrorum et villarum seu locorum comitatus Perusii de porta sancti Petri tantum. Et singulares homines et personas de dictis castris villis et locis ad contribuendum et solvendum omnem quantitatem pecunie expedientem et opportunam pro rebus necessariis et opportunis ad perfectionem et complementum dicti operis et etiam arbitrium habeant ipsi domini priores una cum ipsis offitialibus cogi et compelli facere singulares homines et personas de dictis castris seu villis vel locis ad omnia opera manualia pro aptatione reparatione et acconcimine pontis predicti prout eis videbitur convenire et sub illis terminis modis temporibus et penis prout per ipsos extiterit declaratum. Mandantes omnibus et singulis offitialibus forensibus communis Perusii quatenus visa presenti ordinamento et declaratione facienda per ipsos dominos priores et offitiales prefatos teneantur et debeant omnes et singulos inobedientes in predictis cogere et compellere seu cogi et compelli facere realiter et personaliter ad executionem et observantiam omnium et singulorum predictorum. Et ab ipsis inobedientibus seu negligentibus et a quolibet ipsorum penas seu penam exigere totiens quotiens fuerit opportunum sub pena .v. librarum denariorum ipsis offitialibus et cuilibet ipsorum sibi auferendam tempore eorum sindicationis si in predictis negligentes fuerint aliquo non obstante. Deo gratias.

Millesimo cccc° xv° indictione viij die ultima mensis Decembris bapnita fuerunt supradicta statuta.

Hoc presens volumen statutorum rescribi et copiari fecit in presentibus membranis Religiosus et honestus vir dompnus Egidius Lapi de Suoderis de Perusio capellanus palatii dominorum priorum ad predicta suprascripta electus et assumptus per dominos priores artium et expletum et completum extitit sub millesimo cccc xxxij et de mense Januarii.

Fatto
Fatto
Fatto

R[illegible] vista nostra [illegible] la pur
a far fonetti [illegible] che ho tiene [illegible]
et li picoli posti [illegible] fu [illegible] et cosi fu

[illegible] nostra [illegible] tura [illegible] vista
[illegible] fonente [illegible] tiene [illegible]
[illegible] picoli posti [illegible] fuso:

Tibeno [illegible]